

อภย
16/07/65

TULIB

3 1379 00897320 9

บทคัดยนอก พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒

รวม ๖ เรื่อง

ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ ฯ โปรดให้พิมพ์

ในงานฉลองพระชันษาครบ ๖๐ ทศ

เมื่อปีจอ พ. ศ. ๒๔๖๕

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไท ถนนรองเมือง

คำนำ

ในงานฉลองอายุครบ ๖๐ ปี ข้าพเจ้าปรากฏว่าจะพิมพ์หนังสือ
เป็นของตอบแทนแด่ของพระคุณญาติแถมศรศักดิ์เรื่อง ๓ เมื่อเดิกรหา
เรื่องหนังสือซึ่งจะพิมพ์ นี้ก็เห็นว่าบทความพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ นั้น
คนทั้งหลายย่อมนับถือทงกันว่าเป็นหนังสือบทตอนอย่างวิเศษ พระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันนี้ก็ได้โปรดฯ ให้พิมพ์เรื่อง
รวมเกียรติ พระราชทานแจกครั้งเสด็จเฉลิมพระราชมณเฑียรพระ
ตำหนักจิตรลดาร เมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๖ แด่เรื่อง ๓ แต่เมื่อปกถวายพระ
นางเจ้าอุบลรัตนราชกุมารี พระราชเทวี ก็ได้โปรดฯ ให้พิมพ์เรื่องอิเหนาประ
ทานแจกในงานฉลองพระชนมายุอีกเรื่อง ๓ ยิ่งเหลือพระราชนิพนธ์บท
ศรนอกอยู่ ๖ เรื่อง เป็นหนังสือ ๓๘ เล่มสมุดไทย ถ้ารวมพิมพ์
เป็นเล่มสมุด ๓ ก็จะเข้าชุดกับเรื่องรวมเกียรติแต่อิเหนา เป็นอนันต์
ศรพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ พิมพ์ขนาดเดียวกันครบบริบูรณ์ เห็น
จะชอบใจของผู้ที่ได้รับโดยมาก ข้าพเจ้าจึงให้รวบรวมหนังสือพระ
ราชนิพนธ์บทศรนอก ๖ เรื่อง คือ เรื่องไชยเชษฐาเรื่อง ๓ เรื่องตั้งช
ทองเรื่อง ๓ เรื่องไกรทองเรื่อง ๓ เรื่องมณเฑียรเรื่อง ๓ เรื่องคว
เรื่อง ๓ เรื่องตั้งชศรตั้งไชยเรื่อง ๓ ครองชำระคั่นฉบับที่ในหอพระสมุด
วชิรญาณสำหรับพระนคร แต่ได้ดัดหนังสือเก่าเขาเรื่องมาแต่งนิทาน
ขึ้นสำหรับพิมพ์จากบทศรด้วยทุกเรื่อง เพราะเห็นว่าในบทศรทรง

พระราชนิพนธ์เฉพาะเรื่องครั้งที่จะได้เห็นตคร เรื่องตอนอื่นหาปรากฏไม่
ตามนทานกำกับไว้ด้วย ผู้อ่านจะได้รู้เรื่องราวที่เขาเอาเตนตครนั้นตั้ง
แต่ต้นจนปลาย

อนึ่งเมื่อความคิดข้าพเจ้าจะพิมพ์หนังสือในงานชาดก ทราบ
ถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระ
เมตตาเรียบเรียงรูปภาพด้วยพระหัตถ์ประทาน ๔ รูป คือ รูปภาพเรื่อง
ตั้งชัของรูป ๑ เรื่องไกรของรูป ๑ เรื่องคาวรูป ๑ เรื่องมณพิไชย
รูป ๑ พระวิเชียรประจง (เจ้า โชคจิตตกระ) เรียบเรียงรูปภาพเรื่อง
ไชยเชษฐารูป ๑ เรื่องตั้งชัคปไชยรูป ๑ หนังสือพระราชนิพนธ์บทคร
นอกที่พิมพ์ครั้งนี้ จึงเป็นฉบับมีรูปภาพพิเศษขึ้น ข้าพเจ้ารู้สึกขอบพระ
คุณเป็นอย่างยิ่ง หนังสือที่พิมพ์นั้นจะใช้เป็นของถวายจำนุแจกส่วน ๑
อีกส่วน ๑ จะถวายเป็นของหอพระสมุดวชิรญาณตำหรับพระนคร เพื่อ
จะได้จำหน่ายให้มหาชนได้อ่านกันแพร่หลาย

ตำนานพระราชนิพนธ์บทครนอก

เรื่องตคร ๒ เรื่องที่พิมพ์ในเล่มนี้ เดิมเป็นนิทานในนิบาตชาดก
บ้าง นิทานในปัญญาต์ชาดกบ้าง เป็นนิทานในพื้นที่เมืองมาแต่โบราณ
บ้าง บางเรื่องเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริง ดังเช่นเรื่องตั้งชัของ อัน
เป็นนิทานในปัญญาต์ชาดก เรียกว่าตั้งชัวันณตั้งชัชาดกนั้น พวกชาว
เมืองเหนืออ้างว่าเมืองทุ่งยังเป็นเมืองหัวด่านหนึ่ง ยังมีตาคีตาแดงแห่ง

๑๐๘๖๒๕๖๕

๓. ว่าแผ่นดินนามคดีของพระสังข์ อยู่ไม่ห่างวัดพระมหาธาตุนัก ที่ใน
 วัดวิหารหลวงวัดพระมหาธาตุ ฝ่ายหนึ่งก็เขียนเรื่องสังข์ทอง เป็นผู้มี
 ช่างครึ่งกรุงเก่ายังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ทางหัวเมืองฝ่ายตะวันตกก็อ้าง
 ว่าเมืองตะกั่วป่าเป็นเมืองท้าวสามนต้ออกแห่ง ๓ เรียกภูเขาดอก ๓ ว่า
 เขามังมา อธิบายว่าเมื่อพระสังข์ตกตนะ ได้ขึ้นมาหาเข้ามภา
 ษานไปตงนี้ เรื่องไกรทองก็ออกกันว่าเป็นเรื่องจริงอีกเรื่อง ๓ กล่าวกันว่า
 คำเมื่อบ้านนายไกรที่แม่น้ำอ้อม ในแขวงจังหวัดนนทบุรี เป็นบ้านเดิม
 ของเจ้าไกรทอง แต่ที่เมืองพิศตรเก่าก็ยังมีความตราบเรียกว่าวงศาตมแดง
 บ้านคงเศรษฐี อ้างว่ามาแต่เรื่องไกรทองอยู่ แต่อีก ๔ เรื่อง
 นั้นห้ามคำอ้างว่าเป็นเรื่องจริงไม่ ถึงกระนั้นก็เป็นเรื่องที่รักกันแพร่
 หายมาแต่โบราณ จึงมีผลเอานิทานทั้ง ๒ เรื่องนี้แต่งเป็นบทเห่ตคร
 กันตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ตครที่เด่นเมื่อกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนี้ ต่างกันเป็น ๒
 อย่าง เรียกว่าตครในอย่าง ๓ ตครนอกอย่าง ๓ ตครในคือตครผู้
 หึงของหลวงดำหรับเด่นในการพระราชพิธี เดิมแต่เรื่องรามเกียรติ์
 เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนา ๓ เรื่องเท่านั้น ตครนอกคือตครที่ราษฎร
 เล่นกันในพื้นเมือง ตัวตครเป็นผู้ชายทั้งนั้น เพราะแต่โบราณมีพระ
 ราชบัญญัติห้ามมิให้ผู้นอนมัตครผู้หึง (ฟังพระราชทานพระบรมราชา
 อนุญาตเมื่อรัชกาลที่ ๔ กรุงรัตนโกสินทร์) ตครนอกเล่นเรื่องต่าง ๆ
 เว้นแต่เรื่องรามเกียรติ์ เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนาที่เป็นเรื่องสำหรับ

ตครโน เพราะฉนั้นบทตครเรื่องอื่น ๆ นอกจาก ๓ เรื่องนั้น จึงเรียก
ว่าบทตครนอก

เมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี แต่เดิมตครผู้หญิงของ
หลวงงักเด่นแต่เรื่องรามเกียรติ์ เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนา เหมือน
อย่างตครหลวงครั่งกรุงเก่า มาจนถึงรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาไลย ทรงฝึกหัดตครผู้หญิงของหลวงงักเด่นขึ้นกว่า
แต่ก่อน จะโปรด ฯ ให้ตครผู้หญิงของหลวงงักเด่นเรื่องอื่น ๆ ต่ตคร
ผู้ชาย จึงทรงเลือกเรื่องตครนอกบางเรื่องมาทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น
ใหม่ เถาะการตอนที่ให้ตครผู้หญิงของหลวงงักเด่น คือ เรื่องไชยเชษฐ
บทรองพระราชนิพนธ์ขึ้นเดิม ๕ เด่มด่มุดไทย แล้วทรงแก้ไขตัดทอน
อีกครั้ง ๓ คงเป็นหนังสือ ๓ เด่มด่มุดไทย ด้วยเหตุนี้พระราชนิพนธ์เรื่อง
ไชยเชษฐจึงมีเป็น ๒ ความ แต่ตครมักเดินตามความฉบับ ๓ เด่มที่ทรง
แก้ไขใหม่ จึงเอาความฉบับใหม่พิมพ์ในด่มุดเด่มนึ่ง ๓ เด่ม คง
แปลความเก่าแต่เด่ม ๕ เรื่องสังข์ทองทรงพระราชนิพนธ์เป็นหนังสือ
๒ เด่มด่มุดไทย เรื่องไกรทอง ๒ เด่มด่มุดไทย (มีบทตครเรื่อง
ไกรทอง ตอนชาตวันได้ นางตะเกาทของตอน ๑ ด้านแนกตอนตัดด้วยพระ
ราชนิพนธ์ แต่ก่อนข้าพเจ้าเคยสงสัย แต่ได้กล่าวไว้ในที่อื่นว่าบางที
จะเป็นพระราชนิพนธ์ แต่เมื่อมาพบหนังสืออื่นได้เทียบกันดูในภายหลัง
จึงแน่ใจว่าบทเรื่อง ไกรทองตอนนั้นเป็นพระนิพนธ์ กรมหลวงภูวเนคร
นรินทรพิทักษ์^{16/06/2565} (หาใช่พระราชนิพนธ์ไม่) เรื่องมณเฑียรไชยทรงพระราช

นิพนธ์เต็มสมุดไทย ๓ เรื่องคำขวัญ ๔ เต็มสมุดไทย แต่เรื่องตั้งชัศตปีไชย
 นกต่างกันว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแต่ง
 ถวายเมื่อยังดำรงพระยศเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร
 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเป็นแต่ทรงพระราชนิพนธ์
 แก่ไช เป็นหนังสือ ๒ เต็มสมุดไทย พระราชนิพนธ์บทละครนอกทั้ง ๒
 เรื่องจึงรวมเป็นหนังสือ ๓๗ เต็มสมุดไทยด้วยกัน

แต่พระราชนิพนธ์บทละครทั้ง ๒ เรื่องนี้ จะทรงพระราชนิพนธ์
 เรื่องใหม่ก่อนเรื่องใหม่ทีหลัง ขอให้นำปรากฏคำชี้แจงมาแต่ก่อนไม่
 ได้แต่ตั้งเกดตำหนกตอน ข้าพเจ้าตั้งนิญฐานว่าเห็นจะทรงพระราช
 นิพนธ์เรื่องไชยชุกก่อน แล้วเรื่องอื่น ๆ ค่อยมาทำของดั่งเรียงลำดับ
 เรื่องไว้ในสมุดเล่มนี้ เชื่อว่าเรื่องคำขวัญเห็นจะทรงทีหลังเรื่องอื่น ๆ
 เพราะตั้งเกดทุกข์ทางความแตกทางถตอนข้าชองยังนัก ถ้าใครจับขึ้น
 อ่านแล้วก็เพ็ดพิณมีใครจะวางตั้งได้ แต่เรื่องตั้งชัศตปีไชยนั้นเพราะ
 ว่าเป็นพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว การที่
 พิมพ์เรียงลำดับไว้ข้างท้ายเรื่องอื่น คำนานบทละครนอกพระราชนิ-
 พนธ์รัชกาลที่ ๒ มีเนื้อความดั่งแต่ตั้งมา

ตั้ง ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ.

สารบัญ

นิทานเรื่องไชยเชษฐาก่อนบทละคร	หน้า ๓
บทละครเรื่องไชยเชษฐา	" ๗
ตอนที่ ๑ นางศุภินญาถูกจับได้	" ๗
ตอนที่ ๒ พระไชยเชษฐาตามนางศุภินญา	" ๓๒
ตอนที่ ๓ พระไชยเชษฐาเข้าเฝ้าท้าวตึงหยง	" ๖๒
ตอนที่ ๔ อภิเษกพระไชยเชษฐา	" ๙๙
เพลงยาวแต่นิทานต่อท้ายเรื่องไชยเชษฐา	" ๙๐
นิทานเรื่องตั้งช้ทองก่อนบทละคร	" ๙๑
บทละครเรื่องตั้งช้ทอง	" ๙๖
ตอนที่ ๑ พระตั้งช้ทองเห็นนางพันธุรัต	" ๙๖
ตอนที่ ๒ ท้าวสามนต์ให้นางทงเจดเดื่ออกคู่	" ๑๓๓
ตอนที่ ๓ พระตั้งช้ทองได้นางรจนา	" ๑๒๖
บทเสภาของเจ้าเงาะ พระบรมราชินีพันธุรัตที่ ๔	" ๑๕๓
ตอนที่ ๔ ท้าวสามนต์ให้ตูกเขยหวนเนื้อหารปดา	" ๑๕๒
ตอนที่ ๕ พระตั้งช้ทองคิด	" ๑๙๐
ตอนที่ ๖ ท้าวยศวิมตตามพระตั้งช้	" ๒๓๙
นิทานเรื่องไกรทองก่อนบทละคร	" ๒๙๓
บทละครเรื่องไกรทอง	" ๒๙๙

	๗	
ตอนที่ ๑	นางวิมาดาตามไกรทองมาจากถ้ำ	หน้า ๒๗๘
ตอนที่ ๒	ไกรทองตามนางวิมาดาถ้ำไปถ้ำ	๖ ๓๑๓
	กตอนตำนานพระราชนิพนธ์เรื่องไกรทอง	๖ ๓๓๓
	นิทานเรื่องมณิพไชยตอนก่อนบทธศร	๖ ๓๓๕
	บทธศรเรื่องมณิพไชย	๖ ๓๔๑
	นิทานเรื่องมณิพไชยตอนต่อบทธศร	๖ ๓๖๗
	นิทานเรื่องควงตอนก่อนบทธศร	๖ ๓๗๐
	บทธศรเรื่องควง	๖ ๓๗๗
ตอนที่ ๑	ท้าวด้้นนรราชหนางผมหอม	๖ ๓๗๗
ตอนที่ ๒	ท้าวด้้นนราชชบค้ว	๖ ๔๑๐
ตอนที่ ๓	นางคันธมาตชนเฝ้า	๖ ๔๒๘
ตอนที่ ๔	พระควงรบกับไวยทัก	๖ ๔๕๔
	เพลงยาวชมพระราชนิพนธ์	๖ ๔๖๗
	นิทานเรื่องสังข์คีตย์ไชยตอนก่อนบทธศร	๖ ๔๗๑
	บทธศรเรื่องสังข์คีตย์ไชย	๖ ๔๗๗
ตอนที่ ๑	พระสังข์คีตย์ไชยตกเหว	๖ ๔๗๗
ตอนที่ ๒	ท้าวเด็นาภูเข้าเมือง	๖ ๕๑๗
	นิทานเรื่องสังข์คีตย์ไชยตอนปลาย	๖ ๕๕๗

เมื่อ นั้น พระไชยเชษฐฟังคำที่ร่ำว่า เห็นทั้งท่อนไม้ ไล่พานมา ผ่านพ้านั่งองค์ลงตะไล (หน้า ๔)

นิทานเรื่องไซยเซวี่

เรื่องต้นก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

เดิมท้าวอภัยนุราชเจ้าเมืองเวสาลีมีราชธิดาองค์ ๓ ถ้านางนั้น
ร้องไห้เมื่อใด ก็บันดาลมีดอกจำปาทองร่วงลงมา จึงให้นามว่านาง
จำปาทอง เมื่อนางเจริญวัยขึ้นวันหนึ่งลงไปเล่นน้ำที่สระในสวน ไป
พบไซ้จระเข้ฟองหนึ่ง นางคิดอยากจะดูจระเข้ว่ารูปร่างเป็นอย่างไร จึง
เก็บเอาไซ้เข้าเข้าไปพักที่ในวังจนจระเข้ชอกเป็นตอแฉวงนางก็เลี้ยงไว้ ครั้น
จระเข้โตใหญ่ขึ้นก็ร้ายกาจตามวิถีไซ้จระเข้ ได้กัดคนในวังแฉวงเสีย
ลงไปอยู่ในแม่น้ำ เทียบกัดกินพวกชาวเมืองเสียเป็นอันมาก หมอ
จระเข้ลงไปจับก็สู้จระเข้ไม่ได้ ราษฎรได้ความเดือดร้อนพากันร้องทุกข์
ว่าจระเข้ของนางจำปาทองเที่ยวกินผู้คน ท้าวอภัยนุราชทรงขัดเคือง
จึงให้ขับนางจำปาทองเสียจากพระนคร เมื่อนางจำปาทองต้องขับออก
จากวังมีแต่นางแมง ซึ่งนางจำปาทองเลี้ยงไว้ ตามไปด้วยเป็น ๒ คน
ด้วยกัน ครั้นไปถึงฝั่งนางเห็นจระเข้เกิดโทมนัสจึงโจนลงไปหมาย
จะให้จระเข้กินเสียให้สิ้นทุกชักราบ แต่พระอินทร์บันดาลให้เป็นบัวกรด
ผู้ซึ่งมารับนางไว้ จระเข้เข้ามาจะกินก็ถูกคมบัวกรดตายอยู่ ณ ที่นั้น นาง
จำปาทองเห็นจระเข้ตายแล้วก็ชวนนางแมงกลับมาหมายว่าจะคืนเข้าเมือง

เวลาดี แต่เทพยตามันดาตให้ตงไปทางทิศอื่น เทพยชิตเซพเนจรไป
จนเห็นจเห็น้อย จึงพากันไปนอนหลับอยู่ในไร่ริมไม้เรียงแห่งหนึ่ง

วันนั้นนทยกษัตริย์ที่เขาศักดิ์ศรี จะไปเฝ้าท้าวตงหพทในเมือง
เดินมาทางนั้น ครั้นเห็นนางจำปาของกัมมใจประติพิทช เข้าไปปลูก
นางหมายจะเกยพาน นางเห็นนทยกษัตริย์ก็ตกใจกลัวจึงวิ่งหนีไป
วิ่งหนีไปในป่า นทยกษัตริย์วิ่งไล่ตามไป จนถึงภูเขาคู่พระ โคตมฤกษ์
นางเข้าไปวอนขอให้พระฤกษ์ช่วยบ่อกัน พระฤกษ์ห้ามปรามนทยกษ
ไม่ฟัง จึงเสกผ้าขึ้นเป็นดั่งไถ่นทยกษัตริย์หนีไป แล้วนางจำปาของ
กับนางแมวกก็เอาไครยอยู่ที่อาศรมพระ โคตมฤกษ์ต่อมา

ฝ่ายท้าวตงหพเป็นนทยกษัตริย์อยู่ในฉัจธรรม ได้ครองเมืองตงหพมา
ช้านานท้าวหามัราชบุตรแต่ธิดาไม่ คั้นหนึ่งทรงดุษิณนิมิตรว่า มียกษ
มาแต่บ้านำดอกจำปามาถวาย แด่ดอกจำปานั้นมีดั่งงามเหมือนอย่าง
ทองแต่ว่ามีปดัดคิดมาด้วย ท้าวตงหพให้โหรทำนายพระดุษิณ โหร
พยากรณ์ว่าจะได้ราชธิดาซึ่งทรงดักษณนามยิ่งนัก แต่นางนั้นจะมี
เพื่อนร่วมใจอย่างแปดกบตาด ขณะนั้นพอนนทยกษไปถึง ไปทูลว่า
ได้พบนางสาวน้อยรูปร่างมอยู่อาศรมของพระโคตมฤกษ์ ท้าวตงหพ
ได้ทรงทราบก็ดพระฤไทยด้วยเห็นด่มกับดุษิณนิมิตร จึงให้ศระเครัยม
วิพดแล้วเสด็จไปยังอาศรมพระฤกษ์ ครั้นได้ทูลขอพระเนตรเห็นนาง
จำปาของแถทรบว่าเป็นราชธิดาตกยากก็ขอพระฤกษ์มาเดียงเป็นราช
ธิดา ประทานนามใหม่ว่า นางตงวิญา

ฝ่ายพระไชยเชษฐ เป็นราชโอรสของท้าวธรรมีกแตนางแก้วด้จจา ซึ่งครองเมืองเหมันต์ มีนางเปนาทบริจาริกาอยู่ ๗ คน วันหนึ่งนางทั้ง ๗ ไปเที่ยวประพาศ ไปตั้งพิธัพตาพักแรมอยู่ในป่า รื้อนถึงพระอินทร์ ต้องทพิเนครครูว่าพระไชยเชษฐกับนางด้วิญชาจะต้องเป็นคู่กัน จึงให้พระมาคุดต์แปลงเป็นกวางทองลงมาต่อพระไชยเชษฐ ๆ ดำคัญว่ากวางจริงก็ให้ต่อมได้ แต่ังประกาศสั่งรวพตว่าถ้ากวางออกได้ทางค่านีครจะเอาโทษ กวางแกตังหนีออกจากที่ต่อมทางด้านพระไชยเชษฐ พระไชยเชษฐมีความตอยก่ตามกวางไปแต่กับพีเตียงทงด้ กวางจำแดงต่อพระไชยเชษฐเข้าไปในแดนเมืองตึงหพแด้วก้หายไป พระไชยเชษฐกับพีเตียงจะกตบไม่ถูกทางหลงไปในเมืองตึงหพจนถึงถ้วนหดวง ไม่รู้ว่าเปนถ้วนของท้าวตึงหพก็เข้าไปอยู่ที่ในถ้วนนั้น

ฝ่ายเสนาที่อยูยังพิธัพตาคอย ๆ พระไชยเชษฐหลายวันไม่เห็นกตบไป มีรู้ว่าจะมีเหตุเภทไทยประการโต ก็พานางทั้ง ๗ กตบคั้นเข้าเมืองเหมันต์ ไปทูลตความแก่ท้าวธรรมีก ๆ ให้โหรทำนาย โหรทูลพยากรณ์ว่าพระไชยเชษฐนตคไปเมืองยักษ์ แต่หาเปนอันตรายไม่ ค่อไปด้กยี้ ๓ จะได้มีเหยักตบมาเมือง ท้าวธรรมีกกับนางแก้วด้จจาได้ฟังก่ค้อยคตยวิตก จึงมิได้ให้คคิตตามพระไชยเชษฐค่อไป

ฝ่ายนางด้วิญชาคั้นหนึ่งฝันไปว่ามีพระยานาคมารัด ครนคชนคคิดว่าถักชนฝันเช่นนั้นยอมมีพยากรณ์ว่าจะได้คู้ แต่นางคกไปอยู่ในเมืองยักษ์ เกรงจะไคยักษ์เปนถ้ามักเกิดเคือตร้อนรำคายใจ จึง

ทูตาท้าวสิงหออกไปเที่ยวชมสวนหวังจะให้คลายใจ พวกยักษ์ก็
 ไปกับนางสุจิตูญาไปเห็นพระไชยเชษฐกับสัพเพตยงอยู่ที่พดัมพลาจะจับกุม
 พระไชยเชษฐกับสัพเพตยงตกใจด้วยกษัตริย์พวกนั้น พวกยักษ์ก็ได้นำ
 จนถึงทางสุจิตูญาพักอยู่ พระไชยเชษฐเห็นนางเปนมมนุษย์แต่เป็นเจ้า
 นายของยักษ์ก็เข้าไปขอให้นางช่วยบอกรับกัน นางจึงห้ามพวกยักษ์มิ
 ให้จับกุมแต่ได้ถามเรื่องราวของพระไชยเชษฐ เมื่อทราบว่ามีนอกระ-
 ษัตริย์พดัมพลาเมืองมานางก็เข้าใจว่าเห็นจะเป็นเหตุที่ต้องตามความทมิฬ จึง
 ให้พระไชยเชษฐพักอยู่ที่สวน แต่มาทูลเรื่องราวของพระไชยเชษฐให้
 ท้าวสิงหทราบ ท้าวสิงหให้หาพระไชยเชษฐเข้าไปเฝ้า ครั้นเห็น
 ก็มีความดั่งสาร จึงรับจะให้เสนาพาถัดไปตั้งยังเมืองเหมันต์ แต่
 พระไชยเชษฐนั้นเกิดประติพิทศก่อนนางสุจิตูญาเป็นก่าตั้ง จึงทูลขออยู่รับ
 ราชการสนองพระคุณท้าวสิงหเสียก่อนแล้วจึงจะถัดไป ท้าวสิงห
 ชอบพระฤไทยก็ยอมให้พระไชยเชษฐอยู่ในเมืองสิงหต่อไปตามใจสมัคร
 ฝ่ายรณภักตร์เป็นเจ้าของอีกเมืองหนึ่งยังมีพระมเหสี ให้ตั้ง
 หาราชาธิดาเมืองต่าง ๆ ได้ความว่าท้าวสิงหมีราชาธิดาทรงลักษณะ
 วิเศษกว่าราชาธิดาเมืองอื่น ๆ จึงให้ทูตไปทูลของนางสุจิตูญาต่อท้าว
 สิงห แต่ว่าถ้าไม่ยอมยกให้โดยดีแล้วก็จะเกิดรบพุ่งกัน ท้าวสิงห
 ชาติเคืองว่ารณภักตร์ซุกไม่ยกให้ รณภักตร์ซัดใจจึงยกกองทัพมาล้อม
 เมืองสิงหไว้ ฝ่ายท้าวสิงหรู้ว่าพระไชยเชษฐรักนางสุจิตูญา จึงต้อง
 ใจถามว่าจะเอาตัวตั้งก็ไม่ได้ฤไม่ พระไชยเชษฐก็จำต้องรับเอาตัว แต่

มีความวิตกทุกชั่วขณะโดยไม่มีฤทธิ์เดชอย่างใดที่จะไปสู่กับยักษ์ พระอินทร์จึงเอาครุฑมาให้พระไชยเชษฐาก่อออกไปรบพุ่งกับยักษ์ พระไชยเชษฐาแลงดศรไปฆารณภักตร์ตาย ครั้นนั้นศึกแดงท้าวตึงหฟจึงยอมยกนางสุวิญาให้พระไชยเชษฐาเป็นบำเหน็จ ให้มีราชดาร์ไปเจริญท้าวธรรมักไปทำการอภิเศกพระไชยเชษฐากับนางสุวิญาที่เมืองตึงหฟ แล้วพากันไปยังเมืองเหมันต์

ฝ่ายนางทั้ง ๗ คิดถุขยานางสุวิญาคอยปองร้ายอยู่ ครั้นนางสุวิญาทรงครรภ์จะถึงกำหนดคลอด นางทั้ง ๗ จึงทำกตอุบายให้มีภักดิ์พิทเกิดช่นว่า มีช้างเผือกเข้ามาในแดนเมืองเหมันต์ พระไชยเชษฐาไม่รู้ว่าก็ยกพลออกไปตามหาช้างเผือกที่โนบป่า ให้นางทั้ง ๗ พัทภักษ์รักษานางสุวิญาอยู่ในวัง ครั้นนางสุวิญษาคคลอดลูก นางทั้ง ๗ แกตั้งอุบายเอาผ้าผูกตาเดี่ย มีให้นางสุวิญาเห็น ตูถุนนเป็นชายมีศรพระขรรค์เกิดมาดำหรับบุญด้วย นางทั้ง ๗ ให้เอากุมารได้หีบตอมนไปฝังเดี่ยโนบป่า แล้วเอาท่อนไม้ได้พานไว้แทน ถ่านางสุวิญษาคคลอดลูกเป็นท่อนไม้ เรื่องพระไชยเชษฐาตอนคั้นมาคือเรื่องค่อนท่ทรงพระราชนิพนธ์บทดกรตวงนี้

พระราชนิพนธ์เรื่องไชยเชษฐ
ตอนที่ ๑ นางสาวัญชาถูกจับได้

ข้า เมื่อ^๕นั้น
๑) เมื่อ^๕นั้น
แต่มาอยู่ป่าพนาดิ
ให้หมอเก่าเขาช่างไปเทียบคน
ไม่ประต่บพบช่างตัวดำคัญ

องค์พระไชยเชษฐ^๕เรื่องศรี
ใต้เจ้าตราครุฑกวัน
ทุกคำบดโป่งป่าพนาดิอันเท
จนสิ้นแดนหมันต์ภารา

๑ ๕ คำ ๑

ขุนคลัง เมื่อ^๕พระมเหษัจะมีเหตุ
๑) เมื่อ^๕พระมเหษัจะมีเหตุ
พระทศคณนฤทธิ์ไทยไปมา
ส่งสารสู่วิญาโนมศรี
จะประตุครดูแก้วแฉวฤยัง
นางก็โรสุวิงศ์พงค์เฝ้า
จำจะเด็กพหลพดไกร

ให้ไซมันไนยเนตรทรงชายชวา
หวนรำฤกตรักตราถึงเวียงวัง
เทวี่มครรภอยู่ข้างหลัง
ไม่มีที่หวังที่ไว้ใจ
ใครจะเอาใจดูหู่ได้
กลับคืนเข้าไปยังภารา

๑ ๖ คำ ๑

รำบ คิดพดวงทางตั้งเดิน
๑) คิดพดวงทางตั้งเดิน
เร่งวิตมุถของมูมา
จงตระเตรียมโยชทรงชายชวา
จะคืนเข้าภาราเดฉาน

๑ ๒ คำ ๑

๑ บคนน

เส่นารบตั้งได้เกษ

ออกมาจกกันทนต์

พร้อมเด็ร้จตั้งมีพระบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐากั้หรรษา

จิงด้ระด้รงทรงเคร็องด้คนธา

ทรงมหาภูติคพรายพรรณ

ควนเด็ร้จเด็ด้จขทจร

ขันทรงยัคั้ครผายณั้

ให้ยกพวกพตข่างคังกัน

คินเขาเหม็นคธานี

๑ ๔ คำ ๑ กราวนออก เขต

๑ ควนถิงจิงประทบม้าทรง

เด็ด้จถิงเกยแก้วมณั้คั้

พอดันแด้งด้นขยาราคั้

จรดั้เขาย้งวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑ เมื่อนน

เจ็ดนางนารีคั้ไร้

แจ้งเห่คู้ว่าเด็ด้จมาแค้ไพร

คั้ใจเปรมปรีมั้มพราย

ขวนถันอาบน้้าทาเบ้ง

จัคแจ้งแถ้งคั้เวคิตถาย

นุ้งยกห่มตาคณาคราย

ผันผายไปเฝ้าพระภูมั้

๑ ๔ คำ ๑ เฟดงขั้

๑ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐาเร็องคั้

เห่นนางสาวด้รคั้มาอัญชด้

จิงปราชั้เส่นารั้ทงเจ็ดคน

พั้จกนั้ข้งไปคดถั้ขงคขด้ร

ทรมานนอนบ้้าพนาสณั้

เขาคั้ว่าภูคังนถ

เจ้าอยั้คั้ทุกคนถาณั้โต

อันนางสุวิญชานางเยาว์	พี่ฝากฝังให้เจ้าเอาใจได้
ครรรักษ์นางก็แก้แค้นวันไป	เป็นกระไรทอดอดดูถูกแล้วถ้อยยัง

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	เจ็ดนางทูตไปตั้งใจหวัง
ข้าทูลทูลแทนนฤมตพันกำดั่ง	เป็นขุระระวังนังรำพึง
พอวันหนึ่งนางคอดอดโอรธา	ก่อนนำพระเสด็จเข้ามาถึง
รูปร่างพริ้งพริ้วมดกต้อมกลดั่ง	งามแม่นเหมือนหนึ่งเทวดา

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น	พระไชยเชษฐาฟังคำที่รู้ว่า
เห็นทงท่อนไม้ได้พานมา	ผ่านพาน้องตตั้งคโธ
เด่นหันนางเจ็ดคนเข้าคตจิตกร	จะทันพิจารณาาก็หาไม่
ให้ซึ่งซึ่งสุวิญชาแต่คว้าไป	จะเดียงได้ทำไมในธานี
ว่าพดวงทางขยิบจับพระขรรค์	หมายจะไปหาหนบนเกษ
ตงจากแท่นแค่นใจจรตี่	เจ็ดนางนารีก็คามไป

๑ ๒ คำ ๑ เติมน

๑ ครันถถึงจึงเห็นนางสุวิญชา	ยิ่งโกรธาหุนหันมันได้
กระตบมาทกตถกของทงห้องใน	ช้หน้าว่าไปกับนงตักษณ
เดียงแรงเราชบุเดียงถึงเพียงนี้	ควรฤาผิดอุกอ่อนเป็นท่อนตัก
ให้อบยายชายหน้ากหนานัก	ตั้นรักใคร่กันแต่ถวนัน

เรื่องไชยเชษฐา ตอนที่ ๓

แม่แดงไว้ในเมืองจะตองภา
ซนซอว่าเป็นเมียเลี้ยงศักดิ์ศรี
ชอบแต่ตั้งหารผตามัว
ภูมิฮัดฮัดซัดแค้นใจ

๗ ๒ คำ ๗ เจริจา

ไอ้ เมื่อนน
ผู้วิญชาตัวตั้งหน้าไหน
กรรแดงพตางทางทุดทุดไย
เขาจะคิดอย่างไรเมียไม่รู้
แค่แรกเจ็บท้องร้องครวญคราง
เจ็ดนางมานั่งหนุนหลังอยู่
แล้วขับไล่เข้าโหมให้ดู
เมียไม่รู้ทนเท่าเขาคิดคิด
นางว่าข้าไม่เคยจะคิดอดตูก
เอาผ้าผูกพันตาเต็มม็ดหมด
เมื่อแรกประสูติพระโอรส
เลี้ยงร้องปราวฏเหมือนเลี้ยงคน
บิดนตูกอ่อนเป็นท่อนไม้
เพราะเขาบิดตาไว้ไม่เห็นหน
พระองค์จึงคิดตูกแต่หักถ
ตูกคนใครท่อนเป็นท่อนไม้
เมื่อฟังคำข้างเคียงนมาเกรียวโกรช
จะตงโทษน้องรักให้ตักไชย
เมียจะผินภักตราไปหาใคร
รำพดางตั้งให้ไปมา

๗ ๓๐ คำ ๗ โอด

ร้าย เมื่อนน
พระไชยเชษฐาฟังคำจึงซ้ำว่า
เหม่เหม่ตูกผู้วิญชา
ยังซนกดับมาว่าเขาพาโต
ยักเยียงพุดจาถาวรพิ
เจ้าดำบัดดำนวนกอนโมโห
เมื่อตูกเป็นท่อนไม้ไต่กะโต
ซำมิใช่ชายโง่จะงงงวอย
เจ็ดนางรักเจ้าเรารู้นั่ง
ว่าเขาแกตั้งได้ไต่ได้ไม่เห็นด้วย
อย่าพักทำกำธรรระระทวย
จะมอดม้วยไม้ทันรุ่งรุ่งนี้

ว่าพตางทางเรียกเด่นา ไครอยู่บางข้างนำเข้ามา
 จงเอาตัวผู้วิญชาภาดี ไปประหารชีวิตให้วายปรมาณ
 ๗ ๘ คำ ๆ

๑๐ บัดนั้น เด่นาคำนับรับบรรหาร
 เข้าผู้กริ่มคมีเอียวมาตย ดนตานุรับพาออกมาพด้น
 ๗ ๒ คำ ๆ

๑๑ เมื่อนั้น ผู้วิญชาตระหนกอกดิน
 เหล็ดยวตุภักศาแถ้วจาบดยั ครวญคร่ำรำพรรณจิงวอน
 ๗ ๒ คำ ๆ

โอ้ โอ้ว่าพระองค์ทรงเดช ไปรตเกษหยุดยั้งมังก่อน
 พระจะให้หาหนบรอน โทษกรน้องนี้ไม่มีเคย
 ข่างเขอแต่เจ็ดนางไปข่างเคียด ไม่แต่เหล็ดยวตุมนงนงเคย
 แต่ก่อนร่อนชะโรก็ไม่เคย ออกเอียงน้องคิดเห็นผิดใจ
 นางจิงเข้ากอดบาทภักศา ขอโทษกรวอนว่ากราบไหว้
 เด่นาเข้าคร่ำเอาตัวไป อรไทยครวญคร่ำรำไศกา
 ๗ ๒ คำ ๆ โอด เชิด

๑๒ ครนออกมานอกทวารจิง พอเห็นพเตียงนงอยู่พร้อมหน้า
 นางร้องเรียกไปมิได้เข้า เขษฐาไปรดด้วยช้อยนงองได้
 ๗ ๒ คำ ๆ

๑๓ บัดนั้น ผู้พิเตียงอย่างเห่าเข้ามาโกดัส
 เห็นเขาจงผู้วิญชาพาไป ตกใจตัวตื่นเข้ากนทาง

พวกเสนาว่าหัดักไปให้พัน ค่างคนอีค้ำค้ำชัชชวาง
พระพิเตียงซึ่งไว้ไม่ตะวาง แด้วถามว่าโทษนางเป็นอย่างไร

๗ & คำ ๗ เจริจา

๑ ครนรู่แน่ตระหนักประจักษ์ความ จึงห้ามเสนาว่าไม่ได้
ถ้าเม้นชนฆ่าพันให้บรรโดย นานไปเราว้อยจะพตอชตาย
ท่านจงหยุดยั้งรรรช ข้าจะไปทูลขอนางโคมฉาย
มิให้ม้วยมอดอชตาย ว่าแด้วดีนายจรวดี

๗ & คำ ๗ เสมอ

๑ ครนถจจคงคตานเข้าไปเฝ้า ถมเกิด่าประนคบทศวี
กรบาททูตไปพด้นทันที พระภูมีเป็นไฉนจึงใจเภา
ธรรมดาถูกอ้อนเป็นท่อนไม้ มีมิงฎไม่แต่ก่อนเก่า
แต่เพียงนมรูกเขา ยังกอว่ามัวเมามั่นคง
ธรรมดาเมียบหดวงกับเมียนอย ย่อมคอยหทัยผิตคิดหวงหงษ์
ช่างไม่ครองครวกใหญ่กซึ่ง เหมือนไม่วิ่งทันเมย
ถ้วนเหต่าฤษยาเป็นอรมนัน มีแต่จะเรียกถมให้เรอเสย
ทงเดให้กตกระทำยำเยย จะให้เขาผัวเมียได้ร่าคาญ
ถึงว่านางจะเป็นเช่นนั้นใช้ ก็ยังไม่ควรดั่งให้ตั้งหาร
รูถึงตั้งหพมเป็นการ จะมามดาญเดยต้นทงเหม้นค
มนุษย์ฎจะตั้งกับห่มุยกษ จะเคยจเด่นเป็นมกไม่พกหัน
พระองค์จงไปรอยอโทษทันที ขย่าให้จวนนางมอดม้วย

๗ ๑๒ คำ ๗ เจริจา

สามเส้า ^๕ เมื่อนั้น

จริงอยู่พี่ว่าช่างงวย

มีแต่จะเค็มเค็มชิม

ของนี้ใครคนเอาความ

ถ้าถึงพรุ่งไปที่ไหนนั้น

ใครจะออกค้อค้ำทานฤทธิ

ตายแต่ฤทัยยังอยู่ดีวิญชา

อย่าให้หาหนับนรอน

ว่าบ ^๕ เมื่อนั้น

ได้ยินดีพี่เพียงทุกทักทาน

นั่งอยู่ดูเห็นจะเป็นรอง

โกรธาหน้าเห็นว่าไป

ชิชะท่านฮ่าพี่ศรี

ดินถมคมสันขยันจริง

ฤทัยดีแจ้ใจว่าใครทำ

ช่างช้อยหน้ามาเผ้าทุกตะบอย

๑ บัดนั้น

จึงว่าข้าทูลขออรไทย

พระไชยเชษฐได้ฟังก็เห็นด้วย

เพราะใครใครไม่ช่วยห้ามปราม

จึงพดอยพด้าเผดอไปไม่ได้ถาม

นี้หากว่าพี่ห้ามจึงได้คิด

จะพากันย้อยยับดับจิต

นำที่ชีวิตจะม้วยมรณ

กลับไปให้หาเข้ามาก่อน

ทำโทษโรชกรเขางมาดย์

๑ ๘ คำ ๑ เสร็จ

เจ็ดนางนั่งฟังอยู่ในม่าน

ว่าชานแปนแบกก็แปดบใจ

ชวงกันเฉยม่านทองต้องไธ

นี่อะไรมากลุ่มรวมขังขิง

มาชมชู่ตะคอกหุดอกผู้หญิง

พุดแยบแอบอิงต้อพดอพดอย

จึงพิศทูลปรักปรำให้ยับย้อย

ข้าสีน้ากตัญห้อยไปเมื่อไร

๑ ๘ คำ ๑

พระพิเตยงเคื่องชัตอชณาไศรย

กตการอะไรมาโกรชพุง

ชาติวัระวังดินดังชาติ

เห็นแต่กำบินผาคักัดคั่ง

เราอยู่เต็มใจในได้ฟัง

อย่าห้ามยุ่งกรังกรังเจรจา

หากว่าภูในยไม่ให้อาม

นางรูปร่างมั่งออกมาตอยหน้า

เม้นทรงฤทธิให้เราพิจารณา

ที่เห็นเจ้าจะมาทำทายอ้ง

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๒
๐ เมื่อน

เจ็ดนางพิโรโกรชชัง

๕ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
จึงร้องว่าอย่าพิกร้าฟัง

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ข้าไม่ยอมยกพรนพรงทงดีนาย

จะถามใใดอย่างไรก็ถามกัน

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ที่จะเป็นเช่นนั้นอย่าหนักหมาย

มาช่วยกันแก้หน้าว่าไม่อาย

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
เที่ยวเอาความร้ายมาบ้ายทา

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ทงดินคเหิมอนงฮอด

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
จะคอยมของยอ้งตอดคระม้งหนา

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
เมื่อตกเป็นท่อนดักประจักษ์ตา

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ยั้งจะแค้นมีหน้าว่ากนกลาง

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
สมิงทองไทย เมื่อน

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
พระไชยเชษฐึ่งพงทงตองข้าง

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
ผดกรรมจำให้เรศร้าง

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
พระเค็งชองหมองหมางในอรมณ

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
พงดพิเตยงกเห็นชอบ

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
พงเจ็ดนางตอบกเห็นด้ม

เห็นชอบเป็นผิดคินิยม

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
คัวยว่าอาคมเข้าคตใจ

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
พระตรัดห้ามความเดี่ยทงตองข้าง

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
จะถากถางเถียงกันหาคврไม่

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
อนนางสูวิญชานนไซ

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
พิชชอชวคกรไวกคามที่

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
แต่คัวมันนชอประมงคต

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
เร่งขับไปให้พ้นจากกรุงศรี

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
อย่าให้มานางเฝ้าเข้าช

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
เม้นชาชวจะบรโดย

16/06/2565

๑ ๘ คำ ๑ เจรจา

ราช ๕ ๕
๑ เมื่อนอน

ไต่กศัตย์รันทดัดตใจ
ตั้งหนึ่งจะพินาศขาดจิตวิ
นางเข้ากอดบาบาทพระด้ามี่

ตัญญาได้ฟังนงร้องให้
ทรามไวยไม่เป็นดัมประดี
สุดสิ้นชีวิตตรงกับที่
ไต่ก็ครวญคร่ำรำไร

๑ ๘ คำ ๑ โอด

โอ้ ๑
๑ โอ้อาพระทศกรห่มอ้อมแก้ว
พระเคื่องข้องนงมิดด้วยสิ่งไร
ถึงอะไรไต่ถามความตักนิต
นี้ทรงฤทธิไม่พิจารณา
เมื่อเมย์ไต่กุมภามาเจียงไว้
มาเป็นบาทบริจาพระด้ามี่
เที่ยงนางกตางคินถึงเพียงน
ตัวเป็นผู้หญิงจะวิ่งไป
โปรดให้เมย์พักแต่ดักคิน
รำพตางนางคิดอาวณณ์

จะขบเมย์เดียวแต่ฤๅไฉน
ภูกไวยไม่ทรงพระเมตตา
ถ้าเม้นมิดแต่ดักคินแต่โทษา
ขรอยกรรมเวราของนงนี้
ก็จากเจียงไชยไปโนไพรศรี
พอประจบครบปีจะจำไทด
จะเดินตงพงผู้กระไรไต่
หนทางกตางไพรพนาคร
พออยู่ไฟอยู่พื้นเดีย่น้อยก่อน
ต้องกรข้อนทรวงเข้าไต่กา

๑ ๑๐ คำ ๑ โอด

ราช ๕ ๕
๑ เมื่อนอน

ยังมีโมโหโกรธา
เหม่ออับปรทตักษณณ์
ยังชนชดฝัดฉวนชอยไฟ

พระไชยเชษฐฟังคำที่รำว่า
จึงร้องคำดำทับขบไป
มึงอย่าพักมานั่งร้องให้
หัวจะขาดปลิวไปไม่ทันรู้

อย่าว่าแต่คนหนึ่งถึงครู่เดียว พระอินทร์มาเขยวเขยวไม่ให้อยู่
เร่งไปให้พินบ้านเมืองกู คำมัดไมรู ไม่เข้าใจ

๑ ๖ คำ ๑

๑๑ บัดนั้น วิพารฟังว่าน้ำมันได้
เจ็บจิตตรุดตักจะคิดไป น้อยใจเป็นพันคนหนา
ถึงโค้กก็ไม่มีใครเอนดู ยังจะอยู่เอาอะไรให้เร่งจำ
จึงดวงเขาแยงยุตตุตมอมา ไปภาราเราเกิดนะทรมวไวย

เมื่อพุดตพรากจากเมืองมาคราวแล้ว แต่หม่อมแม่กับอี่แมวยังมาได้
ดึกคืนคนคำค้อยศจาไป ร้องไห้โยให้เดียวหน้าตา

๑ ๖ คำ ๑

๑๒ เมื่อนั้น ตัญญาตาคอบคำวิพารว่า
ซากุร่อยต้นแล้ววิพาร ท่านไม่เมตตาคัจฉับไป
เมื่อความผดพันดหนึ่งก็ไม่มี คิดเคนเท่านั้นจึงร้องให้
วิพารอย่าเพื่อคตาโคต ทรมวไวยดวงกดับคนมา

๑ ๔ คำ ๑

๑๓ โย - ยอกรกัมกรวมกับต้นผัว พ่อทุดหัวจงไปรดเกษา
ซึ่งว่าโทษตัวของชวชา พระจงพิจารณาให้แจ้งใจ
พี่ไม่ถามความเตยมาเฉยเตย พระจะดูหน้าเมี้ยกัหาไม่
ว่าพตางนางทรงโคกาไโดย อรไทยพ่างเพียงจะมรณา

๑๖
๐ บดินน์

คิดค้นแผนไปด้วยโกธธา
คิดบ้างเป็นไว้ในสวนขวัญ
จักระแห่งนั้นจะบรรลัย
ไม่พบเราบ้างนายก็ตายแล้ว
๕๕
ทนแทนคุณให้ที ไม่มอญ
เดี่ยวแรงรักภักดิ์ดุจจิต
อนิจาภาพดับเหมือนปูน
ว่าพดวงพานางดีตาคี
วิพาร์นำนำจรจรวัด

วิพาร์น้อยใจเป็นนักหนา
คิดมีอนางมาแต่ที่ว่าไป
หึงขี้กษัตริย์ตั้งตุงไก่อ
ยังแค่ตมหายใจอยู่รวยรวย
พุดอ่อนนอนแมวให้ช่วยด้วย
๕๖
๕๗
๕๘
๕๙
๖๐
๖๑
๖๒
๖๓
๖๔
๖๕
๖๖
๖๗
๖๘
๖๙
๗๐
๗๑
๗๒
๗๓
๗๔
๗๕
๗๖
๗๗
๗๘
๗๙
๘๐
๘๑
๘๒
๘๓
๘๔
๘๕
๘๖
๘๗
๘๘
๘๙
๙๐
๙๑
๙๒
๙๓
๙๔
๙๕
๙๖
๙๗
๙๘
๙๙
๑๐๐
๑๐๑
๑๐๒
๑๐๓
๑๐๔
๑๐๕
๑๐๖
๑๐๗
๑๐๘
๑๐๙
๑๑๐
๑๑๑
๑๑๒
๑๑๓
๑๑๔
๑๑๕
๑๑๖
๑๑๗
๑๑๘
๑๑๙
๑๒๐
๑๒๑
๑๒๒
๑๒๓
๑๒๔
๑๒๕
๑๒๖
๑๒๗
๑๒๘
๑๒๙
๑๓๐
๑๓๑
๑๓๒
๑๓๓
๑๓๔
๑๓๕
๑๓๖
๑๓๗
๑๓๘
๑๓๙
๑๔๐
๑๔๑
๑๔๒
๑๔๓
๑๔๔
๑๔๕
๑๔๖
๑๔๗
๑๔๘
๑๔๙
๑๕๐
๑๕๑
๑๕๒
๑๕๓
๑๕๔
๑๕๕
๑๕๖
๑๕๗
๑๕๘
๑๕๙
๑๖๐
๑๖๑
๑๖๒
๑๖๓
๑๖๔
๑๖๕
๑๖๖
๑๖๗
๑๖๘
๑๖๙
๑๗๐
๑๗๑
๑๗๒
๑๗๓
๑๗๔
๑๗๕
๑๗๖
๑๗๗
๑๗๘
๑๗๙
๑๘๐
๑๘๑
๑๘๒
๑๘๓
๑๘๔
๑๘๕
๑๘๖
๑๘๗
๑๘๘
๑๘๙
๑๙๐
๑๙๑
๑๙๒
๑๙๓
๑๙๔
๑๙๕
๑๙๖
๑๙๗
๑๙๘
๑๙๙
๒๐๐
๒๐๑
๒๐๒
๒๐๓
๒๐๔
๒๐๕
๒๐๖
๒๐๗
๒๐๘
๒๐๙
๒๑๐
๒๑๑
๒๑๒
๒๑๓
๒๑๔
๒๑๕
๒๑๖
๒๑๗
๒๑๘
๒๑๙
๒๒๐
๒๒๑
๒๒๒
๒๒๓
๒๒๔
๒๒๕
๒๒๖
๒๒๗
๒๒๘
๒๒๙
๒๓๐
๒๓๑
๒๓๒
๒๓๓
๒๓๔
๒๓๕
๒๓๖
๒๓๗
๒๓๘
๒๓๙
๒๔๐
๒๔๑
๒๔๒
๒๔๓
๒๔๔
๒๔๕
๒๔๖
๒๔๗
๒๔๘
๒๔๙
๒๕๐
๒๕๑
๒๕๒
๒๕๓
๒๕๔
๒๕๕
๒๕๖
๒๕๗
๒๕๘
๒๕๙
๒๖๐
๒๖๑
๒๖๒
๒๖๓
๒๖๔
๒๖๕
๒๖๖
๒๖๗
๒๖๘
๒๖๙
๒๗๐
๒๗๑
๒๗๒
๒๗๓
๒๗๔
๒๗๕
๒๗๖
๒๗๗
๒๗๘
๒๗๙
๒๘๐
๒๘๑
๒๘๒
๒๘๓
๒๘๔
๒๘๕
๒๘๖
๒๘๗
๒๘๘
๒๘๙
๒๙๐
๒๙๑
๒๙๒
๒๙๓
๒๙๔
๒๙๕
๒๙๖
๒๙๗
๒๙๘
๒๙๙
๓๐๐
๓๐๑
๓๐๒
๓๐๓
๓๐๔
๓๐๕
๓๐๖
๓๐๗
๓๐๘
๓๐๙
๓๑๐
๓๑๑
๓๑๒
๓๑๓
๓๑๔
๓๑๕
๓๑๖
๓๑๗
๓๑๘
๓๑๙
๓๒๐
๓๒๑
๓๒๒
๓๒๓
๓๒๔
๓๒๕
๓๒๖
๓๒๗
๓๒๘
๓๒๙
๓๓๐
๓๓๑
๓๓๒
๓๓๓
๓๓๔
๓๓๕
๓๓๖
๓๓๗
๓๓๘
๓๓๙
๓๔๐
๓๔๑
๓๔๒
๓๔๓
๓๔๔
๓๔๕
๓๔๖
๓๔๗
๓๔๘
๓๔๙
๓๕๐
๓๕๑
๓๕๒
๓๕๓
๓๕๔
๓๕๕
๓๕๖
๓๕๗
๓๕๘
๓๕๙
๓๖๐
๓๖๑
๓๖๒
๓๖๓
๓๖๔
๓๖๕
๓๖๖
๓๖๗
๓๖๘
๓๖๙
๓๗๐
๓๗๑
๓๗๒
๓๗๓
๓๗๔
๓๗๕
๓๗๖
๓๗๗
๓๗๘
๓๗๙
๓๘๐
๓๘๑
๓๘๒
๓๘๓
๓๘๔
๓๘๕
๓๘๖
๓๘๗
๓๘๘
๓๘๙
๓๙๐
๓๙๑
๓๙๒
๓๙๓
๓๙๔
๓๙๕
๓๙๖
๓๙๗
๓๙๘
๓๙๙
๔๐๐
๔๐๑
๔๐๒
๔๐๓
๔๐๔
๔๐๕
๔๐๖
๔๐๗
๔๐๘
๔๐๙
๔๑๐
๔๑๑
๔๑๒
๔๑๓
๔๑๔
๔๑๕
๔๑๖
๔๑๗
๔๑๘
๔๑๙
๔๒๐
๔๒๑
๔๒๒
๔๒๓
๔๒๔
๔๒๕
๔๒๖
๔๒๗
๔๒๘
๔๒๙
๔๓๐
๔๓๑
๔๓๒
๔๓๓
๔๓๔
๔๓๕
๔๓๖
๔๓๗
๔๓๘
๔๓๙
๔๔๐
๔๔๑
๔๔๒
๔๔๓
๔๔๔
๔๔๕
๔๔๖
๔๔๗
๔๔๘
๔๔๙
๔๕๐
๔๕๑
๔๕๒
๔๕๓
๔๕๔
๔๕๕
๔๕๖
๔๕๗
๔๕๘
๔๕๙
๔๖๐
๔๖๑
๔๖๒
๔๖๓
๔๖๔
๔๖๕
๔๖๖
๔๖๗
๔๖๘
๔๖๙
๔๗๐
๔๗๑
๔๗๒
๔๗๓
๔๗๔
๔๗๕
๔๗๖
๔๗๗
๔๗๘
๔๗๙
๔๘๐
๔๘๑
๔๘๒
๔๘๓
๔๘๔
๔๘๕
๔๘๖
๔๘๗
๔๘๘
๔๘๙
๔๙๐
๔๙๑
๔๙๒
๔๙๓
๔๙๔
๔๙๕
๔๙๖
๔๙๗
๔๙๘
๔๙๙
๕๐๐
๕๐๑
๕๐๒
๕๐๓
๕๐๔
๕๐๕
๕๐๖
๕๐๗
๕๐๘
๕๐๙
๕๑๐
๕๑๑
๕๑๒
๕๑๓
๕๑๔
๕๑๕
๕๑๖
๕๑๗
๕๑๘
๕๑๙
๕๒๐
๕๒๑
๕๒๒
๕๒๓
๕๒๔
๕๒๕
๕๒๖
๕๒๗
๕๒๘
๕๒๙
๕๓๐
๕๓๑
๕๓๒
๕๓๓
๕๓๔
๕๓๕
๕๓๖
๕๓๗
๕๓๘
๕๓๙
๕๔๐
๕๔๑
๕๔๒
๕๔๓
๕๔๔
๕๔๕
๕๔๖
๕๔๗
๕๔๘
๕๔๙
๕๕๐
๕๕๑
๕๕๒
๕๕๓
๕๕๔
๕๕๕
๕๕๖
๕๕๗
๕๕๘
๕๕๙
๕๖๐
๕๖๑
๕๖๒
๕๖๓
๕๖๔
๕๖๕
๕๖๖
๕๖๗
๕๖๘
๕๖๙
๕๗๐
๕๗๑
๕๗๒
๕๗๓
๕๗๔
๕๗๕
๕๗๖
๕๗๗
๕๗๘
๕๗๙
๕๘๐
๕๘๑
๕๘๒
๕๘๓
๕๘๔
๕๘๕
๕๘๖
๕๘๗
๕๘๘
๕๘๙
๕๙๐
๕๙๑
๕๙๒
๕๙๓
๕๙๔
๕๙๕
๕๙๖
๕๙๗
๕๙๘
๕๙๙
๖๐๐
๖๐๑
๖๐๒
๖๐๓
๖๐๔
๖๐๕
๖๐๖
๖๐๗
๖๐๘
๖๐๙
๖๑๐
๖๑๑
๖๑๒
๖๑๓
๖๑๔
๖๑๕
๖๑๖
๖๑๗
๖๑๘
๖๑๙
๖๒๐
๖๒๑
๖๒๒
๖๒๓
๖๒๔
๖๒๕
๖๒๖
๖๒๗
๖๒๘
๖๒๙
๖๓๐
๖๓๑
๖๓๒
๖๓๓
๖๓๔
๖๓๕
๖๓๖
๖๓๗
๖๓๘
๖๓๙
๖๔๐
๖๔๑
๖๔๒
๖๔๓
๖๔๔
๖๔๕
๖๔๖
๖๔๗
๖๔๘
๖๔๙
๖๕๐
๖๕๑
๖๕๒
๖๕๓
๖๕๔
๖๕๕
๖๕๖
๖๕๗
๖๕๘
๖๕๙
๖๖๐
๖๖๑
๖๖๒
๖๖๓
๖๖๔
๖๖๕
๖๖๖
๖๖๗
๖๖๘
๖๖๙
๖๗๐
๖๗๑
๖๗๒
๖๗๓
๖๗๔
๖๗๕
๖๗๖
๖๗๗
๖๗๘
๖๗๙
๖๘๐
๖๘๑
๖๘๒
๖๘๓
๖๘๔
๖๘๕
๖๘๖
๖๘๗
๖๘๘
๖๘๙
๖๙๐
๖๙๑
๖๙๒
๖๙๓
๖๙๔
๖๙๕
๖๙๖
๖๙๗
๖๙๘
๖๙๙
๗๐๐
๗๐๑
๗๐๒
๗๐๓
๗๐๔
๗๐๕
๗๐๖
๗๐๗
๗๐๘
๗๐๙
๗๑๐
๗๑๑
๗๑๒
๗๑๓
๗๑๔
๗๑๕
๗๑๖
๗๑๗
๗๑๘
๗๑๙
๗๒๐
๗๒๑
๗๒๒
๗๒๓
๗๒๔
๗๒๕
๗๒๖
๗๒๗
๗๒๘
๗๒๙
๗๓๐
๗๓๑
๗๓๒
๗๓๓
๗๓๔
๗๓๕
๗๓๖
๗๓๗
๗๓๘
๗๓๙
๗๔๐
๗๔๑
๗๔๒
๗๔๓
๗๔๔
๗๔๕
๗๔๖
๗๔๗
๗๔๘
๗๔๙
๗๕๐
๗๕๑
๗๕๒
๗๕๓
๗๕๔
๗๕๕
๗๕๖
๗๕๗
๗๕๘
๗๕๙
๗๖๐
๗๖๑
๗๖๒
๗๖๓
๗๖๔
๗๖๕
๗๖๖
๗๖๗
๗๖๘
๗๖๙
๗๗๐
๗๗๑
๗๗๒
๗๗๓
๗๗๔
๗๗๕
๗๗๖
๗๗๗
๗๗๘
๗๗๙
๗๘๐
๗๘๑
๗๘๒
๗๘๓
๗๘๔
๗๘๕
๗๘๖
๗๘๗
๗๘๘
๗๘๙
๗๙๐
๗๙๑
๗๙๒
๗๙๓
๗๙๔
๗๙๕
๗๙๖
๗๙๗
๗๙๘
๗๙๙
๘๐๐
๘๐๑
๘๐๒
๘๐๓
๘๐๔
๘๐๕
๘๐๖
๘๐๗
๘๐๘
๘๐๙
๘๑๐
๘๑๑
๘๑๒
๘๑๓
๘๑๔
๘๑๕
๘๑๖
๘๑๗
๘๑๘
๘๑๙
๘๒๐
๘๒๑
๘๒๒
๘๒๓
๘๒๔
๘๒๕
๘๒๖
๘๒๗
๘๒๘
๘๒๙
๘๓๐
๘๓๑
๘๓๒
๘๓๓
๘๓๔
๘๓๕
๘๓๖
๘๓๗
๘๓๘
๘๓๙
๘๔๐
๘๔๑
๘๔๒
๘๔๓
๘๔๔
๘๔๕
๘๔๖
๘๔๗
๘๔๘
๘๔๙
๘๕๐
๘๕๑
๘๕๒
๘๕๓
๘๕๔
๘๕๕
๘๕๖
๘๕๗
๘๕๘
๘๕๙
๘๖๐
๘๖๑
๘๖๒
๘๖๓
๘๖๔
๘๖๕
๘๖๖
๘๖๗
๘๖๘
๘๖๙
๘๗๐
๘๗๑
๘๗๒
๘๗๓
๘๗๔
๘๗๕
๘๗๖
๘๗๗
๘๗๘
๘๗๙
๘๘๐
๘๘๑
๘๘๒
๘๘๓
๘๘๔
๘๘๕
๘๘๖
๘๘๗
๘๘๘
๘๘๙
๘๙๐
๘๙๑
๘๙๒
๘๙๓
๘๙๔
๘๙๕
๘๙๖
๘๙๗
๘๙๘
๘๙๙
๙๐๐
๙๐๑
๙๐๒
๙๐๓
๙๐๔
๙๐๕
๙๐๖
๙๐๗
๙๐๘
๙๐๙
๙๑๐
๙๑๑
๙๑๒
๙๑๓
๙๑๔
๙๑๕
๙๑๖
๙๑๗
๙๑๘
๙๑๙
๙๒๐
๙๒๑
๙๒๒
๙๒๓
๙๒๔
๙๒๕
๙๒๖
๙๒๗
๙๒๘
๙๒๙
๙๓๐
๙๓๑
๙๓๒
๙๓๓
๙๓๔
๙๓๕
๙๓๖
๙๓๗
๙๓๘
๙๓๙
๙๔๐
๙๔๑
๙๔๒
๙๔๓
๙๔๔
๙๔๕
๙๔๖
๙๔๗
๙๔๘
๙๔๙
๙๕๐
๙๕๑
๙๕๒
๙๕๓
๙๕๔
๙๕๕
๙๕๖
๙๕๗
๙๕๘
๙๕๙
๙๖๐
๙๖๑
๙๖๒
๙๖๓
๙๖๔
๙๖๕
๙๖๖
๙๖๗
๙๖๘
๙๖๙
๙๗๐
๙๗๑
๙๗๒
๙๗๓
๙๗๔
๙๗๕
๙๗๖
๙๗๗
๙๗๘
๙๗๙
๙๘๐
๙๘๑
๙๘๒
๙๘๓
๙๘๔
๙๘๕
๙๘๖
๙๘๗
๙๘๘
๙๘๙
๙๙๐
๙๙๑
๙๙๒
๙๙๓
๙๙๔
๙๙๕
๙๙๖
๙๙๗
๙๙๘
๙๙๙
๑๐๐๐

๑ ๓๐ คำ ๑ ทยอย

๐ เมื่อนั้น

เห็นโถมงามเดินตามหลังวิพาร์
ความรักหักห้ามไม่โหลหาย
๕๕
นั้นเนื้อว่าเวรกรรมใดทำไว้
เดี่ยวที่เพียรพากดำบากกาย
ได้สัมผัสสองครองกันพอครบปี
นิจาเอ๋ยเดินพดวงร้องให้พดวง
จะเรียกกลับอับชายนัดน่านัก

พระไชยเชษฐาผู้แผ้วแปรเสหา
ให้คนคิดเมตตาคาวาไโดย
๕๖
แต่คนเดียวตายไม่กตนั้นนาตาได้
จึงเกิดเชษฐาเป็นไปถึงเพียงนี้
๕๗
บีมจะตายเพราะมิ่งมารศรี
จะมาจากอกพิไปทั้งรัก
๕๘
ดังตำรนางนักหนาน่าออกหัก
พระทรงศักดิ์คืออกอ่อนป่วนใจ

ไม่มีคู่ขมุตุดุกมุตุนั้น
แต่ขวัญจนครวญคร่ำรำไร

ร้อนรุ่มคึดุ้มคั่งคังคังเพ็งใหม่
ภูวไพบยไศกาจาบัตย์

ฯ ๓๐ คำ ๗ โฉด

๑ เมื่อนั้น

ดีวิญชามีใครจะผายผั้น

กรรแดงพดางทางตงอัมฉันท์

แหว่เตี้ยงไศกคัศย์คัศย์คังใจ

คังยั้งยั้งพังกัศพิทดำเนียง

ไศยยั้งเตี้ยงผัวรักร้องไห้

นางค้อกฟกซำรำไร

ทราวมไพบยอิงกตบคั้นมา

ฯ ๔ คำ ๗ โฉด

๑ ไซ้ ยอกรกราบตงกับเบื่องบาท

ใจจะขาดคัด้วยความเส่นหา

เปนกรรมตามต่นองทังต่องรา

พระจะทรงไศกาไปว่าไร

ธรรมตาจารัตเปนกระษัตริย์

โองการครัดขาดแต่วไม่คั้นได้

น้องนจะขอตาคตาโคต

ดีญจรไปตามกรรมได้ทำมา

นางยกบาทผัวชนทุดเกษ

ชตเนตรโหดหงตงซำยชวา

ค้อกชกเกตตำเข้าไศกา

ชบกับบาทาพระตำมี

ฯ ๖ คำ ๗ โฉด

๑ ราช เมื่อนั้น

เจ็ดนางร้อนใจคังไฟคัง

เห็นนางดีวิญชามาไศกั

กตอว่าเขาจะคักันผัวเมีย

คิตคิตคอกอกใหม่ได้ขม

ในอารมณ์นนั้นจะใครให้ชบเตี้ย

คังชหน้านางช่างทำเย้ย

มาอะตมอะเหตุยภูวไพบย

คังชหน้าคานมารยาพิรวกวน

ทำกระบวนชอนผัวให้ร้องไห้

จะพระนั้งพระเน้าเอาอะไร

ไปไปแหว่คอกทกทกคัมมา

16/06/2565

คนกระตือรือร้นด้าเดี่ย

ได้หัวไปให้พจนการ

บ้างว่าน่าเกิดยศเคียดเคียด

บ้างยั่วเย้าเฝ้าทูลตะบอยไป

แต่เลือดร้ายในกายยังกอกเดี่ย

ชั่วชาติชุกบาทว์ไม่เป็นศรี

ให้เพื่อนเมียพดอยชายหน้า

มั่งขยำมาย้อยจนจนพระไทย

ซอดค่อนงอนว่าไม่ปร่าได้

ปร่ามันโย้อใจคด

มานั่งนบกับเมียที่อปรยศ

เชิญเสด็จทรงยศเข้าห้องใน

๑ ๓๒ คำ ๆ

๑๐ บัดนี้

ความโกรธกระโศกโศกเข้าไป

ทำตอยหน้าตอยตาพาท

ทั้งโหดไรไม่มีปัญญา

รูปร่างของตัวก็ชั่วช้า

สารพัดคิดให้ผิดจริง

ช่างฮาพิชิตจนหม่นหมอง

จึงต้องจ้างช่างทำท่อนไม้

เขอะไรที่เหนืมานั่งวอน

มิใช่แม่แก่เฒ่าเมื่อไร

มันไม่ต้องฮารมณี่ด้อมประกอบ

เที่ยงนางกตางคินแม่มาไป

วิพาร์ฟังว่าไม่อดได้

แล้วจึงมือกรไทยออกมา

ตัวเป็นทาสี่แต่มีด้า

ฉันจะชนแข่งหน้าว่าไม่ฟัง

แล้วหยูกยาฮากมก็ไม่ต้อง

ถึงจะไปรดปรานมั่งก็เจ็บใจ

จะฉนฟังพของก็ไม่ได

ไปช่อนใส่ส้มหวังแต่ครึ่งน

ให้เขาค่อนแคะว่าน่าบัดดี

แต่เป็นหมายเพียงนไม่น้อยใจ

ผิดชอบชั่วดีมีผิวใหม่

กตวอะไรมีดค้ำกรรมของตัว

จะเที่ยวหาหมอยามนครคีต
ใหม่ขงขงทงรททงกตว

ทำเดินให้เดให้กตชนหาผัว
ขงขงขงขงขงขงขงขงขงขง

๗ ๓๕ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
จึงขหวางอวพัร

ดูริยาเคองเคี้ยงคมนเคี้ยงคต
ม่งพาทเคียงแทนชวช่วยเค้นเคื่อง

กจะคอบถ้านวนไม้ควรค
ได้หวม่งไปเคี้ยงจากเคื่อง
อแมวอุบาทวธาตขชว
แมนเจ้าขามไปให้พนวง

เหมือนเขาทงไปถูกรวะเบอง
จระยักเยอของอย่างไรเขาไม่พง
ม่งไม่วาฟ้าจะเคื่องหลัง
กจะตั้งให้เขาได้คอบไป

๗ ๖ คำ ๗

๐ บดินน

วิพัรพงว่าน้ามั่นได้

จะขอมอดคตคตมะนทำไม
จรงรองว่าแม่คะหม่อมเมี้ยเอก
บญชาแทนรบตั้งนงขมอ
เจ้าคคตบเคี้ยงนางเมี้ยคต
มานั่งขบเห็นอยปากดำบาคใจ
อพวกเหต่าเจ้าเดินให้เดให้กต
มันตวรอันตาไฟมิใช่เค้น
แมนเจ้าขวาพากนวยขนม
เหมนคกจะหมคตทงอวม

ตายไหนตายไปคงให้ฎา
อภเค็กชั้นใหม่เมื่อไรฎา
มาขออกหน้าคำขอไม่ขายใจ
จะขามูพนคนกัทำได้
เขาจับได้หับม่งเคี้ยงทงเปน
แต่ตะคนใจคอไม่พอเค้น
เขาคนม่งทงเปนอ้อปวี
ถารถึงถึงพหยกษ
อตุรเคยวเค้นเปนผกไป

ร้าย บัดนั้น

วิพารหัดากใจเป็นนักรหา

ฤๅผู้ต่างบังหึงตา.

มาหุดอนหุดอกหยอกข้าดอกถะมึง

คิดแค้นนางแมวยกมือไหว

ขอให้ได้พระกุมารเหมือนใจหวัง

เทพไทองค์ใดที่กำบัง

จะแต่งตั้งตั้งเวทย์ที่มโหรี

ข้าจะรำนุญฉายถวายนมื่อ

ให้เส่องภาว่าแมงนราได้

บนพดวงทางแดนคูไป

ก็เห็นหีบท ในหุดุนั้น

๑ ๒ คำ ฯ เจริจา นุญฉาย

๑ เมื่อนั้น

ผู้วิญชาปรีดิ์เปรมเกษมสันต์

เขาหีบมาเปิดฝาดพด้น

จึงเห็น ไอรัดนั้นเป็นชาย

ยกพระตูกนอยชนได้ตัก

พิศภักศรัดกษณาเจ็ดฉาย

ทรงศรพระขรรค์ดำหีบกาย

ทงมารถพรรณรายกั่มมา

นางแค้นพิศว่าศพระตูกรัก

ศรบภักศรแล้วทุดเห็นอเกษา

พ้อคุณทุดหัวของมารดา

จะหาไหนได้เหมือนเช่นนี้

แม่คิดว่าขาดัญชรโดย

ตายจากแม่ไปไม่เห็นผี

รำพดวงทางทรงไค้ก็

มารศร่ฟ้างเพียงจะขาดใจ

๑ ๘ คำ ฯ โอด

๑ ครันต์ร่างโคกกาปฤกษาแมว

เราพบตูกแล้วจะไปไหน

ฤๅจะกดับหุดยั้งเคียงไชย

ทุดให้ทราบเบองบวทา

เมื่อยท่านทำการถึงเพียงนี้

จะดูพระด้ามพิพากษา

เจ้าจะเห็นอย่างไรของวิพาร

คงว่ามาให้แม่แจ้งใจ

๑ ๔ คำ ฯ เจริจา

๑ มัตถน

จึงตอบวจาไม่ทันใด
 เขาขบหนัดว่าตัวตัว
 ไม่เจ็บจำนำคำอสูรียา
 ช่างผู้ก่หุดงงงวย
 จะขึ้นไปบอกเต่าเขาทำไม
 เมื่อรักผัวไม่คิดถึงตอแต้ว
 จะอยู่หาให้สัตย์จรชอนชน

วิพารเคื่องชดอชฌมาไศรย
 ช่างไม่ฮายแก้ไขฎาโรนา
 ยังแค้นคิดถึงผัวจะไปหา
 มันตัวว่าน้อยไปเมื่อไร
 เมียมว่าไรว่าด้วยไม่ตามไถ่
 เขาจะเชื่อที่ไหนว่าตูกตน
 อ้อมแวงจะไปไนไพรธนต์
 ถว่าจจะถึงตั้งหพเวียงไชย

ฯ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อน

แต่วิพารยั้งว่านำฮายใจ
 จำจะผายมันสัตย์จร
 แต่ชดต้นจนเตี้ยด้วยมรคา
 นางจึงยอกรชนเพียงผม
 เชิญช่วยนำข้าคตาไคต

ตั้งวิญชาฟ้งแจ่งแถตงไซ
 คิดมานะพระไทยชนมา
 ไปนครตั้งหพยักษา
 ไม้รู้ว่าตำแหน่งแห่งใด
 บังคมเทวาในป่าใหญ่
 ไปถึงเวียงไชยตัมพตัน

ฯ ๒ คำ ๑ วรร

๑ ยานี่ มาจะกต่างมทไป
 ฮาคันอ้อนร้อนเร่าคังไฟกัตบ
 จึงเต็งทิพเนตรตงมา
 มาประธมพมองค์โอรสรัก

ถึงท้าวสหัสไนยวังสวรรค
 เว้งคิดอชัจจรรยเปนพนนก
 เห็นนางตั้งวิญชามักัดดี
 จจะไปตั้งสำนักพระบิดา

จึงยกเอาตุงน้อยยกตอยใจ ลงจากพิไชยรดา
พาไปตั้งระดังคงคา วิพารักพาเสด็จไป

๑ ๔ คำ ๑ ตั้งตรง

๑ ครั้นชำระระดังพระตุงแก้ว คตาค่เกิดจวจากเชิงเขาใหญ่
นางเป็ตองภาษาผ้าดีใบ ผูกเปนเปตให้เจ้าไ้ไ้ยา
กอดจูบตุงแก้วแก้วเซยชม ค้อยวางตงบรรทมในเปตผ้า
นอนแต่ยเกิดพ้ออย่าไ้ไ้กา ปตอบพดางกัตยาที่กต้อมไป

๑ ๔ คำ ๑

๑ กล่อม เจ้านอนไปเกิดแม่จะกต้อม เจ้างามตม่อมจะไ้ไ้ให้
๑ ขวัญอ่อนอย่าอ่อนอาไ้โดย หดับไปเกิดพ้ออย่าไ้ไ้กา
แม่ตุงมีกรรมตำบาค ค้องตคยากนอนหดับกับเปตผ้า
แม่้น้อยเวียงวังพระบิดา จะไ้ไ้ยาขู่ทองรององค์
๑ คับบรรทมนางนมจะแซ่ซ้อง ค้อยประคององค์วางในอ่างตรง
๑ ครั้นเห็นตุงหดับไปตั้งใจจง บังอรเอนองค์ตั้งไ้ไ้ยา

๑ ๖ คำ ๑ ตรี

๑ ร่าย ครั้นพระสุริยันควนชาย แต่งด้ายบายบังพฤษา
๑ พระกุมารกพันคันทรา กัตยาโอบอุ้มเอามาพตัน
๑ โทมตุงจูบกอดให้กินนม เซยชมรับมิ่งตั้งขวัญ
๑ แล้ววางองค์ตั้งเห็นอรตุดุวรรณ วิคณุกรมมนำนำพาจรตี

๑ ๔ คำ ๑ เชิด

๑ ดุริยาธำมัญญ์แห่งรอนรอน ก็ถึงพระนครทวายยกษั
เทวดาตากลับไปทันที เทวอุ้มตุ๊กคตาโคต

๑ ๒ คำ ๑ เขีด

๑ เดินพดางทางทรงโคกกา ชดนาแถวถึงหลังไหต
ชอนนางวิพารผู้รวมใจ รับไปเฝ้าองค์พระบิตา

๑ ๒ คำ ๑ เพดง

๑ ครนถึงทองพระโรงรุจิ เทวคิดเกรงท้าวดยกษา
ยังหยุคย่นแฝงทวารา ตรักตรองกิดจาจะเพ็ดทต

๑ ๒ คำ ๑

๑ ทำ เมื่อนน ท้าวตึงพรราชนเรนทร์ผู้
๑ ดัดยเห็นอแทนรัตนเรืองจำรูญ พวอมมุดชาเฝ้าท้าวพระยา
ว่าชานกิดการันครเรศ ให้เขมนไยเนครทงซ้ายขวา
พระยาขกษนงนถกรักตรา จะได้ตาทฎาว่าจะได้ทุกข

๑ ๔ คำ ๑

๑ ๑ ๒ แต่ก่อนร้อนอะไรไม่เคยเปน จะพุดเด่นเจรจาไม่ผาศุก
๑ จิงครัดเรียกกระดานหมากรุก มาทรงเด่นกับมุขมนตรี

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ ๑ ๒ เมื่อนน นวดนางสุฉินญาโคมศรี
๑ แอบประคองคอดสูรี เห็นท่วงทเร้งรอนขนบาน

เรื่องไชยเชษฐา ตอนที่ ๓

อุ้มองค์ตูกนอยกตอยใจ ร้องให้เข้าไปตรงหน้าฉาน
ก็เกิดประนตบตมาตย์ นางศรานุชอนชมตตบตง

๑ & คำ ๆ โศค

๑ เมื่อนั้น ท้าวตึงหฟเว่งคคคพิคัง
แปดนางสุวิญชาโณมยง ด้วยพระองค์สุธาหตามัง
พิศดูเื้อนมิชิตา เปนไรมาตตบชมหัง
ท้าวค้อยประคองคองคัว ตบทัวต้วรพางคางเทว
ครตเรียกท้าวโรกไม่ชาน พระยามารเรียกหมอองมี
พตางทรงนวดพนให้ทนต์ เต็นงโคไม่ชวยก

๑ ๖ คำ ๆ เจริจา

๑ ครนนางค้อยพนตมประดี เทวยังทรงกรรแตงชย
ประคองปตอตเต้าโตนางโณมต จะโครวุเหือคความจิงตามไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑ จอมเอยจอมขวัญ เหมือนตเกิดเชญเปนไณ
ถ้าวเจ้าเขาทำให้ช้ำใจ ได้ต่าบากยากไรอับจน
มีรระอะไรนะบังอร จิงมายังนครตึงหฟ
เหตุไรไม่มืพรต มาแต่ตองคนกับอี่แมง
นตูกเต้าของโครวุได้ไเหนมา ดูหน้าตายมยอองมอองแม้ว
ยังเต็กนงโคตตักกเตอนแต้ว ตูกแก้วจิงแกตงแจงกัจจา

๑๑ เมื่อนั้น

นางคิดพิศพิศดูแต่ขัณฑ์มา

เต็มยกตูกให้พระไชยเชษฐา

เขาร่วมเรียงเสวยตูกไว้ดับดับ

เมื่อจะเกิดเหตุขึ้นตูกครวญแก่

เขาบอกข่าวข้างเผือกททในไพร

ข้าคตอดตูกภัยภายหลัง

ต้มคเนให้กตต่อเจ็ดนาง

เอาตูกน้อยนี้ได้ในหีบผ้า

พอผัดกลับมาถึงเวียงไชย

พระไชยเชษฐานั้นไม่ทันคิด

อันทลงตูกภัยพิหารุ

เดชะสัณภารพระหัตถานขวัญ

แต่ช่วยพามาส่งถึงกรุงไกร

ตูกวิญชาบังคมก้มหน้า

ด้วยกตวจจะโกรธาพระตำม

ไปจากนัคเรศย์กษั

มิได้มีอาชรรรมอนใด

เป็นกรรมแต่เห็นหลังมาซัดให้

พระตำมตั้งใจไปคตองข้าง

เพื่อนเมียมานั่งอยู่รอบข้าง

จะแกตั้งตั้งผดตูกเข้าให้บรรไถย

ให้ทษาไปฝั่งนอกกรุงใหญ่

มันเอาท่อนไม้ไปให้คต

จำจครวบเข้าด้วยอดคต

มาซุดคตได้ตูกทคนไพร

เทวัญเอารถตงมาให้

จงทราบได้มาทบงคตพระทรงฤทธี

ฯ ๑๔ คำ ฯ เจริญ

๑๒ เมื่อนั้น

จึงว่าพระไชยเชษฐาช่างไม่คิด

น้อยถาขับไตไม่ไว้หน้า

มันเชื้อฤทธีจะตองผู้มีคต

เมื่อเมียมันพาตูกผดฤทธี

อ้ายคนหตัมตาคำดำโพง

ท้าวตองหัพพเรื่องให้เคื่องจคร

ถึงชอบผิดก็คตจะบอกคต

ให้พ่อคตอัยบรัชคตคต

เห็นว่าคตแก่ถ้าจะเข้าโถง

เห็นคตอิจจาอยู่โถงโถง

โปลังโย่งพตอีกไม่คตกรคต

งมเงาแล้วมีหน้าข้าของห้อง	ถ้าอยู่ใกล้จะลองให้หนักหนา
จำจะหามาถามตามกิจจา	มันจะว่าอย่างไรจะใคร่ฟัง

๗ ๘ คำ ๗

๑๐ บदन
 เห็นนางทตบตั้งอำปตัง
 วิพารขัตใจเข้าไปทต
 พอผิวเขาถบมาถึงเมือง
 หม่อมเมี้ยว่าไรก็เปนนัน
 ไม่ได้ถามความพิจารณา
 หากตั้งเตยงมาขอไว้
 เชอว่ายบขบเดียวไม่เตยงต
 เชอยังกรวดกรวยวเคียวเสน
 ข้างพานางมาในราตรี
 ทงผิวเมี้ยเขารวมกันคำจา
 ขันคักฮักฮักเปนพันไป

วิพารแค้นคิดถึงความตัง
 นเอยยังรักผัวกตวจะเคื่อง
 ว่านางเด่าเค่ามุตไม่ตั้งเรอง
 มันยักเยอชยงให้โกรธา
 ตังพันเคะไคพิไรว่า
 ตั้งให้เชนช่านางโฉมคร
 ทงเจ้าซาจงเดรอกตอย
 นางผัดพอเข้าตวจะจรต
 ถาชนตยูกเห็นจะเปนม
 บมชัตจะมวดยด้วยเจ็บใจ
 หาเกรงไต่บาทาผ่านฟ้าไม่
 ว่าจะตั้งทวในยไม่พรันพริง

๗ ๑๒ คำ ๗ เจริจา

๑๑ เมื่อนน
 ตกชนกระทบบาททควาตอง
 ข่างรักผัวกระไรกระนหนอ
 ความโศกลอนเป็นพ้อไม่รู้

ท้าวตึงทพพิโรชโกรธชง
 ตัญญาตุดมั่งไม่บอกต
 ให้หม่อมพ้อไชยเชษฐมาตบต
 หากวิพารตูกมมันเจ็บอาย

อปรยศครองนเปนนตที่สุด

มีนตหมั่นถันแควนถนุมากมาย

ชะไ้ไชยเชษฐาทุกเขย

ชัตเชมรเปนนเกตุยวเคยวพัน

เชยวงอกอกอขว้างตะด้ามฉา

ดำแดงแดงฤทธอตุ้

ถึงชัตติกรรมวยมุกต์ไม่หาย

จะปลตอยแก้แก้อายไม่เกรงมัน

คงได้เด่นถันเหวยออย่าคักขัน

โจนจากแท่นตุ้รรัตนถันที่

ไยยนาตังแสงพระสุริยศรี

เพียงพันบัถพจะโทรมทรุก

๑ ๓๐ คำ ๑ คุภษา

๑ จับศรัศพายแต่งแกว่งตระบอง ชันคาคกคองดำคัมพูชนตที่สุด

แควให้เตรียมทพดำหรัยยุทธ ภูจะไยปรบมมนุษย์เมืองเหม็นค

พระยามารมายังเกยตา ยันท่าพหตพตชันช

ร้องเรียกโยธินน หนหันอิตชัตชิตใจ

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ ครนพร้อมเสร์จเสร์จชนรตทรวง ยกอตุ้จตุ้จตุ้คัพพะใหญ่

กระทิมบาทเร้งราชรถไชย ออกไปจากวงังไม่วังรอ

๑ ๒ คำ ๑ กรวด

๑ เมื่อนน สตุ้วิญชาชวิญหนคัมมือ

วงังตะกายนำตายไม่คิตคต กตุ้ดพอจะไปช่าพระด้าม

ตามยุคท่ายรถกำดร์ตพตาง นวดนางร้องทุดท้าวยักษ

จงฉินภักศรามาพาท เทอจครวญครวว่าวงังวอน

๐ ไชย โฉว ^๒ พระองค์ผู้ทรงเดช พระจะยกพดमारไปราญรอน คิดเห็นเป็นกรรมถูกเที่ยงแท้ พดัตพรากพ่อแม่มาเดินไพร ชั่วคร ^๓ จึงรอดไม่รอดตาย คร ^๔ งหนีทรงพระเมตตา	ไพรดเกษตุ่มง ^๕ จยังก่อน ทำโทษโรครกับเขาโย จึงได้แต่ทุกข์ทนมใหม่ หนีหากได้พึ่งบาทพระบิดา ๕ ทงกุมารหदानชายเป็นคู่ชา ก ^๖ จะเป็นเวราแก่ชาน
---	---

๒ ประทานโทษเกิดทุกข์ระหม่อมเอ๋ย ได้เห็นแก่นักดาของภูมี	๓ อย่าไปเดยจงคืนเข้ากรุงศรี เทว ^๔ ที่ดูพดางทางโคกกา
---	---

๑ ๘ คำ ๑ โยด

๐ ร้าย ^๑ เมื่อน ^๒ เหย็ดขมาปดอบองค์พระชิตา ๓ จึงมีติงนาทประกาศร้อง ๔ ง่าหัดกรับนางนฤมต พ้อชัดใจไชยเชษฐ ^๕ มันด ^๖ แสดน หากตงตำรหदानน้อยคน ^๗ นี้ ๘ คร ^๙ ที่พดางทางเห็ดอบเห็นวิพาร์ ๙ ชังตุกชังหदानงุ่นง่านใจ ๑๐ เต็นาเร้งขับพดชัน ^๑ ร ๑๑ กุจะ ^๒ ได้แก่แก่นแทนทต	ทำวติงหพให้คิดเด็นหา ๑ อย่าโคกกาอาวรณ ^๒ รือนรณ ๓ ให้เตกกองทพิกตัมเข้าติงหพ ๔ ชน ^๕ นึ่งบพรดาแดงพาท ^๖ ๗ เจ็บแค้นตงหัวอกเป็นผี ๘ ตัม ^๙ โมโหเสียดที่เอาบุญไว้ ๙ รือคิดโกรธา ^{๑๐} ชันมาใหม่ ๑๑ แกว่งตระบองร้องให้กตัมบรค ๑๒ จะไปเหยียบเหมันต์ ^{๑๓} ให้แหดกหมด ๑๓ กระทบบาทเร้งร ^{๑๔} รับไป
--	--

๑ เมื่อนม

วอนว่าพาทพิพรไ
หदानน้อยจะเป็นกำพร้าว้อ
ทุดพาดางนางซบภักศร

ตัญญาออกต้นหว้นไหว

พระบิคุรงค์จ้งได้เมตตา
ดุษขอประทานโทษา
กตตมาทพระมิตาไคกาไโดย

๑ ๔ คำ ๑ โยค

๑ เมื่อนม

จ้งโตมเต้าธิดาใจ
พ้อคิดเค้นขมมาถ้งุ่นงาน
อันโทษควผัวเจ้ามันอีกฮัก
แต้วค้ำรัดครัดร้องเปรยไป
ให้กตบัพหตพตนิกร

ท้าวถึงหพกตบคิดพิศมัย

ฮยาร้องให้ไปเดยนะดูกรัก
จะใคร่ยกพตมารไปหาญหัก
จะยกให้หदानรักฮย่าทุกขว้น
ตูกหदानมันร้องให้ไม่หยุดหย่อน
คั้นเข้าพระนครมีทันช้า

๑ ๖ คำ ๑ เข็ด

๑ ๕ ๕ ๕
๑ ทรนกงจ้งขมบนปราสาท
เขยชมพระวราชันตดา
ชานานามประทานหदानชาย
ให้พเตยงนางนมพรอุมพรัก

แต่คจ้งนเห็นฮอฮาคันฮอนเดธา

เป็นที่เด็นหาพระยายักษ์
ฮ้อนารายนชเบศร์ตมคักค
บ้ำรุงรักษพระกุมารดำราญใจ

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

ตอนที่ ๒ พระไชยเชษฐาตามนางสุวิญา

๓๕๒
๑ เมื่อนั้น

แต่ตะห้อยคอยหาพระคโณย
จึงตรัสกับมเหสีทุกชนก
จะคตองข้างอยู่กตองพนาจ
ส่งตำรับสุวิญาทรวงครวกร
จำจะไปเยี่ยมเยือนเทอ

ฝ่ายท้าวธรรมมิกเปนใหญ่
มิได้เปนสุขสักเวลา
ตุงกรักของเรือนไปป่า
ถูกถล่มมายังไม่ถึงธานี
จะเบนฉันโดยอยู่ไม่รู้อี
ให้แจ้งเหตุร้ายค้ประการใด

๑ ๒ คำ ๑

๓๕๓
๑ รำย จึงชวนพระมเหสีบงอร
ส่งกระษัตริย์ตักตาดำโคต

บทจรจากแท่นที่อาไศรย
เสด็จไปปราสาทพระโอรต

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑ ครนถถึงแต่ประตูบ่ปิด
พระดำเนนเดินเที่ยวเดยวตค
จึงร้องเรียกสุวิญษานารี
หลบไปฤาไรไม่พุดจา

ประหลาดจิตเร่งรีบเขยิบไปไหนหมด
รอบปราสาทโอรตด้วยสังกา
ชนมมิคตุงคตองมาหา
แก้งดาเบีตรับพ้อฉับไว

๑ ๔ คำ ๑

๓๕๔
๑ เมื่อนั้น
แหว่เตียงพระชนกค้ตกใจ

พระไชยเชษฐาทอดฉอนใจใหญ่
พรันค้ฉกตัวไถยเปนสุขคิต

ด้วยจับได้ตัววิญาบังอร
กลัวความทงนจะมีมิด
จึงค่อยยอมมามองเมียงดู
จำเปนนึกจำออกไป

ไม่ทู่ตก่อนทำตามอำเภอจิตร
ทรงฤทธิรอนอนคนใจ
เปิดประตูมิใคร่จะออกได้
บังคมไหวทงต้องกระษัตรา

๓ ๒ คำ ๓

๐ เมื่อนั้น
ตักตบอกมเหสีไฉน
ดูท่วงทีกริยาไม่สบาย
จึงตรัสถามไปพตันทนใด
ซึ่งว่าข้างเผือกพลายพง
จริงเหมือนหนังสือเราถือมา

พระบิฑุรงค์เห็นองค์โฮรดำ
หน้าตาตูกเราเศร้าโศกไป
คร่ำครวญจะเจ็บไข้
เจ้ามาถึงเมื่อไรระดูยกยา
ได้พบมิ่งฤไม่ทใหม่ป่า
ฤว่าเหตุผลประการใด

๓ ๒ คำ ๓

๐ เมื่อนั้น
ตูกอดูดำให้จัดแจงเสี้ยแรงไป
หมายใจว่าจะได้ข้างสำคัญ
ชนแต่รอยเท้าก็ไม่พบ

พระไชยเชษฐาทูตแจ้งแฉงไข
เชือกบาศ์เชือกไขก่เตรียมครบ
คนคนในป่าเที่ยวหาจบ
พอครบเจ็ดวันก็รีบมา

๓ ๔ คำ ๓

๐ เมื่อนั้น
จึงตรัสแก่องค์พระตูกยา

ต้องกระษัตริย์สุวิงศ์นาถา
ส่งสารสู่วิญาทราวมไวย

นางโกลดชนนีนี่บุตรรงค์ เจ้าจงเอาใจดูให้ได้
จะทอดอดตูกอดตอคำไม่เข้าใจ ให้นอนฝันนอนใฝ่อย่าใจเบา

๖ ๔ คำ ๆ เจรจา

๑	เหมือนน	พระไชยเชษฐบึงคุ่มก้มเกล้า
	คิดเดี่ยตายต้ววิญญาณงเยาว์	จึงทุดเกล้าเนื่อความตามกิจจา
	ตูกไปป่ามาถึงไม้ทันทัง	เห็นท่อนไม้มาตงอยู่ตรงหน้า
	เจ็ดนางว่าตูกต้ววิญญาณ	เกิดมาเป็นกระดี่ไม้คู้จริง
	ต้องพระองค์จงโปรดปรานี่	ตูกน้อบอขายชายหญิง
	เขาว่าขานมีพยานอ้างอิง	พิเคราะห์คีความงามจริงข้างต้วริยา
	ให้เคื่องขตอคนคนจิตร	ตูกคิดทีจะงคอดโทษา
	จึงขับไถ่นางไปกบวิพาร	ออกนอกทวาราคัดคนน

๖ ๘ คำ ๆ

๑	เหมือนน	พระบิตรงค์สิริราชเรืองศรี
	ไต่พงคองแคนแดนท่ว	จึงว่าแก้มเหี้ยทรมวอย
	ตูกไชยเชษฐทงศักดิ์	อึกฮักไม่บอกเต่าเราต้วใหญ่
	ทีใหม่มิ่งตูกคนเป็นท่อนไม้	ผิดเพศวิไสยในแผ่นดิน
	เรากี่โตมเมี้ยมาเดี่ยหนัก	จนพันหักหัวหงอกไปหมดสิ้น
	เกิดมาแก่จะตายฟังไถยิน	ข้างเชื่อตันตงกตคนมารยา
	ชิชะชอบใจไชยเชษฐ	ฤทธิเดชตุงตึงหยิ่งนักหนา
	ทำตามต้วฟังอหังการ	ไม่เกรงคักตาพระยามาร

ว่าแดงตั้งดีเพียงพด้น
ไปคืดตามสุวิญชาแงคราญ
แม่นประดับพบนางเทวี
จะถามคู้ให้รู้โทษกร

จงเกณท์กนพดเรือนแดทหาร
เที่ยวคณคุดทุกบ้านแดงคณ
ว่าเราให้คนเขามาก่อน
อ้นนอวนว่ากต้าวทองจพาร

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริญ

๐ บคินน
ต่างถววยบังคมแต่วโคตคตา
เรียกหาบ่าวไพร่อ่นถววย
ครวนเดรี่จกรับจรจรัต

พระพเจียงรบตั้งได้เกษา
ออกมาบอกเวรเกณท์กน
จัดแจงแต่งกายขมขมมัน
แยกกันไปตามมรคา

๑ ๔ คำ ๑ เสดิ

๐ ขอกนออกถารามวถิ่ง
เที่ยวคุดำคัญคัญญา
ทงตียนคปรีดา
ให้บ่าวสนทคิตคิน้อง
แต่วรับตามทรามใจจะให้ทน
ตักครุหนังกถิ่งคินไทร
ค่างอ่นคิ่งคิงกันเข้าเพ่งพิศ
จำปาทองตถกถาดตาชค
แต่วแยกย้ายคินไปค้อมมอ
บั้งระวงนั้งเฝ้าของคุดำคัญ

ทางหนึ่จะเข้าประคูป้า
ก็พบรอยจพารจำปาทอง
หิวระระว่ากระหิยขมขมยง
เปนนายกองเก็บคอกจำปาไป
คินคินคินมาในป่าใหญ่
แตไปเห็นหีบก็ส่งกา
ปตาดจิศรเบ็ดคุดเห็นภษา
พเจียงพดจพารอกัน
เที่ยวทอ้งตามไปในไพรคิตคินท์
บั้งชวงนั้งขันบนคินไม้คูด

บ้างเที่ยวไปพบรอยอดีต ชอกซอนเที่ยวหาเป็นหมู่หมู่
ไม่ประสพบพบนางโฉมศรี ต่างก็บ่าอู่พร้อมพาพร้อมกัน

ฯ ๓๒ คำ ฯ เจริญ

๑ จึงปลุกษาหารือกินหงส์ เรานจาจะรับผายผัน
ไปทูลศความตามได้ของดำคัมภี ทรงธรรมจะโปรดประการใด
ครันจะเที่ยวหาองค์นั่งสถัณ ไม่ประจักษ์ว่าไปตำบลไหน
ว่าแต่ถักพากันศตาโคด บ่าวไพร่แบกหีบรับตามมา

ฯ ๔ คำ ฯ เจริญ

๑ ครันถึงจึงตรงเข้าไปเฝ้า ก็มเกิดบังคมเหนือเกษา
แต่กราบทูลศความตามกิจจา เดิมเข้าไปตั้งชายไพร
พบรอยเท้าแมงเป็นแถวถ้อง ดอกจำปาทองก็ใหม่ใหม่
จึงตามรอยดำเนินเดินไป ถึงคนไพรได้หีบกับผาน
ทั้งจำปาทองก็กองถาด ผิดประหลาดไม่พบนางโฉมศรี
เข้าเที่ยวดูในคงพงพี พบแต่รอยพาสัรยรล
ครันคนคนคนหาข้อไป รอยรลมนไ้ไม่เคยก็หายหมด
ตุ้ตักจะเที่ยวเสวยสด พระทรงยศจึงทราบฝ่าธุ้ต

ฯ ๘ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น ท่านท้าวธรรมมิก์เรื่องศรี
เห็นหีบกับขี้ไปของเทวด์ ภูมิตั้งไ้ในวิญญา
จึงตรัสแต่เมษหัทธามไ้วย พิเคราะห์ไปตั้งตั้งตั้งเรว่า
เจ้าจะเห็นอย่างไรให้ว่ามา อันนางสุวิญชานงเยาว์

อี้เห็นด้านฤษยาตำราวณ
 เผาตะบอยบอกผัวขี้เข่า
 กิ่งจะเป็นกาตัดขั้ว
 ผิดชอบก็ไม่วู่วาม
 นี่แน่ไชยเชษฐาถูกเอ๋ย
 จงพินิจพิศดูผ้าสีใบ
 อันหีบใหญ่ใบน้อยอยู่กต่างคง
 แต่จันใจว่าไปก็อำปตัง
 เธอตั้งของร้องรอยก็พิบสัน
 อายหงัดพิเตยงมังกตบมา
 เสี้ยแรงกู่ไวเหนือเชื้อใจ
 ชอบแต่เขียนให้หัดตั้งเป็นทาทาน

เขาท่อนไม่ได้พานว่าถูกเขา
 อธิจาตุกเราช่างเบาความ
 เมียของตัวเป็นไรไม่ไต่ถาม
 ขับไล่เด่นตามสบายใจ
 กระไรเตยงรยงหงโหด
 เห็นเจ้าจะจำได้คอกกระมัง
 มันคงจะได้เอาไปฝัง
 จะคอยฟังถ้อยคำสุวิมุชา
 จะแทรกดินบินไปไหนหนักหนา
 มุตาเบตาเบตาไม่เข้าการ
 ช่างนั่งได้มุดหัวอยู่กับบ้าน
 การงานหนักเบาไม่เข้าใจ

ๆ ๓๖ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อนน
 เคื่องแค้นตงยาแล้วว้าไป
 ของนจำไคฎฎไม่เต่า
 พดอยเพื่อนเป็นอนปนเจ้าคนดี
 เชื้อต้นหงดกตคนโกหก
 ใจคอปอดักกระนเจียว

นางแก้วด้จจาอัชฌาไศรัย
 นั่งดูอยู่ไยไม่พาที่
 ตุกเต้าอะไรที่ไหนนี่
 ช่างไม่มีความคิดดัดกนิตเดียว
 มีแต่พอกโมโหฉุนเฉียว
 จะบอกแม่คำเดียวไม่น้อยใจ

นิจาเขยส์วิญชาบังอร จะชอกซอนไปคำบดหนไหนด

จะอดอยากลำบากประการใด ว่าพตางอรไทยก็ไค้ก็

๗ ๘ คำ ๆ โอด

๑ เมื่อนน

เห็นองค์สมเด็จพระชนนี

คิดถึงเมยส์ยใจอาไตยนัก

พตางหยิบตอกจำปามาตีไม้

แล้วทุดตองพระองค์ทรงเศ

เพราะโมโหหุนหันไม่ทันคิด

หากสัพเดยงเขากนถาง

จึงมิไตฆ่าพนักให้บรไทย

เดชะบุญนางคตอชรดมิ่ง

จะเดยงตีบแต่เนอเขาเกดอทา

พระไชยเชษฐสูริวงศ์เรืองศรี

ไค้ก็รำพรรณว่าไป

พระเมินภักครฝินฝนถนรื่องให้

ภวไนยแต่เด็งเพ่งพิศ

จงไปรดเกษเกษ์ตุนผิด

อกุศตตตจิศริให้เบนไป

ขอโทษนางอ้อนวนนเนนไหนด

ขมิไต้เดยงจากภารา

อคนจังกนคิดฤษยา

แก้เค้นแต่มด้าแก้ใจมัน

๗ ๑๐ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

จึงครสือว่าไม่เห็นถึงเช่นนน

นหากอายทงสัพเดยง

ยังขมิไต้เดยงจากภารา

จะพดไปเหนชยเปด้าไม่เข้าขอ

หมวนแต่จะพอนเชอนแซ

ท่านท้าวธรรมมกนถนุนหัน

นชยฎาให้ฆ่าพนักตยา

มันว่ากต้าวมายเบยงเปนนักหนา

งามหนาแล้วควรวนดแท้

ถึงเปนพ่อกทำไมกับคนแก้

ไมครั้งรแวดประคไ้

แต่คิดมาถาหนึ่งจะต้องว่า
หยาบหยามทำตามอำเภอใจ
ถ้านางไปพูดทั่ววงด่าวโทษ
ก็จะยกพวกพดอดุรา
จงเร่งคิดติดตามทราบไว
ขแจงบรยายให้หายเคือง
ว่าพตางชอนนางแก้วดีจจา
พร้อมถนมนก้านชชนท

จะพตอยพาคความผิดถึงผู้ใหญ่
ยิ่งกว่าชาติินไถ่ที่ได้มา
จะกรวดโกรรชชัดแค้นแค้นธา
รับมาเคียวกนสันตงเมือง
ไปแก้ไขทุกความตามเรื่อง
เร่งออกจากเมืองในวัน
ดีตาดงจากปราวธาทศรี
กุ่มเด็คจคตาโคต

๑ ๓๔ คำ ๑ เด่มขอ

๓ เมื่อนน
ครวญครำกำธาธาธาใจ

พระไชยเชษฐาศรีผู้มีศรีได้
อยู่ในแท่นที่ศรีได้ยา

๑ ๒ คำ ๑

๓ พระยาโศก
คิดคหนึ่งถึงโถมสุวิญธา
แต่เจ้าพตติพรากจากบุรี
จากเมี้ยเดียทงพระตุกรัก

ทกรก่ายพระวิธาธาธาห้อยหา
ให้มีความเมตตาอาไโดยนัค
พันวคคกเพียงออกหัก
ทรงศักคิวิญจวนครวญคราง

๑ ๔ คำ ๑

๓ ๓ โอ้ โอ้สุวิญธาของผัวเอี้ย
บันดาตตตให้มีเจ็ดนาง
จึงพเอิญให้ผัวมกนิยม
ไม่รักตคนกาพกนิ

บาบสิ่งไรเคยเราเคยสร้าง
มันเกิดมาตามต่างในชาตินี้
ดีมาคมคบพวกเดียธาธา
จึงเสียนังมารศรีน่าน้อยใจ

ตั้งดารปานนนาง โนมตรุ จะไปอยู่แห่งหนตำบลไหน
 ฤจะตายวายวงเตี้ยกตางไฟโร ฤจะไปได้ถึงพระบิทร
 ยิ่งคิดยิ่งแค้นแค้นเทวดศ ษตเนตรซืมซาบอาบหมอน
 พระโคกคัตยักรรแดงถึงบังอร แน่นอนสอนให้ไปมา

ฯ ๘ คำ ๑ โศก

ร่าย ๕
 ๑) เมื่อนั้น นางศรีสุริยาเสนาหา
 เห็นพระโคมยงทรงโคกกา ต้อนถึงสุวิญชาทักพรณีจ
 จึงเรียกนางอบตวดี ครองนเราจะคิดเป็นเณ
 หยูกยาอาคมที่ทำได้ ก็เด้อมคตายหายไปทุกเวธา
 พระรือครวญครำรำพึง คิดถึงสุวิญชาเป็นหนักหนา
 แม้นตามไปได้จักกลับมา เมื่องนำก็จะเกิดวุ่นวาย
 จำเราจะพากันขึ้นไป เยาวะเย้ายไปโพพระโคมฉาย
 ให้เรออัปยศอดอาย แด้วเคินกรายตรงไปไม่รัวรอ

ฯ ๘ คำ ๑ เพดง

เย็บ ๕
 ๑) ครนถงจึงเข้าผลกได้ ทุกขรอนถงใครกรณะหนอ
 เผ่าครวญครำน้ำเนตรยงคตอศตอ เห็นต่อจะรำฤถถถึงเมียรัก
 นางสุวิญชาเป็นกาดี พเวญมีตูกอชนเป็นท่อนดัก
 ยังอาไโดยในหญิงทรตักษณั ไม่อายภักครันถัดนมกรมใน
 เขาจะว่าพระองค์หงเมียร ขับได้ไปเดี้ยเดี้ยวองให้
 นางอนหมนแค้นแน่นไป มิไรต์ครมจำเกาะ

ไม่เหมือนนางหน้านวลไม่ควรคู่ แต่เจ้าต้วมิยาจะพาหา
เคียงจนพรากจากทั่วเป็นคราวเคราะห์ ไปดั้นเดาะตามหาเอามาซี

รักเมียสุดอย่างห่างไม่รอด เป็นไรไม่กอดกันไว้ดี

ขับเดี่ยวจากวงแหวนงม ดั้นด้นมันคงตั่งตะโต

ต้มเพศเวทนาน่าหัวร่อ ทุกขรือนงอนห่อเหมือนจับไข

รักกระขับเมียเสียทำไม แล้วจะมาเอาไถยเมื่อปลายมือ

หน้าตายกายก้มตงถึงดิน จะกตบคนกตมกนไม่เกตุยตฤ

ไพร่บ้านพลเมืองจะเดื่องฎา อึงอ้อไปทั่วทงเหม็นค

๑ ๓๔ คำ ๑ เสร็จ

ว่าบ เมื่อนน พระไชยเชษฐาเคื่องเค้นแค้นคัตย

งุ่นง่านคาดเคื่อคตคัตน ขบพันเกรียวกราดควาดไป

เหมือชชานาเปน มาเยาะเย้ยกเถ่นฎาไฉน

กขับเมียกเสี้ยกเพราะใคร พวกมึงฎามีไชน่ายุยง

มึงอย่าพิกชมชนรนวนย ชวศรมึงจะม้วยเปนมุขผง

แม่นตามไปได้อ้อมคังใจจง จะปดตปดตงทังโคศร่อเจ็ดคน

วันนนเสี้ยคความไม่กามไก่อ กุหตงเชื่ออใจอกุศต

ไม่ทนคคพิเคราะห์หัดเด่หักต บันดาดคตจจิตรใจให้ชบน้อง

มึงทงเจ็ดคนอชชชชช เห็นกไปมวกัจจงหอง

ทำแกเนื้อแกตวหนงหวงพอง เหมอนกนงก่าไตของผกคคือไว้

พระยง โกรธเกรี้ยว
กระชกติดพัน

ไต่เดยหาหนึ่
พาดพันวุ่นไป

ฯ ๒ คำ ฯ

หรือ เจ็ดเขยเจ็ดนาง

เถียงพดางว้างพดางไม่เช็กโกต

เขาว่าถุกใจ
คตงถึงเมยรัก
ว่าพดางพากัน

ออกไต่ฆ่าพัน
ฮักฮักหุนหัน
พดวุ่นวุ่นไป

ฯ ๔ คำ ฯ

หรือ อีเขยอเจ็ดคน

ยังชนเดียงเถียงจนเทดวะได้

กตาคัดหนีไป
หิวมั่งจะพับ

อโใจนกรรค์
ดงกับพระขรรค์

ว่าพดางทรงธรรม

ไต่พันกตยา

ฯ ๔ คำ ฯ เชิด

หรือ ครนเห็นเจ็ดนางหนีไป
หวนรำภาตรักถึงตัญญา

คังแค้นพระไทยเปนนักหนา
เสด็จมายังพระโรงรุด้

ฯ ๒ คำ ฯ เตมื่อ

๑๐ ดตของกตงนงเห็นออกคัน
ให้ผูกมาเตรียมพดมนคร

ประภาษตั้งพดียงทงดี
พรงุ่นองจะไปไพรวัน

ฯ ๒ คำ ฯ เจริจา

๕๕
 ๐ มัคคน ๕๕ พระพเตยรบตั้งแถวมายัน
 มาจัดพดผูกมาเครื่องสุวรรณ ๕๕ เตรียมทำทรงธรรมทเกยดา
๕๕
 ๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๕๕
 ๐ เมื่อนั้น ๕๕ พระไชยเชษฐาเทศทุกทีคำ
 ครนส่งต่างต่างแสงพระสุริยา ๕๕ เต็ด็จมาตั้งระดังดำคร
๕๕
 ๗ ๒ คำ ๗

๕๕
 ๐ ทรงเครื่องประดับสรรพเสร็จ ๕๕ ชัดพระขรรค์ใจเพชรสีพิงค์ศรี
 แถวตั้งตามาทรงอัศิศร ๕๕ ให้เด็กพดนิกรไคศศดา
๕๕
 ๗ ๒ คำ ๗ เชติ

๕๕
 ๐ พระเสด็จเข้าไปไพรพฤษ ๕๕ คณนกกถึงเจ้ายอดเด่นหา
 พดางชมรุกขชาติดาศดา ๕๕ บ้างทรงผดผกาอรชร
 หอมหวนออกตอบมารวยริน ๕๕ กตวกดินเหมือนกดินดองส้ม
 พระผืนแปรแต่เห็นทิชากร ๕๕ บ้างบินร่อนเรียกคู่บ้างจับคอย
 เบญจวรรณจับวัดพันอุโลก ๕๕ กวัดวงวิโยคที่ไค่กัสร้อย
 กระจิงจับไม้กระจิงตอย ๕๕ เหมือนจับไต้ดาวน้อยให้คศาเคแคว
 นกหว้าจับไม้ชานางนอน ๕๕ เหมือนน้องวอนว่าพี่อยู่แจจแจ
 นกกระเตนเต้นไต้ต้นซ้องแมว ๕๕ เหมือนน้องแควไค่ไค่ตามวิพาร์
 ชมพดางทางคณถึงเมย์รัก ๕๕ พระทรงศักดิ์ศรีว่าร้อยจะห้อยหา
 ไม่แตกหมู่ไม่ตั้งกนา ๕๕ รืบเร่งอาชาจรดี

๗ ๓๐ คำ ๗ เชติ

๓๓	๓๓	๓๓	๓๓
๓๔	๓๔	๓๔	๓๔
๓๕	๓๕	๓๕	๓๕
๓๖	๓๖	๓๖	๓๖
๓๗	๓๗	๓๗	๓๗
๓๘	๓๘	๓๘	๓๘
๓๙	๓๙	๓๙	๓๙
๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
๔๑	๔๑	๔๑	๔๑
๔๒	๔๒	๔๒	๔๒
๔๓	๔๓	๔๓	๔๓
๔๔	๔๔	๔๔	๔๔
๔๕	๔๕	๔๕	๔๕

๑ ๒ คำ ๑ เชิดฉิ่ง

๓๓	๓๓	๓๓	๓๓
๓๔	๓๔	๓๔	๓๔
๓๕	๓๕	๓๕	๓๕
๓๖	๓๖	๓๖	๓๖
๓๗	๓๗	๓๗	๓๗
๓๘	๓๘	๓๘	๓๘
๓๙	๓๙	๓๙	๓๙
๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
๔๑	๔๑	๔๑	๔๑
๔๒	๔๒	๔๒	๔๒
๔๓	๔๓	๔๓	๔๓
๔๔	๔๔	๔๔	๔๔
๔๕	๔๕	๔๕	๔๕

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๓๓	๓๓	๓๓	๓๓
๓๔	๓๔	๓๔	๓๔
๓๕	๓๕	๓๕	๓๕
๓๖	๓๖	๓๖	๓๖
๓๗	๓๗	๓๗	๓๗
๓๘	๓๘	๓๘	๓๘
๓๙	๓๙	๓๙	๓๙
๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
๔๑	๔๑	๔๑	๔๑
๔๒	๔๒	๔๒	๔๒
๔๓	๔๓	๔๓	๔๓
๔๔	๔๔	๔๔	๔๔
๔๕	๔๕	๔๕	๔๕

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ บดินน	พระพี่เตยรับสั่งแด่มณเฑียร
จึงเรียกหาบรรดาตัวนาย	แด่บรรยายถึงความตามบัญชา
	ฯ ๒ คำ ฯ

๐ บดินน	เสนาสำรวจในชายชวา
ให้บางไพร่ตัดไม้เกยวศา	มาปลูกประดับพตาดับดิน
	ฯ ๒ คำ ฯ เสร็จฯ

๐ เมื่อนน	องค์พระไชยเชษฐาเจ็ดชั้น
พอลพระสุริยาสำถันให้	จรจรตชนดู่ประดับพิลาไชย
	ฯ ๒ คำ ฯ เต็ม๐

๐ ตกองค์ดั่งเงเห็นอาคัน	จะตำรัสตรัสประภาษก็หาไม่
ให้คิดรำพึงคณังใน	ถึงนางทราวมโดยดุษฎีวิชา
ครนพธมาพดบ่ายำข่มอง	เสียงนกหกร้องก้องป่า
จึงเสด็จเข้าในที่ได้ยา	เอนองค์ดั่งนิทราไม่มีดบาย
	ฯ ๔ คำ ฯ ตรีประชมไฟ

๐	พระแน่นอนถอนทอจิตใจใหญ่	คิดใคร่ครวญไปฤไทยหาย
กษบเมี้ยเสี้ยรุชแด่นรีย	ม้นอุบายผูกข้อต่อตวง	
พอลูกจิตระคิดดัดนิสัยได้แล้ว	ตั้งดวงแก้วตวงขเดหตวง	
น้อยใจเจ็บช้ำระกำทรวง	มันแกตังเต็ดเขาตวงช้วนครไป	
แต่จากมิ่งเมี้ยวขวัญจนวินัน	ผัวจะมีความสุขก็หาไม่	
เจ้าคิดถึงพี่จริงญาอย่างไร	ญาจะแค้นเคืองใจไม่โยค	

นิจาเอี่ยมปาน^๕สุวิญา จะอยู่ป่าฤจะอยู่ในกรุงศรี
พระวิญจนาครพรรษาในราตรี จนม้อยหลับไปกับที่ได้ยา

๑ ๘ คำ ๑ ตรี

๕ ๕
๑) เมื่อนน พระนารายณ์^๕กับศรีไกรธา
อยู่ในตึ๊งหพภารา จนนชเษาอายุได้เจ็ดปี
รูปทรงตม่อมพร้อมพวง งามยิ่งเทวาในราช
เสวยรมย์ดีมคตส์^๕ดีดี กับพระชนนีโฉมศรี
เมื่อวันจะพบพระบิคุเรศ ให้บังเหตุไอรตคิดอดดู
หน้าเจ็บใจใครหนอเป็นพอกู จึงถามมารดาคุหนัด

๑ ๖ คำ ๑

๕ ๕
๑) อันพระบิคุเรศของดูกรัก ไม่รู้จักรูปทรงว่าองค์ไหน
เห็นแต่แม่ผู้เดียวเป็ดียวใจ กับท้าวไทโอยกาแปดองคน
สุริวงศ์พงค์ประยรที่คุนเคย ข้างไม่มีบ่างเตยในตึ๊งหพ
ไปรดเกล้าเกล้าแดงแจ้ยุบต เหตุผลเป็นไฉนพระชนนี

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๕
๑) เมื่อนน นวดนางสุวิญชามารศรี
ได้ฟังดูดยาพาที เทวก็คิดตส์^๕ใจ
เหตุ^๕นคิรายพระบิดา ตามมาแต่ดูตจึ่งนึกได้
แค้นส่งสารดูกน้อยกตชยใจ ชตไนยให้หลหลังตั้งชารา

๕๔๕
๑) เมื่อนั้น

แต่เห็นล้มเค็จพระมารดา
จึงทูลว่าข้าถามถึงบิคุรงค์
เหตุสุดคั้นปตายประการใด

พระนารายณ์ชิบเบศรีโอรธา
ชตนาไหดพรากก็หดากใจ
เป็นไฉนโยทรงกรรแดงให้
จงบอกเต่าตูกไปตามด้จจา

๑ ๔ คำ ๑

๕๔๖
๑) เมื่อนั้น

เมื่อกแม่แห่งนคหังคา
ชตเนตรไหดหังตงพรังพรู
ซึ่งถามถึงบิตาย่าวุ่นวาย
อันบิคุรงค์เกิดเกษของเจ้านน
จงไปเฝ้าไยยกาเจ้าด้กต

สุวิญชากรดำกแดงด้รังว่า
ผงปติวเข้าตาให้เคื่องคาย
เคื่องอยู่เคื่องนยงมิหาย
แม่จะบอกฤด้ยอ่ยาร้อนรน
คือพระองค์ทรงธรรมท้าวถึงพ
ทูลถามเหตุสุดให้แจ้งใจ

๑ ๖ คำ ๑ เจริจจา

๕๔๗
๑) เมื่อนั้น

แต่ดวงังคมตาดตาโคต

พระนารายณ์ชิบเบศรีด้นังได้ย
ไปเฝ้าท้าวไทไยยกา

๑ ๒ คำ ๑ เพดง

๕๔๘
๑) ครนังมมหาปราสาท
ตดองคังกรมกับบาทา

จึงตตาศเข้าไปไทดัยกษา
นังเฝ้าไยยกาพระยายักษ์

๑ ๒ คำ ๑

๕๔๙
๑) เมื่อนั้น

๑๖/๒๕/๒๕๖๕
เขยรมไตมตบจูบักคร

ท่านท้าวถึงพทรงศักดิ์
พตางอุมหธานรักได้ตักไว้

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

แต่กราบทูลความถามทั่วไท
แต่หัดานรักรู้คำจำความ
ครันทูลถามพระแม่ผู้วิญา
มารดาข้ายังเป็นสาวแต่
ไม่ร่วมแท่นบรรทมภริยรัก

พระนารายณ์ก็เบ้ครึ่งค้มไหว
พ่อข้าคนไหนไยยก
ยังไม่รู้จักนามรู้จักหน้า
บอกว่าคุณเป็นพ่อเห็นผิคนัก
ตาแก่โควังคร่างพันฟางหัก
ตั้งใดย่นึกตาแต่ให้เข้าใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ได้ฟังหุดานด้นองค้องพระไทย
เขาเห็นว่าตาชราหนัก
ไม่דםกนกับแม่ผู้วิญา

ท่านท้าวถึงหฟเปนใหญ่
ยมเข้มัดไมแต่้วว่ามา
หุดานรักจะอับอายชายหน้า
จึงให้เรียกพ่อตาแต่้วเปนไร

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

ดำคัญว่าพ่อจริงก็ั่งไป
หุดานจะดาไปแต่่นพนาดี
ตวันชวยบ้ายคด้อยจะกตัมมา

พระนารายณ์ก็เบ้ครึ่งค้มตั้งใดย
จึงกราบทูลท้าวไทไยยก
จับหม่มฤกษ์แต่้วกษา
พระไยยกอาจไปรบคปราณี

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

แต่่นส่วคินิตดาพันท้ว
หุดานจะใคร่ไปเที่ยงแต่่นพร
จึงเรียกสัพแต่ียงเข้มา

ท่านท้าวถึงหพยักษ์
กอดจูบแต่้วมีพระบัญชา
ก็ตามแต่่น้ำใจตาไม่ว่า
กำชัมกำชาสารพัน

แต่บุญชากรว่าหัดานรัก	พ่อย่าอยู่ชานักในไพร่ตัญท์
พอม่ายชายแต่งสุริยัน	จึงรีบผายผันมาภารา

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เมื่อนั้น	พระนารายณ์ขับศรัโอรดา
ชนชมยินดีขดัดดา	มาทรงอาษาทันใด
พร้อมพระพิเตยงหงส์	เดินชมาม่าใส่
ควมขบคบคงเวียงไชย	เร่งอาษาไนให้เค็ดอนคตตาย

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๑๒ ครนถึงป่าใหญ่ไพร่ดำร	จึงตั้งพนกงานบวงช่าย
ให้เร่งลงหัดักกราย	พวกม้าผันผวยไปได้มา

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑๓ มคินน	เหต่าพวกพนกงานถ้วนหน้า
ผูกบ่วงถ่วงทั้งโยทะกา	คักตามมรคาทเนอจร
บ้างวงช่ายรายรอบปากขนาง	ได้ส่ายโยระยางชักหอดอน
พวกม้าได้ไปช่ายคองดอน	หุ้มค้อนฝูงสัตว์สัตว์พัตมา

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด เจรจา

๑๔ บ้างจับได้ตั้งโตโคกระทิง	สัตว์พัตสัตว์สัตว์หิมหิงษา
บ้างไคเหนือเมือนานา	ค่างเอามาถววยพระกุมาร

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

พระนารายณ์รับเคียวเกษมदानต์

ชมสัตว์วงศ์บุบาทแด่น้ำราญ

แล้วพระกุมารก็ปัดออกไป

ฯ ๒ คำ ๑

๑ ครั้นเสด็จขึ้นสายขลุ่ยคีตย์

พาดินกัมปนาทหวาดไหว

ยั้งคันวังพด้นทันใด

เสียงด้นนั้นดังไปในอารัญ

ฯ ๒ คำ ๑ เชิดฉิ่ง เจริญ

๑ เมื่อนั้น

พระไชยเชษฐาตระหนกอกถัน

กบตีพเดี่ยวทงหน

พากันหว่นหวาดประหัดดาใจ

พเดียวว่าเสียงเหมือนฟ้าผ่า

บ้างว่าเขายิงปืนใหญ่

จึงลงจากพดับพดาศดาโคต

เที่ยวดูขอมเดินไปจะใคร่รู้

ฯ ๔ คำ ๑ เพลง

๑ ค่อยแต่อดอดอดเห็นพระกุมาร กับทวยหาญน้อยน้อยมาเด่นอยู่

รูปทรงไธ่ภาน่าเอ็นดู

ถึอชนหน้าวประตองคนองนัก

พระเจ้าว่ากบตีพเดี่ยวไป

ตูกใครกระจริดลิตทศศักดิ์

งามทรงรูปทรงวงภักตร์

นำรักน่าชมภิมิรมย์ใจ

ครั้นเราจะเข้าไปพูดจา

เด็กดแปดกหน้าจะร้องไห้

จะใคร่รักขอมมาพดับพตาไชย

จะเกตุยกถ้อมฉินใดพี่ช่วยคิด

ฯ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น

ทงตีพเดี่ยวผู้ร่วมจิตร

ต่างคนแต่ตั้งเฟ่งพิศ

แล้วทงททรงฤทธิไปทันใด

อันทรพวคทรงองค์พระกุมาร ^๕	เหมือนนงมัจฉาจริงจึ่งคงเอื้อได้
ทั้งท่วงทีกริยาม่อมตไม	จะดูไหนไม่ผิดดั่งตั้งอัน
อย่าตั้งได้ยไปเตยพระทรงยศ	โอรสของพระองค์เป็นแม่นมั่น
ชรอยบุตรผู้วิญชาตาวรรณ	พระทรงธรรมมีอย่าแห่งแคงใจ

ฯ ๒ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น	พระไชยเชษฐจึ่งคอบแแดงใจ
พื่อว่าเห็นจริงทุกสิ่งไป	จึ่งตดใจให้้อง ^๕ นเมตดา
ถ้าแม่นเป็นตูกเต้าของเราจริง	จะปรากฎยศยิ่งในได้หัด้า
ชาคน ^๕ มีกรรมได้ทำมา	พดัดพรากผู้วิญชานงดักษณ์
พเคิญเห็นเป็นไปเข้าใจตด	หตงกตอคนอัครัดกษณ์
จนจากเมื่อยเดี่ยวองค์พระตูกวัก	แต่เนวิตกออกจะหักด้ตามมา
อนิจาผู้วิญชาของผัวเอ๋ย	เมื่อไรเตยจะได้เห็นหน้า
เจ้าช่างวางใจไม่อชฌา	ตะให้ตูกยามาเด่นไฟร
พระคิดถึงเมื่อยแก้วแว้วไศกศัถย์	ยังกต่นกตนชตเนตรกยงไหด
แต่ดีจออกป็นอกพุ่มไม้	ตั้งใจยื่นตูกพระกุมาร

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น	พระนารายณ์ชิบศรัใจหาญ
เด่นอยู่กับหมู่บริวาร	เห็นคนยื่นหน้าฉานกัชฌใจ
จิงชหัดตตรผู้ว่าอายเหต่าน	ชดมงจะม้วยหารูไม่
ยื่นแขนจะเด่นกู่ทำไร	คำรวจไนเร่งออกไปตามตูก

ว่ามายืนทำไมที่โหนดนั้น
จึงมิได้ยาเยงเกรงกู

ฤชวณกันหุดอกถ้อจะต่อตั้ง
ไปถามคุณแต่จกตัมมาฉับพัน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บัตน

พอกคำรจในคนชยัน

กัมเกตวรบดิงบงคมคัต

พากันจิงไปแกง

๑ ๒ คำ ๆ เจริติ

๑ ครนถึงจึงว่าตานงตง

ทำไมมายืนตรงหน้าทั้น

คาเหต่านนทหน่าว่าไม่ฟัง

จะเอาหยาดตงหลังฤว่าไร

แกตงออกมาเผ่นเห็นถนัด

รบตั้งศรีสให้ขามาถามไถ่

ตัวย่นหน้าทั้นบงอาจใจ

ไม่เห็นเจ้าฤไรให้ว่ามา

๑ ๔ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐก็หรรษา

ได้ฟังเด็กเด็กมาพูดจา

ยิ้มแย้มไปมาในพระไทย

จึงศรีสว่าน้อยน้อยเท่านี้

ตำนานถนถนถนถนผู้ใหญ่

ว่าพตางทางย่นพระหัตถ์ไป

จับเกษาเสือกใส่ไปมา

ทำไมจะให้กุกถัวเกรง

เจ้าเองเปนอะไรมานักหนา

ย่นอยุ่ไม่ได้ฤไรนา

กุ่มริทจะว่าให้การเปน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บัตน

เด็กเด็กโกรธาจมิใช่เด้น

พาทันถัมมาน่าคาถากระเด็น

ร้องว่าจะได้เห็นกันเดยถน

๑ ๒ คำ ๆ เจริติ

๑ มาถึงจกรุงบาทมุตต์ ดัดแปลงทางทูตถวณถ
 ขาดขรบริดงพระภุม ครวงนลุดคแค้นแค้นเจ็บใจ
 ได้ตามตาแค้นแค้น จะให้หัดกให้การกหาไม่
 คือนายหนคือนมอใจ จับคี่จะข้าไฉจะให้กตั้ง
 แลดูว่ากษัตริย์ไม่ได้ญา พุดพุดตางเขามืออันหัว
 เห็นว่าเป็นเด็กเด็กกว่าตัว มิได้กตั้งพระราชอาณา

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น พระนารายณ์ชิบเบศร์โอรธา
 พงคำอำมาตย์ทูตมา พระกรวดโกรธาตตะไฟ
 น้อยฤทำไต่ไม่ยำเกรง ช่มเหงเด็นผู้ใหญ่
 กุกลับเข้าไปในเวียงไชย จะกราบทูลท้าวไทโยยกา
 ชุกอจราชศักดิ์เป็นลุดคคิด น้อยจิตรน้อยใจนักษนา
 ดีตามไต่ไม่ให้การมา ไปผูกคอคคว้ามอบคิน

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ บดินทร์ เด็กเด็กบริดงใส่เกษ
 บ้างบิณผ้าหาเชือกมาพันท เปรมปริตติใจแฉ่ววงมา

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ ครนถึงจกรุงว่าไป ต้าเถใจบาปกรรมททำข้า
 พระองค์ทรงกรวดโกรธา ให้ผูกคอคคว้ามอบคินไป

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
แจ้งการว่ากุมารเคืองใจ
จำจะไปเต้าโตมโถมงาม
คิดพดางย่างเยื้องดีดา

พระไชยเชษฐาผู้มีชญาไศรย
ภูวนโทยถวิลจินดา
จะได้ชมตมความปราวณา
ไคตคตมากับพเจยงพตัน

๗ ๔ คำ ๗ เต็มขอ

๑ ครนถงจิงมวจา
รักกันนงค์กว่าขงกัน
ข้าเห็นเจ้าเด่นกบับว่าไพร่
ขออ้อมเจ้าหน้อยเถิดตรา

พ้ออย่าเคืองขุ่นหุนหัน
จะทำน้ำใจฉันไม่เขายา
ให้ม่ใจจงรักเป้นหนักหนา
พดางคว่าขอม้อยอยุคไฉ

๗ ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ลับตมือเดี่ยพดางทางว่าไป
เมื่อเราไซ้ให้ไปว่า
ยังกตบมาอดคุดคุดยอ
คาเห็นเป้นเด็กไม่ยำเกรง
เป้นผู้ใหญ่ทำไค้ทำเขา

นารายณ์ธิเบศร์โกรทหนักผดักไค้
นริจกใครมาขุดมือ
ควรทำเด้นาเราไค้ฎา
ทำว่าวดวดวขมาทำเรา
แกตั้งข่มเหงกันเถ่นเปด้าเปด้า
แต่วเดินหนีให้เขาไค้ตองค้

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
จึงตรัสปตบคอบคำจำนง
ข้าไม่หดอกถ้อคอกพ้อเฮ้ย
เจ้าก็คตเขยไยไม่เมคคา

องค์พระไชยเชษฐาดั่งตั้ง
เพราะใจตรงจงรักจึ่งหักมา
อย่าโกรทเตยรักกันเดี่ยคักกว่า
อนิจาเดินหนีหัดกตไย

เมื่อเจ้าไชยวาทออกไปห้าม	ข้าพจนเขตดาเบาความไม่ถามไถ่
ไม่ทันรู้ว่าเสนาใน	เกิดมายังไม่เห็นใครเปน
เมื่อแต่ตัวนเด็กเด็กกระจิวัด	ข้ามีจิตคิดรักจึงหยอกเล่น
ตูกเท่าหัวเหาเต่าเดนม	ไม่เคยพบเคยเห็นแต่บุราณ
ทวีตพิตวางทางตั้งพิตียงไป	เอาชนมมาให้แก่พระทดาม
แล้วโถมเข้าหาใจพระกุมาร	เชิญเสวยของหวานเถิดหุดานชาย

ฯ ๓๐ คำ ๆ เจริจา

๐ เมื่อชน	พระนารายณ์เบศร์ว่าอย่าฟังหมาย
ถึงจะแต่บท้องให้แทบตาย	ไม่มั่งก่ายกินอะไรของใครเปน
มิใช่มีคำจที่เคินหน	จะเดือกถันเที่ยวท่องกินของเด็น
อย่าปดอบไปให้เดือคคากระเดนม	พตางเคินเที่ยวถ่นไม้เจริญ

ฯ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อชน	พระไชยเชษฐความแต่นเด็นหา
พยายามตามปดอบกุมาร	อนิจาปตมใจไม้คู้
ชานมิใช่ชายพาด	ย่อมวงศวารกระษัตริย์เรืองศรี
ครอบครองเหม็นคชาน	ไม่มีไอร่งแต่นคดา
ไว้ทงสูริวงศัพคัพนช	ที่จะผ่านเหม็นคไปวันน้า
เปนมบุตรเข้าเถิดนะพ่ออา	มิตาจะให้ครองพระเวียงไชย

ฯ ๖ คำ ๆ

๐ เมื่อชน	นารายณ์เบศร์เคองชดอชณาไศรย
พระกรวดโกรธาพตางว่าไป	คนอะไรทไหนดหน้หยามช้า

อุ้มเหมาตาเถาเจ้าเดห์
และเดียมเทียมเด่นเจรจา
ถึงตัวเราเด็กก่เหตักเพ็ชร
บันเจือเยอียงเป็นพันไป
ว่าพดางทางชนชนุศัตย์
พาดสายหมายต่างขั้ววัน

เนโกโวเวณกหนา
จะเป็นผัวแม่ข้าฤกว่าไร
ไม่ขามเข็ดพอดตาอย่าดังได้ย
ผู้ใหญ่แต่หนุ่มมาสู้กัน
พาดินด่เทอ้นเตอ้นดั้น
ผาดแผดงไปพด้นทันใด

ฯ ๘ คำ ฯ เชิดคิ่ง

๑ ศรทรงองค์พระกุมาร
ไม่ตั้งหารผดางขั้วฟ้าโดย

กตายเป็นมาตาแต่ได้ย
พระกุมารโกรขใจเป็นโกถี้

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
เห็นศรกุมารชาญฤทธิ
ฉิบรีตผิดเพศไม่เคยพบ
คิดพดางทางเดียงศัตย์ไชย
แม่นกุมารมิใช่โอรดา
ขอให้ศรดีทริฤทธิ
แม่นเป็นดกน้อยนาง โฉมฉาย
เดียงแล้วชนศรรอนราญ

องค์พระไชยเชษฐาเรื่องศรั
กตย์เป็นมาตีประหตาคใจ
พระปรารภพิศวงดังได้ย
เคชะฤทธิไกรชนุน
ของนางสุวิญชามารศรี
ตั้งหารกุมารนี้ให้ว้ายปรารณ
ให้ศรกตายเป็นทิพอาหาร
แผดงไปให้ผดางกุมาร

ฯ ๘ คำ ฯ เชิดคิ่ง

๑ ศรทรงองค์พระไชยเชษฐ	อาเภทไม้พานไชรดำ
กลับเปนมอชโชนโกษา	เกิดอนกชาติดาษดาพนาวัน

๗ ๒ คำ ๗

๑ พระทงศรทรงตงทันใด	วิ่งไปกอดตุ๊กแต่ร์รับขวัญ
พ้อตุ๊กมาประดับพอกัน	จะหักโหมโรมรันด้วยขันใด
ปัดอบพดวงทางเห็นขำมรงค์	ที่กุมารลือตทรวงก็จำได้
จึงว่าแหวนนขาให้ไว้	กับโฉมงามทราวมไวยสุวิญา
มิเชอเราเจ้าถามพเดียวดู	เขารุจก้อยถวนหน้า
แม่นเขาว่าขำมิใช่บิดา	จึงค้อยว่าดัดดวงเจ้าดวงใจ

๗ ๒ คำ ๗ เสรจจา

๑ เมื่อนั้น	พระนารายณ์ชเบศร์ยังตั้งได้ย
แล้วครครึกนั้กแห่งแดงพระไทย	ด้วยออกนามทราวมไวยสุวิญา
พดวงเรียกพี่เพียงเข้ามามาถาม	จงแจ้งความตามดัดย้อย่าพรางขำ
จริงฤาเขาว่าเปนมบิดา	ผัวแม่สุวิญาชนนี้

๗ ๔ คำ ๗

๑ บัดนั้น	พระพิเพียงประนตบทศวี
จึงทูลว่าไยยกาธิบตี	ห้ามปรามความน้อยุ่มาหมาย
แม่นว่าบออกกต่างเด้าพระองค์	จะตงอาญาขำทงหุดาย
ฉวยรูไปโพวงลีหลังตาย	พระเบียงบ่ายอย่าให้ขำถูกตี
มันคงของคณแต่บิตเวศ	ทรงนามไชยเชษฐเรื่องศวี
๑๖/06/2565	
ครองเมืองหมันคธานี	ตำมีพระแม่สุวิญา

อันพระมิตฺตวงศ์ทรงฤทธิ
พระยายกษเคืองชคิยชา

โทษผิดใหญ่ห้วงนักษ
ไม่ให้มาพบนพบพระชนนี

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑๑ เมื่อนั้น

ได้ฟังเพียงพาท

จึงขอรกรวามบาทมิตฺตวงศ์

ตั้งนพตางทางทตฺถลามไป

มิตฺตวงศ์มอังก์พระมารดร

ฤทธิวาทบาทหมางอะไรกัน

พระนารายณ์นิชเศวีรเอนงค์

มีความยินดีเป็นพันไป

ชตเนตรแถวถ้งให้ต้งให้

เหตุผดกตโตพระทรงธรรม์

ไม่ด้มกต์โมดร์เกษมตันต์

ทรงธรรม์จ้งเต่าให้เข้าใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๒ เมื่อนั้น

ฟังตฺถทตฺถลามถ้งความใน

จ้งว่าพ่อจ้งเต่าแก่ตกแกว

ข้างแม่เจ้าเต่าแก่เคราะห์ร้าย

เหตุผดคณนตรีอ์ตรียา

ให้บอกถต่างข้างข้างสำคัญ

ภายหลังแม่คตชตเจ้าออกมา

ครันมิตกตัมมาถึงวังใน

มันว่าลูกของนางโฉมยง

จ้งขับแม่พัดคพรากจากภวรา

พระไชยเชษฐาเจ้ารำดั้ยตะห้อยให้

ชตเนตรให้ต้งให้ต้งให้

กรรมของพ่อแต่จ้งโฉมฉาย

จ้งพเอิญวุ่นววยวิจจาทกัน

มันทำกับบิดานแต่คัศย์

พ่อต้งผายผันมาชยู่ไพร

ตรียาตอขบถักเอาไปได้

เห็นแต่ท่อนไม้ ใต้พานมา

พ่อหตั้งเชอฟังอ์แพคัยา

จนเจ้าชณษาถ้งเพียงน

อินท้าวสิงหนครไทย
คำทอพ้อมมั่งญาไม่มี
ถ้าท่านแค้นชดด้วครอนพ้อ
ถึงจะม้วยตงด้วยพระอาญา

ซึ่งโกรธเป็นไฉนนะ โฉมศรี
จะใคร่ไปอัญชดด้วพระเจ้าตา
ดูกรักช่วยทูลขอซึ่งโทษา
แต่พ้อให้มารดาเจ้าเห็นใจ

ฯ ๓๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
จึงทูลว่าพระอย่าทุกชฎไทย
ตูกจะทูลเบี่ยงบายให้หายโกรธ
พ้อจะขอได้อยู่ดอากาศ
ขอเชิญพระองค์ตาโคต
เกิดออกทูลขอโทษ โปรดตูกยา

พระนารายณ์นิบศรีบังคมไหว้
เกรงกตัวโทษไทยพระยามาร
ถึงพ้อคองโทษก็โปรดเสตาม
เห็นจะคิดตั้งตำรแก่นัดดา
เข้าไปกรุงไกรด้วยกับข้า
พระบิดาจะไต่เฝ้าทวงหนัก

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ฟังตูกทตความเห็นงามดี
จะเข้าไปตรงตรงคงพรายแพรง
คิดพตางเปลื้องเครื่องออกทันใด
พระจึงจัดแจงแปดงองค์
ห่มแพรเพดาระคำเดินกราย

องค์พระไชยเชษฐาเรื่องศรี
ดมัทพระไทยหนักดรักใคร
จำจะแปดงปลดอมองค์ให้ดังไต้ย
ให้พ้เตียงช่อนไต้ยามตะพาย
แกตงทรงผ้าตาเด็ดงาด้าย
มาชวณพระตูกชายไคตคตา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ขระงามพันคิดพระบิดา

พระนารายณ์นิบศรีหิวเราะว่า
ชายหน้าชายคางขน

ว่าพดางทางทรงอาษาไฉน
พระบิดาเดินหุดวงไชย

ให้เด็กพดกตัมไปกรุงศรี
กบตัมเพดียงจรรจัต

๖ ๔ คำ ๆ เฑิด

๕ ครนลึงที่ประตุเวียงไชย
มาบงคัมบิตุงคทรวงธรรม
พระจงนังไนทิมริมประตุ
ตูกยาจะตจจรัต
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ถาวนเห็นทจะทุดไต
แถวกำขบนายประตุตอชณา
ตั้งแถวบงคัมกัมเกษ
รับเสด็จจัตตมาพตัม

ตงจากมโหนไมยผายฉน
พดางทุดไปพตัมทันท์
ชยาให้ใครรว่าอชุน
ไปเผาชนหนกับเจ้าคา
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ถึงคัมตอชงไรจะมาหา
กุดากตาห้าคนไวชวดยกัน
ตอชคบิตูเรศรังสรรัต
จรรจัตไปเผ้าพระไอยกา

๖ ๘ คำ ๆ เฑิด

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๓ พระไชยเชษฐาเข้าเฝ้าท้าวสิงห์

๑ เมื่อนั้น

อุ้มองค์พระราชนัดดา
พ้อมาจนเย็นทองเด่นอยู่
คุดมขมเมวมแก้มคางข้างกะไร
เก็บบุบผามาบ้างฤาไม่เดา
ศานังคอยเจ้าเฝ้าเป็นทุกข

ท้าวท้าวสิงห์พิชชา
ดูหลังดูหน้าเด้อว่าไป
ค้อนกตัญญูพฤตค้อไก่
เขื่อนมีไปเที่ยวชอนชุก
ให้แม่เขาร้อยมาโดยได้จุก
กตัญจะดัมตุกเจ็บป่วยไป

ฯ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ทูลว่าดูตถาไปเด่นไพร
นำรักปักษด้ารพิน
บ้างพาตูกเดินไต่ร้ายเดิน
คิดจะตักปักษามาเตยงเดิน
ตูกเมยพตคถนเห็นทันตา
ข้าไปเห็นเบนนำดั่งด้าร
ตูกตงจิดรคคิดจะขออยู่เนืองเนือง

พระนารายณ์ชเบศร์บังคมไหว้
ขมนกขมไม้้ออกเพติดเพติด
บ้างชิงกันหากินบินเห็น
บ้างร้องเกริ่นตามไต่กันไปมา
กตัญจะเป็นเวรกรรมไปชาติหน้า
เหมือนคนต้องโทษาพ้อตาเคื่อง
ทรมานทุกขครอมจนผอมเหลื่อง
แต่เกรงเคื่องเบื่องบาทไม่อาจทุก

ฯ ๘ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

ฟังทวนว่ากต้าวเป็นเค้ามต

ท้าวสิงห์พรชาชนเรนทร์ดู
ยิ่งเพิ่มภุตพิศมัยในนัดดา

16/06/2565

ด้ร่วมด้อคกอดครัดแด้วครัดพตาง
 รัวกับผู้มีใหญ่ไว้ชญา
 นี้ใครพาดัญจรชอกซอนเด่น
 มันถกชิงวังราวเขาคราวไร
 พ่อจะถามไถ่ไต่เตียงดู
 ถาโทษทัณฑ์มันพอจะเมตตา
 ถังโกโคยโอรุ่ยของพ่อเถ่า
 แคะพ่อเคิบใหญ่เข้าใจการ

น้อยฤข้างออเซาะผอเดาะว่า
 ให้พ่อคาจูบหน้อยเถิดกตอยใจ
 พ่อไปเห็นคนโทษเจ้าที่ไหน
 ถาโทษไก่อเบียดนักินดูธา
 จะไต่รู้หนักเบาที่เจ้าว่า
 บิดาไม่ขัดทักทาน
 ก็จะให้แก่เจ้าผู้ตูกหลาน
 จะเศ็กพ่อให้ผ่านภารา

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๕ ๒
๑) เมื่อนน

ทำช้ออันถอนหนวดให้พ่อคา
 ชึ่งทรงพระเมตตาแก่เข้าไซ้
 ท้าวครัดโดยในพระไทยรัก
 อันคนค้องโทษาที่ชาขอ
 เป็นคนโหดโหดไว้ใจทมิพ
 เคียดหนักดบรูตัวว่าชั่วชา
 อันถิ่นฐานบ้านเมืองเขาอยู่ไกล
 ความเกรงกลัวความถัดตัวคัวเป็นหน
 พระองค์จึงโปรดปราน

พระนารายณ์ชเบศร์ดำรอดตรา
 พตางส่งของบัญชาพระยายักษ์
 จะโปรดให้กำรอบครองอาณาจักร
 พระคุณอยู่ตูกหนักเท่าฟ้าดิน
 เขาผิดช้อตูกอาจประมาทหมั้น
 โทษถึงสิ้นชั่ววันบรรโดย
 จะมาเฝ้าพระเจ้าตากไม่ได้
 มิใช่คนโทษที่เมืองนี้
 มาปดอมคนปนอยู่ในกรุงศรี
 ขอประทานช้อไว้ตูกกรง

๑ เมื่อนั้น

ไซ้หว่างเฮกเขนกนึ่งพั่ง
 มั่นแน้แต้วดีนะชะตุกพ้อ
 ตุกขนกกระทิบบาทควาคไป
 ควรฎามาตำระแน้แก้แทน
 ช่างเค็ดอบเผ่งแต่งดินมาดำออย
 ไหนตัวคนคนโทษที่มั่งว่า
 กูจะผ่าอกให้ได้ตัดัก
 ชีชนะรายนธิเบศรีชัย
 ใครตั้งสอนมั่งมาจว่าไป

ทางตั้งพพทากจิตกรคิดหวัง
 มาขอพ้อตอกกรรมมังอ้ายจิงไร
 โมโหเค้นแน้นคอมันได้
 คิดไซ้ลูกเด็กเด็กน้อย
 กคิดคิดแต้วกเค้นแน้นคอหอย
 ให้วงยงหงถ้อยพดอชพยัก
 จงเร่งบอกออกมาให้รู้จัก
 เคยวเล่นเปนมักัดนุกใจ
 กระไรเตยตวงตาต่อหน้าได้
 จะตัดหัวเสียบไว้ตะแดงแกง

๗ ๓๐ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนั้น

เห็นพ้อตาโกรทหนักพระภักตร์แดง
 กอคบาทาไว้พิไรวอน
 จะเปเนเวราคด้วยฆ่าพัน
 เขาจะได้ว่านาพระไทยดี
 ขอพระพ้อตาจิงการุญ
 ถ้าเม้นพ้อฆ่าตายววยชนม์
 เขาจะตั้งดวงตุกตุกก่ำพร้าว

พระนารายนธิเบศรีไม่บอกแจ้ง
 ก็กรรแดงไค่กาจามัตย์
 ประทานโทษไปรดก่อนอย่าหุนหัน
 จงอดกตณโทษาเดี่ยเอาบุญ
 ผลิตต้องที่ไม่เค็งชุน
 ใให้ตุกได้แทนคุณพระบิดา
 ไม่ขอออยให้คนเห็นหน้า
 หุตพตางไค่กาตั้งอ้นฮัก

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

ฟังถ้อยคำหदानสั่งดำร้นัก
อุมพตางทางปดอบพระนัคตา
เนตรจะพลก้าจกตักถกถน
จงผินรักคร้มาตาจะถาม
ไค้ประดับพบพ้อถาอย่างไร

ท้าวตึงหพแคว้ราจิดรคิดหน่วงหนัก
พระยายกษัทรุดนังตงทงยน
นังเกิดพ้ออาอย่าอ้อน
ตาไม้ชดช้นให้เคองใจ
เหตุผตต้นคความเปนไคน
ถาว่าไครบอกเด้าเจ้าจ้งรัฐ

๑ ๖ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

จะตวงดอกกมะม้งช้งใจดู
หदानยังคิตแแดงจะแกด้งต่อ
แม้นังคโทษไปรดปรถานชว

พระกุมารอิตเออนเยอนอยู่
เซตนาหุนาตาแแดงพาท
แแดงจะมาฆ่าพ้อช้าเปณผ้
จ้งจะทุตคค้ให้แจ้งใจ

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

ดำรัดครัดตอพระหदानไป
อันไค้ไชยเชษฐาเณโก
ช้งนตาคนี้กระไรไม้ใจเบา

ท้าวตึงหพยั้งคิตพิศมัย
มาสั่งไค้ยต้งกระทุ้เกิดตเอา
ตาจะดับโมให้ให้แก่เจ้า
ออย่าพะวงจ้งเด้าเกิดนัคตา

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

บังคมก้มกราบกับบาทา
เมื่อเข้าหदानตาองค้พระตรงธรรม
พบชายห้าคนคั้นเต็นไฟ

พระนารายนชบเศรักรักรหรรษา
จ้งทุตถิกจจาแต่คั้นไป
กับเด็กเล็กค้วยกันไปบ่าใหญ่
เข้ามาโกถ้หदानรักแแดงทักทาย

ข้าเดอดฟังมุ่งแดงธนูศัตย์
 ตกศรห่อหรือมากดับกตาย
 พระบิดามาอุ้มเอาหลานไว้
 ทั้งเห็นแหวนแม่นย่าเป็นตำคัญ
 ว่าเป็นเคราะห์เพราะเชื่อคนชั่ว
 ครนจะมาเฝ้าพระเจ้าตา
 เฝ้าบนยอดดทอดกอนฤไทยฮ้อ
 ว่าพวกพ้องลู่รังศ์พังศ์พันชู้
 แม้นฆ่าก็ตายไม่หมายลู่
 ครนคิดคิดไปให้รำคาญ
 จงโปรดว่าชนนี้ให้ตัดขย
 ให้แม่ตีเดียวกับพ่อเกิดหนองตา

จะให้สิ้นชีวิตครตั้งจิครหมาย
 เป็นดอกไม้มากมายหลายพรรณ
 กอดจูบตบได้แต่รับขวัญ
 จึงรำพรรณแต่ความแต่คนมา
 อันโทษควมิตนภมิตหนา
 ถักตัวจะโกรธาให้ฆ่าพัน
 แต่ออกข้อพ่อตาค่ตัวลู่
 ช้วนอยู่โตบทมมาตย์
 หदानดูพระบิดาน่าสงตำ
 ด้วยพ่อยังมีว่านากับมารดา
 หदानจะช่วยเหลืออนุให้หนักหนา
 นัดดาจะได้สบายใจ

๑ ๓๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
 จึงครัดห้ามนัดคำอย่าว่าไป
 อันโทษบิดาใช้เจ้าได้ขอ
 แต่ตัวนซึ่งจะให้ตัดกัน
 เอออะไรไชยเชษฐมันช่างชั่ว
 เกิดมาเพียงนแแต่วมเคย
 ข้างแม่เจ้าเขาเคนไม่วุหาย
 มันให้เมยข่มเหงไม่เกรงภักศร์

ทำวสิ่งหพศรวตลันต์ไม่กณได้
 แม่เขาขัดใจจะตำ
 ตาจะยกให้พ่อผู้หदानขวัญ
 ขอนนมีวิที่จะว่าเดย
 เมามัวขบเมยเดี่ยวเดย
 กระไรเดยเง่าโง่ยาไม้นัก
 ได้บอขายไพร่ฟ้าอาณาจักร
 หदानรักยังเยาว์ไม่เข้าใจ

16/05/2565

ถึงตาก็ก่อนแด่นดาหัด

นี่หากข้านัดตาเจ้าไม่ได้

อันจะดัดกันนไน

ก็สุดแท้แต่ใจของมารดา

นี่พ่อเจ้าเขามาขังขานี้

ถูกคอยฟังร้ายด้อยในป่า

ตาจะใคร่พบเขาเจ้าพระยา

คิดจะว่าประการใด

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

พระนารายณ์ขึ้นเบ็คร์เฉยไช

พระพอกับพเดียวผู้ร่วมใจ

ปดอมเป็นไพร่คิดตามข้าเข้ามา

หลานให้พระบิครซ่อนอยู่

ที่ทมิฬประศูข้างนำ

ยังเกรงพระราชอาญา

จะให้มาเฝ้าต่อพวงัน

ทอดพดางทางประนคบทงตั้ง

ตางค์ไอยกาเรื่องศรั

พระพเดียวรับแต่ัจจรวดี

ไปปราสาทมณฑลด่านัก

ฯ ๒ คำ ฯ เต็ม

๑) บัดนั้น

วิพาร์เด่นรู่เด่นหัดัก

แอบม่านฟังความที่ถามซัก

แจ้งประจักษ์รวับรินเดินบ่นมา

ฯ ๒ คำ ฯ

ถ้าสิ้นวัน ^{๘๕} หนัด้มคิดแต่อัวแมวเขย

จะเขาะเขย้ถากถางให้หนักหนา

๑) ให้คุ้มค่าคุ้มแทนหน้าตา

จะต้องดีต้องด่ากไม่คิด

เดินเขม้นเข่นเขยวเคยวพัน

กจะร่ำรำพรรณให้เจ็บจิตร

ท่าชะเง้อแต่เง้งเพ่งพิศ

แต่งจิตรหีบหยั่งตรงมา

16/06/2565 ฯ ๕ คำ ฯ สิ้น

๕๖๖	๕๖๗
๕๖๘	๕๖๙
๕๖๙	๕๗๐
๕๗๐	๕๗๑
๕๗๑	๕๗๒
๕๗๒	๕๗๓
๕๗๓	๕๗๔
๕๗๔	๕๗๕
๕๗๕	๕๗๖
๕๗๖	๕๗๗
๕๗๗	๕๗๘
๕๗๘	๕๗๙
๕๗๙	๕๘๐

๖ ๘ คำ ๆ เสร็จ

๕๘๑	๕๘๒
๕๘๓	๕๘๔
๕๘๕	๕๘๖
๕๘๗	๕๘๘
๕๘๙	๕๙๐
๕๙๑	๕๙๒
๕๙๓	๕๙๔
๕๙๕	๕๙๖
๕๙๗	๕๙๘
๕๙๙	๖๐๐

๖ ๑๐ คำ ๆ

๑ บดินน

ชะช้าง่อมตอชวอวนนน
นเดชะท่านพระพลอยชวอ
หม่อมเมยจะเกษมเปรมปรัด
กว่าจะคิดค้นหตงถึงแม่ตุก
นหากว่าฉิพารพาดินคิง
แต่แจ่มอวยเพียงนแลวมิด้า
ดบถเดี้ยแถ้วคะชครานไป

ฉิพารคบมือแถ้วเยยหยน
จะมาตุกะโทษทณทเมอวนน
ถ้าหาไมก็จจะมอวยเปณต์
จจะนงตอมด้ามเปณวงกง
พอกระตูกมูเตยตจนเปณวง
จิงได้พบดบองค์เจ้าทอนไม
ยงจะมาตอชวอวนนไปใหม่
เขาไมขอพอใจเห็นเหมนค้

๑ ๘ คำ ๑

๑ วิเชยฉิพาร

ทงดบดบดบงทงทงคริน
แต่เปณเมอแถ้วยงพงเปณกรบ
ทงเห็นบแนมแถตมหตถักฎกชง
เสี้ยตายหนอนางเปณฉิพาร
ทพตอชวอได้ตาบากยากเยน
บุญคุณแจ่มกับตูกเมย
ถายังมชวอครตอชวอไป

ชะช้างพดจาคมด้น
เชงชนแถ้งอนกระบอณกระบง
เปณมนษุยกจจะนบอว่าคนหนง
ทจจะบงบนด้ากทาเปณ
การหือใจไมตรีจิงไมเห็น
ถ้าเมนเปณผู้คนจจะถงใจ
เปณคนแถ้วหาเดี้ยเจ้าได้ไม
เจ้าจจะไดตูกพอกอชยง

๑ ๘ คำ ๑

๑ นำเอยนำหือวอ

ถิงเปณด้ควเคี้ยรควนถ้พณตรง

ชามีไชบ้ายอออย่าเดริมดง
ไมรักคบคนหตงเมามอ

คิดมาน่าอายชายมุกตะตุ

แต่เขาถูกเชือดจำเมยชว

นางเหต่านนทงรักทงกตว

ควรเป็นเมียเป็นผัวทงเจ็ดนาง

ที่จริงเด่าถึงเขาจะยุง

แม่นไม้หตงก็จะต้องใส่ยบบ้าง

หม่อมตกระไรไม่รุ่งวาง

ช่างเชือดว่าตูกนางเป็นท่อนไม้

แต่เด็กเด็กกระจิริตพิณจิต

ก็กระรือยุดันว่าทำได้

เมื่อเห็นเป็นจริงแตวกก็แตวไป

แบกหน้ามาโยที่เพิงพต

ถ้าเป็นใจอ้อมแตวกก็ตาย

ไม่อย่ากั่งอชชกรายเมืองดังหพ

จะมอดม้วยด้วยโณมนางเจ็ดคน

กว่ากระดกจะป็นเป็นมกคต

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ แด่นเฮยแด่นร

ทงชทงเคยคทงเตยคต

ดีตวจุดตารพคจะรท

บัญญัติมเคตาคตองกตรองค

ขาทาชวไม่กตวจะมวยมค

กต่าเอาชวคตวเข้ามาต

จนเป็นไพร่อาไศรยนายประค

จะว่าชงโณมคตวตวณช

ฤจะวาร์กหากมกกรรม

ก็เว้งร่าพังก่อนจ้งค่อนว่า

ขารบแพเจ้าแตวนางฉัพาร์

เจ้าว่าไปเกิดไม่เถียงเตย

๗ ๒ คำ ๗

๑ นำเฮยนำอคต

ช่างดีจริงนงตุดคทาเนย

ทรหคตทนเป็นคนเคย

นิจาเฮยหตงโหดแตวบ้ายพตชย

จะว่าไปก็เห็นชยเมชยตคคาง

ถึงถากถางอย่างไรไม่ร่าคชย

จะกตบโณมชงนงคชย

เยาะนายเตนตักหน้อยหนึ่งเกิดร

ขอรบราตาฝ่าเท้าท่านหงดี
แม่ขวัญศรียังไม่มรณา
ทำแต่แต่งปากว่าคำค้อน
คืนเข้าในวังตั้งจำนอง

ซึ่งมีพระคุณแก่เจ้าข้า
จะอุดำให้แทนคุณท่านคุณตรง
แต่นองอนแคงจริตหีบหย่ง
ไปปราสาทโคมยงสู่วิญชา

๑ ๘ คำ ๆ ชุบ

ข้า^๕ เมื่อน^๕
๑) ๕) เมื่อหน
๕) ๕) ดิมพ่อเสียดแล้วฤกแก้วดา
๕) ๕) โอว่าสู่วิญชาผู้เพอนยาก
๕) ๕) อนาคตอนในทิมริมประตู
๕) ๕) พเดียวช่วยบักจิตันอน
๕) ๕) ผัวเอนดงมิใคร่จะได้
๕) ๕) แม่เจ้าตัดไม้ครพเดียวแล้ว
๕) ๕) แต่ครวครวอาวรณ์รอนรน

พระไชยเชษฐคิดถึงโอรดา
๕) ๕) จนด้นแต่งต้นธยาไม่เยี่ยมดู
๕) ๕) พืดแต่่นถำมากเข้ามาอยู่
๕) ๕) จำแพนขาดตาอุปกับเดื่อเคย
๕) ๕) ทอดท่อนไม่วางต่างเขนย
๕) ๕) นิจาเฮยเคยคู่ขมาทุกขทัน
๕) ๕) จะดาแก้วดาตายในสิ่งทพ
๕) ๕) จนดูเรียนเรือรางวัลว่างฟ้า

๑ ๘ คำ ๆ ตรี

ลมพัดชายเขา^๕
๑) ๕) เมื่อน^๕
๕) ๕) ครนพินต้นจากนัทรา
๕) ๕) จังโธรงจดังทรงเครื่องเรื่องศรี
๕) ๕) เด็กเด็กโดยเสด็จบจร

พระนารายณ์ชิบเบศรีโอรดา
๕) ๕) เร่งถวิตจินดาถึงบิตร
๕) ๕) ไม่นชนเฝ้าชนนี้เหมือนแต่ก่อน
๕) ๕) ไปประตูพระนครทันใด

๑ ๔ คำ ๆ เข็ด

ร้าย^๕
๑) ๕) ครนถึงด้อมเต็จพระบิตเรศ
๕) ๕) 16/06/2569
๕) ๕) แด้วว่าตูกไปเฝ้าท้าวไท

๕) ๕) กัมเกษบังคมประนมไหว
๕) ๕) ทุดขอโทษไทยพระบิตูรงค์

ไอยกากรวดโกรธาโกรธา
 ชมดีพิเตยงว่าช้อตรง
 พ้อตากรวดกรวดควาดเฉียง
 ตุกถัดควัดต้นดั่งคูปตา
 ไอยกามัจฉิตรคิตตั้งดั่ง
 ใหล่อกบิตาคตาไคด

ว่าจะฆ่าให้ม้วยเป็นผุยผง
 ของคชชนหรือคชวา
 แต่ตะคำตำเนียงคิงฟ้าผ่า
 ไค่กาถัดงักถัดขกถัดขกไป
 จังปดอบฆ่าว่าหลานอย่าร้องไห้
 ไปเผ่าท้าวไทไอยกา

๗ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
 จวบกอดตูกแก้วแก้วบนิษฐา
 เจ้าเมตตามิคาค้อยผาศัก
 พ้อยังพรันแต่จะเข้าเฝ้าชิต
 คริตตั้งพิเตยงแต่วคตาไคด
 ดวยนุคยุดกรพระตุกรัก

พระไชยเชษฐาเชษฐาโอรดา
 ดวงตาของพ่อเพื่อนชิวศร
 เต็มมคตายวายทุกช้อออกไปหนีด
 จวนควัดถัดถักพระยายักษ์
 รัรช้อท้อใจหน่วงหนัก
 ถัดถักหนักหัดใจจรัต

๗ ๒ คำ ๖ เพตง

๑ ครันถึงปราสาทราชวัง
 ดูไไหนไม่เห็นนางเทวี

ถิดหวังสุภินุชามรศรี
 ภูมิดรัยเค้รำไปเผ่าพัตน

๗ ๒ คำ ๖

๑ บัดนั้น
 แน่นนังคิงคบบนพิน
 ครันเห็นพระไชยเชษฐาได้คัจมา
 ตักตเพื่อนเตอนพิศพระโถมตรู

ฝ่ายฝูงตั้งรางคังนางถ้าวถรรค
 แทรกเสียดเบียดกันมาคอบค
 ถัดยานบนอบแต่วหมอบออยู่
 ต่างดูเห็นจริตมิตทำนอง

บ้างว่าแต่ก่อนวันอะไร

ทรวดทรงดูไหนไม่บอกพร้อม

ผอเหนือเรือร้องเหตองเป็นทอง

เดยวันหมองมัวดดำไป

บ้างว่าข้าเห็นไม่เป็นคู่ช

นุกตะหุกทุกขั้ตรอมผอมไผ่

พลัดพรากจากเมียเลี้ยงน้ำใจ

พระจรีตผิดไปทุกตั้งอัน

บ้างว่าเธอทำชั่วดัวพ่อตา

ไม่แกตั้งว่าเดินก้าวจนเท้าสั้น

ค่างคนค่างพูดกับเพื่อนกัน

เดียงกระซิบดั้นนปราวด้าทไชย

๗ ๓๐ คำ ๆ เสร็จ

๑๑ เมื่อนั้น

สู่วิญชาไดยินยั้งตั้งไดย

แซ่เดียงดำวดรรคด้วยอันโต

จิ่งแย้มแกตเตไปมิได้ช้า

นางเห็นพระราชดำมี

จงดูจจรดมาตรงหน้า

ให้ตั้งตำรับมเพชเวทนา

กัทยาไศกคัศย์คั้นใจ

แต่จแขมบานบัญชรช่อนภักตร์

นงตักษณบ้งคมประนมไหว

พถางพินิจพิศดูพระภูวไฉน

ผิวกัศร์หมองใหม่ โรยรา

โอ้วาอนิจจาเจ้าประคุณ

ยังการบุญรักเมียอยู่หนักหนา

อุดำให้ดูพยายามตามมา

ทนทุกขเวทนาถึงเพียงนี้

พระบิดากวโกรชคาดโทษทัณฑ์

พอไม่กัศว์วันจะเป็นผี

เมื่อคิดมาก็หน้าปราณี

ครันคิดไปเอือกก็ดำใจ

เปนไรตำไม่เฝ้าอยู่เซยโถม

เจ็ดนางช่างประโถมพิศสัย

กับเรานไม่มีฮาโดย

ทำได้รอยศดบทยทอน

คิดรักคิดแค้นแน่นอวรา

กัทยา ไศกศรัยระห้อยหวน

หับมีญชรทอศตธนฤไทยศรวณู

กรรแดงศัศย์รัญจวนป่วนใจ

๑ ๑๔ คำ ๑ โยค

๑ บัดนี้

วิพาร์แอมม่านทองต่งไซ

แกตังเขมย่นย่นหน้าออกไป

ทำได้ไคด์พุดจาข้าคตางแดง

ประหตาดใจเปนไรหนอหม่อมแม่

เยี่ยมแกตแปรผันแต่จกรรแดง

น้ำใจหายจนตายพระนครแดง

ฤมงแกตังแต่รังปติวงมาเจ้าคา

เทยวมองยงย่นย่นคอ

อะไรหนอประหตาดนั๊กหนา

โอย้อ้อพ่อเจ้าท่อนไม้มา

กระนี้ฤมน้ำว่าไร

แต่จกรรว่าไศกศรัยคิดแค้น

ฤาร้องให้ด้วยแต่ณพิศมัย

เมื่อกระจะคิดประการใด

ดวงใจแม่มาถึงธานี

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ด้จวิญชาฟังว่านำบัดดี

นางเคื่องชิตถอยพินันต์

วิพาร์หตบเตียงเมียงมอง

นางท่าปากหีบหีบกระซิบคำ

นเอนอว่าอ้อมวงมันจของห้อง

เพราะว่าได้ถาดเงินถาดทอง

ท่าแก่ศัหวีพองมาพุดจา

กจะรักจะแค้นจจะร้องให้

ก็ถถการอะไรมาล่อคว่า

มิงนคแต่ชงหลังคา

กับดักกินปลาในครีวไฟ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนี้

วิพาร์กต่างแกตังแดงไซ

ทการรักกับปลาไม่พอใจ

ชนหงศาของใครก็ไม่เปน

ชาติแต่คอยคร่ำครวญ
ยังไม่บอกชื่อแม่แต่ชื่อวัน
ตอบพดางจึงออกนอกชาติ
หือชื่อหม่อมพ่อเจ้าก่อนไม้
ชาติดูเมื่อแรกก็แปดหน้า
อนิจจาจึงมาแต่ดำพัง

ใครแต่งกตอย่างไรในจะเห็น
จะค้นต้นตูดั้นให้เห็นใจ
ทำร้องว่าใครนั้นมาแต่ไหน
มากระยะไรที่โนง
เห็นงคงามตงกว่าหนหลัง
ตะเมยไหวงไห้วางเซย

๗ ๘ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อหน
ไม่ตอบวาจาจิพาร์เดย
ทำตั้งบ่เส็งยมเจ็ยมคัว
หยุดหยุดยงระวงคน
ไคยินท้าวค้ำครัดตั้งคัง
พระกุมารยุตกรบิตาไว้
ครันคิดมาไคให้ยอทอ
ยุตมื่อตงไว้ไม่ตะวาง

พระไชยเชษฐาเมิดเมินเคินเฉย
มันเยาะเย้ยอคู้กู้ตั้น
คัวยกถ้วอาญาท้าวตึงหว
ปากบ่นภาวนาทุกหลายใจ
ก็ตกลใจตงนั้งบงคมไหว
นึกราบใครกตางถนหนทาง
จึงว่าพอกตงเหตุยงเลื้อตาง
ให้พิเตยงเคยงช้างจรต

๗ ๘ คำ ๆ เพตง

๑ เมื่อหน
ตักตยเห็นอแท่นวิคณรุจ
คอยของค้ทาดานน้อยเด็นหา
แกตงตั้งต้วตั้งตงนไป

ท่านท้าวตึงหวพยักษ
พวังพร้อมนารีกานตใน
จะชักนำบิตาเข้ามาไหว
ภวนไยทำตงบงภักคร

๗ ๘ คำ ๆ

๑ ร้าย
 ๑) แหวนแหวนกำนตชนนท ออกไปตั้งแค้นมคักคัก
 ให้ตำรวจตรึงเครื่องมัจพรมพริก กจะซึกใช้ถามความผัวเมีย
 ๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑) เมื่อนั้น พระไชยเชษฐาตกประหม่าหน้าเตี้ย
 ความกลัวพ้อตาแข็งชาเพตย ยืนเงยหิ้งพระรังไภย
 แต่ขยับดับด้อยช้านาน ตัวสั่นตันทนเหงื่ออกไฟไทด
 เขาคุณพระเปนทพองตงเขาไวด ออกสั่นหวนไหวอวยทุกทก
 ๑ ๔ คำ ๑ เพตง โอด

๑) เมื่อนั้น ท้าวตึงหพตฤกษ์ออกชนกักกัก
 ฅวยครบนองรวงแหวนอ้ายทรตักษณ กจะหักคอกันให้ตื่นเนอ
 เอลออะไรไม่พ้อทพอทาง มิ่งข่างชวชคิปดาตเหตือ
 ไม่รู้เท่าผู้หญิงริงเรือ ชานชมมเมเชอนางเมียงาม
 ถูกกุดวิญชานนไช้ มั่นผัดชอบอะไรเข้าชอถาม
 จะให้ฆ่าให้แกงแกตังได้คความ หยาบหยามชมเหงไม่เกรงเรา
 ขับได้ได้เดี่ยวว่าเมียชัว มุดหัวตามมาทำไมเด่า
 ข่างกระไรทำได้กัทำเขา จของหงเปด่าเปด่าเจ้าพระยา
 มิ่งเยอหิ้งหาญอ๊กคักชน วิพารมเนบอเก่ากหนักหนา
 ฐะเจ้าคนคิมฤทธา จะสู้กับพ้อตาก็มาชึ

๑ ๓๐ คำ ๑ เจริจา

๑) เมื่อนั้น พระไชยเชษฐาตัวสั่นตันท
 16/06/2565
 กมหน้าภาวนางนึ่งม มีได้ปรีปากทุดขอโทษทั้นท

เห็นขุนมาร โกรธาเข้ามาใกล้ ด้คั่งโคตโคตไปใจพรั่นพรั่น
จวนตัวกตัญพ้อตาจะฆ่าฟัน กอศตฤพัตวันไม่วางเฉย

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น ท้าวสิงห์พตงกระทันไชย
เป็นโรนังกมหนานงเฉยเมย ไม่เมยหน้าตาชนว่ากัน
เร่งบอกออกมาอย่างหนึ่งอยู่ ข้อผิดตฤกฏอย่างโรนัน
ฤชาวชาจับได้ได้ทัน ว่ากันเดียดใจของยาเกรงใจ
ทำเด่นแต่ตามอำเภอเจ้า เหมือนตฤเต้าพ่อแม่ห้ามไม่
เดียดแรงเราออกปากฝากฝังไว้ จะโกรธซึ่งถึงกระไรก็นานนาน
อยู่ด้วยกันกันหม้อไม่ทันคำ ฤมาทำเดินดูถนัดทุกจ้าน
จะใคร่ทองต้องศอกให้ออกคตาน จะว่าชานอย่างไรก็ว่ามา

๑ ๘ คำ ๑ เจริญ

๐ เมื่อนั้น พระไชยเชษฐบังคมก้มหน้า
ความกตัญญูเย็นเป็นเห็นบชา จะรับผิดพ้อตาให้คร่ำมใจ
เหงื่อไหลอาบหน้าเอาผ้าซับ แต่เดียดกราบเดียดกตัญไม่นับได้
คอแห้งดำตักกระอักกระอไซ แขงใจพิศทตขโทษทัณฑ์
ตฤเบาจิตรมิตนภมิตหนา อันที่ขอโทษมาถึงอาตัญ
จงโปรดเพียงตีคำอย่าฆ่าฟัน ไม่คุมเค้นแมนมันได้เป็นพระ
ทูลพดางทางว่ากับตฤกตัญ ทูลท้าวช่วยพ้อมังดีหะ
นั่งเดียดได้ไม่เอาเปรียบพระ^{๕๖} เห็นพ้อจะบรรโดยในฉวัน

๑ ๘ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อนั้น

ทูลไวยกาทดางทางโคกัก
พรันต์ดวงดวงตาจะถองเด่น
จะพิศทูลถ้อยคำตะตำตะตัก
อันโทษทัณฑ์หนนพอกักรับผิด
อดโมโหหันหนุได้บุญแรง

พระนารายณ์ขับศรัทหมองศรี

จงปรวณพี่ช้อข่าขุ่นัก
หิวอกเค่นทักทักคักคัก
แค่กั่มรักศรีโคกกาจนตาแดง
ด้วยเคตมัจฉรวเบาไปมิได้แจ้ง
ขยาต่อนัดค้อแวงแกตังคำทอ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

นั่งตงแควมบุญชาติอ
รับเป็นตงนำเข้ามาแก้
อันพ่อของนัตตาตางังชิง
เขอะไรไม่คิดถึงตัวคน
พ่อเจ้าเขาเตยงฤาชนัน
ถ้าพเตยงทงตมณมชวย
จะตงท่อนไม้ม่าให้ตาเซย
ชอบใจพิเตยงหนักหนา
ว่าพตางทางผินภักศรีไป
ตั้งวิญชามายกความชอบเจ้า
ชวยตูกเราไว้ไม่วายชนม์

ท่าวตังหพผินผนตมหิวร้อ
ตูกพ้อคนหมนตจริง
เฝ้าแต่ต้ออชยอชยอชิง
ชอบแค่ถองให้กตงมันหยิ่งค
ได้ร้อตอชยเป็นคนเพราะใครน
ข้างไม้มเจ็บเค่นเทนแม่เตย
ทงแม่ตักจระมวดยเตยแควหวย
ทไเหนเตยจะไตจ้อชอพ่อไว้
บุญคุณมันหาที่สุดไม่
ปราได้พิเตยงทงตคน
เองเห็นแก่ตาเถ่าตงหพ
บุญคุณเป็นพันคนนา

กุดใจจดใจงำของ
ต้มเปนมูใหญ่ไวยัญญา

จะตมของคุณเจ้าให้หนักหนา
ไม่หัดับหัดับตาไปตามนาย

ฯ ๑๕ คำ ฯ เสร็จ

๑ บดิน

พระพิเตียงพิศทุตขมขมาย

ซึ่งทรงพระเมตตาเข้ามามากมาย

พระคุณคล้ายขนกขนน

อันพระไชยเชษฐาผู้วงศ์

ไซ้จะไม่เกรงองค์ท้าวยักษ์

ซึ่งไต่เคืองบาทาผ้ารัด

โทษผิดกรณเป็นต้นพิน

ราหเข้าเต้าเรทเรกษณษา

ประจวบเป็นเวรอาภุคต

พระคตงคตมกตมกตมจรตวฤทธิมนตรี จงงวยงหงกตถคณเทจ

ไม่เข้าพตมครนคคตขมมาได้

ก็ไคกาเพียงใจจะขาดเค็ด

ตบูกป่าผ้าตงตอดเค็ด

เคว้เคว้จมาตามนางเทว

เม้นพระองคตมทรงพระเมตตา

ทงเจ้าซาไมคณไปกรงค้ว

เห็นจะพากันตายววยช้ว

ทผลพตงทงนได้ไปรดปราน

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑ เมื่อน

ทาวตงพพนงพงวชาน

ค้อยคตววยหวยเหตคเคตคตาด

มิได้มพจมานประการไค

นิภกคตไปคตคคตกับนคตดา

อันโทษพอนนตางจะยกให้

คตคคตชาคกับมณจนบวรไค

จะกตรดนัวเคว้ไมขอพมเคย

คตงเผททงหุ้มคคตวมายบยบ

ก็ไมปรากนานบว่าตูกเคย

คตยาไปมาหากันคตคคตคตคต

คตเรกนเคยเคตคนไมคตคคต

นักดาจะรักอยู่ข้างไหน จงว่าแต่จริงใจอย่าเตี้ยตนัน
จะอยู่ด้วยชนน้ของเจ้านน ฤาจะไปหมั้นคักกับบิดา

๑ ๘ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน พระนารายณ์ชเบศร์ได้ฟังว่า
ก้มเกล้าทูลต่นของพระบัญชา ซึ้งไปรตมาซึ้งไม่ชอบใจ
ที่จริงจิตรักตามนเห็ดอแห่ง รักพ่อรักแม่เท่าพ้อมมิใหญ่
จะไปกับบิดาก้อเอาโดย ด้วยรักใคร่โอยถากกับมารดร
แต่ที่จริงในจิตระชาคิตนน จะใคร่ให้ตักนเหมือนแต่ก่อน
แม่นล้มต้งปรารถนาว่าออน จะตั้นทุกขตั้นรอนตำราญใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๒ เมื่อนน ทำวตึงหวัดรอดตั้นค้ไม่ถนได้
แกตงตริต้วน่าค้ค้กระไร ซ้างแกไชพคเดียบเปรียมเปรย
เจ้าจะให้ชานคตด้วยพ้อ เซนนนพอรเท่าเจ้าคตอกเหวย
อันความเค้นของดาอย่าว่าเสย ไม่ตียงเปนตูกเซยค้บรโดย
แต่ซ้างนางแม่ของเจ้าน จะตตด้วยพ้อเข้าหอกใหม่
ฤาจะมีค้ค้ตามใจ กำนตไนไปหามาบคัน

๑ ๒ คำ ๑

๑๓ บัตินน นางกำนตรบต้งได้เกษ
ถวยบ้งคคคตอญชต ไปปราศาทเทว้ต้วญช

๕๕๕
๑ ครนถงจกทูตนางโถมยง ว่าพระบิตรงค์ให้หา
เชิญเสด็จรับไปอย่าไคชา แด้วแจ้งกิจจาถาวรพัน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๕๕๕
๑ เมื่อนน ตัญญาธวอนจิตศิศคิพพัน
ซึกใช้ไค่ตามนางก้าหนด ครนแจ้งความสำคัญก็คตายใจ
มาตระต่งทรงเครื่องดูคนชว นุ่งผ้ายกแย่งระกำใหม่
ห่มรวทของระยบับชบใน แด้วทราวมไวยเสด็จจรจริต

๑ ๔ คำ ๑ เพตง

๕๕๕
๑ ครนถงมถนแทยรทาวยักษ เห็นพระตำมมอบย่นน
ตุมิครูปชบผอมตงไปครน ตักรพิตมิถพวรรณเก้หมองมัว
ชรอยพระคิตถิงน้องรัก จังไค่กนิกนิกน้าตงธักรพิถ
ครนเห็นพื่อแตคตูกนภถถว ทำแกตวคตมคอินให้ตำมี
คตวนเข้าไปวนทาพระยายักษ แด้วนงตกษณไหวพเดยงตงดี
มิได้พุดจาพาที้ เทวนึ่งกมภถตตรา

๑ ๒ คำ ๑

๕๕๕
๑ เมื่อนน ทานทาวตึงหพยักษา
แกตงข้าตึงแตคตัญญาชว เห็นทวงทักกริยามันคิง
จะกรธมัวจรงจิงกระมั้งหนอ ถุกต้วพื่อจะว่าทำหน้าบั้ง
ตูกเราคความคิดคิตทุกชง ไม่วังเด้หักตเปนจนวนใจ

๑) จึงว่าแน่แม่เจ้านารายณ์ขิเบศรี ไชยเชษฐผู้เจ้าเขาคิดได้
 นางอนง้อขอตัดด้วยทรมานไวย เจ้าจะว่าอย่างไรระตุกรัก
 ดั่งจะดัดกันไซ้พอไม่ห้าม จะมิดักตามไม่หาญหัก
 เมื่อครั้งก่อนพ่อคิดคิดนึก ไม่หน่วงหนักให้ไปเพราะใจเบา
 ประเดียนชวนมาหาตู้ ก็เป็นคนย่นครอยุ่ที่ตุ๊กเจ้า
 ไปพุดจาล้ำมเตเตเมา แล้วพาเขาเข้ามาว่าอึงวอน
 พอจึงให้หาเจ้าเพราะแทน เทวซึ่งจรตริคติดก่อน
 เขาก็ได้มาของอึงอน จะผันผ่อนอย่างไรก็ตามที

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น
 ในจักรกิดรักพระส่ามี
 จึงทูลสนองพระบัญชา
 เขาว่าถูกเท่าเป็นท่อนไม้
 ได้ยบอายชายภักตริหนักหนา
 ทำนเชื่อเมียดำพุดเผ่าขัดเคือง
 ว่าพดางทางเรียกถุกชาย
 เอออะไรด้านหน้าหงดาปี
 ช่าง โง่งมชมชานหาญอีก
 ให้เรียกกรองต้องร้อด่ามรือ

ตู้อัญชาด่เกินเมินหน้าหนี
 ครนจะดั่งายายก็อัยใจ
 อันความเค้นของข้าเถิดคตาไหด
 ชบไตได้หัวเตี้ยจากเมือง
 ไพรฟ้าระบือภญาเลื่อง
 จะรือเรื่องรำไปทำไม
 เจ้านารายณ์ขิเบศรีมาเดียน
 จะใครวัดให้ยบตงกับมือ
 ยังจะรูด่านักบ้างแล้วฤา
 ตูเกิดคือนกระไรยังไม่มา

๑) เมื่อนั้น

นั่งเดี่ยมิได้ไคตคตา

ตุงแขวงวัดพจมานประทานโทษ

จะขอทูลความทุกข์ของตุงนี้

อกใครจะเหมือนอกข้า

กำเนิดเกิดมาไม่เทียมคน

อันมีคาผิตพดงแต่ครั้งก่อน

ถ้าที่หลังยังมีคติน

จงคโทษพระพ่อเดี่ยด้กหน

เหมือนเมตดาปราน์แก้ตุงยา

เผ่าพิรพิไรไม่เงินชวย

ทูลพตางทางแก้งักรรแต่งวอน

พระนารายนธิเบศร์โอรดา

วันทาแล้วทูลไปทันที

พระแม่จงโปรดเกษ์

ถึงจะทูปจะดีจะดีทัน

ได้อับฮายไฟว์ฟ้าทุกแห่งหน

เพราะพ่อแม่หมองหม่นหน้าใจกัน

อูดาห่มาง้องอนได้ผอนผัน

จะให้คำครั้นไม่ฉันทา

ให้ทานบาคคาตบนไว้หนักหนา

ดีด้วยมีคาเกิดมารตร

พระไชยเชษฐช่วยกระซิบสอน

ส่อนอ่อนรำไรไปมา

๑ ๓๒ คำ ๆ โอด

๑) เมื่อนั้น

แต่มานะดีครั้นมารยา

ดีรู้คดีเดี่ยแรงเดี่ย

ไม่รำพึงถึงคัวเป็นท่อนไม้

แค้นใจใครหนอช่างชักพา

แค้นเข็ดจนตมไปสมัคร

นางโคมยงส่งดารโอรดา

ท่าโมโหโกรธาแล้วว่าไป

มาบ้ายเบียงพาที่เช่นนี้ได้

เขาดีรักใคร่เจ้าอยู่หนัก

จึงค้ำหน้าค้ำคานาไปรู้จัก

ทำอีกฮักพุดจามันน้ำดี

อันคนโหดเข่นแฉ้วตูกเฮย
อิกร้อยชาติก็ไม่ปราถนาดี

อย่าว่าเดยถึงตายไม่ตผู้
อย่าเข้าชกอนใจมิใช่การ

ฯ ๗ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
แม่ันพระชนนีมิโปรดปราน
ไม่ควรถจะหิบบยกเอาฉันว่า
ความรักน้อยฤเพราะข้อตรง
ถึงพ่อผิดคิดมั่งฟังตูกเกิด
ไม่ตั้งด่าตูกเท่าเฝ้าถิถิความ
ทูลพดวงทางทรงไศกา
เอนตุด้วยช่วยว่าบ้างเปเนไร

พระนารายณ์เบศร์จึงว่าชาน
ตูกจะม้วยชนมานเดียมั่นคง
ด้วยพ่อช่าเคตมิไปจึ่งโหดหง
ตั้งบูกป่าเฝ้าคงมาคิดตาม
อย่าประเจิดเจิดขอให้คนหยาม
จะขอตาตายตามพระพ่อไป
พระเจ้าตากกระไรเดยช่างเดยได้
พดวงกรรแดงให้จิงวอน

ฯ ๗ คำ ฯ โอด เจรจา

๑) เมื่อนน
เห็นหตานน้อยสร้อยเค็ว่าเฝ้าทุกชวอน
จิงว่านารายณ์เบศร์เฮย
เมื่อแม่เจ้าเขาไม่เมตตา
เจ้ารักพ่อตามแต่จะเก้ไซ
ที่โทษทณทณนต่าถัดตตะ
คำบราณหตานยังหารู้ไม่

ท้าวตึงหมมรุทจะผันผอน
อย่าร้องให้ไปเดยฟังต่าว่า
มันักตั้งบุญญาอยู่เดวณะ
อ้ออนอนกันไปเกิดสิหนะ
จะให้รับชูระเห็นตุ้ครุ
จะดับไฟหวิตมณนียากอยู่

๑๖/06/2565
ทนไครอียามากนุก

จะนั่งดเ็นตามดับายใจ

ฯ ๗ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น

เห็นพ่อตาว่าเขื่อนแฮไป
ครั้นจะพูดแต่โถมนางโหมยง
แต่นั่งทอดถอนใจใหญ่ฮัก
เฝ้ากระซิบส่อนตูกให้ปัดอบแม่
พระดั้นด้นคิดประดี

พระไชยเชษฐทุกข์ทนม่นใหม่
เมื่ยกัดคดาโดยสิ้นรัก
ก็เกรงพระบิคุรงค์ทรงศักดิ์
ชดเนตรนองภักตร์พระภูมี
พดวงแดดเมื่อยเห็นเบือนหัน
ก็ซบภักตร์ไค้กัเพียงขาดใจ

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๐ เมื่อนั้น

เห็นองค์กัศดาไค้กาโดย
ในอกขคคองสูักตนกดิน
ชดเนตรคคคคคองไนโยบาย
สุดที่จจะกตทรวิญจวนจิตร
จึงวันทาตาองค้อผู้

นวดนางสูักวิญชาศรีได้
ยิ่งเศร้าใจสงสารพระผ่านฟ้า
แข่งขันอารมณ์กัมน้ำ
ทำเป็นผงเข้าตาไม้พาท
ทำม้วนมิตบิขคองที่หมองศรี
ไปปราดำทมนมได้ซา

๑ ๒ คำ ๑ เพง

๐ เมื่อนั้น

ครองคริกนั้กโนไปมา
จำจะทำโกรรขงขงไว้
จะมานะกดับคั้นไปเหมันต์
ท้าวแต่รงเมินเลี้ยไม้คหน้า
เฝ้าแต่ซ่าเลื่องเคองคอง

ท่านท้าวสิงหพิภษา
จะตั้งอายุขายหน้าให้เป็นขรรพ์
ดูใจไชยเชษฐเขยชวัญ
ญาจะอยู่ว่าพรณพิโรวอน
ทำขิงซาเขยนิ่งพิงหมอน
แล้วบทจรเข้าทบขรรหมใน

16/06/2565

๑ ๒ คำ ๑ เต็ม

ไอ้ เมื่อนั้น

ดูบัดนี้ตูกยาแต่ที่ว่าไป
 เมื่อองค์พระโอยกาไม่ปรานี
 แม่เจ้าเขาก็คิดพ้อขาดแล้ว
 ก็จะต้องมรณาไม่ว่าเด่น
 ชาติหน้าบุญมาช่วยนำซัก
 จึงบอกแม่ว่าพ่อนขอตา
 ลูกเขี่ยเปนกรรมมาตามทัน
 ตรีศัพททางทางทรง ไค้ก็
 ไม่ทันตั้งพ่เพียงร่วมใจ

พระไชยเชษฐเส้าสร้อยตะห้อยให้
 เห็นพ้อจะบรรโโดยนี้ไม่แค้น
 จะทำอย่างไรดีนะตูกแก้ว
 ไหนจะแค้นด้วยมดด้วยด้วยความรัก
 ให้มารดาเจ้าเห็นใจประจักษ์
 ขอให้ได้พบรักศรัวร่วมรักกัน
 ตายไปคอยทำอยู่เมืองสุวรรณ
 จอมขวัญจำหน้าบิดาไว้
 บิมนประหนึ่งชั่วจะตักไชย
 ภูวไนยสดตบตงทันที

๑ ๓๐ คำ ๑ โยด

ไอ้ เมื่อนั้น

พระพิเตียงเพียงจะวายชว
 พระโอรสจึงพตางร้องให้พตาง
 เร็วเร็วเร่งทูลพระเจ้าตา

พระกุมารตกใจร้องไห้
 นวดพนคนศทวภยา
 พนางอยู่งานวานช่วยข้า
 บคนบิดาข้าวายปราณ

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

ไอ้ เมื่อนั้น

ตูกจากแท่นที่ตี่ตี่ตี่ตี่
 เห็นตูกเรยซอนซบสดบใส่ต
 ไปหาตูกอีก้านต

ท้าวสิงหพิเศพงดำเนียงหอดาน
 ดิ่งตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่
 ก็ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่
 พตางเขานนวดพนตี่ตี่ตี่ตี่

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๑๑ เหมือน

จึงวางตัวฉันอยู่รวีรว

ถึงปราสาทบิดาเห็นตำม

ดมของคตมอายกำนัดนาง

แต่เอาตุ่มน้ำไซมรโตมให้

ฉันอายฉันกถ้วพระอาญา

ตุ่มน้ำไซมรโตมให้

คอกชกหัวร้องให้พต่าง

ไม่ไหวคิงอินทรีเหมื่อนมี้ต่าง

เขานั่งหนูนปฤษฎางค์ภักศดา

นางรำไรเรียกร้องเปนนักหนา

ออกปากว่าข้าจะคิดด้วยแต่

๑๒ คำ ๆ

๑๒ เหมือน

คชยพินของคตมเนตรชนแวงแวง

พระชนแซงฤไทยดำรงองค์

ตุ่มน้ำไซมรโตมให้

องค์พระไชยเชษฐีผ่องแผ้ว

เห็นตูกแก้วกับเมียนั่งไค้ก็

กราบตงแทบบาทท้าวยักษ์

ตูกหันมานั่งหงตั้งบิดา

๑๓ คำ ๆ

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๔ อภิเสกพระไชยเชษฐ

๑๑ เหมือน

เห็นตูกเขยหน้าจ้อยไม่พูดจา

จึงตรัสว่าโทษหนักหนาไซ้

แต่ค้อยู่หน่อยหนึ่งครึ่งน

ฝ่ายข้างตู่วิญชายาใจ

แต่คิดบอขายชาวเหม็นค

จะอยู่ด้วยกันไปพอไม่ห้าม

मैंเจ้าทำตามจะงามภักคร

จงให้ไปเชิญส่องกระษัตรา

อันการเมื่อครั้งหัดนั้นอย่างไร

ดังอายชายหน้าพ่อตาเดี่ย

ให้เส่นรับกลับไปดัมพพัน

ท่านท้าวสิงหพยักษา

ให้มัจฉาเมตตาปราณี

พอถไม่พอใจจุ

จะจตเดี่ยให้ตัตถยกัน

เขาก็ไม่รังเกียจเดี่ยคณ

จงผ่อนผันให้ตัตถยรัก

อย่าให้เมียมมีความอปรตถยณ

ปรากฏศยศคัตถิงแดนใคร

มาแต่งการวิวาห์กันเดี่ยใหม่

คราวถนให้เหมือนครงน

ทงตูกเมี่ยมไม่มใครเขยหยัน

กำหนดตียบหัววันให้ยกมา

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริงา

๑๒ เหมือน

พดวงม้วยชายตู่วิญชา

พระไชยเชษฐรับคำท้าวดยักษา

เส่นหารัญจนบ่นวนใจ

๑) เมื่อนั้น

ตั้งอุณาให้คิดพิศมัย

แจดับหตบนครภูวไนย

ชายใจก็ถวายนังคมดา

๑ ๒ คำ ๆ เด่มอ

๑) บดินน

ฉิพารดับปากไว้ค้อยท่า

ครันเห็นนางเสด็จจากตัมมา

หิวร้อว่าแต่ว่าเป็นแยบคาย

ฉันแดงแม่ตั้งอุณา

ภักตราผองเหมือนกับเดือนหงาย

ครวญจะได้ศุขอันถ่มบาย

กระไรไม่ทักทายอฉิพาร

คิดบ้างเป็นไรเมื่อได้ทุกข

อชชาพบุกมาในน้ำ

ตมถันแต่วกระมังแต่หตั้งมา

อนิจจาเป็นหน้าอาย

๑ ๒ คำ ๆ

๑) ได้เคยได้ฟัง

นางแค้นคังดำอำฉนิบหาย

มึงมาพูดแสบเป็นแยบคาย

ก็ไม่ต้องง่ายง่ายอย่าเจรจา

พระมิตาจะให้แต่งขันหมากใหม่

มึงมึงถุกไม่อชชาคิชา

ตอตั้งขันชัตพระอชณา

จะโกโรขณมาเป็นพันไฟ

ทงตูกเต่ากรองไห้งของอ

จะให้ตุดด้วยพ้อจงได้

มึงอย่ามาเข้าชัพพรพไร

ก็จะมีตหุไว้ไม่ขอฟัง

๑ ๒ คำ ๆ

๑) ไม่เคยไม่แจ้ง

ถ้าจะแต่งเข้าหอเหมือนหนหลัง

ฉิพารตั้งใจพันก่าถัง

แม่เข้าให้ฉฉานฟังให้ทุกคน

ถึงต้องทุกข์ขมุกไพรไต้ความยาก แต่ได้กินขนมหวานเป็นของหน
วณเห็นทจะชอบภท หนนอนเดี่ยวให้พินข้างไหนค

๑ ๔ คำ ๑

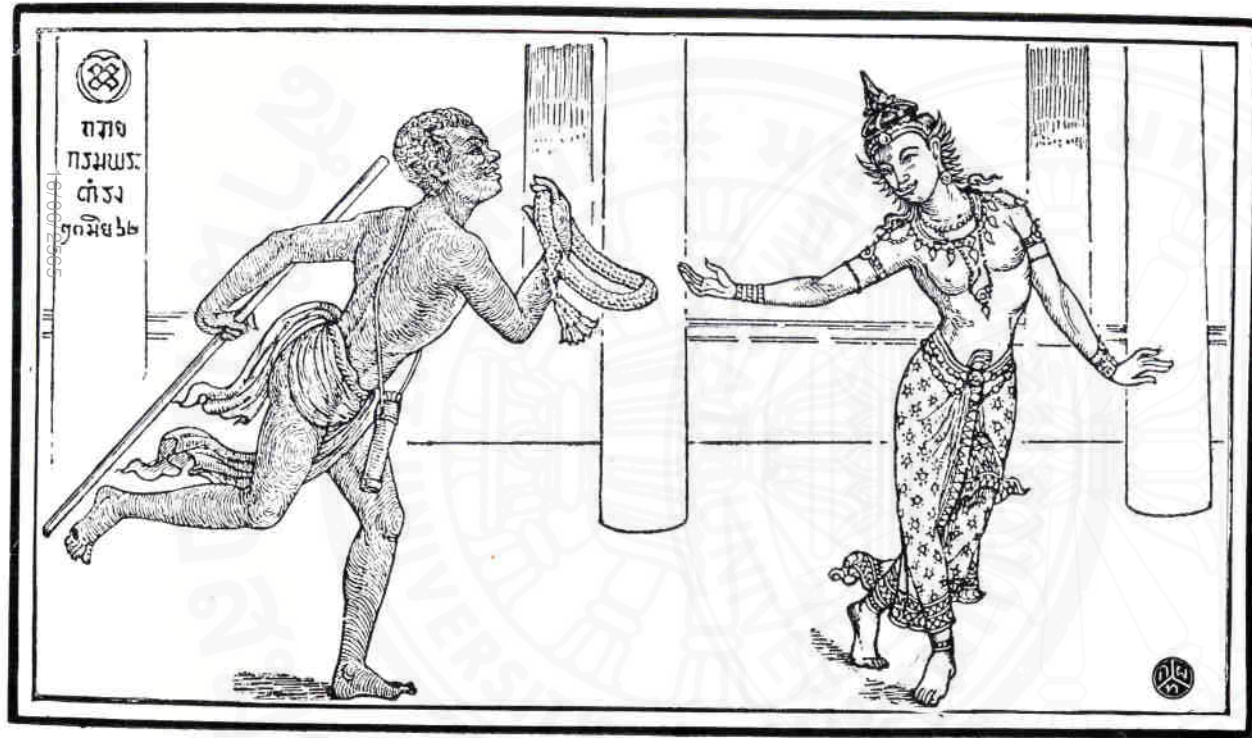
๑ อีเอยอจพาร์ ปากบอณค่อนว่านำมัดดี
นางขดีใจฉวยไม่ได้ค วิพาร์หน่ซุกช่อนไป

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ พระนิพนธ์ไชยเชษฐาจบเท่านั้น พอเค็มดีตั้งมุดทรงผจงได้
แต่เน่นนะเพราะดำคำวิไลย แม้นผู้ใดได้ตั้งคัมจับวิญญา
เราประดั่งคัจจจิตกรคิดคำร้อง ดำหรับงานการชตองไปภายนำ
ให้พิภกครีกครนทงภารา เปนมหามโหรศัพเมือง
อันมทเก่าเขาเดินเห็นเค็มเคอะ ถดชนก็เตอะเหลือใจไม่เค้เรื่อง
จึงซ่อมแปดงแต่งเดี่ยวใหม่ให้รุ่งเรือง ก็จบเรื่องบริบูรณ์เท่านั้น เอย ฯ

๑ ๖ คำ ๑ กราวรำเด็ก

เรื่องไชยเชษฐาตอนท้ายค่อที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครไปนั้น พระ
ไชยเชษฐาให้ไปทูลท้าวธรรมิก ๆ ก็ยกพลไปยังเมืองดิงหว ไปทำการ
อภิเศกพระไชยเชษฐากับนางสุวิญชา แล้วทูลตาท้าวดิงหวพาพระไชยเชษฐ
กับนางสุวิญชาแต่นารายณ์นิมเศร์กลับไปเมืองเหมันต์ เปนจบเรื่อง
ไชยเชษฐาเพียงเท่านั้น.

ขอให้พวงมาลัยนี้ ไปต้อง
เสียงแล้วโฉมขงนงลักษณ์

เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
ผินภักตร์ทิ้งพวงมาลัยไป (หน้า ๑๓๑)

นิทานเรื่องดังชั้ทอง

เรื่องต้นก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์ไปนบพอลคร

เดิมท้าวยศวิมตอยากจะได้ราชโอรสดำหรับสืบวงศ์ จึงตั้งให้
มเหสีแสนักัดนมบวงสรดวงขอบุคร ต่อมาท้าวยศวิมตทรงดำบินว่า พระ
อาทิตย์กับดาวตกลงมาตรงพระภักคร ท้าวเชชฌยไว้ได้ แต่พระ
อาทิตย์หายไปเสีย ต้องโคกคัศย์มากมายจึงได้คืนมา ประชมคืนจึงให้
หาโหรมาทำนายดำบิน ชุนโหรพยากรณ์ว่า พระมเหสีจะมีพระราชโอรส
ซึ่งมีบุญญาธิการมาก แต่จะต้องพดัดพรากจากกันไปเสียคราวหนึ่งแต่
พระดำนมก็จะมีพระราชบุครองค์หนึ่งด้วย ครั้นต่อมานางจันทรเทวีมีเหสี
กับนางจันทาพระดำนม มีครรรักษ์นด้วยกัน นางจันทาอยากจะเป็นใหญ่
แต่ผู้เดียว จึงตอบให้ไปบดชุนโหร ให้ค้อยหาเหตุร้ายได้นางจันทรเทวี
มเหสี

ฝ่ายนางจันทรเทวีพระโพธิสัตว์ดั่งดู่ครรรักษ์ ครบกำหนดคดชดออก
มาเป็นหอยดังชั้ ท้าวยศวิมตงนดำนแต่ให้พระหฤไทย จึงเรียกชุนโหร
มาดำบอกว่า ว่าโหรพยากรณ์ว่ามเหสีจะมีพระราชโอรสมีบุญญาธิการ
มาก โยจึงมากตายเป็นหอยดังชั้ไป ดั่งนชุนโหรได้รับดำนมของนาง
จันทาได้ จึงแถ่งเหตุว่าที่พยากรณ์ไว้นั้นจะผิดหามิได้ ถ้าหากเป็น
พระราชกุมารก็จะมีบุญจริง ๆ แต่นั้กรรมของนางมานันดาตีให้กตาย

เป็นหอยสังข์เป็นภาพก็ฉิ่งไป ถ้าเอาไว้ในเมืองก็จะเกิดทุกข์ใหญ่
 หลวง ทำด้วยศิวมัตถ์ความเอาโดยนางจันทร์เทวอัมเหษย์นิก แต่หากกต
 ไภยเป็นกำลัง ก็ขบนางไปเดี่ยวจากเมือง นางจึงพาหอยสังข์ไปเอาไครย
 อยู่กับยายศาทไพบัว นางช่วยยายศาททำไร่อยู่ทั้น พระกุมารช่อนคัวอยู่
 ในดั่งซ้นค้อยเจริญชน เห็นแม่ตกทุกข์ได้ยากก็มีความสงสาร เวดแม่
 ออกไปป่าจึงออกมาจากดั่งซ้น หุงเข้าเผาปลาไว้ให้แม่กิน แล้วช่วยไต่ก
 ใต้ถ้ำที่มากินของในไร่ของแม่อยู่ทนั้นาน ฝ่ายนางจันทร์เทวอัมมาเห็น
 พระกุมารแต่ไกลไม่รู้ว่าตูก พอพระกุมารเห็นแม่กตมากก็หันหลบเข้าไป
 ช่อนเตี้ยในดั่งซ้นอย่างเดิม นางมาถึงเที่ยวคนหากไม่พบ รุ่งชนจึงอุบาย
 ทำเหมือนจะออกไปไร่ในป่าตามเคย แต่นางไปแอบอยู่ข้างหลังเรือน
 ฝ่ายพระกุมารดำคณิดว่าแม่ไม่อยู่ ก็ออกมาหาเข้าป่าแต่ไต่กไต่ก
 ให้แม่ดั่งแต่ก่อน นางก็รู้ว่ากุมารนั้นเป็นตูกแกดั่งช่อนอยู่ในดั่งซ้น นางจึง
 อิงมาค้อยดั่งซ้นเตี้ยจนแตกขบยีน ก็ได้พระกุมารเคียงค้อยกับคัวค้อมา
 ฝ่ายนางจันทาพระดนม คตตตตตเป็นราชขบครมีนามว่านางจันท์
 แต่ทำด้วยศิวมัตถ์มีไคยถย่องชนเป็นใหญ่ ด้วยทำวเธอยังเอาโดยถึงนาง
 จันทรเทวอัมเหษ์ครว่าไคค้อยไม่หาย นางจึงให้ไปหาขายเฒ่าสุเมธามา
 ทำเด่นให้ ทำด้วยศิวมัตถ์กเด่นให้กตนางจันทา นางจะว่าอย่างไรก็เชษ
 ฟังแต่่นมา ครั้นนางจันท์ได้ข่าวมาว่า ตูกของนางจันทรเทวอัมออกจาก
 ดั่งซ้นมาเป็นคน จึงแกดั่งทตทำด้วยศิวมัตถ์ว่า ได้ยินว่าเคียวนางจันทร
 เทวอัมชบไคไปนั้น ไปอยู่กับยายศาทไพบัว ไปมีตูกเป็นผู้ชายอีกคน ๓
 ได้ยินว่าเที่ยวอดวว่าเปนตูกของพระองค์ ถ้าทังไคเห็นจะเป็นขบขบเปน

มันคง ทำด้วยศิวมตกำลังหดงัดเหล็กเซอกล้อ ให้เสนาไปจับเอาพระดั่งช
 มาแดงตั้งให้ฆ่าเสีย แต่พระดั่งชมีบุญญาธิการทำอย่างไร ก็ไม่ตาย
 ทำด้วยศิวมตแดงพระไทยว่า ฤาพระดั่งชจะเป็นตุ๊กเราที่ใครทำนายว่า
 จะมีบุญดอกกระมัง ให้ไปเรียกพระดั่งชเข้ามาได้ถาม เมื่อทราบเรื่องที่
 พระดั่งชเต่าก่เซอถูกรักใคร่ ครั้นนางจันทาเค็กเบ้าเอาด้วยมนต์ด้วยยง
 ให้เอาไปถ่วงน้ำเสีย ทำด้วยศิวมตก็ถ่วงเซอนางจันทาให้เอาพระดั่งช
 ไปถ่วงน้ำตามนางย แต่พระดั่งชไม่เป็นอันคราย เปนแต่จมน้ำตงไปถึง
 เมืองพระยามาค

ฝ่ายพระยากัมพตนครราชเปนใหญ่อยู่ในเมืองมคธ วันนั้นบุญ
 ของพระดั่งชบันดาลให้ไม้ต้นบาย จึงออกไปเที่ยวเล่นตามวิถีไถยนาคนไป
 เห็นพระดั่งชถูกถ่วงจมน้ำอยู่ พิเคราะห์ดูเห็นลักษณะเปนผู้มีบุญ จึงพา
 พระดั่งชไปเลี้ยงไว้เปนบุตรบุญธรรม แต่จวนมากคิดขึ้นได้ว่าพระดั่งชดี
 เปนมนุษย์ ไหนจะอยู่กับนาคนในเมืองมคธได้ อย่าเลยจำจะฝากไว้กับ
 นางยักษพันธูรี ซึ่งด่ามีแปดหายกันมา ด้วยนางเปนหม้ายไร้ญาติ
 วงศ์พงศ์ จะได้เลี้ยงพระดั่งชไว้เปนบุตร พระยามาคคิดตั้งนเดว จึง
 พาพระดั่งชมาเลี้ยงชายทะเล ผูกด้าเกายนด้นด้า ๓ เขียนหนึ่งด้อบอก
 ไว้ในเรือให้นางพันธูรีทราบเรื่อง แล้วเอาพระดั่งชใส่ตงในเรือด้าเกา
 ยนด้นด้อไป เรือไปถึงเมืองยักษ นางพันธูรีทราบด้ารักมีความยินดี
 ยากได้ลูกมาเลี้ยง แต่วิตกว่าคังเปนยักษพระกุมารเปนมนุษย์จะกลัว
 จึงจำแดงตัวกัษพอดของด้าจใช้ให้เปนมนุษย์ แล้วจงไปรับพระดั่งชมา
 เลี้ยงไว้เปนบุตรบุญธรรม นางพันธูรีมีความรักใคร่ในพระดั่งชยิ่งนัก

พระตั้งชอยู่กับนางพันธุรัตมาจนอายุได้ ๑๕ ปี คิดถึงนางจันทร์เทวีมารดา
อยู่เดิมมิได้ขาด

นางพันธุรัตนั้น โดยปรกตีย่อมไปเที่ยวจับมนุษย์แต่ตั้งตัวปากิน
คามวิสัยยักษ์เนื่อง ๆ นางกตัญญูพระตั้งชจะรักความเป็นยักษ์แล้วจะ
หลบหนีไปเสีย จึงแกล้งทำมารยามิให้พระตั้งชรู้กำหนดเวลาไปมาของ
นาง ถ้าบอกว่าจะไปเที่ยวสักวันหนึ่งต้องวันนางก็เที่ยวไปหลาย ๆ วัน
จึงกลับ ถ้าบอกว่าจะไปหลายวัน ก็แกล้งกลับจู่มาในวันต้องวัน พระ
ตั้งชจึงเกิดเห็นมาเด่มอ อยู่มาวันหนึ่งนางพันธุรัตจะไปป่า บอกพระ
ตั้งชว่าจะไปสัก ๗ วันจะกลับ แต่กำชับว่าอย่าทางนี้อย่าให้พระตั้งช
เข้าไปในครวไฟ อย่าให้ไปที่บ่อน้ำชายชวา แต่อย่าให้ไปบนหอช้าง
หัวนอน ครั้นนางพันธุรัตไปแล้ว พระตั้งชคิดพะวงสงสัยได้ว่า เหตุใด
นางพันธุรัตถึงบอกกำหนดไปมาไม่แน่นอน แต่ห้ามปรามมิให้ไปตาม
ที่ต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยเหตุใด พระตั้งชจึงตอบเข้าไปในครวไฟ ไปเห็น
ซากศพทนางพันธุรัตกินเนื้อตองเกิดนอนอยู่ในนรกตกใจ นึกว่าแม่เลี้ยง
เห็นจะเป็นยักษ์เป็นแม่แล้ว จึงไปดูที่บ่อน้ำ ตองเขานวดจุ่มลงในบ่อ ๑
แฉกขมมาดู เห็นผิวที่เนื้อเป็นตังเงิน เขานวดนไปจุ่มตองอีกบ่อ ๑ ขก
ขมมาผิวเป็นทอง ก็รู้ว่าบ่อน้ำเงินบ่อทองของนางพันธุรัต พระตั้งช
จึงตอบขึ้นไปบนหอ เห็นมีเครื่องเงาะปากกับเกือกแตกระบองดำหริบเงาะ
อยู่บนนั้น พระตั้งชจึงเอาตองแต่งตัวเข้าดู ตัวตองขมก็รู้ว่าเหาะได้
จึงไปเที่ยวตองเหาะเล่นเสียพักหนึ่ง แต่กลับมากอดเครื่องเงาะวางไว้
เสียอย่างเดิม แล้วกลับลงมายังห้องที่เคยอยู่เอาผ้าเช็ดนวดที่เป็นทอง

ทองคำไม่หลุดออกไป พระตั้งชกใจจึงเอาผ้าพันไว้ ครั้นนางพันรัด
ถัดมาถามบอกว่ามัดมาทำไม นางก็ไม่ดังได้ เรื่องตั้งชกของคอนัน
มาคือเรื่องคอนันที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครวง

พระราชนิพนธ์เรื่องสังข์ทอง
ตอนที่ ๑ พระสังข์หนีนางพินธุรัต

ข้า มาจะกด้าวบทไป	ถึงนางพินธุรัตยกษ์
แต่ว่างเว้นเป็นหม้ายมาหลายปี	ตำมีมอดม้วยด้วยไซพิศม์
ได้ตูกน้อยหอยสังข์มาเลี้ยงไว้	รักใคร่เป็นบุตรสุดจริต
พิศพุ่มอัมขุขมขิต	ตั้งคิดตั้งผัวของตัวตาย
เมื่อเวรามาติดตามทัน	นางนั้นจะตั้งบุญบุญหมาย
ให้รอนเนื้อเดือใจไม่สบาย	จะผันผายไปป่าพนาวัน

๑ ๒ คำ ๆ

ร้าย จึงอุ้มองค์พระสังข์หนึ่งศก	โถมตบจูบภักตร์แฉะรวมขวญ
วันนั้นแม่จะตาไปอารัญญ	ตำยันที่เดยวตัมจะกดับมา
แต่วกำขบตำวศรัพิเสยง	จงถนอมกด้อมเกิดยง โอวธำ
ตามใจอย่าให้ โกรธา	เคื่องชัคอิธยาตั้งโต
ตั้งพิธางอย่างเียงยุรยาคร	จากปราธำทเรือรงรองฝั่งไธ
มาดับคาตูกน้อยยกดตอยใจ	อรไทยเป็ถียนแปดงกายา

๑ ๒ คำ ๆ ตรีะ

๐ บัดใจรูปร่างเป็นนางยกษ์	ตำตั้งนึกกักนักหนา
ถ้อตรีะมอญองมักครทำคักคา	ตั้งตงตรงมาพนาดี

๑ ๒ คำ ๆ กราวโน เข็ด

๑ ครนถงหีมวบ่าตั้ง
นางยักษยถกถกถกถก

เห็นฝูงเหอเบอเตอด้ห
เข้าได้ตเตยวถด้ถถถถถ

๗ ๒ คำ ๆ เชติ

๑ พิฆาฏฆ่าโคกะทิงมหิงษา
โจนจับฉับเดี่ยวเรียวแรง
ตัวไหนพ่วงพุ่มมัน
กะตุกกระเตยวเคยวมันไม่ทนทาน

ด้วยกำลังฤทธากด้าแขง
หักแข้งขาไว้ในคงดาต
เดือกด้รกรินเด่นเปนอาหาร
คชด้ารควายจิวตัวถะคำ

๗ ๔ คำ ๆ

๑ นางกินเห็ดถอดันจนเรอ
ตงด้างปากด้างคยในบ่อน้ำ
จิงไปยงที่หยุคพิท
บัตตมถงนอนในคำดา

ทงได้เออเรืออิมหัน
พอพตบคำย้าแสงด้นรยา
เคยด้านักแรมทางกตางป่า
นิตรากด้งถถถถถถถไป

๗ ๔ คำ ๆ ตระ

๑ ซำบ เมื่อน
ราตริเข้าที่บรรคมใน
คิดถิงชนนที่ถกถถถ
แต่มาออยู่เมือมวถถถถ
ซึ่งถจะถถถถถถถถ
ที่ไหนจะถถถถถถ

องค้พระถิงช้ถถถถ
ถถถถถถถถถถถ
จะถถถถถถถถถถ
ไม่รู้ว่าจะเป็นถถถถ
เมื่อนมีถถถถถถ
นบมีถถถถถถถ

จำจะคิดคิดตามตีบหา	ให้พิบพานมารดาจงได้
วันแม่พันรักไปแรมไพร	ได้ซึ่งคงต้องใจจะโศกครดา

๑ ๘ คำ ๑

ร่าย
๑๐ ครนกลต่างคนคิดนึกเดือนเที่ยง เห็นพิบเพียงหลบสันทกวันหน้า
ค้อยย่องตงจากเตียงเมียงออกมา จากห้องไต่ยาทันที

๑ ๒ คำ ๑ เชิดฉิ่ง

๑๐ ตอบตงซบของคไ้บ่อทอง	ผิวเนียนวตตของน้องศรี
เป้นทองคำธรรมชาติชาตรี	ต่มถวิถยีนดั่งใจคิด
แฉ้วขนไปบนปราสาทไชย	ทไ้วรบเงาะศักดิ์สิทธิ์
หยิบขนแต่ตั้งเพ่งพิศ	ซุกคิตจนมาก้อาโดย

๑ ๔ คำ ๑

ไอ้ ไอ้นิจจามารดาเตียง	เคยถนอมกต้อมเกิดยงรักไ้ใคร
แต่บัดนี้พิศว่าคั่งดวงใจ	มิให้ดูกายอานาทร
พระคุณเจ้าตบจบดินแดน	ยังมีได้ทดแทนพระคุณก่อน
วันนี้จะพดัดพรากจากจร	มารดรค้อยอยู่จงดี
แม่นดูไปไม่ม้วยมรณา	จะกลับมากรามบาทบาศรี
รำพธางทางทรงไ้ก็	อยู่ที่ปราสาทเพียงชาติใจ

๑ ๖ คำ ๑ โขด

ร่าย ๑๐ ครนคตายทุกซุกคิตจนมา	จะอยู่ช่าหลกมีไ้
เกิดออกอ้งมารดาแม่ไ้ไพร	หนีไปไม่ทันจะเลี้ยการ

เขารบเงาะล้อมองค์ทรงเข้าแถว ได้แก้มแก้มอ้อไม่เท่าห้าอหวน
เหาะขึ้นเวหาเห็นทยาน ออกจากเมืองมารีบมา

๑ & คำ ๑ กทม เขต

๑๑ เหาะระเห็จเจ็ดคืนถึงเขาหลวง ตั้งกว่าเขาทรงปวงทีไพบ้า
พอต้นกำดังวงษา เห็นดเหน้อยเดยตาเต็มที
จำจะหยุดพักพักผ่อนก่อน ทินกรวิชนแรงแสงดี
จึงเตือนตงยังยอศศิริ จรดเขาไคร้มไทร

๑ & คำ ๑ เต็มอ

๑๑ บัดนั้น พอกพิเศยงนางมน้อยใหญ่
ครันรุ่งแจ้งแสงสุริโยไทย นางในต่างพันตนตา
ม้วนที่นอนหมอนข้างเก็บงำ ถวยขันคักนำมาต่างหน้า
แล้วเข้าไปในที่เสี่ยา แดหาไม่เห็นพระตั้งชื่อ
ตกประหม่าตาชาวคิดงน ฝูงนางต่างคนเร่งหม่นหมอง
ชวนกันตดเตยวเทียบมอง ทุกแห่งห้องคำหนักนออกใน

๑ ๒ คำ ๑ เพตงิ่ง

๑๑ คนควาหาทอทเคยเต็น จะประสับพบเห็นก็หาไม่
ต่างต้อกชกหิวว่าไร ครองนทใหม่จะรอดตาย
แม่นแม่พันธุริศมาแต่ป่า จะต้อต้อต้อต้อไม่เหลือคหาย
จะปลัดนปลอกออกคัก้วยักย้าย ด้วยแยบคายแก้ไขเห็นไม่พัง

ปรับทุกชกนทุกคนบางบณ	เอนดูช่วยตั้งที่พอรอดหลัง
บ้างว่าเตยงตุกเจ้าเฝ้าคตง	มักมีไภยต้มตั้งว่ามา

๑ ๖ คำ ๑ เจริญ

๐ เมื่อนน	นางพนุชรัตยศึกษา
เที่ยวบ้ำเตนตั้งนายหลายเวตา	ก็เหาะกตมคินมายังเมืองมาร

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๐ ครนถงปรารดำทมณฑต่านก	วังเรียกตกรกักไม่ชาน
แต่หาแห่งไรไม่พบพาน	นางมารหวนหวาดประหตาดใจ

๑ ๒ คำ ๑

๐ บดินน	พวกพเตยงนางนมน้อยใหญ่
เห็นนางยักษามาแต่ไพร	กตวไภยภางนาตธำตธตัง
แต่เขยอนนยบตบตอ	เข้าไปแต่วให้ทอถอยหลัง
จิงกมเกตาเต่าเหตให้พง	พระตูกนอยหอยตั้งชนนหายไป
ซาเตยวคนหานักหนาแต่ว	จะพบพระตูกแก้วก็หาไม่
เต่าพตางต่างคนถำไร	ขอชวตริไว้อย่าฆ่าค

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน	นางพนุชรัตยศึกษา
ไต่พงคิงจะตั้งนมประค	เอนอะไรกระนอพเตยง
ถูกใจให้ฮ้อยกับตกรัก	คอยพิทกษณชมกตมกตมเถยง
ช่างตงให้หายไจากวงเวียง	มันหน้าเตยงต้มช้ำให้หน้าใจ

ว่าพดางนางรำไค้กา	นำตาแฉ่งหง้งไห้ต
ไปเบ็คคุ่ม่อทองเห็นพว่องไป	เร่งพระองค์ได้ยไม่รู้แล้ว
มาตรูปเงาะป่าไม้ปราคาฏ	หายหมคตงไม่เท่าแฉกเอ๊กแก้ว
ตกลนอยกตอยด้วาคีเจ้าคตาศ์เคัด	หันแม่ไปแฉวณะอกอา
จะอยชานนทมิได้	จำจะเร้วรีบไปตามหา
จิงชนหอกอยด้งตอยฟ้า	ตักตองด้ยญาเข้าเจ็ดที

๗ ๓๐ คำ ๗ วรรค

๑ บัดนั้น	พวงพดกมณัณท์ภูคส์
ทงหมอยด้รคักตยกชน	ไคยินเตียงเกรวด้ยญา
ไม่แจ้งเหตุเกทผลตกได	ต่างตระหนกคกใจเป็นหนักหนา
ด้ำแดงแฉดงอิทธิฤทธา	ชวณกันเหาะมายังเมืองมว

๗ ๔ คำ ๗ เขต

๑ ครนเฮยครนถิง	จิงคตวนเข้ามายังนำฉาน
ไห้วพดางทางถามมิทั้นน	เหตุการณอะไรมจิงคักตอง

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น	พินชรตรีอนเร้าเค้รำหมอง
จิงแฉดงเด้าคความคิามทั้นอง	เจ้าตั้งชื่อของตักกรักของเรา
ตอบด้กรูปเงาะแฉกเอ๊กแก้ว	ด้วมได้เข้าแฉวค้เหาะหน
เร่งไปตามหาอย่าช้าที	ฉวนให้ไคคควมา

๑ บัตน

คำนับรับคำแล้วอำตา
เหาะเหินเที่ยวหาในป่ากว้าง
แยกไปบกบ่างไปข้างน้ำ

จึงหม่อสูร์ศึกศึกษาศึกษา

นฤมิตรกายากำยำ
ทุกทิศทุกทางเดือนฉ่ำ
ต่างตำแดงเตชเกรียงไกร

๑ ๔ คำ ๑ กรวด เข็ด

๑ เมื่อนั้น

เห็นมัตมิตบัตแดงอโนไทย
จึงคิดว่าคว่ำยอสูร์ธา
จวนตัวเต็มทีหันไม้ทั้น
พระจึงถอศรูปเงาะออกซ่อนไว้
ทำเป็นเช่นรุกขเทวดา

พระตั้งชั่งอยู่บนเขาใหญ่

ตั้งต้นหน้วนไหวนั้น
คิดตามเรามาเป็นแม่นมั่น
เจ้าจะผ่นผ่นด้วยปัญญา
ชั่งบนต้นไทรดำชา
พดางนักรกานาอยู่ใใจ

๑ ๒ คำ ๑ รั้ว เข็ด (ยักษ์ออก)

๑ บัตน

เห็นพระตั้งชั่งอยู่บนต้นไทร
เพ่งพิศดูพดางไม่วางตา
ผิวพรรณผุดผาดประหลาดคน
จึงถามว่าคูก่อนเทวดา
อย่าแกตั้งถั่วดำอำไว้

หม่มมารทหารน้อยใหญ่

มิได้รู้จักแต่สักตน
คิดว่าเทวดาในไพร่ดั้นท์
ให้วงงงงงนสนเท่ห์ใจ
เห็นเจ้าเงาะเหาะมามั่งญาไม่
จงบอกไปตามจริงบัดนี้

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น พระตั้งชพงค้ายกษ
บอกพตางทางยกมอช เห็นเหาะไปทิศันนะชุนมาร
๗ ๒ คำ ๗

๑ บคินน ยักขาได้ฟังว่าชาน
ดีใจเด็อกัดนถนถาน เหาะทยานคิตตามไปพถัน
๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ เมื่อนั้น พระตั้งชตริตริกนถนพวน
แต่กู่เหาะรเห็จมาเจ็ดวัน มนียงคามทันด้วยฤทธิไกร
จะอยู่กู่ไซไม้อบถต หนไปจะพนมนทไเหน
ให้กิดชัดสันจนใจ จะแกัดวค้อไปอย่างไรดี
พตางตั้งจิตวิพิคฐานด้วยตั้งจจา คุณพระมารดาปกเกษ์
จงค้ำช้วยช้ำคราน อย่าให้ม้อนทรายตั้งโค
ถึงแม่พนชรตจะพบช้ำ ชชชอย่าให้ชนมาบนเขาได้
ให้ลูกแกศวรอดปลอดตไภย พตางยกม้อให้วภางนา
๗ ๘ คำ ๗ ตระ

๑ เมื่อนั้น นางพนชรตัยกษา
เรียกเหดำบ้างไฟรมิได้ช่า ออกจากภการวรับตามไป
๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ มาเขยมาถึง ซึ่งเนินบรรพคภูเขาใหญ่
เตไปเห็นคนบนต้นไทร 565 งานวิโดยมิถมอ้งคังของทา

ย่นพนักพิงเพ่งอยู่เป็นครู่
คบมือหิวเพราะหงานาคา

ตุกรักของกูแหว่งดีหน้า
ร้องเรียกตุกรยาด้วยย่นคี่

๗ ๔ คำ ๗ เฉวฉา

๑ นิ่งอยู่ไยนั้นพ่อชวัญเจ้า
มาเกิดทุดหัวอย่างักตัก
นางร้องไห้ราแหว่งซาเรียก
ด้วยเดชระอำนางตักยา
พดัดคอกหกตม่นอนคะแคง

ชดเคื่องอะไรเต่าเจ้าจึงหนี
ตเขาเกิดชยั้งมีมา
ป็นตะกายตะเกยกชนไปหา
พเอิญให้โดยยธาต้นก้างตัง
ชวแข่งดีชางชดชนคดคดหัง

ไค้กคอกเพียงจะพัง
ตุน้อยกตอยต์วาคีของมารดา
มิให้ระคายเคื่องตั้งโค
เมื่อดำห้มาคามาด้วยควมรัก
อกแม่จะแตกตายวายชวีตร

ทรุดนังกระแทกกันจนใจ
แม่บำรุงเตยงมาจนใหญ่
เจ้าหนีแม่มาได้ชางไม่คิด
เจ้าไม่พูดไม่ทักแต่ตักหนีค
ตักคิตอยู่แหว่งนะตุกรยา

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ให้คิตตั้งตำมารดา

พระตั้งชพงคำท้าวว่า
นบนำวันทาแหว่งตอบไป

๗ ๒ คำ ๗

๑ แม่เอยแม่เจ้า
พระคุณตาดมภพไทร
ใช้ตักจะเคื่องแค้นแค้นชวีญ
เหตุด้วยมารดาของชาน

เตยงชามาแต่เยาว์จนใหญ่
จะเปรียบด้วยตั้งโคหนีไม่มี
ด้วยควมจำเป็นตอกจ้งหนี
ทุกชรอนไรทพงพา

จะยากเย็นเป็นค้ายก็ไม่ว่า

ครั้นจะบอกรอดออกอรุณตามตั้งใจ

ตักจงตั้งกรุปเงาเหาะหนี

อย่าพิโรธโกรธชิงชังใจ

จะไปตั้งแต่ระแแต่ดวงทุกแห่งหา

ก็คิดกตัญญูเกิดกลัวว่ามีให้ไป

โทษผิดทั้งนเป็นข้อใหญ่

ถึงไปไม่ช้าจะมาพัตัน

๗ ๘ คำ ฯ

โอ้ เมื่อนั้น

พุ่มพายน้ำตาจวบด้วย

คิดอ่านอุบายจะหน่ายหนี

ถึงไปก็ไม่ช้าคือชยา

พอแม่ได้ชมโฉมเจ้า

แต่ว่าร้องให้หาเดอดตาย้อย

อย่าหนักแค้นแค้นเดยว่าเป็นยักษ์

ถึงจะอยู่จะไปก็ให้งาม

อันรูปเงาไม่เท่าเกือกแก้ว

ยังมั่นคงบทหนึ่งของมารดา

ถึงจะเรียกคำปดามัจฉาชาติ

ครุฑาเทวัญชั้นบน

เจ้าเรียนไว้สำหรับเมืออับจน

แม้ถึงจะตายวายชีวิต

พันธุรัตพึงว่าเพียงฮาตัญญู

เจ้าไปแต่ไอไหนนั้นจะกตัญญู

เอาเหตุชุนนั้นหนมาว่า

เชิญตงมาหาแม่แต่ตั้งน้อย

ให้ตั้งบายบนเทวที่เค้าร่ำร้อย

อุถ้าให้ตั้งคิดคอยห้อยตาม

มาเกิดตกรักอภัยเกรงขาม

เจ้าผู้พรามรักร่วมชญา

แม่ประสิทธิ์ให้แต่ตั้งปราคา

ชชอว่ามหาจินตามนต์

ฝูงสัตว์จิตบาทในไพร่สนท

อ่านมนต์ชชชแต่ตั้งมาพัตัน

จะได้แก่กันคนทศคชชช

จงตงมาให้ทันท่วงที่

16/06/2565 ๗ ๑๔ คำ ฯ โอต

ร่าย ๕ ๒
๑) เมื่อนน

ยังพระวงตั้งตำรแค้นทอ

จะตงไปก็ให้เกรงกริ่ง

คิดพตางทางถดำวมรฐค

ตูกนเห็นอยยักตำมากกาย

ศวนเทยงอยยังกำตั้งร้อน

ขิงมนต์ของชนหน้าคณก

เมตตาทูกแถวจงเขย่นไ้ว

พระตั้งชพงคำยเกษ

แต่รวรท้อถุใไทยวันทค

เกด็อกว่าไม่จรงจะแกตั้งปค

อย่าตำดรัคโคถกาอวรณ์

จะนั่งเด่นให้สบายบนหนักอน

พอให้แตกอ่นอ่นจะตงไป

ตกรักก็อยยักจะใครไค

ทโนแผ่นพนพศุขา

๑ ๘ คำ ๑

ไร ๕ ๒
๑) เมื่อนน

แหงนคตูกพตางทางโคถกา

ไคตูกน้อยหอยตั้งชของแม่เอัย

จะร่ำร้องเรียกเจ้าตักเท่าไร

ต้นวาคณาแม่แเนแถว

จะขอตาฮาตัญเสยวันน

อนพระเวทวิเศษของแม่ไซ

จรงเรียนร่ำจำไ้วเกิดชวัญตา

เขย่นพตางทางเรียกตูกน้อย

แต่พอให้ไคชมเสยตักกรง

แม่อ้อพนพศุขนักหนาแถว

ท่มทอตคัวตงทรวงโคถกา

พันฐรคชัคคต้นเปนนกหนา

ตงหนึ่งว่าชวันจะบวรโดย

กรรมตั้งโคถยมาชคให้

ถ้างเขยตัยไคไม่คต

พเอิญให้ตูกแกวเอาคัวหน

เจ้าชวยเผาผ่มารตา

ก็จะเขย่นตงให้ทแผ่นผา

รู้แถวอย่าว่าให้ใครพง

มาหาแม่ตักหน้อยพ้อหอยตั้งช

ขอตั้งตักคำจะอำตา

น้อยถาตูกแกวไม่มาหา

ตองตาแถงเตือตตั้งเตือคณก

๕๖ ๕๖ ๖ ๖
ทรงรักทั้งแดนแผ่นดินคร

๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖
ยังคิดเคืองขุ่นมุ่นหมก

๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖
ถั่งถั่งถั่งถั่งด้ายเพื่อพล

๕๖ ๕๖
นางร่ำร้องจนอกแตกตาย

๑ ๓๔ คำ ๑ โฉด

๕๖ ๕๖
๑ บดินน

๕๖ ๕๖
พวักยักษาข้าไททางหตาย

เห็นนางมารม้วยมอดวอดวาย

ต่างร่ำรักนวยไม้มดมประดี

๑ ๒ คำ ๑ โฉด

๕๖ ๕๖
๑ เมื่อนน

๕๖ ๕๖
พระตั้งช้ทรงดัดดีศรีศรี

เห็นมารดาตมคนต้นชว

ตกใจแค้นคตี่ตตามมา

เข้าไปนั่งเถือตั้งใจจง

กรวมตงแทบเท่าทั้งช้ายชวา

ชตเนตรคตอกคตองไยยนา

ไค้การำรักชนนี้

๑ ๔ คำ ๑ โฉด

๕๖ ๕๖
๑ ไค้ว่ามารดาชองตูกเอ้ย

๕๖ ๕๖
พระคุณเคยปกเกล้าเกษ

รักตูกผูกพันแค้นทว

๕๖ ๕๖
เดียงมาไม้มให้เคืองใจ

จะหาไหนไค้เหมือนพระแม่เจ้า

๕๖ ๕๖
ตั้งมารดรเกิดเกล้ากั่วไค้

๕๖ ๕๖
ตูกติดตามมาด้วยฮาไค้

๕๖ ๕๖
จนจำตายชู่ในพนาวัน

๕๖ ๕๖
โทษตูกนผิดเพนนักหนา

๕๖ ๕๖
ตั้งแถตั้งมตัญมารดาให้ช้อดัญ

๕๖ ๕๖
ทงนเพราะกรรมมาตตามัน

๕๖ ๕๖
ตั้งตูกตั้งช้วนมวรไค้

๕๖ ๕๖
พระคุณดำดบจบคินแดน

๕๖ ๕๖
ยังไม้ทันทคแทนต้นองไค้

๕๖ ๕๖
ร่ำพตวงไค้กัพรพไค้

๕๖ ๕๖
ชบภักครี่ต้อนให้ไปมา

๑ ๗ คำ ๑ โฉด

๑ ร้าย ๕ ครนคตายววยไศกเศร้ามอง พระจิงร้องตั้งเหต่ายกษา
 ๑๐ ท่านจงเขิญศัพพะมารดา คั้นไปภาราของเรา
 แดงตระเตรียมการไว้ให้เสร็จสรรพ คอยท่าซักกลับมาจึงเฝ้า
 การพระเมรุใหญ่อยู่อย่าดูเบา ท่านจงเอาใจใต้ไครครา
 ๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑๑ บคนน ๕ เห็นคตนายชัยชวา
 ๑๐ จิงเขิญศัพโด้วอช่อฟ้า กตบไปภาราทันที
 ๑ ๒ คำ ๑ เจริติ

สมิงทอง ๕ ๕ พระโถมยงทรงส่วตั้งครคัม
 ๑๐ เมอนน ๕ ครนพวกพดยักษาไปชาน ๕ จิงเรียนเอามนตทเขยนไว้
 เวียนเฝ้าดำรชยายอยู่หลายตระหลบ แต่คั้นจนจบก็จำได้
 ครนเสร็จเด็ดจจนไป ๕ บนยอดเขาใหญ่มีไคชา
 เขารูปเงาะส่วมองค้ทรงเกือกแก้ว ๕ ถยไม่เทาเขาแดงกับองหน้า
 เหาะระเห็จเตร็จทยานด้วยฤทธา ๕ เดอนต้องดอยฟ้ามาไว้ไว้
 ๑ ๖ คำ ๑ เจริติ

๑ ร้าย ๕ ถึงแดนภาราดำมต ๕ ขาณาเขตรมณฑลกว้างใหญ่
 ๑๐ ให้คคณนต่นเท่หัวใจ ๕ เมืองนช้อโรจะไครว
 เห็นภมฐานบ้านช้องเยียดยัด ๕ ผคนเออคืออองอยู่
 ๑๐ ฤจาจะเป็นภารามิดาก ๕ จะบมยงพงคกิจจา

คิดพวงทางค่อยคดาเคตชน	ตอยเลือนตงจากเวหา
หยุดอยู่เนิ่นทวายปตายทุ่งนา	ธาไคร่วมพฤกษาดำราวญ

๑ ๒ คำ ๑ ครระ

๐ บัติน	ฝ่ายพวกเด็กเด็กชาวบ้าน
ตัวแน่ตักหตานชายนายโคบาด	อยู่ปตายแดนด้านกรงดำมด
ครนกันเขาเขาแตวตงจากเรือน	เที่ยวร้องเรียกพวกเพื่อนตีบตีบ
เบ็ดคอกโตโคของคน	ถึขปฏิกต่างคนคือนมา

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา เชิด

๐ ครนออกมาถึงที่ท่าไร่	จึงปตอยโคไว้ให้กินหญ้า
เห็นเงารย่นอยู่บนคันทนา	อายนับาฤกมิไซโยอย่างนี้
รูปร่างหัวหูกัดแปดก	ตางคนว่าเชกกระดาดี้
อย่าไว้ใจมันมักควกเอาดี	หนักตอเคมทอวงหนัพตาง
บ้างว่าอายนติงทโมนใหญ่	บ้างเถียงว่าทำไมไม่มีหาง
หน้าคามันขนิยงพันฟาง	ฤจะเบเนผี่ตางทักตางนา
คนหนึ่งไม่กตยชนหัวเราะ	นี่เขาเรียกว่าเงาะแต้วดีหนา
มันไม่ทำไมใครค้อกดา	ชวณกันเมียงเข้ามาเอาคินทง
บ้างได้ค้อกหงอนไก่เตี้ยไม้ตอ	คบมือผัดพ้อตอให้คัง
ครนเงาะแต่นได้โตคกระโตคชง	บ้างตัมกตังคังปะทะกันไปมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เชิด

๓๓๐

เรื่องตั้งชของ ตอนที่ ๓

๑ พวกเด็กเด็กหยอกเย้าเข้าดูค ชุดตุดตอมหงต้อมนำ
แถวขบวนเล่นขึงเตเฮฮา ไ้ห้องดาวผ่าน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ครนถงเวดากินผอก เกหือเข้าออกขมขม
เกสอเอยมกนควยกน เห็นเงาพะนเข้ากนขยนค

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ครนว่าเวดาบ่ายควย เด็กเด็กทงหตายเข้าตอมม
ไปบ้านควยกนฏากน เงาะเดินเขื่อนหน้เดียมไป
ถากระหนกนอนอย่เฝ้านา ช่วยขบนกจับกาอย่าไปไหน
พรงนจจะมารยารอนใจ แล้วโตโคคั้นมาทนค

๑ ๔ คำ ๑ เจริ

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๒ ท้าวสามตีให้นางหึงเจ็ดเลือกคู่

๓๑ มาจะยกตัวออกไป

เสวยราชสมบัติด้วยดี

อันองค์เอกอรรทราชา

มีชื่อนารีวิกรมอุทร

น้องนุชสุดดีของชัชวาล

พรังพร้อมพระต้นมกานต์

ท้าวคิดราพิงถึงเวียงไชย

เห็นจะไม่จริงยั่งยืน

จำจะคิดปลุกฝั่งเดี่ยวยังแล้ว

ถ้าเขยคนใดคัมมัญญา

ถึงท้าวดำมตเรื่องศรี

ในบุรีตามตพระนคร

ซึ่งมณฑลเทศาศรีธรรม

ทงเจ็ดนามกรต่างกัน

โศภาเพียงนางในสวรรค์

เป็นคู่ขทุกนิรันตรวนคน

นานไปจะเป็นของเขาอื่น

ด้วยตกแต่แค่พินเป็นริดา

ให้ถูกแก้วมิ่งคู่เสนาหา

จะยกถารามอบให้ครอบครอง

๗ ๓๐ คำ ๗

๓๒ คิดพดางทางเรียกมเหสี

เจ้าจงคำวิหคิครอง

ทุกอันนคูปกบตัวเจ้า

เต็มยอดครุ่นไปใช้ชรา

ยังคิดคิดไปให้ใจสั้น

พี่ปรารมถัดมบคของเรือน

มาพาทูปฤกษ์ชาติของคู่ต้อง

แต่เราครองราชฐานมานานเข้า

ไม่เที่ยงแท้แก่เจ้าตงนักษัตร

ถอยกำลังวังชาตงทุกปี

จะตายวันตายพรั่งมรุต

ถ้าเมื่อนหาบุญไม่จริง

จงช่วยกันตำริห้คริครองดู	จะหาคุให้ตูกปลุกฝัง
จะแบ่งปันเข้าของในท้องคลัง	ให้ครอบครองเวียงวังเห็นทันตา
จะจัดแจงแต่งตามอารมณ์เรา	เหมือนข่มเขา โคขืนให้กินหญ้า
กลัวเกิดอึดทงเจ็ดชิตา	มันจะไม่เดินหากมีรั
ต่างเนือชอบดางยาไม่ว่าได้	ปลุกเรือนคามใจผู้อยู่
คำบราณท่านว่าไว้ไปนคร	พิเคราะห์หัดให้ต้องทำนองใน
พิศดจะประสมให้พร้อมพวง	กระษัตริย์ทงร้อยเอ็ดหัวเมืองใหญ่
ให้บุตรเราเลือกตามชอบใจ	เจ้าจะเห็นอะไรจึงว่ามา

๑ ๑๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น	นางมณฑาเด่นหา
จึงทูลด้นองพระบัญชา	ซึ่งคริสมานตองประเพณี
จะให้เป็นแก่นสารแก่บ้านเมือง	ได้ฎาเดื่องไปทั่วทุกกรุงศรี
ตามแต่ภูไนยะเห็นดี	อันนงนไม่ขัดทักตทาน

๑ ๕ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น	ท้าวดำมตปริตเปรมเกษมสถานต์
แต่ดีจจากแท่นทมิทนนาน	ออกพระโรงชัชวาทย์ทันใด

๑ ๒ คำ ๆ เต็ม

สามไม้	ครดีตั้งเด่นผู้ใหญ่
๑ ตคองคตงนงเหนือเกาอิ	ทงร้อยเอ็ดเวียงไชยเคยไปมา
แต่บวรคาเมืองชินของเราไซ้	แต่ในสามสิบเศษชันษา
ผู้ใดมีอิสรธรรมงาม	ให้จัดแจงแต่งมาทุกธานี
ที่ยังไม่มีภริยา	

เราจะให้รักษาทั้งเจ็ดองค์
ถ้าถูกเราชอบใจจะได้ดี
จงแต่งตราว่าตามความใน
กำหนดไว้โดยข้าด้วยหัวฉัน

เดือกตรูปทรงตั้งศรี
จะเค็กกับบุตรีให้ครองกัน
ให้คนเรื่อรับไปทุกเขตรชนันท์
ให้มาถึงพร้อมกันยังธานี

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑๐ บดินัน
ถวายนังคมคัตถุญชต์
แล้วจัดเส่นากจ่าร้อย
ตั้งความคามมีในท้องตรา

อำมาตย์รับตั้งได้เกษ
มาแต่งตราคามมีพระบัญชา
เคยใช้ตั้งยศต้องเคดอ์แกดักตัว
จงรับไปรับมาอย่านอนใจ

๑ ๘ คำ ๑

๑๑ บดินัน
ต่างรับหมายผันแยกกันไป

ขุนหมื่นพันทนายน้อยใหญ่
เวียงไชยทรงร้อยเอ็ดพัน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา เขิต

๑๒ ครินถงจิงเข้าไปฉันทา
แจ้งตามบัญชาตำรวจพัน

กราบทูลกระษัตริราชทุกเขตรชนันท์
ถวายนังตั้งอนนทนต์

๑ ๒ คำ ๑

๑๓ ๕ ๕
๑๓ เมื่อนน
คตตำรอ่านครุคต
ต่างเรียกโอรสออกมาออกเต่า
จงตรวจตราว่าไฟระงับไคคตดา

ฝ่ายพระยาร้อยเอ็ดบุตรี
เปรมปรีดิ์เป็นพันคนนา
เป็นตถาเราแต่ตั้งทุกเส่นหา
ไปภาราตามตให้ทันการ

บ้างคิดมยตกให้หย่าเมีย	จำจะทิ้งเปรี้ยวเดี่ยไปกินหวาน
ทบคุรหามไม่ใจทยาน	คิดจัดแจงแต่งหदानเป็ดียนไป
แดงเด็กของอย่างยั้งทุกสิ่งสรรพ	จำหรับบรรณาการประทานให้
ค่างองค้อานวยอวยไชย	เจ้าไปให้ได้ครองพระธิดา

๗ ๘ คำ ๗

ร้าย ๕ ๒	หน่อกระษัตริย์สรออดต้นศัทรราชา
๑ เมื่อนน	แดงมาแต่งองค์อ้อมว่ามเรื่อง
นบพรประนมบังคมตา	ซึ่งมาผ่านชาวเขี้ยวจะเดียดเหลืออง
บางชนทรวงรดคชสาร	ออกจากเมืองรับร้อนตั้งญจรไพร
ค่างยกโยธานองเนื่อง	

๗ ๔ คำ ๗ เสดิ

๑ ครนตงภาราต้ามต	จึงพิทพตไฉนออกกรงใหญ่
ชอนกนัตตาคตาโคต	เข้าหาเดนาในทันที

๗ ๒ คำ ๗ เดิมอ

๑ บัดน	อำมาตย์ผู้ใหญ่ในกรุงศรี
พุดจาปราชไฉโดยไมศรี	เดาบาญชทาวพระยาทมานน

๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๑ ครนไต้หนามทุกหน่อกระษัตรา	เด้นาดี้นายก็ผายผัน
เข้าไปในท้องพระโรงคัต	อภิวันท์ทุดแถงให้แจ้งใจ
มัตนหน่อกระษัตริย์ทุกภารา	ทงรอยเข็ดนพมาถึงกรงใหญ่
แต่วอขพระยชอเดียงเรียงตงไป	ตามในทางว่าท้าวพระยา

๗ ๔ คำ ๗

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

พระผู้ผ่านเขตรชัณฑ์ท้าวพระยา

จึงตั้งทรงตั้งเสนา

เร่งแต่งที่ช่างนำให้พร้อมไว้

จงนำกษัตริย์ทุกท่าน

มาประชุมในที่พระโรงใหญ่

เราจะให้ทรงเจ็ดอภไทย

มาเด็อกตามชอบใจในพวงนี้

เร่งจัดวงให้เสร็จจงเจ็ดแห่ง

จะได้แต่งตั้งการภิเษกศรี

ตั้งเสร็จพระเดชะจรดี

อันผู้ทช่างใหม่ได้ชา

๑ ๖ คำ ๑ เด่มอ

๑ บัดนั้น

จึงเจ้าพนักงานถวนหน้า

เร่งจัดแจงแต่งที่ตั้งบัญชา

บ้างไปบอกกษัตริย์ให้เตรียมกาย

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

พวกเหล่าท้าวพระยาทั้งหลาย

ต่างองค์กระหึ่มพร้อมพราย

ให้กระเด็นมันหมายดุนววยใจ

บ้างหยิบฝ้ายกของนุ่งตองดู

ใครใครเห็นไม่สู้รบคู่ได้

พวงนี้มีคนหนึ่งก็คนไร

จะจงจิตพิศมัยเป็นมันคง

บ้างนั่งนึกครึกหาอุปเท่ห์

จะทำด้วยเด่นให้ดูมหลง

เห็นจะรวมรักเราทรงเจ็ดองค์

คิดทงเปรมปรีมกระหึ่มใจ

ต่างองค์ถ่มมันโดยปัญญา

วาศนาหลังตั้งแล้วคงได้

ดุดแต่แต่กุดต้วร้างไว้

จะเคียดเนอรอนใจไปโยม

บ้างเรียกหาหมอดมาจับยาม

ให้ทายตามชดวราชย์

จะสมคเนฤาไม่ในพวงนี้^๕

แต่เข้าซึ้งใช้ไม้นิทรา

๑ ๓๐ คำ ๑ เจริจา

โทน	ครนรุ่งแสงสุริยไต้ไครครจ	ทงรอยเข็ดกระษัตรีทงรญา
๐	ตั้งเครื่องประดับระยับตา	แต่งกายาไอ้อวดประกวดกัณ
	บ้างถือห่อบุหงาทักยาตม	ผ้าห่มซุบน้ำกุหุดาบกัณ
	ต่างองค์กรายกรจรจรัด	พากันเข้าไปในวง

๗ & คำ ๗ เพลง

ร่ำ	ครนถึงทองพระโรงทชางนำ	อำมาตย์มาจัดแจงให้ตุกนัง
๐	ต่างชิงชันนำว่าไม่ฟัง	บ้างถูงเถียงเสียงดังอั้งไป

๗ ๒ คำ ๗ เจริจา

ซ้ำ	เมื่อนั้น	ท้าวสามตย้มแย้มแจ่มได้
๐	จึงชวนเมื่อยรักร่วมใจ	ออกไปแย้มแกตแดดดู
	เห็นหน่ออกษัศราทันมานัน	หน้าตาคมด้นชยน์อยู่
	คนข้างหัดังดาตเดาเป็นเจ้าชู้	ตาหชอบบถเจ้ามณฑา

๗ & คำ ๗

ร่ำ	คนโน้นรูปร่างกระจัดยร่อย	หนุ่มน้อยน่ารักหนักหนา
๐	คนนทกตคนตงมา	หน้าตาเป็นประมาณพานพอด
	โน้นแน่คนนน้อยชุ่นต่าง	รูปร่างจำมาดำมิดหมี่
	เห็นฤไม้คนนชุ่นด้นที่	หน้าอกออกมีประปราย
	คพตางทางตั้งเมื่อยรัก	อย่าช้านักเดยเจ้าจะจวนด้าย
	จงเร่งรัดจัดแจงแต่งกาย	บุตรีใดมนายชุ่นมา

๕ ๒
๑) เมื่อนั้น

พจนานางมณฑาเห็นหา

จึงพาทางเจ็ดชิตา

ไปตั้งระตังกงควาวารี

๑ ๒ คำ ๆ เด่มอ

๑) ชมตลาด แต่งควคังใจจะให้งาม

ชมนได้ตั้งมะขามชดด้

แต่ัวอามนำชำระอินทรีย์

ทาแบ่งดำรวิทรนวย

กระเจกคังคณ้องต้องเงา

ผิวพรรณผมเผ่างามดลวย

ได้น้ำมนักนกดกกระหมวดมวย

ผัดหน้าค้วยแบ่งญวนเปนพอดแดง

นุ่งผ้ายก้อย่างต่างกัน

ช้อชนเชิงชายตายก้านแย่ง

ด้ไม้นำเจียรบาดคาคดทองแดง

เข้มชดด้ตายตายแทงประจำยาม

ด้ร้อยนมถ่อมตอดตั้งวตวรรณ

คาบกุดันเรื่องรองทองอร่าม

ถ้าไต่ด้วมเก้กู่ตุงาม

ได้แหวนเพ็ชรแควความครามตอดชับ

ทรงกรอบภักตร์พรรณรายพรายแพรว ทรวิเจ็กแก้วมณด้ด้ด้

ได้คุ่มหูห้อยพดอขระยับ

ครนด้ร็จด้รพชนเผ้าท้าวไท

๑ ๓๐ คำ ๆ เพดงช้า

๑) มุ่โล่ง เมื่อนั้น

ท้าวต้ามตยมย่องผ่องไต้

จึงตรัสแก่ชิตายาใจ

พ้อให้ประชุมกระษัตรา

นางเยาว์เจ้าจงไปเดือกดู

ที่ต่มควรเป็นคู้เด็นหา

ถ้าเม้นประกอบชอบวิญญา

จงทังมาโดยไปให้ด้วมมือ

พ้อจะแต่งคังการด้ยมพร

ให้บังอรออกนำคำช้อ

แต่เผ้าปลอมต่องร้อต้ามร้อ

คุดคือนักหนานำชดใจ

๑ ๒ คำ ๆ

รำย ๕ ๕
๑ เมื่อนน

ผูกคณพหนาไม่คตาโคต
ให้นกอปรยศอดอย
ยังคคยงเชนเมนภกครว

ทงเจคบุครีครีไต้

กมแคะเลื่อตนิโคไปมา
จะไปเดือกผู้ชายน่าชยหน้า
กตยามไต้จรวดี

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน

กต่าวเกดยงเฮยงปตอบให้ชอมท
อตุ่าให้ชงวณญาคตาโคต
ชะไรเฝ้าม้วนมิตมิตเมือน
นวดนางมณฑทาช่วยว่กต่าว
ไปเกดเมไปอย่าจโรน

องคพระบิตุเรศเรื่อชรี

วันคเดื่อแม่อย่าชเชชอน
พชจะให้พเดยงไปเปนเพอน
ไม่เชชอนจากทหน้าครน
ตุมทตั้งตูกต่าวเดื่อวบชวณญ
ตั้งมาโดยให้พตนตั้งเจคองค

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน

กต้วจะเคือองจิตรมิตุรงค์
แต่ทำม่อยม้วนกระบวนกระมิต
คตอมิตวเคืออนช่าจ้งจ่าไป

พระบตรีเน่งน้อยนวดหง

โคมยงชยบกายเดื่อวอยใจ
แก้เกือดกิดพผู้ใหญ่
ก่านัดในพเดยงเคือยงมา

๑ ๔ คำ ๑

๑ ถึงทชองพระโรงชารม่านกน
ให้ชอดผู้ชายนายวณญ

เพตงกนรว่า

เจคนางนีกพรนเปนนกหน
หนองหนกชกช่าไม่คตาโคต

พี่เตยขุทเคือนให้จืด
เข้าแอมแสงม่านกนขนใน

นางหยิกคักขันควักตักได้
ชวยเซินดีเทินใจไปมา

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๒
๑ เมื่อนน
บ้างตักกิดเพอนกันจ้านรจา
ค่างคนกระหิ้มข่มย่อง
แตตามคั้นม่านเห็นไฉใด
ถางคนกระหนองทำรังขบอก
ไม่เคยเห็นรปร่างนางชาวฉวี

หน่อกระษัตริย์นั่งคอยอยู่ข้างหน้า
เมื่อไรจะออกมาว่าคำญใจ
ชะเง้อคอกคอยมองหาเมินไม้
เซะแต่วมิใช่ดอกกระมัง
หุดอนหุดอกดวงเพือนอยู่ข้างหลัง
นึ่งนึ่งตงตั้งคืดยาเมินไป

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑ บัดนน
จึงปดอบพระชิตายาใจ
พระบิดาตั้งให้ไปเดือกคู้
เราเปนใจไม่เองเมื่อไรมี
แม่นพระบิดุเรครู้เหตุสุด
ว่าพดางผลัดได้ให้ไคตคตา

พี่เตยกัตยาอ้อมมาไครัย
เอออะไรมาเปนเช่นน
จะอดคู้ใครเด่านะเจ้าพี่
ไม่พอทจะขันชิตบัญญัติ
เห็นพี่จะไม่พันโทษา
รบเร้าเฝ้าว่าฉวีฉอน

๑ ๖ คำ ๑

๕ ๒
๑ เมื่อนน
จำเนนจำใจบทจร

๕ ๒
ทงเจ็ดพระชิตาดวงต้มร
บังอรอดคู้คร้าย

ทำดบดบดออรอริ

เบียดบงพเดียงเมียงมาย

ผันแปรแดหลดบคชชย

ทงชชยทงด้เทินเตินเด็อกไป

๗ ๕ คำ ๆ เพดงฉิ่ง

๑) เมื่อนน

หนอกระษัตริย์นัรบร้อยน้อยใหญ่

เห็นเจ็ดพระชิตายาใจ

ให้คิดพิศมัยในรูปทรง

ตั้งใจคูนางไม่วางคช

เด็นหารมูรังคตั้งทง

งามโนมช้อนอ่อนเชวองค

งามชงวงวักคร้ไธภ

บั้งพดกับเพื่อนสนิทไม่คิดชย

อันน้องนุชดุดท้ยคชชยช้

เดยวณแะมาโดยจะดชยมา

เจ้าคนนททหน้าช้ไวย

บั้งนงหยดคิตทงคูนงดกษณ

เหล็อบมาดบักครยคควให้

ครันนางด้เทินเมินหน้าไป

แกดงทำกระแอมไธเปนแยบคชย

บั้งพาดโกรรชงหิงษ์เพื่อนกน

นางคนนชของช้ไใครชย่าหมย

ต่างเตดระเคาะแะกนอูนวชย

ถูงเถียงท้ทชยมกมชยไป

๗ ๓๐ คำ ๆ

๑) เมื่อนน

ทงเจ็ดบุคคร้ไธ

แต่เก้อเก้อชชยชชยอูนวชยใจ

เด็อกกระษัตริย์น้อยใหญ่ทุกหน้ามา

อันทงททเทวพนาง

เด็อกไธรูปร่างงามหนักน

เมียงมายหมยทงพวงมาด

ช้อมหัดถักกระษัตราทงทงค

๗ ๕ คำ ๆ เชิตฉิ่ง

๑) ฝ่ายโนมรจนาทรามไวย

นางไมค้องจิตคิตคิตประดงค

กดบ้มาเผ้าบาทบิคุรงค

ไธมยงม้งคมกมกักตรา

จึงทูลว่ากระษัตริย์ทรงนงนุช
จะขออยู่ต้นของรองบาทา

ถูกมิได้มุ่งมาดปรารถนา
ไปกว่าชั่ววันจะบรรลัยโดย

๑ & คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ถูกเขยพอนหวงคงใจ
จึงประชุมพร้อมพรังครวง
ทรงรูปทรงตั้งศรีไธภา

ท้าวดำมดบ่นออกทอดใจใหญ่
จะจัดแจงแต่งให้เห็นทันตา
แต่เดวณถูกผู้ตมยศธา
ยังไม่เด่นหาอาไธย

แม่มณฑาจะคิดกระไรเด่า

ยังคนเคียดดอกเจ้าทำกรรมให้
นวยชัวไปก็รำคาญชุกรานต์

มันไม่ตื่นห้วงบ่วงโย

ไม่พักประดักประเดิดใจ

พึดคิดว่าสุดแท้แต่เราเกิด

ฤาไม่เห็นด้วยพิจงทวงคิง

แต่งพร้อมกับพี่สาวเสี้ยศวรวง

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

จึงแกลงแจ้งในใจจริง

นางมณฑาหวนจิตคิดกริ่ง

ถ้าใจไม่ส่มครักผัว

อันเป็นหญิงพงศ์เฝ้าเหต่ากอ

พระองค์จึงได้ร้อง

มักทำชัวให้อายชวยหน้าพ้อ

ครวงนอย่าเดือกว่าแก่หนุ่ม

น้องจะขอให้ป่าวชาวภารา

ให้เดือกตามใจรักอีกตั้งครว

หามาประชุมจงพร้อมหน้า

สุดแต่ว่าค่านาชิตาเรา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

16/06/2565

ที่ความวิตกนนั้นค้อยบนเทว

ท้าวดำมดคอบขอบแก้วเจ้า

นัยฤาหนีชวณูเข้าเจ้าข้างคิด

ว่าพดางทางมีบัญชา ตรัสเรียกเสนาคนสนิท
 จงเข้ามาข้างในให้ใกล้ชิด ประกาศตั้งไปมิได้ช้า
 อันหน่อกระษัตริย์ทั้งหกองค์ ซึ่งดูกรักเราจงเสนาหา
 ให้อยู่ด้วยยังทำรจนา จะแต่งการวิวาห์ให้พร้อมกัน
 แค่ว่าเมืองออกนอกนั้นไซ้ ให้กลับไปนิเวศน์เขตรชัณฑ์
 เร่งร้องข่าวชาวเมืองทั้งปวงนั้น จนชนทรพตคนเร้นใจ
 ให้มันแต่งตัวตามทำนอง มาประชุมหน้าท้องพระโรงใหญ่
 จะให้ดูกรักร่วมฤไทย เด็กคู่คูใหม่ในพวงนี้

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ บัดนั้น เสนารับสั่งได้เกษ
 มาบอกกระษัตริ์ราทุกธานี ความมีพระราชบัญชา

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น หน่อกระษัตริย์ทั้งหกเร่งหรรษา
 นั่งสบายอารมณ์ดีมมาตา หิวเราระว่าซาแข็งกระดิกเพราะ
 บ้างพูดจาเปรียบเปรยเย้ยเพื่อนกัน อย่างไรนั้นตงนั่งกอดเข่า
 วาสนาหาไม่แล้วชาวเรา แต่ได้เข้ามาเห็นก็เป็นดี
 หกองค์กระหิมขมขมย่อง ผู้ดมของภักศราราช
 ต่างต่างอย่างเขื่องจรด เสน้นำพาไปวัง
 พวกที่ไม่ส้มปรารถนา ดั่งจะเสียดิฉญาเป็นบ้ำหัดัง
 น้อยใจด้วยมีหญิงชิงชัง วาสนาหนหลังข้างอาภัพ

ที่บ่่วยไซไต่ชาวเขาบ่าวร้อง	ตุ๊กชนเคินไต่กต่องเหมอนหนั่งหาย
พาดไกรขรรษาตำแม่ยาย	เคื่องซุ่นุ่นนวยเพราะรายนั๊ก

๗ ๑๙ คำ ๆ เจรจา

๑ ครนเค็ชนแซ่เตยงเที่ยงคน	ต่างคนต่างคนชนแแตก
ตกแต่งกายไฮพารัก	ฮอยฮอกกะทักไปทุกคน
บ่างทาเบ็งแต่งตัวนุ้ยยาย	นุ่งถายนอกฮอย่างหางบ่ดสั้น
บ่างนุ่งห่มต้มคว่ตามจน	ดื่บด้นฮอตหม่านไม้หตบ้นอน
พขทของพชาวดเขาคู	ที่ไครฮอยบ้านโกดักไปก่อน
เนืองเน่นถนนโนนคร	ค้อยผ่นฮเข้าไปโนวง
ตางคนเก้เก้เก็อบเข้าโง	ก้เคินฮอบหัวโครงมาข้างหลัง
ถ้อไม้เทาไซเซเก็ง	เขามาด้วยเขาม่งไม้เจยมคน
ที่เป่งฮอยเพดยเตยแข่งธา	ถั่นถดถดมาตามถนน
เจ็บปอดไม่ว่าฮุด้าหั้น	เส้ต้อถดถดถดถดถดถดถดถดถดถด

๗ ๓๐ คำ ๆ เชิด

๑ คับคองทงทของพระโรงไซย	ผู้ตปนเซ็ญใจก็ไม่ว่า
ฮยากจะไครได้ฮงค้พระชิตา	ต่างคิตด่มบัตบ้ำฮอยู่ทุกคน
บ่างซิงที่ค้ค้อยปะเตะปะตะ	เฮะฮะฮงคั่นถั่นถั่น
คำรวจวงถ้อฮวยถิงจน	ได้ซู้ผู้คนฮอยู่เป่นควัน

๗ ๔ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อนน/2565	ท้าวต้ามตปรัตเปรมเกษมถั่นค้
จิงครัดเก้ริดาตวงจันทร	จอมขวัญของพ่อผู้ฮอดรัก

บดินชาวเมืองมาพร้อมหน้า

จงไปทักหาให้ประจักษ์

เด็กกู่คูให้งามภักตร์

ตามแต่ใจรักเกิดตุกอ

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน

นวดนางรจนาเส่นหา

กมเกตุชฎีแจวดตา

ต้องพิเศยงกตยาก็ตามไป

๗ ๒ คำ ๗ เพดง

๑ เดินดูเส่นาข้าเฝ้า

ทงเหต่าเศรชฐ์ผู้คไฟว์

ให้เคอองคายนเอยเนตรนางทวมไอย มิได้ประกอบชอบวิญญา

นางจิ่งเสด็จกลับมานับพัน

อภินันท์บิคุเวศนาถา

ทุดว่าชาวเมืองที่บ้าวมา

ตุกไม่เส่นหาอาไถย

ชอยด้วยชนกชนน

ทจะมีภักศดานหาไม่

เบองนำถาตุวตุกชวไป

จงฆ่าเศียอย่าไวชวคิร

๗ ๒ คำ ๗

ตอนที่ ๓ พระสังข์ได้นางรจนา

ห้า ๕
๑ เมื่อนั้น

กอดเข้าเข้าตดิ้งรำพึงคิด
บุรุษในแผ่นดินก่ตั้งแต่ว
คิดพธางทางแต่ตั้งจกดาไคต

ท่านท้าวตามตจนจิต

ออกกตมิตประหตาดใจ
ควรฤตฤกแก้วไม่เตือกได้
ออกมัญชรไซมิได้ขำ

๑ ๔ คำ ๑ เต็มขอ

เพลงฝรั่ง จึ่งตรัดแก้เดนาข้าเฝ้า
๑
ที่อยู่บ้านนอกชอกนา

คนในเมืองเรากลึงแค้นกว่า
ขับมาหมตตั้งแต่วฤยง

๑ ๒ คำ ๑ เจริจ

ร้อย บัดนั้น

ไพร่ฟ้ามาประชุมอยู่ในวัง
เหตือแต่เงาะป่าทรพต
หัวพริกหยิกย่งหยาบคาย
ใครจะบอกจะเด่าไม่เข้าใจ
เด่นอยู่กับเด็กที่ถกตางนา

เสนาทูตไปตังใจหวัง
ท้วงแผ่นดินตั้งชาย
หน้าตาคมิตคนท่งทตาย
ตัวตายค้ายก้นกับเดื่อปลา
พูดจาไม่ได้เหมือนไม้บัว
จงทราบมาทาทฎูไนย

๑ ๒ คำ ๑

๑ ๕ ๕
๑ เมื่อนั้น
1670072565

ด้วยเดชเทพเจ้าเข้าตดิใจ

ท้าวตามตฟังแจ้งแกลงไซ
พเชิญให้กริ้วโกรธบุตร

จึงควัดแก่งค้อรวรชชชช
เด็กกู่คูใครไม่ไยดี
เหลือแต่เงระบำเบเนบำไบ้
ว่าพตางทงตั้งเส่นา

น้อยถรรจนตูกด้าวศรี
จนตั้งชชชไม่มทงภรช
เขมมาให้มชเด็กต่มนำหน้า
จงไปพชอัยเงระมในวง

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น
ค่างฉิ่งฉางไปมิไคยง

เต็นาคำนับรบตั้ง
มายังกตางท่งท่งชชช

๑ ๒ คำ ๑ เชิต

๑ ครนถึงจึงบอกรแก่เจ้าเงระ
เร็วเร็วมาไปอย่าไค้ชช
บ้างเป็ดองผ้าคาคตพุงมุดมัต
ตางคนฉิ่งออกมชบชชชช
บ้างพชกตฉฉเรียกเจ้าเงระชช
ท้ใจคอชชชชชชชชชช

รับตั้งจำเงระให้ทช
ค่างคนมุดศร่ำฉฉฉฉ
เจ้าเงระฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
แรงม้นมชชชชชชชชชชฉฉ
ไม่พชฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ระฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑ ๒ คำ ๑ เชรจช

๑ บ้างทชเยี่ยฉฉให้หฉฉ
เกดอเยี่ยฉฉฉฉฉฉไป
เต็น่นายใหญ่ให้ไฟรวเด
ค่างชฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ค่อขบพชฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
นี่คนถฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เขาพฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

16/06/2565 ๑ ๔ คำ ๑ เชิต

๑ เชือกขาดล้มคว่ำค้ำไป	ถูกขันคึดหัดงให้ดั่งกระดุกด้น
นิ้วหน้าตั้งนิ้วกดจัวแรงมัน	ต่างปรกษากันเป็นจนใจ

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ บัดนั้น	ฝูงเด็กเตยง โคน้อยใหญ่
เห็นคนกุดมุ่มมุดเงาไฟ	ซัดใจฉิ่งพดางทางร้อง
จะเอาเงาเขาไปข้างไหนนั้น	ซ่มเขงกันไม่บอกเราเจ้าของ
มีถูกฮิสูหัวมังก้อย่าตอง	ไฉ่โยได้ดั่งองให้แทบตาย

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ บัดนั้น	เด่นาซื่อฮักซัดหวาย
เหมเจ้าเหต่านหลังจะตาย	ฮอย่าวุ่นวายฮ้ายหัวเหาเด่าเดน
รับสั่งให้เอาคัวฮ้ายเงาเงา	จะทอดพระเนตรหน้าตาไม่เคยเห็น
มันเป็นไม้บ้าว่ายากเย็น	เฮงรูใจได้เด่นกับมันมา
เคยอย่างไรจงบอกอย่าหลอกกัน	ให้ได้มันเข้าไปถวายนหน้า
กูจะให้ซ่มเขงของทยา	กินฮอ่ยนักหนาประดำจน

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ บัดนั้น	ฝูงเด็กคึดใจเส็ดฮักดัดตน
ต่างซิ่งกันบอกออกดณ	แต่เป็นคนเดื่อฮ้อย่าดุดให้เห็นฮอยแรง
ถาซ่มเหยกเหยาเข่าซื่อ	มันซัดใจจะหนีไปแอบแฝง
จงให้ไปเก็บดอกไม้แดง	มาดุกบตายไม้แกว่งแต่โกตโกต

ค่อยวิ่งรอรอดต่อเด่น
จะพาไปถึงวังได้คงใจ

เงาะเห็นก็จะผลุนหมุนได้
เอาชนะมาให้ข้าเถิดรา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บัดนั้น
ต่างวิ่งชิงเก็บดอกชบา

อำมาตย์คมมือหิวระว่า
ผูกปลายไม้มาต่อเงาะ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ พวกหลังได้ตั้งให้ตรงไป
ตางคนบ้างถัดบ้างหิวระ

ถือดอกไม้นาน่าพาวังเหาะ
ต่อเงาะเข้ามาถึงวังใน

๑ ๒ คำ ๆ เชิด

๑ บัดนั้น
แอบคู้ยู่ที่มัญชรไชย
บ้างว่าน่าซังเป็นหนักหนา
รูปร่างอัปรีชง
ตางคนนับว่าถ้าเช่น
น่ากตัญญูตัวเหมือนคุตา

ฝูงต้นมก้านัตนัยใหญ่
แต่ไปเห็นเงาะหิวระชิง
แดดหุดาคันทตัง
เหมือนหงภคตถางนา
พาลเกิดไม่ยกปราถนา
ตวงติเงาะมีว่าอุ่นไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑ บัดนั้น
ข้าออกไปเอาตัวอ้ายเงาะไพร

เด้นามาทุดแกลงใจ
บัดนี้ได้นำแล้วพระราช

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนั้น
เห็นตัวเป็นตายคต้ายเลื้อปลด

ท้าวตามตเห็นเงาะซังนำหน้า
ไม่กตัญญูใครใจกตัญญู

ผมหยิกยุ่งเหยิงเหมือนเซ็งฟัก	หน้าตาตตะยักข่มกักตัน
พระเมินเตี้ยมิได้คู้มน	แล้วมีบัญชาประขรรจนา
จงออกไปเตือกคู้ค้ายเงาะ	มันงามเหมาะเหต้อใจเป็นไม้บ้า
ฤจะชอบอารมณ์เต็มหน้าตา	หน่อกระษัตริย์จืดมาไม่พอใจ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น	รจนานารัศวีได้
ทอดคาเดินหนคตฤไทย	อยากจะได้รู้ตัวเงาะจำเพาะเป็น
จึงตรัสแก่เพียงกตยา	เงาะป่าอย่างไรไม่เคยเห็น
เชื่อว่าหน้ามันบิษนยากเย็น	เราออกไปดูเด้นก็เปนไร
ซึ่งบิดาเคื่องขัตติราชประชด	พลเรือนเต็มไปหมดไม่ตั้งได้ย
จึงเต็ดจืดตาตตาโคต	มายังพระโรงไชยกับพตน์

๑ ๒ คำ ๆ เพลง

ลัการะห่ม เมื่อนั้น	เจ้าเงาะแฉ่งนกดคนชยัน
๑ พิศโฉมพระธิดาวิดาวรรณ	ผุดผาดผิวพรรณคังดวงเดือน
งามถม่อมพร้อมต้นทงอินทรีย์	นางในรณไม่ม้เหมือน
แฉ่งท่าเตยเพียงเบียงเบือน	ให้พ่นเพื่อนเคื่องจิตรคิดปอง
พระจึงคงตั้งชื่อยธิฐาน	แม่นบุญญาธิการเคยต้มต้อง
ขอให้ทราวมตั้งนวนอน้อง	เห็นรูปพี่เป็นทองคองใจรัก

๑ ๒ คำ ๆ

ร้อย เมื่อนั้น	รจนานารัศวีศักดิ์
๑ เทพไท่อุปถัมภ์นำซัก	หงตักษณต์เงาะเงาะจง

นางเห็นรูปผู้อรุณอยู่ใน
ใครใครไม่เห็นรูปทรง
ขรอยบุญเราใช้จึงได้เห็น
คิดพตางนางเลี้ยงมาตา
ขอให้พวงมาไถยนี้ไปคอง
เลี้ยงแล้วโณมยงนงตักษณ์

รูปเงาะด้อมไว้ให้คนหลง
พระเปนทองทองค้อร่ามตา
ค้อจะเป็นค้อครองกรมังหนา
แม้ว่าเคยตัมภิมภิมรัก
เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
ผินภักศรทงพวงมาโดยไป

๑ ๘ คำ ๑ เขตนี้

๐ บัดนี้
อกเขยนี้เห็นเป็นอย่างไร
ทำให้อายชายภักศรเฝ้าพงศ์
ไม่ปลุกษาหาหรือแต่ตักคำ

พระพี่เลี้ยงหาดากจิตรคิดตั้งไถย
มารักใครไ้อเงาะมิเคระหัทกรรม
ไม่รักองค์เคยสัทนิตติด้า
จะมาทำให้พินพตอยยับ

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๐ เมื่อนั้น
นางมณฑาเข้าประคองรวงรับ
ตักขณกระตึบบาทควาดคอง
ทรตักษณ์อปรไม่มอขาย
มารักเงาะทรพตคนอุบาทว์
แก่นักจกใครให้แต่เห็น
ว่าพตางดวยได้ไม่เรียว
อู่ตักขณนำขงจิงโร

ท้าวถ่ามตเตี้ยใจจนตมจับ
ขย้าขยับไปตักหน้อยกค้อดยคตาย
อู่รจนาคูตุมึงข่างมกง่าย
หน่อกระษัตริย์ทงหลายไม่เออเพอ
ทุดข่างขัวชาติประหตาดเหต้อ
แต่ัวเขาเกต้อทาข้าให้หน้าใจ
โกทรขเกรยวดต้วนมันได้
เอาไว้โยคี้เตี้ยให้แทบตาย

๑ ๘ คำ ๑ เขต

๑) เหมือน

เห็นสามเครื่องซุ่มซ่อนววย
จึงออกมาว่ากับตุ๊กต้าว
เดี่ยยค์เดี่ยยค์คิไม่รักค้ว
เขาจะเยาะเย้ยเด่นเป็นคำรา
จะเข็ดชอภฏาต้นต้นไป
ศวรฎามาเป็นไตเข็น
ร่ำพดางนางทรงไค้กา

นางมณฑาทาชกตั้งขวัญหาย
จะพิศทุดเบี่ยงบ้ายก็เกรงถดัว
ช่างทำความงามผาดอ้คนชัว
เดือกผัวได้เงาะเห็นเหมาะใจ
พ่อแม่จะเอาหน้าไปไว้ไหน
ถึงบรวไรโดยก็ไม้ต้นเขานินทา
เดี่ยยค์แม่รักเจ้าหนักหนา
กัถยาเพียงจะตั้งตั้งประค้

๑) ๘ คำ ๑) โอด

๑) เหมือน

กถ้าวแกตั้งแต้รังทุดชนน
แต้หน้าได้ใจจริงของข้า
ซึ่งหมายมันครนตูกจะว่าไป
อันชัวคิมไซ้จะไม้รู้
กัถนทชนนจะช้งช้ง
ทงนตุดแต้แต้ว่าคณา
ยากเย็นอย่างไรไม้ทุกชวอน

นวดนางรจนามารค้
ทงนเพราะกรรมได้ทำไว้
จะรักใคร่เงาะบ้านหันหาไม้
ที่ไหนใครเคยจะเห็นจริง
เหมื่อนหน้าท่อมปากอชู่จ้งตั้ง
ตูกจะวงอองอชอโทษกร
จะกัมน้ำไซ้กรรมให้ตั้งก่อน
มารดรอย่าทรงไค้กาโดย

๑) ๘ คำ ๑)

๑) เหมือน

เฝ้าปดอบตามตูกรักชกใช้

นางมณฑาทาหวั่นจิตรคิคิดตั้งได้ย
จนอ่อนใจไม้บอกออกความ

กุงนำหน้าตูกว่ายาก
 มิ่งเห็นอายเงระว่าเหมาะงาม
 ว่าพดางนางกตบเข้ามาเฝ้า
 ข้าไม่ถามอัฐกแด่นร่าย
 หตถกนัทมารักเื้อเงระบ้ำ
 แแต่พระได้ออกโษษฐไปรดไว้
 ครนจะตงโทษทณทมันเต่า
 ไปรดเพียงขับโต้เดี่ยให้พน

เห็นชยปากรำคาญชครันตาม
 จะแ่วตามมันไปข้างไม่อาย
 กระชบทุตแบ่งเบาเบียงม้าย
 มันพุดเปนแยมคายไม่เข้าใจ
 ชอบตงอาญาอย่าปราได้
 ให้เด็กตามชอบใจทงเจ็ดคน
 จะนิทหาว่าเราทุกแห่งหน
 มันอดอยยากยกจนอย่านำพา

๗ ๑๐ คำ ๗

๐ เมื่อนน
 ทงรักทงแค้นแน่นอุรา
 จำจะตองเงอตงตตดกตณ
 คติพตางทางตั้งเต้นาโน
 จะใครฆ่าเดี่ยให้ตายก็อายเขา
 จงขับโต้ไปเดี่ยด้วยกัน
 แแต่แรกกุงจัตริคิตหวัง
 อเจ้ากรรมทำให้ชายหน้าตา
 ให้ชยเดี่ยด้วยกันเถิดตามท
 ครดีพตางทางคิตเด้อตตาด

ทำวด้ามตฟงชงนำหน้า
 นิ่งนถครกคราชอยู่ในใจ
 คอยหยบผิตมันให้จงได้
 อัจนากูไม่ขอเห็นมัน
 จะว่าเรากตบคำทำหุนหัน
 ปลุกกระท่อมให้มันอยู่ปดายนา
 จะแแต่ทงเจ็ดคนให้หนักหนา
 จะแแต่กรรวิจว้าหักชครัน
 ในชางชนเคอณตบชขาด
 บิตบานพระแแต่ไม่แแต่ไป

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ บิดนน เดินมีฉวางเรียกบ่าวไพร่
 ต่างล้อมคตพรวาแตวดคตาโคต ตรงไปปตายนานอกชาน

๑ ๒ คำ ๑ เวที เจริงจา

๑ ครนถงจรงเทยดเกยวแฝก คตไม่ไผ่แบกมาอ้งมี
 บ้างกต้อมเดวเกตาฟากมากมี ปตูกกระท้อมตงททองนา
 แดวบคปเดื่อฟูกมุงม่าน หม้อเข้าเชิงกรานคุ่มน้ำท่า
 ทงดกฝักฟักเฟงแตงกวา จอบเสียมมคตพรวาหาพร้อมได้

๑ ๔ คำ ๑ เจริงจา

๑ เมื่อนน ทงหกบุตรศรีได้
 รวาร์จนาทรามไวย ได้ไธเงาะป่าเปนตำมี
 ค่างคนแค่นชคชชยา มันทำให้เขาว่าชายหน้าพี
 เราจะไปก้อคตให้เต็มท ว่าแต่จจรต้อออกมา

๑ ๔ คำ ๑ เพดงเรื่อ

๑ ครนถงจรงหยุคยนอย แตคนี้องด่าวกกับเงาะป่า
 เคองคองอนจจรคกรยา เปรียบประชคชหน้าแตว่าไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ ชะนางคนคไม่มชง ข้างเดื่อกผัวงามนักรักใคร่
 รูปร่างนำหิวร้อเหมือนคตไม้ เฮออะไรฟุงโรตันหลังยาจ
 มันหน้าเขยนำชมตมประกอบ พอชอบทำนองหม้อมน้องด่าจ
 หุดคางนงนงเหมือนนแมวดราว เขาเด่าฎาอ้อฉางข้างไม่อาย

นอกกริคนอกรอยน้อยถาปน	แรวนไปรักอิมก่งาย
ให้พี่สาวชาวแฉ่พิตยอ้วนวย	อปยศอดอายชายหน้าตา
ถึงมิตมิชวเช่นผวก	จะร่วมเรียงเคียงคู่พอดมหน้า
อันอ้ายเงาะเหมาะเหตอเหมือนเดือปลา	ทุดข้างเด็นหาได้ตั้งคอ
ถาชรอยถูกเด็นให้เด่หักต	เวทมนคัดใจไฉนหนอ
ไมเคิดถึงพงศ์เผ่าเหต่ากอ	น้ำใจในคอมีงมิดคน
ยังจะทำแต่หงอนค้อนเข้าถา	คณมือจะใคร่ต่อยลักวัยยหน
กจะกรวดนาคอวาคะน	ถึงยากจนขาดจากพินองกัน

ฯ ๑๒ คำ ฯ เจริญ

ร่าบ เมื่อนน	รจนาคอบไปดมขมมัน
อู่แม่เฮยอฮองซนมีงมัน	เศกแสดังดาวพันโพยหนา
ทำคารมถ่มทบจะคบค้อย	มิใช่ตุกเมียน้อยวัยยภาษา
ถึงไตเงาะเป้นผวกชว	ก็สุดแต่วาศนาได้สร้างไว้
อันผวกพิศเหตอเป้นเนอหน่อ	เห็นค้อจะบุญหนักคักทิใหญ่
รปร่างน้อยจ้อยอวัยใจ	จงกอดไว้เถิดกระฮย่าจะวาง
ถึงพี่จะรุ่งเรืองไปเบืองนำ	ก็ไม่ฟังวาศนาย่าอดอ้าง
ค้แต่จะมาพาดรานทาง	ไม้อดสู่มี่สร้างบ้างเตย
ถ้าคณว่าพินองทองเดียวกัน	มิรู้มันเหตอเหตอแม่เอ้ย
เป้นผู้ใหญ่ไม่เหมาะมาเยาะเขย	เข้าเกินเตยไม่มั่งชอขมา

๑) เมื่อนั้น หกนางเคื่องค้อนแค้นค้อนว่า
 ชะช่างเดี่ยวดัดอีรจนา กัดบัพาโตช้าว่าเย้ยเยาะ
 เขอคะกระหนแตะจริงอยู่ รูปว่างผัวกูไม่สู้เหมาะ
 ที่ไหนจะงามพร้อมเหมือนหม่อมมเงาะ ใครเห็นก็หัวเราะว่ารูปงาม
 ยังจะแค้นขมแต่ยงเคื่องเคื่อง ทำกรุงกรึงหยิงเยื่อหยาบหยาบ
 อีคนชาติชั่วควจะกดตาม จะตะเมอเรือตามไ้เงาะไป
 น้อยฤปากกอมันพอดัม ข้าสู้รับกรรมเจ้าไม่ไหว
 ชักรานเคื่องให้เหน้อยเหม้อยซาตะไกร ก็กัดบัพไปห้องหับฉับพด้น

ฯ ๘ คำ ฯ เพลงเรื่อ

๑) บัดนั้น จึงมหาเส่นาคนขยับัน
 เข้าไปทูลรจนาดำรพัน พระบิดาคาดคั้นให้ขับไป

ฯ ๒ คำ ฯ เจริจ

๑) เมื่อนั้น รจนาศรีว่าสร้อยระห้อยให้
 ครวญคร่ำกำถรรดัดจิตใจ เข้าไปกราบกรานพระมารดา

ฯ ๒ คำ ฯ โอด

๑) โอ้ปี่ โอ้ว่าพระชนนเจ้า พระคุณเคยปกเกล้าเกษ
 ๑) ถนอมเลี้ยงดูไว้จนใหญ่มา เป็นคู่ชุกทุกทีจวราครี
 พระองค์จงจิตกรคิดหวัง จะปลุกฝั่งถูกรักเป็นศักดิ์ศรี
 มาทำชายมาทาครานัน ถึงจะให้ขับหนีไม่น้อยใจ
 กรรมของกูแต่จะขอตา พระแม่อย่าทุกชัชนหม่นไหม้
 แม้ว่าจะช้วนไม่บรรโดย คงจะได้แทนคุณการุญรัก

ว่าพธางกำดัดดัดคจิศร	ยังคิดเป็นห่วงห่วงหนัก
ชดเนตรพุ่มพองนงภักตร์	นงตักขณไค้กคดียัพพันท้ว

ฯ ๘ คำ ฯ โอด

ร้าย ^{๕ ๕} ๐ เมื่อนน	นวดนางมณฑามเหษั
คิดพระวงดังด้าพระบุครั	เทวชัคคองกตณไค้ก
ตกรักเฝ้าชอชอนนอวง	นางนังนังเฉยออยไไม้คหน้า
ทงรักทงแค้นแน่นอรา	ชตนาคตอเนครตั้งเวชใจ

ฯ ๔ คำ ฯ

๐ ^{๕ ๕} เมื่อนน	รชนาทกชัทนหมันไใหม่
เห็นเจ้าเงาะพยักหน้าเป็นไย	๕๕ ๕๕ ชมอบอกไไม้ไปปตายน
นางตั้งทกตั้งเห็นเชินชวย	จะไไปดไวยง่ายง่ายกัอายหน้า
ครนจะห่วงห่วงหนักชัชช่า	กัถตอเกรงมิตาจะฆ่าคั
ตั้งกราบภรรจนมารดาด้วยอาตุร	ทรามไวยพิไรทตถถอนถ
ตกรจะขออำดาเฝ้าชต	๕๕๕๕ ครนหมกรรมจะจำไกต
ว่าพธางนางถวยบังคมดา	ชตนาแถถถตั้งไหต
แต้วค้ำเนินเดินคตามเจ้าเงาะไป	เต้นาไนหน้าจรวตี

ฯ ๘ คำ ฯ ทชอย

ร้องทชอย ^๕ ๐ ครนชอกมานอกทจรวรวง	เหต็ยวหลังมาคปราช่าทศรั
เคยอัยคัชเกษมเปรมปรัด	อนิจาครวนจะจำไกต
แต่นวิกคอกอัยไไม้เคยชถ	จะดำปากเค็องเช็ญเป้นไณน
ยังคคยั้งทกชัชชใจ	จะคตามไปไไม้รจรวรายคั

นางตั้งชื่อนัยเซตชดนา
แล้วคิดรักหทัยจรต

ครนเงาเงาเหตยวมมากเมอนหน
ตรงไปยังที่ปตายนา

๑ ๖ คำ ๑ เพลงเร็ว

๑ ร่าย ๕ ๕
ครนถงกระท่อมทบที่อยู่
ไม่เคยเห็นเช่นนี้แต่เกิดมา

แดดด่มเพชเป็นหนักหนา
ก็ได้กาทรุดนึ่งอยู่นอกชาน

๑ ๒ คำ ๑ โคล

๑ ๕ ๕
เมื่อหน
เข้าไปในห้อมมิทันนาน
แกตั้งหีบกระโถนมาโยนเด่น
แต่เขมันเห็นหุดก้นกดวง
รจนางว่าไ้ช้ข้างไม้อาย

เจ้าเงาเงาปรีดเปรมเกษมด้านศ
เหยวุดของประทานทงปวง
ทำเป็นเหมือนกับรั้มดง
เขามาจ้วงคักนำท่าจะกิน
เบือจะตายผมเผ้าเขาเยี้ยกตั้ง

เจ้าเงาเงาเมินชายหู่ไม่ได้ยิน
แล้วแกตั้งหีบครุฑบนเชิงกราน
คึดฝักคึดราดออกคาคพวง
แล้วหีบหมอนมาชิงยงพันขาว
พอโพตเพตเพด่าชายันท์

ทำผดพดบครนบดยุง
คักเข้าตำรามาได้ก่อไฟหุง
กางมุงเดี่ยให้ดัดแคว่น
กระดิกเท้าทำเด่นให้เห็นขัน
จิงรำพรรณพดเกยวเดยวถด

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ ๕ ๕
ชาตรี นองเขยนองรัก
โถมนางแ่งน้อยช้อยชด
บุญพิถิบนางได้สร้างดม
พ้อยถึงนอกฟ้าหิมพานต์

ผิวภาคครเพียงจนทรอนทรงถด
จะกำสรคเค้ำรำหมองไม้ค้องการ
เคยภิมยร่วมรักดมคึดมาน
เทวัญบันดาตให้เทยวมา

๐๓/๒๕๕๕

เหมือนหนึ่งแกตงชกนำจำเกาะ	จึงได้เมียงามเหมาะเงินเกินหนา
ไม่ควรเคียงตักดาวท้าวพระยา	แต่ว่าคณาของเงาะเคราะห์ดี
พระโปรตปรานประทานทับกระท่อม	ทงเครื่องใช้ได้พร้อมเพราะบุญพี
นำชมด่มบคเรามั่งมิ่ง	มารศรีอย่าเคঁร่าเดี่ยวใจ
จะถนอมกต้อมเกดยงเดยงเจ้า	มิให้อายกับเขาเซยใหญ่
ขอเชิญโฉมงามทราวมไวย	มานั่งในห้องทับกับพี่ชาย

ฯ ๓๐ คำ ฯ

ราช เมื่อน	พวดนางรจนาโฉมฉาย
ได้ฟังเจ้าเงาะพูดเงาะร้าย	แยบคายคมด้นขันคะนอง
นำสำรวดต้วรดต้นคไม่กต่นได้	อรไทยด่เทินเมินย่มย่อง
แกช่วยฉวยมัตมาเจียนคอง	กรัดเด็บเย็บชองจะได้พุด
เจ้าเงาะเรียกเรียกช้ำทำกระบวน	เมียงชม้อยม้อยม้วนหน้าอยู่
คิดเออนเชอนเขาไม่แตก	เป็นครุมีใครจะพาที่
คิดถึงรูปทองยังคองใจ	เดี่ยแรงได้คิดตามมาถึงนี่
ครนจะมีพุดคดยกไม้ค	เทวจึงคอบบวจา

ฯ ๓๑ คำ ฯ

๑ นำเขยนำชัง	ช่างอดคมั่งอดคมิไม่อายหน้า
เข้าเรือนเหมือนกันกับวังกา	แค่นคิดด่มบค่านำหัวเราะ
เมือกตางวนนหน้าเป็นบาใบ	เคยวนเอออะไรพุดออกเหวระ
นตาดเดียดเจียวจริงเจ้าเงาะ	กตบมาเยาะเย้ยหยันขันจริง

นี่ฤชาวณนอกฟ้าหิมพานต์	ชมชานมาเที่ยวถวญญิง
อุแม่เอียงข้างชอ้นวอนฉิง	เพราะพรังหวนนำคังนำศาล
น้อยฤชานันท์นำรักอุยักโข	หุหนาคาโตเท่าไข่ห่าน
รูปร่างข้างกระไรเหมือนยักษ์มาร	ดำดั้นจนจ้านลึกเท่าพ้อม
บิคุรงค์ทรงศักดิ์ศรีโกว	จึงโปรดให้ตั้งชื่ออยู่กระท่อม
จอมเต็มตัวรพัตต์จิตให้พร้อม	พอส้มที่ท้าวปดอมแปดงมา

๑. ๓๐ คำ ๆ

ไอ้โลม	น้อยฤกแกตั้งคตกับอ่เงินค่อหน้า
๐ แด่นเอียงแด่นแขนง	ค่อนว่าพิไรได้เคะ
คตเด็กคิน้อยคอยนิหนทา	มันักจริงกระนนิหนแหตะ
๑๕ พักไม่เหล็กเตยงเตยงดักตั้ง	เฮะเฮะว่าเด็นฤกว่าจริง
เจ้าเยี้ยเยาะว่าเงาะไม่งามเงะ	ไม่ว่าเด็นเบินเสน่ห้ชอบใจหญิง
อย่าประมาทรบพิเห็นชเห็น	อุดำห้ทงมาโดยมาให้เงาะ
๒๕ ชาวรวชาวดังไม่ซังซิง	น่านไปพักคตจะชมเปาะ
๓๕ ใช้ว่าจะแต่รังแกตั้งชวดคต	แกตั้งปะเหลาะปะแหตะแตะเต็ม
๔๕ ว่าพดางเข้ายวณชวณหัวเราะ	ไม่พอทจะระคายอายเห็นยม
๕๕ นแพนของผนหันามาชางน	ใจคอกเหยมเก็ยมหนักหนานัก
๖๕ คตชนยงนงเขยมเพยม	กตางนาคตางท่งยงมันหนัก
๗๕ มาเกิดเจ้าเข้าไปเสี้ยในมั่ง	แด่นงอนค่อนคตก็ไปที่เค็ยว
๘๕ อย่าทำบิตตะกุดพดเคยมยัก	

๑ นำเขยน่าสัตว์
 ตาเดี๋ยคนขยันขันจริงเจียว
 แค่ม้าไต่ยให้ทานกัณินทา
 เห็นเงาะขอบใจดอกไม้แดง
 กติบว่าเขารักตัวนำหัวเราะ
 หนวดเตตราครุ่มคร่ามงามครัน
 เอออะไรไม่อายชายหน้า
 แกตั้งช้อนรูปสุวรรณ์ไว้นั้นใน
 พระบิดาขับไล่เพราะใครเล่า
 อปยศอดสูเขาทั้งปวง
 จนตกยกอย่างนั้นแล้วมีดำ
 ชำกัถ์รูปเงาะป่าคาพอง

เจ้าถ้ำนอนทนายาคดตาดัดเดียด
 แก่เกยวเดยวตัดกัถ์ดัดแกง
 ค่อนว่าคะได้ไปทุกแห่ง
 จึงแกตั้งทิ้งให้ไปกระนั้น
 รูปร่างเจ้าดีเหมาะห้อยถุณั้น
 หน้าตาดตะบันขันสุดใจ
 เขารูปเงาะสวมมาทำบ้าไม้
 ข้าเข้าใจอยู่ดอกยกยาหลดชกดวง
 ได้ความทุกข์เท่าภูเขาหลดวง
 เพราะไม่หน่วงไม่หนักกรูบทอง
 ยังจะมาเรียกให้ไปในหิ้ง
 จะให้หนึ่งนั่งใกล้จนใจจริง

๑ ๓๒ คำ ๆ

๑ โนมเขย โนมเฉลา
 แต้นเด็ดยวดตาดดวงท้วงคิง
 ขันจะมากัดกัถ์ก่อนก่อนว่า
 ผู้หญิงมักคัถ์ของจิตรประสิทธิ์
 ถึงหนวดเตตรารุงรังข้างเป็นไร
 หัวพริกหยกยุงออย่าเยาะเย้ย
 ทำไม้กับรูปหัวควัก
 ตะตายดินสอดพองดักถ้องขาม

เอออะไรรู้เท่าไปทุกตั้ง
 มันก็จริงกระนั้นนและชี่
 เงาะของข้าเคยได้ทำไมตรี
 อย่าเฝ้าตีตะบอยไปหน้อยเตย
 เขาแหนบถอนเดี้ยได้คัถ์ถ้องเขย
 ถ้าหัวเดี้ยด้อยหยั่งแล้วคองงาม
 จะขาน้ำขัถ์ดีดัมมะขาม
 ทาให้งามตอดเท่าชาวท่งควัก

6/06/2565

ถึงตาพ่องทองพดุงพิณดุ	อย่าต่มั้นกินจุมไข่ชวด
จงปรานเงาะป่าเกิดอย่างถั่ว	จะแต่งตัวให้งามตามใจน้อง

๑ ๓๐ คำ ๑

ร่ำ ^๖ ๖ ว่าพดางทางถอดเงาะเดี่ยว	เขาซ่อนเมี่ยมวางไว้ในห้อง
รูปทรงไต้ภาคังทาทอง	ค้อยย่องมาผนังข้างหลังนาง
เห็นห่มผ้าดีไปไฟดีพัด	๖ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ทายนนทจะจิตต์ซาง
กระตังไอกระแอมแอมยัมพดาง	สติคนหางโรทรคนเน ^๖

๑ ๔ คำ ๑

๖ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๖ เมื่อนน	รจนาไม่ทะยาหะแยแต่
คิดว่าเงาะดบดังทำรังแก	ไม่เหลียวแวแ่วร้องอึงคิ่งไป
โมโทหันหน้ามาหยิกทัง	เห็นรูปงามก็คั่งหงโหด
น้อยฤถอดเงาะเหมาะสุดใจ	๕ เนอหนึ่งซางกะไรราวกับทอง
๖ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ หน้าตาจมตมพรมเพรา	๕ นงเยาว์กระหิมย่มยอง
คิดไว้ถัดมอารมณ์บ่ง	๕ บริตุ้ชผู้คน่องฉิวพรรณ
งามจริงยิ่งมมุขย์ในไต้หัด้า	๕ คุดังเทวดาบนเศวตรค
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ เผาชม้ายชม้อยม้อยเมี่ยงมัน	๕ ดีเห็นจิตบริบคิณไม่พุดจา

๑ ๘ คำ ๑

๖ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๖ เมื่อนน	พระตั้งชเกษมฉินคัทรักษา
เห็นนางอวยเอียงเมียงภักตรา	๕ จึ่งแกตั้งว่าดีพยอกหยอกเ็น

๑ ๒ คำ ๑

ไอ้โถม เจ้าเอ๋ยเจ้าพี่

ไม่พอที่จะระคายห่างเหิน

เผ่าผืนหน้าผืนหลังนั่งเมิน

อย่าด่าทอด้เห็นเชิญดูเงาะ

นั่งอยู่โยตีไม้คิเต่า

นี่แน่เจ้าจะเหมาะฤทธิเหมาะ

ไม่แกดั่งฮวดทรวงดวงพิเคราะห์ อย่าหัวเราะเยาะเย้ยไปเดยคะ

เมื่อก็คอนว่าพิศพาของ

เดี๋ยวณมองจงคิดเกิดดีหะ

หน้าตาหยาบเคอะไม่เทอะทะ

มันค้อจะกระหน่นเป่นมันคง

หนวดควาพัดอนเดี้ยด่อนเดียน

ไม่ว่าเด่นเห็นเจียนจะดุ่มหลง

ยังพ่วงพีเท่าพ้อมฤย้อมดง

รูปทรงคงขยับแตงกัตยา

ถึงเจ้าจะเข้าหอกพอได้

เห็นจะไม่อับฮายชายหน้า

คามมีคามเกิดเกิดน้องฮา

คามประดำยากเย็นเชิญใจ

เชิญเจ้าเข้าไปในห้องหับ

นอนหัดบ้เดี้ยมั่งเจ็บหตังให้ด

แต่จุกุมกรกัตยาซ้าอยู่โย

มาไปดัดค้อยาคอดัง

ฯ ๓๒ คำ ฯ

ร้อ บัดเอ๋ยบัดดี

อะไรนี่นำพิโรธโกรธขง

นางค้อนควักผดักได้หยิกทั้ง

ร้องให้อังคดอกเจ้าเผ่าช้อยุด

ช่างทำได้ไม่เกรงข่มเหงคน

นุดกระชากตากจนให้ดจะหลุด

เห็นแต่ด้ว่าประเสริฐเลิศมนุษย์

ราวกับเทพบุตรดุจบุญญา

งามแต่ด้วะระเจ้าอ้อย่าเผ่าฮวด

เพริศพิริ่งยิ่งฮวดเป่นหนักหนา

ใครใช้ให้แกดั่งแปดงปดอมมา

เขาก็คิดก็ว่าให้ดำใจ

เม้นมีทำยอกย่อนช่อพรุขตรง

ไไหนเตยบิตุรงค์จะจับได้

นี่เป่นเหตุเพราะเงาะฤทธิเพราะใคร

จึงได้ค้ประมาณร่ำคาญเคื่อง

ยังจะมาตคเตยวเกยวพาน
ว่าพตางทางทำชำเตชง

พตจนำรำคานญหู่เหอง
ค่อนควักยกเของเปนแยบคาย

๗ ๓๐ คำ ๗

ไอ้โลม ๑๐ ควงเขยตวงต้มร
ไม่ควรจะเคื่องซุ่นวุ่นวาย
พีเตียงแต่รงแปดงมาทำบำไม
แม่นไม่เคยอุปถัมภ์จำเกาะ
ซ่งตวมรูปเงาะป่ามานไซ

เจ้าแต่่นแ่งแต่่งอนใจหาย
คีโพยค้ำพายพาโตเงาะ
ถ้าแม่นใครเปนคู้กักเหมาะ
ก็เขยเยาะยมหัวว่าชวช่า
หวังจะให้้องคิดปฤษณา

เจ้ากัปตงถูกแต่วณแก้วตา
อย่ามิดเบือนเชอนเขยอยู่เตยเจ้า
นึ่งแอบแนบเนือนวดตของ
อะไรเฝ้าช้ช้ช้ช้ช้ช้ช้
ว่าพตางทางกระหวดริคริง

จึงรำวเงาะงามเปนรูปทอง
จงนางย่างเข้าไปในห้อย
เตียมตองโตมเด้าเคตักตั้ง
รำคานญวนอย่าช้ช้ช้ช้ช้ช้ช้
จะร้องอังก้องเกิดนอกรัก

๗ ๓๐ คำ ๗

รำบ ๑๐ น้อยเขยน้อยใจ
ข่มเหงคเนงรำยหน้าอายนิก
น้อยยังเคลือบแคงไม่แจ้งความ
นามวงศัพทประยรอย่างไร
ไม่บอกไม่เด้าเฝ้าแอบอิง
จะหยกให้ช้ช้ช้ช้ช้ช้ช้ช้ช้ช้

นี่อะไรกรรณหาญหัก
นางค่อนควักชักหน้าแต่้วว่าไป
อย่าดูความตามตวนหากควรไม่
ประหตาดเหตอเชอไฟร์ฤผู้ค้
แม่นรักจริงนึ่งอยู่อย่าจุจ
อะไรนึ่งไม่เต็งยมเตยมเต

ขังว่าให้หนึ่งเหมือนขังยุ

ดูผู้นำคดีเด่นคดีแหละ

จงแดงแจ้ความให้งามแจ้

อย่าเหตาระแหละดวงหุดอกเร่งบอกมา

๑ ๘ คำ ๑

ไอ้โคม ยอคเอยยอคมิ่ง

จะแจ้ความตามจริงไม่มุด่า

คุดพินหน่อกระษัตรา

นามกรชื่อ่ว่าพระตั้งชื่อของ

แดงเต่าแต่ค้นไปจนปดาย

บรยายตามเรื่องทีเค็งซ้อง

เป็นความในใจพิเช่นหน้อง

นวดตอของอย่าแหงแดงใจ

ว่าพตางทางถดเข้าซิดิ

จะอายเอียงเมียงบิดไปข้างไหน

ย้อยยุตุดุชกรชายดีไป

คว่าไขว่ดีพยอกหยอกเย้า

ช่างหยิกช้วนไปได้เหมือนไม้เจ็บ

ข่มเหงนิกหักเจ็บเสี้ยดอกเจ้า

คุดจริงยิ่งว่ายิ่งหยิกเขา

เนาเนาอยู่หน้าไม่ปราณี

พระอุ้มของศอรไทยชั้นได้คัก

อะไรเต่าเผ่าผดกมอพิ

ความรักวิญจนวนยอนยี่

เปรมปรัดประคิพิทกำหนดนาง

อศักรยบับนาคาตในกตางหาจ

เค็ชนดาวต้องแดงแจ้กระจ่าง

เย็นชาบอบบตอของนาค้าง

ค้อยดระดร์วางเค็ร่าหมองทงต้องรา

๑ ๑๒ คำ ๑

ขำบ เมือนพน

โถมพินพาทย์

นึ่งแนบแอบของคภิศิดา

รจนาเขาวยอคเด่นหา

ททุทชรอนผ่นผ่นมันเทา

จันรรจจาพาทชชก

พระอุ้มชั้นได้คักนางผดกพิค

นงเขาวยมเหยวะหิวเวระหริก

ทำกระบวนช้วนหยิกด้วยมารยา

แต่ฉบับหัดบเนตรภูวไฉน	ด้เห็นใจชายเขื่องเมียงหน้า
แย้มด้รูดยวนยี่ปรีดา	กัถยานิยมด้มกิด
แต่न्छ้มักรักใคร่ให้ตหดง	ด้วยรูปทรงเพนทองค้องจิตริ
ท่อยที่บรรมชมชิต	แนบด้สนิททราไทรাত্রี

๑ ๗ คำ ๆ ตระ

ร้าย ^{๕ ๕} ๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่ปรีดด้เปรมเกษมศัร
เซยชมด้มด้วาคิดด้วยเทอ	ไนที่กระท่อมท้บด้บแดง
ครนปุระจุด้ไต้มนยไก่อขัน	ด้รียันเรื่องรองต้องแดง
เอารูปเงาะด้วมองค้ทรงแปดง	ห้วงมิให้ใครแจ้งควมไน
แต่ด้ว่าแก่รเจนนางด้กษณ	น้องรักผู้ยอด้พิศมัย
เราผิด้เมี้ยด้องคนจุนใจ	มาจะไปหาหุงโภชณา

๑ ๖ คำ ๆ

๑ ^{๕ ๕} ๑ เมื่อนน	รจนาโคกค้ด้ยร่ำพรรณว่า
น้องนแต่ก้าเนิดเกิดมา	จะหุงเข้าหุงปดากไ้ไม่เคย
แต่ก้อนร่อนชะโรยู่ไนวง	วิเลศ์หามาตงให้ด้ย
ไ้ไม่เข้าเนื่อเข้าใจอย่างโรเตย	อกเขยมีกรรมก้จำเพน
ว่าพดางนางทรงโคก	ครวงนยากแค้นแด้นเขย
ตงหนึ่งเดือตดาจะกระเด็น	จำเพนจำใจออกไปพด้น

๑ ๖ คำ ๆ เพดง

๑ เมื่อนั้น เจ้าเงาะแสนกตคนขยัน
ครั้นโพดเพ็ดเพดตายฉนั้น ส่องราวพากันเข้าในทับ

ฯ ๒ คำ ฯ เต็มขอ

๑ จึงถอดเงาะออกเตี้ยให้เมียเห็น รูปแป้นทองอร่ามงามด้รพ
เอารูปเงาะซ่อนไว้ให้ลับ แต่ถอดขึ้นมาตั้งต้นหนา
อิงแอบแนบชิดดีศกิดเกา ดีพียอกหยอกเข้าขนิษฐา
เซยกั้มแนมปรางปรีดา ดัรวดต้นศัทรวิชาพาที่

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น รจนาแห่งน้อยนวดศรี
พดางช้อนนวดนว่ากับตำมี จงปรานี่น้องเถิดอย่าทรงเงาะ
ผู้คนทงปวงไม่ต่วงรู้ ให้เขาตูกถุ่นช่างเห็นเหมาะ
น้องว่ากไม่เชื่อนเหอเคราะห์ กตบ้จะมาหัดเระนำชาติใจ
นางนึ่งนักรักแต่ดวตกรักเด่า จะตั้งรูปเงาะเผาเตี้ยให้ดู
จึงปบุดฟูกหมอนที่นอนใน ชวนให้ทรงธรรม์บรรทม
แตงนงนวดพันคนบาทา คัดผ่าของต้วให้ผัดหมั
ปรนนิบัติพิศวีไบกตม นางเยาว์นิยมน้อมปอง

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระตั้งช้เซยชมส้มต้อง
อิงแอบแนบแนบนวดตตออง ถรตระกของน้องแก้วแต่หัวดับไป

๑ เมื่อนั้น

รจนานารีศรีไต้

คิดจะตั้งรูปเงาะภูวไนย

นางมิได้ตั้งนิทนิทรา

เห็นพระหัตถ์ใหญ่โตไม่ไหวองค์

โฉมยงยินดีเป็นหนักหนา

ค่อยขยายยกหัตถ์ถักศาคา

ชยับตัวออกมาเขาหมอนรอง

ปากถันเกรียบเกรียบเหยียบย่าง

มืดไม่เห็นทางถาดำต้อง

ถูกชนดตเดยวเทียบมอง

หาเงาะในห้องกระท่อมทับ

๗ ๒ คำ ๗ เพดงเร็ว

๑ ครั้นเห็นหอดหัวมาคว่ำไฟ

ถวยพร้าโตใหญ่เจ้าเสียดับ

พินชำระ่าไปมิได้จับ

รูปเงาะไม่ยับยั้งขัดใจ

เห็นคเห็นอยเมื่อยแซนดินแรงเรียด

ทุดข้างหนึ่งเห็นยอน้ำมันไต้

นางโกรธาหาพินมาก่อไฟ

เขารูปเงาะเข้าไต้ในอศักไต้

๗ ๔ คำ ๗ เซ็ดฉิ่ง

๑ แด้วถวยเขาพร้ามาดับชำระ่า

นางทำรอยอย่างรอยไต้

อ้ายเงาะไต้ประตันทนดินไต้

เผาไต้เท่าไรไม่ไหม้มัน

๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

พระสังข์หัตถ์ใหญ่โตไม่ผัน

ตเมออกอดหมอนข้างพดวงดำคัย

คิดว่าเมื่อยขวัญอยู่แนบนอน

ตมตาคคว่าไซวไปเป็นครู่

จึงรู้ตระหนักแน่อุแม่หมอน

แดดโฉมยงองค์บังอร

ไม่เห็นนอนในมุ้งดังใจ

ถูกชนมือองหาตะต่าตะตั้ง

ไม่เห็นทั้งเงาะทรงยั้งตั้งไต้

เห็นแสงเพดิงสว่างข้างคว่ำไฟ

ตกใจออกมาเทียบหาเมื่อย

16/06/2565

เห็นนางเยาว์เฝ้าเงาเงาไฟสุม

จึงตักน้ำในคุ่มมาดับเตี้ย

แล้วว่าน่าซึ้งช่างทำเขี่ย

ซึ่งเงาเงาเทละเมียมไป

ดูดยังคือเขายอคร่า

ยิ่งว่าแล้วยังหาฟังไม่

จะเอาเงาของเขาไปเผาไฟ

ทำได้ไม่เกรงข่มเหงกัน

ถ้าเจ้าชอบใจจะได้เด่น

จะได้เป็นนางเงาเหมาะะชั้น

นอกรัตนขอยฤกษ์มอคนัน

จะใครวันเช้าตักผางนางคนัน

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ ทรงเคยทรงฤทธิ

ชอบฝึกจะรับได้เกษ

แม่นไม่เมตตาจะฆ่าตี

น้องนจะสู้มอขมุด

พระศอุมเงาเวียรายชายหน้าเมย

จะชิงเอาเผาเตี้ยให้สิ้นตุ้ด

ถึงพระเวียรแวงจะแย่งยุต

ฝึกชอบแขนหลุดไม่วางมือ

๗ ๔ คำ ๗

๑ นำเขยนำหัวเราะ

เกอ้แล้วเงาเงาของเจ้าฤ

กดับเถียงเสียงแวงเข้าแย่งยอ

เขยอะไรใจคือจริงจริงเจียด

ถึงเจ้ามให้กไม่ฟัง

น่าซึ้งนอຍฤนางมอเห็นยว

ชู้ยัดชู้ดเชมนเป็นเกด็ยว

แย่งยุตดูเห็นยวกันไปมา

๗ ๕ คำ ๗ เชิด

๑ ซึ่งรูปเงาจะได้ไต้ถ้วมองค์

ทำกุ่มตงหอดอนหอดอกกุดอกหน้า

ตมมือเขยหยันกัตยา

แล้วคินเข้าเคหาห้องนอน

๑๑ เมื่อนั้น

นวดนางรจนาคงดม

จึงตามมางอนง้อขอโทษกร

จึงถอนด้ามพิรพรี

ของใต้ผัดพดงแต่ครึ่งหนึ่ง

จะพิโรธโกรธขงไปตั้งไหน

ผัวเมียต้องคนจนไว้

ชวตักได้เห็นหนากัน

ถ้าท่หึงยังชนท่าเช่นนี้

จงทำโง่โวยบายดีให้อาตม

ว่าพตางนางเข้าไปนวดพิน

หลังได้เห็นคั้นจะช้อยเกา

ย่นม่อมมาจากตี่ชาง

จะหย่าร้างกันจริงเฉียดฎเจ้า

เอนอิงพิงทับดงกับเพดา

ถอนหนวดถอนเคราให้เจ้าเงาะ

แล้วหยิบหมากมาบ่นวอนขอชาน

เดยวประทานตั้งคำทำปะเหตะ

ยี่วอนชอนผัวให้หัวเราะ

แต่ร้างออชาระดรวตต้นค้จ่านรจา

๗ ๓๐ คำ ๗

ไอ้โลม

เจ้าเงาะขมพตางทางว่า

๑๑ เมื่อนั้น

แมนถ่าท่หลังไม่ฟังกัน

ท่นพจะอดนางรจนา

จึงตั้งบโมโหไม่หนุหน

นี่หากว่ารักเจ้าอีกไซ

ท่อยที่ตักันตั้งใจจง

ว่าพตางเซยชิตคิดพิน

๗ ๔ คำ ๗

๑๑ พระตั้งชตงแต่วนนมา

ไม่ไ้ใจจรจนานวดตง

เขารูปเงาะค้กตตีทฤทธีวงค์

ตมมองค้ทงได้ไว้อัตรา

เขาคำพรวัดอนตั้งเดย

ให้เมียบ่นฝ้ายทอผ้า

เจ้าเงาะหิตตอสมชบแต่ภา

รจนาบ่นฝ้ายดบายใจ

๗ ๔ คำ ๗ เสรจ

บทเสภาเจ้าเงาะจับ

๑ ครานนขุนแผนแด่นัดนิท	ดบายจิครขึ้นชมประดมต้อง
นั่งอยู่ด้วยกันกับวันทอง	ที่รมไทรในห้องอรญญา
ให้วิเวกอ้างว้างอยู่กลางดง	ควนบ้ายชายตงดับเหตุขมณา
ตมพิศเวอยเวอยเฉยเฉยมา	คอกไม้บาหอมหวนชวนชื่นใจ
รวระรินกตันทพิชชาดชื่น	วันวันดำควนคอกคอกไผ่
เวโรืองหิ่งหึ่งทักทึงไทร	เตียงตองไนให้ไต้นาระเพราะดำเนียง
แจจแจจกรจันต้นน้ำ	ดงซอดีมีชวาวังเวงเตียง
ดฤณาพาคู่เขารังเรียง	ขุนแผนเคียงข้างน้องประคองเขย
ควพิศกับรจนามาได้แค่น	เหมือนขุนแผนกับวันทองเจียน้องเขย
อยู่กระท่อมครอมใจไม่เดบย	กระไรเลยอนิจาช่างอาภัพ
เคยนอนเคียงเตียงประโคมด้วยแคร่ตั้งช มาคกไว้ได้พึ่งแต่เตียงกรับ	
พดางอิงแอบแนบน้องในห้องทับ	ถนอมรับขวัญให้เข้าไต้ยา ฯ

๑ ๓๒ คำ ๑

๑. บทเสภานี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์.

อย่าว่าแต่เท่านั้นท่านจะเอา

ถึงจะตงดำเกากกับได้

อาต่าพ่อตาแล้วเต็มใจ

จะหาให้สุดฤทธิไม่มีผิดพลาด

ตั้งตำรับแต่จะป่าประดาเดียว

จะพาเมียผู้มั่งคั่งจนจนอ่อนหิว

เต็มทีจะได้มาแต่แปดชาติ

ทั่วจะกรวดโกรธาให้ฆ่าฟัน

ว่าพธางทางตั้งมีว่าไพร่

พวุงนุกจะไปแต่ไก่อ้น

เรือแพแหวนทุกสิ่งอัน

เร่งรัดจัดกันให้พร้อมไว้

๑ ๘ คำ ๑ เจริญ

๑ บัดนั้น

เส่นาดาทหกเขยใหญ่

ชวนกันรับออกนอกเวียงไชย

ตรงไปยังบ้านปลายานา

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ ครนถงจยอนอยูนอกกรวด

ระวงตั้งวัดตั้งนักชนักหนา

ร้องเรียกเข้าไปได้เข้า

หม่อมแม่จรณาอยู่แห่งใด

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

จรณาตาตระวณตนควันได้

จับกระหม่าไต้หน้ามันกันไร

ถึงยากเย็นเชิญใจมิให้รัก

ทาแบ่งแต่งตั้งไม่มีหัวหมอง

ผิดหน้านั่งมองต้องกระจก

นุ่งผ้าจัดถับจับชายพก

แต่ด้วยกของมาให้ผู้กิน

จับพตุไต้ชองรองดำดับ

เขามัดพับผ้าหมากรจนปากบั้น

เจ้าเงาะนอนนอนหนวดตั้งดัดดับ

เส่นตั้งตะดักยักดำดำ

๑ ๒ คำ ๑

กาพย์เรื่องสุบิน เจ้าเงาะสวด

(ความเก่า)

๑ จะรดน้ำตำนาน สุบินกุมาร อันด้ร่างด่มมา รำเรียน
เขียนธรรม ปราบกฐนักรา บวชในคำตนา ดุถึงอรหันต์

๒ ไปรตแม่พันทุกซ์ ไปรตพ่อเสวยศุข ไปยังเมืองสุวรรณค
นางฟ้าแห่หอม แวดด้อมนบพัน เครื่องทิพย์อนันต์ อเนกนานา

๓ แแต่ก่อนยังมี เมืองด้าวคัล นครภารา ท่านท้าวเจ้าเมือง
ฎาเดื่องนักรา รัตช่วงมา ข้าคนบริวาร

๔ นอกเมืองออกไป มิโกตมิโกต มีบ้านนายพราน เปน
ด้วยมั่งคั่ง เนอหนึ่งตระกูล แแต่ดวันหมู่พราน ย่อมเอามาถวาย

๕ นายพรานผู้ใหญ่ ชอบอชฌาไศรย ตั้งให้เป็นนาย คุม
ไพร่พรานป่า ดำเนอกวางทราย พรานผู้เปนนาย ตักเตือนนบคตา

๑ รจนานั่งฟังนั่งหัวเราะ น้อยฤเพราะแจจเจอยเฉยหน้า
 ไม่ทันถึงใบตมุดหยุดกินน้ำ ดวดซ้ำอีกสักนิตยงติดใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ พอไต่ย่นแหว่เตี้ยงเตี้ย มารองเรียกขยู่ที่ริมไร
 นางจึงตุดเดินออกไป ย่นเยยมกระไ้โตมอดยู่

๑ ๒ คำ ๑

๑ บदनัน เด่นาหยุดยงนงคชอยยู่
 เรียกพตางทางมอชที่ชของประตุ เห็นโคมครดินออกมานอกชาน
 จึงเข้าไปบังคมก้มหน้า น้าคาให้ตตงด้วยตั้งด้าว

แล้วทตถดงเต่าเขาวมาตยั ตามบัญญัติการพระทรงยศ
 บदनันมรับสั่งไซ้มา ให้เจ้าเงาะเด่าหาปลาตด

ทงหกเขยใหญ่กัไม่ตด กำหนดให้ทงวันพรงุน
 ใครไ้ไม่ครบรชย่น้อยไป พระจะให้ฆ่าพันบ้นเกษี
 ทตถดงแจ้งคความตามคต อญชตเตวอกตบไปฉบับไว

๑ ๘ คำ ๑ เชิด

๑ เมื่อนน รจนากอช้นหัวนัไหว
 เข้าไปในกระท่อมท้นโต กอดต่นผิวไว้แต่ัวไ้กา

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๑ ไร่บ ออกเขยไ้อว่าครานี น้าที่จะม้วยตั้งชาร
 ตมเดัจบิครเศไ้ไม่เวทนอ จะคิตอ่านพาดฆ่าชัวไ้โดย

ให้หาปลาเป็นร้อยน้อยถ้านั้น	ประเทวดกันกับเขาเหต่าเขยใหญ่
มันมีศรีคู่ชทุกชอะไร	ประเด็ยเด็ยวักจะไต่จ่ายตาย
วิตกแต่ตั้งตัวมีวัก	ยากนักจะชุกชนจนชวย
ผัวเมียต้องคนจนจะตาย	จะหาปลาไปถวายที่ไหนทัน
ถ้าพระรูปทองน้องบรรไถย	เมียจะตามเข้าไปมิได้พริ่น
จะให้เขาพิชาฎฟาดฟัน	ตั้งตายตามกันไม่คิดถ้ว
ไม่ขออยู่คหน้าคนทงหลาย	มิให้ชายอื่นต้องเป็นต่อผัว
ว่าพดวงนางท่มทอดตัว	คือกชกหัวเข้าว่าไว้

๗ ๓๐ คำ ๗ โยด

รีย เมื่อนั้น	เจ้าเงาะยังคิดพิศมัย
ปลตอบนางพดวงเซ็ดชตในย	โถมเต้าเอาใจให้เก็ดอนคตาย

๗ ๒ คำ ๗

ไอ้โลมโน นองเขยน้องรัก	งามภักตรมีองเหมือนดังเค็ดองหงาย
อย่าครวญครำน้ำเนตรฟูมฟาย	แต่นเด็ยตายนวดนองจะหมองมัว
ทงในไต่ฟ้าไม่หาได้	พิชอบใจเจ้าหนักที่รักผัว
ทำไมกับมีจดาเจ้าอย่ากถ้ว	ตั้งแต่นตัวก็จะได้ไม่ยากนัก
ไปนอนเด็ยให้ด้บายหายเจ็บหตั้ง	จะมานั่งไต่กาด้วยปลตผัก
แย้มด้รวดชวณชคจุมพิศภักตร	นองรักเจ้าอย่าปรารมภ้เดย
ตั้งยากจนคนเด็ยวักหาได้	พิหาพริ่นมันไม่ให้อีกเขย
ว่าพดวงนางอิริรมย์ชมเขย	หลบนอนตามเคยด้บายใจ

๗ ๘ คำ ๗ ถัดอม

ร่าย ๒
 ๑) ครนอุไทยไชแด่งขันดังต่าง พระโตนนางพตางตบหลังไหด้
 ตั้งเดี่ยวรจนาควยฮาโดย พี้จะไปด้กประเดี้ยวเคี้ยวหาปตา
 ว่าพตางทางจับไม้เท้าทรง ใต้เกือกแก้วเด๋วตงจากเคหา
 แผลตงฤทธิหะเห็นเดินฟ้า ครงมายังฝั่งชตชาร

๗ ๔ คำ ๗ เซ็ด

๑) ครนถงจงตงหยคหนึ่ง ที่รมไทรใบบังดูริยฉาน
 ถอคเงาะช่อนเดี่ยวมีทันนาน แด้วโอมอานมหาจินตมนต์

๗ ๒ คำ ๗ ครระ

ร้องเรือ
 ๑) เศษะเวทวิเศษของมารดา ฝูงปตามาด้้นทุกแห่งหน
 เปนหมู่หมุ่มมากมายในสายชต บ้างว่ายวนพ่นน้ำค้ำไป

๗ ๒ คำ ๗ ด้

ร่าย ๒
 ๑) เมื่อนน ฝ่ายเจ้าเหต๋าหกเขยใหญ่
 ครนรุ่งเรียกหาข้าไท บ่าวไพร่นับร้อยไม่น้อยเตย
 แด่งองค์ทรงเดื่อตงเรือญวน แหองนของใครเอาไปแหวย
 ภรรยาหาชนมนมเนย ตามเคยชนตั้งตงมาพด้้น

๗ ๔ คำ ๗ เจรจา

๑) ครนจัดแจงพร้อมมุดไม้ขาดเหต้อ ให้ออกเรือจากที่ชมข่มัน
 เรือชวนเรือแหแจจรว เร่งกันตามนายพายมา

๗ ๒ คำ ๗ ด้

๑) พันค่านบ้านช่องตองเตย5 ถึงทองคูงที่เคยมมีจฉา
 หกองค์ทรงแหทอดปตา ตอยมาต้องฟาดตักเบ็ดราว

บ้างเขาตอบตลกตลกตลก	ริมตลิ่งดาดกอนออดาว
คิดแต่จรเข้ยู่เกวียวดราว	นายบ่จวต่างโกรธาโทษกัน
แดงพายเดี่ยวริมฝั่งมาทางพวก	ถือนมดกยั้นคอยแทงหวั้น
บ้างตงเผือกกับคตองไวด้องชน	แดงช่วยกันค่นาวีรามา

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๑ ปตาฝึกดักควักไม้ไผ่	คิดอัสจรรยโใจเป็นหนักหนา
รับพายมาจนถึงบึงปตายนาว	พบมีจฉานับแค้นแน่นไป
เห็นพระตั้งชั่งอยู่ยทฝั่งชด	ต่างคนพิศดวงตั้งไต้ย
จะเป็นเทพารักษ์ฤๅอะไร	เถียงกันฉุนไปทงไพร่นาย
จึงวาดแวงหาฉาเข้ามาพด้น	ทงหักออกต้นชวัญหาย
ต่างก็มกรานหมอบขอมกาย	บ้างนายหนักคเนว่าเทวา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน	พระตั้งชั่งนงยมอยในหน้า
เห็นหลกเขยเคอะเซอะมา	ต้มตั้งจินตาก็ยินดี
จึงเส้แต่รังแกตงทำไม้รุจัก	ถามทักซักไซ้ไปไหนนี่
เอะแต่ขอเจ้าให้ดำ	หน่วยกันพานจะต้มผมื่อ
เรือแพแหวนก้เขาามา	จะดอบดักตักปตาของข้าฤๅ
เราเป็นเทพเจ้าเต่าฤๅ	นับถือทุกแห่งแพร่่งพราย
แต่ให้กคอกนตายเดี่ยวหตายพัน	อย่าคุดันคุดูหมิ่นม้กง่าย
มาหาสนทนาคฤๅ	บอกยุบตต้นปตายให้แจ้งใจ

๑ ๗ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ดำคัมภีร์ครึกครื้นว่าพระไพโร
ใจคอทักทักนักพรน
ท่านท้าวดำมดผู้พ่อคา
ข้าทอดแหแปรชอันแต่เข้าตัว
ไม่ได้ไปตาตักหน้อยชรอยเคราะห์
กตัญญูท้าวพ่อคาจะฆ่าเดี่ย
เทวดาเดียงปลวไฉนมากมาย

หงหอกอกชั้นหวนไหว
กราบไหวท่อมหิวกตัญญู
ปากสั้นเดียงสั้นชังคายว่า
ให้หาปลาประกวดกับอายเงาะ
ชอกช่อนหิวหอบเหี้ยวรบเกาะ
ถวยเพ้ออายเงาะดีน้ำอาย
ตั้งธำรแต่เมี่ยงจะเป็นหม้าย
ข้าขอไปถวายพอรอดตัว

๗ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

จึงว่าหกเจ้านเฒ่ามัว
แต่ได้มาขอเดวักจำให้
จะให้ฤมิตให้หงหอกองค์

พระตั้งชโคเฟงกยมีหัว
ไม่กตัญญูปกรรมทำประมง
เราให้จะขอมั่งตั้งประตั้งค์
ท่านจงปลุกษาหาวิธกัน

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

พระองค์จะประตั้งค์ตั้งไรน
ตุ้ดแต่แต่ตามจะเด็กเขา
หงหอกถวยชอยชนมมเนย

หกเขยรับคำชมชมน
ธำรพนมเม็ดไม่ชิตเดย
เบ็ดไก่เหตเข้าชองเสว
จะแต่งตั้งตั้งเวยเด็นวัก

๗ ๔ คำ ๆ เจริจ

๑ เมื่อนั้น

เราเป็นเทวดาสุรารักษ์

พระตั้งชกตัญญูแกตั้งแจ่งประจักษ์
จะเด็นวักตั้งชองไม่คองใจ

จะขอปดตายจุมกหม่อมตุงเขย	ตามเคยคนตระน้อยหามากไม่
แม้ให้เราเราจะให้ปตาไป	จะให้ตุ้มให้ให้ว่ามา

๗ ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนน	หกเขยได้ฟังนังปฤษา
ซึซะเจ้าเต้ให้เทวดา	จะเอาปตาแตกปดตายจุมกคน
เม้นเซอดเตี้ยเมี้ยเห็นจุมกตงน	จะทำกระบวณผินตงนังบ่น
ของถ้ำคัญหนักหนาเข้าคาจน	จะผ่อนปรนแก่ไข้อย่างไรดี
บ้างว่าอย่าพักประดักประเดิต	ทนเจ็บเอาเกิดไม่จุจ
หาปตาที่หนักไม่มี	ข้ายเงาะดีหาได้ดีอ้ายมัน
หกเขยรื้อทอจิตร	สุดคิดสุดทจะผ่อนผั้น
นังนังกมหนักตุงคากัน	เซอดเตี้ยเห็นวันจะได้ไป
ต่างยอมพร้อมใจไม่กตังเจ็บ	ฉวยได้มัตเห็นบของบ่าวไพร่
ยื่นให้เทวัญทันใด	ทอดถอนใจใหญ่ย่อท้อ

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่อรวดตงนตักตนหัวร่อ
ขยมพดางทางครัดตักถ้อ	เอออะไรใจคอเหมือนปลาชิว
แตงเอาเม็ดกรัดตักกับคีตา	ทั้งหกตกประหม่าหน้านิ้ว
มอมบับหนบจุมกไว้ตงนัง	อย่าบิตพวดตุงคิกพดิกแพตง
ทำเง้อมตักกระหยิบจับจ้อง	ที่ใจชวักตงรื่องจนเดียงแห้ง
เอาแตงระระเซอดเตอดแดง	จุมกแหวงโหวงนตงนทุกคน

๗ ๖ คำ ๗ ปักตอง

ร้อยปตามากมายเห็ดอประมาณ เขาไม่เท่าทำคานหาบหิ้ว
แมตงฤทธิรูปเงาะพาเหาะปติว ดอยตั้งมาในเมฆา

๑ ๔ คำ ๆ เจ็ด

๑	ครนถังรมไรโกตเรือน	ก็คตออยเคตอณเดอนตงจากเวหา
	เดินค้วนขนกระไคมิไคชา	เขาหาบปตาเหวียงวางกตางนอกชาน
	ภรรยาพาไปให้ลูปคัว	แต่วะเชิญผัวรูปทองกินของหวาน
	เจ้าเงาะแถตงเจ้าเขาอมาตย์	ฉันทนขนจ้านไปหาปตา
	พลอตรูปเงาะออกช่อนไ้ว	ทำเป้นพระไพรพฤกษา
	ร้ายมนคัมมหาจินดา	เรียมัจจามาตั้งทุกค้ำบต
	อ้ายหกเขยเซอะกระเจอะกระเจิง	เทยวเซอะเซิงหาปตาก็ขัดค้น
	ไปประดับพบพหังซด	ทงหคคนกราบกรานขอทานปตา
	พิแตกเป็ดยมนเจียนปตายจุมกมัน	แหวงฉันทันทงนมนขนนกหนา
	ว่าปตางเดัดรวตชอนรจนา	ไปคูนหมันน้ตงก้เป้นไร

๑ ๑๐ คำ ๆ

๑	เมื่อนน	รจนาถนขมมีใครไค
	ดรวตพตางทางว่าข้าชอบใจ	เมี่ยมนจะไคคูน้กน
	ข้างแกแค้นแทนทำพอด่าตัม	ที่เมียมาคำคารมเยยหยัน
	ฉันทนองจะตามจรจรัต	ไปคูนจุมกมันให้เค้มตา
	ว่าแต่วทาเบ็งแคงคัว	ตามผัวออกจกเคหา
	บิคประคเชนกระโตแต่วไคตคตดา	เจ้าเงาะหาบปตานำไป

๑ ๖ คำ ๆ เจ็ด

๑ ครั้นถึงพระโรงรัตนบุรี	อัญชต์ต้องกระษัตริย์เป็นใหญ่
เจ้าเงาะยื่นหมั้นหิ้วไม้กัศวโร	ทั้งปลาดองไว้ให้พ่อตา
รจนาดึงทุตบิตรงค์	นี่ปลาดองส่วนตัวมีงั่ว
ชู้ต่ำที่เต่าเพราะเกรงพระอาญา	ได้มาน้อยนักดังต้องร้อย
ตามประสาชากเย็นเช่ญใจ	ไม่มีบ่าวมีไพร่ไรช้อย
ผิวเมียต้องคนจนกรงกรอย	ไม่เด็ดดอยเหมือนตุ๊กต้าวของท้าวไท
หกเขยเขาดมัยศักดิ์	ท่านพ่อตาโปรดนักรักใคร่
ไปหาปลาดองมาแต่ฎุอย่างไร	เห็นจะได้มากมายหลายกระบุง

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น	ท้าวสามตเคื่องซัดพัดหมอนผดุง
คั้นมือคั้นไม้มันได้ฟัง	ไม่ดื่มที่หมายมุ่งจะฆ่าฟัน
อัจฉนาพาผิวมาเยยไค้	แค้นใจเหตอภจะอดกตณ
เพราะอายเขยชเคาเหต่านน	พากันเซอะชะไปกะไร
จึงขหนาคำตูกทงหกนาง	มิ่งช่างหากำขับผิวไม่
ปานนมมาน่าแค้นใจ	กูจะใคร่ฆ่าเดี่ยให้ม้วยมด

ฯ ๖ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น	หกเขยร้อนใจดังไฟจุด
เร่งผีพายเค็มทศรุก	คุนถถึงหยุดจอดเรือเข้าเห็นอแพ
หิ้วปลาดองพากันมาโดยด่วน	บ่าวตามเบเนพรวนแบกอวนแห
ตรงมาวังพตน์ไม่ผยยอ	หญิงชายร้องแซ่ว่าแพ้เงาะ

๒	๒๕
หงหลกอกถันขงญีหน	ครงนคยจรงจรงออกเหยาะ
คตวนเข้ไปเฝ้าเข้หวระ	เห็นปตอ้ยเงาะยั้งเดี่ยใจ
คคิขยค้วปตยจมุถัน	กัมน้ำคุดินหาเงยไม่
พริ้นค้วกตจคยเป้นพินไป	ภาวณาหยาใจมิไคร่ทัน

๑ ๘ คำ ๑

๑	๒๕
๑ เมื่อนน	ท้าวตัมตคองชุนนุหนน
จ้งว่าไปแก่หกเซยนน	กจะไคร่ม่าพินบ้นรอน
แต่ช้ยเงาะทรพตคนอปร	ม้นยงตักคว่ม้งมำถึงก่อน
เออนนไปเทยวจอตอน	ไม่รวเร็วรอนเข้คนดี
บ่าวไพร่ไปต้วกัหนักหนา	ไต้ปตมำไม่พอจะเด้นผ
กคคินนคเคยวตอกครงน	หาไม่ช้วจะบวรไดย
เขอจมุถนนถกอะไรน	เหมอนกันกับเข้เขอตเคยคไหด
จงบอกให้แจ้งกแคตงใจ	ชย้าไต้เฮ้อเท้จมาเจรจ

๑ ๘ คำ ๑

๑	๒๕
๑ เมื่อนน	เซยใหญ่ทงหงตคประหม่า
แกตงทุดเตยวตตปคพ้อตา	แต่เข้ช้กัไปไม่เชื่อนเซ
ตงค้อวณนคตคากที่ปากตค	ปากบ่าวกคจมุถนคตคเป้นแผต
นอเม้นนำต้วคตคองทงต้องแคว	ไม่มีปตเตยแต่ตักต้วเคยว
ต้วทนแคตแผตวอนนไยงค้ว	จนค้วตคอกคอกค้วเหมอนมำเหมยว
อต้วห้บถนนอรกรยว	ไปไต้ปตมำนอยเคยวที่นบม้ง

ไม่เคยพบเคยเห็นเคยเจนน	ชรอยฉิมมณโกรรชง
ให้ปอดหัวมัวคาหนาคัง	แทบจะไม่มาถึงท่าวไท

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน	ทงหกมทรพญ ใหญ่
เห็นผิวแพ้งะป้านาชคใจ	ฝักปตาหาได้มานิดเดียว
มีหน้าซ้ำจุมกแห่วงหระ	แต่พอพระบิดากักรอกรยว
ชายหนาทุกตั้งจรงเคียว	นางเหตยวชาเดองเคองค้อน
หกนางต่างคนบ่นบ่า	มันไม่หน้าร่วมเรียงเคียงหมอน
บ้างถอดเข้าเจ้าจุกทุกชวอน	มือช้อนต้นช้อนเดียวน้ำใจ

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน	รจนาดรวดตั้นคไม่กตนได้
เจ้าเงาะหัวว่องออกไป	ทำบัยปากบอกใบให้เมียดู
เห็นจุมกเขยใหญ่เตอดโหดหยด	แห่วงวนตั้นทงหมตหน้าอดตุ
ตำแกใจมันตคิผิวก	นางยมอยุในหน้าไม้พาท
แต่ดูแต่ดพดาวทงหกคน	เห็นหน้าหม่นหมองศดาตำหมคหม
ทำแยบคายชายตาคุดำมี	เทวยมแย้มกระแอมไซ

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน	หกนางเคองชคชธรรมาไศรย
ต่างคนชหน้าแต่ว่าไป	หัวเราะเยาะใครอรรจน
เหตุว่าผิวม้งมาดังก่อน	ทำแต่เงอนเจ้อเจื่อระดเออะหน้า
ผิวไม่รู้จักจับฝักปตา	จึงได้มาไม่มากเหมือนหม่อมเงาะ

ดูเขียงผวจเจ้ามันเคตาคัดอง
นางเมียงชนหน้ามาหัวเราะ
เขาซบได้ไปอยู่เดี่ยวปดายนา
ไม่มีความยำเียงเกรงกตวั

ห้วยหนองเหนอใ้เข้าใจเดาะ
เปรียบเปรยเย้ยเยาะไม่เจียมตัว
ยังคิอคานเข้ามาว่าแทนผัว
ไล่หัวออกไปเดี่ยวจากวง

๖ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
ชิชะหม่อมพทชนชัง
เฝ้ามาซบได้ไล่หัวหู
แค่เห็นเขาหัวรัชก็ระแวง
ผัวไปหาปตากับบ่าวไพร่
ผัวข้าหาปตาระต่าไซ
พอรู้เช่นเห็นชยว่าเท็จจริง
จะให้ว่าฤจะว่าออกเดยฉน
แค่นใจคิดจะใคร่ชยู่เทตาะ
ถ่มน้ำตายรดให้แล้วโคตคตา

รจนาคอบไปคังใจหวัง
ออกประคังคำทอเด่นพอแรง
โกรธฤว่าตุจุมกแหวง
ออกสลักดีดแกงแกดั่งฟาโต
น้อยฤช่างได้มาอ๊กไซ
แค่จุมกไม่ไหวเหมือนผุด
สู้บิตปากหากนึ่งเดี่ยวคอกพ
แดงเหล็ดยุดดูดำมีเห็นชังคา
แค่เจ้าเงาะชชฉนไปเคหา
ตามผัวออกมาไม่พวันพรัง

๖ ๓๐ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
ตุกชนเคินตามมาค้ำอ้ง
เท็จจริงอย่างไรมันชนจ้าน
จงทองพองชกคณปนพนวั

หกนางค่างพิโรชโกรชชัง
ทำไมมึงจิงหัวเราะเยาะกู
ใครบิตปากไว้ฉนอย่านึงชยู่
ตบหลังคุดหมิ่นฉนเคตณ

ผัวหาวปลาผกได้หนักหนา

หม่อมเมียไต่หน้าชนกว่าเขน

คู่คารมเปรียงเปรียงออกเฉียงแทน

ชนแค้นเปรียบเปรยเยยเข้า

อย่าตูดผัวกัณกระหนนะ

ข้างเถิดคะค้อยยังชวกว่าผัวเจ้า

ถึงจุมกโห่แหงกัทำเนา

แต่หน้าตาของเขายังเพราะพรม

ไม่เหมือนเงาะอุบาทว์ชาติชั่ว

น่ากตัญหิวหุกระปุมกระปืม

กตบ้จะมาหัวเราะเยาะขม

เปรวมปรืมในใจมิใช้น้อย

ชระข้างไคผัวเงาะเหมาะดัม

ปากกตาคำคารมตังต้อยหอย

ชนเตียงเถียงคนมันตะบอย

มันหน้าต้อยให้ยบดงกับมือ

แต่ปากเบาถึกเขากัดเผ่าถาก

นี่เพนเมียพอกปากของเจ้าฤ

ว่าพดวงค่างเข้ายุคยอ

กต่าปากกต่ามืออย่าหนัก

๑ ๓๔ คำ ๖

๑) เมื่อนน

เจ้าเงาะเห็นฉุ่นวางเจ้าทางกน

ทำบอกใบใหญ่สำคัญ

แกตังกระชนกระโศกโมกมือ

ก้มตงหตอนหตอกกตอกคอก

หกนางค้ำทอกไม่ถ่อ

ท่าเหมือนบัวไม้ไคแต่อ

คบมือหัวร่อต้อเจียนนาง

เห็นพเมยชวเตองเคองคอง

กิดุดเมยมาส่อนให้ค่อนบัง

ถอไม่เทาเท่าเดินเป็นท่าทาง

ที่เถื่อตากหางให้นางกต้ว

แตงเค็ดใบไม้บดจุมกเด็น

ทำเป็นบดแมงฉุ่นตันหัว

ชมือให้เห็นแตงเด็นต้ว

เขายอพเมยไปมา

16/06/2565 ๑ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เห็นเงาะเงาะหยอกกรรพยา
 โมโหสี่คี่ขัดขัดเขเมน
 หมายเขมนักห้ามคึกคึกพัน
 ดางคนบ่นตำเงาะอุบาทว์
 บ้างว่าจะถองถักถ้องตั้ง
 คุเถิดเกิดมาไม่เคยพบ
 จองห้องถองเถี่ยให้เมียคุ
 เห็นเงาะเงาะไม้ได้ถักถักแกว่ง
 บ้างนั่งถองถอบถอยทรอยไม้
 บ้างหัดบคาหน้าเป็นซ้อหมัด
 ทรุกนั่งถองถอบถอยถ้อ
 เขยใหญ่ย่างเท้ากำถอดำ
 ถ่มถองถอกถอกทำท้อเท
 ดางคนถอยถั่งเข้าบั้งเต่า
 บ้างกำหมัดขัดเขเมนไม่ย่อถ้อ
 เข่าชกเงาะเคาะเอาด้วยเข่าดา
 พุดไม้ถอกถอกถอกหัวม้วนัน

หกเขยขัดใจเป็นหนักหนา
 ไกรธาตาเขี้ยวเหี้ยยวุดกัน
 โจงกระบาดศาตกระเบนเถี่ยให้มัน
 มุทะตุคึกคึกไม่พริ้วพริ้ว
 จะใคร่เอาเท้าศาตเข้าสี่กั้ง
 ทำไมมึงมาหยอกหยอกเมียคุ
 บ้าไบบัดชบทำตบหุด
 ตำพดางทางกรุกกันเข้าไป
 ระรันทันนำเข็งไม่เข้าโกต
 หน้าตาให้ตครางขอตถอดมื่อ
 เงาะวัดคึกคึกถองถองถอง
 ครงอ้อไปที่เดี่ยวไม้เหี้ยยวแด
 เงาะคำถ้อยจุมถอกถอกแผด
 เมี่ยมาช่วยแก้ทุบคั่นคอ
 ร้องว่าพวกรเราอย่าถักถัวพ้อ
 ใจคอเหี้ยมอื่กับกับัน
 ถ่มมวจาเจ็บจุกตุ๊กไม้เขิน
 เพื่อนกันวงครันกระจายไป

๗ ๓๗ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น^{๒๕๖๕}

เหี้ยยวหลังเหี้ยยวหน้าคว่าไม้

เจ้าเงาะทำเงาะคอกบออกไป
 กวักแกว่งแกว่งได้กระชอนชด

เห็นเขยหงหูกคกประห่ม่า

ก่หวดไปหวดมาใหม่ผดผิด

ควงคระบองตองแรงแผดงฤทธิ

ไต่คึดตามคั่นหูกกระจุย

คเห็นเค็มกตวกหวเราะ

ยมเขาระยกมีอชนกุกุก

ตังทาททำเป็นราชยุ

เบยวบยุปากหวดอกกตอกหน้าตา

เห็นหกเขยคอยจะถอยหลัง

ก่หยุกยุยงนอมบ่ของหน้า

แต่ว่างเท่าถ้าวหมัดเขามา

ถดงคารุเช่นเขมนัด

๗ ๙ คำ ๗

๑๑ เมื่อนน

หูกเขยเจ็ดขยาดไม่อาจสู้

เหลี่ยงซ้ายแดงอาหาประตุ

เอะออย่แดงกระมิงคองน

บ้างเข้าแอมหลังภรรยา

รุนเมื่อยออกมาเจ้าอย่าหนี

ความกตวกตวกต้นไม่ด่มประดี

เค็มที่ตงนังภาวนา

บ้างกำหมัดขัดเขมนหมายเขมน

ทำเป็นว่าพันคนกตา

ครนเห็นเงาะถือไม้โกดเขามา

กวงตมถตาซาแข่งเพดัย

ตางคนยนงไม่วงน

อูดำหทำใจคแตกเบย

พุดจาวอดคยักคักนำเมย

ดีเดี่ยวชวตวไม่คคกตวก

ทำเห็นบรงคตมวอยอยู่ค่นอก

เห็นเจ้าเงาะเงอศอกก็กตอกหว

ย้อท้อถอยหงตั้งระวงคัก

ค่างกตวกเงาะบ้ำทุกคนไป

๗ ๑๐ คำ ๗

๑๒ เมื่อนน

ทงหกมครพญใหญ่

เห็นผวกตวกเงาะก่ชคใจ

จึงว่าเอออะไรช่างไม่อาย

แต่เงาะป่าบ้าใบบดดี	ช่างชอนก้นวงหน่มนึ่ง่ายง่าย
เดี้ยแรงกำเนิดเกิดเป็นชาย	ไม่อดสูดร้ายเขามั่งเดย
โมโหหันมาค่าน้องสาว	ไม่ว่ากต่าผวมั่งทำนึ่งเดย
นึ่งให้ไอเงาะมาเยาะเย้ย	ต่อยตีพี่เขยของตัวเอง
ขึ้นเตี้ยงเตี้ยงพิแถมมหน้า	ยังซ้ำให้ผวมัดข่มเหง
คุกผู้ใหญ่ช่างไม่เกรง	มันเหมาะเหม็งแต่ฎนางรจนา

๗ ๘ คำ ๆ

๑๐ เมื่อนั้น	รจนายมพดางทางว่า
เออพนอะไรช่างพุดจา	กตบมาว่าภรรยาจริง
เต็มใจใครตำทอาก่อน	ควักค้อนเคื่องชดส์บดด้บง
ครั้นเขาวามังกซึ่งซง	ชอนก้นจึงมาตามจะต่อยตี
หกเขยเข้ากตุมุมกันชก	ให้เอามือได้พกเดี้ยฎาพี
ต่าแก่ใจเจ็บปวดชอดกต่าดี	เออเดยอนจะให้ใครห้ามปราม
เมื่อเป็นผู้ใหญ่ไม่วิดว	ยังจะมาว่าผัวซ้ำหยาบหยาม
ชะพี่เขยซ้ำนางามงาม	บ่มบ้ามบ้าเดียดไม่เหือดเดย
นึ่งแน่แสดเก่าปากเบ้ากดี	ซ้ำมาลูกหมัดนิจาเอย
ว่าพดางทางหัวเงาะเยาะเย้ย	พี่เขยพิต่าวดาไป

๗ ๓๐ คำ ๆ

๑๐ เมื่อนั้น	นางมณฑาหนวกห้อยไม้ไ้
ตุกเดินชชกมารีจะไร	ไม่เกรงเขยเกรงใจผู้ใหญ๋เดย

ดวงแค่นั้นของทองเคยฉกฉวย

จะฆ่าพนักงาไต่แถวฤแหวย

ตุ๊กเตาเซ่นหมึกเคย

อกเดี่ยวแค่ตะคนพินก้าตั้ง

รจนาวาฬออกออกไปเสีย

เจ้าเหต่านห้ามเมยเดี่ยวมิ่ง

เขออะไรอองคองคัง

น้ำที่ตุ๊กทึงข้างไม้เกรง

๗ ๒ คำ ๗ เจริจา

๐ เมื่อนั้น

ทำดล้ามดว่าเหม่มันข่มเหง

อ้ายเงาะบักดำทำไม่ยำเยง

กขอกตุ๊กเองตองตุ๊กยก

ทำไมกับใบบาตาดาว

อ้อต่างต่างเหต่านออย่าอึก

ตุ๊กซนขบพนงันง

เห็นทงหูกตาดายหมายว่าเงาะ

กระหีบย่างด้ามขุมตุ้มตระรง

ไม้นันตังค้อยดำซ้าศอกเตาะ

ถองตงตรงจุมกุกจ้ำเกาะ

เซยใหญ่ใจเดี่ยวร้องออกโอย

มองเขม้นเป็นครักกรัก

ตงนึ่งเหน้อยหอบฮักหิวโหย

แต่วรองดำเงาะมีน้ำค้บโย

มาน้โวยเด็นกับกุดตุ๊กคอง

เห็นฮักคักคักขนหนกหนา

ไต่ตองเขามาหน้าทง

แต่แค่นอ้ายหูกคนพินก้าตั้ง

มันเฝ้าถอยหงตั้งไปอย่างเดี่ยว

ยังว่าคักค้อคักข้างซัวชาติ

นอยถุานซขชตาดคาเหมียว

เป็นฝ่งเป็นคณาทำหน้าเขี้ยว

แต่อ้ายเงาะคนเดี่ยวกักตุ้มมัน

แต่วเรียกนางมณฑามาเสียน

ไม่พอกพอกทางออกกลางกน

อย่าห้ามปรามเดยปดอຍให้ค้อยกน 16/06/2565 ซ่างมันเป็นไรจะได้ค้

นอยถุานกนุกไม่พทหา

ยังว่าจะให้ม่มวยหม่ม

ตุ๊กเซยยายแต่ตะคนพนร

ชะค่าน้ำเขนคเหมือนตุ๊กเด็ก

ทุด้ายหกเขยใหม่ช่างใจเดาะ	ราวกับอ้ายเงาะมันกินเหล็ก
ถูกเจ็บเข้าไม่ได้คงใจเจ๊ก	แต่เด็กเด็กมันก็ดักวามิ่ง
อ้อมยิ้มก็ดูดีใจมิใช่ชว	ตฤณ้องของต้วก็โกรธขง
อรรถนาคำพมออง	กระทบต้นตงตงไม่เกรงกตง
ก็ยังแค้นมั่งอยู่ไม่รู้หาย	หน้าไม่อ้ายเอาอ้ายเงาะเป็นผัว
นี่หากหาปตาได้จึงรอดตัว	หาไม่ก็หัวจะปลิวไป

๗ ๒๒ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น	รจนานุห็นหันมันได้
เห็นบิดาเคื่องซุ่นฟุนไฟ	เข้าช่างเขยใหญ่ก็เค็ดคดาด
จึงชวนผัวไปตาพ่อตาเถี่ย	ขย้อขย้อเข้าพามเยื่อออกไปบ้าน
นางด่อนนี่หนึ่งตูกูกุดาน	กราบกรานท่านเถี่ยหน้อยหนงตามจน

๗ ๔ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น	เจ้าเงาะก้มกราบยิบตักตักหิน
แกตงเตยงดอต่อหน้าท้าวดำมด	เผ่ากันหัวเราะวิกกระดิกเท้า
เห็นพ่อตาทำไมก็ทำมิ่ง	เหมื่อนบาทตงจรงจรงยงพันชาด
ทำโจงกระเบนใหม่ไว้หางยาว	แกตงบดหัวผัวพิศาจของเมียไป
แตดยันมองบ้องหน้าตุงมุก	เห็นรอยตูกม็ดเช็ดเค็ดเค็ดยงไหด
คมมือหัวเราะเยาะโยไฟ	บอกไปบยปากให้เมียตุง
เห็นทงหกตกประหม่าก้มหน้าง	ไม่ไหวตงเค็ดมกตักตักเปนหน
จึงชวนรจนานโถมตุง	ออกประตุงรับกตงไปดบัพตง

๗ ๗ คำ ๗ เพตงเรื่อ

16/09/2565

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

๕ ๕ ๕ ๕
ท้าวสามตเคืองชดอดอน

แกตั้งให้หาปลาจะฆ่าฟัน

๕ ๕ ๕ ๕
อ้ายเงาะมันกตัญได้มามากมาย

๕ ๕
ยังคิดยิงแค้นแน่นใจ

๕ ๕ ๕ ๕
แม่นมฆ่ามันได้ก็ไม่หาย

๕ ๕
จึงครัดแตรังได้เพทุบาย

๕ ๕ ๕ ๕
จะต้องการเหอทรายมาเตงกัน

๕
หงหกหามาแก้ตัวใหม่

๕ ๕ ๕ ๕
แม่นมได้ชื่อว่าจ้อฮาลัญ

๕ ๕
เด่นาโนไปบอกอ้ายเงาะนน

๕ ๕ ๕ ๕
หาเหอมาให้ทนนพรุง

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๕
๐ บคินน

๕ ๕ ๕ ๕
อ้ามาศยรับตั้งได้เกชี่

๕ ๕
ออกจากวงวิ่งเปดถึงคตี่

๕ ๕ ๕ ๕
ตรงไปยิงที่บ้านปลตายนา

๑ ๒ คำ ๑ เขิต

๕ ๕ ๕ ๕
๐ ครนถงกระท่อมก็ค้อมต

๕ ๕ ๕ ๕
เื่อแแต่หตบอยู่กระมังหัน

๕ ๕ ๕ ๕
ประหลาดใจไม่ได้ยนพตจา

๕ ๕ ๕ ๕
เด่นางนมองร่องเรียกอั้ง

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

๕ ๕ ๕ ๕
รจนาคดีผาตาชุนชั่ง

๕ ๕
ทไหนดหย่อนม่อนผูกเดี่ยให้ตั้ง

๕ ๕ ๕ ๕
นงบถตั้งกรังกรอง

๕ ๕ ๕ ๕
ดงเนอคงใจจะให้ผอ

๕ ๕ ๕ ๕
แต่งตัวไปกูฐินเคื่อนตีบดอง

๕ ๕
เจ้าเงาะแ่นกตคนคะนอง

๕ ๕ ๕ ๕
หัดรับนางนาคปากร้ายชอ

๕ ๕
เอากระทายคัแทนรำมะนา

๕ ๕ ๕ ๕
ทำให้ภรรยาฆ่าหิววอ

๕ ๕ ๕ ๕
รจนานิ่งฟังนังเฮียงคอ

๕ ๕ ๕ ๕
เพราะนั๊กหนาหนอเจียวพ่อคุณ

16/06/2565 ๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑	พอไต่ย็นเต๋นามาร้องเรียก	คันตะเกี่ยกตะกายว้ายวุ่น
	โดนตักตุดตั้งผ้าตาชุน	กระทวยหกตกไต้ถุ่นตงไป
	รจนาคืนออกมานอกชาน	อ๋ามาตย์เห็นหมอบกราบกราบไหว้
	นางจิ่งถามทักซักไซ้	ชู่ระอะโรนะเต๋นา

๑ ๔ คำ ๑

๑	บดิน	เต๋นาบังคมก้มหน้า
	ทุดว่าต๋มเค็จพระบิดา	ให้ช้ำมาบอกนางโดมยง
	บดินมรับตั้งจำเภา	ให้เจ้าเงาะหาเนื้อเข้าไปตัง
	พรงุ่นมีไต้ตงใจจง	จะให้ตงอาญาฆ่าพัน

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑	เมื่อนั้น	รจนาคระหนกออกตั้น
	เข้าไปในทับฉับพด้น	รำพรรณบอกผีแว้แว้ไต้กา

๑ ๒ คำ ๑ โอด

โอด	โอดว่าพระองค์ทรงเคช	บิตุเรศพาทศมิตจะคิดฆ่า
๑	เมื่อวันวานท่านไซ้ให้หาปลา	กั้นกว่าไม่รอดจะวอดตาย
	นี่หากมีมันตักตุงพันไถย	หาปลามาได้เอาไปถวายเป็น
	วันนั้นหน้าชาอูบาย	แกตังย้ายตังมาให้หาเนื้อ
	เพนเหตุเพราะเงาะร้ายให้ถอดเตี้ย	พอรูปทองของเมียมีไต้เชอ
	อช่นวอนเท่าไรไม่เออเพื่อ	นเนื้อเทวดาเวรกรรม

ว่าพดางนางทรงไค้กา
ต้องกรซ้อนอกจนฟกซ้ำ

ชตนาฟูมฟองร้องรำ
ครวญครำกำสรดไค้ก็

ฯ ๘ คำ ฯ โอด

ไอ้โคมใน ๕ ๒
เหมือนน

เจ้าเงาะเงาะหยอกนางโฉมศรี

ซึ่งตั้งให้หาเนื้อครวญ

เห็นพี่จะอับจนไม่พ้นตาย

ถึงตัวจะบรรลัยก็ไม่ว่า

วิตกแต่รจนาจะเป็นหม้าย

ว่าพดางแย้มยิ้มพรมพราย

โอบอุ้มโฉมฉายจับบนเพดาน

ด้ร่วมดัดคอกดรวัดสัมผัสดั่ง

นี้แน่นอนจะให้ตายเสียเียบ่เต่า

เซยกั้มแนมปรางทรงโฉมเจ้า

พี่ว่าเด่นคอกเจ้าอย่าตกใจ

ทำไมกับเนื้อดีก้อย่านักพริน

ดีกัพหนึ่งต้องพันักหาได้

ไม่เคยเห็นผีมือพิทุไ

ร้องให้เียบ่ให้เสียหน้าตา

แต่เพียงนมพอจะยากเย็น

ร้องตครนอนเด่นด้อยดีกว่า

เหมือนกันนั้นตะกับหาปลา

อะไรกับน้ำหน้าอ้ายหกคน

พุงนมปากก็โบหู

จะเข็ดดเสียให้ตูกักักหน

เส็ดรวอดชวอนนางนฤมต

จับบนเคียงนอนดำราญใจ

ฯ ๓๒ คำ ฯ กัด้อม

ราย ๕
๑ ครนดาวเดือนเดือนดับเมฆา

สุริยาแย้มยิ้มเหตยมไค้ด

พระชมโฉมโฉมนางทรมไ

ดวงใจเจ้าค้อยอยู่จตุ

ควันชายบ้ายหน้อยจะกดับมา

แก้วดาอย่าหม่นหมองศรี

ตั้งเสียเมียดัวจมิ

มาทรงเกือกแก้วมณัทันไ

จับไม้เท้าก้าวดวงจากเคหา ดำแดงอรุณาภาพแผ่นดินไหว
เหาะทยานผ่านเมฆมาไรโร ตรงไปไพรวันอรัญญา

๑ ๖ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงจิงตงหยุกยง ที่มวังตั้งใหญ่ใบหนา
พระถอดเงาะซ่อนไว้ให้ดับคา แด้วร้ายมนต์มหาจินคาพตัน

๑ ๒ คำ ๑ ตระ

๑ ฝูงเหือไบน้ำมามากมาย ทงตะมิงกวางทรายเตะฉมัน
ศตวรรษแดงไปทงไพรวัน เป็นฝูงฝูงฉิ่งพินกันมา

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ เมื่อนน หกเซยคิตวิคตหนักหนา
ครนรุ่งรับแต่งตัวกตจะซ้ำ เรียกหาว่าวไพรพร้อมพรัก
บ้างหาเร็วบ่วงหวายหดยายอย่าง ไปถึงกตางพงไพรจะได้คัก
บ้างเอาผ้าพันพุงจุงตุ้มกัซ คักคักชนช่วยชันหลังข้าง
แด้วผูกม้าเคยขับตัวหีบขา บังเหียนขานพานหน้าช่องหาง
ม้าหตั้งเบเต้าบ้างผูกเบาะบวง ต่างต่างแต่งอดคประกวตกัน
เถนทกกองกระบือม้าควบ้านนอก ตันถือหอกเดี่ยวนแทงแขงขัน
พรานปืนพันแมนหมายดำคัญ โฝงไรโฝงนั้งไม้ผิตเคย
บ้างผู้ชายตะพายยามถักถ้อง หิวปืนโตตายทองของเด็ดย
บ้างแบถเต้บึงหวนหวมตามเคย อย่าซ้ำเตยจอนถ้ายจะเด็ยการ

๑ ครนพร้อมเสด็จทุกตั้งไม่นั่งชา หกองค์ทรงม้าออกจากบ้าน
รับขับพาขี้ตะตะตะดาน พอดพรานนำพาไป

๑ ๒ คำ ๑ เขีด

๑ ดูดวงมรคามาถึง บ้างซึ่งมฤคาเคยฮาไศรย
ตั้งให้ซึ่งชายโหวชายไพร บ้างคักแล้วแล้วได้มวงราว
ตางคนบักชวากที่ปากทาง หางข้างดินหัดชดจันห้า
ขี้กระบือเขาคันอยู่เถรียดกรวด ให้ผาดอิงไปตั้งไพรวัน

๑ ๔ คำ ๑ เขีด

๑ พรานป็นขุมรักชนหนง่า ตัดนมาตามรอยจะคอยตั้น
หมายตรงหงงอิงเพอนกัน ตมคินยนิยน้อยแทบตาย
เนื้ออกที่หนักไม่มี พบแต่เดื่อหม่มหมู่กระต่าย
ตงนึ่งนีกปลุกษากันบ้าวนาย ตีร้ายจะเป็นเช่นหาปลา
ตางคนบ่นว่าข้าได้ทัก ไม่เด้นฉกพระไพรเจ้าป่า
จึ่งให้ปลุกศาดชนเพียงตา ตั้งเวยเทวดาทันใด

๑ ๒ คำ ๑ เจจจ

๑ แด่ชชนมาพากันเทียบช่น พบรอยเก็ดชนกด่นมาใหม่ใหม่
ชาตอดตอดแต่เห็นแต่ไก่อต โหน่มใช้เหอญรื่องอชอช
สกเขยอินดีปรีดา ดวงม้าขับใหญ่เข้าไปถึง
เห็นพระตั้งช่นอยู่คุดตั้ง งามตม้ายคต้ายคตตั้งเจ้าของปลา

๗	๗
๗	๗

๗ จะจะเป็นเช่นนนิกรมะมิ่ง จมูกยังไม่หายชายหน้า
 ๗ พาดงทางดงจากมา เข้าไปวันทาตุ้รารักษ์

๗ ๒ คำ ๗

๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗

๗ เมื่อนน พระตั้งชื่อแต่รงทำไม่วู้จก
 ๗ ตุกขนฐูเชนเตนคกคก ถามทักซึกใช้ไปใหม่มา
 ๗ เทยวซุกซุกซุกซนเจ้าคนเอก โหยกเหยกยุง्हยามบาปหนา
 ๗ มาตอบดกได้เนอเบอปลดา ช่มเหงเราเจ้าบ่าพนาต
 ๗ ทำจตุตหมันถนแคะถน ถ่วงถคตคคเตนมาถึงถน
 ๗ จะย้าแยงเกรงไครกไม่ม่ เจ้าเหถถนคอจะหิกถักกรวด

๗ ๒ คำ ๗

๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗

๗ เมื่อนน ทงหคคกประหม่าตาชาว
 ๗ แขงใจแจ่งความคามเรองราว ซ่าเปนตูกเซยท้าวด่ามถ
 ๗ พ้อคาให้หาเนอกับอ้ายเงาะ ทูตตะจ้อคความมาแต่ถัน
 ๗ เอนคด้วยช่วยซ้วศรทงหคคน พอพนัโทยโทยบรไทยจถญ
 ๗ ซ่าหาเนอทไหนดกไม่ม่ นฤคหน้มาอยู่หน้าถน
 ๗ เทพเจ้าจงไต ไปรตปราน ซขปรถถนเนอไปให้พ้อคา

๗ ๒ คำ ๗

๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗
๗	๗

๗ เมื่อนน พระตั้งชยมพตางทางว่า
 ๗ ช้นหม่มฤคินพา มีนหม่มนุษย์มาฟังเรา
 ๗ ซ่างทานกรรอนควกถวไทย มาขอแต่ควมีให้้อย่างไรแต่
 ๗ เกิดชบาปรกรรมถทำเนา แต่จะให้เปถ่าเปถ่านนไม่เคย

ถาวรชวี่ครจกคคค
แม่หมียอมให้ไม่ได้เลย

เหนือจะแตกใบหูหกเขย
ผิดวิไต้ยตั้งเวยเทว

๗ ๒ คำ ๗ เกรจา

๑ เมื่อนน

หกเขยเตยพงนงกมหนา

เดี่ยวใจทุกคนบ่นนิทา
จุมกเดวหเด่าเจ้เด่ห
ชครำนงอองอนอวอวิง

เทวดาคคนแข่งมันแกดั่งจริง
ต้มคะเนคงยักเขาตั้งตั้ง
ผิดกเพยงมหญิงมนไม่วัก

ว่าพตางทางหยิบเอาตาบมา
แต่วเดยงหูเขาไปใจกักกัก

ตั้งให้เทวดาทงผก
อย่าเชอดให้หนักน้กเดยพ้อคุณ

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน

พระตั้งชนุดหกระชากตากหลุดน

จะเชอดเคเบมาเขาบญ
เขยใหญ่ชย้นพรนพรัง
อย่างนทไหนจะไต้เนื้อ

แต่วชกตียบบปนออกเงอดเงอ
ร้องอึงอูยหน้ามาเจบเหตอ
ทาทจะเชอดเถอแต่วรงวอ

แกดั่งชยบจัมจ้องตองใจ
เหนยวหูชวอตั้งให้ก่งคอ

เดอดเขาชางไหนจะต้หนอ
แขงชอเชอดชชาติเดอดดำดไป

๗ ๒ คำ ๗ บีกตอง

๑ เมื่อนน

หกเขยพงหนานาคาให้ต

จุมกเดวหเด่าเค่ร่ำเดี่ยวใจ

นเหนือกรรมอะไรชองเรา

เจ็บปวดหนักหนาวอ้ำหันท

ต่างคนบ่นออกนึ่งกอดเข้า

เร่งอารักขาคึกเคอกรรเว้า

เฝ้าจะให้โทษเจ้าอย่าฟังนาน

๑ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

พระตั้งชั่งตั้งตักยอชิวาน

เฝ้าถึงทศายักวายุปรารณ

มากประมาณต้มหวังตั้งใจ

แต่ว่าอย่าพิงประดักประเดิด

เอาไปเถิดคนตะกั่วตามได้

ถ้าจะตอของการเฝ้าอีกเมื่อไร

อย่าเกรงใจจงออกมาบอกเรา

๑ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

หกเขยตะห้อยสร้อยเคี้ยว

คำนบบริบตั้งแต่เบาเบา

แต่บึงคัมภีร์เกตุดำมา

ทั้งบัวไฟร่ายนวมุดุ่นววย

ผูกมัดเนื้อทรายชันได้บ้า

หกของคัทรงมาแต่โคดคดดา

ตบตบตีป่าไปธานี

๑ ๔ คำ ฯ เชิด

๑ เมื่อนั้น

พระตั้งชั่งตั้งตักมรณะของยักข

ได้เกือกแกวแต่วมคิมฤดี

ครบยี่สิบถ้วนต้วนมรณา

เขาไม่เท่าท่าคานหาบห้อย

ยกตอขณดวงเห็นอึ้งษา

ตำแดงแดงอิทธิฤทธา

เหาะทยานผ่านฟ้ามาไว้ไร

๑ ๔ คำ ฯ เชิด

๑ ครนถึงจงตงหยุดอยู่

นอกประตูบ้านคัทริมรเวไว้

นักจะชูดนรรคาคดาโคต

กัถัวจะไปเตตาระเกาะเกาะกัน

ไปแต่คุณเคียดคิดว่า

จะได้ตอพ่อตาเดินชนชน

ถึงทงหูกจะชกตอขยควีน

ได้ตุ๊กกันแต่ดำพิงไม่ก่งวอด

คิดแล้วเดินเคาะเหาะย่าง

ทาบเหนอมากตางทองถนน

แกตั้งท่าเกะกะประผู้คน

เอาทาบชนตัมคว่ำคว่ำไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑ บดินน

หญิงชายชาวเมืองน้อยใหญ่

ต่างคนร้องว่าช่างกะไร

เวียนแรงสุดใจเคียดเจ้าเงาะ

ทาบเหนอที่ไหนดานักหนาหนอ

ไม่หนักแต่ยถุพ่อพาวังเหาะ

ต่างคนบ้างถัดบ้างหัวเราะ

บ้างร้องเหาะงามเหวดยตุกเซยพระยา

เด็กเด็กเซ่งเซ้งเข้าแห่ห้อม

พวังพร้อมตอมหตังต้อมนำ

บ้างร้องว่าเออเถตอกุม

เฮ้อให้ฉางกรวดเก็ยว

บ้างชวนว่าอย่าเพิ่งไปก่อน

อยู่ร่าตครตักประเคียด

เจ้าเงาะไม่หยุดจุดเปนเก็ยว

หน่วงเหนียวห้ามปรามมาตามทาง

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

เจ้าเงาะเห็นเต็กพร้อมตอมรอบข้าง

พอลถึงทรวาบเขาทาบวง

เข้ายืนกตางแล้วเดินค่นำไป

ใครตมมื่อผิดพตังจ้งหวะ

ปะเคะปะคะตอขยทองจ้งให้

แกตั้งทำยี่ต้อตขิดใจ

ยกทาบชนได้เดินคุ่มมา

ใครจะห้ามอย่างไรไม่ฟังเจ้า

ตรงเข้าท้องพระโรงข้างนำ

ทงเหนอตงไว้ให้พตัง

แล้วเดินไปเดินมาไม่เกรงกต้ว

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
 เร็วแรงกระไรเหมือนควายฉวัด
 ไม่ดมหวงดงจืดครืดคืดได้
 เห็นมันแล้วฤาเจ้ามณฑา
 แค้นใจขายเซซงหูกคน
 ทำให้ขายขายหน้าทุกราไป

ท้าวสามตเห็นมันให้คนหัว
 เหนียวตีบตัวข้างหามมา
 หุนหันมันได้จะใคร่ฆ่า
 หยามเข้าทรงตัวไม่กลัวใคร
 มันไปเที่ยวซุกซนอยู่ข้างไหน
 อีเมี้ยกไม่กล้าซบกัน

๑ ๖ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
 ครนถึงจึงขึ้นพระโรงคัต
 เห็นเนื้อเงาะหนักหนาข้างหาได้
 คึดคตตัวคตค่นครนคร้าม

หกเขยไม่ตั้งบายรีบผายผัน
 บ่าวแมกเนื้อวันชนไปตาม
 หตภาใจใครช่วยมันห้ามห้าม
 กรวยสามที่แล้วดงกัมภักตร์

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
 ชะตูกเขยข้ามันหน้ารัก
 ยิงใหม่แกศดวงซวซ่า
 ันหากคินิดเดี่ยวด้วยธิดา
 บ่าวไพร่ไปคัวยักพร้อมเพรียง
 กัมหน้าอยู่โยโย่หูกคน
 เซอหลกอะไรเด็ดไ่หุดหยด
 ไปเรื่อจงคองพ่นทงน

ท้าวสามตผุดตูกชนกุกกัก
 ซ่างไคเนื้อซาหักทให้นมา
 จะใคร่ทำโทษทณที่พ่นฆ่า
 จะเป้นหม้ายออยหน้าประชาชน
 ซอบแต่ตีบเสี้ยงเดี่ยวให้มัน
 ตี้แต่จะบ่นนิหนากัน
 ซ่างเป้นเหมือนกันหมคอย่างไรนั้น
 เข้าไพร่วันหุแห่งกแกตงใจ

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

กรวมทุดเยอญกกระอ้กระเอ
ข้าไปหาเนอฉน

ให้บ่าวไพร่ได้บุกซุกซน

ขรอยมีบ่ค่าจประหตาดเหลือ

แต่ดูคเหมือนมีคน้อยดอยดงมา

ทงนกเพราะเคระห้ของตุก

คองปลุกค้าตเด้นสรวงบวงบน

บ่ายคตอัยหน้อยหน้งก้กตบมา

ดำบากบุกข้ก้กตเดยด

รับเดินแทบตายถงชายท่ง

เป้นความถ้คย้ก้กตั้งจรงอย่างน

ฯ ๑๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

คบพระหัดถ้ค้ร้ดแก่นางมณฑา

จุมกแห่วงห้วนด้นทกคน

ทงดองหนกนแต่เคระห้ร้ยาย

ย้งว่าจะหาญยี้ก้ทำค้กเด้อ

คิตจะค้ร้ฆ่าค้บ่ายชเค่า

หกเขยก้มหน้าน้ำตาไหล

ฉันแบรแก่ไซไปตามจน

ข้างกระไรไม่มีทกแห่งหน

ตดเดยดเทยวดนค้คคคว่า

ช่อนเนอช่ดย้ด้นทงป่า

ถูกห้ข้าแห่วงด้นทกคน

มาข้าถกมีสง่ทกตางหน

จ้งไดเนอแต่คนตะค้วค้เดย

มีพาหตงไปนไฟรเขยด

จนหน้าเขยดแถบทอ้งเด้มท

ก้ขบมาห้มายมุงมารจรงค้ร

ภุม้จรงทวงพระเมตดา

ท้าวต้ามตด้ารวดสร้รวดร่า

มีนงามหน้าแถบเหวยตูกเขยยาย

ด้มประกอบชอบมตจใจหาย

ข้างไม้อายอดตเดยคเดา

แต่ห้าปตาหาเนอช่ก้แพ้เขา

มีนจะตายเดยเป้ถ่าไม้เข้ายา

แล้วเหต็ยมาว่ากับตูกสาวใหญ่ มิ่งเห็นผัวฤๅไม่น่าขายหน้า
 จมูกแห่งหูฉิ้นเวทนา อนิจจาใจเป็นนังกัด

๑ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

สารพัดวิปริตผิดตัว

จมูกโหว่าแต่มีหน้าซ้ำหูแห้ว

ตางคนบ่นว่าไม่น่าอะไร

บ้างว่าน่าอายกับอ้ายเงาะ

ดูหน้าดำเป็นนาคราม

ตางคนเคื่องค้อนแล้วค้อนว่า

ไม่น่าด้มากมขมเซย

บ้างบ่นออกคอกอเข้าเกาหัว

ทุกขทนพันก้าตังนั่งวงงุน

หกนางต่างพิศดูผัว

มันช่างชั่วจริงจริงทุกตั้งไป

เหมือนใครแกตั้งเขามัดเชือกเด็ดไทด

จมูกไปหูฉิ้นตั้งงาม

มันยึงพันหัดระเขะเยี้ยหยาม

ไม่หมดจตงตงงามเหมือนเก่าเคย

ด้มเพชเวทนาหนีจาเซย

แต่ไปไม่เคยแถ้วพ่อคุณ

โกรธมัวคัวด้หันหัน

ตางคนเคื่องซุ่นดุ่นวายใจ

๑ ๓๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

เห็นพ่อตาอาชรรมีเข้ากันไป

ทำนับเนอตกของตงเดิน

ซไปตรงพระแต่งแกตั้งกตอกตา

แถ้วชเขาทคอคเซยใหญ่

คบมือหิวรุดอุงองัน

เจ้าเงาะย่างย่องมองมาโกด้

ไม่เอาโทษเซยใหญ่ตั้งด้ญญา

จะให้เห็นว่าใครได้มากกว่า

เงื่องงำทำที่เหมือนฟาดฟัน

บอกใบให้รุดช้นช้น

เยี้ยหยันหัดอถด้ย้านพ่อตา

๑ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

จงทรงพองขนพยับนงญา

กตบจะมาชมมือทาซอรั

มีหน้าข้าหัวเราะเยาะเย้ย

วิเสดกระซเซเจ้ามันตเห็ด

ชนหน้ามาอดอดข้าฤไ

คคคคคคหน้าค้อยคค

เถิดจะงดอดโมโหดวายพระ

คคคคคคทององอาจ

พระกรวิโกกรชโกกรชาค้ำอง

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

อ้ายเงาะนหยามข้าไม่หน้าแดง

ไม่เกรงไม่ยำท่ากระกะ

ขรอยเปเนบิศาจประหตาดใจ

วิปริตผิดมนุชย์นทหน้า

มีก้าตงพระตงคังกนทพิย

ตำรพัตต์กปตาหาได้คัตตอง

เงาะเงยไม่เคยเห็นเช่นนี้

ท้าวข้ามด่าเห่อ้ายเงาะป่า

ใบไม้ไม่ตั้งยมเจียมตัวเคย

ต่อนกให้เข้าอ้ายหกเขย

เกินเดชนักหนาน่าขัดใจ

หาเพื่อได้มากกกว่าเขยใหญ่

กุลาถ่มงใจด้วยเถิดคะ

ป่าใบบดชบพวงพบปะ

ถ้าทหตั้งแแต่จะไม้ตะมิ่ง

หิวจะขาดแม่มนต์กวนหึ่ง

แแต่ผืนหงษ์บงอยู่บนเคียง

ฯ ๓๑ คำ ฯ

เขยใหญ่ทุดขยายบายเบียง

คนผุจะตเยียงทงเวียงไชย

จะกต้วพระบิตากก็หาไม่

ตตามันมิไกร้จะกระพริบ

ข้าเห็นว่าอ้ายนี่เปเนบิต

น้อยตีบหามมาถึงชาน

เพราะมันเปเนพวกพ้องกันกับผี

หม้ออย่าไว้วางพระไทย

ขอให้ไล่หัวเดียวจากวง
จะระให้บาทหลังเขาวงใน

นำขงชัวชาติอุบาทว์ใหญ่
นานไปจะเคืองเบองบหมาดย

๑ ๓๐ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น
พิเคราะห์เห็นจริงข้งรำคาญ
โมกพระหัตถ์ครัดตั้งเดนา
ทงหม่นว่ากุน่ากตัญ

ท้าวสามตร้อนใจตั้งไฟผตญ
ให้หนวสันต์ส่านไปทงคัว
อ้ายเงาะป่ามีศ้าจชาติชัว
ไล่หัวออกไปเดี่ยวจากวง

๑ ๔ คำ ฯ

๐ มัดนั้น
ตุกขมขิตเขมมเห็นมร้ง
บ้างซู้บจับไมเงอง่า
ตางคนเข้าไปจะไต้คอง
บ้างยุคนข้างนำว่าออย่ากตัญ
ทกเขยร้องว่าซ้าช้อยไย
ผู้คนเข้าพร้อมต้อมนำหลัง
เจ้าเงาะเหวียงวัดดัดมมือ

เด่นาค่านับรับตั้ง
พร้อมพร้งนายไพร่ไม่ย้อท้อ
เงาะป่าไม่กตัญทำหัวร้อ
เจ้าเงาะงอมหมัดชกก็ตกใจ
ปลิ้นปลตอกออกคัวไม่เข้าโกต
เข้ามตักได้เส่นวให้คว้าย้อ
ตากลู้อถึงออกอ้งช้อย
บ้างตมกตงวงช้อยกระจายไป

๑ ๘ คำ ฯ เชิด

๐ เมื่อนั้น
ประเศค้อยทบถองว่องไว
มอจับตมมอข้งตางคน
ทงต้องร้องคนช้อยนิยนิย

เจ้าเงาะทำโกรชาคคว่าไชว
เดียวได้ประชิตคิดพัน
เขาหัวชนกันเด่นให้เห็นชน
เจ้าเงาะหัวเราะงันชอบใจ

เห็นเขยทงหกท่างกั้น
ยั้งถอยยั้งประวัติคิดไป
เห็นท้าวดำมตอขุบนเคียง
ชู่ตะคอกหุดอกต้อพ่อตา

แกว่งไม้เท้าถาวะดินเข้มาโกด
ยั้งวงยั้งไต้กระโธกมา
ถึนเมียงเขมนมอองบองหน้า
เงืองำทำทจระศรินทร์

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
ไม้ตั้งไม้รบหตบเป็นควัน
ตั้งคัญว่าเงาะตักคี่คี่
นั้นแนยยุดทฤทเพ็รียง
นางมณฑาท้าวไฮ้ทไชนั้น
คนเตนเขนชามเคย
ท้าวดำมตอว่ากต้อยาหนี
ว่าพตางเหวียงวัดตั้งบัดไป
หกนางต่างซิงกันวงั้น
นักตั้งนมกรมในทงหน
หกเขยผตุนโจน โคนพ่อตา
บั้งวงไปซุ่มซ่อนซอชุก

ท้าวดำมตอคนกต้อควัน
งันงกตงกตตักตักเคียง
ตั้งตั้งคิมานระอองเค้มเคียง
หิวซาแตกกเคียงไม่วะเคย
เมือคยอชุงนหนพอเคย
ตลเขยชองคักตอควันไย
เหตอการตงแตวฟไม้อยู่ได้
เมยยุดนุดไฉพตวัน
ตั้งตั้งคี่ตมประตี่ไม่มีชวงัญ
วงประทะประกันตั้งตัก
คิตว่าอ้ายเงาะเข้าปด้าปดุก
หม่มมณฑทรีหนีพต่านไป

๑ ๑๒ คำ ๆ เสดิ

๑ เมื่อนั้น
วงั้นเห็นถอยบอบหอบหายใจ

นางมณฑาทเห็นผัวกตอเงาะไป
ตั้งว่าไฮ้อะไรนี้หน้าชง

พ่อเจ้าเกิดพ่อคุณอย่าดูน่วย
 ว่าแต่ดูตาดูกัก
 เห็นผัวควดอันขวัญแขวน
 นางขวยอุยุดมธอยาคอดัง
 ท้าวสามตได้คิดผิดแถมแม่
 พี่ไม่วาดคอกกบกรงตรง
 แต่เห็นคเห็นอนกหนายังว่าดูน
 หีบจอกพดัดตงกกัน

ไม่อดสู้ร้ายเขามัง
 ผดกให้งบบนเตียงเตียงคัง
 คอยจะแต่นตุกยนคันทง
 หีบกทบทพหงง หนึ่งตง
 คนแก่คนเถาเฝ้าตมตง
 ทนตงค้อยยังขิวไม่กตวมัน
 แม่คุณเกิดชอนากินตักขัน
 เห็นเงาะยังอยู่นนพรนพริใจ

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑) เมื่อน
 มองมองแต่แวบดินเคินถือไม้
 เห็นเงอโหดไคย้อยอยู่โชมหน้า
 หัวหุเบยยกปอนทวยร้อพรน
 เห็นหูกเซยเตี้ยมกมหน้าอยู่
 แกตงจุงพาเทยวเดยวตติ
 เห็นพี่เมยเมยงมของอยู่ชองนาก
 เขามือคดำทำเจ็บหัว
 เห็นพ้อตาหนาบงขง โกรธ
 ก้มกรานคตาดนหมอบพินขอบพิเทา
 ขวยไคฝวชอชยหน้า
 ท้าวสามตโกรธาค่าทอ

เจ้าเงาะทำเป็นหาเห็นไม้
 เข้ามาข้างเขยใหญ่ทงหคคน
 ก้หีบกมากมกมมหน้าพ่น
 ทำปากบ่นเค้กหน้าช่าต่าตรด
 ก้ถูดหูชอกไปเตือคโหดหยค
 ถือไม้เทาแทนตะพดเหม้นนงังวอ
 ก้มขปากให้คูปอผิว
 บัดเมงงนตั้นหัวยิวเข้า
 ทำขอโทษนึ่งตูกคูกเข้า
 กราบแต้วกราบเถาเฝ้าหตอกต้อ
 แกตงทำปะตะเต้นเช่นตะกร้อ
 เจ้าเงาะหัวร่อของขไป

เรื่องตั้งชื่อกอง ตอนที่ ๔

๓๗๘

แต่ดูคุกเข้าเข้ามาตาเมื่อยาย ทำอุบายข่มขอบอกไป
ตักขึ้นเค้นตอยชวยส่งมายใจ กลับไปกระท่อมทับฉับพัติน
๗ ๓๔ คำ ๗ เเหิด

๕๕๕๕
๑ ครนดงจิงชนบเพเคหา หนึ่งไก่อตรจนาเมี้ยชฉัญ
แต่ดงแถงแจงคววมทุดตั้งอัน ต่รวดตั้นศ้ดำรวญทงตั้งองรา
๗ ๒ คำ ๗ เเวรจา

ตอนที่ ๕ พระสังข์ตัดลิ้น

ขานี้ มาจะรดน้ำศพไป
ทิพอาศน์เคยอ่อนแต่ก่อนมา
จะมีเหตุมันเม่นในแดนดิน
จึงต้องต้องทิพเนตรดูเหตุไทย
เม่นมีไปช่วยจะมีขมขมอด
จำจะยกพหุดพดเทวา
ชวนเจ้าชานคัคคตพนน
จะขูให้งนงกตกใจ
พระดังขจรจนจะถอดเงาะ
พ่อตาจะได้เห็นเป็นรูปทอง

ถึงท้าวต๋หัดในยศไตรครังษา
กระด้างดั่งคีตาประหตาดใจ
อามรินทร์เร่งคิดตั้งได้ย
ก็เง็งใจในนางรจนา
ด้วยดั่งช้ททองไม้ถอศรูปเงาะป่า
ดงไปด้อมภาราตามตได้
น้ำหน้ามันจะสู้ใครได้
ออกไปหาบุตรสุดท้อ
งมเหมาะไม่มี่เต็มอต้อง
ทงทานองเพดงคตคตอชยุทธ

๗ ๓๐ คำ ๗

รำบ คิ คิดพตางทางมีพจนาคถ
๑๑ คิ ดิ พตางทางมีพจนาคถ
จึงเตรียมพตเทวาถ้อเฮาอุช
ทงนำหัดตงตามกระบวณทัฬ
เราจะยกพดไกรโคตคตา

ตั้งมากุต์เทพบุตร
นิมิตรเหมือนมณุษย์ชาวภารา
ให้เสร็จจรพมกชัยปักชวา
ไปด้อมภาราท้าวสามต

๑ บดิน

มาตุตถกราบงามด้ามหิน

รับออกมานอกโพชชนัด

เตรียมพดเทวัญมัทนนาน

๑ ๒ คำ ๑ ปฐม เจริจา

๑ เมื่อน

อามรินทร์อินทรองค์ตรงสนาน

สอดใต้เครื่องทรงขดงการ

เนาวิคตษ์ชาวดยัววาว

แฉ้วดัดมาทรงเวไชยันต์

ยกทัพเทวัญเปณถ้องแฉ้ว

เดินโดยอากาศศศตาค์แฉ้ว

รับขั้บรลแฉ้วตงมาพด้น

๑ ๔ คำ ๑ กราวนอก เชิด

๑ ครนถงการาด้ามถ

ขั้บพดเข้าด้อมเชครชันท์

คังค้ายรายรอบเรียงวัน

ปักธงดำคัญทุกหมวดคอง

แฉ้วดวยงบนมณฑกนถดับ

ปด้อยบนคืบคังคังคอง

บ้างทำสิ่งหน้าทฆาฏม้องถดอง

โห้ร้องดำทับให้เกรงถดัว

๑ ๔ คำ ๑ วั

๑ บดิน

ชาวเมืองทงสันไคยันทง

คินคระหนกตกใจจวนตัว

จะยักย้ายครอบครวัก็ไม่ทน

ค่างคนตนตวนทุกบ้านช้อง

เส็ดถอกสัดตขนของเชยงเงิน

หอบทนอนหมอนฟลผกพัน

ถามกันว่าจะไปข้างไหนคั้

บ้างอุ้มบุตรภูคัมมือเมยมา

ไหววอนพ้อคาให้พาหนั้

ตูกหลานรุงรังครงน

มิวัทจะแอบแฉ้วอยู่แห่งไร

บ้างบนชนแย่งฝ่าหังคั้เรือน

ดำคัญพันเพอนว่าไฟใหม่

จนเอาเข้าของตงคองไว้

ร้องให้เรยยกหากันอั้งถด

พวกผู้หญิงสาวแก่แม่คำ
เมียบ้เข้าเท่งแตรดวงฉนวน

ตกใจคิดว่าคโมยปลัดัน
แน่นถนนปนไปกับผู้ชาย

ฯ ๑๐ คำ ฯ เจริศ

๑ พวกพระยาพระหุดวงทงปวงหน ต่างตระหนกอกตั้งขวัญหาย
ไม่ไว้เหตุผดคันปลาดาย ชวนกันผั้นมายเข้าวงโง
ครนถึงคำต่าน่าประศู พอเพดาเข้าครู่ประแจไซ
ร้องเรียกเก้าแก่ออกแซไป รังให้ปลัดุกบวรมมิ่งคมพูด

ฯ ๕ คำ ฯ เจริศ

๑ เมื่อนั้น

หัดบ้อยไม่ไว้ความด
ผวาคณพันศวยงมัวเมีย
นางมณฑาทันก่อนนอนไว
ท้าวต้ามตตะเมอเพอฟ้า
ดุกชันแกฝนชันต้นที่
นางมณฑาทว่าไฮ้อะไรนั้น
เดียงคนอิ่งมีทประศ
ท้าวต้ามตหวาดหวอนพรนพระไทย
งกเงินเดินค้วนชวชน
เบตพระแถดแถเห็นเด่น
ร้องถามตั้งไปมิได้ชา

ท้าวต้ามตราชนเรนทรดี
แวงเดียงชันมทุดักตกใจ
งัดเงยโงกหงบ้หัดบไปใหม่
หลงให้ตตั้งตูกปลัดุกต้าม
คิดว่าผ้อ่าทำอช
เห็นจะตฤรายช่วยทายค
ยังจะมาแกฝนกนอย
เป็นอย่างไรไม่ไว้เตยพ้อคุณ
เหตยวงมาควาโตคาบยบน
เมียรนหัดตั้งตตรงออกมา
อิ่งมคคกักหนักหนา
ข้ายงระมันเข้ามาฤว่าไร

ฯ ๑๒ คำ ฯ

16/06/1966

๑ บัดนั้น

ได้ยืนดูเรียงท่าอไท
พิศทูลถ้อยคำดำดั่งตะถัก
ไม่รู้ว่ใครมาด้อมนคร

เดินเข้าผ่าน้อยใหญ่

ต่างคตงานเข้าไปตรงบัญชา
หายใจหอบฮักขยักขย่อน
พระภูธรจงทราบพระบาท

๑ & คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ให้กคครว้ครน้หวน้หวญญา
ควมกต้วต้วด้นนงก
ค้อยกระซิบตามเมียงเงียหฟง
เอะก้อยแฉงนะเด็น
น้หากว่กต้วหาญพานยงย่น
เดี่ยแต่แก่ชวราหตามถ
ถ้ำหน่มแน่นเม้นเหมือนแต่ก่อนไซ้
เหวยหม่มาคยาเข้าเฝ้า
กเห็นเห็นถ้อยดำดั่งแฉงครน
ได้ยคนข้างหลังกระทงใจ
ร้องเรียกเมียงควด้นว่านนแน
ดกเขยของกมน้อยไเหน
ชิตเขมนเหม่นเหม่ทำเทก่ง
ปู้วเร็วเร่งรัดคคโยช๑๖/2565
๑ บุตชนหม่นพนควด

ท้าวตามตตระหนกคกประหม่า
เหตุยช้ายแฉงวาระดำตตตั้ง
เพื่อพกพุดจาเหมือนบ้ำหลัง
เดี่ยอะไรตงคกตงเหมือนบั้น
เห็นไฟระจวมกมายหลายหมื่น
จ้งไม่ค่นตระหนกคกใจ
ทงตวกแจ่มปอดบ้วยไซ้
จะเกรงกต้วอะไรกับไฟระ
อย่างไรเด่าเราจะดู้ฎาจะหน้
ตตจจะคานค้อยให้ท้อแท
คกใจจจริงจจริงออกดิ่งแ
เดี่ยงแซ่หน้ากต้วทงวอวจ
จะให้ไปค้อยตตจคกตง
ปากบ้องโผงตงตงเด็น
ชนพทกษวักษานาถ
กนเขยหวดผาปมมากมาย

เกณฑ์ให้ประจำของบองกัน	ระวางตัวกลตอมนั้นจะปั่นป่าย
ประตหงตั้งคคีให้บิดตาย	แต่ดวงทอทรายคัจกรวดเตรียมไว้

๑ ๑๗ คำ ๑ เจริจา

๑ บัดนั้น	เต้นาข้าเผ่าน้อยใหญ่
บังคมตาพากันออกไป	เรียกหาบ่าวไพร่วุ่นวาย
พอกเหต่าชาวคตังชาวแต่ง	เอาเสื่อแดงปั่นผาออกมาจ่าย
แต่ขอขับไพร่ให้ขึ้นเชิงเทินราย	คตนายถือดาบตรจตุ
บ้างตากปืนใหญ่ขึ้นได้ช่อง	ถือชตุจตุจ้องเทดินหู
เร้งกันต้นดานบานประตุ	เป้นหม่มหมู่เยี้ยดยัตต์ไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	องค์ท้าวมีชิวานเปเนใหญ่
ตั้งพระวิคคณกรรมทั้นไค	จงแต่งสารถือไปในเมือง
บอกพระยาต้ามตมาคคต	พนนเอาบุรให้ฎาเตอง
เม้นแพเราอย่าพักยักเของ	จะรีบเอาบ้านเมืองเดียบัตน

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัดนั้น	พระวิคคณกรรมเรื่องศรั
รับตั้งพระอินทรคด้วยยัค	อัญชตแต่ดวงดามาพัตน

๑ ๒ คำ ๑ เจริ

๑ ครนถงประตพระนนคร	เห็นได้กตอมนั้นคงดงเขื่อนชนช
คนรักษานาที่พนน	เทอญร้องเรียกให้เบ้ครน

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดินทร์ ขุนหมื่นเฝ้าประตมณากับ
จึงตอบว่าท่านมาแต่กองทัพ จะเบียดเบียนมิได้อย่าเข้ามา

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น พระวิเศษกรรมแก่ดวงจิต
ผาดแผดงัดแสงฤทธา เท้าถ่มทวาราทตายง

๑ ๒ คำ ๑ เข็ด

๑ เห็นพวงกรักษาน้ำที่ ดวงหมอกตมถาดควาตตั้ง
แก้งทำดังหนาทอาจอง เดินตรงเข้าพระโรงรจนา
เห็นท้าวดำมตอยุ่นอาศน์ หม้ออำมาคยเฝ้าแหนแน่นหนา
แกดั่งกรายหัวขาเฝ้าเข้ามา ยนอยตรงนำเจ้าชาน

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น ท้าวดำมตตมถานจะวงหั้น
นางมณฑาทรามือใจทนต์ ท้าวได้ดัมประคักแดดู

๑ ๒ คำ ๑

๑ คิดได้ไพร่มาคนเคียว ถึงรบรบชบเคียวพอคอดี
จึงร้องเรียกเดื่อน้อยาหนุก แดงนงตทวงตทกริยา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระวิเศษกรรมแก่ดวงจิต
เสแต่รังแกตงกต่างวจา เหยยเหวยพระยาเจ้าชาน

จงก้มเกล้าเคารพอภิเษก	คอยตั้งรับบรรดาราศีร์
นายเราให้มาว่าโดยดี	แล้วคดีราชดำรอกอานไป

๑ & คำ ๑ เสร็จฯ

๑ ในตำราว่าองค์พระทรงเดช	มงกุฎเกษกระษัตริย์เป็นใหญ่
ยกทัพมาประชิดคิตเวียงไชย	มิใช่จะณรงค์ตั้งคราม
ให้พระยาตำมดคนดี	มาค้ำค้ำพั้นในตำม
จะได้มีเกียรติยศปรากฏนาม	ให้ชู้พรพราหมณ์ราชครูตแปลงถาง
แม้เ็นเราแพ้แก่ท่านในการเล่น	จะยอมเป็นเมืองขืนไม่ขัดขวาง
เราชนะจะรับไม่ตะวาง	ต่างดรรคักำนัตนางเป็นขอของเรา
ในฉนั้นมิออกมาเดินคดี	จะเข้าค้ำกรงไกรเอาไฟเผา
ทำวตำมดแม่ันรุษย์่าคยา	จะรอดตายคายเปเล้าทั้งเวียงไชย

๑ ๘ คำ ๑

๑ ครนอานต้นตำมราจิงว่าถ่าถ่า	นี้แน่ทำวตำมดเป็นใหญ่
นั่งนั่งก้มหน้าอยู่่าไร	จะค้อค้อฤไม่จงบอกมา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน	ทำวตำมดค้อต้นพั้นนักหนา
ทำหน้าเซียดเหล็ดยุดคูนางมณฑา	หุดบ้องแบงเหมือนแวงคราด
เรียกเมียวว่าชวยพิศวยชี่	ต้นตติคกประหม่าคาชาว
ความกลัดตัวต้น้อยทำวทำว	มันให้หนวดถ่านรำคาญใจ
แล้วคิตติว่าหักเซยขอเรา	จะค้อค้อคานค้อเห็นพอได้
ตุกขนย่นยมน้อยร้องคอบไป	เราไม่ย้อท้อค้อโพ

ท่านอย่าอีกซักไปนิกเตย
จะแต่งให้ไปคานคคต
ท่านจงถนัดมือออกไปบอกนาย
พระแกตั้งอวดโม่ง โฝงออง

ขอเซยทงหกมันไม่หัน
ใครดใดกนไม่พรนพรง
ผิดพอควนบ้ายตั้งหน้อยหนึ่ง
ตงบงขงใจเหมอชนไม่กตอ

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
นี่แน่ท่าวด้ามถคนเมามัว
พูดจาปากกล้าแต่คำชาวด
จะให้หึกเซยคคตคคต
แม่นไม่ออกไปตั้งนามตามกำหนด
แกตั้งชู้ดำทับกำข้มกำชา

พระวิคณุกรมมกยมหุด
ใจคอปอดควอยงชวครน
เนื้อแททวอกถกตอจนคตอต้น
ว่าให้แม่นมันเหมอชนสัญญา
มีรีบตญเมี้ยหมตคจิงว่า
แตงเทวารีบกลับไปจับใจ

ฯ ๖ คำ ฯ เชิด

๑ เมื่อนน
จิงครัดแกเซยชวญทั้นโต
ถากัดงยังหนุ่มเหมอชนแต่กชน
เมอกระหนมหาอกมันหดกแคตอ
เตยจนเห็นบิตาชาวดง
ชตใจจะใคร่ออกค้เอง
เจ้าหนุ่มแน่นแทนพ้อออกคคต
เหมอชนชวดยกหนำพ้อตาไว

ท่าวด้ามถคตคพรันหวนไหว
จนใจคด้วยบิตาชาวดง
พ้อไม่ใหรชนถิงตญแกอ
ไม่ชาจมาอองแวงโดยดำเกรง
จิงทงชวตคด้ามำข้มheng
แต่กรังเกรงคาหุไม่ตั้งไว
แกกบรีไหวให้ค
อย่าให้อบปรยคคตอาย

ฯ ๘ คำ ฯ

๕๒
๑) เมื่อนั้น

มีรูปทำกระไรให้ดูนวย

จำเป็นจำรับวาจา

ว่าพดางทางถวายเป็นมงคล

หกเขยคิดพรันขวัญหาย

แต่เหี้ยมวร้ายเหี้ยมวอาดูคาอัน

ตูกจะขออาสาพระอย่าพรัน

ตาไปคำหนักพดันทันท์

๑ ๔ คำ ๑ เต็มข้อ

๕๓
๑) ครนกงจึงตั้งซาไท

รับสั่งใช้ให้ออกไปคักคัก

แพ้นะอย่างไรก็ไม่รู้

เร่งรัดจัดแจงแต่งตัวไว้

ว่าพดางทางจนบนขาตา

นั่งเขมบนางเมียรัก

เร่งผูกมโนไม้มืดเคียด

ครนหนักอกหนักใจ

จะตของตุตตุตที่หาห็นไม่

บรรดาเหต่าว่าไพร่ให้พร้อมพริก

เปิดประตูเข้ามาในตำหนัก

ทุกชนกกมหนาไม่พาท

๑ ๖ คำ ๑

๕๔
๑) เมื่อนั้น

ประหลาดใจหนักหนาเห็นด้าม

นางจึงถามไถ่เป็นไรหม่อม

ฤบิตากรวดโรกรทำโทษไทย

ทงหกขิดามารศรี

ทวงที่ทุกขรอนถนถไทย

จึงหน้ามอมหมองคุดำดำใหม่

จงบอกให้ประจักษ์ที่หนักเบา

๑ ๔ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

ความทุกข์เหลือกำดั่งนั่งเซา

บดินพระบิดาบัญชาให้

ขันให้ ไปคักคักพนน

หกเขยหน้าจ้อยหิงฮอยเหงา

บอกเถ่าเมี้ยมั่งทุกสิ่งอัน

ทำนวางใจว่าพินษัน

จะผ่อนผันฉันทไต่ก็ตุตคิต

อันวิชาเข่นเจ้าพี่เขย

ชุกเอาเดียนตงนิมคร

โถมยงจงไปคอยดพี่

จะได้ภานาช่วยอวยไชย

ถึงพลงพลาดมาทแม่นัดคเเดียว

แต่ถ้าพิงยังไม่ไว้ใจตัว

ว่าพตางจรตเจ้าทตตรง

ต้องกระจกตเงาเคว้าเดี่ยใจ

แล้วตตมาทตรงมาทหนึ่ง

หกนางนิกประหว่นครนคราม

ไม่ได้ราเรียนเคยแต่ตักหนัก

ต้องจนจิตรชังคายตะกายไป

อยู่ที่พลบพตาทของม่งองใต้

เหมือนทพหนุ่นอุ้นใจไม่สู้กตัว

เห็นหน้าเมี่ยอยู่ม่งค้อยยงชัว

เจ้าไปเปนเพื่อนมัวไม่กตัวใคร

แต่งองค์ทรงเครื่องตวนใหม่ใหม่

จุมุกโบหุ่นตังนาม

บ่าวไพร่ตามหลังจนออกหลตาม

ชัวขอคนหามคามมัวมา

๑ ๓๔ คำ ๑ เชิด

๑ ครนถิงราชฐานทวารวิง

จ้งตงตางตงจกหลังม้า

เชาบอกว่ารับตั้งคอยท่า

ไปเฝ้าพ่อตาไม่ชัวเลย

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

แค้นตำราญฮารมณัชมเขย

เจ้าจะไปตักตักนั้ใช้

อย่าให้ชายชวยภักตร์พ่อตา

ว่าพตางย่างเขยงจรจรัต

ตักกวรวรดหมตเหงอไค

ท้าวต้ามตครนเห็นหลกเขย

ตูกเขยแต่งตัวเต็มประดา

จงตงใจตงคองพะอหนา

แกกัภารเอาหน้าไว้

มาตรงหน้าทชนตาคกรใหญ่

ตบไต้แบ่งกระแจะจันท์ปรง

ได้เลือกอันแย่งแข่งแต่มีที่
 แลวหยิบเจียรบดมาคาคพุง
 สดมต่อคำไต่ได้แหวนหัว
 นึ่งมองต้องกระจกใต้ชฎา
 ครั้นเสร็จเจ็ดคั้งทรงขยี้สาร
 ช้ายขวาม้าลูกเขยเป็นคู่เคียง
 เมียรกร่วมจิตกรกับชิตา
 เถาแก่ก้านดชนท

ฝ่ายก้อย่างดีเขาออกนุ่ง
 ทรงเครื่องเรื่องรุ่งระยมีตา
 เฟ่งพิศศคังงามนักหนา
 เจ้ามณฑาทัดตฤเอย่ง
 ทวยหาญให้ถันถันเลี้ยง
 พร้อมเพรียงไพร่พดมนตร์
 ชิวช้อฟ้าหลังคาดี
 ตามแต่คั้งเหวมาคักคัก

๑ ๑๔ คำ ๑ เเช็ด

๑ ครนถึงจึงชนบนพดบัพดา
 ท้าวตามตงอิงพิงพนัก
 ไพร่ฟ้ามาตคักคัก
 คารวจในไต้มุกคูกคาม
 หกเขยขบมาชอกยันท
 ค่างคนคิดพรนหวนฉญา

ทงชิตามเหลี่ยมคักคัก
 ออกใจทักทักครนคราม
 คับคองทงทของถนาม
 ห้ามปรามคนย่นนำพดบัพดา
 เห็นไพร่นับแค้นแน่นหนา
 ชักม้าเกาะเกาะปะทะกัน

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 เห็นหกเขยมาคักคักพนน
 ทรงม้าวดาหคผกโผน
 ร้องธำทบทงหกให้ตักใจ

อำมรินทร์ย่นภพศรวงศวรรค
 กัดงจากศุภรณพดบัพดาไชย
 กระทับโกธนแกดั่งขบเข้ามาโกธ
 พวงนฤโรจะสุเวา

หน้าคาจุมุกหุดชอบบกด
เห็นจะดีทหายาคุดดาเดา
เด็กอด้รกรันมาถ้วนตัวดี
จงเร่งบอกเราให้เข้าใจ

ช่างเหมือนกันทุกคนเจียวหนอเจ้า
เป็นตูกเต่าเฝ้าพงศมูได
ตัดคตมฝมอฎาไฉน
จึงจะได้สู้กันพนันเมอง

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
อปรีศอดชวยระคายเคือง
เซยใหญ่ขมแห้งแกดงแกหน้า
ขามิใช่ชายช้วควด้าคญ
เรารับช่าอออกมา
ไม่ย่อท้อถอยหลังทงหกคน

หกเซยหน้าจ้อยหงอยเจอง
ตางช่าเดองเหลี่ยวมาคุดากัน
จึงร้องว่าพ่อเอ่ยออย่าเย้ยหยัน
แต่ถ้วนตูกเซยชวัญทำจดังมต
จะตัดคตอขุดสู้คตักหน
ตามจนจะแกหน้าพ่อตาไว้

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
กเซยเจ้าภาราดัดว่าโย
วังมาคตคตสู้คตมอ
เ้าพตางชกมาเปนทวงท

โกตี้ยขมแย้มเดดยไซ
ช่างกะไรไม่ช้วนถ้วนตัวดี
ให้ตาฎาเฟองพุงทงกรุงศรี
แต่วเตาระคตตไปมิได้ช่า

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
วามอนชนชววยรับแตวดหตบตา
วางเข้าคตมบอนชื่อนคต
พยศหันเหียนเจียนวก

หกเซยตระหนักตกประหมา
คนอย่าให้ถั่นนึ่งงนงก
พาชชุดมุนมุ่นหก
พตคตคตงมาช่าแพตง

บ้างเคาะคดคดผดไปเปเนว	เห็ดยวดคกรรยาแแต่ยมแห่ง
อาซาพา โผ่น โดนกำเพง	สิ้นแรงร้องโยคนให้เกรี้ยว
ทขมาไม่เปเนเตนตำมา	คุดคว่ำถ้ายถ้อต้องมือเหนียว
คดกถ้วพ้อตาทำหน้าเขี้ยว	มันให้เตนตานเห็ดยวดตะกวาง

๑ ๘ คำ ๖ เช็ด

๑ เมื่อนน	ท้าวตำมตคชคคคอกผาง
คุดเค็ดเต็มประตาร้องตำพดาง	ไก่อคนอะไรช่างไม่มีอาย
ท่าทางถ่อนให้ก้ไม่จำ	จะแกดั่งทำให้เขาวิบนิบหาย
คุดเขาเต่าเกิดชินางแม่ยาย	ตูกเขยมันจะชายพ้อคา
พดางตำหกริตาพาโต	ผัวมึงตำแดงมิ่งทำงานหน้า
ยังจะท้าวแซนหยดคดคกรिया	จะเป็นข้าเขาไม่ทุกซัดนุกใจ
ท้าวคดเคื่องขุนงุ่นง่าน	คุดตั้งนันทานหึ่งอกาพ้ไหล
กอดเขารำพั้งตะตั้งตะไต	ครางยชคทชคใจใหญ่ไม่พาท

๑ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน	จิงของค้อามรินทรเรืองศรี
ร้องท้าวว่าเหวยเขยคนคด	ทำไม่ไม่เคาะคดคดได้มา
อย่างไรนถอกคชคทำท้อแท้	จะยอมแพ้อฎุไรให้เร้วงว่า
จะได้วิบเขตรขันธ์ตั้งตั้งญญา	เขาตัวพ้อตาเป็นข้าไท

๑ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน 2565	หกเขยคุดตั้งหวุ่นไหว
เข้าช้อนคดพิตวนกันไป	พิตพิตไฟตไม่ช้นมาพันคิน

อาชานต์แตกแหกกระเซิง
เรียกบ้างจงนำชอนำกิน
โกษฐ์ยืมเยอนแดงเดือนเช้า
ยกมือชนค้ำนบรับแพ

แต่เห็นยอเห็นวเรียวแรงกึ่งสุดสิ้น
ก้มหน้าคุดินไม่เหตยอแด
ตอบคำอยู่ในคอกพูดอ้อแอ้
ตามแต่จะเมตตวาปราณี

๑ ๒ คำ ฯ เจริญ

๐ บดินน์
เห็นหูกเขยยอมแพแก่ไพร่
ค่างพูดงุบงิบกระซิบคำ
มันพอส่มหน้าหน้าท้าวสามต
บ้างว่าจะร้อนใจไปใยเล่า
เห็นจะต้องรีบแน่แต่พระยา
บ้างตะโกนโพนทนาท้าวสามต
ท่น่วยก้านเช่นนิตแต่กิน
บ้างพูดจายกยักพยกพะยิด
แม้เราได้ตูก่สาวของท้าวไท
เหล่าห้ามแหนแดนสาวท้าวนาง
ฉินหน้าปรบทุกชกนุช้อแซ
ตางคนบ่นว่าชานักเดา
ราชการช่าหม่นขยนิดี

ชาวเมืองทศอุยยังมี
ไพร่ผู้ดีเสียใจสิ้นทุกคน
ตูกเขยพระยาไม่เป็นผล
พดอยให้คนฉิบหายทงภารา
ใครเขามันบุญก็เป็นข้า
เราเป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน
ช่างเชอคนหูแห่องจุมกฉิน
ต้องเป็นข้าเขาสิ้นส้าแก่ใจ
ฟ้าผีเกิดหาว่าเด่นไม่
จะคึดคิมให้พายแพ
งานกลางหอดวงแม่เจ้าถ้าแก่
คงเขาริบเราแน่แล้วตรงน
เห็นท่านจะเดียงเราไว้คงที่
จะมานั่งปรารปรารมภ์เ

หญิงชายแซ่ซ่งหงของตำนาน บ่นบ้าไปตามอัธมาไครย
 ต่างศิโทษโกรชชงไป ทงผู้ตั้งใจไม่วั้นคน

๑ ๑๖ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน พระอินทร์ขับอาชามาตน
 เขามาเกิดแต่ว่าท้าวสามต เขยทงหกคนก็แพเรา
 ยังผวตูกถ่วงน้อยนน้อยโยหน จะแก้มือถุๆไม้อย่างไรเต่า
 ขย่าตงนึ่งปรารภชบเซา ไม้ตั้งเราแต่วถุๆจะไดรับ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ท้าวสามตตั้งใจไม่ได้สืบ
 พิไรว่าโคกกาจนตาดิบ แตขอบอบอุอชยตา
 นึ่งกมหนานกตริกไตร มนก็ยงแต่โอเงาะมี้า
 จะแต่งให้ไปตั้งภวารา หนาน้ำโหนจะตักตเป็น
 จะได้ใครดีหนออกค้อตั้ง ผู้ครุไม่มีที่เหลยวเห็น
 โคกกาจนเตือดตากกระเด็น ถันตั้งไมเป็นลัมประดี

๑ ๒ คำ ๆ โอด

๑ เมื่อนน นวดนางมณฑามเหษี
 เห็นพระภักศาต้ามี่ ไมโคค้อมไฟรีประการโต
 กถัวเขาจะรับเฮาภวารา กัตยาออกถันหวนโหว
 เข้านั่งชิตตั้งกิดภวโหนย แต่วกรวมทตไปตั้งใจบอง

๑ ๔ คำ ๆ

๑ ผ่านเขยผ่านเกตุ้า
 เขอข้างตั้งตึกไม้ครีครอง
 ขอบใจไพร่เขากด่าถ้อย
 เมียเห็นว่าเงาะหมักความรู
 เพื่อนพวนถ้อยคำไม่กต้วใคร
 เห็นจะรุ่งเรื่องอิทธิฤทธา
 แต่ก่อนผ่านเกตุ้าเผ่าซง โกรธ
 เม้นเงาะรับผจญเห็นพันชาย

อย่าชมเชาทุกขัชนหม่นหมอง
 จงฟังน้องซึ่งจิตรักคิคุณ
 ให้แต่งตูกเขยน้อยออกต่อตู่
 พระอย่าได้ดับหตุว่าชวชชา
 น้ำใจในคอนนแกต้วกตา
 จิงหาเนื้อหาปลาได้มากมาย
 จงไป้อฮอโทษเดี่ยให้หาย
 ทรายจะได้เวียงไซเขยคน

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
 จังระงับดับโคกถากตน
 ดูราชาคักจงตก่อน
 ฉินผัวตูกต้วน้อยของเราไซ้
 แต่ใจคอกของอาจทายาคอย
 ภาเพตยงพตธาธาเพทงเจตคน

ท้าวต้ามตฟังถอยคอยชนม่น
 ผุดตูกชนนแฉ้วร้องไป
 ข้าขอผัดผอนแกต้วใหม่
 เปนเงาะป่าม้าไบ้ทรพต
 จะตองให้ออกตู่อีกสักหน
 มั่นกัจนแฉ้วพ่อไม่ขอต้ว

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
 แกตงทำรื่องว่าให้นากถ้ว
 จะรีบเขาเข้าของในท้องคลัง
 วนนขอทุเตาเราคงต2565

ตั้งหัดไผ่ไต้ยไต้ยนกัยมหัว
 เม้นมีมาแกต้วไม่ตระต
 อีกทงตูกเมี่ยเดี่ยให้หมต
 แฉ้วอย่าปตกันหนาท้าวต้ามต

ฯ ๕ คำ ฯ

๑	เมื่อนั้น	ท้าวสามตบตอบความตามจัดตั้ง
	เราได้ให้ทานมาคาคาตบ	เป็นคนมีให้เสียวาจา
	ว่าพดางทางขอมเห็น	ทั้งถนัดชนที่ถนัดหน้า
	ตงจากที่ประทับพิศมิต	กตัญญูมานักเรศนิเวศน์วัง

๗ ๔ คำ ๆ เสด็จ

๑	ครนถองไฟชนคัมภีร์ทอง	เด็ดจตุรงษัตริย์ท้าวพระโรงหัตถ์
	ตดของคตงนั่งบนนตตงก	นั่งนงครางออกคอกคตมื่อ
	จึงดำรัสตรัสเรียกนางมณฑา	แม่เอ๋ยมาเกิดพิภพนี้ฤ
	ความทุกข์จะปลูกษาหารือ	จะทำถ้อเชิงชนนินนโย
	เจ้าเดือนตศัพเมือกน	จริงอยู่หาหั้นคิดไม่
	อันเจ้าเงาะตูกเขยของเราไซ้	เห็นจะกัเวียงไชยได้ตงคิด
	เจ้าอุดำห้แรงใจออกไปหา	บอกวาพี่เถานรบผิด
	ให้เจ้าเงาะปรานช่วยชีวิต	มาคตฤทธคตคตแทนบิดา

๗ ๘ คำ ๆ เจริจา

๑	เมื่อนั้น	โถมนางมณฑาเด่นหา
	นั่งเดี่ยวไม่ค่านับรับวาจา	นางนังนินทาว่าเปรียบเปรย
	จนจริงจะวิ่งไปหาเงาะ	นำหิวเระนิกหนาเจ้าข้าเอ๋ย
	ตั้งมานะต๊ะตะแต้วพระเฮย	เงาะเงยก็จะให้ไปง้อองอน

๗ ๕ คำ ๆ

๑๖๘
 ๑๖๙
 ๑๗๐
 ๑๗๑

๑๖๘
 ๑๖๙
 ๑๗๐
 ๑๗๑

๑ ๓๐ คำ ๆ เจรจา

๑๗๒
 ๑๗๓
 ๑๗๔
 ๑๗๕
 ๑๗๖
 ๑๗๗

๑๗๒
 ๑๗๓
 ๑๗๔
 ๑๗๕
 ๑๗๖
 ๑๗๗

๑ ๖ คำ ๆ โอด

๑๗๘
 ๑๗๙
 ๑๘๐
 ๑๘๑
 ๑๘๒
 ๑๘๓
 ๑๘๔
 ๑๘๕

๑๗๘
 ๑๗๙
 ๑๘๐
 ๑๘๑
 ๑๘๒
 ๑๘๓
 ๑๘๔
 ๑๘๕

ขอพึ่งใบบัญของเจ้าเงาะ
เจ้าอย่าเคืองชคคตาไต่ย

อนเคราะห์กู่เมืองไฉให้ไค
ทำคุณแม่ไฉเกิดตญนัย

๗ ๓๐ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนั้น

รจนาพึ่งเด็กเต้าธวัช

ตั้งสารมารดาน้ำตายอัย
กรามบาทภักดีดาแล้วว่าวอน
พ้อไม่เมตตาปรานี

นางพลอยไค้กคตยพันทวี่
พระมารดรอู้อ่าหมาถึงนี้
ช่วยกบฏให้พันไทย

จงถอดเงาะเลี้ยงเกิดนะทูลหัว
จนตกไร่ไค้ยักดำบากใจ

จะช้อนเนื้อช้อนตัวไปถิ้งไหน
ช่างกระไรไม่คิดแกตั้งบิตเบือน

พระแม่มาถึไม่ทักแแต่ตั้งคำ
ไม่เห็นทุกขร้อนเตยช่างเฉยเชื่อน
อินความทุกขตรงนเม้นมีช่วย

ตั้งแแต่ทำตะโตไหลเดื่อน
ตุเหมือนหนิงไม่มีเมตตา
เห็นเมี้ยจระมอดม้วยตั้งซาร์

ว่าพดางทางทรงไค้กา

บีมว่าชั้ววันจะบรรโดย

๗ ๓๐ คำ ๗ โศด

ทองข่อน เมื่อนั้น

เจ้าเงาะพึ่งเมี้ยเลี้ยงไม่ไค้

ตั้งสารรจนายาใจ
แแต่คิดเค้นแม่ยายกับพ้อตา
ถ้าเม้นไม่องน้อคอกู
แล้วฉินฉินหันหลังให้แม่ยาย
กระดิกเท้าที่ท่าเป็นดำร้าย

ร้องไห้วอนว่าน่าเอ็นดู
จะทรมาเตี้ยก่อนให้อ่อนหู
จะทำเชิงเฉยอัยให้ชานาน
หียบกระบวยมาตงนังด้วน
ไค้ว่าชานอย่างไรไม่นำพา

๗ ๖ คำ ๗

ร่าย ๕ ๕
๑ เมื่อนน

เจ้าเงาะเขยหนึ่งได้ไม่เมตตา
อินทุทศรือนครงนมไซ้เด่น
ฤพ้อแก่นบิดาว่าข้งขิง
เจ้ามาตักอาไถยเยื่อไยเดี่ยว
จงเห็นแก่แม่เถิดอย่าถือใจ

นางมณฑาทนใจพิไรว่า
จะให้เมี่ยมรณาเดี่ยวจริงจริง
ช่างไม่เห็นด้วยมั่งมานั่งนั่ง
แม่อังฉงอนง้อขอไทย
ทำให้เมี่ยมหม่นหมองนั่งร้องไห้
นางพิไรพร่ำพรรณ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน

จึงคชขวากมารดาพัตน์
เงาะนพวงบีคำจุบาทจรัย
จะพ้อดวงให้หึงงอ่าตังกา
ท่านคิดแบายนค้เป้นกตโน
ใช้ตุกจะรังเกี่ยเจเสียดแทง
อินทันทงหูกเขยย่อเมเคศคต
นับประสาหน้าเงาะนเห็นถัก
แต่ชระของข้าหาใส่ปาก
ฟังเห็นว่าชนนน ไปรตปราน

เจ้าเงาะดำรอดสัตว์ด้นค้
จะรับอาต่านนี้ค้บุญญา
มากถักตายสัตว์เรตรีญเห็นเกินหน้า
ตูกถักดิพรมิตาจะฆ่าแกง
แต่หึงงอ่าอย่างไรพระยอมแจ้ง
พระมารดาอย่าระแวงฤไทยนี้ค้
ค้อค้อยังแพ่แก่ข้าค้ค้
จะฟังพಾಯ่านักให้ป้อยการ
แต่ชนยากก็ไม่มีใครตั้งสาร
อู่ดำให้มาถักบ้านข้าชอมใจ

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ เมื่อนน

น้อยฤกถอยคารว่าพิไร

นางมณฑาชมเปาะเงาะพุดได้
สำคัญว่ามาไปไม่รู้เตย

16/0๕/256๕

ดาร์พัตคัตถ์พ้อคา

แหดมหลัถหนักหนาเจ้าข้าเขย

ทงกระบกระเทียบเปรียบเปรย

ไม่ปรานีบ้างเตยฤเจ้าเงาะ

กิงโกรชพ้อก็เห็นถัมแม่มั่ง

อย่าให้หน้าตาตงเมาะเมาะ

คหุข่างคิงใจแต่หัวเราะ

ไม่ช่วยอนุเคราะห์แต่ฤไร

เตยแรงแม่มั่งอ้อชอ โทษแต่จ

ตูกแก้จระ โกรชขิงไปถึงไหน

นางรบร้าวเผ่าวอนจนอ้อใจ

จึงผินไปว่ากถ่าวตูกถ่าวจ

โถมยงจงเอนตุมารดร

ช่วยอ้อจนอนอิกสักครั่งเกิดทุดหัว

แม่จันจิดกรคคกถ้ว

จะรอดก็เพราะผัวเจ้าเมตตา

๑ ๓๐ คำ ๑

๓ เมื่อณ

นวดนางรจนาเด่นหา

ให้คิดตงดาร์พระมารดา

ก็ได้ทาวอนผัวรำพรรณไป

๑ ๒ คำ ๑

๓ ใ้บ ใ้อ้นิจาพระตำม

ไม่ปรานีของจริงนึ่งเสียได้

ควรฤมาตตคัตตาไ้โดย

ข่างกระไรไม่คิดสักนิตเตย

ทูกชของมารดาเหมือนทูกชตัว

จะผินหน้าพงผัวก็เชอผนเคย

ค้แต่ทำแม่ดำเบดำให้เขาเขย

ชกเขยจะอ้อยไปไ้ยอม

นางชอ้อจนอนแต่จวอนแต่

แม่พ้อเจ้าไม่ไปรดเกษ์

น้อจจะดาฮาตัญเตยจัน

เทวดั้ทรวงเข้รำไร

๑ ๖ คำ ๑ โธด

๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

16/06/2565

เจ้าเงาะทูกชอ้อจนอนใจใหญ่

กถ้วเมียจะฮาตัญบรโดย

จึงโถมเต้าเอาใจไปมา

อย่ากรรแดงเกล้าหมองเตยน้องรัก ใต้พนักงานพี่จะอาสา
 ออกคักัดพันดังสัญญา มิให้เสียภาราประจามีตร
 แดวผินหน้ามาทูลขณนี้ ใช้ดูกันจะแกตั้งเบือนบิด
 แต่หากันจนเป็นพันคิด เครื่องทรงแต่ถักนิตกไม่มี

ฯ ๒ คำ ฯ

๑๑ เมื่อนั้น นางมณฑาท้ายด้ายคายคดี
 จึงว่าแก่เขยขวัญทันที เครื่องประดับคักัดมีดมีไป
 แม่จะให้ไปทูลพระบิดา จัดแจงแต่งมาประทานให้
 ว่าพดวงนางตั้งสาวใช้ เร่งไปทูลองค์พระทรงธรรม

ฯ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๑๒ บัดนั้น สาวใช้รับสั่งขม้ขม้น
 ถวายนั่งคมตาพากัน จรจรัดเข้ามาในธานี

ฯ ๒ คำ ฯ ชุบ

๑๓ ครั้นถึงจึงทูลกิจจา ว่าพระแม่มณฑาทามเหษี
 ให้ขามาทูลพระภูมี บัดนี้ตั้งจิตที่คิดไว้
 พระบิดาว่ากต่างเจ้าเงาะป่า จะอาสาออกคักัดได้
 ให้จัดเครื่องทรงตั้งออกไป ที่ใหม่ใหม่งามงามอร่ามเรือง

ฯ ๔ คำ ฯ

๑๔ เมื่อนั้น ทำวต่างดหัวเราะเงาะทรงเครื่อง
 ขอบแต่พวงผัวบาทเพื่อง แหวนทองเหลืองถูกปักจัดใหม่

หน้าตาหวิหัย

ถ้าได้เครื่องชาครทจะชน

ไม่ชมกับเครื่องทองของทงน

แต่จะต้องให้มันด้วยจำจน

ว่าพตางทางมีบัญชาการ

ตั้งเจ้าพนักงานเครื่องค่น

จงไปจัดมังกูฏกุนท

สร้อยค่นตั้งวาทนานพ

ชองกุดค่มนักรหนา

เก่าแก่แต่บรรดาเครื่องประดับ

จะเดออกให้ไ้เงาะตักดำรับ

เร็วเร็วรับกตขมาค้มใจ

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ บัตน

พดกษามาตางค้มใจ

รับมายังโรงพระแต่งใน

เข้าไปเบ็ดคุดบาญช

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ จิตแจจเครื่องค่นชนออกม

มอขหมายตวรจตราถนถ

แต่งเชญเครื่องตามก่นมาทนต์

วางถวญมุดังบัญชา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมอน

ท้าวถ่ามตเดออกสรกรก่นนักรหนา

คิดเสี่ยคยเครื่องค่นพบัญชา

จะให้ชยเงาะป้าค้วยจ่าใจ

จิงจิตเครื่องประดับดำรับกาย

แต่พอดีพอร้ายชงคยให้

พตางตั้งกำขบดำวไ้

เร่งไปบอกมันเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัตน

ดำวไ้รับตั้งไ้เกษา

เชญเครื่องไ้พานแว่นฟ้า

แบกเดินถอยหน้ามาทนต์

๑ ๒ คำ ๑ เริต

๑ ครนถงจงถวยเครืองทรง ทุดองคมีณทามเหษี
 รับตั้งให้หาผัวพระบุตรี เขาไปประเคียดนอย่าช่า

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน พระชนนิตใจเป็นนักหนา
 จึ่งว่าเจ้าเงาะของแม่อา เครื่องประดับประดาเขามาแล้ว
 ชำมรงค์มีงกุฏสังวาล พระบิดาประทานตุ๊กแก้ว
 เสิญเจ้าทรงเถิดให้เพริศแพร้ว งามแต่นุ่งห่มพอส่มตัว

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน เจ้าเงาะครนเห็นกัสนหัว
 ติว่าเครืองทรงมัวชัว เต็มช้วนักหนาช่าไม่เอา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน พระมารดาว่าไม่ชอบใจเจ้า
 ยังมตรีกมีถองของเรา จะเดือกเอาให้งามตามฤไทย
 ว่าพดางทางตั้งต่างศรี กดับไปชานเคียดนใหม่
 ทุดว่าเจ้าเงาะไม่ชอบใจ เร่งให้จิดเครื่องอื่นมา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บิดนน ตำวไซบั้งคมกัเมษา
 รับพระเส้าฉ่มโตช่า เต็นค้วนเข้ามายังวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๕๘๘
๑ ครนดงจิงทงพระภุม
เจ้าเงาะเด็กเล็กใจไม่ชอบใจ

๕๘๙
เครื่องทรงเมื่อตะกเขาไปให้
มิได้เครื่องใหม่ไม่เข้ามา

๗ ๒ คำ ๆ

๕๙๐
๑ เมื่อนน
อ้ายเงาะถ้อยร้อยอย่างขำมารยา
น้แม่ยายแฉ้วดีริให้
นำหน้าจะสอดใส่ที่ไหนเป้น
แฉ้วจิตเครื่องทรงอย่างเขก
คิดเดี่ยวตายนักของรักกู
ว่าพตางทางร้องเรียกไป
จงเตรียมพตผกขำงน้บพตนี้
พระมิได้ตั้งหน้าตั้งว่าเสวย
พร้อมเสด็จเสด็จทรงครหา

๕๙๑
ท้าวตามตพั่งซังหน้าหน้า
กว่าไม่ผิดปากจะยากเย็น
เมื่อนนไม่เคยพบเคยเห็น
ทำเล่นเครื่องคันเด็กคนน
แต่ครั้งอภิเศกพระเจ้าปู่
จนอยู่จำใจต้องให้มัน
เหวี่ยงเสนาในใครอยู่นั้น
กจะจรจรตไปปตายนา
มาชนเกยหุคยคนคอยทำ
เสนาแห่แหนแน้นไป

๗ ๑๐ คำ ๆ เชิด

๕๙๒
๑ ครนดงจิงหยุชขำงทรง
แฉ้วร้องเรียกกรจนายาใจ
พ้อออกนางของน้อชชโโทษ
เครื่องทรงตำพตจัดแจงมา
นางแม่ยายแม่ย้อยก้พตอยเฉย
รจนาก้ไม่เร่งรบเร้า

๕๙๓
อยู่ตรงกระท่อมที่ริมไร่
เป็นไรไม่มารับบิตา
ตั้งตั้งตั้งโกรชเจ้าเงาะม่่า
ท้งนามนักหนามารับเอา
ไม่ตักเคื้อนตูกเขยเร็วเร็วเข้า
จะให้เขารับช้ำฎ่าว่าไร

๗ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนน
 แวดเลี้ยงบิตรงครองเรียกไป
 ครนถงจิงมิงคมกัมเกด้า
 ทงมังกูฐตั้งวาทมานพม
 ต่อมตัวผัดแก็ดแต่จ่าชาน
 งามนักษามหนาย่าหัดวาระ
 ทำนเส็ดจมาเองดด้วยเกรงใจ
 ช้อยกเวียงไซยไผ่เอาบุญ

รจนานาวร์ศรีได้
 จำได้ไคตคดาออกมารับ
 รับเอาเข้าของเครื่องประดับ
 แด่กดับเข้าไปให้เจ้าเงาะ
 พระนิดาประทานทนเหมาะ
 เชิญถศตรูปเงาะเกิดพ้อคุณ
 ซ้าไปก็เครื่องจะเคื่องชุ่น
 พ้อเอนพคุณจงเมตตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 พิศดูเครื่องใหม่ทให้มา
 เหมื่อนกนหนนแตรกับเครื่องเก่า
 ขายหน้าซ้าศึกจะโยไฟ

เจ้าเงาะนั่งนิงฟังฝ่า
 แด่มี่มาจ่าว่าไป
 จะแต่งตัวผัดเจ้าหาควรไม้
 ค่นไปเตี้ยเจ้าอย่าเอามา

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนน
 แจ้งใจในทพิญญา
 จิงตริตตั้งพระวิคณกรรม
 เอาไปให้พระตั้งชครอง

จิงองค์เจ้าไตรตริงษา
 จะนั่งต้อยท่าเห็นซ้าท
 จงจัดสัตว์เครื่องทรงเรื่องศรี
 จะได้ไต้ค้คต้อดพ้อตา

๑ ๕ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

พระวิคัลลธรรม์แกดวักดา

คำนิรมิตเทวบัญชา

แต่พอเครื่องประดับไปนับใจ

๑ ๒ คำ ๆ เขต

๑) ครั้นถึงกระท่อมน้อยเจ้าหอยตั้งชื่ ก้างกายาเข้ามาใกล้

เอาเครื่องทรงขององค์หัดไฉน วางตงสั่งให้กับเจ้าเงาะ

แต่ว่าเครื่องประดับตำรับนี้ สำหรับใส่ทรงตั้งคึดเตาะ

มีช้วนประทานจำเพาะ ว่าพดางทางเหาะกตัมมา

๑ ๔ คำ ๆ เขต

ลมพัดชายเขา เมื่อนั้น

เจ้าเงาะเกษมสันต์หรรษา

ได้เครื่องพระอินทร์ตั้งจินดา

จึงเดินเข้ามายังห้องใน

รจนายกพานเครื่องทรง

ตามมาคอยตั้งให้สอติได้

พระถอศรประเงาะพตันทันใด

มอบให้รจนางเงาว์

๑ ๔ คำ ๆ

๑) ลงสรอมอญ แล้วขจัดตั้งสุวรรณสุดม่อง ตั้งทองชมพูนุทเนื้อเก้า

ตุคนธาประคินกตั้นเกตา ถันับเพธาเชิงงอนช้อนชับ

ภษาผ้าทิพย์กระเด็นทรง จับโจงหางหงษ์ประจงจับ

บันเหน่งเพ็ชรพรรณรายสายบานพับ เฟื่องห้อยพดอยประดับทับทรวง

ทองกรแก้วภูกามงามเงา ทับทิมเท่าเม็ดเข้าโพธิโชติช่วง

สร้อยต้นตั้งดาววรรณกุดันดอง รุ่งเรืองอำมรงค์เรือนครุฑ

กรรเจียรกจรจำหัดักตายช้ายชวา บรรจงทรงมหามงกุฏ
ห้อยอุบะนฤมิตรมิตมนุษย์ งามดังเทพบุตรในชั้นฟ้า

๑ ๘ คำ ๑

๑๖ เสรีจทรงเครื่องประดับพดด้ง พระตั้งชั้เกษมสันต์หรรษา
๑๗ จงชอนพวงนางรจนา มากกราบกรานมารดาด้วยใจภักดิ์

๑ ๒ คำ ๑

๑๘ เมื่อนั้น นางมณฑาแต่ดูไม่รู้จัก
คิดว่าเทวดารักษ์ ออกใจที่กตกให้ครันคร้าม
นางพนนอบหมอบกราบกราบไหว้ ตูฐด่าดูยุดุดุได้แต่ร้องห้าม
พระมารดาหนึ่งชอยู่ไม่รู้ความ ตกเขยออกจาเงางามแล้วเป็นไร
นางมณฑาว่าอ้อกระหนนญา แม่คนชื้อด้าคัญว่ามีไช้
ถูกเขยซ้ำอกดจาเงาเหมาะเหต้อใจ นางตบให้ด่ดบหงันังมอง
น้อยญาหน้ารักเป็นนักหนา หน้าคาคัจมตมยมย้อง
ต้อดไ้เคร่ของประดับก็รับรอง ผิวพรรณผุดผ่องดังทองทา
คิคคิตชมนมาหน้าหัวเราะ เขารปจาเงาต่อมไ้ทำไ้บ้น้ำ
ชั้ปรยศอดายชายหน้าตา เจ้าแกตังเปดงมาแม่ไม่รู้
รจนายาจิตรช่างคิคคิก หมายมันพันผูกก็ควรชอยู่
๑๙ ทนแดดอยแก้วแต่ดูลูกกู โฉมครุแย้มยิ้มกระหิมใจ

๑ ๓๒ คำ ๑

๒๐ แต่ดื่อช็เรียกภักศาด้ามี่ เรื่อเรื่อมานี้จะบอกให้
รอยแต่ดื่อช็หัวอย่ากดิ้วใคร เห็นจะกั้เม็งงได้คังใจปง

อย่าตลกตลกเขยคนนี้
ผิดเหนือเรือเหตองเรือรวง
งามเลิศเหลือมนุษย์สุดแล้วพอ
ถ้าใครได้เห็นก็เปนนุญ

๑๑ เมื่อหน
เขอรวากับใครเขาไม่รู้
ขึ้นจะให้ไปตลกเขยเงาะ
อย่าอวดโอ้ไปปดตลกเดียว
แล้วครัดกับเต้านันทาเมีย
รูปทองที่ไหนดำเฝ้าชมเขย

๑๑ เมื่อหน
เขาจะวิบริบหายทงเวียงไชย
กตบมาหัวเราะเยาะเย้ยซ้ำ
ไม่ดวงหลอดดอกนระพระเคย
พาลีเถิดหนาไม่ว่าเด่น
จริงจริงนะขออย่าหัวเราะ

๑๑ เมื่อหน 16/06/2565
เห็นนางมณฑาท้าวอุ่นววย

ทงในธานีไม่มีต้อง
เบตงปลั่งตั้งทองนพคุณ
ปากคอคักคาเหมือนหน้าหุ่น
ไม่เชื่อเชิญพ่อคุณเข้ามาดู

๑ ๖ คำ ๑

ท้าวล้ามถหัวเราะเยาะยมอยู่
รำคาญหูจู่ไปทีเดียว
มันดีเหมาะหนักหนาเหมือนม้าเหมียก
พระอินทร์มาเขียดเขียดไม่เชื่อเลย
ตะแกเดี่ยวจริตผิดแล้วเหวย
เงาะเงยหน้าเกตุยคชเกยจไป

๑ ๖ คำ ๑

นางมณฑาท้าวอุ่นววย
น่าซังซ่างกะไรไม่เชื่อเลย
จะว่าใครเป็นบ้านิจาเขย
ตลกเขยเราใช้มิใช่เงาะ
ท้าวเห็นกตวัดแต่จะชมเปาะ
แน้นไม่เหมาะค้เมียเดี่ยวให้ตาย

๑ ๖ คำ ๑

ท้าวล้ามถด้รวอดต้นค้ไม่ผันผาย
จึงซังตายค้ำเนินดินมา

เข้าไปในทบัเห็นตูกเขย
 น้อยถรรุปร่างเหมือนเทวดา
 ผิวเนื้อเรอเรืองเหลืองประหตาด
 พุ่ที่เกิดเขยตูกเขยเรา
 ดึงศวกพิเมอศรยงหนุ่มแน้น
 ไม่แกต้งขอดทรวดทรวงหน้าตา
 แต่ไม่เหมาะเหมือนตูกเขยคนน
 เพ่เขาทเนื้อไม่เป็นทอง
 ครัดพิดางแย้มยิ้มพรมพราย
 ตูกรักจงแถตงแจ้งความ
 วงศ์วารว่นเครือเนื้อหน่อ
 อยู่ประเทศธานีบุรีโร

พ่อเจ้าตูกเขยงามนักหนา
 หน้าตาจ่มตมพรมเพรา
 ดั่งทองธรรมชาติห่อเหตาด
 งามจริงแถ้งเจ้านางมณฑา
 รูปร่างก็อ่อนแอ้นไ้อ้อ่า
 ใ้ชฎาเครื่องประดับก็รับรอง
 เปนค่อพ้อยู่ราวสักด้ามตอง
 กระทบนอชยงรักจัวร์ปงาม
 แถ้วถิปรายปราได้ไ้ไ้กาม
 เจานมนามกรไ้
 พงศ์เผ่าเหล่ากอเป็นไฉน
 ทำไมจิงแกต้งแปลงปตอมมา

๑ ๓๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 ยมพดางทางทตูป้อตา
 เปนโอรสท้าวยศวิมต
 ชิงแปลงมาจะหาคู่ศรอง

พระตั้งชบงคคมกัหนา
 ศวกชานชอพระตั้งชของ
 แจ้งตามความค่นที่หม่นหมอง
 จงทรวบฝัดอองบหมาดย

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 ตูกเขยกษัตริ์ค่นตจน

ท้าวต้ามตบพระหัดถัดตจน
 เปนเผ่าพงศ์วงศ์วารกษัตริ์รา

ต้มยี่สามคักคักน่ารักใคร่
พระธูปหลังธูปโหดไปมา
ข้ายหกเขยยพ้อให้ขบเจ้า
บิตาโหดเดาเบาคความ
ขย้าถ้อโหไซ โกรรพ้อเดยหนอดูก
แม่นเจาม เขยชนะคดี

ทนไม่อบชอยชวยหน้า
จุนช้ายจุนชวดูกข้างาม
แค่นใจยายเถ่ากัไม่ห้าม
ไม่รู้เดยว่างามถึงเพียงนี้
จำตบหลังคูกขบหนี
พ้อจระมอบบุรีให้ครอบครอง

๗ ๘ คำ ๆ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
ข้าจะขออาสาฝ่าตอง
ซึ่งชาติคักมาชนพนันคดี
แต่จะขอมีงม้าอาชาไนย

พระดังขบขบคุมทุดต้นของ
ขย้าร้อนเร่าเศร้าหมองฤไทย
ดุกจระคักคักคักคักพอได้
ทักใหญ่เคตาถ้องทำนองคดี

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
จึงว่าขย้าร้อนใจไปไยมี
ว่าพลงทางตั้งกรมม้า
บรรต้าม้าคักที่โรงใน

ท้าวจ่ามตปรีดเปรมเกษมศรี
ม้าเร่าคักคักคักไป
จงไปผูกอาชามาให้
มีอยู่เท่าไรเร่งเอามา

๗ ๔ คำ ๆ เจริญ

๑ บัดนั้น
ค่านับรับพระราชบัญชา

เส่นคักนายขย้าชวา
บังคมตาถ่นไปคักใจปู้ของ

๑๑ ครวนถงจิงผุภพช ตวนตวตผีเทาเคตาตตอง
 เบารอนพานหนาเควของทอง เจ้าของคนเจียงเคียงมา
๑ ๒ คำ ๗

๑๒ ครวนถงจิงจุงมาทง เข้าไปยังนำฉานฉานหน้า
 เหตาพวกขุนนางข้างกรมม้า หมอบคอบมีญาพระกุ่ม
๑ ๒ คำ ๗

๑๓ เมื่อน พระตั้งชเด็กม้าไม่นำช
 จงทท้าวพ่อตาไปทนต์ มาทงทงนไม่ชอบใจ
 ษาเห็นพชตั้งเคเตยว มาเทยฉกฉกฉกฉกฉก
 ท่วงทชชบจะวองใจ ขอพระองค์จงให้ไปจับมา
๑ ๔ คำ ๗

๑๔ เมื่อน ท้าวสามตได้ฟังพระตั้งชว่า
 จงดำรัสศรีตั้งตั้งเสนา จงไปจับม้ามาให้ตกก
๑ ๒ คำ ๗

๑๕ มิตน เดินดีเหตาทเผาอยู่
 รับตั้งแถวขงกันฉิงพร มาคเห็นม้ากยนต์
 จงแยกย้ายรายกันเข้าด้อม ฉิงฉอมเอาเชือกขงฉิงฉิม
 ได้สกัดทางโน้นทางนี้ พชหันเหตบวองใจ
 ตางคนเข้ามาเอาหญ้าพ้อ นวยผมหน้าควาคอไว้ได้
 ม้าชกหกตมคิมไป เฉยวได้ดัดกักกระจัดกระจาย

๑	เทวัญบัณฑิตให้เสนา	จับมามาได้ตั้งใจหมาย
	จึงผูกเครื่องตุ๋นวรรณราย	แล้วจึงมาถวายทันที

๑ ๒ คำ ๑

๑	เมื่อนน	พระตั้งชื่อทรงสัตว์ดิรัจฉิม
	ตั้งคิดได้มาพาช	ยินดีเดินออกนอกประตู
	พระเจ้าชวนนวดนางรจนา	ตงจากเคหาที่อยู่
	ท้าวดำมตร้องว่าหัดถุกก	ควยไม้ได้ขับผู้คน
	ตลกเขยชนชราชา	พอลาก่างวางชนข้างคน
	ทรงตั้งชื่อใหม่ศรีนฤมิต	ทรงขอจรตงตามมา

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑	บัณฑิต	หญิงชายชาวเมืองถ้วนหน้า
	เห็นพระรปทรงดั่งดอยฟ้า	ต่างว่าภูถุใหม่มิใช่เงาะ
	เกิดมาพึงเห็นเป็นบุญตัว	หม่อมแล้วพระบุตรีคนเหมาะ
	เทวดาพานำมาจำเภาะ	บังคมชมเปาะไปทรงน
	ต่างอานวยขอยพรพระตั้งชื่อของ	หนุ่มแก่แซ่ซ่งทงเขตรชัณฑ์
	มาตามคณมนน	เบียดกันถางถนนแน่นไป

๑ ๒ คำ ๑

๑	เมื่อนน	ท่านท้าวดำมตรเป็นใหญ่
	ครั้นข้างท่งถงจิงใน	ตรงไปประทับกับเกยพัติน

แต่ตั้งจากคอคชงวาร์
ทรงพระเมษบุกรุนน

ภูมادتวิธชวณเขยชวัญ
จรจรตชันตุ่ปราสาทไชย

๑ ๔ คำ ๑ เสมอ

๑ เมื่อนน
ปรับทุกชกับเมยเดยหน้าใจ
ทอชทเคอชดาดทชานจิตร
ผวเมยพากนรชชนมา

ฝ่ายเจ้าเหล่าหกเขยใหญ่
จะทำให้โอเงารชชหน้าตา
ค่างคนคั่นคิณชญา
เฝ้าพระมิตาทันใด

๑ ๔ คำ ๑ เพงช่า

๑ ครนถงจิงมิงคมเคารพ
เห็นพระตั้งชชของชโย
อ้ายรูปทอชคนเจยจดีหว่า
หาปตาหาเนอเมอชคววณน
มันเปณผวจรณาอิจฉาเรา
ค่างกัมคดำแผดไม่แดตุ

นอบนบตชองกระษัตริย์เปณใหญ่
จำได้แนจจิตรตักตกัน
ที่ททำเปณเจ้าป้าพนาตฉนท
ค้องไปงชชอมันไม่ทันรู้
จิงเด้นเขาจุมกกับไบหู
อัยรยค้อคตดูเดยหน้าใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
เห็นพระตั้งชชนคตตั้งตไถ
งามจริงยิงมชชชไนไต้หตุ่า
ชอชไต้เคอชงประคัมกัรบรชอง
คพตางทงจทอชเทินชาย
เมียงชมช้อยคชยรันไชนา

ทงหกมคตวิพมูใหญ่
พิศวงหลงไต้ใจชอง
นัยชญ่น่าวจมมรยตมตชอง
ผวเนอชวตตชองคิงทอชทา
ชกชชยผ่าห่มกัมหน้า
เด้นหาค้องจิจิครคิตใจ

แต่ดูเหมือนคุณผู้ของตัวมัน
รักระนททงพวงมาลัย
ต่างคติฤษยาน้องต่าง
เริงว่าหน้าบานเป็นใบบัว
เมียเจ้ารูปทองดีบดองหนัก
พของพร้อมพรั่งช่างกระไร

เห็นนงทุกชวรอนกคอนให้
จะเดือกเจ้าเงาะไว้เป็นของตัว
มานั่งท้าวแขนเคียงช้อยกับผิว
ดีมกดีบคิดร้องว่าไป
ยศศักดิ์บั้งซาห้าน้อยไม่
แต่จะช้อยมือไหวกไม่

๑ ๑๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

หัวเราะเยาะหยินชนทนต์
ออกมานั่งตงกระทงข่ม
เมื่อแรกได้ผองเงาะเยาะฉนวนวย
ประเดียนจะกตมมานับถือ
เป็นผู้ใหญ่อะไรอย่างนี้

รจนาได้พวงทงหูกพ
เขอน้ออะไรช่างไม่อาย
เจ้าคารดีคารมใจหาย
ทงคิดเป็นคตตายจะคตบค
นิตมไปแต่ฎณะหม่อมพ
ขามืออยากไหวให้เดียนิต

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

ปากคอป้อตคได้หัดปรีช
อแม่เอี้ยหม่อมเมียเจ้ารูปทอง
จะรวรูงพดุงโพตงโด่งฟ้า
เหตุว่าพระบิดาออกไปรับ
ฝากไว้ก่อนเกิดเป็นใคร

หกนางต่างจ่าน้อยไปฤ
ยกรือความหดงชนพุดจา
จงทองไม่น้อยออกถอยหน้า
ยิ่งกว่ากรวดดาวแดงคราจน
จึงได้กตมมาเคียงเคียงมี
ใครค่นานไปได้เห็นกัน

๑ ๒ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น

ช่างและโค่ค่อนว่าด้ารพิน
 ออย่าอของมึงมันกระหนนะ
 ฝัวพรอดคัวเพราะฝัวใคร

รจนาเถียงเตตาระเยะหยิน

ฝากไว้กวันจะเอาไป
 ไม่ตดตะกั้นคอกจะบอกให้
 เห็นเขาไม่ว่าไรแล้วได้ที

๑ & คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

จึงว่าเห็นฝักขูด
 ออย่าดับประมาทกันกระหนเจ้า
 เร่งว่าออกไปจะได้ฟัง

หกนางร้อนใจตั้งไฟ

อย่างไร่น่าไปให้จริงจัง
 นี้เบต่าเบต่าเค่อนค้อนได้ตั้งหลัง
 ใครอ่าบตั้งยังไว้มิใช่คน

๑ & คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

กตัญจะเกิดคความใหญ่เห็นไม้พัน
 วานอย่าว่าวุ่นวายอายุเขา
 ขายหุเดียมั่งช่างเปนไร

หกเขยคิดพรนอนอน

ต่างคนห้ามเมี้ยเดียทันใด
 อะไรเจ้าไม่อดตุเปนผู้ใหญ่
 จะทำให้เคื่องจิตรพระบิดา

๑ & คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

เถียงเตตาระฝัวไปมิได้ซัก
 เจ้าช่างอดโมโหไม่ได้ค้อบ
 จะมานึงเกรงกตัญห้วมันโย

หกนางต่างคนบ่นบ้า

มันว่าฟังเพราะเหมาะะญาไร
 ญาทำมิตคิตมิชอบเปนไฉน
 แด้วฉินหน้าว่าไปแก่รจนา

ผัวก็ผิดอะไรไม่ว่าออก
ตัดศรัทธันรอนไม่เจรจา

พูดหตถกกันเด่นฤดีหว่า
แม้ว่าออกมิได้รักใจกัน

ฯ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อหนี
จึงว่าพันเน่อย่าตั้น
เมื่อคราวไปหาเนือหาปตา
จะใคร่แจ้งประจักษ์จงซักไซ้

รจนาทวีเวระเขาระเขี้ยหั้น
ผัวเมียถามกันก่อนเป็นไร
ผัวหาได้เองฤไควให้
จุมุกหอยุ่ไหนไม่ถามกัน

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อหนี
ผินหน้าว่าผัวของตัวพด้น
ไทหนว่าจุมุกเจ้าปากเป่ากัต
ช่างเงียบเคียงเคียงเขาก็ไม่เป็น

หกนางค่างคนหุนหัน
ไต่ยินมันฤไม่เจ้าใจเย็น
ผัดตไบหุ้มผเห็น
ให้มันมาว่าเด่นเป็นอย่างไร

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อหนี
อุบอุบกระซิบตอบเมียไป
ทำไม่กับหูแห่งจุมุกฉิ่น
เคียงกันเป่าเป่าไม่เข้ายา

หกเขยเงยหน้ามิใคร่ได้
เขาว่าไรก็ช่างมันเกิดนา
ถึงจะควมเสียตั้งกับของข้า
บุราณว่าอดใจได้เป็นพระ

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อหนี
ฤไต่ยินแว่วแว่วชยแต่ด้วย

ท้าวต้ามตมุดลูกชานแกระกะ
มันต่อจะขอบถเจ้ามณฑา

จึงซักถามรจนายาใจ

รเห็นเป็นอย่างไรให้เร่งว่า

เมื่อพอใช้ไปหาเนอปลตา

มันไปขอใครมาจงว่าไป

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน

รจนายมน้อยยมใหญ่

ตรวจดวงทางทุดเป็นใน

จะว่าไปก็ดูไม่ผิด

เขาจะภา้ออองเอ็กเกริก

เหมือนหนึ่งแกดงตำเด็กผิวฟ

แต่มีหน้าอศดูพระภูมิ

เติมทเทยวหาเนอปลตา

ทงหกเขยใหญ่ไปกราบกราน

งอนง้อขอทานผิวซัก

เดี่ยของคองใจจึงได้มา

จงทราบมาทาทั่วไท

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน

ทาดำมดตรวจตั้นดีไม่กตั้นได้

คมมีออองคองไป

นางมณฑาชอบใจหัวร่อขอ

จึงถามพระตั้งช้ดอบเห็นชอบกต

เหตุผดเป็นกะไรโดนหนอ

จงแจ้งคามจริงจรงอย่ารังรอ

เด้าไปเกิดพ่อจะขอฟัง

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน

พระตั้งช้ทุดตามความหลัง

หกเขยไปหาข้าตองครัง

ตั้นทงยาวไพรักไทรู

เมื่อขอปลตาชาติคจุมกไว้

เมื่อขอเนอกให้ใบหู

พระองค้จถามทงหกดู

เท็จจริงย่อมรู้ยู่เต็มใจ

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

มาหนึ่งกมหนาทว่าไร

จุมกแห้วงแกดั่งว่าปากเบาเกิด

กุกหงเซื่อเมื่อแรกก็ไม่รู้

ไปหาเนื้อหาปตามาแต่หลัง

อย่าดับปลับรับเสี้ยก็แต่ไป

ท้าวดำมดร้องเหวี่ยงหกเขยใหญ่

มึงตงใจเสยวตตปลก

ผีโสมตโกรทตัดเอาใบหู

ค้อตูกกบออกเต้าจึ่งเข้าใจ

มึงไปขอพระตั้งชื่อจริงฤไม่

กุกจะโไว้ชวาไม่ฆ่าค้

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

กะอิกกะโมีใครจะพาที่

พ้อตากรวจราตตวาทชา

เพ็ดทตเดอะเดื่อนมือนไป

หกเขยผู้ตรีทาขู

มื่อขยหิตาประหม่าใจ

ยังตะตำตะตักหงโหด

ไม่ได้ความจริงสักตั้งอัน

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

ผินหนาม่าว่ากับเมียพลัน

อ้ายเหต่านตแต่จะปลโต

จะฆ่าเสี้ยก็ถ่มเพชเวทนา

ตูกเขยเรากนตเต็คแต่

จะยกบ้านเมื่องมอบให้ครอบครอง

อันชาคักซึ่งชนพนนคต

จนนจวนค้ำยำของ

ท้าวดำมดเคื่องซุ่นหุ่นหัน

มันจริงตั้งทงนนเจามณะทา

ไม่เป็นโตเป็นพายชายหน้า

เอาไว้ให้ป่นข้าพระตั้งชื่อของ

ตั้งตวงแกวบริตุทษผู้ค้อง

ปลกข้องไฟร์ฟ้าเสนาใน

จะค้อตตักกนหาพรันไม่

หตมือนเดี้ยให้เต็มคา

ว่าพนางรับเขยทงหกคน	ใส่หัวไปให้พ้นชงนำหน้า
ชวงพระตั้งชกับนางรจนา	เข้าที่ไดยามาคุ่ใจ

๑ ๓๐ คำ ๑ ตระ

๑ ครนรุ่งสูริยาการ้อง	ทำวตามดครักครองไม่หตัมไทด
จ้งชวงพระตั้งชทงชองโย	กับเมียรักร่วมใจแดชิตา
ตั้งกระษัตรีษัตรีตั้งทวงเทร็อง	รุ่งเรืองระยับจับเวหา
แฉ้วแต่ดีจยุรยาครคดาศคดา	ตรงมาเกษสู่วรรณทันไทด

๑ ๔ คำ ๑ เต็ม๑

๑ ชนทวงคอกชดาร์ศรี	พวงพีหกศอกต้งใหญ่
พระตั้งชทวงม้งนำอาชาไ নয়	ต้งชงศ็อรไทยชนวอทอง
เกณท้แห่เกณท้แหนแน่มหนา	ชงทวนนำน่าเปนแถวถ้อง
แซ่เต็ยงแควตั้งชม็องกตอง	ออกไปย้งท้องด้นามคต

๑ ๔ คำ ๑ เชต

๑ ครนถ้งจ้งชวงพระตั้งช	ชนย้งพดบพดาหตั้งคาศ
พรอมทงหกลเขยแถบตุรี	เต็พเฝ้าแหนแน่มนััน

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ เม็ชพน	อำมรินทรมภพต้งวงสู่วรค
ทอศพระเนศรเห็นท้าวดำมตณ	พาดุกเขยชวัญออกมา
จ้งศรัตบอทเทวัญจันทร	ทนตัมต้งปราวณา
จำจะให้ไไ้เกำพ้อตา	เห็นฤทชวาพระตั้งชครังน

ว่าแต่แต่งองค์ทรงเครื่อง
ทรงเทพอวชาพาฐ
เทพบุตรครุฑาคนธรรพ
คตายนครพิดตต์ถไกร

รุ่งเรืองจำรัสศรี
กรวมกันคตแก้วงไกร
แห่แห่นั่นน้อมบงไชย
ตรงไปยังทองด้นามคต

๗ ๗ คำ ๗ เขต

๑ ครนถงจ้งหยดโยธา
แต่รวงเคอนไปพถนทานท
จะให้ใครไหนเข้ามาคต
จะได้รับเจียงไชยเอาไพร่พต

อยู่ตรงพตบพิดาหงคต
ว่าเหวยภมัทวธามต
ฤกษ์ครดินคคคคคค
เมียมกนคจงบคตมา

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ให้นกพรนหวนหวาควิญญา
จ้งถามพระสังขนงชกไช
ค้อยคตายนหาอทจทอเท
เห็นไพรชมาบองหนาค
ตูกเขยน้อยเรานคตคใจ
การคตมฉมภฏาเดค
วุนนไม่มีตายหมายชนะ
ว่าพตางทางปตบตูกเขย
คอยระวังคตจคตค

ทาวธามตได้พียงประหม่า
คด้วยว่าหคเขยนนเคยแพ
เห็นว่าจคตได้เป้นน
ตูกเขยนยนิมคตคไป
แต่จรวงว่ามคตคใหม่
ไม่เหมือนไอไชยเคอะเซอะชะ
พฉเกิดท่านแพนแต่จหนะ
คย่าเขาระยัยเคอะไมยอทช
ตูกเขยอย่าให้ยัยชายหน้าพ
แรงชอคตคคคคคค

แต่वनบานธำรุดำเจ้านาย	จะถวายหัวหมักกับบายศรี
มาทเม่นม ไชยชนะคดี	จะให้มือเฝ้าตั้งแก้วอัน
เด็นการม ไหริศพรบตั้ง	จะเวียนเทียนทำมิ่งตั้งขวัญ
นวดนางมณฑามารदानน	ชวณกันอวยไชยให้ถูกรัก

๗ ๑๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่อตั้งวงศ์ทรงศักดิ์
รับพรพ่อตาตำมิภักดี	เหตยุดเมียรักแต่ด้วยมพราย
จึงบงคมดาบิตรวงศ์	มาทรงอาษาเนติชาย
กรกมคั่นคตกรตกราย	ชกมาเรียงรายรำมา
ชายหญิงแซ่ซ้องร้องชม	งามด่มยศศักดิ์หนักหนา
งามทงท่วงที่ชอชชา	ตั้งพระยาดีหราชยาจของ

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน	โกศยมีศักดิ์ตั้งตั้ง
ชนชมด่มคิดตั้งจิตรจง	พดางทรงถิ่นชพกระทับโกตน
ดบตัวอย่างวางใหญ่ไวด้อง	ม้าคั่นรน้องดำพองเผน
ชกบงเห็นหันหกผกแผ่นโจน	พดาง โยนตูกคตดีไป

๗ ๔ คำ ๗ เชตฉิ่ง

๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่อชยชยบับไว้ได้
เตาระคตคตบไปทันโต	ลหัดไนยกดชกกดบับบรอง

ต่างแวงคันคดเป็นทัก
เวียนนวนวงวังซิงคตอง

ขมามมีเทาเคตาคตอง
เปตียนทำนองเข้าออกหุดกตอ

๑ ๔ คำ ๖ พระยาเดิน

๑ เมื่อน

คบมือชอเอชชะเง้อชอ
ตูกซันโตดเตนเซมหม่ง
มันเมื่อยเห็น้อยบอบหอยบฮัก

ฉวยคนโทถมยามาตีมน้ำ
หีบบุหรุคไฟใหม่ตามเดย

ดำตวงตังตังกำดั่งวุ่น
พิก่พานแก่ชราหุดามัว

ว่าพดางทางเรียกเอาแวง่นตา
ตูกซันมอวังเอชชะเง้อเจย

แต่วินมาดำหุกเซยใหญ่
ดำคึกคิดว่าดำฮัยชเคา

ตูกเกิดซันแนตูกเซยก
ไม่เหมื่อนมิ่ง โง่งมก้มฮอยไย

นางเมยเต่าปากคอกก็พอด่ม
พระกรวโกรธาตาอิ่ง

แตวเรียกรจนาเขามา
16/06/2565

ตาเจ้าดำวอยู่ช้วยคุดแต

ทาวสำมตรอวังรบให้ตพช

เห็นตูกเซยเป็นค้อหิวร้อคัก
พดัดตตุงตงมาซาแทบหัก

พิงพนกนึ่งโยกตะโพกเพตัย
หุกคว่าลำดักแต่วุ่นเดย

วัดตูกจุมกเมยไม่รุคว

แม่คุณชอโทษอย่าโกรชฉว
ไม่เห็นคัวว่าใครข้างไหนเดย

ได้จุมกแห่งหน้าตูกเซย
ยายเอยอย่าปรารมกเป็นรองเรา

เอชชะโรกินเข้าสุกเดยเปดำเปดำ
ชอกคตคตแพเขาประเดยวใจ

มาช้วยกแก้หน้าพชตาได้
ชัดใจจะใคร่ตองตักตองตัง

เจ้าการมตันทไม่มก
ผวมงอปรฮายชแพ

พอนไม่เห็นหนเป็นคนแก่
ข้างไหนแนดำมีจชตัว

๕ ๒
๑) เมื่อนน

ชกมาทหนึ่งวงรชไว้

ตูกเขยท้าวด้ามตคนน

ค่อตเค็ยวขบไม่บปธา

ควรทจะครของเมืองเด็องภยาศ์

ว่าแต่หะระคตอัยตอยตบ

พระอินทรแกตงอ้อนหย่อนมือให้

แต่แแต่งงว่าไปด้อยวจา

ฝมือคคตคตคกหนา

หาไม่พ้อตาจะค้องรบ

ปรากฏทวักคตทงตบ

กตบไปยงทพิพพมานไชย

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๕ ๒
๑) เมื่อนน

ครนทวโกตยหันไป

พระตั้งชผูมอชณาไครัย

กชบมโนไมยตงมา

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๒
๑) เมื่อนน

จุงกรค้อนรบชนพตบพดา

ปรวไต้สร่วมตคกคชจวบ

ช่างเคตาคคตอ้งวอ้งไคระไรเดย

พอนแต่ครงยงไม่ชธา

เมือครงบานเมืองตตพนน

ค้หนทไต้กไควอ้ง

แต่ตมเตอะทเค็ยงแต่เค็ยงน

ถ้ตูกแก้วแควตคามิมมาไปรด

เทวดาให้คูนบุญของเรา

ท้าวด้ามตตตตตตตไปหา

แม่ยายพ้อตาเข้าชมชย

โตมดบหลังไต้ตูกเขย

ทรวงตั้งง่าเงยก้งามครัน

อนคคตชมานชยน

ก้อออกชชกฏกนว่าตวัด

จะเปเนรองเจ้าราวห้าเอาดี

ไต้ร่ตวงร้จ้ตบ

หมตตั้นทงโคตรเปเนช้เขา

จรงฎไต้เด้าเจ้ามณฑา

จะตองรีบหนีหายอยู่รอมร่อ รอดตัวเพราะพ่อของข้า
 พดางกอดจูบตบได้ไปมา ผิวเมียบู่ผาดงกำนั้บ
 เจ้าเห็นตเห็นอยหนักหนาหน้าตาแห่ง ปราบรณตมแตงมันจะจับ
 ทำวพ่อตาครัดตั้งบังคับ ยกดำรับมาตั้งตูกุกิน
 แม้อยาจะตายแบ่งมาทาให้ นาดอกไมหอมฟุ้งจรงกดิน
 หยิบถาดน้ำชาออกมาริน เจ้ากินให้สบายหายหิวมา

๕ ๑๖ คำ ๆ

๑ พนักงานจัดดำรับคับคัง ยกโต๊ะเข้าไปตงตงตรงหน้า
 พระตั้งชนั่งกนกับพ่อตา นางเมียบาหมอบพัดบดแมงวัน

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ครนพ่อตาตูกูชเยด้วยเต็ด ทำวถ้ามตมองแล้วเกษมตันค
 ตงจากที่ประทับพิงพิงตาพตัน พากันเขายังวงใน

๑ ๒ คำ ๆ เชิด

๑ ชนบนพระโรงคตไม่ทันนง ครัดตั้งเสนาผู้ใหญ่
 ตูกูชเยกตคตมไซย จะเศกให้ครองกรงในพรงน
 จงช่วยกันเร่งรัดจัดแจง ตคแตงตั้งการภิเศกศรี
 แห้แหนให้สูกกกว่าทุกที่ แด้วจะมีเอ้หนาตักเก้วฉน
 ไปปฤกษาครุตครมหนัก่อนเหวย ไครเคยรำคิตชยัน
 อีเหนาเรียงมีสำอุนากรรณ จะประชันดาหลังเมื่อครงครวญ

ทั้งหุ่นโขนโรงใหญ่จึงผู้หญิง

ทุกตั้งจงใหม่ถลวน

กำขัณฑ์ทำงานการจวน

ตั้งเดี่ยวเดี่ยวตั้งจวนเข้าข้างใน

๑ ๘ คำ ๑ เด่มอ

๑ บดินน

ตั้งรับตั้งผู้ใหญ่

มาตั้งเวรเกณฑ์กันทันใด

นายไพร่เร่งระดมตั้งมทบ

บ้างแต่งที่ปราดาทรราชฐาน

บ้างปลูกโรงงานมโหรีศพ

กระบวนแห่เตรตั้งขัณฑ์ครบ

ตามชนบชกรรมนิยมเตรียมไว้

๑ ๘ คำ ๑ เจรจา

๑ ไม่นน

ทำดสามตไม้อยู่คู่ชดุกวงไขว่

เที่ยวตรวจงานการช่างนำข้างใน

มิได้หยุดยั้งนั่งตั้งเดย

บัดเดี่ยวไปให้เมียแต่งธิดา

บัดเดี่ยวมาจัดแจงแต่งตูกเขย

ครันเดี่ยวจ้นำพาไปเกย

ร้องห้ามเฮ้ยอย่าชวางทางตูก

ให้ตั้งทรงตั้งวิทายานมาศ

อำมาคยเดินเคียงเป็นคู่

เกิดอันกระบวนนำหัดตั้งพรังพรู

เดี่ยวออกนอกประตูเห็นไป

อภิรมชมสายพรายพรรณ

เดี่ยวประ โคมต้นหนวันไหว

ทำดสามตกับเมียมาข้างใน

ตรงไปมณเจียรที่พิช

๑ ๘ คำ ๑ กตองโยน

๑ ถึงพร้อมแถวพากันมาง

บนบดตั้งกนงเคียงเคียงบายศรี

พร้อมพระวงคำเด่น

ครันใดฤกษ์ดีให้ตมของ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดินน

ปโรหิตผู้เถาตั้งสอง

จึงจุดเทียนติดกับแว่นทอง

ค้อยประคองเคารพอภิวันท์

เวียนทองตั้งไปข้างในรับ
มิให้ศพครบตั้งตั้งตั้ง

ประโคมขับขานเสียงเสนาะดังนั้น
ก็เดินขบวนพร้อมกันทันใด

๑ ๕ คำ ๑ มหาไชย

๑ ครั้นครบเจ็ดรอบตามคำสำหรับ
เอาจุณเจิมเจติมภักตร์ภักตร์ใน
แต่ด้วยอำนาจของพรศักดิ์
ทุกข์โศกโรคภัยอย่าพามา

จึงดับเทียนโบกควันให้
ทั้งองค์อรไทยพระธิดา
ต้องกระษัตริย์จึงเป็นคู่ชา
ให้ชนเฝ้าชาวอโยธยาหมั่น

๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
จึงตรัสแก่เชษฐาญชันท
ตำรวจพิทักษ์ให้แก่เจ้าหมด
ควพร้อมกันขาคามิตมด

ทำวาดำมดปรีดเปรมเกษมศ
ดมบัตินบรู๊แดร์พด
ทั้งบ้านเมืองเกรงยศเกรงคน
ขอพึงตุดตองคนไปจนตาย

๑ ๕ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
รับตั้งแต่นั้นมอบขอมกาย

พระตั้งขึ้นชมดมหมาย
กรวามถวายบังคมก้มภักตร์

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
ครั้นเสร็จจัดมโภชตกรัก
ตั้งกระษัตริย์แต่ตั้งเจียงอย่าง
เห็นเห็นเป็นชนิดชัดแต่ไป

ท่านทำวาดำมดผู้มศักดิ์
มอบเวนอาณาจักรกรุงไกร
จากปรากฏปรางค์ททองมองได้
คืนเข้าวังในมิได้ช้า

๑ ๕ คำ ๑ เจริญ

ตอนที่ ๖ ท้าวศวิมลตามพระสังข์

๖๓ มาจะกด่าอวดทไป

ครนพระดังชเคตักปรีดา

ยังแต่ถมถนนี้

ท้าวศวิมถนนี้

นางอาไศรยอยู่ค้ำยยายกับตา

เทียบเกบมกหักพินโพงพ

จำกจะให้อไถ่แก้ว

จึงจะได้พบรักตรรกน

ถึงท้าวดีหัดในยไครครังษา

ดมความปรภาณนิกไว้

ชอจนทเทอ์ครไถ่

ขบไถ่เสียจากถน

แต่ททุกข้ทรมมาเหมือนทษ

มาชยเตยงชวเป็นนรินทร์

ไปรับตัวโคมฉายผยผน

ในเขตรชณท์ด้ามถภาวรา

๖ ๘ คำ ๖

๖๔ คิดแต่แต่งองค์ทรงเครื่อง

ถอกระบของเหล็กใหญ่โคตคตา

รุ่งเรืองระยับจับเงหา

เหาะจากฟากฟ้าในราตรี

๖ ๒ คำ ๖ ถม

๖๕ ครนถึงปราสาทไซยไฟษนค

เห็นหดับเงยบเยยบเยนทงชาน

จึงเตอนถอยขยับนบญชวไซย

เหวยเหวยท้าวศวิมถ

ท้าวศวิมถเรื่องศรี

ไมม่ใครพินตนดักคน

ร้องเรียกเข้าไ้ไปหลายหน

นอกรนถอยไ้ไ้ไม่ชานรับ

๑ เมื่อนน

ทวยควมตมจดับ

ไดยนเรยกเข้ไปตกใจน

ม่รคพทฐ้เหยงว้เดยงคอร

ค้อยย้งตงจกแท่นแถวถอยหตง

นพงนคพร่นทวนทว

เบคแถตแถเห็นศ้ห้ศ้ในย

ถอศรเบของเหตค้ทวใหญ่ท่วด้าคต

ควณกถวถวถนงนงค

ตบอคคกปรห่มว้ม่ว้จขณ

บคน้คค่างทนทค้ศ้ศรณ

ศมขณเข้ชอนนทอนคคค

๑ ๒ ค้ ๑

๑ เมื่อนน

ศ้ห้ศ้ในยเด้แถรงแถตงช

จรงบอภอกอชนทให้ว

เรวอยู่ฟวกฟว้ศรฐวไถย

ชอว้ด้สมเด้จมขณ

จมะมตถวชวคทรให้มวขใหม่

เห็นว้พนมือแถวฎวไร

จ้งม่ออกมทหกน

ชย้พคชอนชบหตบหน้

จนขว้จจะชวศ้ญ

ว้พตงทงถบมญชรพตน

ด้มดศคทกถนควถกถง

๑ ๒ ค้ ๑ เซต

๑ เข้ไปนท้ไถย

เห็นหตบคานงนทอนศนหตง

ชนศรทบมคยงเดยงคตงตง

นชยฎยงนงได้ชงนม่ชย

แถตงท้หตบหตอชขน้คค

เข้จขบเชนคคชกคคคคคว้หวย

ม่ตนคคคคคคคคคคคค

ทว้จุนววขว้คคคคคคคค

๑ ๔ ค้ ๑

๑ เมื่อนน

ทวยควมตงยงหม่นทมอง

เห็นพระชนทวตงทงว้ศรเบของ

เขมอขบชงว้จ้งว้ช้พคคค

เมื่อข้าอยู่ดึกไม่มีโทษ
 จึงไปรบบอกข้าเจ้าเฮาบุญ
 ฤจะเอาด้นบศพิศฐาน
 เถียรช่วยขแข็งให้แจ้งใจ
 ตัวข้าจะตายอกบวชเสียด
 จะจำคดีภาวนาอยู่หาวิต
 ข้าเป็นคนแก่เล่าเนาใด
 ยกมือไหว้ทวงมหิตกถกถว้แล้ว

ท่านมาโกรธาโกรธาว่าดูน
 ชึ่งเคองชุนคังแค้นด้วยชอใด
 ยศศักดิ์ศฤงฆารเปนไฉน
 จะมอบให้ทุกตั้งดาร์พัต
 ขอแต่เมี้ยตักคนปรนนิบัติ
 ระวังจงหวัดไม่วาง
 ขอโทษเกิดเหตุระหม่อมแก้ว
 แม้นมิไปรดก้แวงไม่เป็นตัว

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
 พังท้าวเชอมอบครอบครวั
 นำขังนักหนาพระยาเคอะ
 ม่นนำต้จริงหนอให้ค้อพับ
 มีแต่ไ้เง่าเฆมำมัว
 เชอแต่เมี้ยนชอไปเปนนิจ
 นางจันทนนนิตตั้งไร
 มีหน้าข้าจับพระตั้งขมา
 ทำยุงหยาบมาปกรรมไม่คิดเห็น
 เชอคนฤษยาทางตาบี่
 แม้นรักตัวกตัญยอย่าหึงเสียด
 แดงเจอดเงอตระบองจ้องไ้

ตั้งให้ไ้ไนไ้ยไ้ยนักขมหัว
 เห็นแต่เมกถกตั้งกรทะฐด้าทบ
 พดเตอะหลงโหดไมไ้ได้ศัพท
 ยังจะกตบ้งอนง้อชอชอวิตร
 ไ้ไม่ฤทที่ต้อกระทำผิด
 จะทำไ้ไม่ไ้พิจารณา
 จังขบหนตไ้ต้อออกออยบ่า
 ถ่วงตงคองคาไม่ปราณ
 เสียดแรงเปนถึงท้าวเจ้ากรุงศรี
 วนนช้วนจะบรวไ้โดย
 ไปตามตกตามเมี้ยมาไ้ไ้
 ทำชิตชิตชิตใจจะตั้น

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ทำคาบปลัดปลัดกงกัน
ซึ่งวงยงหอดงเข็ญผู้หญิง
เหมือนหนึ่งคน โดตเฉาเมามัว
อินนางจันทนชาให้ซบหนี
หอยตั้งซัดดวงตงในคงคา
จะไปตามที่ไหนมาได้เด่า
มิเมตคาฆ่าตัดคงม้วยมิด

๑ เมื่อนั้น

อินตูกน้อยหอยตั้งซัดกุมาร
ถึงจะทำอย่างไรก็ไม่ตาย
บัดนี้ได้ตักถ้าวทำวดำมด
แต่ตั้งวงจันทกัถยา
ยายกับตาเตยงไว้ในพงพี
นางอยู่ยังปดายค่านบ้านนอก
ทำวดจรวบร้อนนอย่านอนใจ
ให้ได้ดำเร้งในเจ็ดวัน
เม้นนานเนิ่นเกินวันดีญญา
เป็นกะไรได้ย็นอยู่แต่จตุ
พระแกตงซู้ซำดำทับ

ทำวยคีวมัดไม่มีขวัญ

ปากตั้นเตยงตั้นขอโทษคว
ไม่ทันคิดผิดจริงแต่กุดหัว
ความซวยเป็นพันคนนา
ก็ตั้งไปทลายปีกหมา
ปานหนีตามันกินตั้งชีวิต
อินโทษาฆ่าเจ้าไม่พ้นผิด
ขอพระองค์ทรงฤทธิ์จงโปรดปราน

๑ ๘ คำ ๑

ตั้งहितไยได้ฟังจึงว่าชาน

บุญญาธิการเขาตั้นพัน
บรรยายเจ้าความมาแต่ตั้น
ครอบครองไพร่พดมนครี
ทนทุกข์ทรมามาหมองศรี
เทวียากเย็นเข็ญใจ
เราเอนตุดอกจ้งมอกให้
ตามไปรับตักกับเมี่ยมา
มิให้สอนฉนั้นผิดสา
จะตงมาตักบให้ยุบยับ
มากอดมือนองโยกโงกหงับ
แล้วแผลงฤทธิ์เหาะกดับไปฉับไว

๑ ๑๒ คำ ๖ เเช็ด

โอบี ๕ ๕
๑ เมื่อนม

ประจักษ์แจ้งแห่งคำดีหัดไฉน

วิญญูถนงถนอยหอยสังข์

แต่วุฒุนครควาพังถนเมย

แต่พดด้พรากจากไปหยดยบ

แต่วมหน้าซำตักกจากไป

พระยังคคิดตะห้อยสร้อยเค้ว่า

พระนครของขตนาจาบัตย์

ทำวศวิมถหม่นใหม่

พระเว้าร้อนฤไทยคังไฟเดย

พอดผดพดงตั้งให้ไปถ่วงเดย

ยังตะห้อยตะเหี้ยเดยนาใจ

ปานจะทุกขัตรอมมอมไม้

จะอยู่เดยอเบยเดยใจทุกคั่นวัน

กอดเข่านั่งโงกโคกคัตย์

ด่อนนอนอยู่ไนที่ไดยา

๑ ๘ คำ ๑ โอด

๑๕ ครนึ่งรวงร่างต่างแดงทินกร

ไม่แดงของคสังรงเดยโยธนา

พร้อมหมเด้นาซาเฝ้า

แตวดแดงแจ้งความตามคค

พระอินทรบหนส่วรวรคท่านตงมา

ถึถระบองเหตุกใหญ่เท่าไม้ซุง

ความกถถถถถถถถถถ

เรอขงชชชชชชช

เว้งเว้งวบรคจครพด

ชานักไม้ได้นเด้นา

ทำวขิงทุกขร้อนเป็นนักรหา

ออกมาพระโรงคคคคคคค

จิงครสรีเรียกให้เขามาดังนี้

คคคคคคคคคคคคคคคคค

กคคคคคคคคคคคคคคคค

หมายมุงจะทูปให้ยุบยับ

จกคคคคคคคคคคคคคคคคค

ให้ไปรับหอยตั้งชานางจันท์มา

จะพากันคคคคคคคคคคค

จะโคตคคคคคคคคคคคคค

๑ ๑๐ คำ ๑

๑๖ บคคคค

กคคคคคคคคคคคคคคคค

16/06/2565

เด่นารับตั้งได้เกษ

ออกไปจากที่พระโรงจว

๑ ๒ คำ ๑ เด่มอ

เฮ้ย ๕๖๖ ๕๖๐
 ๑ ครนถงจรงแกตงทำกระแอม ยมเย้มเยาะองคพระทรงคักค
 เขอะไรอ๊กกะทักคักคัก ไม่รู้จักเหตุผตต้นปตายเดย
 จะยกรกรพดไปไหนหนอ นำหัวรอนักหนาเจ้าข้าเฮ้ย
 ทุกซรอนถั่งใครไม่เด้มย หักเซยกัยกัยฮ้อยหุยเจียว
 ตูเหมือนบาหตงนงมวมน จนฟ้าชนคบหนาชอบคาเซียว
 เซอะซมงมงายไปฝ่ายเดี้ยว ซ่างไม่เหตยอหตงนักรกรตรา
 เปนกระษัตริยครัดแฉวไม่เม้นยำ กตบถอยคินคำทำชายหนา
 เหมือนไม้หตถบักเดมเฮนไปมา ยังกว่ตถเด็กเด็กกอมมีอ
 หนาดายคายถ่มตงถั่งคิน จะกตบคินกตบคินไม่เกดยตฤฯ
 ไพรวบ้านพดเมืองจะเดองภฯ ออกซ้อทาวเรอเฮอนำซ้ง
 นางจันทวาชวดอบาทถว ออกถุกประหตาดเปนหอยถั่งซ้
 ซบไถได้หัวจากรวดง ไม่อึ้งซ้งซ้อแฉวหนอเรา
 เดียวนคิตคิตใจอย่างไรฤฯ จ้งร้อจะไปรับกตบมาเด่า
 ซ่างไม่ฮอดส์เดยดูเอา นางเยี้ยเข้าหัวเราะเยาะโยไฟ

๗ ๓๔ คำ ๗

รำย ๕๕
 ๑ เมื่อนน ท้ายศวิมตมันได้
 ตกชนกระทบบาทควาตไป กนการอะไรทำไมก
 กตบมวนเยี้ยเยาะหัวเราะธา ดอยหน้าค้ำคาวมซ่มซู่
 จองหองพองชนเปนพนร ว่ากฐิวชาตารพน
 ระวังตวเหมือนนวดถั่งหตงชาด เห็นแค่กามินผาดก้หตาดหวน
 ทวงททานองจะบองกน เริงชนของเจ้าข้าเข้าใจ
 เดิมทคิตคิตาเปนหน่าซ้อ เซอถอกถ่มหตงไม่ตั้งได้ย
 จนตูกเมี้ยกฐพรากจากเวียงไชย เพราะมั่งฤฯไม่ได้ทุกซรอน

16/06/2566

คนนครเนตรทวนกรวดกราด
หน้ากอกขอยองวงวอน
เพียงเอยผ่ล่างเทวดา
แแต่จะจับศวดคนอคนราย

จะตให้ศวดชาตเป็นตองท่อน
ผ่นผ่อนผัดใจจึงไม่ตาย
ให้ไตตกเมี่ยมมาหมั้นใจหมาย
ฆ่าเตยให้ตายววยชวดศร

๗ ๑๒ คำ ๗

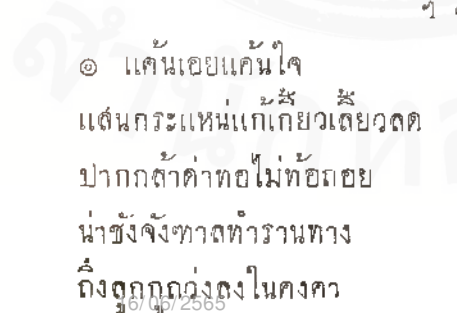
๑ นำเขยนำหัวรอ
กรวดกรอดตอดเตนพงเห็นฤทช
เต็มว่านางจันท์เป็นกาด
นชรอยถลกกระทำยาเขย
อ้างเขาต้วรกรชอนทรวพรหม
เกิดมาพงได้ยนิพระอินไป
นอญถานางบุญหนักศักดิ์ใหญ่
ศวดแแต่ทพระองศทรวงธรรม
เขยก็ถ่วงศกชายตัญหยาไป
ปานนเดอดเนอเป็นเหยอปลา
ไม่ว่าศกคิมบุญเตย
มันหน้าใจตงนำชัวตายไป

เขยอะไรใจคอช่างหงุดหงิด
มาหยมผิตว่าชาอิจจมาเมย
เตยงใจไม่ตจ้งชบได้ย
คคตถเมยชนมาแแต่พาโต
ใครเห็นตมตด้วยมั่งชงบตไป
ชัวไม้องเจ้าศกคอย่าหลอถกกัน
ร่อนไปถิงจนบศทรวงศ
จะไปรับเมยชวดนางจันท์มา
มิตองให้ประคานาตงคำหา
ไปงมเอากระตคมากเป็นไร
อกเอยมาเป็นเชนมได้
ให้ตมทกรทไครพระโอรต

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ แแต่เขยแแต่ใจ
แแต่กระแหนเกกเกยวเดยวตต
ปากกตาคำทอไม้ทอถอย
นำชงจิงทาดทวารานทาง
ถิงตูกถ่วงตงในคองค
พระอินทรวชกเหตุผตค่นปลตาย

ถลบจะให้กนเป็นชปค
จริงแแต่กระชากศคตคตคอง
ชอกคอยตถคตคตคตคอง
รือยดีรือยอย่างชางไม่ชอย
จระมอคตม้วยมรณานนชอย่าหมาย
วามงนแแต่ร่ายคิงชูกุศิม

61.107/2385

อย่าพิศเชิงเตตาระเยาะเย้ยข้า
 मैंได้ถูกเมียดมอวรมณคดี
 ฟรุ้งนจะไปปรับนางจันทมา
 พระโกรจกรเวียดเคียวพวงนงก

คงจะได้ดูหน้าอกคนผิด
 กูจะคิดไม่ถามสักตำมยก
 กัดบคั้นไม่ซ้ำอย่าจิดก
 เคืองซุ่นมุ่นหมกจะชกดี

ฯ ๓๐ คำ ๗

๑๐ ชะเขยชะตา

เขออะไรมาเป็นเช่นนี้
 มทตคตินชนเหตอ
 วิกเคทชววมเวมา
 ตำรพดไมคิมแดชว
 เขาพระอินทรพระอัยมาพตอย โกง
 เจ้าช่าเขยไมเคยจะพบเห็น
 ยกเมยชนไมนอยออกตอยฟ้า
 มีไปรบไปพากันมาโย
 ขย่ำพิศทหมายมนบนนมอ

โมโหโกรจกไมพอที
 ช่วยว่าให้ดกมิเอา
 ปราณดีเอาเรือเดี่ยวอีกเล่า
 จริงอยกระช่าเจ้าเป็นคนโง
 เดียวนกเห็นศวอย โดง โดง
 ปาก โม้งไปกระหนกนินทา
 พดเด่นตามดบายไมอ้ายหน้า
 ทินนะชะตาจะเดอชฎา
 ช่าห้วงเหนยวไฉเมื่อไรฤ
 โกรชชงองอชจะทำไม

ฯ ๓๐ คำ ๗

๑๑ ชะเขยอคนคด

เยาะเย้ยหมหัวไม่กตวิโคร
 ว่ากแอมอ้างเขาพระอินทร
 ปากคชนอชฎานนไม่ครนศร้าม
 คุดยงว่าตาทอ
 เตตาระผัดคตวิอคชเป็นเข็น

ข้างประชตประชันน้ำมันได้
 เขออะไรได้ถ้อยร้อยความ
 ประมาทหมันจ้วงจวบหยาบหยาม
 ตวนตามนักรหน้าอหน้าเป็น
 ยังช่นเข้ามาพอดอเต้น
 ชู เข็นเท่าไรกไม่พง

แกตั้งเขียนหัว
เลขพออรอวง

เขาระยั่วให้คั่ง
เหล็ดยวหลังแต่นไป

๑ ๖ คำ ๖

หรือ
๑) ช็เซยอซาคัง
เลียงมันไวย
ตอเตนเซ้นน
ควคิมพยัค
ทงคทงดา
ถูกของต้องคัง

ชั้นเดี่ยวเงียงผัวหากัดงไม่
จรวไรใจคด
เหล็ดที่จะอด
ไม่ตดตะมั่ง
ปากว่ามอถิ่ง
รื่ององอออกไป

๖ ๖ คำ ๖ เช็ด

ร้าย
๑) เมื่อนน
เจ็บปวดขบขบยอยค้อยรอยไม้
ความกตัญญูคัวคั้งนงก
ตุกขณเดินคัวนครวญคัววง

นางจันทาเคว้าด้รยัยตะห้อยให้
หน้าตาไหลเป็นคราบอาบแก้มคาง
พตคตอกอิมจันทถิงขณด่าง
กตบมาค้ำหนักนางพันโค

๑ ๔ คำ ๖ เพลง

๑) เมื่อนน
หยุดนั่งเหนอยบอบหอมหายใจ
กอดยากหน้าอยากทำนถักหนานัก
กัณหาด้าดกถนไม่ทน
แต่วคคคคิงคำอำมรินทรา
ชวนเหล้าด้าวด้รวรคัก้านัดไน
เห็นเด่นรพคคคั้ง
ขนทรวงข้างท้งหลังคทา

ท้าวยศคิมตบ้นเมื่อยให้ด้
รื่องเรียกไปใครนอกำนัต
เร็วเร็วไปคักมาด้กขัน
มอดั้งนงกทกพรือไป
จะหน่วงหนักชกข้าเห็นไม่ค
เล็ดจไปยั้งที่เกยดา
พร้อมพรงไฟร่นายข้ายชวา
รับเร่งโยชาคดาโคต

๑ ๗ คำ ๖ เช็ด

๑ ออกจากภวราเข้าป่ากว้าง เห็นบ้านเรือนรายทางให้ถามไถ่
 ไม่ได้ข่าวราวเรื่องกริบไป จนเกือบใกล้ที่อยู่ย้ายกับตา
 โยธาตาเดอยเห็นอ้อยอ่อน จึงหยุดหย่อนผ่อนพักที่กต่างมา
 แด้วคำร์ดีศรีดีตั้งเตมา โหคงพดบพตาทนใด

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน เด่นารับตั้งบังคมไหว้
 มาเกณท์กันเว้งรคคคไม้ ปดุกพดบพตาไชยฉบพดบ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน ทำยศวิมตโศกคัลลย
 เด็ดจขนพดบพตพนาวน ำภูกถึงเมยชอญจันท์เทอ
 จังตรดีตั้งบรตาด่นาใน จงคุมไฟรไปค้นหาโฉมศรี
 แม้นประดบพบปะนางเทอ กตบมาแจ้งคคคจะตามไป

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน เด่นาเข้าเฝ้าน้อยใหญ่
 วัตั้งบังคมภวไนย ออกมาเรียกบ่าวไพร่ทุกหมวดคคคของ
 แยกย้ายรายกันเทยอด้บด้าง พังข่าวเขาวมาตยทุกบ้านชอ
 เห็นคนมทไทนไปคคคชมอง เทยอทองทุกแห่งแพรงพราย

๑ ๔ คำ ๑ เษิต

๑ เมื่อนน นางจันท์เทอโฉมฉาย
 ๑ ถ้าไคร์ยเคหาตากับยาย ยากเย็นเป็นหม้ายมาหตายมี
 เข้าคาค่านงถึงถกน้อย ให้เปดยดเปด่าเครำสร้อยหมองศรี
 กินแค่นาคาทุกุราศรี เทอชูปผอมคคคมใจ

อยู่ท่าให้เก็บผักหักพินชวย จะเว้นฉายเวตาก็หาไม่
แต่่นดำบากยากเข็ญเป่นพินไป มิได้มีคู่ชแต่ตั้งควน

๑ ๒ คำ ๑

๐ ครนเพดาต่ายฉนหัดควนบ้าย จึงชวอนตากับขายผายผน
ตงจากกระโทมทบัณบัติน ช่วยถนคกนาคำเข้าปตา

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๐ บคณน เห็นทไปเพยจหา
ไดยินตำเนียงเสียงพคจา ย่องเหย่าเข้ามามองต
เห็นขายตาพากนไปคกนาคำ แคนางจันทนนศาคาเข้อย
บ้างบอกเพอนว่าเหมือน โนมคร ต่างพินจพิศตเบนครักพิก
พวคขอเผาคนหนงจึงว่า พระแม่จันทกตยาขารจิก
คตฉิครปชบผอมนถัก ถนยคัดฉนคักคตตั้งเวชใจ
ค่างคนค่างจำดำคัย รุจกฉนตวยกนไม่ตงได้ย
จึงปฤทษาคำเราจะเขาไป ถามทกชกไซ่กไม่ต
จะไปทตถตงแจ่งถิจจา เสิญเสด็จมาหานาง โนมครี
แต้วแบ่งบั่นกนอยุ่คเวถว เห็นควนนายก็กตบมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เชติ

๐ ครนถงจิงทุดเจตยไซ่ ตามทที่เขยวไปตื้อมหา
ไต้ประลัมพบนางกัตยา อยัดด้วยขายกบัคาคนพิการ
รูป โนม โนมพวรรณก็ชบเศร้า คักนาคำเข้าอยู่กตางบ้าน
ยากจันทนทกขัทรมาน นำตงดำรตัมเพชเวตนา

๑ ๔ คำ ๑ เชรจา

๐ เมื่อนน 16/06/2565 ทาวยศวิมตก็หรรษา
จึงว่าตัมคเนแต้วเสนา เรื่อเรื่อย้าข้าพากูไป

แต่แวเรียกเหต่ากำหนดชนท
ตงจากพตบัพตาคตาโคต

ทเทอเคยชอบอชฌมาไศรย
เฒ่าในน่านำจرت

๑ & คำ ๑ เชิต

๑ ถึงไรโกตเรือ่นายตา
เฒ่าพาเสด็จพระภุม
ท้าวค้อยแหวกช่องมของเขม้น
นิจาเอ่ยยากเย็นเชญใจ
ผอมชบรูปทรงก้แก่เกา
ยังคึดตัมเพชเวทนา
แต่กวตถนถนกรวีแฉ่งเชิงใจ
บรรดาเฒ่านางกำนัน

ตั้งดเจียบนักษหน้ากตฉวี
ไปแอบทสี่มทุมพุ่มไม้
แถเห็นเมยรักกัจจำได้
เขาใช้ตราครดำเข้าปด่า
ผมเฝ้ารุงวังเหมอนดิงบา
พระพุ่มฟายนาตาจาปดัย
ออกจากพุ่มไม้ซ่มซมน
พร้อมกันตามเด็จจจرت

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
ผนแปรแถเห็นพระดามี
อกใจทกทักนกกต้ว
ทงด่ากเถยพตนมทนชา

นางจันทเทอ โคมศรี
เทอหวาดหวนวิญญา
ฤาจะมาจับตัวไปเช่นฆ่า
วงชนเคหาทนโต

๑ & คำ ๑

๑ ฝ่ายตองเฒ่าชราตาขาย
คิ้วต้งนงนงคคกใจ
เข่าต้งห้องโนยงไม่หยุด
กต้วจะต้งเกยบกรอมหมอบกระเต

เห็นคนมามากมายไม่อยู่ได้
วงชนกระไตไม่เหตยวเต
ยายพาตามตเข้าโคไศเร
ไม่ไหวตึงนงนงนงภา

๑ & คำ ๑

๑ เมื่อนน 06/2565
เห็นนางหนชนเรอนไม่พูดจา

ท้าวยศวิมตนาถา
พระตามไปคั่นคัจำหนถนถนง

ศุภาคตงคว่ำคว่ำนักษทานัก
ครวฬนครวิไฟเทยวไต้มอง

พรนทวดกตวิจะหักค้อย่างย่อง
แตงเจ้าไปโพห้องเห็นเทว

๑ ๔ คำ ๑

๐ ชาติ ^๑ นิงตงเคียงนางพตางพตจา
จะรับเจ้าเข้าดีพระบริ
ซึ่งโทษพลตพตงแต่หงตงน
อจันทาเจ้ากรรมแกตงชาเคิม
เตยอนรตักตอจาชวชา
ตบไปจันตวยจายชวชิต
เปนตวยเควระหักกรรมทำไ้
จงปรานตักกันเตยเกิดเรา
นิจาเอยแต่พรากจกมา
ว่าพตางกตคองคิงคราญ

๐ ๑ โฉนหนักตยาจิงวงหน
เศ็กเปนมเหยไ้ตามเคิม
เพราะคนม้นยุงตงเคิม
จิงจอยงหงตงเคตมไม่ทันคิต
จะออกมตุงะโทษที่ทำมิต
มิได้คิตหงตงโหดใจเบา
จิงจำให้วิโยคโคกเคว
จะชงโกรรโยเต่าไม่เข้าการ
คตมอมแมมหนักหนาน่าตงตาร
ภบตชบตงทรงโคก

๑ ๓๐ คำ ๑

๐ ๑ ร้าย ^๑ เมอนน
ให้คิตเคันตงแต่หงตงมา
ชาคนชวชิตอชบาทอเมอชง
ตงเต่าเกิดมตักภาต
คตวนนระบอภญาเตอชง
อชยาพตให้เห็นอชยาปากชากเยน
จะมารบักตบคินเข้าภรา
ยศคักคิตไม่ประตุงริสเพริศแพรว

๐ ๑ นางจันทเมินเตยไมคหน้า
กตยาจิงคตบไปทนต์
พระเคันเคอชงชบเตยจกกรุงคร์
ภมจิบถวงเตยทงเปน
โพไร่บ้านพตเมอชงกรเห็น
รชเอนเห็นตงเตยตงแตง
จะพทหน้ามถมอชงไม่ตงอชง
ไม่เหมอนเมยแกวนางจันทา

ปากคอเขาพยายาตขาดเหต	ด่ารพิศพระจะเช็ดเมี่ยมว่า
ข้าเป็นคนอาภัพอันบุญญา	จะตั้งคายช้อยป่าไม้ชอไป

ฯ ๓๐ คำ ฯ

ไอ้โถม นิ่งเขยนิ่งแก้ว	แต่ก่อนพิศแต่เงาเงียงไม้
เดยวนริเท็จจริงไม่กรังใจ	ทีในความช้อจันทา
เมื่อคนนงนองตักต้องยาม	พระอินทร์มาบอกความให้ตามหา
ว่าตักน้อยหยอตั้งขปรีดา	เจ้าอย่าปรารมภ์ว่าตั้งคาย
กตัญญูไปได้ถักถ้าวทั่วสามด	รพดอกระทักอีกใจหาย
ขย่ำมันตั้งขิงโกรธเดยทำนยาย	จะคิดเป็นคดีตายกันทำไม
พิศตั้งอตำห้มาหาเจ้า	หวังจะเท่าให้ตั้งตั้งไฉย
บดินจะพาทันคตาคาโคต	ตามไปรับองค์พระโอรส
แม่นได้ตักเรามาถึงธานี	จะฆ่าอันร้ายให้ตายหมด
ขย่ำเค้ว่าสร้อยโคกคีตยรัตนต	พิไม่ปดไม่ตวงเจ้าตวงใจ

ฯ ๓๐ คำ ฯ เจริญ

ร้าย เมื่อนน	นางจันทเทวีศรีไศ
ไฉยนช่าวตถกยาที่เอาไฉย	ว่ายังไม่ม้วยมอดจวตถวาย
นางเปรมปรีดคใจเป็นหนักหนา	ทีเคืองชดภักดีดักเห็ดหาย
จึงเคารพบนอบขอบกาย	กราบถวายนั่งคมพระตำมี
แต่นางซักไซ้ไถ่ถาม	จึงฤาได้ความเพราะโกตย
แม่นตักน้อยหยอตั้งขยงอยค	ชานจะตามแต่ตั้งไป
แค่ขอพบคนยายตาตงตั้งคน	เมื่อยากจนได้มาเอาไฉย
บดินทจะพอดจวโคต	จงโปรดให้แทนคนยายกับตา

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น ทำด้วยศิวมตต์กัทธิรชชา
 จึงตรัสตอบปัดอบนางกัถยา อธิษฐานคำนึงถึงใจ
 เจ้าจงจิตแจ่มแจ้งกาย ฝันผายไปพดับพตาฮาไค้รย
 ว่าพตางทางเรียกกำนัตใน เอาเครื่องทรงมาให้กัถยา

๗ ๕ คำ ๗

๑ บัดนั้น ฝูงนางกำนัตกัทธิรชชา
 ต่างเชิญเครื่องคันต์คนชรา เข้าม้าถวายนาง โดมยง

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น นางจันทชนสมตัมประดังค์
 จึงเข้างห้องในตังใจจง ด้ระด้รงทรงเครื่องคันต์คนชรา
 ดำวไร้หมอบกราบอยู่งานพัก นาง โดมยงทรงผดค์กษา
 แต่งองค์ทรงเครื่องประดับประดา แด้วกตัมมาเผ่าขงคักภูไ้เอย

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น พระดำมยมย่องม่องไ้
 จึงตรัสถามเม็ยชวัญพันโค เออยายคาไปไหนไม่เห็นตัว
 เมอศรกะพเข้ามาในบ้าน แกชนเรือนตณตางเม็ยผัว
 ว่าพตางทางมอทในครวั คันคว้าหาทเว็ยจตุแด
 เข้าในห้อมมองไปมองมา เห็นยายกับตาอยู่ไ้ไ้แคร์
 พระบอกรมเห็ชว้านแน ตาแกเข้าไปอยู่ไ้ในเน
 แด้วตรัสเรียกยายคาออกมา ไม้พอทเกรงกตวัจจนคัวตัง
 เงินทองของเรวจะรางวัล พากันออกมาเกิดอยักตวั

๗ ๘ คำ ๗

๑ บัดนั้น คายายถอยถหดหัว
 ค่างคนค่างไม่ไ้ใจคัว เม็ยผัวชยนพรนเต็มท

ทำดัมม์บัพพอรอง
แล้วแขงขันอารมณดัมม์ประดี

เหตยอหตั้งตนดานคณานหัน
ชอกมาเฝ้าภุมมัทธาน

๑ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
ซึ่งขยายตาเดียงเจ้าเขาวมาตย
จะแทนคุณดองเตาคราวนี้
จงตามไปพดัมพ์ตาเถิดตายาย
ว่าพธางทางพามเหษี
พร้อมหม่มมาคยาเดณาใน

ทำด้วยศวิมตจึงว่าชาน
ความชอบของท่านนพมากมาย
ให้ผอเมียมั่งมีใจหาย
เราไม่ทำอันตรายอย่าตกใจ
ตงจากที่เคหาเศยฮาไค้รย
กตัมไปที่ประทัมณัมพตัม

๑ ๖ คำ ฯ

เชิด

๑ ครวนถิงจิงขมนนพตัมพตา
จงจิตแจงเสื่อผาแพพรพรรณ
เอามาให้เฝ้าชราตาขาย
แต่บรรรดาพอกเหต่าชาวไพร

พระครัดตั้งเดณาหม่มน
ทงเชยขนขันเงินตราข้าไท
แล้วตงให้เปนนายบ้านใหญ่
ประกาศให้ร้องเรียกคุณนายตา

๑ ๔ คำ ฯ

เจรจา

๑ บัดนน
ซึ่งหมดัมม์จิตจรจินดา
เรียกบรรรดาข้าคนให้ขนของ
ผอเมียมกระหยมพรมพราย

ตองเฝ้ารับรางวัลทรรษา
ถววยบังคมตาทงตายาย
เงินทองผ้าเตื่อเหตยอหตาย
ใครทักทายทำเมินเดินข้มไป

๑ ๔ คำ ฯ

เชิด

๑ เมื่อนน
จึงตั้งมหาเดณาใน

ทำด้วยศวิมตเปนใหญ่
เร่งให้ตรวจครยัมรพต

จงหาผู้วางดินหนัก
เราจะไปภาวราตามด

เดินคัตตตีป่าพนาถณ์ท์
ยกพตให้ทนวนน

๑ & คำ ๑

๑ บดินน
ชอกมาจัตถันทนต์

เด่นารับตั้งได้เกษ
ตามมีพระราชบัญญัติ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมอนน
จึงเข้าที่ดระดรงคคา
แล้วชวนอรรคชายาคดาโคต
พร้อมกระบวณถ้วนหมุ่จตุรงค์
องค์พระมหะษัตริ
เลี้ยงแซ่แควตั้งชชของกตอง

ทำยศคีวมิตถ์หรรษา
คกแต่งกายาอย่างค
ตรงไปชั้นเกยตั้งตั้ง
แต่ตั้งทรงข้างที่นั่งหลังคาของ
ชกม่านก้านชดบับบอง
ให้เห็นกองทัพหน้าคดาโคต

๑ ๖ คำ ๑

๑ แรมว้อนนอนป่ามาช้านาน
จึงหยุดพักพตพดไกร

จนเกิดค่านด้ามตกรุงใหญ่
ชุ่มช่อนอยู่ในพนาวา

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดินน
เร่งรัดคัตตไม่เกยวคา

เด่นตวงนายชายชวา
ปลุกพตบัพตาทัประทบับบไว

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมอนน
แต่ตั้งยังพตบัพตพนาโดย
แล้วตรัสเต้าโถมนางโถมยง
พคิตชชนทวนวิญญา

ทำยศคีวมิตเป็นใหญ่
ภวไยหนึ่งนิกครักตรา
ซึ่งจะไปตามองค์โอรส
เห็นหน้าแต่เจ้าจะเข้าไป

ด้วยแม่ดกชอบชิตตั้งนิทกัน
อันตัวของพินไซ
จะเข้าไปในบ้านเมืองเขา
พี่เป็นคนผิดเจ้าคิติดู

ความโกรธโทษหนักหามีไม่
เกิดอกจะระไรก็ไม่รู้
ถึงตลกเจ้าของตัวก็กตัญญู
จะจู้จู้ความไม่ไว้ใจ

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
คิดท้าวเธอเอออะไร
นอชญาแกตวงตาประดาเดี่ยว
คิดอ่านออกตัวกตัญญู
โอรสเราไต่ผ่านบ้านเมือง
พ่อแม่มาหาจะฆ่าค้
ซึ่งทรงฤทธิศักดิ์เกรงดุกรัก
มิให้ของเคืองทรวงนน

นางจันทิมาเย้ยเฉยไซ
ข้างพดได้ไม่อายชายหน้าตา
ได้เมียออกตงเบงตงนำ
ยิ่งกว่าเดื่อต่างกตางพงพี
รุ่งเรืองปรากฏยศศักดิ์ศรี
กษัตริย์ท่านองในคลองธรรม
ไว้พินงานข้าพระอย่าพริ่น
มาไปด้วยกันเถิดพินบี

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
ไต่พังกตยาพาท
จึงตรัสว่าถ้าเจ้ารับประกัน
แต่จะต้องแปลงปดอมเข้าไป
แต่วเรียกเต็นมากำขับ
คิ้วเรากับเจ้ากัถยา
เที่ยวด้อมแด่ดวงหวังตั้งประดงค์
ท่านจงซ่อนซ่มคุมโยธี
ตั้งพดต่างทำงเบ็ดตองเครื่องทรง
นางถอดเครื่องประดับฉมว

ทำด้วยศัณิมตเรื่องศรี
ค้อยด้อมบายคตยาคตดีใจ
เฮนตบ้างตย่างหนักไปไต่
อย่าให้ใครพระวงส่งกา
เป็นความด้อมตักฤกปลุกษา
จะปดอมแปลงกยาเข้าขานี
ให้พบบองค้โอรสเรื่องศรี
ขยู่ที่กตางนำพนาไต่
เขาซ่อนไต่ตงโมยามใหญ่
ซ่อนไต่ในกระทวยมีทันข้า

ภูมิศาสตร์มาตาโง่ง
โถมยงทรงงูตาเต็งดา
พระหทัยยามตระว่ามาตะพาย
ออกจากที่ประทับมายัง

คาดพิงเขยวศรามาณักหนา
ห่มผ้าขาวมุงรุงรัง
นางกระเดียดกระทรายตามหลัง
ไปยังภาราตามต

๑ ๑๔ คำ ๆ

เพลง

๑ ครนเข้าไปในกำแพงเมือง
พระแกตงท่าเหมือนเหต่าชาวชน
เห็นถิ่นฐานบ้านช่องแน่นหนา
เข้าเรือนฝากระดานบ้านขุนนาง
บ้านตาดต่องแถวแนวถนน
ดินค้าหดยหตุกมากมาย
บ้างขายเครื่องเงินเครื่องทอง
ชมพดางทางท่าตะตั้งตะไต้

หญิงชายเดินเนื่องตามถนน
ปลอมปนเบียดเสียดไปตามทาง
ริมแถวมรคาทงตั้งข้าง
รุดทมรุดรางเรียงราย
เกิดอนกถ่นเข้าของกองชาย
ที่นำถั่งนึ่งรายเรียงไป
แพรตวงม่วงทองไหมคใหม่
ท่านขายเตอนให้โคตคตา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ บคินน
ครนเห็นต่องกระษัตริย์กตั้งกา
ตางคนว่าชาติท่วงที่
รูปพรรณตั้งถิ่นฐานพานจะคด้าย
บางว่าซาเห็นนายก็ชอบกต
ถึงทงแกแต่คยั้งพรงเพรา
ที่ปากเปราะเราระรายถั่งทัก
คูช้อแพรเตียงไม้โตริว
ตางคนร้องเรียกพดางทางวงตาม
บ้านชาผ่าผอนตวงคต

แม่คชาชายของถ่วงหน้า
ตักถักนพุดจว่าถ่วงววย
คตที่ตะพายยามงามใจหาย
กับตกเขยเจ้านายของเรา
ชรอยคนมั่งมั่งคตเกา
ไรจกโคแทมเท่าต่องหัด
มาหยคพักให้ตบวยหายหิด
ทงช่นคตมกเกาของเรามี่
เข้าคตข่านท่านคตว่ามานี่
เลอกคตทงามคตมชอบใจ

บ้างร้องหยอกหยอกตลกเด็กเด็ก	จะจับเด็กฤๅษาศาย่ามใหญ่
จงแวะเข้ามาอย่าเพ้อไป	นี้บ้านช่องอยู่ไหนจะใครรู้
บ้างว่าเชียวท่านตามากินหมาก	เคยหรือไม่ได้ครกตำขำม้อย
ต่างต่างมีจิตครคิดเขินคิด	เรียกตาเรียกปู่ทุกคนไป

๑ ๓๔ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น	ต้องกระษัตริย์มย์ของเมืองใต้
เห็นเขาเรียกหาพาใจ	เขาร่านไหนก็หยดยคนตง
พระเต้แต่วังแกตั้งว่ากับท่านยาย	จะซ้อตายด้หรดตักผ่นหนึ่ง
เข้าไปต่อเฝ้าพระเน้าพระนัง	ห้าด้ตงมีเด็กไม่ซ้อ
ท่านยายว่านำซังแก่จะตาย	จะนึ่งตายทำหน่มม้อยอีกฤๅ
ว่าพดวงเข้าดูดยดยอ	จงม้อออกมาจากน้าวาน
แฉกแฉกตงพุดเชอนแซเกหนา	เราคซ้อตงกะตาไปฝากหตาม
เทยวค้ออะไรไม่ไ้การ	ม่แต่เขาผ่านแพงแพง
ว่าพดวงคำเนินเตินมา	แม่คำเรียกทักไปทุกแห่ง
เข้าพุดจาปรารภประจบประแจง	ทรวานซ้าวานแฉงทุกแห่งไป

๑ ๓๐ คำ ๑

๑) ครนตาดตเด็กเวตาเย็น	พอแต่เห็นคำดาฮาไ้ร้อย
พระชอนโถมนางจันท์คดาโคด	เขาไปหยดยังยั้งคำดา
จึงปฤกษาว่ากับมเหสี	ฉนวนมิตคำหนักหนา
พวกดตระว่าตระเวนเขาตรวจตรา	จะเดินมิตเพลาตน่ากด้
ตำรวจพิศไ้ไฟก์ม่มี	ม่รู้ว่าคนค้คนซ้ว
เราก้พานขราตามด้มัว	เกดชกถด้ว่าเขาจะจับกุม
๒ 16๓6/2565 แฉกแฉกยามทหนักตคเหตุไฟ	เก็บด้เกดม่ให้ดก้อไฟตุ้ม
ม่มีม่านม่มุงยุงชุม	ม่หนักค้วเป็นคุ่มค้ม่ไป

ครนตักคนเขากัหวานอน

เอาผ้าผ่อนปลงเอนหลังให้

พุดปรับทุกข์ปรับรอนถอนใจ

มิได้หัดบสนิทินิทรา

๑ ๓๐ คำ ๑

เจรจา

๐ ขำป เหมือน

พระตั้งชื่อของทรง โดมเด่นหา

ราตรีเขาทได้ยา

ด้วยนวดนางรจนางศราญ

เมื่อมารดามาถึงพระนคร

ให้เค็ดรอนเคื่องขุ่นง่าน

เมยรักชกชอนให้ตำราญ

จะอย่างนพดื่อกัมพง

เนอศอไม่สำบายระคายคัน

ผินผนให้หงเขากะหาตั้ง

แต่พดบค้ำย่ำม้องจนเคาะระฆัง

เวียนนังเวียนตุกขตุกขตุยไป

๑ ๒ คำ ๑

๐ ร้าย คิดจะใครไปเดียบพระนคร

ให้ตำบายคดาयरอนที่หม่นใหม่

จึงตรัสตั้งรจนายาใจ

พรงนพจะไปเดียบธานี

บายคต้อยหน้อยหนึ่งจะกตัมมา

แก้วคดาอย่าเค็รำหมองศรี

ครนรุ่งแจ้งแสงสว่างราตรี

ก็เขาทได้รจตั้งรงคกศา

แต่งของศทรวงัดชดเคื่องประดัม

แต่งแก้วแวงดัมจับเวหา

เสร็จตั้งทรามไวยแก้วโคตศกดา

ออกมาพระโรงคัตถันใด

๑ ๒ คำ ๑

เต็มอ

๐ ตตอองคตงนงเหนออาคัน

ศรีตั้งตั้งอำมาคียนอยใหญ่

จงผูกข้างเคียมพดตักถไกร

เราจะไปเทยวรบชอบบุรี

๑ ๒ คำ ๑

๐ บัดน

เด่นารบตั้งใต้เกษ

ออกมาจัดถันทนต์

ตามมีพระวราชบัญญัติ

๑) เมื่อนั้น

แต่ตั้งยังเกยต่นำพระदान
ข้างทรงตรงออกทวารวิง
เลี้ยงฆ้องกตของชนะอันไป

พระตั้งชื่อทรงคักคากตำหาญ

ชนทรงศษดารชาญไชย
โยชนำหลังไม่นับได้
คตาโคตไปตามมรคา

๑ ๔ คำ ๆ

กตของโยน

๑) เมื่อนั้น

อยู่กับมเหสีทศาคา
ทรงเกณฑเห่เกณฑเห็นแน่นเนอง
จึงครัดชอนเมยชวัญทันใด
ว่าพดวงทางดงจาคาคา
วิพคคคังพรังพร
ครนถันเห็นแต่เห็นข้างทรง
ตั้งคคำถามเมยชวัญทันใด

ท้าวยศวิมตนาถา

เห็นเขามาอของคณังไป
ชรอยท้าวเจ้าเมืองจะไปไหน
เราจะไปเมียงหมอบตอบค
ถึงริมมรคานังคอยอัย
เขาเดินกรายหิวหไม่ว่าไ
กับองค์พระตั้งชื่อของผ่องไ
คณฤมิไช้พระอุกรัก

๑ ๘ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น

ตั้งตาแตกเป็นครฟัก
ข้าพนิจพิศุตรปทรง
แต่เนื้อเหตองเรื่องรองเปนทองทา
ว่าพดวงทางชอนกนคพดวง
ถมคักคักตั้งเกรงกลัวนอย

นางจินตเทวมคคักค

แตงนงตั้งกษณบอกลกับภักดา
ไม่คตาคคักคเคื่อนเหมือนองคไอรดา
ผิดกับตกยาข้าแคงใจ
จนข้างคินงเขามาเกตั้ง
ตุกยชนนคคคังใจค

๑ ๖ คำ ๆ

๑) บคินน

คคใจคางชงกนวงพร

พวคเกณฑเห็นแต่เห็นคณนอย
มาชวยชยคณคค

บ้างโกรธท่านตาว่าท่านขาย
บ้างซุกหนวยเงินง่านักตัว

จะพากนหตั้งถายยายชาติชั่ว
เคยคั่วค้เสี้ยให้เฑมตาย

๗ ๕ คำ ๆ เจรจา

๑ เหมือน

พระตั้งชของร้องห้ามคนถ้อหนวย

ช่างเกิดเส่นาออย่าดู่นวย
พตางพินิจพิศดเหมือนผด
ต่านนวยคต่ายกนกับมารดา
ครนจะถามเหตุผตค่นปดาย
แต่พินิจพิศคตระตั้งตะไต
พระคิคคกนงถมมารคร
แต่วแขงชนกถนถนชตนา

คายายขาขวบ้านนอกคอกนา
ให้เมคตาปราน่หนักหนา
พระราชาอรชางท่งไว้
ให้หนักอายเส่นาน้อยใหญ่
น้กพระวงตั้งได้ยในวิญญา
จะทกชวอนถิงถนหนักหนา
ให้ โยธาถดบ้หตั้งเข้าวงใน

๗ ๘ คำ ๆ เซ็ด

๑ เหมือน

ทำวยค้วมดให้ตั้งได้ย

เห็นเห่เสค้จกถดบ้บไป
พตพระโถมยงของกน
แต่หากเรอคคิออยไม่ทายทก
จิงหยคยยัดเจ้าเปนหนักหนา
จะคคิอานแกเชออย่างไรค้

ภวโนยปฤกษากบเมียรัก
ทำทวงทเหมือนหนิงจะรจก
เห็นจะเป็นตกรักเรากน
แต่ถหน้าคาโคกเส้ว้าหมองศรี
พนอถนอจใจ

๗ ๖ คำ ๆ

๑ เหมือน

นางจันทเทวกคคิตได้

จิงว่าจำเราจะเข้าไป
แต่ค้วนอจะไปในนิเวคนี้
เห็นชอบภตจะไดโคถมค

ธาไครยอยุที่นายประค
ให้นายวิเสค้เขาไชย
ให้รุคระหนักประจักษ์ใจ

แมนตกนอยหอยดังขคนนแน	จ้งจะคิดผนเปเรเก้ไซ
ให้วว่าชานอยกับทาวไท	ตามมาถึงในภารา

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมอนน	พระดำมีตใจหิวรอร่า
เจ้าชวงคิดชยนถทยา	นงอยไยชามาจะไป
จ้งหียบยามตระวามาดพาย	นางกระเดยคกระทายทำเหมือนไฟร์
แถ้วเดินตามกันมาทนโค	เข้าไปยังททวารรา

๗ ๔ คำ ๗

๑ ครนถจจเห็นนายประตุ	นงอยบนร่านด้านตะกร้า
ตรงเข้าไปได้ถามพุดจา	แกตงเจ้าคะเจ้าซาให้ชอบใจ
เข้าเจ้าจะชอถามตามช้อ	ท่านฤาเปนนายประตุใหญ่
ชานยากจนเปนพันไป	คิดจะมาฮาไค้รยเจ้าชรวัดคา
จะอยให้ช้อด้อยเปนตูกจาง	เผ่าประตุประตวงก็ไม่ว
พอยไค้กนอมทของตองเวลา	ตามประตุแก้เผ่าเผ่ารดวง

๗ ๖ คำ ๗

๑ บตนิน	นายประตุชนชมตมหวง
ทงถอยคาพุดจากนพวง	จ้งเรียกหาไหงนแถ้ววไป
เคือนนไมมีคนมาเขา	อยตวยกันเกิดเรวจะจางไค้
ตองคนเมยผวกตวอะไร	จางเคือนกนไปให้สบาย

๗ ๔ คำ ๗

๑ เมอนน	นางจันทเทวโณมฉาย
กิดจะใครไค้พบพระตูกชาย	จ้งเบียงบายพุดจากับดำมี

ตัวข้าจะเข้าไปในวัง
ตั้งแถวแถวคดดำคจรวดี

พระหยดขยงค้อยทำอยุทหน
เทวเฝ้าขยงวงใน

๖ ๔ คำ ๖

๑) เทียบถามเขาไปในนิเวศน์
จึงพินอบพิเทาเข้าไป
ท้าวจกชกรเรื่องชกราว
เมื่อดูเสด็จบูรณบ้านเมืองดี
จึงได้เมตตาการุญ
ใจสมัครทำราชการ
การอื่นไม่ขยงขันแซ
จะช่วยทำเครื่องชานให้ท่านไซ

เพลง
พบพวงวิเศษทำเครื่องใหญ่
แก้ไขพดจาพาท
แต่ก่อนชกรชกรวงศร์
แต่ครั้งนยากจนพนประมาณ
จะมาขอพึ่งบุญอยู่ในท่าน
แมนเกลยจกรานชวชยาเอาไว
แต่หึ่งเข้าคัมแกงพอทำได้
ฮาไ้ศรยพวงปากฝากตัวคณ

๖ ๗ คำ ๖

๑) บดินน
ดูไรจกไรกานพานชอบกถ
ผิวพรรณรูปทรงตั้งศร์
ถอยคำพูดจากนารัก
จึงว่าอย่าทกขเดยท่านยาย
อดำห์ทำราชการของท่านน
แมนทำเครื่องชานการสันทต
ทงกินอยู่พวยดบายใจ

นายวิเศษฟังว่าน่าฉงน
จะว่าคนยากจนเห็นผิตนิก
น่าจะเป็นผิตมยศศักดิ์
แต่ด้อมค้อมมาให้ไซคต
ถึงตมตายก็เราจะเผา
คงจะให้ไ้คตมเป็นไร
เบยหวัดบนำจะว่าให้
อยู่ไปต่อยกนเกิดท่านยาย

๖ ๘ คำ ๖

๑) เมื่อนน
อดำห์เห็นอยยงตมคกาย

เจรจา
นางจันทชนชมตมหมาย
ให้วิเศษทิ้งหodayเขาเมตตา

นางคัมภีร์แก่งเครื่องเวตาไร	ขอพระไทยดุกรรักนักรักษา
ตั้งหวังตั้งจิตรทักคิตมา	กิตยาจะแก่งแก่งแก่งพัก
ตั้งหีบยกมาคองนางฝาน	เขาวางไว้ในจานแก้วเจียนจก
แกะเป็นรูปขององค์นางลักษณะ	เมื่ออยู่กับผัวรักที่ในวัง

๑ ๖ คำ ๆ

๑๓ ขันหนึ่งทรงครวรักกิตยา	คตอดตอกออกมาเป็นหยอดตั้ง
๑๔ ขันต้องคองขบเทียบเซเซง	ขุมตุกไปขึงพนาโดย
๑๕ ขันด้ามเมื่ออยู่ด้วยยายตา	ตุกยาออกช่วยขบไม้
๑๖ ขันตั้งกิตยามาแต่ไพร	ทบตั้งขบไม้ไปกับนอกชาน
๑๗ ขันหีบคองคทรวงคักคัก	ให้จับคตอตุกรักมาจากบ้าน
๑๘ ขันหลกจองจำทำประจาน	ให้ประหารฆ่าฟันไม้บรรโดย
๑๙ ขันเจ็ดเพชรฆาฏเขาตุกยา	ไปถ่วงตงคองคาน้ำให้ต
๒๐ เป็นเจ็ดขันดินเรื่องอรไทย	ใครใครไม่ทันจะตั้งกา

๑ ๘ คำ ๆ

๒๑ นางจัตแจงแก่งคัมคิตบตี	แต่วตุกได้ในที่ขามฝา
๒๒ ทงบังจมนนนานา	ไว้โต๊ะคองคตตราเตรียมไว้

๑ ๒ คำ ๆ

๒๓ บัตนน	เหต่านางพนักงานน้อยใหญ่
๒๔ ถึงเวตมาเชิญเครื่องไป	เรียงเรียงเทียบไว้เหมือนอย่างเคย
๒๕ ตัวสาวเหต่านางทไปรดปราว	เข้าเคียงคองยออยู่งานที่เสวย
๒๖ ทงนางรจนาทรามเซย	หมอบเฝ้าตามเคยทุกเวตา

๑ ๔ คำ ๆ

๒๗ เมื่อนั้น	พระตั้งชื่อตั้งวงค์พงคำ
๒๘ ด้วยเครื่องเอมโชนโชนา	ข้วยอร์คโชนาขอพระไทย

๑๖/06/2565

เขาช้อนทองตองคักแกงผัก	เห็นชนตั่งกักตั้งได้ย
พระพิณิจตพดางเอาดวงใจ	แต่จคกชนมาใหม่ก่เหมือนกัน
จึงเดออกคกแต่ชนต้นขามฝ้า	เพ่งพิจารณาทุกถึงด้รพ
หตภาจไฉนิกหนาน่าอศัจรรย	พระทรงธรรมไม่บอกให้ใครฟัง
จึงเอานามาตางแต่ดวงวราย	เห็นแปนเรื่องนินายหอยตั้งช
พระมารตาคามาแต่จวระมิง	คนช่นทงเมืองเราไม่เข้าใจ
ไม่เดด้วยเดยฉิม โภชนา	จะกตหนักตหนาตามิใครได้
หยิบเอาชนพกนถอใจ	ด่อนให้ตงพระชนน

๑ ๓๐ คำ ๑ โศด

๑) แดวระบัตบคความโคกคัตย	จึงตั้งนางก้านตดาวศรี
ใครแกงผักชนมาเวตาน	ไปหาควมานือยาได้ชา

๑ ๒ คำ ๑

๑) บัตน	นางก้านตบตั้งได้เกษา
ตงจากปราคาทไชยโคตคดา	ตรงมายังทิวเเดศไน

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑) ครนถึงจึงบอกพวกลิเเดศ	พระทรงเดชให้หาอย่าช้าได้
ใครทชางแตงแกงผักไป	ทำให้พระองคททรงโคกกา
แต่ก่อนไรไม่แปนเช่น	เห็นทจจะกรวณักหนา
อย่าทำอิตเออนเชอนชา	รับมาชนไปให้ทนท

๑ ๔ คำ ๑

๑) บัตน	พวกลิเเดศชกต่นชวญัน
คกใจไม่แปนส่มประดี	ครงนชวญันจะบรโดย
ต่างคนชิ่งโกรชโทชกน	เพราะอีนางจันทญมิใช่
พอใจคบหาเขามาได้	ตะให้ทวเครื่องนททุกน

ครนจะมิบอกออกเต่า	พวกเราเชื่อว่าจจะอดัญญ
ว่าพตางทางเรียกนางจันท	มาเขาคำมันตั้งัญญา
เจ้าข้างตคคแต่่งแกงพักดี	เดยวณมรับตั้งให้หา
แมนเคอชชตครัดถตามตั้งโตมา	อย่าชตั้งถพวกร้าให้วุ่นวาย

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน	นางจันทเทว โดมฉาย
ดีใจจะไดพบตกรชาย	จิงเด้แล้งรังแกถงอุบายพตจา
ท่านอย่าประหวั่นพรนจิตร	อันชชบผิตจจะรับแต่ศวช
ถึงพระ โดมยงตงอาญา	กั้นกว่าเคราะห้กรรมทำอย่างไร
จะตั้งม้วยมอดวอดวาย	ไม่ชตั้งท่านทงหลายอย่าตั้งได้ย
ถ้าวศร์จิงพาชชชไป	ตามแต่่ภูกุไนยจะ โปรตปราน

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัดนน	ถ้าวไซ้ฟังว่าเห็นถถ้าหาญ
คไม่ถนงกถถถถถท่าน	ถถถถถถถถถถถถถถถถถ

๑ ๒ คำ ๑ ฐิต

๑ เมื่อนน	องค้พระตั้งชของถถถถได้
เห็นมารตมาถกับถ้าวไซ้	จำได้ว่าพระชนน
ตคองค้ตงจากบถถถถถถถ	ถิงเข้าถถถถถถถถถถถ
มิตถนจะพตจพาถ	ไค้ถถถถถถถถถถถ

๑ ๔ คำ ๑ โยต

๑ เมื่อนน	นางจันทเทวศร์ได้
เห็นพระโอรถยศ้ไกร	มาร้องให้ถถถถถถถ

นางตั้งร่วมชื่อคอกคองค้พระตุกรัก นางตั้งชื่อนี้กตั้งชื่อนชวัญหาย
ชตในยไหดหงพรังพราย โฉมฉายนึ่งไปไม่ตมประต้

๑ & คำ ๑ โอด

๑ เมื่อหน นวดนางรจนามารศรี
คกใจนึกหนาเห็นด้าม ใค้กนึ่งไปไม่ไหวองค้
มิได้รู้เหตคุดคันปตาย โฉมฉายคังจะม้วยเปนมุยมง
วงเงาอกอตบาทพระโฉมยง ใค้กทรงกรรแสงสตัปไป

๑ & คำ ๑ โอด

๑ บัดนี้ ฝั่งสนมกำนัตน้อยใหญ่
ต่างคนตระหนกตกใจ ใ้แกไขไม่พินชัมประต้
บรรดาข้าहतวงทงแก่สาว ร้องไห้รูกจ่าวอยของมี
บ้างพากันวิ่งเปนดังคต๊ ไปทุตพระชนน้กับบิตา

๑ & คำ ๑ เข็ด

๑ ครนถงจิงเควรพนบขอบ ต่างกระหืดกระหอบน้กหนา
แถ้วทตแถดงแจ้งกัจจา พระตุกรักตองราพิราโดย
เมื่อเตมทมนางคนหนึ่ง ใ้มาถงก้พากันร้องไห้
เดยวณไม่ไหวคังนึ่งไป ใ้ช่วยแกไขก้ไม่คตาย

๑ & คำ ๑ เจริง

๑ เมื่อหน ท้าวต้ามตอกตั้งชวัญหาย
ร้องเรียกนางมณฑาว่าท่านยาย ตูกตายเดยแถ้วมาจะไป
ย่างตงจากอากันพตาดตัมตง นางมณฑาใ้พยงตูกชนได้
ธอกจากปรางค้มาค้ปราวตไทย ิ่งร้องไห้ตามกันมาทันที

๑ & คำ ๑ เข็ด

๑ ครนถึงปราสาทพระสุทริก หอบฮักเข้าไปใน
 ต้าคณิวาตัมตายวายชื่อ ค่างค้อราโศกาโดย

๑ ๒ คำ ๆ โอด

๑ ครนรตักขณาให้หาหมอ ใครใครไม่รอนหาได้
 ขนกวรวหมก้านตใน ไม่ทนใจพิโรธโกรธฮักฮัก
 เตนแรงเตนกาต้าทอ เร่งหมอให้แก่อ้อยแอฮัก
 ม่างนวดบางเข้าเบ้ายานตักดู ต้ามกระษัตริย์กัพพคนมา

๑ ๔ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน พระตั้งชื่อวังค์พงศา
 ตัมเนตรเห็นองค์พระมารดา ทงเมยายพ้อตามาพร้อมกัน
 จังบงคกมกราบต้ามกระษัตริย์ เจริขนแท่นรัตนเจดณน
 แถ้วทตแจ็งกัจจาพ้อตาพถัน ตุกโศกคัตยตัมตัมปถัก
 ตวยของคตัมเคัจพระมารดา อุด้าหคคตามหามาถึงน
 ใต้คความยากแค้นแค้นทอ มาอยู่ทว.เตศเป็นหลายวัน

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ทำวต้ามตแจ็งคักคตขยชวณญ
 จังให้นางมณฑาธาตายนน บังคมใหว่นางจันทเทว
 แถ้วพระพุดจาปราได้ ขอบใจอุด้าหมาถึงน
 หนทางก่เกิดใช้พอดี้ ช่างเดินดงพงพม่าอย่างไร

๑ ๔ คำ

๑ เมื่อนน นางจันทเทวบังคมใหว
 จังเล้าความตามจริงทุกตั้งไป จนได้มาถึงพระภารา
 แถ้วณนมาจวอปลถกแกว เหมือนคยแถ้วเกิดใหม่ได้เห็นหน้า
 อนซึ่งความผิดของบิดา มตมวชวช่างมวงย

เดียนตามมางอชชโทย
เจ้าอย่าปองจิตคิดร้าย

ถูกรักหักโกรชเสียให้หาย
พยาบาทมาคหมายแก่บิดา

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระตั้งชัพวงษน่นว่า

นบขอบแถ้วคอบวาจา

พระมารดาอย่าถ้วจิตกินใจ

ซึ่งพระบิตุงค์ให้ตงโทย

จะผูกจิตคิดโกรชนหน้าไม้

เปเนเพราะเคราะหกรรมทำไฉ

จึงจำให้พดัดพรากจากพระองค์

ถึงคองหญโทยไยนา

ถ้าผ่านฟ้าทางด้องค้องประดั่งค

จะแขวะควักออกให้ตั้งใจจง

ด้วยคุณของพระองค์เป็นพันไป

ครวัตพางทางถามชนน

เดียนเด็คจุมาอยุ่ใหม่

จงไปรดเก็ดธาเถ่าแถงให้แจ้งใจ

ถูจะไคร้ได้พบพระบิดา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระชนนคใจเป็นนักษนา

พังถูกรักคอบชอบญญา

ดูบหลังดูบหน้าแถ้วว่าไป

บดินส้มเค็จพระบิตุงค์

ปลดอมแปดงแถ่งองค้เหมือนอย่างไฟ

นึ่งห่มส้มเพค้สุดใจ

มาขาไคร้ยตาเถ่าเฝ้าประตู

เขาใช้ส้อยพดอยทำคะมกคะมอม

ด้านกระบุงด้านพ้อมนึ่งห่มอมอยู่

ชดออยากยากจนเปเนพนร

อยู่ดีให้สู้ตามมาหาถูกรัก

ถ้าเม้นแจ่มแก่ใจออกไปรับ

เห็นวามบคองชพระทรงค้ค

จะดีเนอดีใจนักษนักษ

เพราะถูกรักไปรับพระบิดา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระตั้งค้บงคมด้วยหรรษา

จึงว่าถูจะถ้วยั้งคิมตา

ชอกไปรับพระบิดามาวงใน

พระมารดาว่าแม่จะไปด้วย	เจ้าแปดก็จะได้ช่วยบอกให้
ท้าวต๋ามตว่าพ่อก็จะไป	จึงจะได้รู้จักมกัจฉิน
นางมณฑาเทวดาคัดแต่	รจนาดอกแก้วมาผายผัน
ทั้งห้าองค์ตั้งจากปราสาทพตน์	ต่างด้นมก้านัดก็ตามมา

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑ ครันถึงทมิฬมัททวารวัง	เห็นสองคนนั่งด้านตะกร้า
จึงถามชนนมไฉชา	ไหนพระบิดาข้าองค์ไร

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน	นางจันทเทวศรัได้
ขับออกตกรกทันใจ	ภูวไนยท้าวหนึ่งขยอข้างนั้น
ทnungผาตา โถงถอมัดดอก	นางบอกแต่พากันผายผัน
เข้าไปใกล้องค์พระทรงธรรม	ก้มเกล้าอภิวาทกัศดา
พระตั้งชั้กคอบาทเบองซ้าย	นางโถมฉายกคอบาทเบองขวา
ทั้งสององค์ทรงโคกโคกกา	บีมว่าชื่อนจะบรรโดย

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน	ท้าวยศวิมตเปใหญ่
เห็นเมียรักโอรสยศไกร	ด่อนให้ไม่เจยภักตวร
ให้นักตั้งถารเปนพันนัถ	ทรงศักดิ์ตั้งร่วมกอดโอรส่า
มีอาจที่จะถนโคกกา	ก็พุ่มพ่ายชตนาจวบัตย์

๑ ๔ คำ ๑ โยด

๑ ครันตั้งวางโคกคัตยรัตนท	พระตบหลังโอรสแต่รับชวัญ
พอนชวชาถารพิน	ให้ทำโทษทัณฑ์กับตูกยา
หากเจ้าไม่ตายวายปราน	เพราะบุญญาธิการหนักหนา
อันซึ่งความผิดชองมิดา	แก้ด้วยยาคุมแค้นเคือง

ต้องกระษัตริย์ชาติดีจวรรต
ครั้นได้รู้แจ้งดีจจวรรต

นำคอกไม้ได้ตัดหมัดแม่ขัน
นั่งเหนือแท่นสุวรรณบรรจง

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
เห็นกระษัตริย์เถยวคของต้ององค์
พระตั้งขงรณนารชา
ปราได้ไต่ถามตามสบาย
ซึ่งพระองค์ยกบ่าฝ่าหนาม
มีใครไปแจ้งกิจจา
นรคาท่าทางก็โกลกน
อินพวกพหตมนตรี

ท้าวตามตชนชมตมประดังค
ได้รู้แจ้งตั้งนานตั้งารามกาย
รจนาพชนวดววย
ถึงเหตุผตคณปตายแต่เดิมมา
ตงใจคิดตามโอรรถา
จึงรู้ว่าตกยาอยเมองน
มากอนจึงถึงกรุงศรี
ยับยงอยที่แห่งใด

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
เดิมท้าวมีฆวานชาญไชย
เข้าไปถึงบรรจสุรณชานอนอย
นหากษัตริย์ภาพกรวกรวน
ว่าพระตั้งชื่อของครองเมืองน
ให้ชามารับไปกรุงไกร
จึงรบเร่งยกกริรพต
พักพดไว้ในนอกภารา
เตยวนได้ประตบพบพระตั้งช
หาไม่ท้าวโกตยี่เชตต์คาย

ท้าวยศวิมตแดงไข
ถือกระบของเหล็กใหญ่เท่าดำคต
จะทบทหัวหุทำหักหาญ
มีฆวานจึงแดงให้แจ้งใจ
พระภมย์ยกราชชคทาให้
แต่ในเจตวันตั้งสัญญา
ตบหาอนตนตนตนตบป่า
ปตชมมาแต่ช้กับท่านยาย
ทชระประบั้งกตมหมาย
มิเชอถามท่านยายตะแก้ต

๑ เมื่อน

น้หากบญอยู่ถ่มกคธา
เม้นไม่ปะตูกชายตีตายเปด่า
ท่นได้ประดับพบกััน
พระองค์จงอยู่กัับถุกยา
อันพอกพดยั้งค่างอยู่กตางไฟ
ให้อยุทรมวงทงไพร่นาย
แตวดครตั้งนวดทางรจน
ว่าพตางทางชอนเมี้ยชวัญ
พร้อมฝุงก้านัดชันท

ท้าวต้ามตพดอยว่าน้ากถ้อย
พระอินทรเอนคู้ไม่ค้รัน
ใครเด่าจะช้วยผ้อนมัน
นับวันแต่จะตบบายใจ
ให้หายเห่น้อยที่มาในบ่าใหญ่
พระตั้งช้จ้งให้ใครไปรับมา
เดยงคพวยให้หนักหนา
ปรนนิบคพระบิคาให้จ้งค้
ตาชงคทรวงชรมทงตองค้
ไปสู้ที่ปราสาทแก้วแวงไฉ

๑ ๓๐ คำ ๑ เชิด

๑ เมื่อน

จ้งทุดพระบิตุงค้ทงไชย
ว่าพตางทางถวยอัญชดี
ตงจากปราสาทไชยโคตคธา

พระตั้งชริค้ค้ค้ได้
ถุกจะให้ไปรับกของทพิมา
พระชนกชนน้าตา
ออกน้าพระโรงค้ค้ทนโค

๑ ๔ คำ ๑ เต็ม

๑ น้เห็นอแท่นถ้วรณบัตตงก
พระบิคาเรามาถั่งเวียงไชย
จ้งจัตเจงนายไพร้ออกไปรับ
พุดจาปราได้กัันให้ต

ครตั้งตั้งเด่นาผู้ใหญ่
พตไกรยง้อยนออกบรี
ให้กของทพิเข้านาในกรุงค้
รับไปบคนอย่าได้ช

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัดน

บ้งคคกัมกรนคคต่านออกมา

อ้ามาคยรับตั้งได้เกษา
เรียกหากัันอังกัันไป

๑ ๒ คำ ๑ เสรจ

16/06/2565

๑ ทงไพร่นายหลายคนพร้อมพรวก ต่วนเหตมเหล็กพุดจ้อออกมาไศรย
ต่างชนขมาคตาโคต ครงไปยงป่าพนาถ

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงจิงเห็นพุดชนันท์ ประชมนกันอยในไพรศรั
จิงเขาไปไต่ถามทนต์ พอดนฤทตามเดดีจมา
บคนต้องของศัทรงขรรรม พบกันกับพระโอรดำ
จิงใช้ให้เรายูเด็นา ออกมาพาพอกเจ้าเข้าไป

๑ ๔ คำ ๑

๑ บคินน นายทพนายกองน้อยใหญ่
ต่างคนรช่าท้าวไท ดใจเป็นพันคนนา
ทบ่าวไพร่ของใครไม่อยู่ ใหเพอนกันตามกู่ตะ โคนหา
แถวเขือเขือเด็นทออกมา เขานงรวมพฤกษาพุดจกกัน

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ บคินน พอดเด็นาช้ามตคนชยัน
ครนเห็นจวนเวลาด้ายณท์ จิงเตอนพอดทพนนให้เตรียมกาย
พร้อมทงมารคชดาร์ ปรพทวยหาญทงหุดาย
ออกจากพงไพรทงไพร่นาย ตามกันผ่นผายเข้าภารา

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงจิงให้หยตยง อยุททิมริมวงข้างนำ
ศวินายกตั้งจากม้า เข้าม่าเผ่าองค์พระทรงยศ
แถวทุดว่าช่าออกไปรับ กองทัพในป่าเข้ามาหมด
พร้อมทงโอยรามารถ พระทรงยศจิงทรามฤไทย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระตั้งชื่อนัดจระมิใหม่
 จึงตรัสตั้งมหาเสนาใน เราจะให้เตียงดหมโยช
 ท่านจงบัตริหมายไปบอก พวกวิเศษคนนอกให้ถวญก
 แต่งตำรับกับเจ้าคราวัน แดะของทศคัจจเฮามา
 ใครเป็นนายเป็นไพร่ก็ให้ร เดียงตเขาตามวาคณา
 ทงของหวานของคาวเหตยาา จัดแจงแต่งมาให้ครบครัน

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น เสน่รับตั้งชมชมน
 ถวายบังคมตาออกมาพด้น บัตริหมายบอกกันวันฉาย

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ บัดนั้น พวกวิเศษแจ้ใจที่ในหมาย
 ขอนกันหุงต้มแทบต้มตาย ตัวนายจัดได้ในตำรับ
 เบ็ดไก่คั่วแกงพเนงพด้า ทงหวานคาวเหตยาาเดร์จจรรพ
 หาบตามกันไปให้กของทัพ ตงตำรับเคียงเคียงเรียงราย

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ บัดนั้น พวกเส่นรพตทงหoday
 ต่างคนกินเหต้าเมามาย ไม่มีอายพด โมง โมงอั้ง
 บ้างตกลนเค่นรว่าทาท กจะชดชชาติร์ตักหน้อยหนึ่ง
 เพื่อนกันห้ามว่าอย่านะมั้ง มันจะอั้งออกไปอ้ายเกตอ
 ต่างคนประกอคอดอรรู การ กุแต่่วใครไม่เส่นอ
 พดกกันเอะอะคะเออ บ้างอ้าปากกรากเรออุ่นไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา เสน่เหต้า

๑ เมื่อนั้น 16/06/2565 ทำวยศวิมตเปนใหญ่
 อยู่ด้วยโอรสยศไกร ประมาณได้หลายทิวาราตรี

ท้าวคิดรำภากรักรัตรา
 จำจะชวนตูกยาไปชานี่
 คิดพตางทางเรียกพระตั้งช
 พอนนทประหว่นพรวนใจ
 นวยท่านกรวโกรททำโทษกร
 ขอเชิญตูกแก้วแวงคา
 ท่านตงมาเมื่อไรจะไต่เห็น
 ทงฝูงหญิงชายชาวบุรี

ถึงคำมั่นสัญญากับโกสัย
 ฝั่งอยู่อย่างนั้นจะมีโทษ
 มาตบหลังตูกหน้าแดงปราไ้
 ด้วยเกินผิดคิดหัดในหลายวันมา
 เห็นชวศรมบริจะตั้งชาร
 ไปด้วยบิดายังชานี่
 อย่าให้เป็นนปคไ้กับโกสัย
 จะยนิคี่ด้วยองค์พระตูกยา

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 จิงทตถ์นองพระบัญชา
 ชิงจะพาชาน้อยไปเมือง
 ทุกวันนทหวงตงใจ
 ทตพตางทางผินภักตรา
 เจ้าจะศดาไคตไปคี่ด้วยกัน

พระตั้งชบงคมเห็นอเกษา
 พระบิตาอย่าประหว่นพรวนฤไทย
 จะให้เคื่องบาหากทำไม่
 จะไคร่แทนคุณของทรงชรร่ม
 ครีตถ์กับรจนามเย็ชวัญ
 ฤแจ่มจันทจะอยู่บุรี

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 นบนอบคอบคำพระดำมี
 แม้นเสด็จไปไหนจะไปคี่ด้วย
 สัจจิตคิตไว้ในใจจง

นวดนางรจนามารศรี
 เมียนมไคไคตองค
 กวาชวศรมจะมีอญผง
 ตกลโหน้องคงจะตามไป

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 ไม่เดี่ยคี่คี่ชททรามไว

พระตั้งชขมยของถ่นองไช
 จะหาเมยทไคนไค้อย่างน

มาเราจะไปทอดตา
พระพระบิตร์รอนเค็มที่
วาพตางทางถววยบังคมคัต
ชวณเมียรักร่วมใจโคตศตวา

พระบิตเรต์มารดาทงต้องศวี
พรงุนจะยกยาศวา
ต้องพระทรงชรรมนำถา
ต่างดร์รคักถยาคักตามไป

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๐ ครนถงจิงถววยอญชด์
แต่วทตว่าบิครนคักทรงไชย
ควยทงมคความผิตคิตคัต
พรงุนถุกกับนางรจนา

พระชนกชนนีเป็นใหญ่
จะรับข้าคืนไปยังภวรา
เกรงกัตถพระอินทรมักหนา
ขอถววยบังคมตาไปด้วยกัน

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
เป็นพระแม่พ่อช้อด้าคญ
จิงว่าพ้อหมายมนทุกวณน
ครนเงาจะพรากจากไป
จงเกณคัพวคพตไกรให้หลายพัน
แมนดินทุกชตุกนชยค้อยด้าราญ
อนึ่งพ้อช้อฝากรจนา
จงคิตหวงตั้งห้องวิวมอุทว

ท้าวด้ามตฟงคำตูกเขยชวญ
ตุ้ตักจะผ่อนผืนดินโค
จะฝากมีตุกรักเมื่อตักไชย
เป็นจมนใจไม่ว้จะหัดทาน
ไปบ้องกันเกทไทยไนไพรดำณท์
นานนานแถ้วมาหาบิคร
ผิตชอบเมตตวชววยตั้งตั้งอน
เหมือนเห็นแก่บิครมารดา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ค่านับรับพรพ้อตา
อินรจนาหงดกษณ
ควยเป็นเพื่อนช้อชอชอจกไว้

พระตั้งชบงคมเหนือเกษา
พระช้อยากินแหงแคงใจ
ตุกรักไม่มทเบรียนโค
ถึงผิตพดงอย่างไว้กักตามท์

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

นวดนางมณฑาโฉมศรี

ตบองค์ตบองค์พระบุตร

ไต่ก็ครวญคร่ำรำพรรณ

ฯ ๒ คำ ฯ

โธ โธว่าตุกรักของแม่เฮ้ย

ทราวมเขยเจ้าจะไปด้วยผัวช้วน

เมื่อไรจะได้มาเห็นหน้ากัน

นับวันจะดับไปนับปี

เจ้าตายใจไกลตาของแม่แล้ว

จงฝากตัวผัวแก้วนะ โฉมศรี

ทั้งพระชนกชนนี

อย่าให้มัวเคืองชดชชณา

แม่ผัวพิโรธอย่าโกรธตอบ

จงเคารพบนอบดีกว่า

ปกบ้องครองตัวของลูกยา

ไกลตาแม่แล้วแก้วกตขยใจ

ว่าพดางโตมดุมจุมภักตร์

สร่วมกอดตกรักแต่ร้องให้

ต่างองค์ไต่ถาอาไธย

ครวญคร่ำรำไรไปมา

ฯ ๘ คำ ฯ โธ

๑ เมื่อนั้น

นวดนางรจนาเด่นหา

ก้มเกล้ากราบกรานมารดา

พิโรธว่าตำตาด้วยอาไธย

ฯ ๒ คำ ฯ โธ

โธ โธเจ้าประคุณเหตุกระหม่อม

เคยถนอมเลี้ยงดูมาจนใหญ่

ครั้นจะพรากจากไป

ยังมีได้แทนคนชนนี

เมื่อครั้งตบออกไปอยู่ปดายน่า

พระมารดา ก็ต้องหมองศรี

ไต่กตบมาอยู่วังครั้น

ไม่ถ่มบ่จะค้องไปไกลถารา

ตบมัทรมทำทุกชั้ให้พระแม่

ถึงต้องคร้งคองแต่โหยหา

จงยกโทษโปรดเกล้าตบยา

อย่าให้เป็นเวรข้างน่าไป

ว่าพดางนางกราบตบกับบาท

มีอาจที่จะกตหน้าตาไธ

ชดเชยพรพุ่มพองของไธ

ตั้งอกตั้งใจให้ไปมา

ฯ ๘ คำ ฯ โธ

๑๕ ๕
๐) เมื่อนั้น

ครนนำชายแต่งสุริยา
แล้วครัดชวณนวดนางเมยชวณิ
ตงจากปราสาทแก้วแพรวงพราย

พระตั้งชื่อวิวงศ์พงคำ
จึงก้มกราบพ่อคาตาแม่ยาย
ตัวด้นมก้านัดทั้งหลาย
ผ้นผายออกท้องพระโรงไชย

๑ ๔ คำ ๑ เต็มขอ

๐) ตคองคตงนั่งเหนืออาสน์
เวดารุ่งพวงนเราจะไป
จงตระเตรียมม้ารถขตำ
ทั้งตั้งทพพัฒทบประจบกัน
ป็นผาชาวชในโรงแต่ง
ตั้งเด็จเด็จจจจดี

แล้วครัดตั้งอำมาตย์ผู้ใหญ่
ยังกรุงไกรบิตรงค์ทรงขรรม
ทวยหาญเด็อกตงนทตำสัน
ให้พร้อมในไก้ชวณน
จัดแจงเอาไปให้ถ้วนถึ
เข้าตั้งที่ปราสาทแก้วแวงไว

๑ ๒ คำ ๑ เต็มขอ

๐) บดินน

มาผูกขางเตรียมพดตักไกร

เด่นาเข้าเผ่าน้อยใหญ่
พร้อมไวคอยเด็จจจจงบัญญัติ

๑ ๒ คำ ๑ เสรจจ

๐) เมื่อนั้น

ครนรุ่งรางต่างแต่งสุริยา
เคื่อนนางมณฑาวายาเยย
แล้วชวณกัตยาคตาโคต

ท้าวต้ามตเค็ว่าตัวชยทะห้อยหา
คิดถึงตงตงวาระจากไป
ไม่ไปตั้งตงชยเฉยเด็ยได้
ตรงไปปราสาทพระตงยุยา

๑ ๔ คำ ๑ เติต

๐) ครนถึงจึงเข้าไปในห้อง

บงคคตงกัตามถ้ำดับมา
พระองค์จะเด็จจจจดับไป
ทั้งคิดถึงโฮรดับครี

เห็นตงองกระษัตริย์นาคา
พคจาปราได้เป็นไม้ตรี
ข้าจะเป็ดยวเปด่าใจอยู่กรุงศรี
เคยอยู่ทนได้อุ่นวง

ถ้าพบปะพระอินทร์ดินทุทซ์แล้ว
มาทเม่นมีรุระปะบั้ง
ไม่คิดว่าคุณเคยเคยแล้ว
อินทวณางรจนายาใจ

ให้ตักแก้วตองรากดัมมานั่ง
จะได้ฟังพระตั้งชสืบไป
รักเหมือนดอกแก้วเกิดในใต้
ขอฝากไว้ใต้เบ้องมาทา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
ได้ฟังคำร่ำฝากธิดา
จะรักนางอย่างราชบุตร
ถึงทงตองดูยกยาข้าพาไป
ถ่ายนักรักแตกจะแตกด้า
ทงตองของค้จรงครองพระนทร
ว่าพดวงชวณนางจันทมา
ค่างต้อตเครื่องทรวงตงการ
ครนเสร์จก้ชวณพระตั้งช
ทำนท้าวต้ามตนางมณฑา

ทำวยศ้อมิตนาคา
จึงตอบว่าภุทธรยาร้อนใจ
อินจะมีถันทนหานหาไม่
คงจะให้กัตัมมาอย่าอาวรณ์
ข้าชอดากวโนเยไปก่อน
ให้ผาศักทุทซ์ร้อนอย่าเผื่อพาน
กับตกยาศ้องของค้จรงต้งนาง
ชชวตยตวงแควแควจวตดา
ชอกไปยงเกยช้างช้างนำ
คامجชอกมาถึงเกยไชย

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ ทำวยศ้อมิตกับพระตั้งช
นางจันทร์จนาทรามไวย
ต้าวต้วรค้ก้านตในช้ายชวา
เสี่ยงแซ่แตรตั้งชของกตอง

ค่างทรวงช้างทึงตึงใหญ่
ค่างชนพิไชยรดทอง
ช้ช้างหลังคาเป็นแถวถ้อง
ให้เดินกองท้พหน้าคตาโคต

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

จบพระราชนิพนธ์เรื่องตั้งชของ

ครุ^๕น^๕ลง^๕ถึง^๕พน^๕พ^๕สุ^๕ธา
พาด^๕ทาง^๕วัด^๕แวง^๕ว่อง^๕ไว

ก็^๕กลาย^๕เป็น^๕ก^๕ุม^๕ภ^๕า^๕เด^๕ิบ^๕ใหญ่^๕
เข้า^๕ไล่^๕สอง^๕นาง^๕นารี^๕ (นำ๓๑๑)

นิทานเรื่องไกรทอง

เรื่องตอนต้น ก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

ที่เมืองพิชิตรมถาจรเขยอยู่ไดนาแห่งหนึ่ง ในถ้ำนั้นมั่งแกวเป็นของ
วิเศษส่องแสงให้ถ้ำสว่างเหมือนกลางวันอยู่เป็นนิจ จรเขยตัวโตเข้าไป
อยู่ในถ้ำนั้นแกวกับคนตาดีกลายเป็นมนุษย์ แต่มีทัพไม่ต้องกินผู้คน
ฤๅบริโภคโภชนาหารอย่างใดด้วย ท้าวรำไพเป็นพระยาจรเขยอยู่ในถ้ำ
นั้นรักษาที่ตักตักเป็นคู่ชมาช้านาน ท้าวรำไพมีบุตรชื่อท้าวโคจร แต่อยู่
มาท้าวโคจรไปมีเหตุเกิดวิวาทกับจรเขยรายชื่อท้าว แถ่นตาแต่พระยาพัน
ฉิ่ง เดยก็ถกกันตายทั้ง ๓ ตัว จึงเหตอแต่บุตรของท้าวโคจรชื่อว่าพระ
ยาชาตวัน ท้าวรำไพเห็นว่าตัวชราแล้วจึงมอบอำนาจให้พระยาชาตวัน
ผู้เป็นหลาน ปกครองพวกจรเขยบริวารทั้งปวง พระยาชาตวันมีเมีย
หัตถ์ชื่อนางวิมาดา เมียน้อยชื่อนางเดิมโดยวรรณอยู่ในถ้ำด้วยกัน
แต่พระยาชาตวันพอใจพาตชอบกินคนตามวิธีจรเขย มีได้รักษาที่
ครองตั้งเหมือนท้าวรำไพผู้เป็นบิดา อยู่มาวันหนึ่งพระยาชาตวันอยากกิน
เนื้อมนุษย์ จึงออกจากถ้ำกลายเป็นจรเขยชื่อนามาท่านำเมืองพิชิต
รณะนั้น นาง ตะเถาทอง กับนางตะเถาแก้ว พนองเป็นลูกสาว ของเค็รสูที่
เมืองพิชิตร ดงเต็น้ำอยู่กับบ่าวไพร่ พระยาชาตวันเห็นนางตะเถาทอง
ก็รัก เพราะตัวอยู่ในถ้ำเคยเป็นมนุษย์ จึงตรงเข้าคาบเอานางตะเถา
ทองแล้วพาตไปในถ้ำ นางตกใจสุดบไม่รู้จักถามประดี พระยาชาตวัน
แกใจพอนมาแต่จรเขยจากเกษียณพาน นางตะเถาทองเห็นพระยาชาตวัน
เป็นมนุษย์รูปร่างดีด้วยก็รัก ทั้งมีรูทจะทำอย่างอื่นประการใด ก็

ต้องยอมเป็นเมียพระยาชาตวัน ฝ่ายนางวิมาดาเมย์หุดงรว้าพระยา
ชาตวันไปได้นางมนุษย์มาเป็นเมียใหม่ จึงชวนนางเดิมโดยวรรณไปค
ด้วยกัน ไปถึงห้องพระยาชาตวันยังไม่ตื่นนอน เห็นนางตะเกาของน้องอยู่
คนเดียวก็เข้าไปไต่ถามถากถางต่างๆ ด้วยความหึงหวง จนเกิด
ทะเลาะด่าว่ากันน้อยของจนพระยาชาตวันคนนั้น ก็ว่ากล่าวขู่รั้งนางทั้ง ๓ คน
ต้องเลิกวิวาทกันไป

ฝ่ายเศรษฐีบิดานางตะเกาของทราบข่าวจรเข้คาบเอาตุ๊กต้าวไปด้า-
คัญว่านางตะเกาของตาย ให้บ่าวไพร่เที่ยวตามหาศพก็ไม่พบ จึง
มตบานพวกหมอลงจรเข้ให้จับจรเข้ทกินตุ๊กต้าว พวกหมอลงจรเข้พากัน
อยากได้คืนมด ค่างคนค่างพยายามจะจับพระยาชาตวัน ไม่ว่าจะเป
จรเข้เม็เซียวแถวกายดีทช ก็ถูกพระยาชาตวันชกกัดพัดฟาดตายเสียเป
อันมาก จนมีคนพากันกลัวไม่มีใครกล้าจับมดของเศรษฐี เศรษฐีก็
ขี้ใจจึงออกปลากบดว่าถ้าใครจับพระยาชาตวันได้ จะยกนางตะเกาแ
ตุ๊กต้าวคนเด็กให้เป็นเมีย แต่จะแบ่งทรัพย์สินมดให้ด้วยกึ่งหนึ่ง ชาว
หนักเลื่องๆไปในแควงเมืองพิจิตร ขณะนั้นเจ้าไกรทองเป็นชาวเมืองน
ทบุรี คุมเรือขึ้นไปค้าขายอยู่ที่เมืองพิจิตร เจ้าไกรทองเป็นคนรักเรียน
วิชาอาคมมาแต่ช้อย เมื่อขึ้นไปอยู่เมืองพิจิตรอายุได้ ๓๗ ปี เวลาวัง
การค้าขายอยู่ด้าให้ไปเล่าเรียนวิชากับพระครู ๆ ทวดหน้าพระธาตุเดิมไม่
ขาด ท่านพระครูรักใคร่บอกวิชาอาคมให้จนชำนาญชำนาญ ครั้นเคย
ข่าวที่เศรษฐีมตบานหาคนจับจรเข้ จะยอมแบ่งสมบัติแยกตุ๊กต้าวให้ก็
คิดอยากรับมรดกเขาดีนับด จะได้ตั้งตนให้เป็นหลักแห่งด้อไป จึงไป
ถามพระครู ๆ ผู้อาจารย์ ว่าวิชาความวิเศษได้เล่าเรียนไว้จะพอสอดจับจรเข้
ตัวดำคณินได้ฤยัง พระครู ๆ บอกว่าวิชาที่เรียนนั้นนักพอจะจับจรเข้
ได้อยู่แล้ว ๒6/06/2565 แต่ว่าพระยาชาตวันนั้นเม็เซียวแถวเป็นจรเข้กายดีทชจะฆ่า

พันด้วยเครื่องดำตราดูอย่างอันหาขายไม่ ค่อยแทงด้วยหอกตะโตะโลหะ
จึงจะตาย เจ้าไกรทองโคเฟิงกยนต์ จึงขอหอกตะโตะโลหะกับเครื่อง
ป้องกันตัวมาจากพระครู ๆ แล้วไปบอกเสวรีผู้ว่าจะรับอาตมาจับพระยา
ชาตวัน เสวรีผู้กยมนยอม ทั้ง ๒ ฝ่าย จึงไปทำสัญญากันต่อหน้าเจ้า
เมืองกรมการเมืองพิจิตร แล้วเจ้าไกรทองก็ไปตั้งโรงทำพิธีทำคทาทราย
รึมนานาเมืองพิจิตร

เมื่อเจ้าไกรทองตั้งพิธี พระยาชาตวันอยู่ในถ้ำนอนอยู่กับนางวิมา
ตาในคืนนั้นเกิดนิมิตฝันว่าไฟไหมถ้ำ แล้วดมเทวดาของคันทองกวระ
ซรรคเข้าไปฟาดฟันพระยาชาตวัน ต้าวได้ออกไปให้แรงกาภิน แล้วตัด
เอาศีรษะไป พระยาชาตวันตกใจคนขนไม่สบายใจ จึงเอาความฝันให้
นางวิมาตาฟัง นางวิมาตารูว่าเป็นฝันร้ายแนะนำให้ไปแก้ฝันแก้ทำวรา
ไพชฌ์ให้เธอช่วยทำนาย ทำวราไพทำนายว่าฝันนั้นร้ายนัก ถ้าประมาท
จะมีศัตรูบั้งอาจตงมาทำร้ายจนถึงในถ้ำที่อยู่ให้ระงับตัวให้จึงดี พระยา
ชาตวันจึงให้บริวารชนเอาศีตตามาถมปิดปากถ้ำเดี๋ยวมืดเข้าได้ หมายถึง
จะซ่อนตัวอยู่ในถ้ำจนดิน เคาระที่แดงจึงจะออกไปเที่ยงคืนตั้งแต่ก่อน
แต่เมื่อเจ้าไกรทองทำพิธีอันอาคมเรียก อานาจนต์บนศาลให้พระยา
ชาตวันเกิดกลตักถ่มในใจจนทนอยู่ในถ้ำไม่ได้ ก็ผ่นผ่นทำดาบยกอง
คีตาที่ปิดปากถ้ำ แล้วกลดาบเป็นจรวดช่วยนำมายังนำโรงพิธี เห็นเจ้าไกร
ทองตั้งอยู่ในแพกรว่าตัวดีศรี จึงครากชนเกลแหหมายจะชบถัดเดี๋ยให้
ตาย แต่เดชะวิถียาคุมช่วยป้องกันเจ้าไกรทอง พระยาชาตวันมีอาจที่
ร้ายได้กลับถูกเจ้าไกรทองแทงเจ็บปวดเป็นสาหัส พระยาชาตวันเห็นว่า
จะสู้ไม่ได้ก็หันกลับลงไปถ้ำ ไปบอกความแก่ทำวราไพชฌ์ให้ช่วยค่อผู้
ดีศรี ทำวราไพไม่เขาด้วย ว่าเหตุเกิดชนทนทนเพราะพระยาชาตวัน
ไม่อยู่ในศีตในดีใจ เทยวคคิกนมนุษย์แล้วมีหน้าข้าไปถักเอาถูกตัวเขา

มาเป็นเมีย จึงเกิดกรรมเวรเพราะความชั่วของตัวเอง พระยาชาตวัน
 เห็นทำงำไฟไม่เข้าด้วยกันน้อยใจ กลับมายังถ้ำที่อยู่ของตนมาแต่ความ
 แก่นางวิมาดา แล้วบอกว่าแต่ก่อนมีเคยมีสัตว์ที่จะทำร้ายได้ เดียว
 สัตว์มีฤทธิ์เกิดขึ้นแล้ว คงจะไม่พินอินทรายเป็นแน่แท้ นางวิมาดา
 เห็นพระยาชาตวันถูกแทงเป็นแผลยับไปทั่วทั้งตัว ก็ตกใจรีบออกมา
 เรียกพวกรบบริวารหมายจะให้ช่วยกันไปรักษาพยาบาล ขณะนั้นพอ
 เจ้าไกรทองจู่เทียนระเบิดนำตามลงไปถึงถ้ำ พวกรบบริวารก็พา
 กันหนีไป ยิ่งเหลือแต่นางวิมาดาอยู่ที่ห้องนอกคนเดียว เจ้าไกร
 ทองถวญข้อมือจับนางวิมาดาไว้ แล้วถามว่าพระยาชาตวันอยู่ที่ไหน
 นางวิมาดาไม่บอก เจ้าไกรทองจึงออกจนจะแทงนางตกใจกรงชน
 พระยาชาตวัน อยู่ที่ห้องในไคยคนเดียว เมื่อยรุ่งก็ถนัดออกมาทางยั้งเจ็บบอยู่
 พอเจ้าไกรทองแดงเห็นก็รู้ว่าพระยาชาตวัน ด้วยมีบาดแผลโลหิตเป็น
 อยู่ทั้งตัว แต่เห็นรูปทรงเป็นชายได้ภาน่ารักก็ยั้งคิดอยู่ ฝ่ายพระยาชา
 ตวันเห็นเจ้าไกรทองจับเมียไว้ก็โกรธเป็นกำดั่ง ตรงเข้ารบกับเจ้าไกร
 ทองตัวต่อตัว นางวิมาดาที่หนีไปได้ รมกันอยู่พักหนึ่งพระยาชาตวัน
 ก็ถนัดกำดั่ง เจ้าไกรทองจับได้เอาตัวมัดไว้แล้วเจ้าไกรทองจึงนึกว่าพระ
 ยาชาตวันนั้นแปลงเป็นมนุษย์ได้ ทรอยจะตักนางตะเภาทองมาแดงไว้
 เป็นเมียตอกกระมัง ที่เมืองพิจิตรจึงค้นหาศพนางตะเภาทองไม่ได้ คิด
 แดงจึงเที่ยวค้นหาไปในถ้ำก็พบนางตะเภาทอง แต่นางนั้นคงแต่เป็นเมีย
 จรเข้างความก็เข้าถึง ถวายเป็นสัดกับพคกับมนุษย์ไม่ได้ ได้แต่ใช้ใบ
 บอก เจ้าไกรทองจึงพานางตะเภาทองขึ้นพระยาชาตวันมาส่งต่อเจ้า
 เมืองกรมการเมืองพิจิตร เสวผู้ผู้บิดาเห็นนางตะเภาทองถวายเป็นใบ
 มรทจะเกิดไรพระการใด จึงอ้อนวอนเจ้าไกรทองขอให้ช่วยแก้ไขให้
 ด้วย เจ้าไกรทองบอกว่าที่นางเป็นใบนั้นเพราะรางวัลของพระยาชา

ตวันเซาท์บ คือพระยาชาตวันค้ายเมื่อใดจึงจะหาย เจ้าเมืองพิจิตร
 ว่าจรเข้ชาตวันค้ายนั้นคนเสียหนักกว่าหนักแล้วจะเอามันไว้ทำไม
 จึงสั่งให้พวกชาวเมืองฆ่าพระยาชาตวันค้าย แต่พวกชาวเมืองไปทำ
 อย่างไม่รู้ พระยาชาตวันค้ายไม่ตาย ด้วยอำนาจเขี้ยวแก้วรักษาตัวอยู่
 ต้องนอนนอนขอให้เจ้าไกรทองช่วยบอกอบายที่จะฆ่าพระยาชาตวัน เจ้า
 ไกรทองให้เอาหอกตะโงะไปแทงพระยาชาตวันจึงตาย นางตะเกา
 ทงก็หายไบกลับเป็นปกติดังแต่ก่อน เสรีจึงปลุกชาคนับภรรยาว่า
 เตี่ยจนเจ้าไกรทองก็ทำการสำเร็จดังสัญญา จำจะต้องยกนางตะเกา
 แก้วแดงส้มบดให้เขาแล้ว เจ้าไกรทองนมฤทธเขามากคงจะได้ม
 ยศศักดิ์ต่อไป ที่ได้ไต่ได้เป็นตลกเขยกัดหนักหนา แตนางตะเกาทองนั้นเขา
 ก็ได้พามาทั้งได้ช่วยแก้ไขให้หายเป็นไม้ ควรจะยกให้เขาเสียอีกคน
 หนึ่ง จะได้ผูกพันเจ้าไกรทองไว้ใหม่นคง คิดกันตั้งนแแต่จึงยกนางตะ
 เกาทองกับนางตะเกาแก้วให้เจ้าไกรทองทั้ง ๒ คน เจ้าไกรทองก็ได้
 ครองส้มบดกับนางทั้ง ๒ อยู่ที่บ้านเสรีแต่่นมา

อยู่มาเจ้าไกรทองหนักชั่งนางวิมาดาเมียพระยาชาตวัน ซึ่งได้
 ไปเห็นทในถ้ำจรเข้ คิดริกว่ารูปร่างดั่งด้วยหนักหนา นางก็เป็นมาย้อย
 จะตองตงไปเกี่ยวพานศ ถ้าปรากฏว่าตัวปราบพระยาชาตวันแดงเต้ได้
 เมียด้วย ก็จะมีชื่อเสียงในพวกนกแดงเจ้าชู้ คิดตั้งนแแต่จึงอบายตวง
 นางตะเกาทองนางตะเกาแก้วว่า ตั้งแต่ปราบพระยาชาตวันแล้วยังไม่ได้
 ไปตงของคนพระครู ๆ ผู้เป็นอาจารย์เคย จะขอตาไปปฏิบัติบูชาครูศักดิ์
 คราวหนึ่ง นางทั้ง ๒ พาสื่อข้อมให้ไป เจ้าไกรทองตระเตรียมตัวออก
 จากบ้านมาพอถึงที่เปตียว ก็ร้ายมนต์จุดเทียนระเบิดแแต่ประคานำตง
 ไปยังถ้ำจรเข้ พวกจรเข้เห็นพากันถวิลรบหตบหนไม่

ฝ่ายนางวิมาดา ตั้งแต่พระยาชาตวันค้ายก็เฝ้าแต่โศกเศร้าอาโดย

ตั้งผิวอยู่ในห้อง ฉนวนนไต้ย่นเตี๋ยพวกรเจชอองฉอง นางออกไปคักพอ
 พบเจ้าไกรทอง ๆ ก็เกยวพาน นางจึงท่นเขาห้องบิตประตุนตานเตี๋ย
 เจ้าไกรทองจะเรียกเท่าไรก็ไมเบีตรับ เจ้าไกรทองร่ำยมนคเตี๋ยตาดาน
 เบีตประตุนเข้าไปได้ นางก็จ่นอยู่ในห้องน่น เจ้าไกรทองเกยวพานฉัญ
 ญ่าว่าจะอยู่เป้นคักครองเตี๋ยเป่ามนคเทพรันจจน นางจีมาดากถ่นหัก
 กตบใจนียอมเป้นเมียอยู่กับเจ้าไกรทองท่นในกาต๋อมา เรื่องค่นมาค่อ
 ตอนท่นทรงพระราชนิพนชบทศครตวงน

อนึ่งมีคำเต่าก่นมาว่า เหตุท่นพระบาทฉมเตี๋ย ๆ พระพุทชเตี๋ยคักดา
 นภาโดยจะทรงพระราชนิพนชบทศครเรื่องไกรทองน่น เกิดคักเตี๋ยท่น
 กถ่าว่าท่นเจ้านายจะทรงเต่งกถอนให้เป้นฉ่านฉวนชาวคตาดเหม็อนฉ่นทร
 ภูเต่งน่นไมได้ จึงทรงพระราชนิพนชเรื่องไกรทองให้เห็นว่เต่งได้
 เพราะฉน่น ในบทศครเรื่องไกรทองจ่งเป้นอย่างปากชาวคตาดคตอด
 ทงเรื่อง กถ่าว่ก่นมาค่น

พระราชนิพนธ์เรื่องไกรทอง

ตอนที่ ๑ นางวิมาลาตามไกรทองมาจากถ้ำ

ห้าปี ๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

ตั้งอยู่ด้วยวิมาลา
ตั้งเกิดเขตมนคทวาริเยน
ตั้งของภรรยาแต่ชาติ
ร่วมภริมยชมรสต่างศวี
อยู่เย็นเป็นสุขทุกเวดา

โคมเจ้าไกรทองพงศา
ศุขา ดำราณบานใจ
แต่ด้วยนอนนั้งเจ็บหลังให้
อิมไปด้วยทิพโศธา
กมภัตถ์ด้อย่างต่างภาษา
ถึงได้เป็นเจ้าพระยาที่ไม่ปาน

๑ ๖ คำ ๑

สิบตี่ง ๖ ๖
๑ วันเขยวันหนึ่ง

แต่กมาอยู่ที่ชานาน
ด้วยค้นหาว่างอยู่อย่างน
แต่คิดคเนนักรักใคร
ปานนองต้องคนจะบนถ
ตัวกหลงอยู่ด้วยกมภา
อย่าเตยจะชอนนางชนไป
ให้คนภาชอเราว่าเจ้าช

ให้คิดคำนึงถึงบาน
ตั้งกัวันวารไม่แจ้งใจ
จะดำคณวันคนก็ไม่ได้
เห็นจะได้ตั้งเจ้ควันมา
วันนจงดำตักนักรหา
จะเด้อมเดยวิชาที่เรียนร
เตยงเป็นเมยไฉจะต้อย
จะมีผู้สรรเดริญสืบไป

๑ ๗ คำ ๑

ร้อย ๑๐ คิดพดางทางเรียกวิมาลา
พริกนางพ่างเพียงจะกตั้งไว้
แต่จนใจที่จะอยู่ในคหา
จำเปนจำไปใจเดี่ยตาย

เข้ามาแต่จ้งแสดงไซ
หมายจะไม่จากกันคงวันตาย
เขตมนคเรียนมาจะเด้อมหาย
ไม่เคยขาดคตาศคตตายตั้งเวดา

ขอเชิญดวงใจไปด้วยพี่
พี่จะเลี้ยงเจ้าเป็นภรรยา

เป็นที่สนิทเสนหา
แก้วตาอย่าจะห้อยน้อยใจ

๗ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังคังแก่นซัดใจ

วิมาตานุวรีศรีได้
จึงตอบคำไปด้วยไกรธา

๗ ๒ คำ ฯ

๑ แต่เคยแต่เดิม
ตัวนจะรักจะใครให้สัญญา
ถ้ารักผิดคดต้องเหมือนตองน้ำ
สมเดวฤชาทว่าได
ถอยยาคำมันเจ้าพาท
ครนדםใจได้ชมตมตอง
มีหน้าซ้ำจะพาเอาชนไป
จะมาตอดวงเด่นเหมือนเช่นขู

ช่างแค้นเค็มค่อคิดประตีสรู้ว
มีดับปดบกับซำฤาหม่อมไกร
จะมีจริงสักคำก็หาไม่
จะอยู่ด้วยน้องได้ในถาทอง
มิให้อายกุมภตต้นทอง
จะทงน้องเสียได้ไม่เอ็นดู
จะให้ห้อยยาค้อคตดู
สุดวิทหนองจะตามไป

๗ ๘ คำ ฯ

โอ้ไอมา เจ้าเคยเจ้าพี่
๑ ไซ้จะกต่าอแดตังแสร้งได้โคต
พี่เปนมมนุษย์คตวิได้ย
นี่มาคิตด้วยฤทอิทธิยา
ถาอยู่ได้ไม่ร้างห่างห้อย
จะตดเตยวเบยวบิตตะกตไป
น้อยฤวรักเจ้าตักเท่าพี่ชม
จะเผ่าวอนงอนงัยไปโยม

ไม่พอที่จะพระวงดังได้ย
สิ่งโรมิจริงไม่เจรจา
จะอยู่ในนทศูหา
แม่นประมาทไม่ซ้ำจะบรรไดย
จริงจริงนห้อยอย่าดังได้ย
เหมือนเจ้าไม่เมตตาปราณี
ยังไม่ยอมพร้อมใจไปด้วยพี่
ค้อยอยจคงคัพชชตา

๗ ๘ คำ ฯ

๑ สุดเขยสุดใจ

เจ้าอย่าพระองค์กา
ว่าฝูงกมลาคันหงษ์ของ
เดชะด้วยฤทธิแควมอัน
มีพระจะออกไปนอกถ้ำ
นี่และเป็นคนความจนใจ
ข้าก็ได้บอกแควแต่หนหลัง
กันแต่เฝ้าเข้ายอนดอนตาม
เมื่อผิดอย่างต่างชาติต่างวิสัย
ไม่ช้าไม่พดนิกอนม์

น้องไม่เบี่ยงบิดประติษฐานว่า
ตัวข้าได้บอกแต่เดิมที่
อยู่ในถ้ำของเกษมศรี
กมลาคันเป็นมนุษย์ไป
ถึงนากลับเพศตามวิสัย
ไปได้ฤจะไม่ไปตาม
เจ้าก็ไม่หยดยงพงห้าม
มันเป็นคนงามหน้าแล้วคราน
จะชยด้วยกันใดก็ไซ้
จะมาหนน้องไปให้เค็ชย

๑ ๓๐ คำ ๑

โอ้โลมนอก

๑ น้องเขยน้องรัก
เห็นแควว่าสามีศรีภรรยา
น้อยฤนชนชงมิตชิต
แต่หงอนอ่อนคอกทำห้อยแท้
ถ้าเจ้าจะเออชยไปคชยพ
เด็มหองหงษ์รักพลัดตายน้อง
คชยกมลาคันหนุ่มหนุ่มประชุมพร้อม
แต่ดวงนรปนิมิตรบิดเบือนกาย

เจ้าอย่าพกกาวเฉียงเบี่ยงบาย
จงชยบิตเบือนเชอนช
บ้องบิตมิตเม้นไม่เห็นแคว
เรวจนปรจนแปรไม่ปรองคอง
จะเดยทไมถนคชคชอง
ถาทองเป็นคชคชคชบาย
บริวารแควคชคชคชคชคช
จึงเดยตายเค็มคชคชคชไป

๑ ๓๑ คำ ๑

๑ นำเขยนำคำ

แม่นมว่าบ้างเดยจะเคยใจ

เจ็บอกบมบ้านาคาให้
นางจึงคอบคำไปคชยไกรธา

๑ ๓๒ คำ ๑

๑ เจ้าเอยเจ้าไกรทอง
 เจ้าอด้าห์ประธานาตำตงมา
 เจ้ากจตชบเทียบเวณต้องทัว
 ก้อย่อมเห็นย้อมรอยแก็ใจ
 ไม่เห็นฤห่มหม่มในห้องห้อง
 ชัวจริงเจ้าเอยชาติกมภา
 ถงเจ้ากเป็นคนไม่พหชอ
 เตี่ยชาติญาคองคังคังมนุษย์
 มางงงวยด้วยหญิงแพศยา
 เจ้าเป็นคนมนต์เวทเชี่ยวชาญ

ขอโทษเถิดใช้น้องจะแกตั้งว่า
 คั้นควาหาน้องที่ห้องใน
 หม่อมผัวจะมมากี่หาไม่
 ที่ในชวตวิมาดา
 มันออกช่องเตี้ยนักอย่าพักว่า
 ใครเข้ามาที่พุดชยพุดสระรด
 มาเกดชอกกตวดศรไม่บริดช
 เปนบรุษโหดไรน้ำใจพาด
 จนหน้าตาหมองศดาตาตาดาน
 วิชาการมิเดียมกัจจาคตาย

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เจ้าเอยเจ้าคารม
 แด้นวีรช้อย่างช่างคบาย
 มีเตี้ยทคเป็นเมยชาตวัน
 นำหัวผัวตายประเดี่ยใจ
 หญิงร้ายแพศยาด้ามาญ
 เจ้าเอยแพศยากมภาม
 ถารเหตผดแตกนมา
 คณนาใจดีศรชช
 พระมหาตมูทตักกชง
 หญิงด้ามร้อยกตมารยา

ปากคอพอดมกับเป็นหม้าย
 ยักย้ายหลตายทำนองว่องไว
 น้อยถุณนบุญหนักคักคิดใหญ่
 ไม่ทันไรฤมาเปนเช่นนี้
 เขาชครานคบหาให้เตี้ยศรั
 อย่างนเจียดดีหว่าจะตราไว้
 ที่จะไวชวออย่าตั้งไสย
 ยากที่จะหยงไตตงจินดา
 ถ่าจะหยงให้ถงก้งายกกว่า
 ตักทจะคักษาให้แจ้งใจ

ฯ ๓๐ คำ ฯ

ร่าย
 ๑ เจ้าเอยผัวหัว
 ฉายแกมต่างบ้างเป็นไร

จริงแล้วคะขวัญชัวหาเตียงไม่
 นี้ใครไซให้เจ้ามาคบบค

ข้าเจียมตัวกลัวความหมามเดียน
 เมื่อเจ้าชานชมงมงายมา
 คิดมากน่าล้มเพศผัว
 เหมือนพระยาราชหงษ์เขาดึงเคย
 จนข้างหางปีกไม่เหลือหลุด
 ไม่พอที่จะกดเข้ามารับ
 เท่านั้นเกิดเป็นไรเจ้าไกรทอง
 เดี่ยเดชะเวทมนต์จันต์มัว
 ถึงมิอยู่จะไปก็ให้งาม
 รู้ว่าเจ้าอย่าว่าให้หนักไป
 อย่าเพื่อสาวได้ให้กาทาง
 เห็นขยปากชครานตานด้านจน
 ซึ่งว่าสามร้อยกตศัตรู
 ไม่เหมือนบุรุษนัศคใจ
 ทำโกหกพกลมด้อตวง
 ดำรพิศตัดก้อต่อชน

มดเมียน้อยหาบประตู่ประดา
 มดตมาจนดเดี่ยกอนเดย
 มาพดอยชวดควยชานจาเอ๋ย
 จะก้มเงยหมามเหนียวกยวยบ
 เขาคนคอดั้นเดี่ยงได้เซียงสืบ
 เอาอาภัพอัปรีได้ตัว
 ได้หมั้นหมองแปดปนกับคนชั่ว
 เจริญไปชำระตัวเสี้ยนปนไร
 อย่าเอาความอัปรีมาได้ให้
 อีขมาเอาไครยแต่พอดควร
 ขี้ของฎาเจองเคืองคนดร์รอด
 อันกระบวนของเจ้าข้าเข้าใจ
 มากมีเดี่ยเบตาไม่เขาได้
 ว่าไฉ่สามสิบสองกต
 หิงษ์หวงดำว้าเหมือนบบ้าน
 เกิดข้าเดี่ยกตเจ้าคนคด

๑ ๓๘ คำ ๆ

๑ น้อยเขยน้อยฤ
 กันแต่คิดเดียนเวียนประชด
 มันจะเหมือนผัวเก่าของเจ้าฤ
 แต่ออกช้อชธาถ่วนกกรนคราม
 ไหนนั้นความชวดควออัปรี
 เมื่อขี้ของไปเองไม่อชใจ

นางคนช้อดดำรพิชชยันหมด
 จริงแล้วกระช้อคดไม่งดงาม
 สุดช้อแล้วเจ้าเอ๋ยอย่าเขี่ยหยาม
 ดัดคิดจะกิดตตามให้คองใจ
 ว่าพมาบร่าข้าได้ให้
 กตบว่าดำวได้ให้กาทาง

เจ้าสีดันทัดดาบตีดาบจน
 ดึงหนองหน้าตำซารอนเซาะซัง
 เกลองฎาของพจนมา
 ให้พุงเพื่องทงเมืองพิศตรไว้
 จะชมทงกริยามารยาตร
 เจ้าจะได้เห็นหัวผัวกมภา
 ว่าภูกถึงเมื่อไรจะไปเยือน
 ถ้วนหนุ่มหนุ่มประทุมชอบกต

ทงกระบวนกระบิตคิดบับบึง
 เป็นทงพาดำพัดไม้ขัดไกร
 หวังจะพาไปชมคารมใหญ่
 เขาจะได้ชมรสวาจา
 เชื้อชาติไฉนนางต่างภาษา
 ยอยที่ค้ำถวดเววารักษ์บน
 ก็พอเค็ดอนคตตายได้ไม้ขัดตั้ง
 เขาเคยไปบวงบนบุชา

๗ ๓๔ คำ ฯ

๑ เจ็บเขยเจ็บใจ
 ดำพัดจืดใจหวามาตา
 อันค้ำถวดเจ้าที่หัวผัวเก่าอยู่
 ทำคอกยกกมชอชอชอไทย
 อะไรไม่หยดหย่อนเผ้าค้อนแคะ
 แคกมภิตทานนไม่คณนา
 เขาจะได้เซ็ดชอฎาทัว
 จะปรากฎยศศักดิ์ของหม่อมไกร
 ถ้าเห็นงามตามแต่จะเมตตา
 จะชูราศีหม่อมชินทุกวัน

ช่างพิไรเค็ดกรรรำพรรณว่า
 ดมหน้าหน้าแล้วดีด้นใจ
 ข้าไม่วรแห่งหนค้ำบตไหน
 เห็นแต่หัวผัวใหม่ทงมมา
 นั้นเหตระพอดมกับแพศยา
 ยังชามนุชาจึงดมใจ
 ว่าหญิงชวดตัวเจ้ามารักใคร่
 ดับไปช่ดวงคัพคัพพันธุ
 ฝ่ายข้าไม่วังเกยจเคียดฉิน
 เหมือนเอาจันทน์เจดิมเจิมจุน

๗ ๓๐ คำ ฯ

๑ ดมเขยดมเคิบ
 ดันชาติจรเข้เผลอคุณ

อย่ากำเริบนัคนะมันจะดูน
 ทำบุญไม่ขอพบฉบับใจ

ชนะนางศอชยหนักด้นกตา
ถึงจะเสียมดหมอกเดี่ยวไป

ราคาต้องสั่งหาถึงไม่
หาตามทำใหม่ประเดี๋ยวเดียว

๑ ๔ คำ ๑

๑ นำเขยน่ากลัว
ตั้งหน้าเขากรนชยหนักใจ
เหตุว่าเจ้าคนผีมอ
เขาจะได้ว่าเจ้าหาจหาญดี

หม่อมมัวโกรธาจนตาเขี้ยว
เขาว่าบ้างเช่นเขี้ยวจะฆ่าดี
เอาเถิดให้เขาภ้องมี
ฆ่าพันสัตว์ให้บรรโดย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เหลือเขยเหลือชด
อย่าพิกทำทายนากมายไป
หญิงร้ายปากกต่าไม่น่าเจียง
ฉวยชกมีดหมอกเห็นบมา
จะไปไหนเล่าเจ้าคนคม
หน้าตาคดอคน่าปราณี

ยังประชดประชันนำมันได้
เขาจะเกรงอะไรกับนิทาน
คนผีจะดเคียงไปภายหน้า
ทำเป็นไกรธาจะฆ่าดี
เอาคารมตงหน้าแต่ดูอย่าเห็น
ชะง่างทำที่ให้ออนใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ ไต่เหยยไต่พัง
กระตบเท่าเกาหัวแฉว่าไป
เห็นค้อนของเป็นชาติกุมภดี
เห็นบนแถมแถมเต็มเต็มประดา
เป็นเคราะห์เพราะหตงด้วยถ้อยคำ
เจ้าได้รวมรักกเพราะกต
ไว้แฉว่าหม่อมไม่เมตตา
เจ้าอย่าพิกเคลือบเคลได้กต

ยังคังแค้นอกหมอกใหม่
ช่างกระไรไม่คิดเวทนา
ดงนมแต่ชเชนจะเช่นฆ่า
หยาบขาดนดมไม่ส้มดัว
จงกระหน่ำว่าจวนหน้าชว
ซาจึงได้มผดถึงต้องคน
จะทงชวางวางอย่าไว้กตางหน
เห็นว่าจอนอยทจะตามไป

16/06/2565

น้องจะได้อัปยศอดสู
จะซ้ำร้ายอายยิ่งกว่าทางใด

จะแต่ตหน้าคนกะไรได้
เจ้าจงครึกโครมดูให้ดี

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ แค้นเขยแค้นแขนง
ประเดี้ยวใจไฟชุกไปอย่างนี้
เดิมททำกระบวรจนเร
พบจะตงยนิศกันไว้
ภักศสันจนอยทชอนน
นฤกว่ารักแกตงชักช้า
ตกเมยของพกมอย
พิจะปราบปรามความทงปอง
อย่าส่งไสยว่าจะได้เคองระคาย
ถ้าสมัศรักจริงจงปรองตอง

ข้างกต่างแกตงบิตเบือนเขอนหนี
รชยดีรชยอย่างข้างว่าไป
กตัญจะเป้นจรเซไม่ไปได้
มิให้กตบเพศเป้นกมภา
กตบหนีว่าตกเมยจะคำจำ
แต่แย้มมากเห็นว่าตอตรง
แต่เขาไม่วิ่งหิงษ์หอง
มิให้จับจ้วงตวงเกินน้อง
อับอายเพือนบ้านเรือนชอง
เว้งแต่งตัวถิตน้องจะคว่นไป

ฯ ๓๐ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
ความรักกตักถุ่มคตุมใจ

นิมาตนาหรีศรีได้
กตัญเจ้าไกรทองจะหมองมัว

ฯ ๒ คำ ฯ

ใช้ร่ำย จึงตูกเข้าไปในห้อง
๑ ผ่าฉอนเงินทองชองแต่งตัว
แต่วเลือกชองรักใครไ้สักระทาย
พตางพิศศูหองแก้วแพรวพรรณ
เตี้ยตายชองค่างค่างอย่างดี
มีคุณแก่ผู้กุมภรา

จัดแจงสิ่งชองจะตามมัว
แหวนหิวแหวนมณฑปครบครัน
มากมายสารพัดจัดจัดรร
เตียงสู่สุวรรณเคยนอนแต่กัษณา
เตี้ยตายคดวงมณีนาคหา
จะปรารถนาตึงโตกัสมัคิต

ให้อิ่มไปด้วยทิพอาหาร
ไอ้เต็นไปจะมีมิด

ไม่มีควมรำคาญแต่สักหนัก
เร่งคิดสร้อยเศว้าไค้กา

๓ ๘ คำ โอด ๑

สามเส้า ^๕ เมื่อนั้น
๐ ค่อยย่องตามนางวิมาดา
เห็นนาง ไค้ค้ายเศว้าหมอง
จึงร้ายเทพรำจวนบ่ฉวนใจ
แฉกแฉกแฉกวันแฉก
เป็นห้องบ่งโยยเค็มที่
เจ้าค้อยอยู่จงดีพชดดา
ว่าพดางทางเดินออกไป

โฉมเจ้าไกรทองพงศา
เข้ามายั้งที่ห้องโน
เป็นห้องค้อยเข้าของไม้ไปไค้
เป้าไปให้ค้อยนางกุมภี
เจ้าค้อยชดช้อยหมองค้อย
จะมีไปค้อยพิกค้อยมา
จะค้อยทำชานกนหมอง
ทำทำนองตองใจวิมาดา

๑ ๘ คำ ๑

ร้าย ^๕ เมื่อนั้น
๐ ค้อยเทพรำจวนบ่ฉวนวิญา
ซึ่งฮาไสยในชองท่งหตาย
นึกแต่จะภริมยชมชิต
ฉวนฉวนชวยเจ้าไกรทอง
น่องไค้ว่าฤจะมีไป
พ้อเจ้าไปไหนจะไปค้อย
ว่าพดางนางจงมีมา
เมยจิดไค้ไค้เร่เร่จเร่จรรพ
อิททงแกวแหวนเงินทอง

วิมาดา ไค้ค้ายหนักหนา
ให้แฉกแฉกหาเป็นค้อยค้อย
ไม่มีควมเสี่ยตายแต่สักหนัก
นางจึงตูกค้อยตามไป
จะท่งน่องเสี่ยแฉกฤไค้
จึงมาค้อยฮาไสยค้อยค้อย
ค้อยชวยค้อยจะมีไป
ค้อยเข้าค้อยหาห้องทอง
ค้อยท่งพยชวยค้อยค้อย
เจ้าจงทำค้อยค้อยค้อย

จะอาบนำทาแป้งแต่งตัว
ว่าแล้วกลับคืนเข้าห้องใน

หัวหวัดหน้าผากใหม่
ดูได้กระแจะแป้งแต่งกาย

๑ ๓๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
แปรมปรีมย่มย่องต้องวิญญา
ครั้นเห็นนางแต่งตัวด้รวรเพชร
เศกด้วยวิทยาเรื่องไชย
แล้วดวงย่นต์เสขเศกซ้ำ
มิให้หนอนางวิมาดา
แล้วจุดเทียนระเบิดเตีตดำ
มาตามเปิดวปด่องช่องนที

โฉมเจ้าไกรทองพงศา
ด้วยนางวิมาดาจะคลาไคต
จึงถอดแหวนเพชรทนต์
เอาใส่ใหม่ด้วยผมกัถยา
ปิดประจําท่ามกตวงเกษา
กตบคันทกายาเปนกุ่มกัถ
ออกจากรถนำนางสาวศรี
วาริแหวกกวางเปนทางไป

๑ ๑ คำ ๑ เชิด

๑ ขึ้นจากฝากฝั่งมหาสมุทร
พานางย่างเยื้องคลาไคต

จะยงหยดอัยชากหาไม้
เข้าในเมื่องพิศตรภารา

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑ ครั้นถึงซ่งสวนเศรษฐ์
จึงแวงนงยงหยดในคำตา
แล้วเต้าโตมโฉมนางกุ่มกัถ
จงอยุ่คนเคียดวประเดียวใจ
จากตาวนางโฉมเศยให้ต
พี่ไปตักครุไม้อยู่ช้ำ

ไม่ไคตไคตกับทเคหา
มีฝ้ายกพันอยู่ห้องใน
เจ้าพ้อยารัอนรนหม่นใหม่
พี่จะไปบอดถของภรรยา
มิให้มเคียดขงหงษา
จะกตบมารับเจ้าเข้าไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น 16/06/2565
ก่อนให้แล้วตอบว่าขอมใจ

โฉมนางวิมาดาศรีไว้
เจ้าจะทิ้งน้องไว้เฮกา

เกิดอภิวาตวิรุณภัย
ด้วยข้าเป็นชาติกุมภ
แม้หม่อมไปไหนจะไปด้วย
ว่าพดางนางยุคเจ้าไกรทอง

มันจะมาทำร้ายฤษยา
ใครเลยจะมาปรานีน้อง
บุญเจ้าจะได้ช่วยปกบ้อง
ซึ่งบีบประคองห้องคำตา

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ บัดนี้
ก็บยายทาสีภริยา
เห็นเจ้าไกรทองพา
ต้องเจ้าหญิงจิ้งไร
ไม่ทันเก็บดอกไม้ใส่กระຈาด
บีบประคองขึ้นกระโถมได้เข้า

ฝ่ายว่าตาเถาทาสี
สำหรับรักษาสวนดอกไม้
มาหยุดอยู่คำตาอาไศรย
คิดจะไปบอกนายเอาหน้าตา
ฉวยผ้าขาวขาดชิ้นพาดบ่า
ยายตางงน้มนาทันที

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ มาเยี่ยมมาถึง
เห็นต้องกิตยานารี
บอกนางตะเกาทของตะเกาแก้ว
ไหนหม่อมผู้ชายว่าหายไป
พายุหญิงคนหนึ่งมาด้วย
งามประหลาดเหลือทนพบบุญญา

จึงเข้าไปบ้านท่านเศรษฐี
อยู่ที่หอกลางวงเข้าไป
ทงงามแสงทองหาไว้
บัดนี้มาอยู่ในคำตา
รปรวยด้วยดมผมประบ่า
พินองส่องราจเงงใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
ทงนางตะเกาแก้วแว้วไว
จึงว่าตเอาฤาเจ้าไกร
มีรูปร่างไปพิศพิศเตยว
น้อยฤาทำไต่เป็นไรมี

โฉมนางตะเกาทของม่องใต้
ครันได้ชาวผัดควเป็นเกยว
ว่าจะไปหาครัดักประเดียด
ไปเที่ยวเกยวชแวงพามา
แมนมิ่งคณงกัจงว่า

มีคนไรรบงามที่ตามมา
ว่าพดวงเรียกหาข้าไท
ตงจากเรือนพดนทนต์

จะออกไปตหน้ามันักตัด
ไม่ทันใจไกรซั้งอ้อม
ท่ายพิเลียงก็ตามไป

๑ ๘ คำ ๑ เพลง

๑ ถึงสวนก็ชวนกันหยุดอยู่
ค้อยย่องมของคเข้าไ
นางยังกรวดไกรชไกรธา
โมโหหงหึ่งซั้งตัน
จั้งเขาคักคักผลัดประตุ
พี่น้องจั้งร้องว่าไป

ยังประศาศาตาไครย
เห็นคนไฉโยยไฉน
นุ่งผ้าโจงกระเบนเห็นหมัน
สองพิเลียงนยงให้ใจ
เห็นมนคงอยู่ไม่หวาดไหว
ไครอยู่ข้างในจงเบ็ดรับ

๑ ๖ คำ ๑ เฉราจา

๑ เมื่อนน
ไฉยนเรียกเข้าไปคกใจฉับ
จั้งร้องทักออกไฉว่าไครนนั้น
ครนแจ้งว่าต้องนงคราญ

เจ้าไกรทองเอนหลังยังไม่หัดับ
ตุกขยับดับตดตตต
ไม่เกรงใจกันทำหักหาญ
ออกมาค้นบานประศุไว้

๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนน
จั้งว่าชุแหม่มแน่เจ้าไกร
แค่ค้อยคยนั้นนอยไปฤาหนี
มาแล้วทำไมไม่ไปเรือน

ต้องนางหุ่นหันมันไฉ
หนีไปแทบถึงตักกิ่งเค็ดอน
โหยกเหยกอย่างนไม่ม้เหมื่อน
ยังนชเชื่อนซักช้อยว่าไไร

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน
พุดจกุกกักกระอิกกระโอ

เจ้าไกรทองฟังคำทำเอด
เก้อเก้อแก็ใจไปตามจน

พี่จะเข้าไปบ้านประเดียน
เห็นค่าตาฬารวมชอบกต

พอเดินมาถึงนภีปะฝน
จึงแฉะนงหันฝนอยู่บน

๑ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
จึงถามเจ้าไกรไปทันที
จะเป็นเมียของเจ้าฤๅเขื่อน
ฤๅพี่บายายมาทวยทัก

วิมาดาออกต้นขวัญหนี
ใครนี่ของอาจประหลาดนัก
เขามายื่นเรียกขอยังวรก
จงบอกเมียรักให้แจ้งใจ

๑ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ซึ่งมาเรียกพบคนไข้
ทงนางตะเภาแก้วแววตา
เจ้าอย่าตกใจไปเดยน้อง

เจ้าไกรทองขมเหง่แดงไข
โถมงามทรมไวยตะเภาทอง
ภรรยาของพี่ทงต้อง
พี่มิให้ขัดข้องเคืองกัน

๑ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
เรียกหาข้าไทให้ช่วยกัน

ต้องนาง ไกรรมีวจนควัดัน
เข้าผัดกันประคุดตอง

๑ ๒ คำ ๗ เสด็จ

๑ ต้มต้ตักหักไค่นไม้ทนต์
ชี้หน้าว่าชะเจ้าไกรทอง
ไหนดว่าจะไปหาพระอาจารย์
คือเธอของคนเสวฤๅไร
เป็นไรไม่เอาเครื่องบริวาร
จะพดอยพกโมโหโมทนา
หม่อมตักศิษย์คิอ่านไปหาเพน
มานั่งชงเขินคางอยู่อย่างน

ต้องนางวางเข้าไปในห้อง
ข้างปลดเด่นคดองคดองตมายุใจ
เป็นที่มัสการอันโตใหญ่
ซึ่งนิมนต์มาไว้ในศาลา
มาถวายพระอาจารย์ให้หนักหนา
สาธุศรัทธาเต็มที
ยกประเคนให้ฉนเดี่ยต่น
เป็นโรมมีมัสการท่านครูบา

เขาผวกูไปใจถึงเจ็ดคืน
 ฤๅว่าชาตวันทีอันตราย
 แต่ผวกุมกัณฑ์แถมมิหน้า
 ได้หิวตงไปเสียทั้งคตของ

ยังไม่หายรวยรื่นฤๅโฉมฉาย
 แยกกายไม่เหมือนเจ้าไกรทอง
 ยังแถมข้ามมนุษย์เข้าเป็นตอง
 เตียรฉานจองหองไม่เจียมตัว

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑๑ เมื่อนั้น
 ครั้นจะว่าบางนางกักตัว
 แต่ข้อดอกกัณฑ์ดอกคตจน
 โมโหหันหนหมุ่นออกมา
 น้แนนางพินองตองคน

วิมาดาได้ฟังน้เงาหัว
 เจ้าไกรทองผู้ผวกูจะไกรธา
 ปากคณียนิยิบกระซิบคำ
 เคืองขดตบตหน้าแต่ว่าไป
 เจ้ามาบ่นมาว่าเหมือนบ้าไป
 หม่อมผวกูเจ้าตงไปทำอุณวาย
 ไซ้จะปลงตงจิตระด้วยง่ายง่าย
 เป็นหญิงยอมอายอยู่เหมือนกัน
 คิดคุดก่อนนางอย่าหันหัน
 จะเป็นกะไรกันก็แจจใจ
 ดวยกตวิฤทยาไม่ขัดได้
 เป็นไรไม่ยงหยุดคิด

เขาจูงจุมกหม่อมไปฤๅไร
 เพราะจอนคักกักตัวววยชั้วฉิคร
 เจ้าอย่าเพื่อคตินิยน์ราย
 เจ้าก็เคยรูเช่นเป็นอยู่บ้าง
 อันเจ้าไกรทองกับชาตวัน
 ชิงชาตามผวกูเจ้าชนมา
 เมื่อเจ้าตามผวกูชาตงไป

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑๒ ไตเฮยไต้ฟง
 เจ็บแสบแปดบใจดังไฟพิศม์
 กระทับเทาก้าวเดินเข้าไปโกถ
 เดิมทีผวกูมั่งอายกุมภา
 แด้วจำแสงแปดตัวเป็นมนุษย์
 จำเป็นเสียตัวดวยกตวิฤย

ตะเถาทของแค้นคังเคืองฉิคร
 ดวยว่าถูกทตคักไกรธา
 ถ่มน้ำตายรดให้เด็กร้องว่า
 ชนมาคว่ำคาบกตงไป
 ฤวยดุดคุดคิมือถือให้ต
 กุมิได้จิงฉิครไปคิตตาม

6/06/2565

ไม่เหมือนอ้อบาทวาศาติกุมภัต
ตอยหน้าตอยตาว่าข้างาม
กจะว่าให้ดำดมใจ
แมนไม่เข็ดหตาบยงหยาบชา

ตจะตจะดำดำด้าม
แตงจจริตคิตคามผัวกุมมา
อ้อจรวไรรอยแปดแพศยา
จะให้ชาตคุมไต้คอไป

๗ ๓๐ คำ ๗

๑๑ แค้นเขยแค้นนิก
จะเป็นไรก็ให้เป็นไป
ชะข้างชนหน้าว่าเมยหตวง
ไม่รู้จักฎาเจ้านางตะเกาทอง
จริงแต่จจะรอยแปดแพศยา
เป็นไรเจ้ามีประจบให้ครบพัน
เขอน้อยไปถ่านน่านผู้หญิง
สาวพดบคด้อมนุษย์
กกว่าบางไวบาง
แดงแดงกิดไปตงยกัน
ครนผวมึงไปปากกชนมา
กตาคมึงเข้ามาตองต

ตู่ตจะห้ามหักโมโหได้
กหากตวมึงไม่อ้อพ้อง
หิงษ์หวงจวงจาบจองหอง
ไไหนไไหนมันก็ต้องเหมือนกัน
จึงตอยหน้าเตดาระผัวจนตัวตัน
จะได้ต่มใจมันอ้อมนุษย์
ขยั้งยังโมโหโยไม่หยุด
เมื่อมึงมุดไปเขาผัวกชน
ไม่ตั้นชาติตั้นยางพอเค่มกตน
คุณของกชนมึงคิตต
จะให้ชาตออยตบทำตบหล
อ้นกจะถอยออย่าตงกา

๗ ๓๒ คำ ๗

๑๒ เมอนน
เจ็บช้ำด้วยคำจมาดา
อนนางตะเกาทองผู้พ
ด้วยเนอความทงตองข้างไซ้
คิตพดางนางออกตักตักว่า
ปากกต่าหน้าด้านตงตัน

ตะเกาทองไกรทองหิงษา
หยาบช้ำดำหัดยงชิตใจ
จะว่ากต่าวช่มช่มนี้ไม่ได้
ก็กะไรกะไรอ้อเหมือนกัน
เหวยอ้อกมภาตอชยัน
จะประชันให้ชนะไม่ตดต

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

ชอบแต่ใจหวงมาตบเด่น
จริงจะตมทมมพยค์

ให้เพื่อนบ้านเขาเห็นเสียให้หมด
ให้รรุศรัจกณมือไว้

๑ ๘ คำ ๆ

๑ นำเขยนำหัว
มันตั้งเือนไปถึงมึงฤาไร
ครนคอบพมึงถึงแถม
นางตัวถักดำมาค้าคารมคู้
ชนหน้าว่าเป็นเจ้าผัว
ถึงกเป็นชาติกมกิดไซ้
อิมนุษยอบาทวชาติชว
ชาติดำมตั้งวนไมทนต์
เมื่อแฉะเจ้าชาติตงมิรอด
เข้ายจนชวนชมกิริมยใจ

ช่างเปตียนคัวเปตียนหน้าเข้ามาใหม่
ใครไซ้ให้พี่สาวดำเด็กก
อแฉ่นแถมช้อหนาเข้ามาตั้ง
ทำกุดเด็กก็เป็นไร
อินจะให้กถักดำอย่างไ้
ก็ไมโศคโหดไรเหมือนมึงน
พนของร่วมผัวหน้าบคต
เป็นกุดำกุดชยานใจ
เป็นไรไม่กชดไว้ให้ได้
อย่าให้ว่างเว้นสักเวลา

๑ ๑๐ คำ ๆ

๑ อเขยอหัวพดัด
ถึงกร่วมผัวก้นมา
กไม่เหมือนมึงอหน้าเป็น
มึงอวดกลตาทาดจะตบตอง
ทำให้ตมหน้าหน้าดำหัด
ถึงจะเสี้ยดินใหม่พิไนย
ว่าพดางนางเรียกปตมอาไ้โดย
นงน้อยโยเฮต่าน

ด้วพดัดตดอตดอด้ว่า
มิตายกให้จ้งได้ครอง
ตักเงินผัวเขาทำจงของ
จระร้องฟ้องโรงศาลกเร่งไป
เขาพันเด่นกำคตเสียให้ไ้
มากน้อยเท่าไรก็ตามท
กับข้าไทถ้วนหน้าทาศี
ช้วยกนตบตให้หน้าใจ

๑ ๘ คำ ๆ

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

นางพี่น้องสองคนกัถนเหต้อ
 นางวิมาดาเต่ากเพราะพรัง
 เจ้าครัดคารมไม่ล้มหน้า
 ชนเลี้ยงเถียงเตตาระตนตน
 จะเขียนหนังสืออย่าตัดห้าไป
 ทำประหนึ่งขง ไกรทองเต็มที

บ้าโหดขวิดเผื่อเหมือนมึงหิงษ์
 นอยถุณนทานผู้หญิงทงดำมคน
 เหมือนอแม่คำปดาคัทหวถน
 จะกรวดนาคำคะนณเตยเตยวณ
 ชัดแวงไตให้ตอย่าจัจ
 เคนหน่อออกไปเสี่ยให้พิน

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 เจ้าฟานองชนมาถิงเมืองคน
 มีรักถมอับอายชายหน้า
 ว่าพดวงทางกอดเจ้าไกร

วิมาดาตามไปพิโรบน
 คิดว่าจะเปณผลดับไป
 ดุดบัญญัติจะงคอดได้
 ล้อกถ้อนให้ไปมา

๑ ๔ คำ ๑ โยด

๐ เมื่อนน
 พริกเจ้าจริงจริงจิงพามา
 อันโมใหม่หญิงนยงยวด
 มาถิงจะไปบอกแต่เดิมที
 จิงเกิดเหตุเภทโทษชนทงน
 เจ้าอย่าสะห้อยน้อยใจ

เจ้าไกรทองปดอบนางพดวงว่า
 ไซว่าจะให้เป็นเช่นนี้
 จะชวดสวดเตยเปตำเฝ้าจัจ
 เจ้าณคชายผ่าพมให้ไป
 ดุดทีจะดับไฟหวถมได้
 มิไซจะให้เสี่ยสัญญา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 แดไปเห็นนางวิมาดา
 จิงร้องว่าเหวยเหวยอถุมกัถ
 แถตั้งช้ออนวอนชฎุไร

ต้องนางแค้นคิตยิจฉา
 พมฟายน้ำตาคักขิตใจ
 เตหักถมงคิทารองให้
 จะให้มาทำไมกัถ

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

กตบมาชนเดียเงยเจ้าผัว	แต่ตัวนี้ไม่กลัวจะต่อตัว
ทำไมเล่าจึงเข้าแฝงขู่	อันจะพันมือก้อย่าดังกา
ว่าแล้วรุกรามเข้าไปใกล้	เดียวได้จะจิกเขาเงษา
เพียงทาสกัณมา	อดตตตตตตราจะตบตี

๑ ๘ คำ ๑ เซิต

๐ เมื่อนั้น	วิมาดาขยับขยับไม่ถอยหนี
ร้ายกาจด้วยเป็นชาติกัมภีร์	คอคมักดังเรียวแรง
จะเข้าจิกคัสระนางไม่ได้	บัตบองดวงใจเข้มแข็ง
หยิกข่วนกอดกั้วัดแว้ง	พดิกแพลงผดักไล่ไปมา

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น	ต้องนางขัดแค้นแค้นดำ
ไม่ย่อท้อต่อสู้วิมาดา	จนหน้าตาแดงคุดเป็นรอยยับ
พวงผู้หญิงต่างต่างบ้างไพร่	หลงใหลได้ทบทันคืบคืบ
ปากจุมกุกเต็มจนเดือตขับ	บ้างจับทบบพวกเพื่อนพดวน

๑ ๔ คำ ๑ เซิต

๐ เมื่อนั้น	เจ้าไกรทองเข้าขวางทางกัน
จึงห้ามน้องต้องนางให้วางกัน	ขยาคักรันหันหันวุ่นไป
จะชนท่าดาเหลอไม่เชอพิ	น่าที่จะเกิดเหตุใหญ่
อันนางวิมาดาหนีไซ้	พี่เขายนันตมิได้ครึ่งตรา
แม่นนางเด็กเดขยันค้ออกเดี่ยวได้	จะเป็นกุ่มภักดีใหญ่ใจกล้า
จะชนกตพิศฟาดเขาธองรา	อย่าเด่นแรงเด่นกาหนักไป

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น	ต้องนางจะเชออีกหาไม่
ร้องว่าอู่หม่มแน่เจ้าไกร	จะเขยหนีเดือใจให้วักตัว

เจ้ารักชู้ของเจ้าเขากบข
 เมอมันเป็นมนุษย์อยู่เห็นตัว
 เกิดวิวาททะเลาะเพราะไครนั้น
 ทำทะเลาะแหวะแนะนำให้ใจ
 ว่าพดางทางรุกเข้าไป
 บ้างไพร่พร้อมกันทันที

แกตั้งจะชู้ข่มไครนำไครหัว
 จะหุดอกข่าให้กตวฤกว่าไร
 เพราะหม่อมมัวคัวชยันฤมิใช่
 มันจึงทำได้ถึงเพียงนี้
 มีไต่ย้อท้อดอยหนี
 เขากตุ่มรุ่มคานางกุมภา

๗ ๘ คำ ๗ เชิด

๑๐ เมื่อนั้น
 จะแกแหวงเด็กยนต์แหวงรงรา
 ความรักกรมวังตตั้งหุดง
 ห่วงหนกรักพิเศยคายนอยง

วิมาตาแค้นขตั้งหัดตัดา
 คิวยแค้นเด็นหาเจ้าไกรทอง
 นางนงตงกอดเข้าเค้รำหมอง
 พุ่มพองหน้าตาแหวงว่าไป

๗ ๔ คำ ๗

โอบี
 ๑ พ่อเจ้าประคนของเมยเฮย
 เจ้าพาเมยมาไมทันไร
 ตัดรักตัดริไม่ยู่ไต่
 ถึงแต่ือต่างกลางป่าพนาวัน
 จะตักเนือเถือหนงเศยทงเปน
 ไไหนเด้าเจ้าชมว่าเมยตัด
 จะขอตาดงไปอยู่ในถ้ำ
 นางคิตขตั้งชองหมองมัว

กรรมตั้งไรเศยมาขตั้งให้
 จะจำใจจำจากพรากกัน
 ตัดใจเหตอกก็จะอดกตณ
 ไมคุดันร้ายกาจเหมือนเช่น
 ไมเคยพบเศยเห็นหน้าบตัด
 ทนริเช่นได้เห็นคัว
 ตามบุญตามกรรมททำชว
 คือกอกชกหัวเข้าว่าไร

๗ ๘ คำ ๗ โอด

รำบ
 ๑ คิตเฮยคิตพดาง
 ๑๖๕๖/25๖5
 ตุกชนเคืองขตั้งบตัดไบ

นวดนางหนหันมันได้
 ช้หนว่าไปไมคิตกตว

เหวี่ยงตะเกาะแกว่งตะเกาะทอง
หญ่โหดโหดเซตเอาแม่มัว
ทนกดตโถมงอย่าวาง
ผลัดกันวิ่งรัดให้ถนัดใจ
ว่าพดวงนางหอนเข้าในห้อย
แต่ดวงดอมเด็กย่นตมัทนัชา

พี่น้องอุบาทว์ชาติชั่ว
มึงมาเอาผิวของมึงไป
มึงเขาคคนตะข่างอย่าห่างไต่
อ้นหน้าไพร่ตั้งตานมารยา
แก้แหวงในข้อเงษา
โจนจากศาลาด้วยจิตใจ

๑ ๘ คำ ๑ เขตนี้

๕ ๕ ๕
๐ ครนตงถึงพนพสุชา
ฟาดหางวัดแว้งว่องไว

ก็กตายเป็นกมภาเคิบใหญ่
เข้าไต่ถ้องนางนารี

๑ ๒ คำ ๑ วิว เขต

๕ ๕
๐ เมื่อนน
ร้องกรีดหวัดวงไม่ล้มประต
วงประทะประกนอสมมาน
บางชนคนไม่มอตะกาย
บางเรียกพวพ้องร้องให้ช่วย
ตั้งกำตงตงหงภาวนา
ต่องนางวางวงเข้ากอดผิว
เอนคตด้วยช่วยเอาชีวิตไว้
ตักได้ผัดแต่ขออย่าถือโทษ
รอนอกหมกใหม่เหมือนไฟเตี้ย

พี่น้องอกตั้งขวัญหนี
ทนายพเคียงก้วนฉาย
ตงตงตงตมตมตมตมตมตม
บ่นบ้ายไม่ตั้งทตพตตตตตตตต
เจ็บบ้วยดำปากตากขา
กยช้อกกกาว่าเบื่อนไป
ความกตงตงตงตงตงตงตง
นางกมภักใหญ่ได้ขบเม็ย
พ้อโปรตช่วยขบให้ไปเตี้ย
ทงเม็ยเตี้ยได้ไม่เอนต

๑ ๓๐ คำ ๑

๕ ๕
๐ เมื่อนน
ทำเฉยเขื่อนเหมือนหนงไม้

เจ้าไกรทองโคเฟงหงเวท
เป็นครุจงตบควาจา

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๑

พลิกโตบออกแฉ่แค้นหงตั้ง
ไไหนเด้าเจ้าไม่กตวิมาดา
เบเนโรมิทำให้หน้าใจ
เวียกหาข้าไทให้ช่วยกัน

ไกรทองคงคงไม่ฟังว่า
ทงเจ้าทงซาเขารวมริน
ฉิ่งฉิ่งมาเียจนควัดัน
คั้นเด้นตามดบายใจ

๗ ๖ คำ ฯ

๑๑ ว่าแล้วตุกเดินออกมา
แต่มัวจ๋าจ๋าไป
เปนมกรรมเราแล้วทงต้องข้าง
อย่าตะห้อยน้อยใจจงไคตคตา
ค้อยเจ้ากตบรปเปนมกมกต
มาอชบบถพเชนน้อง
เจ้ากตบไปกชนเกิดวิมาดา
ความรักพิศมคตมาคม

จากที่คำตาอาไศรย
วิมาดาอย่าได้ไกรธา
ไซ้พจะทงขว้างร้างหย่า
กตบไปคุดหาห้องทง
เคยอชนทไทยวทง
จระอนรนมหม่นหมองด้วยแดดตม
ไม่ข้าพิจะตามไปสู่ต้ม
ยังนิยมชมชิตคิตใจ

๗ ๗ คำ ฯ

๑๒ ๒
๑๑ เหมือน
อาวณรอนรมกตมใจ
จนอชบมวิทจะเจรจา
ถาฉิวชบหัดตงค้ำบับ

นางกุมภกตเค้ราศร์รอยตะห้อยให้
คังถ่านไฟพินส้มท่มทับ
แต่พริบคาข้าปากทงบหับ
คตานตะกุกตะกักกับกตบไป

๗ ๘ คำ ฯ แฉดะ

๑๑ ๒
๑๑ ครนถงผิงคองคาก์กาโถม
โบทหวางวางว้ายว่องไฉ

โติดโครมตงในแม่น้ำใหญ่
ตรงไปสู่ทถาทอง

๗ ๙ คำ ฯ เชิด

ตอนที่ ๒ ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๑ ๒ คำ ๑ โคลง
รูปร่างนางกตายเป็นมนุษย์ โคมงามบริสุทธิ์ดุจดั่ง
เดินพิสดารดวงจันทร์รำร่อน เข้าไปในห้องแก้วไฉไล

๑ ๒ คำ ๑ โคลง
เหมือนน โคมเจ้าไกรทองหมองครี
ครนนางวิมาตานารี กตายเป็นกมกัต์ดัดไป
หงส์เคียงคางทงรักเป็นหงส์หน้า คืดคืดขนิมนานาตาไหล
ให้ตะห้อยตะเหี้ยเสียน้ำใจ เหมือนบัวใบไม่เป็นส้มประดี
ภรรยาเมาเตือนให้ไปบ้าน ยิ่งเด็ดตาดคุดันหันหน้าหัน
ชะนางศอชยชนนสนันท์ ช่างชอหนักนาคาคอมาตา
เหมือนแกลงคืบดำน่าไซ เอออะไรมาคิดฤษยา
หวงแหนแต่่นร่ายรามาว จะปิดประตูกำแต่ข้างเดียว
เมือกพมห้ามนางกมภา ที่ไหนจะกระระนาคาเขยง
ทงบัวไพร่ไม่ชิวคือเป็นเกตุยว น้หากคินนิตเดี่ยวดอกกระมัง
ว่าพดางทางเดินออกจากถ้ำน หุนหันบั่นบั่นจนคตุ่มคตัง
เมียงามตามไปไม่อินัง มายังบ้านพด้นทันใด

๑ ๓๒ คำ ๑ เพลง
ครนถงจิงชนบนเคหา จะอาบนายมดคัมภักไหไม่
ไม่ให้อึดอึดขัดใจ เดินตรงเข้าไปในท่อน

๑ ๒ คำ ๑ เต็มขอ
ข้า ท่มทอดคึดคตมตมย่นเตียง เชนเอียงแอบอิงฟังหมอน
คึดคตังวิมาตายังอาวรณ์ ทุกขร่อนว่าไรไปมา

ใหญ่คุดคุดหนึ่งคตงเศตมจตร
งวยงหงตงเรยกวมาตา

ดำคัญคึกควายอยู่ในคหา
ชนมานงนควยพชาย

ด้พยอกหยอกยกยุดคุดหมอนข้าง

นิกว่านางพตางพตคตกขตคถ่าย

ประกคองชนอมแอมเปนแอมคาย

แยมยมพรมพรายคบายใจ

นังพนิชพิศตริควาหมอน

กักตบคตงนังนคถนใจใหญ่

เอาผ้าห่มคตคตมคตวได้

เหมือนป้อยเจ็บจับใช้คตวณควาง

ไต้ยินเตยงแมวไต้คตคตคตพหู

ชะเง้อชะเง้อคตคตคตคตคตคตคต

เหตคตคตคตเห็นเงวคตคตคตคตคต

นิกว่านางวิมาตายาใจ

ฯ ๓๐ คำ ฯ

ร่าย ๑ จิ่งตุงจากเตยงเมยงคตคตคต

แยมยมพกคตคตคตคตคตคตคต

พตพตางทางหงตตคตคต

กคตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

ทากคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

เห็นเมยงมาคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

ฯ ๓๑ คำ ฯ เพลง

๑ เมื่อนน

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

เห็นเจ้าไกรคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

ฯ ๒ คำ ฯ

๒ ชชะหม่อมคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

๑ เมอกกคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

๑ เมอกกคตคตคตคตคตคตคต

คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

๓๓๕

แต่ด้วยฝ่ามือจะผูกคอตาย

ทำตะเกียกตะกายเก้อเก้อ

ไม่อดสู่มุมนันเพื่อ

คลังโคตโหดเด้อด้อมคน

อย่าตั้งได้ยไม่มีตปากว่า

จะเป็นบ้าเที่ยวเดินกตางถนน

เดี้ยแรงเรื่องฤทธิเดชเวทมนต์

ฝูงคนเขาจะกั่มรุมต้อ

(บทจำลองแทรก)

ครนถึงจึงพึงพาบกราบไหว้

เขาอ้อยขวนมาให้ห้าหกข้อ

(บทนาง)

จงออกไปวัดวิจิตรท่าหน้าขวัญ

รักษาตัวรัตนามนต์เดี้ยดักหม้อ

จับมวงคดีได้ด้อมกรวมคอ

แต่พอต่างดระประทะประทัง

(บทจำลองแทรก)

ตองกินคูตักที่แม่นมีพขอ

จะตองเดินมะตะกอกกับแกงผัก

(บทนาง)

ฤไปอยู่ต้อมนางจรเข้

ถูกเด่นหี้ยาแปลของเขาตั่ง

น่าจะเป็นเช่นนั้นคอกกระมัง

ฤกตักต้อมค้อมค้อมค้อมประวังควาน

(บทจำลองแทรก)

ฤตงไปในที่ขังคตองเด่นจ้องเต

ให้เมียจรเข้ขึ้นชตั่ง

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

บทนาง

ขรอยผีทองแดงในเหวถ้ำ
จะเดี่ยผีพตบคบตะพาน

เข้าประจำผัวชามาถึงบ้าน
กลัวคเขาเป็ดอกเข้าตำรังไป

บทเจ้าอดแทรก

ขรอยผีพระประแดงแขวงปากน้ำ
เข้าประจำเจ้าพระคุณจึงงุ่นง่าน

บทนาง

ว่าพตางหัวเราะเยาะเย้ย
เขามือคอกทำตกใจ

ยังหาเคยพบเห็นเช่นนั้นไม่
ยัวเยาเจ้าไกรไปเมา

บทเจ้าอด

แกงหมป่ตเตเตเดี่ยตี้น
ข้างไม้อายพวกดาวชวอคบอ

มางมกนคบเขียดไม่ถ่อยคฤ
คบมอหัวเราะเยธา

๗ ๑๔ คำ เจริญ

รำย ๕ ๒
๑) เมื่อนน
รับแพแฉวงนางแม่คำปดา
นำจะจริงของน้องคองเต้นห
วีรแบบเขยชนคกตฤมภถ

เจ้าไกรทองยมพตางทางว่า
จะชนชคธิธาไปโยม
เจ้าเคยคบจรเข่มาก่อนพ
เห็นทจะเป็นบาเหมือนว่าจริง

ฟูไปอยู่คหฬาค่าหกวณ
 ให้หตงโหดแต่จะใคร่เขมบอง
 จรงฎาหาไม่เจ้าตะเกาเทกั่ว
 เตยจรวิตตติใจชาตวัน
 ไกรเด้าเจ้าเอี้ยช่อวรักษา
 กตบมาเยาะเย้ยหยนฉนตันท
 เฮออะไรได้คความว่าเจ้า
 ผชาตวันผวตอหยาบช้า
 ออย่าเยี้ยเยาะเทตะเตนเช่นน
 จงมาก้อนรับประคืบประคอง
 ว่าพตางฉวญฉุดยุดหยอก
 นางน่องดำวถ่อย่าออดาวไป
 จำเกาะพิทกับเจ้าตะเกาของ
 คอเมื่อไรผ้ออกจะบอดกน

ผบาระไรน่มนเขาดัง
 ถึงผหญิงผชายกคตตายกน
 หม่อมพตางครวแแต่ชอย่างไรน่ม
 บ่ฉนบ่นเป็นบ่ายังกวางน
 จฉนหายบ่าได้เตยเป็นเมี้ยพ
 ้วยอด้ร่อยชอย่างช่างเจรจา
 ผทำไหนดไรเด้ามาเข่าชา
 ตามมาหาเจ้าตะเกาของ
 ชาตวันชิตใจจะได่ถอง
 ชฉนชมต่มตองให้คชองใจ
 ผวเก้าเจ้าคอกออย่าผตักได้
 เจ้ามิใช่ภรรยาชาตวัน
 เคยรับรองคคชองอยู่เป็นคชฉน
 จงกนะนกะนกับพชาย

๑ ๓๗ คำ ๑

๑ เมอฉน
 จงวามเจ้าเตให้เกทบาย
 เกิดชครานว่าคาญหจจุ
 ทำเคยคค่นแแต่ฉนค้อนเจ้าไกร

ตองนางคางเตอดไม่เหอตหาย
 แยมคายของเจ้าชาเข่าใจ
 ไม่พอที่จะค้อยามคความได
 แแต่ฉนคค่นเข่าไปเตยในเรฉน

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมอฉน
 เห็นเมี้ยแแต่รงได้จรวิตบิตเมฉน

เจ้าไกรทองวอฉงใจใครจะเหมือน
 เด็นหน้เข่าเรฉนกรูใจ

๑๐ ใจโหม จึงค่อยอย่างย่องมองเมียง
 ทำเป็นไกรธว่าไป
 คำคารมเปรียงเปรียงเตี้ยงแปร้น
 มีแต่จะจันทาทาทรานทาง
 เทียงนางกลางคั่นก็ครนเคือง
 หาไม้ที่ไหนนั้นจัน
 ทนก็แล้วไปเถิดไม่ว่า
 ถ้าคราวหลังยังเป็นอยู่เช่นนั้น
 ว่าพดางร้ายมนต์มหาเดชะ
 แล้วหยิบพัดไถ่ยกเอามุ่งจง
 ด้พยอกหยอกหยิกขิกขี้
 ขู่คำให้แกควมพันโทษกร

มาหนึ่งตบบนเคียงเคียงให้ด้
 เขออะไรพ่น้องต้องนาง
 ขัดใจจะใคร่พ่นองด้กผาง
 อากถางเตดาะเพราะด้นที่
 ด้นหากเกรงไบบุญท่านเดรัษฎ
 พาดเถิดนะไม้จะกัน
 เวทนาจะเงือตงคอกคกน
 จะวิจาทขาดกันเยี่ยมั่นคง
 เป้าไปให้จงงวยถุ่มหลง
 ชวนพ้องต้องอนงค์ให้หลับนอน
 ท่ขยท่ด้กั้นเหมือนแต่ก่อน
 ด้โมตรเป็นศุขทุกนวันด้

๑ ๑๒ คำ ๑ โถม

๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม

คิดตั้งวิมาดาเจ้าผู้รดี
 ทูกรชนนชนผ่นถึงพชาย
 โถมเด้าเอาใจให้เห็ดหาย
 จะทิ้งให้เป็นหม้ายเดี่ยทำไม

๑ ๔ คำ ๑

๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม
 ๑๐ ๑๒ คำ ๑ โถม

เรียกต้องภรรยาเข้ามาโกด้
 พุดไถ่ถว่านถ้อมถ้อมวง
 กถ์ถจะว่าใจหนุ่มถ่มถอง
 เจ้าจงกิดดูให้จงด้
 คำว่าร้ายขยอย่างจนนางหน
 จะผูกโพรมนุษย์ไป

16/06/2565

พึดคิดว่าจะไปไกลแต่ถ้อย
หาบุญไม่เบองนำไป

ให้นางหายโกรธเสียจึงจะได้
มนุษย์ก็จะได้อยู่สบาย

ฯ ๙ คำ ฯ เสร็จฯ

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังนงนพพราย
สวาทพิณผ่อนนัยนออก
นั้นแน่คะหม่อมไกรมิใช่ดัง
ชะช้างพดจาว่าชาน
ยังไม่มั่นคนกะเทได้เจือ
ไปไหนไปเกิดไม่จันฉัด
เหมือนปลด้อยปลด่าปลด้อยเท่าเดียวเขาบุญ

พี่น้องต้องนาง โคมฉาย
น้อยถุณนแบบคายนชยนิจิง
ดวงหุดอกเดยวอดคปผู้หญิง
จะดวงให้กินจึงกับเกิด
ดังนำออยนาคาสดหวานเหตือ
คงจะเชื่อถอยคำของเจ้าคุณ
จะทานทักก็เครื่องจะเคื่องชุน
จะช่วยรุนได้ตั้งลงไป

ฯ ๙ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังภรรยาว่าถูกใจ
ปลตาเท่าเอาอะไรมาบ่นบ้า
จริงถุจะเดื่อกได้เดียวให้พัน
ถึงพไปก็ไม่อยชา
อย่าเดี่ยดดีที่ท่าแต่ดำพิง
ว่าพตางตบหลังแต่ดวงตั้งเดี่ย
นวยชักผ้าห่มชมว่างาม
เนอะไรค้อนควักผลตักพ
แต่เวียนเผ้าเข้าหยอกภรรยา

เจ้าไกรทองชองชัดอชัฒาไศรย
ข้มแห่งแกดังไกลไปตามจน
ไม่เดื่อกหน้าเดยนางสร้งกุดต
แต่จะชวดตดมณคตอกกระมัง
จะกตัมมาให้ทนทชางนมัง
เหตือก่าตั้งหนักนก็จะยักตาม
ตใจด้วยเมี่ยไม่หวงห้าม
ตวนตามเดยวอดตดตคคว่า
ไม่พอทกนเองก็อิจจา
จนเวธาจนแจ้งแจ้งทอง

สามเส้า ครนถถึงผิงวงงวนชดชาร	จึงโหมอ่านอาคมคาถา
๑ แดงจุกเทียนไซมมิได้ซา	คงคาแหวกช่องเป็นปล่องเปิด
เจ้าไกรทองคว่นเดินมาตามทาง	น้ำแห้งแข็งกระด้างไม่ไหลเหือด
ม็ดหมอเห็บม่นกบบนเอง	ตรงไปปากเหวถ้ำทอง

๑ & คำ ฯ เซ็ด

๑ ร้าย ค่อยย่องเข้าไปดังใจจง	ดำคัมภีร์นกงไม่เหตงห้อง
หยุดยืนแผ่ฝ่ามือเมี่ยมอง	ดูท่าของวิมาดาจะว่าไร

๑ ๒ คำ ฯ

๑ ๒ โอปี เมื่อนน	วิมาดาเค้ราตรีร้อยตะห้อยให้
๑ กอดเข้าเจ้าจุกเป็นทุกซี้ใจ	เหมือนบาใบนี้บ่นอยู่คนเดียว
๑ ยังเจ็บใจด้วยอพหนอง	ให้ชดชองเคื่องขันฉนวนเฉียว
๑ แคนนกกตงอกศอกจเจียว	มันได้จะใครเคียวเนอกิน
๑ เหตุผลเป็นคั้นเพราะผัวใหม่	พาไปให้เมียคหิมัน
๑ ข้างโง่ปดตดเดียดงเด้นต	ไม่มีชนชาติชายทำโยยของ
๑ เพียงเขี้ยวผต่างเทวดา	ทริทษากาเหวเปิดปล่อง
๑ จงคิดจิตรดตใจเจ้าไกรทอง	ให้หึ่งตงมาตองอีกสักคราว
๑ จะคักร้อต่อว่าประดาเดี่ยว	ให้ส้มท้อเมี่ยมันรังหยาว
๑ จะหยิกช้วนให้เจ็บด้วยเด็บยาว	เด็ดมิซำวไซมอยกัถเขา
๑ แดงชุกคิดชนมมาถิงชาตวัน	ยังวโยกโศกศัตยส์วอยเศ้ว
๑ เมื่อยามยังอยู่เป็นคู่เคด้า	ไม่อำทรนอนเปล้าเปลี้ยงใจ
๑ ใหน้อ๊ะระเกาแก้วระเกาของ	จะจบบัจจวงจองทองกับน่องได้
๑ ทุกรชันว้าพั่งตั่งตไถ	ครวญครำว่าไรไปมา

ร้าย ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
เข้าใจในทิวมาตา

เจ้าไกรทองแผ่ม่านเมียงหน้า
ยิ้มพดวงทางว่าไปทันใด

๑) ๒) คำ ๑
พัดคอเทวดาสุราฤทธิ
เห็นนาง โคกพิรุฬโพร
เดิมตีตามไปกับไกรทอง
ฤาเขาชู้เช่นไม้เอ็นต
จึงมานั่งบนหาชาตวัน
ถึงจะเข้มแข็งชนขยันท
จงอดรำหีผากศิวผิวใหม่
ถ้าเชอคำทำตามเทวดา

๑ ๒) คำ ๑
ซึ่งสถิตย์ในถ้ำคำไต
คิดพะวงดังไธยจะใคร้ว
ทำไมกดับมาร้องให้อยู่
อุปถัมภ์ค้ำชูไม่ถึงที่
ต้องการอะไรหนักบผอผ
ไหนจะรอดชีวิตกลับมา
รักใคร่ข้างนั้นจะตักว่า
จะตัดสินใจให้มาประเดี่ยวน

ร้าย ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
รู้ว่าหม่อมผอผอศิว
ต่างระวนนินทาว่าร้าย
แก้เกอนั่งกตปฐนพดู

๑ ๒) คำ ๑
วิมาดาตั้งจิตครคิดบัดดี
ตงมาเมื่อไรไม่ทันรู้
ให้ได้เห็นเงินอายอดตุ
ก้มและเก็บอยู่ไม่เจรจา

๑) ๒) คำ ๑
๑) เมื่อนั้น
ทำเป็นไม่เห็นวิมาตา
ใครนินทาว่าร้ายเราเมือก
ถ้ามันพบปะไม่ตะไฉ

๑ ๒) คำ ๑
เจ้าไกรทองย่องเดินเข้าไปหา
แหงนเงยเฉยหน้าแदैวว่าไป
ประเดี่ยวจใจโพดหันไปข้างไหน
จะทำให้คุ้มค่านินทาถัน

ไอ้โธม ๑) ๒) คำ ๑
๑) ออขนงอยู่นเดี่ยวดดีหว่า
ก้มและเก็บเด่นอยู่เช่นนพ

๑ ๒) คำ ๑
หน้าตาคนเกอนตุชุน
จะหักถันเตี่ยเปเต่าไม่เข้าการ

ฝันต้องรำกึ่งดาราภาพ
 ยังกระเค็งก้างค่างแค้น
 ถึงยังก้าวถึงเคียดไม่เหือดให้
 ขยาดบึงล้นคัคครอน
 ขนขรรคมตาดีคริมผว
 ไม่มีคนข่มเหงคะเนงร้าย
 จงถอยหลังคิดค้อย่าจจ
 ย่อมเปนนทีคิดนกินใจ

เช็ดหตามแดงเจ้าไม่จจ
 คอยทวงทจจิตนคิดงอน
 จะโถมเต้าเจ้าไปกว่าจะอ่อน
 หย่อนหย่อนเดี่ยม่งฟงพชาย
 ค่อยขงชวกว่าเช่นทเป็นหม้าย
 ไปไหนไปง่ายสบายใจ
 ผวร้างอย่างนหาคไม่
 บุราณว่าไว้สวนความจริง

๑ ๓๐ คำ ๑

๑๐ ตันเฮยตันตม
 ดาวพิศไผเพราะเพราะพรัง
 ใ่ว้องคดองขยันลันทติ
 เคยชนะคะตานเพราะทานท
 จริงแถ้วแกตวกตาประดาเตัย
 กระเนนส์เมื่อเจ้าพาซาชนไป
 เขาจคงจตั้งดำซาคนเคียว
 มาล้นปลัดบถดับอ้างชวดคัง
 ไคชยเทานนแถ้วมิหน้า
 ชุกรานคอบให้เหนอยเมื่อยซาตะไกร

นำนิยมย่อนชอกกตชอกกตง
 ตมเปนมักท่านผู้หญิงบ้านบน
 หตบหตกมีอหมตไม่ชคสัน
 เด่หักตของเจ้าซาเข้าใจ
 ปราบเมี่ยมให้หอนชได
 เห็นเมี่ยงกตวกระไรจนต้นรว
 ด้งเดี่ยวไต่ตามขามคณผัว
 ว่าเขากต้วดาราภาพราบไป
 ยังมาซ่าเดี่ยววตคปดไปใหม่
 จะมีคหุเดี่ยวไม่ชอไคยิน

๑ ๓๐ คำ ๑ เจรจา

๑๑ แถ่นเฮยแถ่นงอน
 ไคจริคบิดเบือนเหมือนจะบิน
 16/06/2565
 ฝไม่กตวภรรยาเช่นวาตคอก
 แต่เขาคิดเวทนาไม่ดำค

ซ้างแคะค่อนอคริคิน
 ดงนหยบขนเรงชนชยันค
 ไชจะเหล่อกตาหตอกไคเหมือนผ
 เทานแถชกนกว่ากต้ว

ถึงข้างเข่าข้างเราก็ก่อนแหดะ
 โหมโหมมากปากคอกพอคัว
 จะมากตบขี้ ไกรทองโห้โห
 พักว่าขแข็งเป็นแพ่งขรรมี
 จึ่งนั่งดูทีใครจะตักว่า
 ยังไม่หน้าขามาเปรียบประขด

มันเกาะเกาะกอนใจมิใช่ขัว
 ไม่จัดเจ้าเนามาว้อยเหมือนกัน
 ขำไซให้หงษ์ทองกันฤน
 แต่ตะคนดั่งดินไม่เจือคงด
 ต่อนเหตุกถาขยันเหมือนกันหมด
 ว่าขำปดักคกนรกเอง

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑ หน้าเอยหน้าหัว
 เกิดวิอาทบาดเทตาระครินเครง
 จะขวางงตุกคอกขรพิคัม
 แยกคายของเจ้าขำเข้าใจ
 เมื่อขำกดับกถายรูปเป็นกมภัด
 เข้าประคัมประคองแต่ตั้งองนาง
 ยชตวัคของเจ้าคะเถาทอง
 ล่าพรหมจารีตุดใจ
 หม่อมไกรได้ข่มตมตอง
 จะคும்โทษโทษาห้าประการ

ขยำปด้นปดอกคอกคัวไม่เหมาะเหม็ง
 เพราะหม่อมมัวขัวเองฤเพราะใคร
 มันจะผิดพันคอกไปข้างไหน
 จงมาจงไปเป็นคนกถาง
 เจ้าขับเหมือนขับขับต่าง
 กอดไว้คนตะข้างไม่ห่างไกล
 ดั่งจะตองตอยฟ้าไม่หาได้
 ไม่มีใครถกคองพ้องพาน
 เหมือนไดนางรูปทองไว้ที่บาน
 ขีบริตักกระบานไม่มีเตย

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑ เออเอยเออบาง
 ล่ารพิคัม่อนปรนเป็นคนเคย
 เงินจัดหัดมาแต่ชาตวัน
 มิใช่ชายเจ้าขรฤทษ
 16/09/2565
 นหากพเองวิเพตงนอง
 ยินนางตะเถาทองทำนองคน

ชะข่างขูเชิดเปิดเผย
 ไม่ตมเตยตมตมคมิชิต
 หตายขนเชิงชวณกระบวนกระบิค
 จะตมคิตคิตกุกขุทุกคน
 จึ่งตามรอยคตัยคตองไม่ขัดตม
 แยกขนคไม่เท่ากมภัดใน

เจ้าลี้กตบักตายได้หลายอย่าง
 ดันหัตถ์จัดเจนอนุญในใจ
 พักขงคองจิครคคิใจอยุ่
 เจ้าคักรอนค่อนไค้ไม่ไยคั้
 ถ้าพี่เป็นเทวดาสุราฤทธิ
 จะบีตของทงคัวให้ทัวไป
 จะสำลัศร์รเดี่ยบังเหมื่อนอย่างน
 เจ้ากระบิครบวณมารยา

รูทางจะหนทีจะไค้
 มนุษย์ฤจะไค้เหมื่อนเช่น
 อุด้าหัดขังตายมาถึน
 เพราะผิดที่ท้านองไม่ค้องใจ
 จะนิมิตรชาตวันชั้นให้ใหม่
 นั้นแตรจะชอบใจวิมาธา
 กุมกัถัรยการจไม่ปราธนา
 แด้เต็กมาจนใหญ่ฟังไค้พบ

๗ ๓๔ คำ ๗

๑ หม่อมเฮยหม่อมผัว
 วิชาเขื่องชาญช้านาญครบ
 ไค้รชวดว่าช้าวชาตอวรวคัฎฎ
 ไค้รชักไค้รจจมกมา
 ไม่รู้ฤว่าชาติเค็ยรชาน
 ทำไค้เสียเค็ยอเวทมนคัขังคั
 เจ้าชางคิตนนิมิตรชาตวัน
 เขาไปฝากนวดนอองทงตองวรา
 น้เขาไปฝากเจ้าคะเภาแก้ว
 เสียแรงหม่อมผัวนิมิตรบีตของ
 ทำไมมิให้คิตถึงผัวเก่า
 ไม่โกหกพกดมเดี่ยวคัค

มิไค้เช่นชายชัวหัวประจบ
 ไค้ไรใช้ให้มาคบบักกุมภา
 จงชมชานคานคองตองมาหา
 ไค้รเรียกไค้รหาไค้รณะนคั
 มาตมามนคัมาคตมคัคคัว
 คัรพคัคัปรักมีมา
 จะเอาไวไยนนั้นในคัวหา
 ของทยาของเจ้าคะเภาทอง
 คัคเดี่ยชัวยทำนคัคคอง
 ทงตองจะไค้ไม่เร้งรคั
 ถึงโศคเคนาคัคคองคองนคัคคัค
 ชัวช้าวสารพคัคคองเหมื่อนมนุษย์

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ น้อยเฮยน้อยยุ
 จริงแควเจ้าเผาคัคคัคมนุษย์

ยังจะรือคองใจมิให้หุค
 ไม่เหมื่อนหม่อมนคัคคองคัคคัคคอง

นั่งอยู่ใยเต่าเจ้าคนคม
ทำหน้าที่บดบังเห็นขงครัน

มีคำคารมอะไรไวโน่น
ใครบอกบุญคุณธรรมไม้ศรัทธา

๓๒ คำ ๆ เจรจา

๑) เพื่อน
ได้ยินไกรทองวิมาลา
ความขางนางเมื่อกี้ไม่ช้า
ท่อยทักขยนิคินดิ่ง

นางเต็มตายวรรณอยู่ในคหา
จิหวาทวาทากันน้อยอิ่ง
ข้างเจ้าสวกไปไมหนิ่ง
นางจึงตุดकिनออกไปต

๓๔ คำ ๆ เพลง

๑) เข็มเขยมมองมองแต่วรองว่า
ทงหม่อมเมียมหม่อมมวตวนตวร
จะดำได้ให้กาแยงแรงทง
ใช้จะแกตงแต่วรช่าเปรียบเปรย
จะมาชนพนผ้อยหาคะเซ็บ
เมื่อกินอยที่ตบแต่วเป็นไร
จะพลอยให้เพื่อนเมียมเตยวังวัด
ขิงจะฎารยาช่าราย

อะไรนับน่านำหนวกห
ไม่อดดีมีต่างบางเดย
อของมนไมคณพเอย
พักเป็นคนเคยคนเข้าใจ
หยิกเด็บจะเจ็บนอฎาหาไม
จะมาไขกตางแจ้งให้แพ่งพราย
ถ้าถวยพตตชาคดอยดีคอยหาย
เปนต้องหมายตามหมายนำอายใจ

๓๘ คำ ๆ

๑) เพื่อน
อแม่เอยเจ้าจอมเมียมหม่อมไกร
น่อยฎาห้ามปรามเหมื่อนหนามเหน็บ
นางไมมีทชวผวเอนค
ชอมจะช่วยกันเจ็บเก็บได้ใจ
จะไตจคจารักไว้ศรคครา

วิมาดาตอพบตางทางค้อนให้
ออกมามีค้อนตั่งคองกะท
มันเจ็บปวดเหลือแตวดังแกวห
นเจ้าวอะไรมาเจรจา
น่านไปเผื่อจะเป็นเหมื่อนเช่นช่า
ไหนไหนก็ราคาเดียวกัน

จริงแล้วกระซำเป็นคน โดนเซตฯ ไม่เหมือนเจ้าคัมหมตข้างออกถน
อย่าพักพิกร้อยบทประศตประชน แต่เพตาเพตาเท่านั้นเกิดเป็นไร

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน เจ้าไกรทองร้องว่าอั้งมาไครย
วิมาดาเมยซาแฉวเหต้อใจ เหมือนหนามไหนดะกระระว
พบปะหน้าไหนได้เอาหมด ไม่ตะตเตตตะคนเดยจนทอ
ตะกิงตะเกยงเงยงารอบตัว ความอัวยงไม่หายความควายมา
เกิดชิตามถนดไม่ซัดขวาง ทงตั้งข้างวางกันให้หนักหนา
ไครคารมสมศควรราคา จะเปล็ดองผ้าคาคพุงออกวางอวด

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน วิมาดาตอบไปชมขมัน
เฮออะไรเซาว่าประดำกัน หม่อมผัวอวดตั้งออกเกยงแทน
ตำรวอนก่อนว่าประดาเดย ให้หม่อมเมยไคหนาซนกว่าแซน
เจ็บใจไครมั่งจะไม่เค้น นีแตะแมนเทอวาเป็นตราช
จริงแล้วซาหมอความเหมือนหนามไหนด แต่กระหนนเกยอไวยงไม่อยู่
พุดจาพด้อยพด้อยร้อยประศต เหมือนไครไครไม่ไรไม่เข้าใจ
ถึงคราวจะหยิบผิตไม่คิดหน้า เงยงงาตำรวพุดไค
เจ้าเฮยจงถนอมหม่อมเมยไค ออย่าให้โกดเคยงกับเงยงงา
ชะนางคนคิไม่มีซอ เอาหม่อมผัวออกตั้งเปดงนำ
น่านไปจะชนถงหลังคา หน้าคาคตะชาดเดอดฝาดแดง

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ เมื่อนน นางเดอมตายวรรณเกยงเดยงแซง
ข้างไม่ชนคันแตกแหกกระแซง มาตะแคงแวงอวดเอากันเอง

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

เห็นข้ออึ้งจึงออกมาห้ามปราม
 ข้าเป็นคนเจียมตัวกลัวเกรง
 เขอจะเอาอะไรมาขึ้นหน้า
 ทำคุณบูชาโทษ โทษโหดไว้
 มาคหน้าข้าเกิดท่านผู้หญิง
 สำคัญว่าผัวรักภักดีกลาง
 ทำไมเล่าจึงไม่เอาให้ขาดเด็ด
 กตัญญูมาคราวคิดผละฮึดระดม
 เกิดคะว้าคาญชักรวนเทดาะ
 กระทบเท้าตงต้นเดินบ่นไป

กตัญญูได้ถ้อยร้อยความไม่เหมาะสม
 ไม่เป็นใครเป็นแดงหน้าอายใจ
 เป็นแขนเป็นขาข้างว่าไต่
 ดำพรันสรรได้ไม่ไว้วาง
 มันแดงจริงยิ่งกว่าข้อมนำฝาง
 ดำรังตั้งดวงใจไปตามดม
 ฤไปปะบรเพ็ดเซ็ดชม
 ก็พอดมหน้าหน้าดำแก่ใจ
 นเหนอเคราะห์หมาเหี้ยบหนามใหม่
 เข้าในท้องหับฉับพัตัน

ฯ ๑๒ คำ ฯ

โอ้โหลม เมือหน
 ๐ ๑
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐
 ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐
 ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐
 ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐
 ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐
 ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

เจ้าไกรทองถิ่นดมคมดิน
 ขยับบัวบนหินหันหน้า
 หนวกหูเต็มทจันหน้าหาย
 เคยดเค้นแค้นร้ายรามมา
 แบ่งปันแต่สักนิดไม่คิดหน้า
 หน้าตามอมแมมเหม็นแอมควรา
 ทำแค้นจนทึงทึงยังกว่าดาว
 หน้าซังรังหยาวดุดใจ
 นึกว่าดีขอเข้าหอกใหม่
 หนึ่งบนเตียงเคียงให้ไขว่คว้า
 หยิบกระຈกมาให้น้องตั้งตหน้า
 วิมาตาเคืองชัศบัคมือ

นี่จะหยิกจะทงไปตั้งไหน
ชักชายผ้าห่มหุดตยดยอ
กตณชคคือศักรยรัตนเดอน
เจ้าโตมเดียววอดดต้อคคตออง

จะทำให้พี่บวญไปเสียฤ
ถูกถศคามขรรวมเนยมเดยมตอง
ศัทานต์เทอนถาเหวเปตวปตออง
ทงตอองทอขยที่ปรีดา

๑ ๑๖ คำ ๑ โนม

รำบ ๕ ๕
๑) เมื่อนน
คตังเคต้าย้ายวอนชวณกัศดา
ไคยีนช่าวเจ้าภามาจะแจ้ง
หม่อมไคฟ้งมั่งฤไมเขาไปงาน

วิมาตาสรวตเตเส่นหา
ให้พุดจาเรื่องราวเจ้านิทาน
ว่านายแพ่งกับนายนิมอัยริมบ้าน
โปรดประทานเจ้าไปให้ห็นฟ้ง

๑ ๔ คำ ๑

๑) ๕ ๕
เมื่อนน
เมื่อนพระประนายนิมทรมวง
จำเขาไคคอกนหะนอองตอองต้ามมุก
แต้วบวณปากกายหมากกระแอมไค

เจ้าไกรทองครของครกนุกความหลัง
เขาแฝงฟ้งพอเขาเต่าก้เขาไค
พอแกททุกซุกเชมูเห็นจะไค
เอาหมอนไคหลังฟ้งแต้วอึงเฮน

๑ ๔ คำ ๑

๑) ๕ ๕
๑) พจะกต้าวราวเรื่องเนองมา
อขยตอองคนโนทฎไมม่เนร
ชงศทหนงเทยวบนิทบาทคยาจนา
จันหันหลายทวารพกตใจ

ชารามวังกลางนาม้ตาเถน
บิณฑบาทเข้าฉินเพนทุกวันไป
พอต้อกาเขาแกงจิมแจงไค
กตบไปยงทกฏพตม

๑ ๔ คำ ๑

๑) ๕ ๕
๑) ครนตงหือกตางกัถวางบาทร
แม่นอขยให้ทวงตาทนมาทัน

เซ่งนตาดจะหล็กหตบขบฉิน
จะตอองบ้นแกงหอยนนอขยไป

พอแต่เห็นคุ่มวางกลางภู	เห็นท่วงที่จะตงฉินในนั้นได้
จึงหย่อนองค์ลงในคุ่มสุโขไทย	เอาแผ่นอิฐปิดไว้มิดชิด

๗ & คำ ๗

๑๐ จระก่าวถึงเถนคองคตหนึ่งน	ไตจันหันนิตเดียวเทียบนทหน้า
แหงนคต้วยนายตายเค็มประดา	ก็กตบมาถึงทักภูพต
คิดว่าเพอชยยังไม่มาที่ค่าโผง	ช้ายตายโหงเทียบไปถึงไหนน
ก็แต่บ่ตองนักหน้าไม่ทำมัน	ชิตต์มาธตองชมนเอาชอนโง

๗ & คำ ๗

๑๐ ด่วนเถนในคุ่มนฉินตะบอย	ทำปากคตคตหอยคิงจับโง
คาเถนอยู่ข้างบนเห็นทนนโคตง	มาเบียดอิฐปิดโองแฉ้วเพ่งพิศ
ด่วนเถนอยู่ในทนนพ่นแองเขา	ถูกเข้าทหน้าในคาบิต
เถนคองรองคณแทบฉินชวต	เอ๊ะอะไรพ่นพิศมีแต่บ่สุดใจ
เถนองคณจิงถนตลกออกมา	แฉ้วว่าข้าจะชวยคตพิศให้
จิงเขาโอบคณำมาทนโต	รตตงไปที่หน้าคาเถนคอง
เห็นเพอชกนหายปอดช่าอวด	นว่ากได้คาถาตาบญตง
จิงแกเองไว้ได้ไม่ปดตปลง	ทนจิงชอช่าหรัรักษาคัว
เองอย่าได้ไปมอชทปากโง	ช้ายจับโงมร่ายมิใช่ชว
คาเถนคองแจจิงคกรกคตคัว	รักษาคัวชวยคัวด้วยกันทุกฉวัน เอย

๗ ๓๐ คำ ๗

๑๐ เมื่อน	จิมตาบรตเปรมเกษมฉินค
ชมว่าเพราะนักหน้ารำวงฉิต	แต่ถรฉนคฉวันชฉนฉิง
ถ้าปะเขาหางานการชองราชฉว	ตงพิณพาทยนายมีฉคฉย
ไม่ว่าแต่ชฉนหมอมเธอพว้อมพรง	ไปงานไหนได้ชฉนฉฉฉฉฉฉฉฉ

๗ & คำ ๗

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

๑ เมื่อนั้น

ผู้หญิงหาไหนเข้าตามมา
ไหนเข้าเจ้าจะตกรางวัดพิ

ดักดักแก้มแนมนมขมใส่ใบ

อัสจรวรยบันดาตอย้อยบ้อย

พิเรนทร์ดวงใจจันเต็มแต่

การดื่มผัดเข้ายวนชวนชน

หยุดดีวาคิดขาดเพดาเข้ามาเตือน

เจ้าไกรทองยมพตางทางว่า

คือผู้หญิงกมภาทักตามไป

หันหน้ามานั้นจะบอกให้

ศว่าไซช่วยยวนเข้าเฝ้าตอแย

รศอว้อยมิได้จุดให้ชัดแท้

รักกันคุมแก้มไม่แซเซอชน

จะหาอันมาให้ได้ใหม่เหมือน

มิได้เกิดตอนคตาคศตารวรอ

ฯ ๘ คำ ฯ

กลอนตำนาน

เรื่องพระราชนิพนธ์ไกรทอง

๑ พระนิพนธ์ไกรทองต้องดื่ม

ใครติเตียนแล้วเจียนจะเป็นบอ

ทรงประดิษฐ์คิดได้ให้เป็นกลอน

แต่ก่อนเก่าได้ตั้งอยู่เป็นนิจ

คงโรงต้นต้นคนแฮอด

เมื่อช่างเผือกมาใหม่ได้ออกงาน

ควดครเด็กเด็กเด็กหมด

มีแต่คนมาตำมีภักดี

เหต่าขุนนางค่างถวยบตรี

ปะเทเป็นหมันบตรีกันดาร

เขียนเต็มตัวผจงลงเส้นต่อ

ถึงจะต่อก็เต็มยากถ้าปากคิด

ไว้ว่าเค้นเค้นนครงอนจวิต

บำรุงจิตรชาดประชาข้าราชการ

ซ่อมหัดแก้ไขในราชฐาน

ทงเครื่องฮานโอฮ่าน่ารัก

ต้มเกยบริดัมยศต้มศักดิ์

จงรักวองบาทบพมาตย์

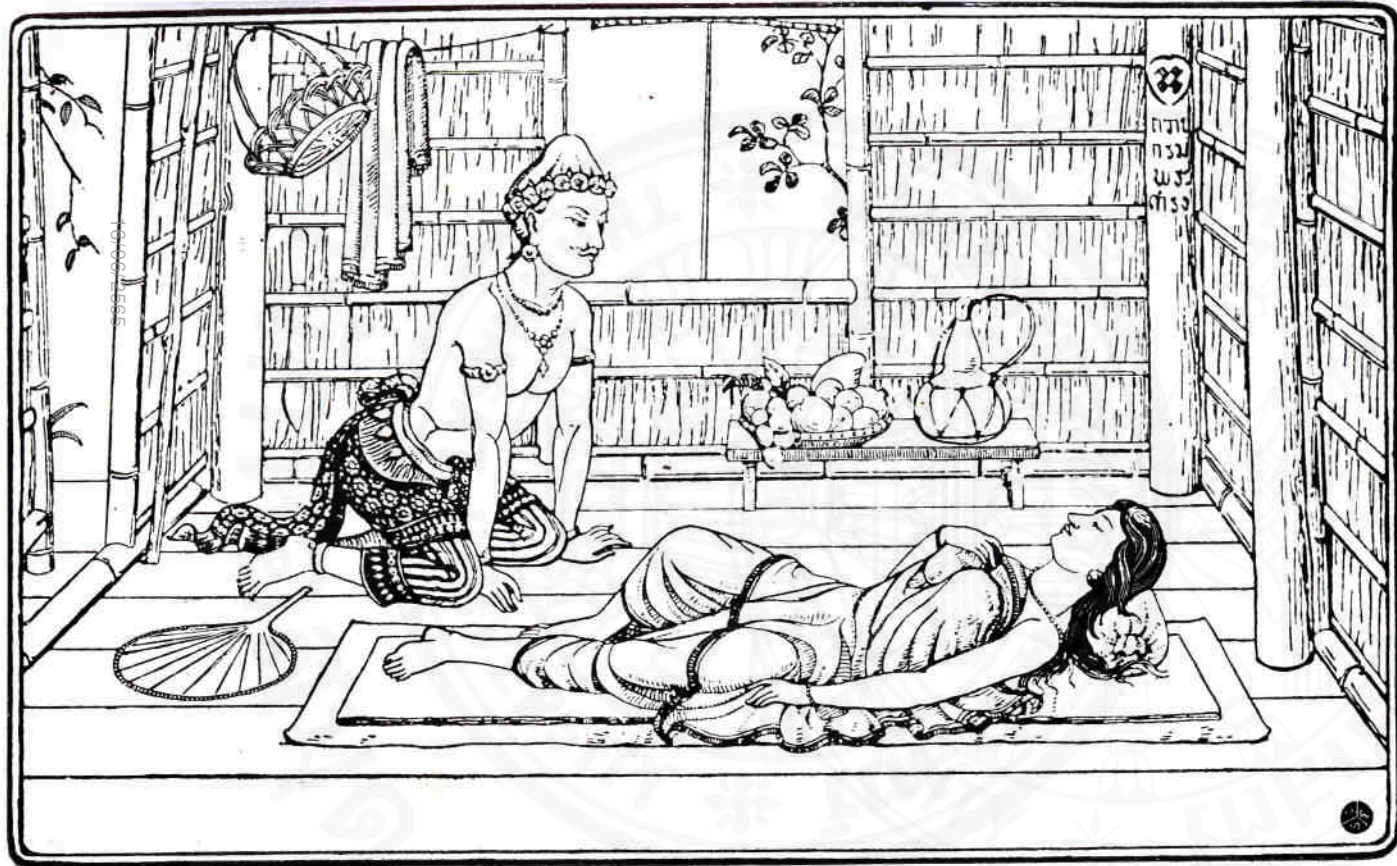
พวกดัมบตรีชายถวยหตุณ

คิดอ่านไปเกิดเกิดขงเมี่ยมมา

ทั้งฉันแซกดาวพวงมณีจนทวายเป็น	ต่างถวายตักเต้าเอาหน้า
เขมรมณเฑียรราชชุมพรไชยา	ทุกภาษามาทองพระบารมี
ทรงพระเดชปกเกษรราชฎ	ให้เป็นคู่ชุกดาวเกษมศรี
บัวบัวโคกโรคนิโยไม้ย้าย	ทั้งพราหมณ์ชั้ดมณะได้สับราย
ตูกคำพานิชต่างประเทศ	บรรทุกของวิเศษเข้ามาถวาย
ตมบัตพิศกานมากมาย	ทรงแจกจ่ายนิจกตรเบยหุดบ
พร้อมหมู่โยธาข้าเฝ้า	ถ้วนเหล่านมั่งคั่งตงเศรษฐู
ต่างคนคู่ชุกเกษมเปรมปรีดี	ทุกทีฉวราตรีบเดือน เฮย ๆ

๑ ไกรทองต้องเต็มตัว	ตายฉจง
เปนพระนิพนธ์ทรง	ดัดไว้
คือจอมพิภพวงศ์	ภานูมาศ
แดงพระนามท่านไท่	เด็กห้าฎาแดง ๆ

กตอนแดงโคดงนี้ เขียนไว้ในท้ายบทศรพระราชนิพนธ์ไกรทอง
กตอนเปนของเก่า เข้าใจว่าแต่งในรัชกาลที่ ๓ แต่โคดงแต่งเมื่อ
ในรัชกาลที่ ๔

หรือจะเป็นนวล ดอองน้องแก้ว
พลางขยับเข้า ใกล้ใจผูกพัน

เมื่อยพิคนนี้แล้ว เป็นแม่นมั่น
ตีมอญค้หลงสำคัญว่ากัลยา (นำ ๓๕๖)

นิทานเรื่องมณิไพไทย

เรื่องตอนต้น ก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

ท้าววรกรรมครองเมืองป่าตะดักกับนางบุษบงมเหสี ไม่มีราชบุตร มีแต่
ราชธิดาองค์หนึ่งทรงนามว่านางเกษณี ท้าววรกรรมเป็นหัวพระราชสมบัติ
บ้านเมือง ด้วยยังไม่มีผู้จะสืบสันตติวงศ์ตามราชประเพณี ครั้นนาง
เกษณีอายุได้ ๑๖ ปี ท้าวเธอจึงปรึกษากับมเหสีว่าควรจะให้นางเกษณี
มีคู่ครอง จะได้อภิเษกราชบุตรชายไว้รับรัชทายาท แต่จะเลือกหาผู้ครอง
ให้นางเอง ถ้านางไม่ชอบใจก็จะมีคู่ความคู่ใจต่อไป จึงสั่งให้ทาฬช
ด्यूมพร ประกาศบอกหน่อกระษัตริย์ทั้งปวงให้มาประชุมกัน ถ้านาง
ชอบองค์ไหนก็จะให้อภิเษกกับองค์นั้น หน่อกระษัตริย์ต่างพระนครพากัน
มาเป็นอันมาก นางเกษณีก็ไม่ชอบองค์หนึ่งของใคร ท้าววรกรรมเห็น
นางไม่ชอบพวกกระษัตริย์ต่างเมือง จึงให้ประกาศตั้งพวกชาวเมือง
ป่าตะดักนั้น ทั้งผู้ใดคนเข็ญใจไม่เดือดกว่าผู้ใด ให้เข้ามาประชุมกัน
ให้นางเกษณีเลือก ขณะนั้นบุญของนางบันดาลให้พระอินทร์ร่อนอาศน์
จึงเดงทิพเนตรดูกันว่านางเกษณีมีบุพเพต้นนิวาศมาแต่ชาติปางก่อน
พระอินทร์จึงเหาะลงมาเมืองป่าตะดัก แล้วจำแดงเป็นชายทศตะเข็ญ
ใจเข้าไปยังหน้าพระดานกับชาวเมืองป่าตะดัก นางเกษณีแต่เห็นก็รักใคร่
ทั้งพวงมาลัยให้แก่ชายทศตะเข็ญ ท้าววรกรรมได้ความอภัยคือตัญโอรช
แก่นางเกษณีเป็นกำลัง จึงให้ขับนางไปเสวยจากพระนครกับชายทศตะ
เข็ญด้วยกัน ขณะนั้นพระอินทร์ก็กลับเพศเป็นเทพยดาอุ้มนางเกษณีพาหะ
ไปยังเมืองสุวรรณคานดาวดึงษ์ ท้าววรกรรมกับมเหสีแต่พวกไพร่บ้าน

พตเมือง ครนเห็นนางโคกบพระอินทร์ถักดบปากนมหความยนิค

เมื่อนางเกษนชนไปอยู่บนสวรรค์กับพระอินทร์ อยู่มานางมี
ครรภี ครนจจนจะถึงกำหนดคลอดพระอินทร์ทราฟงว่า นางเป็นมนุษย์
คลอดตถกติดกับเทวดา ถ้าให้คลอดบนสวรรค์เกรงจะเป็นอันตราย จึงพา
นางตงมายังมนุษย์โลก นฤมิตรพดับพตาชนที่ป่าไม้แห่งหนึ่งให้เป็นที่อยู่
แถวเรียกเหต่าเทพบุตรเทพธิดาซึ่งอยู่ตามรุกขพิมานให้มาช่วยกันพิทักษ์
รักษาจนนางคลอดตถก ติดนบนเป็นชิตามักถนหอมคิตตควมาแต่กำเนิด
พระอินทร์จึงให้ม่นามว่านางยอพระกัตถน พระอินทร์เตียงดถกอยู่กับ
นางเกษนไต ๗ วันนถกเป็นห้องเมืองสวรรค์ เกรงว่าถารไปถงพวกอสูร
ว่าพระอินทร์ไม่ยักจะพาถนกำเวิบมาเบียดเบยพเทวดา ครนจะพาตถก
ไปเตียงบนสวรรค์ตถกก็เป็นทารกอย่างมนุษย์จะชนไปรชงชอนอชอง
ให้เกิดกร้เกยจของเหต่าเทวดา จึงนฤมิตรชาภรณนเครชองทพยให้แถดถก
แถวพาไปไว้ในปถองไม้ไม้ตักถ่าหนึ่งในบ้านน ถ่าปถวรไวว่าถ่าไม้
มีใช้ค้ครองของนาง ยอพระกัตถนถงจะมาพบแถมาคิตไมถ่านนถกชยาให้
คัตได้ ค้อใครมับญญานินทารถ่มคอรจะเป็นค้ครองของนางจึงให้พบแถ
ได้นางไป ครนฝ่ากตถกแถวแถวพระอินทร์กพานางเกษนถักดบไปอยู่บน
สวรรค์ช้อย่างเดิม

ครั้งนั้น ท้าวพิไชยนุราช ครอง เมือง ชยุช ชยา กับ นางจันทรนมเหษี
มีราชบุตรชองค้หนึ่งทรวงนามว่าพระมณพิไชยพอกถ่าถงฐนหนุม วันหนึ่ง
พระมณพิไชยออกไปประพาศป่า เทวดาตถกใจให้ไปพักแรมอยู่ในป่าไม้
ที่พระอินทร์ฝ่ากนางยอพระกัตถนไว้ พระมณพิไชยฝ่นไปว่ามัตถกไมเมือง
สวรรค์คถถงมายังทบรรมชอได้คถกไมนหนไว้ ถถนหอมรชชใจยังนถก
ครนคณชนถ่มพตมาแต่ป่าพากถนหอมช้อย่างคถกไมในฝ่นนชยามาอีก

๒๕/๖/๒๕๖๕

ก็ยังคงพิศวง พอรุ่งเช้าพระมณเฑียรจึงพาพวกคนสนิทเที่ยวค้นหาในป่า จนถึงกอไม้ที่นางยอพระกัณโศย เห็นไม้ใหญ่โตมากว่าเพื่อน ชยต์่าหนึ่ง นึกว่าคงจะมีของดีค้ำชูอยู่ในนั้นแน่นอน จึงตั้งพวกคนสนิทที่ติดตามไปด้วยให้ช่วยกันตัดไม้ไผ่ตามขนาด พวกคนสนิทก็คิดฟันไม้เข้าพากันครั่นคร้ามว่าจะฟันไม้ไม่ถึง พระมณเฑียรจึงเข้าไปพิจารณาตนเองก็ไปโดนต้นหอมที่ไม้นอก จึงอธิษฐานว่าถ้าจะได้ของดีค้ำชูที่อยู่ในต้นไม้ไผ่ในนั้นขอให้ฟันไม้ขาด แต่เอาพระขรรค์ฟันต้นไม้ไม่แตกขาด แต่เห็นนางยอพระกัณโศยในป่าต้องไม้นั้น กำตั้งรุ่นสาวรูปทรงไฉ่ฉาก พระมณเฑียรก็รักในทันที จึงได้ถามว่าเหตุใดนางจึงไปอยู่ในป่าต้องไม้นั้น แต่นางยอพระกัณโศยกำตั้งตกใจไม่ตอบประการใด พระมณเฑียรจึงอุ้มนางขึ้นอุบพาดับมายังพัฒน์พดา แล้วบอกให้นางทราบว่าเป็นตักพระยามหากษัตริย์ออกไปเที่ยวป่า เกิดนิมิตฝันแต่ได้กลิ่นหอมจึงได้ตามไปจนพบนาง นางก็เล่าเรื่องของนางให้ฟังตามเหตุการณ์ที่เป็นมา จนพระอินทร์เอามาฝากไว้ที่ป่าต้องไม้นี้ พระมณเฑียรได้ฟังก็รักใคร่นาง ฝ่ายนางก็รักตอบพระมณเฑียรด้วยเห็นว่าบุพเพสันนิวาสบังเอิญให้ได้ประสมพบกัน พระมณเฑียรจึงพานางยอพระกัณโศยเข้าไปอยู่ด้วยกันที่ปราสาทในวัง แต่เกรงพระบิดามารดาจะกริ้วว่าไปหาเมียแต่โดยลำพังจึงหาเหตุผลมาให้ทราบไม่

ครั้นนั้นพระเจ้ากรุงจีนมีราชธิดาอยู่ ๗ นาง ได้แต่งให้มกุฎครองไปแล้ว ๖ นาง แต่นางผู้เป็นน้องน้อยยังห้ามักครองไม่ แต่ชนชั้นของนางนั้นเป็นพของนางจันทรมเหษีท้าวพิไชยนุราช พระเจ้ากรุงจีนได้ทราบว่าท้าวพิไชยนุราชกับนางจันทรมหาราชบุตรรุ่นหนุ่มยังไม่มีความรัก จึงให้ทูตเชิญราชธิดาไปยังเมืองอยุธยา ขอพระมณเฑียรไปเป็นราชบุตรเขย ท้าวพิไชยนุราชกับนางจันทรมหาราชได้ทราบราชดำรัสนี้ก็มีความยินดี

ด้วยหมายว่าพระมณโฑไชยยังเปนโสดอยู่ จะได้เป็นราชบุตรเขยพระเจ้ากรุงจีนก็เกยรคดียศก่าดังวงฆามาก จึงรบแก้ทศจนว่าจะถวายพระมณโฑไชยเป็นราชบุตรเขยตามประสงค์ของพระเจ้ากรุงจีน แต่จะให้ไปแต่งงานในเดือน ๘ เมื่อท้าวเธอได้รบแก้ทศจนแล้วจึงมรบัดให้หาพระมณโฑไชย หมายจะบอกให้ทราบข่าวดีที่จะได้เป็นราชบุตรเขยพระเจ้ากรุงจีนนั้น ฝ่ายพระมณโฑไชยได้ทราบข่าวระแคะระคายอย่าว่าพระเจ้ากรุงจีนให้ทูตมาขอเป็นราชบุตรเขย นึกคิดว่าพระบิดาคงจะเรียกไปว่าก่ด่าให้ยินยอมพร้อมใจด้วย พระมณโฑไชยก่าตั้งรักนางยอพระกัณท์จะค่องถูกบังคับให้ทงนางกับออกบ่อยเสียไม่ชนไปเฝ้า ท้าวพิไชยนุราชกับนางจันทร์ดำคิยว่่าราชบุตรประชวรจริงก็พากันตงไปเยี่ยม จึงไปเห็นนางยอพระกัณท์ เมื่อท้าวพิไชยนุราชได้ไต่ถามทราบเรื่องของนางก็เกิดเมตตาปรานี เห็นควรจะให้เป็นชายาของพระมณโฑไชย แต่ส่วนนางจันทร์นั้นนักรังเกยจ ด้วยอยากจะให้พระมณโฑไชยได้เป็นราชบุตรเขยพระเจ้ากรุงจีน เกรงว่่าถ้าพระเจ้ากรุงจีนว่่าพระมณโฑไชยมีเมียอยู่แล้วก็จะไม่กราชธิดาให้ จึงทตทิดทานท้าวพิไชยนุราช ๆ หาฟังไม่ ว่านางยอพระกัณท์เป็นเมียอยู่เมืองนี้จะไปเกยวของขตชวางอินโดกับเมียในเมืองจีน แล้วท้าวเธอกัณท์อนุญาตให้พระมณโฑไชยอยู่กับนางยอพระกัณท์ค่อไป

ฝ่ายนางจันทร์ยังไม่หายรังเกยจเกิดยคชังนางยอพระกัณท์อยากจะใคร่ก่าจคเสีย จึงคิคว่่านางยอพระกัณท์นั้นแต่เดิมจะเป็นดก่ด่าวพระอินทรจริงฤยอย่างไรก็ตาม เรื่องราวของนางไม่มีใครได้รเห็น เชื้อพงแต่ตามคำชของนางอย่างเดียว ถ้าคิกลถบบายให้มีเคางเอนว่านางเป็นยกษชนผิกระตือคนทงหลายก็เห็นจะเชอ เพราะพระมณโฑไชยไปได้มาจากไหญ่ ^{1196/2565} จึงจะก่าจคนางยอพระกัณท์ได้สมประสงค์ คิถดงันแต่นางจันทร์จึงฆ่าแมวดกเตยงไวเสียควหน่ง แล้วตบตงไปยังปราชดาทพระมณ

พิไชยในเวลาอีก กำลังพระมณพิไชยกับนางยอพระกตนั้นนอนหลับดิ้น
 นางเอาหางแมงเห็นไว้ที่มวณม แต่เอาเตอดแมงบายไว้ที่ปากนาง
 ยอพระกตน์ แดวกตบคนมายังที่อยู่ของคนทำมารยาปตทพวกสาวใช้
 บอกว่าเมื่อแตกมีกษชนฤผู้กระตืออะไรอย่างหนึ่งตอบชนมาจับแมง
 กนพเอิญนางตนชนผนถวงหินไปต่อหน้า เป็นผผู้หญิงตรงว่างคตาย ๆ
 กับนางคนที่พระมณพิไชยไปได้มาจากป่า ว่าแวดนางกษชนพวกเค้าแก่
 สาวใช้จุดคบเพลิงตรงมายังปราสาทพระมณพิไชย ปตทพระมณพิไชย
 กับนางยอพระกตน์ชนแวดแวดถามว่า เมื่อแตกมีกษชนไปจับ
 แมงกนแวดวงหินมาทางปราสาทเห็นบ้างฤไม่ พระมณพิไชยกับ
 นางยอพระกตน์ต่างทุดว่านอนหลับอยู่ทั้ง ๒ คนจนตื่นมาปตทจึงคน
 ชน ผู้จะมาทางนฤไปทางไหนหาได้เห็นไม่ นางจันทรทำเป็นฟังเห็น
 เตอดแมงกับหางแมงทตตอยกับตัวนางยอพระกตน์ แดวกแวดมารยา
 ตกใจถามว่าน้ออย่างไรปากจึงเบือนเตอดแต่เอาหางแมงเห็นมวณมไว้อย่าง
 นี้ นางยอพระกตน์ก็มีอาจะชแวงเหตุผตตคนปตตายได้ นางจันทรจึงตง
 เอาว่านางยอพระกตน์เป็นผกระตือ คนที่อยู่ทงนกกพากนเซอ แม่พระ
 มณพิไชยทงรททงเตยตายนางกมรทจะแก้ใช้ประกวไว้ ด้วยขอพร
 ของนางปรากฐชิตเจนนก นางจันทรจึงถามพระมณพิไชยว่าเมื่อเมย
 กตตายเป็นผกระตือเช่นนี้จะว่าอย่างไร พระมณพิไชยก็แต่ทุดว่าตุด
 แดวกแต่พระแม่เจ้าจะโปรด นางจันทรจึงให้สาวใช้ช้ช่วยกันจับเอานางยอ
 พระกตน์ใส่ในหีบหามออกมาจากวงไปแต่เวตาเช้าครุ ตั้งให้พวกขอเฝ้า
 เอาไปฝังเตย แต่พวกขอเฝ้าไม่วิเหตุผตตคนปตตาย ริแต่ว่าคนในหีบยัง
 เป็นอยู่ก็ไม่กล้าฝัง จึงเอาหีบไปทิ้งไว้ที่ในป่าแวดกพากนถตบมา

ขณะนั้นเกิดมีนคิตาตรีชนอาค่นพระอินทร์ ต้องทิพเนตรครวว่านาง
 ยอพระกตน์ผู้เป็นนคิตาของศกยากถึงต่ำหัด จึงตงมาช้ช่วยนางยอพระกตน์

พระราชนิพนธ์เรื่องมณีนีพิไชย

ตอนพราหมณ์ยอพระกัณโชนขอพระมณีนีพิไชยไปเป็นทาส

จำ ๕ ๒
๑) เมื่อนั้น

อินทรามาเข้าตบใจ

คิดจะใคร่ไปตั้งชดช้

ชวณผู้กำหนัดในโคตคตา

นางจันทร์เทวีศรีได้

พเชิญให้ชวณพนันปัญญา

ยังทหนดนหน้าประจำท่า

ตั้งตามาตั้งคำหนักแพ

๑ ๔ คำ ๑ เพลงซ้ำ

ร้าย ครั้นถึงจึงตั้งตั้งนาน

๑) หิวระวิกรชกชกชกชชชช

กับบวิกรชชชชชชชชแม่

ชชชชชชชชชชชชชชชช

๑ ๒ คำ ๑ เพลงฉิ่ง เสร็จ

๑) นางจันทร์ทอดทักตักนา

ไม่แจ้งว่างรายช้อยภายใน

กตณหอมรวยรชชชชชชชช

แซมมวดยเด่นของคองเบาเบา

พิศม์ตั้งกตคกตคตคตคตคต

ชชชชชชชชชชชชชชชช

เห็นคชกมบวดยมาในหน้าไทด

ครั้นเข้ามาใกล้ก็หยิบเอา

นางเซยชชชชชชชชชชชชช

งชชชชชชชชชชชชชชชช

ตั้งหนึ่งชชชชชชชชชชชช

นวดนางชชชชชชชชชชชช

๑ ๒ คำ ๑ โคล

๑) บัดนั้น

บ้างเข้าประคองคองคองค

บ้างว่างชชชชชชชชชช

บ้างวิ่งไปถึงโรงผีพาย

กำหนัดนางต่างคนคตตั้งหลง

เห็น โฉมยงหนึ่งไม่คิงกาย

ทำกะไรกระนั้นจึงจะหาย

หาหมอมชชชชชชชชชช

๑ ๔ คำ ๑ เสร็จ

16/06/2565

๑ บรรดาข้าหลวงทั้งปวงนั้น ต่างตระหนกอกตั้งขวัญหนี
 เขากดุมอุ้มองค์เทวี พาไปยังที่พระบรมม

๑ ๒ คำ ๑ เซิต

๑ เถົกแก่ท้าวนางต่างคกใจ อดห่ม่านอกใหม่ได้ข่ม
 บ้างไปเรียกขอเฝ้าเจ้ากรม บ้างขี้นมาบังคมทูลคดี

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น ท้าวพิไชยนรธาเรื่องศรั
 ครนรกรับจรด พระมณพิไชยก็เคตศดา

๑ ๒ คำ ๑ เซิต

๑ นิ่งตงทรงตบปฤษฏางค์ กายนางเย็นฉ่ำดังน้ำท่า
 คกใจล้ำคัญว่ากัถษา มอดม้วยมรณาจักจวบดิย

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๑ จึ่งตรัสสั่งตกรักให้เร่งหา หมองเข้ามาขมขมมัน
 ใครแก้ไขให้หายจระวางดิศ แพรพรณเงินทองถ้วนของดี

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น พระโอรสรับสั่งได้เกษ
 มาหาหมอง่วนฉิ่งเป็นลึงคดี อองมตงตงทงวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ มดหมอแก้ไขที่นักหนา นางจะพินคนมากหาไม่
 จึ่งให้ตงของรื่องป่าวไป หมองอยู่ที่ไหนเอาตัวมา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

ลาวบหนตลิ่ง เมื่อนั้น โดมเจ้าพราหมณน้อยตะห้อยหา
 ๑ ๒ ๑606/2565 เห็นเขามาร่องป่าวกก็เข้าใจ

ขรอยท่านแม่มีดวงวิจิตร
เหมือนคำโกษฐ์ที่ดำไปไว้

บาปหนางขบชดตบไต้
ดมน้ำหน้าสำใจนางเทวี

๑ ๔ คำ ๑

๑ ๕
๐ ครนหยุดเสียงของกรรียงถาม
เชิญแวงมาหาข้าข้าน

ถอยความอะไรชาว่าเมือก
เด้าคดีให้พมั่งเป็นไร

๑ ๒ คำ ๑

๐ บัดนั้น
จึงบอกห้ามเหี้ยของท้าวไท
หมองเฮาษาทาถววย
ถ้าใครแก้พันคนคง
เข้าใจมั่งถูกพ่อเป็นหมอง
ปากเปราะระเรายมาทวายทัก

เสนาฟังพรหมณเฑาะมได้
งขบชดตบไปไม่พินองค์
ก็ไมค์ตายตักนคคพิคมีคัง
พระองค์จะให้ทองเท่าตักพัก
ช้พรหมณเฑาะมรู้มก้แหดมหัดก
จะรับรักษาได้ฤไรวนา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ข้าเจ้าเป็นหมองรัมนครา

เจ้าพรหมณเฑาะมพดางทางว่า
จะรักษาได้เป็นไร

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ บัดนั้น
จึงว่าขอเชิญเจ้าพรหมณเฑาะ

เสนาได้ฟังถวณค
ไปรักษามเหี้ยท้าวไท

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
เท้าข้าบวยเจ็บเป็นเหน็บไป
ท้าวทางถดางดงกัถนิตาร
จงไปทูลขอการพระสัจนพ้า

เจ้าพรหมณเฑาะมกัถางแถงแถงไซ
เดินเหินไม่ได้ถึเสนา
เม้นท่านจะให้ไปรักษา
ให้เอาวอออกมารับเรา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน
ชกใช้ไต่ความตามดำเนา

เดินัดใจใครจะเท่า
แตรถดบเขามูรเร็วพด้น

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๑ ครนถงทตแถงแถงความ
เป็นหมองร้บครบครัน
จะพามาด้วยก็บ่อยทำว
ตั้งมาว่าจะขอเขาวอทอง

ข้าไปพบเจ้าพราหมณ์ในไพร่ดินท
หยกยาว่าขยั้นเคยทตดอง
เดินก้าวไม่ถนัดชดข้อง
ไปรับรองจ้งเจ้าจะเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน
ไต่พงจ้งตั้งเตเนา
วอทองของกททำใหม่
เชอเชอญพุดจาให้จ้งดี

ทวอพิไชยนรชานาถา
อย่าซาเว้งรดกนบดิน
จ้งเอาไปให้เจ้าพราหมณ์ช
รับเจ้าพราหมณ์ชเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน
มาจิดแถงแถงวอช้อฟ้า

เดินับตั้งได้เกษา
เดรัจแถงักพากันคตาโคด

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๑ ครนถงจ้งบอกแก่เจ้าพราหมณ์
บดินนพระองค์ทรงภพไคร

เด้าความจะแถงแถงไข
ตั้งให้มารับนับพด้น

๑ ๒ คำ ๑

จระเข้หางยาว
๑ เมื่อนน
ในจิตรคคิดจะใคร่จระจรัต
แต่เมื่อยพดัดพรากจากมา
ฉนเขาไปไต่พบภักศร

เจ้าพราหมณ์เพราเพริศเนดินน
ไปประดับพบกัณกับฉวรัก
พระจะแล่นไต่กาเพียงออกหัก
จระจกเมียง่างฤาอย่างไว

คิดพระดวงตั้งไต่ยออย่าไม่วาย
 จะใคร่รัชชอข้าต่ำคณ
 นามกรของเจ้านนชอไร
 ตั้วรังศ์พงศ์เผ่าของเจ้ามี
 อินถิ่นฐานบ้านช่องน้องรัก
 บอกรพิเกิดเจ้าพรหมน้อย่าชามใจ

เหมือนตม้ายอพระกตั้นเมี้ยวขวัญ
 จังถามไถ่ไปพดนทนต์
 อย่าได้โคตยอนยอกจงบอกรพิ
 ฤก้าเนตเกิดทแห่งใด
 แรกเริ่มเดิมต้นก้อยทไหนด
 เหตุไรมาอยุ่ทคำดา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน

แต่แต่วังแกตังกต่างววาจา
 ตั้วข้าชอว่าอารียพรหมน
 บิตรมารตาข้าบรวไต่ย
 จังเทียบดัญญจรชอนชอก
 เรยนวิชาหาครคความรูต

เจ้าพรหมนนยเมยอนเบอนหน้า
 พระอย่ากินแหนงแคงใจ
 ชนนานนามตามดังเกตเพศไต่ย
 แต่ยายข้าไต่ยสืบ
 อยบ้านนอกปตายแตนกรุงศรี
 แด้วมาอยุ่ยังทคำดา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน

ถอยคานาเตยงจันรจจา
 ชนงนครเกษแเกมแยมเยอน
 กิริยาพาทักชวยอาย
 ถอยถดชยตเข้านังชค
 จะใคร่คไทรต่ำคณ
 นังนักรกถกถยงกินแหนง
 ยามรอนผ้าผอนเจ้าห่มโย
 เนื้อหนงคหนอจะชอชม
 นุคชงชายตไปไชวักว่า

พระมณนงพงไทกงชา
 เหมือนแต่ยงแกจแวงดาชองพี่ชาย
 ตมายเหมือนยอพระกตั้นโณมฉาย
 นิตชายนักหนานาอศัจจรย
 ทอดตั้นทคิตใจไต่ย
 เปนไรนังกตั้นอายกัหายไป
 จังแต่แต่วังแกตังกต่างวถามไถ่
 ชอฤก้าใครให้จังไต่ยมา
 เจ้าพรหมนนห่มดมคัวนักรหา
 ไต่ยนาแตดอดตชคค

1๘/๒๕/2565

ไม่เห็นแยบคายก็อายใจ
แกเกอนงกตปุ่นพดู

ทอดกลอนใจใหญ่แถมมอยู่
อดดูแก้ใจไม่เจรจา

๑ ๓๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ผ้าของชานทหิมมา
ไม่เคยพบผ้าฎาเข้ามอหีบ
ประเวณฐพราหมณพรมจรวย
ชาเจานฎาคณช้อตตาย
เป็นคนโง่งงไม่เท่าเทียม
ชย้าทำตามตจนหาควรไม่
ไปรับมาใหรักษาชนัน

เจ้าพราหมณยมพตางทางว่า
ไปรักษาคณไซ้เขาให้บน
มิใช่ว่าผ้าทพยผาด้จรรค
ห่มผามากระนหนตามธรรมเนียม
ไม่วรทาแยบคายอายเห็นยม
ตั้งบตั้งยมอยู่ตามพราหมณฐ
สับตกรค่อนให้เดวดกหน
กันแต่เฝ้าเจ้าชวราคณใจ

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ดำเนินเดินตามเจ้าพราหมณไป
จึงว่าตัวเจ้าก็เป็นชาย
หามาจะให้บศพิศมิ่ง
เครื่องเทศเครื่องไทยอะโรม่ง
เหมือนหนึ่งกันเองชย้าเกรงใจ

พระมณีนกพะวงดังได้ย
รชเรียงเคียงให้ตั้งชำตองดู
ไม่พอที่จะอายอดต
จงท้วตามความรทเรียนไ
พี่จะตั้งให้เขาเข้ามาให้
จะต้องการตั้งไรจงบอกเรา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
เครื่องเทศส้มในไพรก็ไม้อา
แมนพระมารดาพันคั่นคง
จงให้ศความต้คยต้ญญา

เจ้าพราหมณว่ารชนใจไปโยเล่า
ชำเจ้าจะให้หายด้วยวิทยา
พระองค์จะให้อะไรชำ
ค่อหน้าทงปวงเปนพยาน

๑ ๔ คำ ๑

๑๑ เมื่อนั้น

พระมณเฑียรไชยจึงว่าขาน

แม้รักวิชาหาใช่ไม่ถวายปราชณ

จะทดแทนคุณท่านให้ถึงใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑๒ เจ้าเขยเจ้าพราหมณ์

ทงนถตามอชฌณาไศรัย

น้องรักจักประดังคสังโค

พิจะหาให้ตงใจนถ

ฤจาจะใครได้เมียบทศาวธาว

ชาวชาวตตคตมไม่ตริก

ดมบศวศดาโอพารัก

จงเตอถนถเขาตามชอบใจ

เวณแต่ดาวเตอนคอกฟ้า

นถกนนพยาจะหาให้

เงินทองของเข้างจเขาไป

ตงไรธารพตไม่ชตกัน

๑ ๒ คำ ๑

๑๓ เมื่อนั้น

เจ้าพราหมณ์ดำรวดศรตตต้นค

จึงคอบว่าเงินทองของทงนถ

ชาเป็นพราหมณ์พรมจรรยาไม่ชอบใจ

ถาพระจะยอมไปเป็นชา

จิงจะรวักรักษามารดาได้

ครชากำชบมบังคับใจ

มิให้เขาตมบเงินทอง

๑ ๔ คำ ๑

๑๔ เมื่อนั้น

พระมณเฑียรไชยก็เคว้รหมอง

นถนถคตารศศศศศศ

ตทานองโถมจามเจ้าพราหมณน

จะเปเนยขอพระกตณคอกถระมิง

จิงจาเกาะเจาะจิงเขาตวพ

แกว้แหวนเงินทองตงนถของต

ตวตศรรคศศศศไม่ชอบใจ

จจาจะยอมตอมตวเป็นทษา

ตามไปถิงศาตาทอไศรัย

จะเปเนยชายฤาหญิงยงกริงใจ

ถจะได้ตาคณเป็นนถนถ

คตพตางทางถาถกับเจ้าพราหมณ

พิจะตามใจนถตองประดังค

จจชวยชบชวาคตมมาตุงค

ให้พนคณคงเปเนมา

16/05/2565

๑ ๗ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น เจ้าพราหมณ์ไต่ฟังก็หรรษา
ชวณองค์พระมณเฑียร

๑ ๒ คำ ๑ เด่มอ

๑ จึงหยิบเอาหมากมาถ่ามคำ เค็กทำตามที โท่ด้อย์ด่อน
ตำรวมจิตรใจให้แน่นอน ประนมกรมัตถการอ่านมนต์

๑ ๒ คำ ๑ ตระ

๑ เชื้อ โอมอสรพิศม์ฤทธิกถำ
งแห่งงอดคอดคน ึ่งทับต่มิงศตาเป็นต้น
พระอินทร์ตรัสใช้ให้กุมาร กั้นขบจงอาจขว้างก้อน
ตัวโตที่ขบนางจันทร์ ร้องเรียกร้องหาอย่าซ่มซ้อน
เม้นข้าจะใช้ให้จักเพ็ชร เร่งมาสู่บถอนเขาพิศม์ไป
อ่านจบเจ็ดคาบกำราบไป ตัดหัวขาดเค็ดไม่อยู่ได้
บัตใจร้ายก็เดือยมา

๑ ๒ คำ ๑ คุณภษา

๑ ๑ เมื่อนั้น พระมณเฑียรหนกคกประหม่า
ต้นตคคกใจภางนา กตวงหตาเหต้อถาน
ร้องเรียกเจ้าพราหมณ์ให้ช่วยด้วย พจะม้วยชวงตั้งชาร
น้อยถานนมหนักพวงพาน ไม่ได้การแต่จะไปข้างไหนค้
ฝ่ายฝั่งสาวสวรรค์กานันตีใน คคใจตัวต้นชวัญหนี
ร้องกรีดหัวคองเป็นสังคต อังมีเป้ทงวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เสิต เจรจา

๑ เมื่อนั้น โนมเจ้าพราหมณ์ช้ครี้ได้
จึงร่ายพระเวทอันเรืองไชย เป้าไปได้ครบตามครา

งเห่าเข้าดับเอาพิศม์ซึ่ง
แฉ้วเดอยหายไปมิได้ซ้ำ

โดยดั่งจำนงปรากฏา
กตยาค้อยรูด้ก้องค์

๑ ๔ คำ ๑ วรรค

๑ เจ้าพราหมณ์จึงตั้งไปทันใด
สุคนธาตูปได้ไซ้โถมตง

เร่งให้เอาน้ำมาโด้จรดรง
นางโถมยงคองคั้นพันกาย

๑ ๒ คำ ๑ ตัวชุกการ เจริจ

๑ ๕ ๒
๑ เมื่อนั้น

ท้าวพิไชยนุราชฤๅษาย

พิศโถมเจ้าพราหมณ์งามเพริศพราย
หน้าตาจุมตมยมแย้ม
จิงครัดแก่พระมณฑลพิไชย
เอวองค้อขรชวออันแค้น
กิริยามารยาตกรแนบเนียน

เหมือนนตม้ายเทวด์ครัดไภ
ต้องแกมมวดตอกดั่งปอกไข่
เหมือนเมื่อยเจ้ากระไรไม่ผดเพี้ยน
แซนแมนรปร่างเหมือนอย่างเขี่ยน
พระพินิจพิศเพี้ยนไม่ดวงตา

๑ ๖ คำ ๑

๑ ๕ ๒
๑ ร้อยแต่สมับญชาว่าไป
อยู่ด้วยพ่อเถิดอย่าไคตคตา
ต่ำดรรคกตยาจะหาให้
เขารองนงเนื่องเครื่องยศ

เจ้าพราหมณ์ได้มคฺนหนักหนา
บิดาจะเถียงเป็นโอรต
ขยาพะวงสงได้ยพ้อไม่ปด
ขอเชิญโอรตครอบครอง

๑ ๔ คำ ๑

๑ ๕ ๒
๑ โภโคยไธด้รย่มตมของ
พระมณฑลพิไชยได้สัญญา
อย่าให้เสียด้ตยปฏิญาณ
ว่าแต่เจ้าไปให้ตี
จิงมิงคมทตถามความใน

เจ้าพราหมณ์บมหวตตงนง
แก้งแหวนเงินทองไม่ด้องการ
จะยอมไปเปนข้ากระหม่อมฉาน
จะขอรับประทานเอาคัวไป
เฝ้าพระชนนัด้รได้
เขาเดอองภักขอไปทงภารา

ก็มีใช้กตกรของซึ่งพราหมณ์	แต่มีความสงได้ยอหนักหนา
หนักแห่งจะใคร่แจ้งกิจจา	พระมารดาจึงเด้าให้เข้าใจ
ไฉนว่าขอพระกตัญญูกินแมง	จริงแต่เหมือนภุกฎาไฉน
ดับดับก็ระกตบตายไป	ถูกช่วยไม่ได้พระมารดา

๑ ๓๐ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น	นางจันทร์ร้อนใจเป็นหนักหนา
ครั้นจะไม่แจ้งอรรถกตัญญู	ก็กลัวว่าจะตายวายชีวิต
แต่เหี้ยมหน่าเหี้ยมหนัดทั้งใจ	ตอขายใจอดเข่นเข้นบิต
ค้อยขยดอดเข้าไปให้ชีวิต	แล้วตั้งกิดบอกความเจ้าพราหมณ์ไป

๑ ๔ คำ ๖

๑ เดิมเคยเดิมที่	พระมณพิไชยไปป่าใหญ่
ได้นางคนหนึ่งในปีต้องไม้	หลงให้พิศว่าศเคอ
กรุงจีนให้มหาราชสาร	ไปแต่งการกับลูกสาวศรี
พระมณพิไชยไม่โยค	รักเมียข้างนอกยอมไป
แม่กตัญญูจึงจะโกรธา	ยกมารบพุ่งเอากรุงใหญ่
จึงเกิดจะทำแยบยนคฤใน	พาโตตฤสโกลดวยมารยา
เขาเดื่อคหวารทำปากนาง	คัดทางแซมได้ในเกษ
แล้วขับไล่ไปเสียจากภารา	พาดผิถุชยา นางทรมไฉย
แม่ทำชวงนางชงทน	เพราะจะให้พระมณมีเมียใหม่
บอกเจ้าตามจริงทุกสิ่งไป	อย่าให้แม่ม้วยชีวิต

๑ ๓๐ คำ ๖ เจรจา

๑ เมื่อนั้น	ท้าวพิไชยนรราชเรืองศรี
แอบองค์แฝงบังฟังคดี	ภุมกรวดกราดตรวจไป

ชีระพระมเหสีเอก
 ได้ถ้อยร้อยความตลกได้
 ขบเมื่อยเขาพรากไปจากผัว
 ถึงกรุงจีนจะยกทัพมา
 ทงแก่กระหนไม่หันเศย
 ชาติเจ้ากนิหมจะสู้ไทย
 นอยญาอเจ้าความคิด
 เสกสรรับหน้าเป็นคัว
 นนแต่เวทดาจึงอาเภท
 เจ้าพราหมณ์แก่ไซชนโยนา
 พระพิโรชโกรธเกรี้ยวเคียดพิน
 ฉวยได้ไม่เรียวเดียวไป

ทำย่อนยอกโยยกเหยกขอย่างนได้
 ข่างไม่ส้มเพชเวทนา
 ทำตามใจคัวไม่ปฤกษา
 กัดกันตีหนาไม่พริ้นใจ
 มิ่งไม่เคยเห็นผู้มีอญาไหน
 โกฎิแค้นแน่นไปก็ไม่กัตถ
 ทุจริตอิจนาชายหน้าผัว
 เอะอะไรไม่กัตถเขานิพทา
 ปติเหตุงขบส้มหน้าหน้า
 ให้หม่มม้วยชวาด่าแก่ใจ
 กระตีบบาทคัวตั้งหม่นได้
 แค้นได้ครันนางจันทร

๗ ๑๔ คำ ๗ เชิด

๑ เมื่อนน
 นางได้รบผิดแต่ฉวีคร
 เห็นเพราะเข้ามาได้ถาม
 จะเปนบาปเปนกรรมแก่พราหมณ์ช

เจ้าพราหมณ์เพ็ดทตณผ่น
 ขอโทษไปรดก่อนอย่า โบายค
 นางจึงบอกลอกความถ้วนก
 ภูมิจงทรงพระเมตตา

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 จะขอโทษหม่นไว้โยนา
 เจ้าพราหมณ์ชวอนก้อฉอนจิตร
 จึงว่าหม่นพาพ่อได้อาย

ทาดพไชยนราขจึงร้องว่า
 ชงนาหน้าคแต่ย์ให้แทบตาย
 ได้คิดเค็ดคค้อยเห็ดคหาย
 พอดพอยร้ายไปเมื่อไร

จะกระตกรกระตราดำมาก
รับยงบุงร้านใช้พอดี
ยากแค้นเพราะแทนคุณแม่
พดวงกอดตงยาไคกาไคย

อดอยากอยู่ในไพรศรั
ทุกทีจวราศรัจะตรอมใจ
ความดีขยเที่ยงแท้จะหาไหน
ตั้งอกตั้งใจให้ไปมา

๑ ๒ คำ ๑ โยด

ร่ำ ^๕ ^๕
๑) เมื่อนน
เห็นตำกษศรัยไคกา
จึงแย้มเขยนเคอนของศรัพระมณ
แม่นรำภูกถึงต้องท้าวไท
จำแต่จวดวยบงคมตา
ผนภักศรัจกเรียกพระมณ

โถมเจ้าพราหมณน้อยคอยท่า
พิไรรำดำดาอาไคย
อย่าไคกัศรัว่าศรัขยจะห้อยให้
จึงกตบมกัไคเป็นโรม
บิตเรศมารดาทงต้องศรั
อย่าเข้าช้มาไปตวยกัน

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนน
บงคมตาต้ององศรัทงขรรคม

พระมณศรัว่าศรัขยไคกัศรั
แต่จจจรัดเดินตามเจ้าพราหมณไป

๑ ๒ คำ ๑ ทยอย

ไอ้ลาว ^๕
๑) เดินพดวงมาทางมรคา
ไอ้ว่าเวรกรรมไคทำได้
อกเขยไม่เคยจะตงยาก
ไม่วุไจนายร้ายฤกั
ครันเจ้าพราหมณให้ตยมาตำหน้ามอย
ตำนวกภักศรัชกหนามขบพตณ
เห็นตมทมพ่มไมในไพรชรั
เดินพดวงทางนภภาจนา

พระราชาทอดตอนใจใหญ่
จำไปเปนช้เจ้าพราหมณช้
ตำบากเคตยชองหมองศรั
แต่จจะคักนเดินไมเวณวัน
ชยหน้าหนามยอกนอยไปฤกัณ
ค้อยเหยยบยันโยกเขยกมา
เกรงกรังถึงตศรัทไคป้า
ร้องเคอนนายขาระวังคั

16/06/2565

เรื่องมณพิไชย

๓๕๕

ไฉนเดียงสถกณมกของ

ชนเหนียวไมรวงเรียกผัว

ใจหายกายสิ้นอัยวิธวิ

คิดถวิลดังปรางความ

ดำเนินเดินตามเจ้าพราหมณ์ไป

เปลี่ยวเปลี่ยแคว่ใจในไพร่ด้านท์

ชนเขาขามนำถาวร

คิดตนตงตาดเดินมา

๑ ๓๒ คำ ๑ เขต

ร่าย เมื่อนน

เจ้าพราหมณ์ชมใจหรรษา

มาถึงทบวรรณศาตา

จึงพาพระมณเฑาะไป

๑ ๒ คำ ๑ เต็มขอ

๐ นิ่งเหนือดือดำดาดาบุญ

ที่เคยอยู่นิทรอาไศรย

พิศภักตวิศดำก้อไธย

ตั้งตำรภูวไนยช่างไม่รู้

ครนจะตามดวงนชวนจิต

ก็เกรงเดชโกตีศบิดาอยู่

แคยมใหญ่ย่น้อยชม้อยดู

คิดอดดีแต่รงกล้าวเปนมารยา

ฉนนเหนอยนงจักเอนหลัง

พระองค์จึ่งนงระวงษา

ต่อคักหน้อยจึ่งค้อยนิทรา

แต่จ้หวัดบ้านิ่งอยู่ตทองท์

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน

พระมณพิไชยเรื่องศรี

ถ่อมคักถวิลเกรงเจ้าพราหมณ์ช

ปรนนิบัติพิศวเห็นทรา

๑ ๒ คำ ๑

ชมโถม นิ่งพิศพิศไฉนเจ้าพราหมณ์นอย แซ่มช้อยนำรักเป็นนิกหนา

พิศภักตวิศองผิวไธภา

ดังจันทราทรงกตคหมตมตทิน

รูปทรงตำรพิศไม่ซัดชวาง

เหมือนตม้ายค้ายนางยอพระกัติน

หวอดตของตองแกมตงตอกิน

จะแยมเขยนเหมือนตงตอกิน

ฤๅจะเป็นนวดตอองของแกว	เมยพคนนแกวเป็นแมนมน
พตางชยคเข้าโกตไจผกพัน	ตมอองคหตงดำคัญว่ากัตยา

๗ ๖ คำ ฯ

๐ คอยยกพระหัตถ์มดคอง ยมพตางทางมองคหญา
 เห็นคต้ายตมายเหมือนไม่เคตอณคตา พระราชาต์รวมตอตคกขลวัด
 ครนเจ้าพราหมณถามมาว่าอะไร ก็คกใจแกเกอว่ายังกัต
 ทำหตยวหตงหตยวหน้าคว่าพต โบกบคพคตวไปมา

๗ ๕ คำ ฯ

๐ เมื่อนน	เจ้าพราหมณยมตระไมอยในหน้า
คทานของพระมณฑลยา	เห็นว่าจะจัต้วาม
จิงพตกตวอชยคตดวยอตต	ตกขนนงคตงกระทชตาม
เอออะไรไมคอรมาตจนตาม	เข้าชชพราหมณเป็นนำชง
ชานมไชนายหม่อมฤ	ไมนับถอยำแยงเกรงใจมิง
จจะว่าโดยคกมพง	ไมเรยจะตงหตงตักที่
จงบรกรรมเตยเทคให้ดำรามย	รำคาญวานออย่าจจ
ว่าแตวนิทราในราตรี	พระมณฑลไชยก็ไถยา

๗ ๘ คำ ฯ ตรี

๐ รุ่งเดยรุ่งราง	แตงทองตอองตอว่างเวหา
เจ้าพราหมณนงนกรวิกตรา	จระตองใจกัตตาต้าม
ท้าวเชอจะตคยชอชออยู่ฤไม	ฤๅจะเป็นไฉนให้วิท
คิตพตางทางว่าไปทนท	นแนพระมณต้วรงค
วันนคตวชาจจะคตาโคต	ชอกไปหิมฉวาบารหง
เทยวหาษาหยุกในเตนคตง	พระอองคจอยู่เฝ้าคตา

ข้าจะให้น้องดาวมาอยู่เพื่อน เลือดต่างกตางเดือนคนักหนา
ตั้งเดี่ยวเดี่ยวจตุรพรกำชับกำชา แด้วดวงจากคำตาคาใจใด

๑ ๘ คำ ๑ เพลง

๑ ตัดแต่งแฝงพุ่มพนาดี มีให้พระมณีนั่งได้ย
จึ่งร้ายเวทมชัฆฉวนปรุทานไฉน จำแต่งแปดงใต้ตั้งใจปอง

๑ ๒ คำ ๑ ตรี

ชมตลาด รูปทรงคงเปนนยอพระกตั้น งามต้นด้าวพดไม้ขัดข้อง
๑ ผิวพรรณไธ่ภาดังทาทางของ ผัดหน้าพดตของยงโย
นุ่งโกไธ่ยพัทรผ้าทิพย์ ห่มลัทธิบทิมชดบดักได้
เข้มชดประจำยามงวมวิไธย ด้อดไธ่สร้อยสร้อยพรพราย
ด้อมกำไธ่ไธ่แหวนงเพ็ชร แด่ละเมิดคำเมือของเวียงฉาย
อรชรอรอนแอ่นกรัทราย คำนินเดินชายเข้ามา

๑ ๒ คำ ๑ ฉุยฉาย

๑ ร่าย ครนไธ่ด้าตาคาไศรย จังแอบแฝงพุ่มไม้ไบหนา
๑ ข้าไธ่เอ็งแดดอดด้อดตา คองกักคัตาตำมี
เห็นพระนงกอดเข้าเจ้าจุก ทนทุกชัทรมานหมองศรี
จังดัดดอกบอบผามาดี ทังไปไนท์คำตา
แด้วดอบเอาไม้เข้าไธ่เคาะ เดียงคิงเกาะเกาะทริมผา
กำทรายปรายชัชฉนหลังคา แกตั้งหลอนราชาให้ตกใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ ๑ ๒ เหมือน พระมณีนิกพระวงตั้งได้ย
อะไรนึ่งดังฤยอย่างไร ออกใจทักทักนิกภาวงนา
ควัถันเทาทาหนาดัดหัว แอบบานประคองพิงผา
ให้สัตย์ด้อยของพองโตมา ตกประหม่าหน้าชัชฉไม่ดมประดี

แต่แข่งจิตรคึกคึกมานะเห็นบร้ง	ถูกผู้ชายจะมานั่งกอดตัวผู้
ถูกขยับดับต่ออยู่หลายที	ภมฺยอย่างย่อไปมของดู

๑ ๒ คำ ๆ เพลง

๐ ไม่เห็นตั้งไรตั้งไฉนนัก	เลี้ยงเคาะถูกกักกระหนกหู
ไปรยปรายทรายตรงตรงกบทุ	จะว่านกว่าหนกก็ผิดไป
เห็นจะเป็นมีคำจบดาดจริง	เด็ดดอกไม้ทิ้งมาใหม่ใหม่
ยิ่งคิดคร้ามครันพรันใจ	เห็ดยวไปแถมมาอยู่ช้านาน
แต่จกดับคั้นเข้ามาคำดาไฉย	อกใจได้ฟังพดุงพดำน
ตั้งสติภาวนาดีมาท่าน	ปากบ่นตณตณไม่ลืมกถ์

๑ ๒ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	ขอพระกตณกตณยมเยี่ยมหัว
ในจิตรคึกจะใครให้เห็นตัว	เขี้ยวผู้มีเด่นจะเป็นไร
คิดพดางอย่างเยื้องจรดี	ออกจากที่ตุ้มตุ้มพุ่มไม้ใหญ่
กรายเศวกรัศเด็บเก็บคอกไม้	ไล่ไล่ศัทำหงตตรงเข้ามา

๑ ๔ คำ ๆ เพลงฉิ่ง

๐ ฟ้าป เมื่อนั้น	พระมณโฑนแปรแดหา
เห็นนางสาวสวรรค์กตยา	ทรงโฉมไฉ่ภาดาวรรณ
คิดพระวงดังไฉยใครน้หนอ	เหมือนนางขอพระกตณคิงแกดังสัตว์
แก้มคางขนงเนตรเกษกรวรรณ	สารพันไม่ผิดสักชนิดเดียว
พระนึ่งนักรักใครไปมา	เด่นหาบิวณบ้นกระเด็นเดียว
งามตม่อมพร้อมพรังจริงเจียว	พิศวงหงงเห็ดยวไม่วางตา

๑ ๒ คำ ๆ

๐ ฟ้าป ๑๑ เสด็จขึ้นแห่งแดงความ	ถุาของดาวเจ้าพราหมณักระมังหนา
ตั้งไวเมือจะไปจากคำดา	จะให้ของสาวมาอยู่เพือนกัน

ขรขยนางนฤมตคนพ เป็นห้องเจ้าพราหมณชแม่มน
 พี่ชายเขาจะโกรธทำโทษทัณฑ์ ครั้นเดินเปล่าเปล้าไม่เข้ายา
 พระอุดำห์เงือกดัดกตจิตร มีได้คิดมุ้งมาดปรารถนา
 แกลงทำตำรวมหัตถ์คา ก้มหน้านิ่งอยู่ไม่ตไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เหมือนน ยอพระกตัญญูมมีใครได้
 จึ่งแกลงแต่รุ่งเดี่ได้ไคต์ เข้าไปในบวรณศาตา
 ทำเป็นไม่เห็นพระ โคมยง หยุดยงหงตงทตรงหน้า
 แกลงชยดถดถอยหลังมา ให้ไคต์หัดถกภักศาจะตุ้

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เหมือนน พระมณนกกดถวเอาควหนี
 ถอยไปให้ห่างนางเทวี ภูมัตริศรึกนักโน
 ฤจะเปนนยอพระกตัญญูรัก ประหลาดนักกตัญญูชายหายไปไหน
 จะเป็นห้องของนายแก้วเนใจ รบร้างช่างกระไรเหมือนเมียเรา
 นี้เถรงใจเจ้าพราหมณชอยนุกหนา ถ้าว่าหาไม่ทันไหนเด้า
 ดำดำจะตระโถมโถมเด้า แล้วได้คิดกอดเข้าเค้รำใจ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เหมือนน ยอพระกตัญญูหลังเข้านั่งไคต์
 ทำเป็นมดกตัดบัตต์ไป ต่อเด่นตองใจพระด้าม
 หันหลังให้กระทงถกกาย แดวร่องกริดหัวควายนำบัตต์
 เขออะไรไครมานงชยทหน ฟ้ามเกิดไม่ทันเห็นเดย
 ว่าพตางทางซำยชายหางคา ดับเนตรเชษฐาทำหน้าเฉย
 จึ่งเดี่แต่รุ่งแกลงถลถลไปรายเปรย ออกเขยเป็นหน้าตอฉายใจ

เหตุผลอย่างไรใดหนึ่

เจ้าหนุ่มน้อยคนนมาแต่ไหน

ง่วงเหงาเจ้าจุกทุกขถ้งใคร

ทำไมมาอยู่ในค้ำดา

ฯ ๗ คำ ฯ

๑) เมื่อนน

พระมณโฑนางพตางว่า

จะเด้าให้ฟังแต่หตั้งมา

แม่ข้างขบถตบไป

เจ้าพราหมณชมคุณไปรักษา

แก่ไซมารดาไว้ใด

ข้าจึงตามมาเป็นข้าไท

ท่านไซให้เฝ้าค้ำดา

นงอยเมือกผหลุดอก

เด็ดดอกไม่ทองแดงเคาะเฝ้า

ชรอยผผึงมมารยา

พอใจข้าแกต้งหยอกหลุดอกด้ย

นางช่าวน้อยคนนอยทไหน

จิตริใจแกต้งกต้งนั๊กหนานนอ

เชื้อต้งกต้งไพรไม่ย้อทอ

ชู่ระช้อโรเด้าเจ้าจึงมา

ฯ ๗ คำ ฯ

๑) เมื่อนน

ขอพระกตึงนถ่าวแกต้งแต่รังว่า

จะบอกความตามครงอย่าต้งกา

คิ้วข้าเป็นของเจ้าพราหมณช

พชามาแะต้งไว้

ว่าจะไปเทียบป่าพนาศวี

ถ้าชบกำช่าให้ชาน

มาอยยเพอนพทค้ำดา

ผต้งกต้งบ้านทายาด

พอใจหลุดอกคนชชตาดนั๊กหนาน

ว่าพตางยมดไม่ไม่มา

แตงชวยตาแตงภวโน

เห็นพระนงนังไม่คิงกาย

ทำแยบคายชชยตกดช่าไถ่

ไย่นาบคต้งนออะไร

เฝ้าคคนไปไต่ไม่วางตา

เจ้าช่าเซย์ไม่เคยพบเห็น

มายกคควหยอกเตนไต่คตอหน่า

ทำแต่นงอนคต้งให้ด้วยมารยา

ต้งมเพชเวทนาเป็นหน้าฮาย

๑ เมื่อนั้น

แม่หมั้นของของนาย
คิดพดางทางวันเนิ่นนาน
ไม่เห็นไม่ไร้เดียงสา
นั่งอยดตทศาคา

ไม่อดอดเธอเด้าเกิดช
จะให้เป็นอย่างไรไปอีกเด้า
คัมแคบแทบจะตทศาคา

เจ้ากเป็นดาวศรัพทหนุ่ม
อย่าทว่าเข้าช้อย่างน้อย
ฉวยกะไรเพดยงพดาศรัคาญ

จะชุนเคองเบองนำเป็นวาค
ศวชจะชอยัดวยไม่ได้
ทำไมมิให้ไคตศคา

๑ หม่อมเฮยหม่อมพิ
อยดวยกนตตจะหนีไป
พิพรหมณ์ให้ชามาคุมตัว
อย่าพทดำออยให้ปดออยมือ
หม่อมเป็นทหาษาพงมาใหม่
แม่หมผชายนายประกัน
นั่งตงตตพอยาตอ

คตชิตชิตตตไป 16/06/2565

พระมณีนกในใจหมาย

นางนศรียศายวาทเรา
อะไรช่างพาโตกันเปเต้าเปเต้า
ชวยกศวชอยออกเจาเมื่อโรม
เจามาฉงเบยตเตยตต
ยังหนยังชยบตามมา

จนช่าเจาถอยหลังกระทังฝ่า
นเหนือจะมาแกตงกัน
ยังกาคตคตคตคตมหนูหัน

ตคเมยชามนคไม่
ชวยศวชวานเกยวชจจ
อยคนเตยวเกิดชทศาคา
จะตไปอามนำทศนท่า
มายอยดคตคร่าไฉวว่าไร

๑ ๓๔ คำ ๑

ช่างพาที่เชอนแซแก่ใจ

ทำไมไม่หายตยอ
หนีไปไม่ชวออยเราฤ
ฉงคอไปตไฉเจาไม่ทน
จะตอองคุมศวฉวใหม่
เช่นนนแลวช่าจะว่าไร
จะตอองกตคตคตคตคตคต
ช่างไม่กตวันของของนาย

๑ ๗ คำ ๑

๑๑ อย่าเขยอย่าว่า
ถึงทงยากอย่างนกมอขาย
เจ้าพราหมณ์ไปพาเอามาได้
ปรนียบตัวดัดลากทุกวัน
ใช้จะพามาให้หม่อมน้องสาว
ถาวรอื่นจะใช้ด้อยไม่น้อยใจ
ไม่ได้ให้หับได้ม้อยดักหน้อยหนึ่ง
น้องนายคนนคจรงเจียด
มายออยคุดคุดชวยเซนน
เจ้าตัวพหุ่มจะคุมกัน

ตัวข้าไม่คิดหนีหาย
ไม่พักหาผู้ชายนายประกัน
หวังจะให้ใช้ด้อยค้อยชยัน
โดยฉันเหมือนเช่นเป็นข้าไท
สำหรับแต่ชกตัวอีกหาไม่
น้ออะไรเข้าชไปท่เคยด
หยิกทั้งชวนชาจนาชैया
ชอแข่งแรงเรียดครันครัน
เห็นแก่ใจฤไเรนัน
เหมือนดินตำกำมะถันอยู่ใกล้ไฟ

๑ ๓๐ คำ ๑

๑๒ ไม่เอยไม่รู
ใครใช้ให้มาเป็นข้าไท
จะเปนกะไรก็ให้เป็น
ตัวแก่ใจไม่เส็งยมเต็มเต
ตัวข้าเป็นน้องของนาย
จะคะ โทณ โทณทนาว่ายุดยอ
ย่นอยนทเคยดูให้แน่ง
อย่าแต่อย่าเห็นยวอย่าพุดจา
แมนไม่ฟังยงชนจะดุกดิก
ว่าคนพด้อยพด้อยรยอยประค

จะเข้าชมิให้อยู่ชชได้
อย่าพักคิดคิดใจใค้แคะ
จะตากลัดแต่่นกระหนแหะ
อย่าพักเกาะไปเดยไม่ดวงมื่อ
จะตั้งแต่่นตามสบายไม่ได้ฤ
ก็ตามเถิดไม่ถ้อถบนิททา
อย่าใหวดิงนงอย้อย่างเงยหน้า
หดับหดับคาเดี่ยอย่าค
จะหยิกให้กตวดักเป็นหน
เจ้าช่างรัฐชอนผิดควมคคิด

๑ ๓๐ คำ ๑

๑๓ แล่นขยงเส้นแขนง
จะบังคับยับเยินไปอย่างน

ชั้นแกดงทาทระกำคำพิ
ยากที่จะประกอบให้ชอบใจ

จะขอศวกตวหนกัมพอง
เจ้าพรหมณัมาเกิดคะไมตะใคร
เจ้าอย่ามาทำทหายดัยมตอ
จะออดวากถ้าวโทษให้ โกรธพุง
นายชามาตหม่อมน้องถ้าว
อูยหน้าให้ตจะหลตตดเบบา
เขตมา โน่นแถวแด่เจ้าพรหมณั
จะนังทไเหนไม้ได้เตย
เจ้าพรหมณัไมออยไมเวเห็น
ถ้าวถ้าวจะชยบีจบชอมอ
ยมพถางทางว่าเจ้าอย่าเด็น
ไว้ใจจิงให้เจ้ามา
เดยวนถ้าวเจ้าพรหมณัยงไมถตบ
ข้าจะเอาไมดวงไว้ถตถาคัน

ถากตถกกนไปได
จะบอกกถ้าวถ้าวให้ตั้นได้ฟง
ไมยอทธอดยหตงเหมือนออย่างกุง
ถ้ามยุงยงอยักถอ
จะมาเด็นชกถ้าวกับข้าเจ้า
ยอเยาอยางนชามิเคย
น้องถ้าวทำงานเจ้าพรหมณัเขย
เผ่าเทตาระเยาะเยยยุดยอ
เบเนไว้ถเป็นไปเกิดถฎ
แถวไวอถอยหตงริงรา
พชายมาเห็นจะ โกรธช้าว
ออยเผ่าศาตาคดัยกัน
จิงชยบีไปออยเดยถังน
ถ้าวใครเตนเกินถันได้ชตใจ

๗ ๑๖ คำ ฯ

๑ หน้าเอยหน้าทวเราะ
ถิงจะบอกหม่อมพมบอกโย
เจ้าเห็นว่าชಾಯัแต่เมเดยว
คะเยะศ้ออกหยอกเยาเชาชี
ชวจิงถคยดศวกตวจะวิง
ถากตถเห็นยวถวดยเวยวแรง
มิหน้าช้าวว่าผู้หญิงหยอก
ถนถมคตถันชยนถ

ออย่าเปตาระเดยคะหาจะไม่
ชาบตปากไวเมื่อไรม่
มาพตเกยวแถดงเมยตเดยตถ
ถวถตติโกรธช้าวถาตาแถง
เจ้าตบงถบตชตแถง
จุนชแชนชวช้าวแพดงออยเดยว
พตชอกมาได้ไม้บตถ
หม่อมพกตบมาได้วักถัน

๗ ๑๗ คำ ฯ

๑ เจ้าเอยเจ้าโมโห
เมื่อไรชาโตทาเชนน
แพ้เจ้าโทษเวรทหัยกหยอก
เจ้าพราหมณ์จะได้เห็นเปนกตาง
เถียงกันเบตาเปตาไม่เข้าข้อ
เจ้าชาเอยผู้ต่างที่กตางไพร
ว่าพตางทางเดินเหมินเมียง
เห็นนางเข้าโกตไม่เจรจา

นางนชพาโตคนชยัญ
ตงตำน้ำกนเกิดฤนาง
ให้ศคแซนเพียงศอกทงต้องซ้าง
เม้นนางแพ้ชาจะว่าไร
ข้าคอบโตปากคอบเจ้าไม่ไหว
ช่วยคตใจให้เจ้าพราหมณ์มา
นั่งตงบนเคียงไม้คหน้า
ตูกมานั่งใหม่ให้โกตกน

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
ครนม่ายแดงดริยาช้ายนห
เขานั่งชคตักคิดว่าหม่อมพ
เย็นแตวหนองจะตาคตาโคต
ว่าพตางยมพรายชมายชมชย
เมียงเหมินเดินทำเป็นทวงท

ยขอพระกตนเขายอผัวชวงญ
จิงผอนผ่นพคจาให้อาไตย
จะทำทโกรชชงไปถิงไทน
นแนคระชาให้อชยจิงค
ค้อยชยคตถลชยจาท
ข้าตองคตภมแตวโคตคตา

๑ ๖ คำ ๑ เพตง

๑ เตยวเข้าตุ่มทุมพุ่มพง
ตำรวมกายว่ายมนคชองอินทรา

เพลงองคตบเนครเชษฐา
นฤมิตรกายาทนโต

๑ ๒ คำ ๑ ตรี

๑ กตบเปนเจ้าพราหมณ์ตามเดิม
ออกจกตุ่มทุมพุ่มไม้

จุนเจิมภักตราแจ่มได้
คตาโคตไปบรณศาตา

๑ ๒ คำ ๑ เพตง ฝรั่ง

๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔
๐ ครั้นถึงจึงทาทองที่
มันคงขง โกรธไม่พุดจา

๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘
๐ เคืองค่อนพระมณฑลแก้วเมินหน้า
จะตุ๊กที่กรียวกบในย

๗ ๒ คำ ๗

๕๙ ๖๐
๐ เมื่อนน
เห็นเจ้าพราหมณ์ตั้งเดินเมินไป
ชรอยนางเจ้ากรรมททำควม
จะนั่งอยู่ครวยเมื่อปลตายมือ
คิดพตางเดินตามมาถามไถ่
เปนไรจึงไม่พุดจา

๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔
๐ พระมณฑลพรวนทวนไหว
ให้เจ้าร่อนฤไทยตั้งไฟฮ้อ
มิบอกแต่เจ้าพราหมณ์อย่างไรฤ
เสียแรงเราชื่อถือดีจจา
ไปเที่ยวถึงไหนเจ้าพราหมณ์ชา
โกรธาข้าฤจงบอกความ

๗ ๒ คำ ๗

๖๕ ๖๖
๐ เมื่อนน
ไว้ใจคิดว่าไม่ถวนตาม
ถึงเจ้าหยิกเตบก็เจบเนื้อ
ว่าพตางเฉยเชื่อนเบื่อนไป

๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐
๐ เจ้าพราหมณ์แกดงว่าอย่ามาถาม
ทำควมงามหน้าข้าชอบใจ
เสียแรงเชื่อว่าตรงไม่ตั้งได้ย
พระมณฑลพายุกตามวอน

๗ ๔ คำ ๗

๗๑ ๗๒ ๗๓
๐ เจ้าเฮยเจ้าพราหมณ์
อย่าเพื่อเคืองชดศครอน
ฤหม่อมน้องดาวไปกดำโทษ
จงช่วยชแจงให้แจ้งใจ

๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗
๐ หนักเบาเจ้าถามพิบ่างก่อน
โทษกรพิศประการโค
เจ้าจึงขง โกรธเปนช้อใหญ่
ข้าจะให้ความดีศยปฏิญาน

๗ ๔ คำ ๗

๗๘ ๗๙
๐ เมื่อนน
จะถามเจ้าเข้าชกชคราน

๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓
๐ เจ้าพราหมณ์นยในหน้าแก้วจาชาน
กถัวจะไม่ให้การกั้นตามจริง

น้องข้าร้องไห้ออกไปบอก
กระทบบกระทงหงแนบแอบอิง

ว่าเจ้าทำหยิกหยอกขยี้ขึง
กระหน่ำจริงฤเจ้าจงเส้ามา

๗ ๔ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
จึงว่าข้าจะบอกแต่ดีจจา
เต็มทรวงน้องของเจ้า
อดคตุดตุดที่จะห้ามปราม
ข้าดีหัดกไปเดี่ยวให้ห่าง
น้องนายพาโตโพคตุ่ม
ทว่าข้าหยอกเย้านนเป่าหมค
แม่นเจ้ายังระแวงแคงใจ

พระมณเฑียรชอกคกประหม่า
เจ้าอย่ากินแหงแคงความ
มายั่วเย้าตัวเองไม่เกรงขาม
ว่าเจ้าพราหมณ์ไซ้ให้มาคอบคุม
ด้วยเห็นนางเป็นสาวข้าเป็นหนุ่ม
เจ้าจับกุมว่าข้าจะหนีไป
พามเถิดไม่ปดสับถได้
จะดำนาดูยไฟให้เห็นจริง

๗ ๘ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
ความนโม้มทข้างอิง
ว่าพตางยมพรายชวยตา
ทำที่ทอตต้นทคตัพัน

เจ้าพราหมณ์ว่าข้าเซออยู่ทุกสิ่ง
กระหนนงเดี่ยเถดขยาลอกัน
พคจาชักชวอนต้งรอดต้นค
สำราญใจในบรรณศ่าตา

๗ ๔ คำ ๗

นิทานเรื่องมณีนีไซย ตอนปลาย
ต่อเรื่องทอนทรวงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

เจ้าพราหมณ์ยอพระกัณ ได้พระมณีนีไซยไปไว้ที่ศาลาอาศรม
หลายวันเห็นเธอมีความซื่อตรงกักตบรัก แต่ไม่กล้าจะบอกให้รู้ว่าตัว
เป็นนางยอพระกัณ ด้วยเกรงพระอินทรจะโกรธ จะเอาพระมณีนีไซย
ไว้ใช้สอยต่อไปก็ตั้งสาร จึงอบายบอกว่าได้ใช้สอยพอแก่ความประสงค์
แล้ว จะโปรดปล่อยให้กลับไปอยู่ในบ้านเมืองกับพระบิดามารดา
อย่างเดิม ฝ่ายพระมณีนีไซยก็ขบคิดเขื่อนไม่อยากกลับ ด้วยรักใคร่คิด
พันเจ้าพราหมณ์ยิ่งนัก แต่เจ้าพราหมณ์มิยอมให้ยักก็ต้องจำใจกลับมา
ขณะเมื่อพระมณีนีไซยกลับมาถึงเมืองนภาตงทจนาจนมาต่อว่าท้าวพิไชย
นุราช ว่าพระเจ้ากรุงจีนคอยอยู่ชานานไม่เห็นพระมณีนีไซยไปแต่งงาน
กับราชธิดาตามที่ท้าวเธอได้สัญญาไว้ จึงให้ทตามตามตัว ถ้าไม่ได้พระ
มณีนีไซยไปก็จะให้กองทัพยกมาตีเมืองอยุธยา ให้ล้มกับที่หุดอกทอง
ให้พระเจ้ากรุงจีนได้ความอภัยข้อคดี ท้าวพิไชยนุราชไม่ว่าจะผ่อนผัน
ฉันทใด พอพระมณีนีไซยกลับไปถึงก็ต้องให้ไปเมืองจีนกับราชทูต

ฝ่ายเจ้าพราหมณ์ยอพระกัณ ตั้งแต่ให้พระมณีนีไซยกลับไปบ้าน
เมืองแล้วก็มีความสบาย ให้แตกคิดถึงพระมณีนีไซยเป็นกำลัง จึงตาม
เข้าไปในเมือง ครั้นรู้ว่าพระมณีนีไซยต้องถดงไปแต่งงานที่เมืองจีนก็
ตกใจ รีบตามพระมณีนีไซยไปทันที่กลางทาง เจ้าพราหมณ์ก็เอาธำ
เป็นพรคพวกไปเมืองจีนด้วย ครั้นพระมณีนีไซยไปถึงเมืองจีน ทดไป
ทูลความให้พระเจ้ากรุงจีนทราบว่าเป็นเหตุเพราะพระมณีนีไซยมีเมีย
เดิมก่อนจึงไม่ไปแต่งงานพระเจ้ากรุงจีนก็คิดเคืองคิดอบายหาข้อผิดจะ
ฆ่าพระมณีนีไซยเสีย จึงแต่งตั้งให้หาฤกษ์แต่งงานแล้วกำหนดให้พระมณีนี
ไซยทำขันหมาก ๑๐๐๐ ให้แล้วแต่งงานแต่ในเขตเดียว ถ้าทำไม่ตั้ง

16/05/2565

เร็จจะเอาโทษ พระมณฑปไชยมีความทุกข์ร้อนปฤกษาเจ้าพราหมณ์ ๆ
จึงบอกว่พระเจ้ากรุงจีนคิดร้ายไม่สู้จริตเดี๋ยเด๋ว ถ้าชนอนอยู่ในเมืองจีน
คือไปก็คงไม่พ้นอันตราย พระมณฑปไชยเห็นชอบด้วย เจ้าพราหมณ์จึง
ชวนพระมณฑปไชยหนีออกจากเมืองจีนแต่ในเพตาด่างคั้น พวกกันตน
กันไปในป่าจนเห็นว่าพ้นแดนจีนเด๋ว ต่างคนเห็นจเห็นน้อยกันนอนหลับ
ไปทั้ง ๒ คน

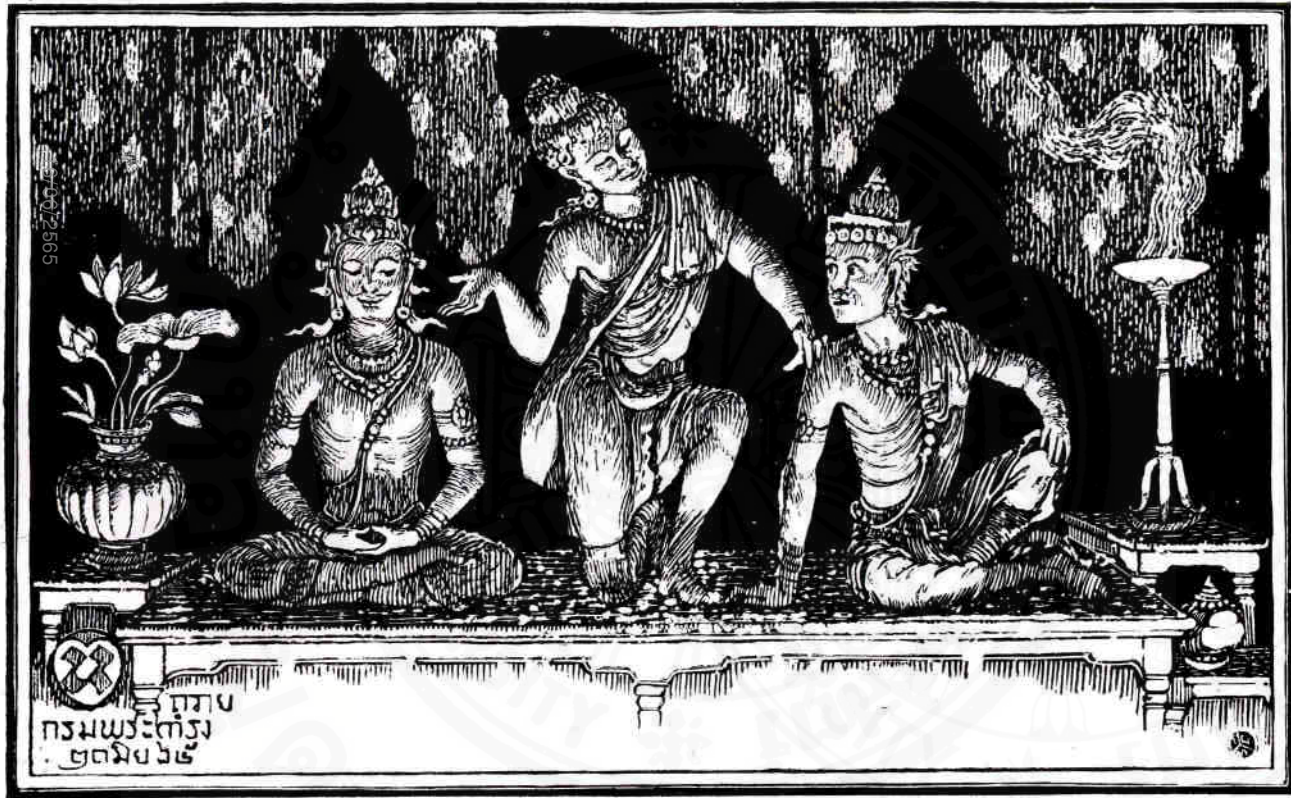
ตามถทัพพระมณฑปไชยกับเจ้าพราหมณ์ไปนอนหลับอยู่นั้น เป็น
แดนของยักษ์พวกหนึ่งซึ่งชอบกินมนุษย์ ฉะนั้นนันทกรวดนายกำช้เที่ยว
มา เห็นพระมณฑปไชยกับเจ้าพราหมณ์นอนหลับอยู่ก็คิด หมายว่าจะได้
กินเป็นเป็นภักษาหาร จึงร้ายมนต์ดักตไวดวง ๒ คนเด๋วเขาไปพิจารณาดู
เห็นคนหนึ่งเป็นพราหมณ์กว่าคงชำนาญเวทมนต์ตามวิธีพราหมณ์จะ
ทำร้ายเห็นจะไม่สู้ประดังค้ แต่พระมณฑปไชยนั้นคอบอดอนเหนือตมุน
น้ำหนัก นนทกรวดจึงคิดว่ความมนุษย์เช่นนห้ายากนาน ๆ จะพบดักคนหนึ่ง จะ
กินเดี๋ยเองหากดวไม่ เขาไปถวายให้เจ้านายเด๋วจะดักถว่ จึงดักถว่
เด๋วเขาม้อมเอาพระมณฑปไชยพาเหาะไปยั้งเมืองยักษ์ ขณะนั้นพระยา
ยักษ์ผู้เป็นเจ้าเมืองฟังตาย เหลือแต่นางวาดันผู้เป็นแม่เหี้ยกับชิตาชอว่
นางฉะภา นนทกรวดพาพระมณฑปไชยไปถวายนางวาดัน ๆ คิดว่ถว่ถว่
ยั้งไม่เคยกินเนื้อมนุษย์ จึงให้ตั้งไปให้ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่ แต่นางฉะภานนทพเห็น
พระมณฑปไชยก็กิดกำหนัดยินดีอยากจะใคร่ได้ไว้เป็นผัว จึงมารยาดังให้
พาเข้าไปไว้ในค้ำหนักว่จะกินให้สับาย เด๋วจับถว่ถว่ให้้อออกไปเดี๋ย
นางแก่ให้พระมณฑปไชยพ้นจากมนต์ดักเด๋วถว่ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่
ยอมเป็นตำมโดยดี ถ้าไม่ยอมจะกินเดี๋ย พระมณฑปไชยก็ถว่ถว่ถว่ถว่ถว่
ยอมเป็นตำม้อย กับนางฉะภาต่อมา

ฝ่ายเจ้าพราหมณ์ยอพระกดินนอ้อยในป่า ครั้นมนต์ดักคชของ

ยักษ์ต้นอุทข พินชนไม่เห็นพระมณพีไชยก็ตกใจ พิจารณาได้เห็นรอย
 ต้นยักษ์เกิดออกไปในทันทันจึงเดินตามรอยไป ครั้นเห็นรอยไปหายก็เข้าใจ
 ว่ายักษ์คงอุ้มพระมณพีไชยเหาะไป เจ้าพราหมณ์จึงตามไปทางโลมน่า
 ที่ยักษ์พาไป ไปพบยักษ์บริวารพวกหนึ่งจะจับเจ้าพราหมณ์กิน เกิดรบ
 กันเจ้าพราหมณ์จับยักษ์ได้ ได้ถามก็ได้ความว่านทการพาพระมณพี-
 ไชยไปเมืองยักษ์ เจ้าพราหมณ์ก็รบตามไป ครั้นไปถึงเมืองเพตาค่าจึง
 สั่งคนให้หัดปีโหดแหวงขึ้นไปคั่นบนปราสาท ไปเห็นพระมณพีไชยกำ
 ตั้งนอนกอดอยู่กับนางยักษ์ เจ้าพราหมณ์ก็โกรธ จึงปลุกพระมณพีไชย
 ขึ้นแล้วถามว่าเหตุใดจึงหม่อมเมยยักษ์ พระมณพีไชยเล่าความให้ฟัง
 ตามจริงเจ้าพราหมณ์ก็ไม่เชื่อ ด้วยกำลังหึงหึงปนอารมณ์ เจ้าพราหมณ์
 แสดงตัวไม่รู้จักว่าใครได้แปลงเป็นชาย ก็ว่ากล่าวตักเตือนพระมณพีไชยว่า
 แต่เดิมได้สัญญาว่าจะเลี้ยงดู ครั้นแม่แกตั้งได้ความว่าเป็นผีกระต๊อกิน
 แมว แต่จะได้ตามให้เห็นเท็จจริงก็ไม่มี กลับปล่อยให้เขาเอาได้หนีไป
 ผิดเสีย หากว่าบุญมีจริงรอดมาได้ สอดดำห้ตามมาแก้ไขให้พ้นทุกข์แล้ว
 ยิ่งกลับทวงมาเมยใหม่เสียดังนี้ เห็นใจพระมณพีไชยเสียแล้วว่าไม่มี
 ความดีใจ พระมณพีไชยได้ฟังว่าเจ้าพราหมณ์นั้นคือนางยอพระกตน์
 เป็นแน่แท้ ก็ยินดีปดอบเตาโถมเผ่าดวงวอนไปต่าง ๆ หวังว่าจะให้นางดี
 ด้วยอย่างแต่ก่อน ฝ่ายเจ้าพราหมณ์รู้สึกว่าจะอำพรางไม่ได้คือไป
 แต่จะยอมคิดด้วยกถัวพระอินทร จึงแกลงทำโกรธขงหึงหึง หวังไม่เชื่อฟัง
 พระมณพีไชย ๆ เข้าใจว่านางศดรอนไม่ยอมคิดด้วยกัโถมหนีเสียใจจน
 สดับไป เจ้าพราหมณ์เห็นพระมณพีไชยสดับดำคัญว่าตายก็ตกใจ ร้อง
 ให้วารีรักษนดับไปด้วย ขณะนั้นรอนถึงฮาสน์พระอินทร จึงลงมาแก้ไข
 ให้พินชนทง ๒ คน 06/25 แล้วพามาตั้งยังเมืองอยุธยา ท้าวพไชยนราธิก
 อภิเศกพระมณพีไชยกับนางยอพระกตน์ให้อยู่ด้วยกันต่อไป

เรื่องมณเฑียรชยคอนปตายนมบทธครแต่งไฉน ๒ ความ เรื่องที่
กตาวณิกนัฒนเดหามทตตไฉน เห็นไฉนไฉนของแต่งค่อตามความคิดของ
เจ้าของตครที่เด่นในชนหลัง จะถื่อเขาเป็นแก่นสารไฉนได้ จึงคคคความ
มาแต่ตงในนิทานแต่ที่เห็นว่เรื่องด้มเหตุมตคณปตายน ต้องคคคเรื่องใน
บทธครความชนหลังออกเดี่ยหายแห่ง

สำนักหอสมุด

จึงเอาพระคาถาออกจากย่าม
 นั่งแทนรูปปั้นไว้ทันใด

จะให้ เห็นสมความว่าซบได้
 สกิดให้ พระยาตี๋มตาดู (หน้า ๔๑๕)

นิทานเรื่องดาว

(เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเรื่องเด็กโค)

เรื่องตอนต้น ก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

มีแม่เด็กกับลูกตัวหนึ่งอยู่ด้วยกันในถ้ำ วันหนึ่งแม่เด็กเที่ยวหา
กินเดินไป ทั้งลูกได้ให้อดนมจนหิวโหยถึงต่ำหัด ขณะนั้นมีโคแม่
ลูกอ่อนเดินผ่านมาทางปากถ้ำ ลูกเด็กจึงร้องขอนมแม่โคกิน ครั้นเห็น
แม่โคเฉยเฉย ลูกเด็กก็อ่อนน้อมว่าหิวระหวยเหลือทนแทบปางตายอยู่
แล้ว ขอให้ช่วยชีวิตไว้ด้วยเถิด ลูกโคคิดดังตำรับจึงถามแม่ ว่าลูก
เด็กขอนมกินสักหน่อยเป็นไรจึงไม่ให้กิน แม่โคตอบว่าธรรมดาเด็กย่อม
แปลสัตว์ของโค จะเป็นประโยชน์อันใดที่จะไปช่วยชีวิตลูกเด็กไว้ต่ำ-
หรับให้ทำร้ายโค ในเวลาเมื่อเติบโตใหญ่ต่อไปภายหน้า ลูกโคจึงตอบว่า
ถึงเด็กกับโคแปลสัตว์กัน โดยธรรมดาก็จริงแต่ลูกเด็กตัวนั้นก็ยังมีได้เป็น
สัตว์ บัดนี้คงตกทุกข์ยากมาจึงวอนขอให้ช่วยชีวิตไว้ เมื่ออาจจะ
ช่วยได้แต่จะทิ้งให้ตายเสียนั้นก็จะเป็นบาปกรรมหาควรไม่ แม่โคเห็น
ชอบด้วยจึงเข้าไปให้ลูกเด็กกินนมจนอิ่มหน้าดำราญหายหิวโหย ลูกเด็ก
รู้สึกคุณของโคที่ส่งให้เกิดมีความรักใคร่ จึงซักชวนว่าที่คาบดินหญ้า
นำสำหรับโคจะบริโภคน้อยบริบูรณ์ ท่านจงช่วยด้วยกันในคาบดินเถิด
ข้าพเจ้าจะปฏิบัติท่านเหมือนอย่างเป็นมารดา และจะรักลูกของท่าน
เหมือนเป็นน้อง แม่โคตอบว่าซึ่งเจ้ามีใจรักใคร่เราแม่ลูกนั้นก็ชอบใจอยู่
แล้ว แต่จะให้ช่วยด้วยในคาบดินเรายังไม่พอใจด้วยเป็นทอຍของเสีย
แต่มารดาของเจ้าจะร้ายด้อยอย่างไรเราก็ไม่รู้ เกรงจะเกิดภัยอันตรายขึ้น
ในภายหน้า ลูกเด็กจึงว่าที่ตรงมารดาของข้าพเจ้านั้นท่านอย่าวิตกเลย

เมื่อใดที่ทราบว่าท่านช่วยชีวิตรถไว้คงจะขอบคุณของท่านยิ่งนัก ข้าพ-
 เจ้าจะขจัดแรงให้ขียนยอมพร้อมใจด้วยจงได้ แม่โคก็ยอมจะอยู่ในค้ำบด
 นนด้วย ตกเมื่อจึงบอกให้แม่โคพาตูกไปซ่อนอยู่ในที่แห่งหนึ่ง เพื่อจะ
 ว่ากต่างกับมารดาของตนตั้งก่อน ครั้นแม่โคกลับมากลางเดื่อก็ทำเป็น
 โทมนัสน้อยใจคิดพ้อแม่ว่าแกต้งทงเตี้ย หากจำแม่โคมีแก่ใจให้หม
 กินหาไม่ก็จะตายเตี้ยเตว แม่โคก็รักความผิดของตนก็บ่ตอบโยนวิง
 วอนเพื่อจะให้ตูกหายโทมนัศ ตูกเมื่อจึงว่าถ้าจะให้หายโทมนัศแล้ว
 ต้องขอให้ช่วยกินถั่วของคุณแม่โคให้ตมกับที่โคช่วยชีวิตไว้ แม่โคก็
 ยอมสัญญาว่าจะให้ทำอย่างไรก็จะตามใจ ตูกเมื่อจึงบอกความตามที่
 โคชักชวนให้โคแม่ตูกอยู่หากินในค้ำบดนั้นด้วยกัน ขออย่าให้แม่โค
 ทำร้ายแต่ให้ช่วยบ่อกันกันนัยนตรายแก่โคแม่ตูกด้วย แม่โคก็รับคำ
 แล้วให้ไปพาโคทงตองมายังถ้ำ กระทำตัจตัญญาให้ว่าจะไม่ทำร้าย
 อย่างหนึ่งอย่างใด แต่ในเดื่อโคแม่ตูกก็อยู่ด้วยถนที่ในถ้ำ แม่โค
 ทงตองช่วยเตียงตูกให้แก่กันมาเหมือนกับตูกของตนทงตองฝ่าย

แม่โคเมื่อเห็นนมโครักใคร่โคทงตองโดยตัจจวิต หากเกรงใจตูกของ
 ตนก็ทำตด้วยนอกรหน้า แต่ในใจนั้นคิดหาโอกาสที่จะกินโคทงตองอยู่
 เสมอ ก็กรรมดาเดื่อกับโคยอมหากินต่างเวตากัน แม่โคก็ออกจากถ้ำ
 เวตาวัยตามวิสัยพวกรพามฤตเทียงหากินในกตางคั้น กตัมมาถ้ำคือ
 เวตางจวนรุ่งสว่าง ส่วนแม่โคออกจากถ้ำแต่เวตาเช้าเตียงหากินในกตาง
 วันกตัมมาเวตางเย็นเป็นปรกตติงนี้ แม่โคก็ไม่ไว้ใจแม่โค วันไหนรู้ว่า
 แม่โคจะไปหากินทางทิศเหนือแม่โคก็ไปหากินเตียงทางทิศใต้ ถ้ารู้ว่า
 แม่โคจะไปทางทิศใต้แม่โคก็ไปทางทิศเหนือ ส่วนตูกนมให้เตนอยด้วย
 กันที่ถ้ำ ตูกเดื่อกับตูกโคก็รักใคร่กันยิ่งขึ้นทุกที่ อยู่มาแม่โคตั้งเกิดได้
 ว่าแม่โคคอยหลัดเตียงไปหากินทางทิศที่เป็นปรบกับกับทางทิศไปเป็น

นึกก็เห็นเป็นโอกาส วันหนึ่งจึงบอกว่าจะไปหาภิกษุทางทิศเหนือ ครั้น
 ออกไปพ้นถ้ำแล้วลอบวงมาข้างทิศใต้มาซุ่มดักทางอยู่ พอเวลาเย็น
 แม่โคเดินมาทางนั้นแม่เตี้ยก็ก่กักกันเตี้ย ฝ่ายลูกเตี้ยโคค้อยย้อยไม่เห็น
 แม่โคกลับมาก็ดตกใจ ครั้นแม่เตี้ยกลับมาก็เฝ้าเฝ้าดูได้ก่กักกันโคค้อย
 ค้อยมาผิดตั้งเขต จึงถามถึงแม่โคแม่เตี้ยตอบว่าไปหาภิกษุต่างทิศต่าง
 เวลากัน ท้าว่าแม่โคจะไปทางไหนไม่ ถูกตั้งดักทางต้องคิดตั้งด้วยครั้น
 แม่เตี้ยไปหาภิกษุแล้ว จึงพากันเที่ยวค้นตามในป่า ไปพบซากศพแม่โค
 เป็นรอยเห็นเตี้ยก็กินย้อยไม่ห่างจากที่ถ้ำนัก ก็รู้ว่าแม่เตี้ยตอบกับแม่โค
 เตี้ยแล้ว ถูกตั้งดักทางตั้งก่พากันโหมหน้ก่ขุดแคนแม่เตี้ยเป็นถ้ำตั้ง จึง
 ปฤกษากันว่าเราก็ก่ได้นับถ้อยแม่เตี้ยแต่แม่โคว่าเป็นมารดาของเราคือ
 กัน เมื่อแม่เตี้ยมาทำทุจริตเช่นนี้เราจะนับถ้อยว่าเป็นมารดาของเราคือ
 ไปอย่างไรได้ แม่เตี้ยฆ่าแม่โคเตี้ยนี้ใดเราก็ก่ควรจะให้แม่เตี้ยตายตาม
 ไปบ้างอย่างนั้นจึงจะชอบ คิดกันดังนี้แล้ว ครั้นแม่เตี้ยกลับมาก็ต่างก็
 แกตั้งทำหิวโหยอยากนม แม่เตี้ยไม่รู้เท่าทันตั้งนมนให้กินนม ลูกเตี้ย
 กับลูกโคก็ช่วยกันกัดแตรวิดแม่เตี้ยจนตายอยู่ณที่นั้น แล้วปฤกษากัน
 ว่าที่ตำบลเราทางสองไม่ควรจะอยู่เตี้ยแล้ว อยู่ต่อไปก็จะมีภัยใจ
 เป็นนิจ จึงชวนกันออกจากถ้ำเดินไป ประสงค์จะไปเที่ยวหาที่อยู่ที่
 ตำบลอื่น พอเย็นผ่านที่อาศัยกรรมญาแห่งหนึ่ง พระญาเห็นลูกเตี้ยกับลูก
 โคเดินมาด้วยกันก็ปลาดใจ จึงเรียกไปตามว่าเจ้าเป็นเตี้ยกับโคกรรมดา
 ตั้งดักตั้งจำพวกนย้อมเป็นตั้งครั้น นี้เหตุใดจึงมาเป็นมิตรกันเช่นนี้ ลูก
 เตี้ยโคก็เล่าความให้พระญาทราบเรื่องกันหน้หลังตามท่มมาทุกประการ
 พระญาได้ฟังก็เกิดเมตตา จึงว่าถ้ารักโครักกันอย่างไรแล้วที่จะเป็นเตี้ย
 กับโคอยู่ด้วยกันผิดด้วยหาสมควรไม่ เราจะชุบให้เป็นมนุษย์จะว่าอย่าง
 ไร ลูกเตี้ยโคก็ยินดี พระญาจึงตั้งพิธีชุบให้เป็นมนุษย์ชน ลูกเตี้ยชน

ใหม่ นามว่า หลวิไชย ด้วนต โคนใหม่ นามว่า คาว ด้ว พระฤษ
กัตสอนวิชาให้ทั้ง ๒ คน

ครน หลวิไชย คาว เรียบวิชาดำเร้วแด้ว พระฤษ จึงคิด ว่า กุมารทง
ต้อง นวดตาค เณดยว เรียบวิชาอาคมมาก ควรจะ ครอบครองบ้านเมือง
เป้นทพงของ หมุนนุษยไค จึงบอกแก่ตองกุมาร ว่า วิชาอาคม กัเรียนรูด้ว
เร้วแด้ว ควรจะ ไปหา เกียรตักคุณความดี จะไคเป้นใหญ่ด้วไป ฝ่ายตอง
กุมาร คิดว่า คัวเป้นแค่ตูก เตื่อตูก ไคพระฤษ ชบชน จึงไคเป้นมนุษย์ ควร
จะขยให้พระฤษ ไรตอยตองคุณค้อไป จึงบอกพระฤษ ว่า ขยทอาศรม
กัตบายขยแด้ว ขอขยาค้อให้ไป เตี้ยจากพระอาจารย์เตย แต่พระฤษ
ยังมี ความประตงค้ จะให้ไป เทยวหาบ้านเมือง ครอบครองกัตองขอมริบ
ว่า จะไปตามคำ พระฤษ จึงชบเครื่องอาภรณ์ดำหรับแต่งตัวกับพระ
ชรตให้คนตะเตม แด้วตงพิชิตตองใจ หลวิไชยกับคาว มีไคไรฆา
ตาย เขาตองใจบรจไคในพระชรตแด้ว กัชบตั้งว่า ให้ระวงรักษาพระ
ชรตคนนใหญ่ ค้อขยให้ตกไป ในมือตตรไค หลวิไชยกับคาว กัค้อดำ
พระฤษ ออกจากอาศรมไปตามทศทพระฤษ ให้ไปตวยกัน

ครน หมเมืองหงษอเมืองจันทรบุรี เจ้ามืองขอว่า ทาถมคช
ราช มเหยษอนางจันทรวดี ครอบครองเมืองเป้นศขดำราญมาช้านาน
ออยมา มีกษรายคนหนึ่งมาตงออยในบงนอกเมือง ไคตรงไปตกนัทใน
บงนหยกษกัจมีกนเตย ไพรบ้านพตเมืองพากนเคือตรอง ทาถมคชราชกั
มีอาจะปราบปรามยักษนนไค หลวิไชยกับคาว เตินไปถงชอมบง ไม
รวายกษรายออยในบงนเห็นคนไทรดำซารมเยนมออยทชายบงกชวณกน
เข้าไปพุกอไครายอไคตนไทรน หลวิไชยนอนหลับไปแต่คาวตนออย
คิดว่าจะหาหน้าไคให้พบวณปากตางหน้า จึงเตนเตยชอมบงไปจนถงตง

๑ ในหนังสือเก่าเรียกชื่อว่า พหลวิไชย แต่ในบทละครเรียกว่า หลวิไชย

ที่นั่นได้แสดวตงไปในบึงเพื่อจะตกน้ำ ยักษ์เห็นคาวตงไปในบึงก็จะจับกิน
 เดี่ยวจึงเกิดรบกันขึ้น คาวเขาพระชวรวิศพนถกยักษตัวขาดตายอยู่ในบึง
 จึงเอาซากศพยักษโยนขึ้นไปเดี่ยบนบกทางฝั่งบึงฟาก ไหนแสดวตกน้ำที่ได้
 ต้ออาดมาให้พ แต่เด้าความที่ไต่รบกับยักษให้หตวิไชยพ้งทุกประการ
 แสดวหตวิไชยกับคาวตงก็พักอยู่ที่ไต่ริมไต่รวด้วยกัน

ฝ่ายพวกชาวเมืองจันทรวรบริเตนไปเห็นศพยักษรอยถูกฟันคาว
 ษองอยทชอบบึงกฟากนคใจ รับเข้าไปทุดความแก่ท้าวกรมครราชว่าเดี่ย
 ษยักษรายทเคยกินคนนหมไต่รวขาดตายเดี่ยแสดว ท้าวกรมครราชไต่ทรงพ้งก
 ยนค นก้วยยักษนเรพพยายามปราบปรามมีนมาหนักแสดวกสู้มนไต่
 นชรอยจะมีสมฤทชชน ไต่บานเมืองเรเปหมนคองจึงด้ามารวคช่ายกษน
 คาย จึงมีรบตั้งให้สืบหาว่าใครเป็นผู้ฆ่ายักษตายจะประทานบำเหน็จ
 รวงวัดใหญ่ขนาด พวกอ้ามาคยทเคยสืบสวนไปพบหตวิไชยกับคาว
 อยไต่ริมไต่รวทริมบึง เห็นรปร่างตงามมีตั้งำราชษคตกับราชฎฐราชวเมือง
 จึงถามว่าท่านอยทหนีรฤฎไม่ว่าใครฆ่ายักษในบึงคาย หตวิไชยจึงบอกว
 นองเรานแแต่เป็นผู้ฆ่ายักษตาย พวกอ้ามาคยคอบว่าคแแต่ เจ้านาย
 ของเรจะพระราชทานบำเหน็จรางวัล ว่าแแต่กพาหตวิไชยกับคาว
 เข้าไปเฝ้าท้าวกรมครราช ท้าวเชอทอดพระเนตรพิจารณาตองกุมาร
 เห็นท่วงทมิไซคนแสดวจึงครัดถามถึงวงคี่ดักแแต่ว่าอยบ้านเมืองไหนเหตุ
 ไต่จึงมาฆ่ายักษตายในบึงนี้ หตวิไชยกรวบทแแต่เป็นพนองกำพร้า
 ด้วยกัน ไปคักษาวิชากรในสำนักพระฤษได้สำเร็จแแต่จะไปบ้านเมือง
 มาพักอยทชวยบึง คาวนองชวยตงไปคักนายกษจะกินคาวจึงไต่ช
 ยักษเดี่ย ท้าวกรมครราชไต่ทรงพ้งจึงปฤกษากับมเหษว่าตกชวยของเรา
 ไม้มี กุมารนี้มีฤทธิเดช เราคควรจะยกตูกด้าวของเราให้เป็นคู้ครอง
 จะไต่ไต่เป็นตูกเชยเปนกำดั่งของเราค้อไป นางจันทรวดีเห็นชอบด้วย

ท้าวเจียงจั้นก็แก้คำที่ว่า ซึ่งเจ้าชายกษัตริย์ให้พวกเราและไพร่บ้านพว
เมืองต้นความรอนใจครั้งนี้ ความชอบของเจ้ามากนัก จะให้บำเหน็จ
รางวัลอย่างอื่นก็ไม่คุ้มกับความชอบ เราจะยกตักตั่วให้ แดงแดงด
เจ้าใหม่เกษรยศอยู่ในเมืองนี้ต่อไป ท้าวเจียงจั้นทูลว่า ซึ่งทรงพระ
กรุณา โปรดหนักเป็นพระเดชพระคุณยิ่งนัก แต่ข้าพระบาทเป็นน้อง
จะแสวงหาตารายสักก่อนพิพากษาไม่ ชนึ่งซึ่งชายกษัตริย์นั้นจะได้เป็น
เพราะข้าพระบาทมฤตยูยิ่งกว่าพันนักษัตร หากว่าไปพบยักษ์เข้าโดย
ตำหนักตัวจึงได้ชายกษัตริย์ ภายหลังพบพิ ๆ ก็คงฆ่ากษัตริย์เช่นเดียวกับ
กษัตริย์พระองค์จึงทรงวินิจฉัยยุติเด็ด ท้าวมคธราชได้ทรงฟังก็เห็นชอบ
ด้วย จึงยกนางศรีสุดาราชธิดาประทานหัตวีไชย ให้อภิเษกเป็นอุปราช
อยู่ในเมืองจันทบุรี

ฝ่ายท้าวเมือหัตวีไชยได้เป็นอุปราชแล้ว จึงเข้าไปเฝ้าท้าว
เดียงวันพักไต่บ้านเมืองที่จะครอบครองเสมือนกับพรพระฤษีแล้ว ข้าพเจ้า
จะขอตาไปเที่ยวหาบ้านเมืองซึ่งจะเป็นของข้าพเจ้าต่อไป หัตวีไชยมี
ความฮาดฮายไม่ฮายากจะพรากจากน้อง แต่จะขัดขวางก็เกรงน้องจะน้อย
ใจ จึงอนุญาตยอมให้ไปตามประสงค์ เมื่อก่อนจะจากกันไปนั้น
หัตวีไชยชวนน้องเลี้ยงคอกบัวคนตะคอก ต่างอธิบายว่าถ้าภัยอันตราย
จะเกิดขึ้นแก่ฝ่ายใด ขอจงมีนาคาให้คอกบัวเหี่ยวแห้งเห็นประจักษ์แก่
อีกฝ่ายหนึ่งให้ทนไปช่วยกัน ต่างให้คอกบัวกันไว้เป็นสัญญา แล้ว
ท้าวก็ออกจากเมืองจันทบุรีไป เดินทางไปหลายเดือนไปพบเมืองแห่ง
หนึ่งคนเมืองยังคิดว่าป็นเมืองร้างไม่มีผู้คน ท้าวคนปลตาดใจจึงเที่ยว
คนไปในเมืองนั้นจนถึงบนปราสาทราชมณเฑียร เห็นมีคตองใหญ่อยู่ใ
16/26/2565
หนึ่งตองคตองห้ามเสียงคตองกังวานเหมือนอย่างคตองทองไม่ ท้าวคน
สงสัยว่าจะมีสิ่งอันใดอยู่ในคตอง จึงเอาพระขรรค์เขวระหนักตอง

มองดูก็เห็นนางคนหนึ่งซ่อนอยู่ในกตของนน กำตั้งวันตำรวจรับร่างได้ภาพ่า
 รั๊กแถมหม่อมผิตกับหญิงอื่น คำวจึงรับนางหนีออกมาจากในกตของ
 แวดถามถึงเหตุสุดต้นเดิมว่าเหตุใดจึงลงไปซ่อนตัวอยู่ในกตของเช่นนน
 นางจึงเล่าเรื่องให้ฟังว่าเมื่อนนขอเมืองจันทนคร^๑ แต่ก่อนมาทำว
 พรหมจักร^๒ บิดาของนางได้ครอบครองบ้านเมือง ตวงนางชื่อว่าจันทร
 สูตา อยู่มานักอินทรี ๒ ตัวผิวเมี่ยมาเดี่ยวหาผู้คนที่ในเมืองไปกิน
 เบ็ดองไปทุกที จะสู้รบบองกันอย่างไรก็ได้ จนที่สุดบิดามารดา
 ของนางหนักอินทรีก็เอาไปกินเดี่ยวแหว แต่เมือบิดารคิดว่าจะถกนถอินทรี
 เอาไปกินซ่อนนางไว้ที่ในกตของมโหนักเห็น ด้วยเหตุนี้นางจึงรอดอยู่
 ได้ คำวจึงถามนางว่าหนักอินทรีอยู่ที่ไหนนางบอกว่าอยู่ในป่า ถ้าใคร
 หุงเข้าฤจจุตไฟชนทในเมืองมันเห็นควันเมื่อไรก็มาเมื่อนน คำวจึง
 จึ่งให้นางซ่อนตัวได้ แหวเอาพันมาของจตุไฟชนทกต่างเมือง พอ
 หนักอินทรีเห็นควันก็ขึ้นมาหมายจะกินคนอีก แต่สู้ฤทธิคำวไม่ได้ คำว
 เอาพระขรรค์ฟันหนักอินทรีตายทง ๒ ตัว เมืองจันทนครก็พ้นภัยอันตราย
 ขณะนั้นพอเป็นนิกขัตฤกษ์ดังกรานดคำวจึงชวนนางจันทรสูตาตั้งอาบ
 น้าชำระกายในด้าแม่น้ำตามประเพณี เมื่อนางอาบน้ำด้าผมแหวเก็บ
 ผมหอมของนางที่รวงได้ระอบปด้อยตอยนาไป ครนอาบนำเสร็จแหว
 คำวก็กับนางจันทรสูตา ก็กตัมขึ้นมาอยู่เป็นคู่ครองกันในเมืองจันทนคร
 เรื่องคำวตอนต้นมาคือเรื่อง ตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์ทรง
 เรื่องคำวนมผแดงเต็นดครอีกตอนหนึ่ง คิดเป็นเรื่องหตวิไชยตาม
 นางเทพธิดาซึ่งท้าวได้ภินยักษดกไป คล้ายกับพระรามตามนางสีดา
 ในเรื่องรามเกียรติ์ แต่เรื่องตอนนั้นเป็นเรื่องคิดใหม่มิได้ม ในปัญญาต์
 ชาติกตั้งเรื่องคำวที่กล่าวมา.

16/คย 2565

- ๑ ในเรื่องเดิมว่าชื่อรบขนคร แต่ในบทละครเรียกว่าจันทนคร.
 ๒ ในเรื่องเดิมชื่อว่าท้าวมหาช แต่ในบทละครชื่อว่าท้าวพรหมจักร.

พระราชนิพนธ์เรื่องคำขวัญ
ตอนที่ ๑ ทำวสันนุราชทานนางสมหอม

๑ มาจะกด่าวทไป
ด้วยราชธานีบรรณ
ทำวสันนุราชทาน
อยู่ด้วยกันแต่หนุ่มคุมชรา
นำพระทนต์บดต่างห่างหัก
เกษราพึงจะประประราย
พระเสวยมือตะขามตามเวตา
พอใจเกษมหญิงริงเรือ
ราวกับหนุ่มคุมชรา
ว่าพึงคนงคิดเป็นนิจไป

ถึงทำวสันนุราชทานจอมกระษัตริย์
กรุงพิททวิไชยสงคราม
ชื่อคนชมาดีเด่นหา
ชันษาหลดดับดีปตาย
ดวงพระภักตวิเหยวเห็นเด่นด้วย
รูปกายชายจะพมเนอ
ทรงกำดั่งวงษาประทดาดเหตือ
ผูกพันพมเนอไม่เบอใจ
จะหางมเด่นตักคนหนึ่งให้
มิได้วางเว้นตักเวตา

๑ ๑๐ คำ ๑

๑ ๑ เมื่อจะมีเหตุเภทไทย
จึงชวนกำนตักตยา

ให้เราร้อนฤไทยเป็นนัทหนา
ตงมายงกตาคัทนภแพ

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑ ทำวสันนุราชทานนางสมหอม
พระเอนอิงพิงพนักผันแปร
หยิบขันเชมน้อยเป็นครุ
หอมกตนิทรวยรินชนวนิญา

ดาวตมกรมวงษ์เซ่งแซ่
เหตือวตเห็นผะอบตอยมา
เปิดตักเห็นเด่นเกษรา
พระนิงนัทกรตภาในอารมณ

ฉมนตราวางตัวน้อย

แกตงตอยหาคู้ดัดม

ชรอยมญเวาเคยไค้เขยชม

จึงพมละอบผมกตยา

ฉนคคเคตมคตงชนทงแก

กระตั้นเต็ยอเหตุยอแต่เข้าเต็องหา

เห็นนางพนกงานคตานเข้ามา

ยมแยมพยกทหน้าว่านางตกชฉน

ค้อยชยคตคองคตงนังไค้

เห็นมิใช่ผู้ตกชนทุกกัก

คูนางห้ามแหนย้งแค้นนค

ไ้หะต่าตะตกตมอองค

ท้าวกอดผละอบทอองประคองไ้

มิไ้ชาระต่งระต่งร

ชฉนจากเรื่อต่งวรณมรรจง

เสด็จจรงมายังวังใน

๗ ๓๒ คำ ๗ เซ็ค

๑ ครนถงจ้งเขาในห็อง

ฉนมนแทนทอองผ้องไ้

กอดผละอบประทักกับทรวงไ้

ถอนฤไทยครจญครำรำพรณ

๗ ๒ คำ ๗

ไอ้ช่า

ถ้าไ้ชมจะกนอมเป็นจอมชฉฉฉ

๑ ไอ้วานฉฉนอองเจ้าของผม

จะทรงโฉมโฉมพรณฉฉนไ้

เกษาหอมฟุ้งคังปรุงฉฉฉฉ

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ทรวดทรวงต่งคำคำชาว

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

แม่ทร่วอชยบรไ้

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ถ้งจะเป็นกะไรก่ไ้ไ้

แต่ไ้ไ้ไ้เห็นหน้าเจ้าของผม

คคคคหัยยตะเหี้ยเต็ยอารมฉฉ

ร็องไ้ร็องห่มไ้ไ้ไ้ไ้ไ้ไ้ไ้

๗ ๒ คำ ๗ โยค

ร่าย

นางคฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑ เห็นพระพรำกำตรดไ้ค้

จ้งเขาไปไ้ในทมรรชม

แฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

พระอัยำไ้ค้ค้รำด้วยเผ้าผม

จ้งคคคคคคคคคคคคคคคค

แม่ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ทั้งเขารือนไว้ว่าจะหาให้
จงเร่งรีบรุดจดกัน

ข้าไทชายหญิงทุกสิ่งสรรพ
ไปบ้างร้องไห้ทนนอน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

ว่าบ บดิน

๑ ออกมาเกณฑ์กนทนต์

อำมาตย์รับสั่งได้เกษ
เด่นคัษองร้องบ่าวไป

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บดิน

๑ พังเสียงร้องบ่าวก็เข้าใจ

๑ ผมหอมปรากฏภูรีเจ้า

๑ กจะไต่ฟังบุญเป็นคุณยาย

๑ ทำนขามานจะบอกเจ้า

๑ รูปโคมใหม่พรรณชนินันท์

๑ ฝ่ายเถาที่สัประสาทชาติไพร่

๑ นกได้ตกตัวของเจ้านาย

๑ จะนำเขาไปพามาถวาย

๑ คิดแต่จะเดินขายมาถามซัก

๑ นางผมหอมชาเจ้านรวิจัก

๑ จะอาษาทรงคักคิดไปพามา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บดิน

๑ เห็นถอยย่ำคำมันสัญญา

๑ เดินถามซักเป็นนันทนา

๑ กรีบพยายเถาเจ้าวงใน

๑ ๒ คำ ๆ เจริ

๑ ๑ ครนถึงจิงคตานเข้าไปเฝ้า

๑ ยายเถารับคำจะนำไป

๑ เป็นตุกธำทำนท้าวพรหมจักร

๑ แต่เมืองนนพดไพร่ไม่มี

๑ ทเญวงยังแต่นางผมหอม

๑ บิดาซื่อนนางไว้ทีในกตอง

๑ ก้มเกล้าทุดแจ้งแดงไซ

๑ ว่าไต่รู้จักนางเทวี

๑ บินปีกจันทรามบุรีศรี

๑ นกอินทรียกินตายเสียก่ายกอง

๑ งามพร้อมดาร์พัตไม้ซัดซ้อง

๑ จงทราบดองพระบาท

๑ เมื่อนั้น

ชนชมต์มถวิตจินดา
จึงตรัสว่าถ้าดมคณเฑาะ
มังมคตว่าค่าตะเกา

ยายจะเอาอะไรไปบ้าง
เร่งรีบศดาไคตคังใจปชา

ท้าวด้้นนุราชดำรวดตรา
ตั้งได้เห็นหน้านางงเขา
อึ้งกะทกใจหายแต่้วยเฉา
ทกร้อชนะไรเด่ากัับเงินทอง
ทำทางกันดารบ้านช่อง
ให้ได้นางเินกตองกตัมมา

๑ ๖ คำ ๑

๑ บคินน

จะเอาเรือเอกไชยไคตศดา

ยายเก้าทุดพตั้นด้วยหรรษา
ไปรีบักถยามากรุงไกร

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ไคพงจิงตั้งเด่นาเ
เกณท์ยกดำรับใหญ่ใต้ให้เต็ม
เรือนำเรือคามจิงควรามครัน

ท้าวด้้นนุราชเปนใหญ่
จงจัดเรือเอกไชยฉับพตั้น
ตั้งอกตั้งนคแต่เด่มคณชยัน
ให้ทันแต่เินเวดาน

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ บคินน

ชอกจากวงจิงเปนตั้งคต

เด่นารับตั้งได้เกษ
จัดเรือตามม้พระบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ บคินน

ชนชเคเวคานหามคณตามมา

ยายเก้าทำประหรงกังก่า
ประคตคินคณทำหน้าคะพาน

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ ตงนงยงเรือเอกไชย

ชอกเรือพรอหม่มทนนาน

พตพายนายไพร่อดหม่าน
ร้องชานโยนหยางนางมา

๑ ๒ คำ ๑ ให้เรือ เซ็ด

๑ ผ่อนพิภพพวยมาหตายแห่ง
สืบหาจนถึงจันทรา
จึงตั้งผู้คนพวย
แต่ตัวของเราจะเข้าไป
ตั้งแต่เขาสุพรรณบุรี
เห็นกระตูกเกตจนกตาดาศา

นำเขยวเรียดเรงนักหนา
ประคบทำทหายเวียงไชย
ทงไพร่นายอย่าเที่ยวไปข้างไหน
งมคเนเมื่อไรจะกดับมา
พรันตวงถวมเป็นนักหนา
รับเดินภาวนาเข้าในวง

๑ ๖ คำ ๑ เขต

๑ ครนถงจิงชนปราคาททอง
เลี้ยงคนพุดอยเจียหุง

เมียงมอถมดอแต่วกอยหตั้ง
ทรวตึงแอมประคุดท่วงที

๑ ๒ คำ ๑

๑ เหมือน
๑ ดมด้อยด้วยพระคา
หยอกเขายมแย้มแกมกต
ตั้งดเจียบเขียบเตียงทงเวียงไชย

โถมนางจันท์สุดามารศรี
เปรมปรีคปรีคพิททกำหนดใน
จะระคายผู้คนก็หาไม่
ตำราญใจอยู่ในห้องสองคน

๑ ๔ คำ ๑

๑ บคินน
๑ ขายนทท่วงชอมกต
ได้เครื่องประดับของค้ทรงพระขรรค์
ค้อจะเป็นตูกเต้าท้าวพระยา
กคิดไว้ไม่ดมอารมณ์คิต
แต่องค์ภิตยาจะพาไป
คิดพวางทางคตานเข้าไปหา
กัมกรามบาทาดูคำจันท์

ยายเถ่าเพ่งพิศคิตถงน
เห็นจะไม่ไซ้คนคำข้า
รูปโฉมโฉมพรรณงามนักหนา
จันท์สุดาจิงปตงตงใจ
จะตวงต่างชีวิตตรีเดียให้ได้
ทลถวยท้าวไทเอารางวัด
ทำทกริยาไค่กคัศย์
แต่วค้อถองถงนร่าไร

๑ ๘ คำ ๑

16/06/2555

๑ เมื่อนั้น

เป็นข้าเก่าเจ้าเคยช่วงไข
ย้ายหนังกอินทรไปช้านาน
ฤๅนภมณกันดินชวา

โฉมครตยายก็จำได้
จึงพุดจาปราได้ด้วยเมตตา
ตักหลานอยู่ไหนไม่เห็นหน้า
เฮอตาผัวอยู่ตอกถุยาย

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน

ตักหลานกระจัดพดัดพราย
ข้าไปอยู่เถอนถาดามาก
ไต่ย็นเหต้วาขวบ้ำพุดจากัน
ชาติดินตนมาจนถิง
ยังพรนตวงตวแต่กอินทรย์

ยายเถกต่างเถตยงเบียงบาย
ท่านตาก็ตายแต่ควาจน
จึงพินปากมกษาไม่อาตัญ
ว่าแม่จันท์สุดาได้สามี่
จะอยู่ฟังบุญทงสองศรี
มันมานฤไม่เขาวมาตย์

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ผัวเข้ามาดั่งมันววยปราณ

โฉมจันท์สุดาจึงว่าชาน
หายมาช้านานจนปานนี้

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ บดินน

จึงว่าแม่คุณบุญดินท์
งามทงรูปโฉมโฉมพรรณ
ดมคิตของยายท้หมายมา
แต่จัดทำวงท้กะเปรี๊กระเปว้า
ครนต้องเจ้าเขาท้บรรทมใน

ยายเถกทำเป็นเกษมศรี
ได้สามี่เรื่องอิทธิฤทธา
นำชมดมกกันนักหนา
จะอยู่กบักัดยาเป็นข้าไท
ตักหน้าตาเข้าเอาใจได้
ยายไปปฏิบศัพทด้

๑ ๒ คำ ๑ ตรี

๑ เห็นพระราชานิทราณินท์
ฝิดกบักกระษัตราทุกชานี้

นังพินจพิศคุดกวนถ
ขัตพระขรรค์เขาท้บรรทมใน

คิดพระองค์ได้อย่างไรอยู่
ครันรุ่งรางต่างแดนอโณไทย
จนที่สู่ตามาทำเครื่องเสวย
ยายเขาเมียงหมอบยอบคัว
อันของศรัศค้ำด้าม
เห็นพระขรรค์บรรทมทุกคืนไป
แม่จึงถามไถ่ให้ประจักษ์
แม่นมบอกออกความดับดี

จะล่อดวงตามดูให้จงได้
ยายเล่าเข้าไปอยู่ในครวั
ตามเคยจัดแจงแต่งให้ผัว
แต่ว่าแม่ทอดหื้ออย่าไว้ใจ
เห็นทหาชื้อต่อแม่ไม่
น่าจะแหงแคงฤไทยเทว
ถ้าทาวรกกจะแจ่งถวนถ
นานไปจะหั้นแม่มันคง

๗ ๓๐ คำ ๖

๐ เมื่อนน
คำคัญมั่นหมายว่ายายตรง
จริงอยู่ยบายว่าชานกพรน
จะทอดถามทรงคักตชกใช้
ว่าพตางนางเข้าไปใน
ท่าที่ทอดสนิทคคัพน
ด้พยอกหยอกเข้าแย้มสรวด
ได้ช้องก็ช้อนอวนนิง
นึ่งนีกินแหงแคงจิศร
มิได้ระวางให้ห่างไกล

จนที่สู่คาพาช้อตุมหง
โถมยงเห็นชอบก็ตอบไป
ชคิพระขรรค์คคองค้ำดั่งได้ย
ให้ไคความช่าคำคัญ
ปรนนิบัติพคัวให้ผัวชวัญ
นวดพินนังแนบแอบอิง
ชกชวณพุดจามารยาหญิง
ทอดถามความจริงภวไผย
พระขรรค์ของทรงฤทธิเป็นไผน
ฤกว่าไม่ไว้ใจนึ่ง

๗ ๓๐ คำ ๖

๐ เมื่อนน
ทวนหวาดประหตาดจิศรมิตทำนอง

พระคาว่แจ่งระหคชคชชง
ค้อยประคองเต้าโตมโถมงาม

รับขวัญกัถยาแล้วพาที่
ภุยายยุเจ้าจะเอาความ

ฉันทัดตากใจมาได้ถาม
บอกตามจริงเถิดกระเทวี่

๓ ๔ คำ ฯ

๑ ๕
๑) เมื่อนน
บิตเบียนเออนำทำท่วงที่
นอกรักนของตามตามชื่อ
เพราะพระทรงศักดิ์ไม่รักแรง
ฝืนภักตร์ผัดได้มิให้ต้อง
พิไรว่าทำกตมารยา

ฉันทัดตากต่ำแถงแถ้งได้ด้
อะไรนมาครัดศักดิ์แถง
ควรฤมิบอกให้แจ้ง
ว่าพตางนางกรรแถงไศกา
ตั้งบงบิตบคบ้องหัดดา
ประหนึ่งว่าโฉมฉายจะววยววง

๓ ๖ คำ ฯ โอด

๑ ๕
๑) เมื่อนน
ค้อยตระโมมโตมตบปฤษฏางค์
ด้ร่วมตอตกอครัดแล้วครัดปตอม
พิรักใครในองค้งเยาว์
อย่าไศกนภักทรนองจะหมองศรี
พระขรรค่นพงษ์ชวตรวไ
ความจริงบอกเจ้าไม่อำพราง
เห็นประจักษ์แจ้งแถวฤแถวตา

พระควาเห็นนงหมองหมาง
ประคองนางนถมตชนบนเพต
คิดเช่นนมชอบโฉมเฉดา
เม้นจะเปรียบเทียบเท่าดวงใจ
เจ้าฝั้นหน้ามานี่จะบอกให้
ใครตักเข้าเผาไฟจะมรณา
อย่าพูดมากปากด่างพ้งพัว
พิรักเจ้ายิงกว่าชวตาโดย

๓ ๗ คำ ฯ

๑ ๕
๑) เมื่อนน
ทนนองเห็นรักประจักษ์ใจ
คุณของทรงฤทชคิงบิตุเวศ์
จะขอเป็นเทือกทองรวงชุต

ฉันทุดุคายมย่องฉนองไซ
ภูวไผโยโปรดปรานปรานี่
เหมือนฉคิรแถวฉนเกษเกษ
ไปกว่าชวี่จะววยปราน

ทงตองสนทพิศมัย

ทอยทมใจเกษมถ่านต์

คตงเคดาเขายอนชวนช่นบาน

• เยางมาตยไม่มวาคเคอง

ครนเวตาควนป่ายชายแดง

นางออกมาจัดแจงแต่งเครื่อง

ได้ตพรรณภานทองรองเวอง

แต่เห็นยายชายช่าเคองเขามา

ยมพดางทางว่าอย่าทุกขเดย

ยายเอยผววิกขานักหนา

เด้าความคามคำภักดา

แต่ถ่าชบถ่าช่าถ่ารพัน

๗ ๓๐ คำ ๆ เจริจา

๑ บคินน

ยายถ่าพงคำทำรับขวัญ

จบบาทช่ายชวาแล้วว่าพถัน

ตูกไมเปนเช่นน้นตอกแม่ทูน

เกิดอกถ่ามมริกจิงให้ถาม

ใช้จะแกตงถ่าถ่าความให้เคองชุ่น

ช่าเปนนุ้ยพดอยพงบุญ

ไมไ่ว้ใจเนรคุณอย่าแดงใจ

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

จันท์ถ่าพาช้อไม่งได้ย

คิตว่าช่าหดวงเคมเคมไป

หลงใหลนบถ่าช้อตรง

ครนจัดแจงแต่งเครื่องเดร์จัตรรพ

ให้ยายยกถ่ารับออกไปตั้ง

ตงถววยถวไหญด้วยใจจง

โถมยงหมอบกราบอย่งวนพัต

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระคาวถูทชริงคทรวงถั่วถัก

แกตงเดด้วยเข้าชองจันทอถักคิต

แต่ถวริถักถักพยอกหยอกน้อง

๗ ๒ คำ ๆ

๑ บคินน

ยายถ่ากระหยมขมยอง

ถ่มหวงตั้งจิตรคิตปอง

ได้ชองจะฆ่าพระคาว

ทำเปนเข้าไปให้ไรช้อย

หมอบคอยถอชตจคบหริ

พุดชกนทานบานเมืองคิต

ประเพณักระษัตริยถั่วจิงค

๒๖/๑๑/2565

แม่นได้ด้อมบศัพคัถาน
ไปยังฝั่งนาตังจามง
นี่พระจะผ่านไธสุริย์
เชิญเสด็จไปด้รงคองคา

ข้อมแต่งการมูรธาภิเศกด้รง
ด้ระเกษทุกองคภระษัฎรา
ด้บประยุรสุริวงค์พงศา
ตามอย่างทำวพระยามาแต่ไธ

ฯ ๗ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน
จึงศรัด้ว่าคิตชอบเราชอบใจ
ยายเปนนผู้ใหญ่ไธเคยพบ
แม่นไธถูกขงามยามด้

พระคำด้มุดมหลงไม่ด้งไธย
จะทำให้ด้ขงตามประเพณื
จงแต่งเครื่องให้ครบคามาที่
จะไปด้ระเกษให้ด้ำราญ

ฯ ๘ คำ ๗

๑ บคินน
หยิบโน่นฉนวนนคัถตถาน

ยายเกำรบด้งเกษมด้านคั
จัดไธในพานแด้ยยกมา

ฯ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน
ชวนเกำทคัประด้ำทยาตรา

ด้องภระษคัทรยยนคัเปนนกัหนา
ตงมาตามฉนวนนไธวง์

ฯ ๒ คำ ๗ เพตงขำ

๑ บคินน
แฉะเข้ากัอไฟไธ้ประด้ง
ทนด้องภระษคัทรยัรมนท
เห็นพระจะตงในคองคา
ไธนเห็นบพระขรรค์ไธ้มนคอง
เล็ยคายพลอยประคับด้วงทบัทิม

ยายเกำเจาเดห์ทำด้ำหลด้ง
แด้วงคังคังคามา
วางพานไธ้คั้วทรมพฤกษา
ยายทำเปนนว่าแด้ยเี่ยมยัม
ตงด้รงถกน้าจะเปนนถิม
จะช้วยเชิญไธ้วิรมษตถาร

ฯ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อน

ไม่ทันรู้แต่ให้กตคนโบราณ
ชักพระแต่งทรงยื่นให้ย้ายเข้า
ชำระสระธาราน้ำดำรายองค์

พระหยอกนางทางกอบกวงศาซัด
เดียวได้ใจดวงกัถยานี

๑ ๒ คำ ๑ เพดงฉิ่ง

๑ บัดนี้

เห็นต้ององค์ตั้งเด่นชดาไทย
เอาพระขรรค์คนวางกตางเพดงชุม
ก่อพลางเหลียวดูพระภูม

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ดฉิ่ง

๑ เมื่อน

เจียนจักพินาศชาติใจ
เรียกเมยว่าช่วยพิทวยเจ้า
เรียกพดวงองค์น้อยรันรว
จะยนยงคกงายกไม่ตรง
ด้มตงกตางหากจะชาติใจ

๑ ๒ คำ ๑

ไอ้บ ^๑ ไอ้ว่าโฉมยงหงตักษณ

^๒ ครวงนชวตระจระมวยมรณ
^๓ พักบอกรอกให้อวยใจซื่อ
^๔ มิได้พงคாதกาชบ

พระคำว่พงคாதวาชาน

เพราะกรรมพินันบิดาดีหวังจง

แต่ัวชวณโณมเฉตางตงสรง

เวียนวงแหวกถ่วงวารี

บึงขรค้ออันดีบัดเบือนหนี

ถรดตระริกชกชี่ดำรายใจ

ย้ายเข้าแต่่นร่ายหมายใต้

กัถงไปยงกองชัคค

พินต์มิได้เข้าเผาจี

แดงเป่าบัตพดวุ่นไป

พระคำว่รอนรนไม่ทันได้

แต่ไปคยาก็หายคัว

ครงขอเดามันฆ่าตัว

ค้อยทรงคัวชนจากคองศาไทย

นางโฉมยงเข้าประคองแต่ัวร้องให้

ภูงไอยร่าสั่งบึงอร

มิเสียที่ทรกต้ายดัมว

เพราะเจ้าจอนใต้ถ้ามความดัม

ควรฤาย้อนหยอกกตอกกตัม

ไปบอกล้มย้ายเข้าเจ้ามารยา

๑ วางนางตงเห็นเรือทมิฬ
ให้เร้งออกนาวาคดาคิด

บีตบึงม่านทองผ่องใส
ตุ้มไต้ดำมเต๋มมาเต๋มที่

๑ ๒ คำ ๑ เข็ด

๑ เมื่อนั้น
ควนพินคนไต้ลัมประคิ
ผืนแปรแต่เหต้อมมาเห็นยาย
ทศอ์เถาทรชนคนพาด
ตอบฆ่าลัมเต๋มเด๋มหน้า
ชัวชัวดำรพัดหน้าชัวใจ

โถมจันท์ลัดตามารศรั
คว่ำหาลัมไม่พบพาน
โถมฉายชัวหน้าเด๋มว่าชาน
อับรี้ตักกระบานเป็นพื้นไป
มึงจะชัวปากไปข้างไหน
จะตบให้ย้อยยัมตงกับมือ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น
จะพาไปนานเมืองให้ตองภัก
ทรงธรรมสันนราชเรื่อไชย
ชอย่าทรง โศกโศกถั่งลัม

ยายเถาปดอบว่าอย่าอั้งอือ
ไต่ออกหน้าคาชอชิงกว่าน
จะเศ็กให้แม่เปนมเหษี
เทอ์จะเป็นศุขทุกเพราราย

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
โกรธาคำทอมากมาย
ผัวกอดตายจะตายด้วย
ว่าพตางทางทรง โศกกาไต่ย

จันท์ลุดาคาดเค็ดอิดไม่เห็ดคหาย
ชอย่าพักพดอบายให้ต่ายใจ
ที่จะให้เฮ็ดอวยอย่าสังไต่ย
ครวญครวร้ายไรไปมา

๑ ๔ คำ ๑ โศก

๑ โอ้
๑ โอ้พระทุตถะหม่อมของเมี้ยเฮย พระคุณเคยปกเกล้าเกษษา
ช้อยเย็นเป็นศุขทุกเวตา
เพราะเมี้ยชัวชัวพาชือ
บอกความดัมมันไม่ทันคิด

จันท์ลุดาคาดเค็ดอิดไม่เห็ดคหาย
ชอย่าพักพดอบายให้ต่ายใจ
ที่จะให้เฮ็ดอวยอย่าสังไต่ย
ครวญครวร้ายไรไปมา

16/01/2565

พ่อเจ้าประคุณของน้องเฮ้ย
จึงม่อเฒ่ามาตามต่าง
นำตั้งตำราปานผัวแก้ว
ยังคิดขุ่นของหมองมัว

กรรมตั้งไรเคยได้เคยสร้าง
เรีสร้างภักดีตามาแต่ตัว
จะตราแต่ด้อยแต่ผู้พระทอดหัว
ทอดตัวเกิดอกกตงหนึ่งไป

๑ ๘ คำ ๑ โยค

ร้าย บัดนั้น
เห็นนางได้ส่มประดักดีใจ

ยายเฒ่ารักน้ามาตบให้
เร่งผีพายพายได้ต้อมมา

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๐ ครนถงจึงประทบตำหนักแพ
ยายเฒ่าเฒ่าความความกิจจา

พอเห็นท่านเฒ่าแก่ก็ไปหา
ขย้าช่วยขย้าทูลพระทรงธรรม

๑ ๒ คำ ๑ เจริจ

๐ บัดนั้น
ครนถงจึงทูลถวายขย้าน

เฒ่าแก่เร็วไปขย้าขย้าน
ได้นางจันที่ต้อมมาแล้ว

๑ ๒ คำ ๑ เจริจ

๐ เมื่อนั้น
จึงเสด็จจากอาศน์คตาศ์แคตว

ทำวถันนุราชเร่งม่อ่งเฒ่า
ตามแถวทองถนถนถนถนไป

๑ ๒ คำ ๑ เต็มมอ

๐ ครนถงตำหนักแพแต่เห็นยาย
ยายทำความชอบขย้าชอบใจ

พระแย้มยมพรมพรายปรายไต้
ว่าพดวงพยักให้เผยม่านทอง

๑ ๒ คำ ๑

ขมโลบ
๐ พระพิณิจพิศ์โถมจันที่ต้อม
ฝิวเหนือเรือเหตองเวียงรอง

นางในไต้ฟ้าไม่มีต้อม
ภักครม่อ่งเพียงดวงจันทรา

อรชรอันเอ็นแค้นเองค้
คตังแต่คองไม่จางคา
เนตรชนงนำรักน้กหนา
พระราชาแย้มยมกระหิ่มีใจ

๗ ๔ คำ ๗

ร่าย ๑
๑ จึงเรียกวอดสุวรรณบรรจง
รับองค์เทวีศรีได้
แห่หอมพรอมพริงเขาวังใน
เสด็จตามทราวมไวยมาทันท

๗ ๒ คำ ๗ เสด

๑ ๑ ครนถึงจงตั้งไหพานาง
ครัดพิถางย่างเยองจรวดี
ไปอย่ห้องบราวปราสาทศรี
มาเข้าทวารระดัระดังหน้า

๗ ๒ คำ ๗ เด่มอ

โทน ๑
๑ ดูนได้คุดุคนขปนปรุง
หยาบภาษามาทรงแฉ้วดบคตา
หมัดทับทิมกรองคตองคอง
น้มงต้องกระจกยมดะไม
ผมเผ้าพิศคไม่ด้หองก
ถึงกระหนนไฉมยงกคกรัก
คตคุดนพุงหอมฉ่า
ยกทองห้องข้าชอบพระไทย
ใครคุดกหนุ่มพ้อชนญาไม่
กียงไม่แก่กะไรที่เดยอนัก
เดยตั้งเดยวดอกแต่พันหัก
แฉ้วทรวงคักตเสด็จจากแท่นทอง

๗ ๒ คำ ๗ เด่มอ

ร่าย ๑
๑ เดินเหินวัดกุมเหมือนหนุ่มแน่น
พิศคคุดพดางทางเยยมมอง
เห็นนางชบภักตราโค่กาอยู่
ค้อยนั่งดงข้างองค้อรไทย
ดอยชายกรวยแขนเข้าในหอง
ตามช่องฉากบังกระทังไฮ
จะเหล็ดยวตุรมักหาไม่
แฉ้วปราได้เกยวพานห่าวนด้อม

๗ ๔ คำ ๗

ชาตรี ๑
๑ ถ้าวเฮยถ้าวสรวค
งามสันทุกตั้งพริงพริอม
นอยถ่านหน้าชมนางผมหอม
คุดระม่อมหมคยง่างเหมือนนางฟ้า

นึกคัดหนหลังเราหงส์อง
 เก็บดอกไม้ไหวพระศดวกันมา
 แแต่วันพบพระสมเฒเจ้าตอยน้ำ
 ให้เส่นข้าเฝ้าเทียบว่าวร้อง
 ทนเดรั้งจตุ์มอวรมณหนัก
 ถึงจะได้นางฟ้าสุธาโดย
 เชิญผินภักศรามมาพาท
 จะศรวณญคว่ำว่าวร้องไม่ต้องการ

เคยเป็นคู่ครองเส่นหา
 วาศนาคาไววจิงไค่นอง
 พิศรวณญคว่ำไค่ถาหาเจ้าของ
 ได้ข่าวฉ้องเพราะยายค้อยคตายใจ
 ดั่งเขาน้ำอำมฤคมารตให้
 ไม้ดีใจเหมือนเจ้าเขาวมาตย์
 เด็ยแรงพัววอนค้อยอ่นหวาน
 จงพุดจว่าชานกันโดยดี

๑ ๓๐ คำ ๑

รำบ ๕ ๒
 ๑) เมื่อนน
 พังทาวเจ้าภารวาพาท
 ถอยของค้อออกไปเด็ยให้ห่าง
 นี้น้ำขอเถาเจ้ากรงไกร
 จะตายวันตายพุงักไม่รู
 จมพินหกผสมหิงออกเหมือนคดอกเถา
 คบกันกับอ้เถาเจ้าเดห์
 ถอบซ่าด้ามกม้วยมิด
 ขย่ำพักว่าวอนให้อ่อนใจ
 ว่าพดวงนางทรงไค่กา

โถมจันท์ลุดตามารศร์
 เทวักตุ้มกตัตตชใจ
 แแต่นางค้ออนว่าไม่ปราคาได้
 ช่างไม้คิดถึงค้อมัวเมา
 ยังจะเทียบวเกยวช้อยอ็กเถา
 ถูกเขาเม็ยเขากไม่คิด
 ทำการเกเรทจวิต
 มีหน้าซ่าปติคเขาเม็ยมา
 กไม่มุงมาคปราคา
 กติยาไค่กคัตยรทต

๑ ๓๐ คำ ๑

ไอ้โถม
 ๑) ทรามเฮยทรามตงวณ
 ถึงเจ้าโกรชโกรชว่าประชด
 ขย่ำเยาะเย้ยเด็ยเจ้าว่าเถ้าแก่
 ฉันอายูชานามกับทรามไวย

ขย่ำวิญจวนศรวณญคว่ำก่าตศต
 จะขอมอดไม้ถ้อชอไทย
 พิแพ้พินคดอกจะบอให้
 เห็นจะไม่กะไรกนหนัก

อย่าชิงชังรังเกียจที่หนุ่มแก่
พี่จะเศกโฉมยงนงลักษณ์
ทุกวันที่ท่านยายก็แก่เฒ่า
ด้มบตพิศถานงามมี
พี่ให้ไปรับน้องมา

จะแข่งขัศคัศรอนไม่ผ่อนปรน
ว่าพดางทางถดเข้าใกล้
ให้เราร้อนฤไทยตั้งไฟชื้อ

จงชมแต่ยศถาบันนาคศักดิ์
ให้เป็นเอกอรรคเทวด
ขอเชิญเจ้าร่วมแทนแทนที่
คงดีกว่าผิวเก่าของเจ้าจน
หวังว่าจจะรักเป็นพักผด
ไซ้ที่นฤมตจะพินมือ
ดบได้เตยมตองจจะตองถือ
แฉวหดม็ชตอยหตงวังวอ

๗ ๓๒ คำ ๗

ร่าย ๕ ๒
๑ เมื่อนน
คบมือชพินคาทอ
อย่าอวดโอ้โอ้หวังว่ามั่งมี
พดจาบัดำโพงโป้งไป
ไม่คิดว่แก่เฒ่าจะเข้าโตง
ไม่ชานกตักบ่หิงตองมี
นำหิววอทงทุกขัตนุกจัน
คเหมือนมิไซ้ท้าวพระยา

จนที่สดาไม่กต้วทำหิววอ
เคื่องขตคตถกถวไนย
หานิยมยนิตของมั่งมี
คนอะไรใครบ้างอย่างนี้
ยังโอ้โตงทำหนุ่มหน้าบดดี
จะได้เถยวกับผทบ้ำชา
คือตานชานชมนักหนมนักหนา
เวทนาเชิญไปเสี้ยให้พน

๗ ๘ คำ ๗ เจริญ

๑ เมื่อนน
จะเจ้าโฉมโฉมนางนฤมต
อำนาจนางชื้อตัยค่อภักศา
จึงเสด็จย่างย่องจากห้องใน

ท้าวต้นนราชคิศจิตตสัน
เห็นไม่หย่อนผ่อนปรนก็จุนใจ
พระราชาวิธรรนไม่ทนได้
รีบไปด้รงชตกระวณกระวาย

16/06/2565 ๗ ๕ คำ ๗ เสมอ

๑	คักวาวรรตหมดเม้งัน	แต่กระหนร้อนใจมิใคร่หาย
	หียบเครื่องตุ้คนชามาจะตาย	ดูขโมยโซมกายค้อยคตายร้อน

๑ ๒ คำ ๑

๑	ข้า พระนั่งวง โงกหงับหัดบาศา	คิดถึงจันท์ตุ้คาตวงตุ้มร
	นิจาเจ้าข้างสถิตคักครอน	ไม่ฝันนอนปรานี่พิบางเคย
	เดียงแรงให้ไปรับน้องมา	หวังว่าจะร่วมเรียงเคียงเซนย
	พี่เฝ้าปดอบโดนงามทรมายเซย	น้องเอยไม่ปดตปดงตงใจ
	อันเดห้กตตคักครนฎกตา	จะเซ้อถ้อถอยค้ายังไม่ได้
	เห็นจะเป็นนมารยาพิราไน	จะเกยวแกมอใหม่อกตักคักครัง

๑ ๖ คำ ๑

๑	ร้าย คิดพตางแต่งองค์ทรงภษา	ห่มห่มนอนราคากว่าต้องขัง
	แฉ้วค้ำเนินเตนค้อมตุ้มตะรัง	ขนนงบนเตียงเคียงนาง

๑ ๒ คำ ๑

๑	ไอ้โลม น้องเอยน้องรัก	จงฝันภักศรมาพุดกับพิบาง
	เอออะไรไม่พอกพิพอทาง	จะทำให้เขินค้างอยู่กตางคัน
	แม่นมิได้เซยชมตุ้มหมาย	จะตุ้ว้ายชัวฮาตัญญ
	แต่พมเฝื่อนานับพัน	ไม่เหมื่อนชวัญเนครน้องค้องคักใจ
	จริงจริงพิรักเจ้าหนักหนา	ไม่เด้แฉ้วรังแกตงว่าตบถได้
	เจ้าจงเมตตาคาเอาโดย	อย่าให้ไผ่ผอมทรอมใจตาย

๑ ๖ คำ ๑

๑	ร้าย ไต้เขยไต้พัง	แค่นคองคองหุ้ไม่หวาย
	นางโกรธาต่าทอหยาบคาย	ถ่มหน้าตายรดให้ไม่โยต

ขควรานพุดจากบ่มาหตั้ง
ยังคิดขังแค่นแค้นทอ

นำขงนักหนาฝันหน้าหนี
ก็โค้กักรวดูควำร่ำพรพรรณไป

๑ & คำ ๑ โศค

ไอ้โลม แแต่เนเอยแแต่หงอน
เจ้าคารวดีศารมดีใจ
ว่าพตางทางขบขบจะขุดขอย
เคชะควมดีขยของนางพน

ข่างคัศรอนก่อนว่าไม่ปราไต้
เป็นโรเป็นไปไม่ตะกั้น
เดียมตองตองถ้อใหม่สอตัน
ทรงขรรวมรีอนนกระวงนระวาย

๑ & คำ ๑

ร่ำ จะขานักดักครุไม่อยู่ได้
เหตยวหลังคินางพตางแต่ยตาย
นั้งนั้งพมหมอนถอนใจใหญ่
ให้รักใคร่โพนางนฤมต

จนใจจิงจำขยำขยาย
ค้อยเดินขายออกไปเสี้ยโพพน
ภวไนยสันกิตขคัศน
เป็นทั้งวทงวตุฉุ่นวาย

๑ & คำ ๑

ช้ำ พระกอดเข้าเจ้าจุกทุกขรอน
คึดกัถงนางเขาว่เท่ร่ำแต่ยตาย
จำจะคึดแบบคายต่ายตัน
แก่ไซไซทางอุปเทห์

นั้งนอนไม่เหตบักระดึบกระต่าย
มุ่งหมายจะชมไม่ตัมคเน
หาหมอวมนคทำแต่นหี
มิได้ตวยเตให้เอาตวยกต

๑ & คำ ๑

ร่ำ ทนโฉมยงคงรักใคร่
ด้วยเคชะฤทธิเคชะเวทมนค
พระแย้มยมกระหิม้อยในใจ
จิงเรียกเหตว่าแก่แก่เข้ามา
จิงพทกษรกรขำมารค
ช่วยกันเต้าโถมนางโฉมงาม

เห็นจะไม่โกรขบมาบ้น
อันจะพนมมือพอย่างตกา
หมายได้นักกำหนดคัมบิตบ้ำ
แต่วกำขบกำขำดั่งควม
ขยำพตจาพาทให้หยาบหยาม
ถ้าโธน้ออันผ่อนคามจะวางวัด

แม่นกมาที่หงยงคอง
ตั้งพดางย่างเยองจรจรัด

ชวครมิ่งเหตาดจะอาชัญ
ออกทอ้งพระโรงคัตทนต์

๑ ๘ คำ ๑ เด่มอ

๐ นิ่งเหตอแต่นรตชชวตย
จิ่งเรียกเด่นที่ไว้ใจ
จงดีบหาหมอเด่นที่เด่หัด
ทำรูปรอยปดุกเศกเดชยนต์
ถ้าแม่นทำเป็นเห็นจริง
เดื่อผาเงินทองจะถึงใจ

พร้อมชวราชการน่อยใหญ่
มาโกตนาทิ่งแถวตั้งพดน
ทมนคัตตอาคมชดงชยน์
ตามทำนองของมันเคยไซ้
ให้ผู้หญิงด่มครักใคร่
ใครรับได้เอาควมันเข้ามา

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ บัดน
ค่านับรับราชบัญญัติ
เรียกบ่าวตูกเด็กเจ็กหวบเปย
ถ้อยห่อผ้าการ่มรุงรัง

เด่นดีใจอยากได้น้ำ
บังกมตามาริมทิมชาวจัง
คำเตยกะจิริตคิตตามหลัง
ไม่รอรังเดินออกนอกประตู

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๐ เทยวดีบหาหมอเด่นที่เด่หัด
วัดวาอารามเทยวคามต
แแต่บทอ้งแทบตายด้ายเตมท
แถวได้เอาเหต่าเซมพอเตมตง

ทุกถนนในนครจนอ่อนหู
ไมม่ผุรทาทาฏกชัง
เขาชอหมเจ็กกนด้นตองตั้ง
หยุดอยู่ครู่หนึ่งจิงจะไป

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๐ บัดน
ไมม่มีตนายดบายใจ
เปนทศำปาไมม่กชัพวกโหยกเหยก
อวดก่าตงทิ่งเหนยวเรยวแรง

หมอถ่าเจ้าความรัครใหญ่
อยู่โรงริมร่มไม้ในก่าแพง
ตัวเอกออกช้อฎาทกแห่ง
พันแทงไม่เข้าเปต่าทงน

ทำเดินที่เด่หักดีให้คนเชื่อ
 เมยขุนนางวางนาไปกำนัน
 พวกหนุ่มหนุ่มปวารณาจะหาเมีย
 เจ้าชราหากินด้วยดินถม
 เหล่านักเดงเด่งเบยเดี่ยถั่ง
 บ้างเรียนซักไม่เก่งพดพิคเต้นกต
 พวกหัวไม้ไปหัดซาพิดเหต่า
 เงินทองไม่มีบัต่า
 ถ้วนนักเดงเด่งพากปากโป้ง
 พอลงวันพฤหังคันดีไหวศรั

ฉลาดเหตือหลดอกหลดอนผ่องฉั้น
 ขอลเตยขยันตหยกยาอาคม
 มาเรียนรูดีเดี่ยผ่านุ่งห่ม
 ใครซัดขมฉิบหายเดี่ยหลตายคน
 มาฝากตัวดาหม้อคิดฉ้อฉน
 คอยถวงคนชาวบ้านนอกคอกกนา
 ฟันไม้เขาคงตั้งทงหินผา
 อุด้าหมาคิดเทียบเรียนรู
 บาด่าโพงเพือนบ้านว่าคาญหู
 กินหัวหมักกับเหต่าเมาโมเย

๑ ๓๔ คำ ๆ เจริจา

๑ บัดนั้น
 ถึงบ้านหมอรอฟังยังดังเด
 ได้ยินเดี่ยงคนฉ้อยหนักหนา
 จังซามร้องย่องยมมาริมโรง
 เห็นหนุ่มหนุ่มนั่งตอมพร้อมหน้า
 ค้อยเคาะเปาะเข้ทเต่าประตุ

เดินเห็นชยเห็นคเทยวเตร็จเตร
 พอกเนเวตาตั้งห้าโมง
 เต้นหมากรุกฤฤตกาพุดจา โมง
 ฝ่าไปรังเปเนซ่องเมียงมองดู
 ขชกาถาตาหม้ออดจ้อช้อย
 ถามหาตาครุดท่วงที่

๑ ๖ คำ ๆ

๑ บัดนั้น
 เออช้อค้อจะจับเจ้าเหต่าน
 พวกหลตบเจ้าหนหนนายบ่อน
 บรรคามีความผิดคิตตัว

คาหม่อมมองบ้องหน้าใครมานี่
 เต้้นเด่วดีหัวคูนากตัว
 ตกใจไปช้อนนอนคตมหัว
 ขารามกตัวตูกทตั้งตั้งตั้ง

ที่ใจคิดว่าเกิดออย่าเพื่อหนี	ร้ายตคงสูตักตักคง
คาหมอทำอีกชกทกเดี่ยงคง	ใครแปดกหน้ามานั่งวังรอร

๗ ๒ คำ ๗ เเงจจา

๐ ครนเขาเกิดไตความตามช้อ	จงมอมาพตางทางหัวร้อ
ผูกรักชกชวณชอบพอ	พตตอเงจจาฮาเย

๗ ๒ คำ ๗

๐ บดินน	เด็นนีกเตงเกาเงาเดห
เข้าคบค้าตมาคตมคเน	บอกรอบายถ่ายเทชฐระร้อน
เดยวณนะพระองคทรวงชรวรม	แต่นกระเด็นจันท์สาคคองตมร
แต่เกยวพานพคจาว่าอวน	เปนหลายควงบงชอไม่เออชอวย
ถ่าทำได้ใหองคณงตักษณ	พบภกคกรรมนยนตด้วย
นางนียมตมประตังคังงวอย	คกรวยเคมประดาแถวตาคกร
เงินทองชองเขาจะเอาอะไร	ชยาตั้งไดยไค้หมตไม่ปตป
ทงเมยถ่าบวักไพรพรงพร	ทอยคกกวานบ้านเรือนรด
ฤจะเปนชุนนางชางกรมท่า	แตงถ่าเกาเถากาเปนเจ็ดอ
จงออกกรบอธาเถคอชากถว	จะช้อนคด้วยไยไม่คองการ

๗ ๓๐ คำ ๗ เเงจจา

๐ บดินน	หมอเถาไค้พงตบหลังหลาณ
หงตระโมกโถกถันพ่นประมาณ	ออยากจะได้ชองประทานพานพคเพื่อ
จะทำให้ตมประตังคังได้	การเด็นห้แถวใครไม่เดมอ
คอยคุดความมูเราเอาเถิตเรอ	อดดอชหัวร้อเรอเอชชอ
อันชากมคาคาถาคำหรับ	มากมายหลายคบบคยณบคอ
คณมาชอเรียหรีถ่าถ่า	เห็นแถวฤคิษยเวาถวณเงาช

ช่วยแนะเห็นแต่เด่นให้เขรชราย	ได้ดื่มหมายมนตขตงอยมงอย
วนนเขาเขาของมาไหวคร	หวิหมบายศรัยขนแน
พอเตยทองตองมอไม้ชดต้น	ไตนงกนถึนบนมาจนแก่
เมื่อเขนวานทานมูหญิงทแพ	โผาแพรบงดีดีหาพบ
ทงนอกในไปมาหาไม้ชาด	แต่ไม้อาจออกกักตัวเขาจับ
นิกนเองไม่เกรงคอกจิ้งออกกรับ	เป็นคความตบฏกตาด้าคัญ

๗ ๓๒ คำ ๗ เจริจา

๐ บดินน	เต้นาพาชอถอมน
เห็นชอบกตมนตเวทวิเศษครน	จะขยีนทายาคคิตตาดเตา
คิตพตางทางดำกับตาหมอ	จะรงรชอยุโยททำไม่เต่า
มิ่งมตักดำคำดำเกา	กถวอะไรไปเฝ้าเขารางวัล

๗ ๔ คำ ๗ เจริจา

๐ บดินน	ดาหมอมุ่งหมายจะผายณ
มาขาบหน้าในครวแ่งค้วพต้น	แบ่งนามนมพรอมหอมพุง
เตือกผานุ่งห่มส้มรูปร่าง	ตายณตางอย่างนอกเอาออกนุ่ง
กรุกกรักประคักประคิตเปิดฝาดึง	เอาแพรบางกวางคั้งคาคพุงพิน
แต้วไขศคิตำรารของอาจารย์	บิตทองของบราณถานต้น
ตมุดชาดเขยนหมักกตคตาบรرف	ตวนเตขยนคเต้นหเตทกต
ห่อผ้าดำดำรองไปตองฉบับ	ถึงได้เคียวเคียวฉบับไม้ชดต้น
ปากดำดำ รยายเวทมนค	จำได้หวิใจถึนจับนออกมา

๗ ๘ คำ ๗

๐ บดินน	เต้นดีใจเป็นนั๊กหนา
จิงพาหมอเก้าเจือค้อจิง	เดินมาตามทางกตางนคร

๗ ๒ คำ ๗ เขต

๑๐ ครนถงทมรมททวรวจ
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

ให้หมอนงยังอยดักครวก่อน
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑๐ เมื่อนน
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

ทรงชรรมต้นนราชนเรนทรผู้
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

๑ ๓๐ คำ ๑

๑๐ บดินน
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

หมอเจ้าเจ้าตำราอชันมาไครย
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

ผงดินต่อขอถวายให้ผดภักตร์
ขึงดีเศกด้วยฤทธชิตชใจ
เครื่องตั้งคนข่มคนเทพราชจน
ตั้งต้นานนาทพิช ตีบกระหอม
ทุดพตางพดิกหาคำรวเด่นห์
เคยทำเป็นเห็นจริงหญิงรักชาย

นารวิกรรปทรวงหลงเต้
เป็นเด่นห์พุดผหญิงให้ยิงยอม
ให้เนื้อหงน่มนนวนนวนหอม
นางผมหอมเห็นพระองค์คงทักทาย
อุปเทหัทไบตางอ่านถววย
บ้านาถวยพุดโผง โบ่งไป

ฯ ๓๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนั้น
นอยฤหมอเถาคคนเขาใจ
ทนนางนฤมตไม่พนพ
คตพเตตาเข้าพตางทางข่มพราย
ชชะหมอคคนนตทายาค
เนื้อคตคตกระขังประเปรี้ยว
ถ้าทำได้ล้มหวังตั้งว่า
จะให้เมียรปรางมดักดำมคน
ปรระทางเงินตราห้าดิบขัง
ฤวิกทำโรงเหต่าเคาสุรา
ว่าพตางทางดำรวตตรวตเต
แต่วคตริตั้งขนนางวางพระไทย
จงจัดแจงแต่งที่ตรงต้นาน
ให้คองคตตามคำรวของคตากร

ทำวต้นนราชต่มหลงไม่ตั้งได้ย
เรียนว่าจำไว้ได้มากมาย
เพราะเวทมนคตตตใจหาย
คงได้ข่มต่มหมายถ้ายเดี่ยว
รหตถนคปราชญีนตาดเฉตี่ยว
ไต่เดี่ยวเดี่ยวขบไม่อับจน
เสื่อผาดำรวพตไม่ขัดต้น
เป็นดินบนพหมอเถาเจ้าดำรว
แต่วจะคงเป็นขนนางข่างกรมท่ว
ตามแต่คตวิรวตทาจจะชอบใจ
ต่มคเนแม่น่มนพนันได้
ออย่าอชของคตงไปให้ใครรว
เครื่องอานตางค่างทถายออย่างอช
เห็นได้ชของตองคตความรวคตอกรง

ฯ ๓๔ คำ ฯ เจริจา

๑ มคินน 16/06/2565
ออกมัททหมคตตั้ง

เด่นค่านับบคตตั้ง
เจบหลังนงอชพทนค

บ้างคะบันหมากส่งมาตั้งให้	เขยวไม่ได้พนพางห่างหัก
ลวดยคนโตคิมน้ำจนต่ำดัก	เบตต้องส้มบักเบี่ยงไปให้ทนาย
หียบน้ำขามารินกินต้องบ้าน	ตั้งพินภาณให้เต็มยั้นเขียนหมาย
หมอลเกล้าจะเสด็จระพระเคราะห์ราย	บอกอธิบายมิให้ใครตั้งกา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ บดินน	คำรวจจรมัหมายบายนักหนา
ถนถนถนการคว่นจวนเวธา	วังหานายมุดคว่นทงเวร
บ้างคกแต่่งเตยงตั้งรงค์เก่า	ออกไปเอาช่วงมาทาหาเด็น
นางงานพานต้นหัตถ์จิดเงิน	อิดอิดชดเชมรยกเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ว่าตามความรักช้อน
ได้สติดีออกจิตใจ

พัตติเป็นครั้งก่อนกตอนปรบไก่
ตงปลายกตงายไปเป็นเวทมมัต

๑ ๒ คำ ๑ คำ

๑ เมื่อนั้น

ท้าวต้นนุราชมาคหมายมาหตายหน

วินนนางทราวมไวยเห็นไม่พิน

พากเพียรเรียนมนต์บ่นเต็มที

๑ ๒ คำ ๑ คำ

๑ จำได้คำถามหาเส้นห้
กรวินโพดเพ็ดเวดาราตรี

อุปเท่ห์ทงมวญญอจหนัก
มาเซาที่ต้งร่นำทำกาาร

๑ ๒ คำ ๑ คำ

๑ ชมผลาค ไซ้ดีหรัายด้วยชดคังฝนคค

๑ อามออกทกชารากกระยาดีนาน

๑ รตนามนคตณเหตยเซอตาจารย์

๑ จนนกนัตถันตทานทงกายา

๑ บรรจงทงตุ้คนชมนตหมอเศก

๑ นางคัวเอกไม่แคตงพิแเดวหนา

๑ ผงคินสอไต้พระหัตถ์ผดภักคตรา

๑ ตบไต้ไปมาทงต้วรพางค

๑ หยิบยกกระเจกใหญ่ไต้คันถ้อง

๑ เทยตงนงมอถ้องต้วาง

๑ ตเป็นหนุ่มนำชมตัมกับนาง

๑ ออดหมอหิวร้อพตางทางแย้มยม

๑ เต้วยพระศรัต้งทงเศยว

๑ ตักประเค็ยวทันใจเอาไม่จิม

๑ นังนอกชอย่างวางชวยกรวยกวีตริม

๑ ตั้บตีมคตอ้งคอปพพระไทย

๑ เพชรทริยชามวงคทงกชย

๑ ค้าราพตอยว่าหญิงม้กรักใคร่

๑ คาคเข้มชตประจำยามงามตุ้คใจ

๑ พวงมาไต้ยไต้ช้อมช้อถ้อยาคม

๑ ๓๐ คำ ๑ คำ

๑ ๑ กรวินเสีจเสีตัจมาไม่ยงหยุด

๑ ค้าเนนเคินตักคุนักถันม

๑ ๑ ชนบหมณเศยรเจยนจะตัม

๑ เข้าในห้อยประชมเทอ

๑ ยินเฝ้าฝ่ากนขยน้อย
 ปากบ่นบริกรรมท่าทวงที
 นางเหตยอดกษมาตักอ้านเวท
 เห็นชอบกตักตยาไม่ว่าไร
 จังค้อยย่องย่างมาข้างหลัง
 ยมแย้มกระแอมไต่ไปมา

แอมประคตต์ตามารศรี
 ดับบหุรรายมณฑพนควนไป
 ประสัสมเนตรนักรักยกักควให้
 หมายได้ตัมคิตด้วยวิทยา
 ขนนางบนเตียงเมียงเม็นหน้า
 พุดจาปตอบนางพตางแด่ตั้ง

๗ ๖ คำ ๗

๑ ชาติรี น่องเอยน่องรัก
 ฎีกครฝองเพียงจันทรเมอดนเพง
 นอยฤพรวกนทหมา
 นเหยเคระหะเพราะชราหุทามัง
 ยขยาเดี่ยวดตทตตองให้ถองแท
 ว่าพตางทางขยับจะจับกุม

ก่าตังตำรวราวตักปมตั้ง
 ครตเครงเปตังปตงอยทงตวง
 กระเนแแตกแควตยงว่าชวด
 ไม่เหมื่อนผดของเจ้าเผ่าเคยตคุม
 กตตวแต่แก้จะชนะหนีม
 ไหรือนรุมราวกับไฟไหม่มอ

๗ ๖ คำ ๗

๑ ไร่ย นกพรนขยนขยตตถถอย
 แถชวยฉวยพตบตกระพต

เห่งอให้ตเคยชยตงนอยฤ
 ยงรอนรือเรยกนามากถากถน

๗ ๒ คำ ๗

๑ ไร่โอม หยตพกตักประเตยวเกยวใหม่
 จะเศกนขงครของวงใหญ่ยน
 เชอชายนงเยาว์ตักเท่าไร
 อย่าย้อนยอกบชกเบอนเคอนม

เห่งใจพุดจาทำหาหน้าชน
 วนรงพรงมะรงนไตฤกษต
 จะขยับไตคตตองกับของพิ
 ตำรามรุมมากนาคกระเชอ

๗ ๔ คำ ๗

๑ ไร่ย 16/06/2565
 ๑ เมอสน
 ช้งนำหน้าบาเคอะกระเชอะกระเชอะ

จันทตักนัคนในช่างไม้เกอ
 เบอเยชเยอหยิงจรงจรงเจยด

จะหุ่หั้น โม่ โห่ โต้ คอบ เต่า
ให้พุกจบบ้านอยู่คนเดียว

เหมือนทำให้ชายเถาเม่นเผาแถว
นางขจัดใจไม่เห็ดขมิ้นไม่แดง

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

หมายไตด้วยคาถาของศาคร
ดูท่าของคองจิตรมิตประหัตถ
นอยฎนางแต่คนคมควรมริบ
ท่วงที่ถูกเดินหัดเนแน
กระดิกเข้าท้าวแจนแหงนเงย
กินหมากดิบหีบขมิ้นงเศกต์
แล้วไก่อ่เกิดยเกิดยกด้อมต้อมวง

ท้าวต้นนราชแย้มยมกระหิมขย
อถ้าหัดบ่นตะบอยค้อยกระซิบ
ไม่ร้ายกาจก้มหน้าตาปริบปริบ
นั่งกริบไปทีเดียวไม่เห็ดขมิ้น
เห็นประจักษ์ทุกแท้แถ้วแม่เค็ย
เอาเขนยหนนหดงั่งทำทรง
ด้อมบหรีใส่จันทวนขวม
โหดหงพุดตะเมอเพือก

๑ ๘ คำ ๑

โอ้โลม

๐ ปดมเขยปดมจิต

เหมือนทกขพมผมาหิมนยก
จะนั่งอยู่เียนองไม่ต้องการ
ขอเชิญเจ้าเขาทกบพิยา
วอนททาเห็นอาอิง
ดีจริงเจียวแม่ไม่แงงอน
แต่ร้ายมนต์หมอเถ่าเป่าซ่า
เอะอ้อค้อจะอ้อนหย่อนพยค์
นางขยบกดบัตว์กตจจะเห็น
มองเขมั้นเห็นดีไปไม่สู้มิต

๐ ทนคองปดงปญษณาต
ให้เบาอกออกแถ้วนะแถ้วตา
นั่งนานเหน็ดเหนอยเมือยนักหนา
ให้เป็นมาคักถบายหายหวาดนอน
ไม่โกรธขงตงตงเหมือนครกก่อน
จงโอนอ่อนอ่อนคนตามให้จ้ามงค
บรกรรมทำปากบคบบค
ค้อยขยคกดไถตเข้าไปขิต
ทำเป็นผินหดงั่งเกาหิต
จึงยนมขมานิดดีกิดกาย

๑ ๓๐ คำ ๑

ว่าช ๕ ๒
๑ เมื่อนน

ชั่วชาติประหตาดเหลือเบือจะตาย
ยังจะชนบนมอมาชอหอยอก
เหลือแคนเน้นอกยกหมอนนิง
ช่างกะไรอ้ายหมอนไม่นอนหลับ
แม่มมไม ไกลศวหัวจะนอ
เหลือศวหัวหไปอยุโทน
ฎาพงเตนเยนฉาเหมือนนามนต์
ไม่ว่าเตนเห็นฎกอยานภหมาย
ตฤษนกระทบเคยงเตยงคตงคตง
พานหมากพานพลทอชโยไกล
ฉนวนาชาตาดราครด

จนทศตาร้องกรวดหวดควาย
ช่างไม้อายชยหน้าบ่าจริงจริง
เดี่ยวนตอกจะไดชมคารมหญิง
กระแทกทงตงตรงหน้าแสวดำทอ
จนเขาชบชนเกยวไปเจียวหนอ
ใจคอไมตนเหมือนหมิ่นทน
จิงทนได้ให้เขาตัวตงห้าฝน
ช่างผิดคนทนทนคานคิง
ตายร้ายตายดีกททนิง
คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต
กบคไปเป็รื่องปว้างชว้างเดี่ยหมค
ทำประชคชงชงวังเก

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน

เตียนาใจในคอทอเท
ให้เวยชนหัวมัวตาหนามค
ตตเตมเห็นตมณาใจ
มรักตบแกตวกตาบาเชอช
ไมรอคคตคตคตคตคตคตคตคตคตคต
ยงเจบชวาระยาอยไมรหยา
ทำหนาเชยวคยวเชยงเงองงน
แคยกยัยหตยทำนองครองคร
ตือเจ้าหนวดตองทนทน

ทาวตั้นราชประหตาดจิศรผิดदैแหว
จนเปนมตมตมเนนึ่งไป
ครวงอิตบ้นชอชคทอคใจใหญ่
หมายได้ไมแคตวदैทदैเตยว
ตदैคตคตคตคตคตคตคตคตคตคต
ชเกยจเกยวรบแพदैวแม่คตน
ราวกบถกตกลปราชหตยกระตุ
ตั้นทนตั้นรอนจะม่อนปวน
ตั้นตคตตายคานฉน
ถึงตองทนदैวเห็นไมเช้นค

เออะอะไรใจคอคงคืนประสิด
เห็นไม่เป็นเช่นคำราชของศาคร
ขยับปีกแต่วดงนางรงรือ
ไม่เห็นคุณเห็นค่าศาแรง
คิดเคืองขุ่นหม่นออกนอกปราดำต
เขียนให้หลังตายจนคนคอ

คุณนวิ้งกว่าชุดจุดดินหู
ถ้าขมอยจะหยาบคายร้ายแรง
ปากบ่นมนต์หม่อจนคอแห้ง
เหมือนหนึ่งแดงให้มาถักคำขอ
เกรียวกรวดกรวดร้องไห้ของหม่อ
คำทอถบเถาเจ้าคำวรา

๑ ๓๖ คำ ๑

๑ บดินน
ถุกถองค้องพระราชาญา
วงออกนอกวงไม่ยงหยุด
เส่นาในใหญ่น้อยความค้อยชก

หม่อเถาซานชมด้มถดา
ตกประหม่าคำวตั้งนังก
จนส่มุดทงมัตพดัดตก
วงววกเข้าดัดตหันไป

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๑ เมื่อนน
ไปเกยวพานพุดจาเพดาไร
ประหลาดหนอหม่อมตมาปดเด่น
ดำแก่ใจเจ็บปวดอดอชิตริฤทช
พอเข็ดหลตามบาปกรรมทำเปด่าเปด่า บ่นออกดอกตเข้าเจ้าจุก
นึ่งโยกโงกหับบปรับทุกช
แต่เด่นขลุ่ส่าวมาราจร้อย
นำชมส่มส่าวติระวาคระใจ
เดี่ยวแต่ร้ายวากับเดี่ยวเหลือเดี่ยวพ้อ
อด่าให้ดูยออันวอนวง
อันอดเห็นขวเทยวชวทวงท
จะหักโหมโตมเถาเคดาคดง

ท้าวต้นนุราชมาดหมายหาหายไม่
ก็ไม่ได้ตั้งมชมชิต
ทำอะไรไม่เห็นเป็นตักหินด
โทษผิดคิดจะใคร่เอาใส่คูก
บ่นออกดอกตเข้าเจ้าจุก
กับหมุ่มชมนครเส่นใน
หางามคชช้อยเช่นนี้ไม่
เอวให้ด่มนตม่อมพริ้มพริ้ง
คารมรอไม่คิดผิดมพิญ
ไมยอมยงยงรือคยดง
มิใช่ชวควดไม่มก
ให้มรั้งรือมรดกตกกาย

มีชิตีขวางอย่างนั้นแล้วที่ไหน ประเดียดใจก็จะดมอารมณ์หมาย
ครองศรีภักฎษาหาอุบาย ไม่ให้ชอดหายวายนันต์กัเวตา

ฯ ๑๕ คำ ฯ เสรจจ

ตอนที่ ๒ ทำวสันนราชชบตัว

ชวบ มาจะกต่างบทไป ถังพระหตวิไชยเชษฐา
เมือพระคาวสันชวา ในอรารันรมตั้งตุ่มไฟ
จิงคดอกประทุมทเตียงทาย กักตัมกตายนมัวหมองไม่ถ่องได้
พระเร้งตระหนักตกใจ เหตุไฉนฉนเจ้าพ้อ
ทุกชวอนอย่างไรก็ไม่วู จักจะไปเที่ยงตามหา
เม้นมีพบน้องแก้วแวงตา พยาไม่กตัมเข้ากรุงไกร

ฯ ๒ คำ ฯ

ร่าย คิดพตางทางตั้งมเหษ์ ดัรยอตุ่ตานารศรีได้
พิชชตาไฉนงามทรามไวย รับไปตามหาพระคาวี
เม้นพระบิดาบัญญัติชวาม จิงทตคความให้ทรามบทศรี
ตั้งพตางทางเด็จจจรดี มาเข้าที่ดัระดัรงกงคา

ฯ ๔ คำ ฯ เต่มช

๑๐ ทรงเศร็องประดับกายพรายพวรรณ จับพระชวรกเขียงย่างออกข้างนำ
ยกพระหัตถ์มัตการทเวา ทุกเหวดมาท่าทางกตางดง
เม้นน้องของชวอัยแห่งโค ช้วนนำไปให้พมดบประตังค้
เด็จรับออกนอกอังกังจางง เด็จจตรงมาตามมรคา

16/06/2565

ฯ ๔ คำ ฯ เชิด

๑๐ เศษความดีด้อยชอถอมัน
 บันคาตตใจให้โคตตตา
 ทางโกตเดือนหนึ่งมาครั้งวัน
 ไม่พบคนไปมาทางธานี
 แต่เห็นพระชรรคทันใด
 แม่มนพระชรรคของน้องกู
 ชรอยน้องรักเจ้าตักไชย
 ยิงวโยกโคกศัตยพันทว

เทวัญช่วยพิทกษรึกษา
 ย้อยนมรคาพนาดี
 ถึงจันทบราบริตรี
 ภูมตตเดยวเทยวดู
 หยิบได้เจมน้อยเป็นครู่
 เหตุใดมาอยู่กต่างอีกคี่
 ทำไฉนจะพบทรากผี
 ภูมตตเดยวเทยวมา

๑ ๘ คำ ๑

ไอ้ลาว
 ๑๐ เดินพดวงทางคิงถึงน้อง
 ไอ้เจ้าคำว่ของพี่ยา
 พระชรรคคนชวศรคียอมรู
 ชรอยคนฆ่าฟันเจ้าบรโดย
 ใครหนอดำมารถอาจง
 ต่างขพันธ์ชชายกวางปรมาณ
 กุจะทำทดแทนให้แค้นดำ
 ว่าพดวงทางเสด็จจรจรัด

ครวญครวรำร่าร้องเรียกหา
 แก้วตาจะเป็นประการใด
 มาทางอยู่โกตองคี่นำดังไต้ย
 พจงไม่ประดับพบพาน
 แกตังมาจันจงผตามู
 ไม่นานจะได้เห็นกัน
 แต่เนื้อเกิดอทาจนอาดัญ
 ทรงธรรมเทยวแสดวงทุกแห่งไป

๑ ๘ คำ ๖ เพดงเร็ว

ร้าย
 ๑๐ ถึงหาดทรายชายฝั่งชตช
 ด้งเข้ด้ร่วมต่อคอกอดไว้

เห็นคำว่ของรักตักไชย
 พระว่าไรโคกจาจับด้ย

๑ ๒ คำ ๑ โยด

โอบ
 ๑๐ ไอ้วอนนิจาพระน้องแก้ว
 เราไรด้ร่วมคี่พงศัพทช

ทั้งพี่เสี้ยแสดไปด้ด้รรรค
 ได้เห็นกันพี่น้องต้องชชาย

เคยร่วม โศกร่วมทุกข์ทุกซีก	มาตายจากพี่ไปน้ำใจหาย
ไม่รู้เหตุผดคันปลาดาย	จะมีวญมอดวอดควายคัวยอันใด
กรรมแต่แค้นเกล้าตาของพี่เขี่ย	ใครเคยจะช่วยแก้ไข
รำพาด่างทางทรงไต่กาโดย	สอนให้ไม่เป็นตมประดี

๑ ๒ คำ ๑ โยค

๑๐ ครนค้อยคดายววยความ โศกคัศย์	จึงพิศัดพระขรรค์ไชยศรี
เป็นแต่มีวหมองค้องอ็คคั	เห็นทีจะไม่ม้วยมรณา
จึงคังความตัญญอชิฐาน	เดชะคุณอาจารย์ณานกธา
ขอให้องค์พระอนุชา	รอดขพชวาคณคง
แต่เดบ่าบคชคัศพระขรรค์แกว	ผ่องแผ้วต้นเท่าธาตผง
จึงเอานาขารระรดตง	กักตบพนคณองคเป็นมา

๑ ๒ คำ ๑ ตระ วิว

๑๐ เมื่อนน	พระคาวิดมเนตรเห็นเชษฐา
ชนชมกัมกราบกับบาทา	แต่มีวจาว่าไป
คุณของพระองค์ทรงธรรม	พนทจะพรรณาได้
นองนในดเนาเบาใจ	หลงใหลตให้กตติศรี
จึงเต่าความแต่คันจนปลาดาย	บรรยายให้พงถนถ
ครงพนของแค้นแค้นทว	จะตามคตคเกษมนั้นเดียบไว้

๑ ๒ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน	พระเชษฐายมแย้มแจ่มได้
จึงว่าเจ้าพตงพตาดประมาทใจ	พระฤาษีสอนไว้ไม่ยั้งคิด
อนเชษฐชาติขางสารแดงเห่า	ข้าเก่าเมียรักอย่าวางจิตร
ทงต้อย่างมกิตต่างเอาชวศร	เจ้าไม่จำทำผิดจึงบรรโดย

นอชญาอเถาเจ้าเดห์	โหว่พานางไปข้างไหน
จะแก้แค้นแพนทำให้หน้าใจ	ตามไปฆ่าเดี่ยให้ว้อคฉวย
ครัดพดวงทางชวอนชอนชา	ต้องราจรจรตมันผาย
เห็นรอยเกดอหนักตาดทหัดทราย	ดำคณูมันหมายตามมา

๗ ๘ คำ ๗ เพลง

๑ ร้องรอยสูญุหายททายเมือง	ดตเถยวเทียบวธาเดองแตหา
เห็นแต่ทางตงในตงคา	จึงตรองตรักปฤกษาพระคาว
ศิรายยายเถาทรชน	พานางนฤมตตงเรือหนี
นาเซยวหนักหนานาน	เห็นที่จะต้องตงไป
บ้านเมืองทศันจะมออยู่	จะตามดูให้ตั้นตงได้ย
ว่าพดวงทางพากันตดาโคต	เตียบไปริมแนวอนที่

๗ ๒ คำ ๗ เธติ

๑ หตยวันตั้นเตนในบ่าวชฎ	มาตังพัททชวได้ยกรวงศรี
จึงหยดขงชอนชอกชาน	แถวพตจพาทกบนองชวย
ครวงนตอเราจะเขาไป	กตอเกดอชจะไม่เหมือนหมาย
ถาอเถาทรชนคนรวย	รจกทททายจะเดี่ยท
จะต้องทำโดยหนักหักหาญ	รบราญค้ำตอไม้พอท
จะบ้องบตกคศัพทให้ตบต	ให้ได้โดยตคด้วยปรีชา
พิคตจะจำแดงแปดงองค์	เปนตาศศตงค้มาแต่บ่า
จะแปดงตอเจ้าเท่าตักกะตา	อยู่ในยามพียาจะพาไป
ว่าแถวหตบตาคตงตค	ตามตทชือาจารย์ด่อนให้
โอมอ่านพระเวทเรื้องไชย	จำแดงแปดงไคคิงจินดา

๑ พืชายกตายเพ็คเป็นตบศ ทรงพรตงดงามนั้กหน้า
 พระคำว้ดงช้อนภายา ชุ่ยไหญ่ยามเชษฐาทันใด
 ครนเดรี่จ้ดมคิตนิมิตรกาย ถือไม้ท้าวคระพายยามไหญ่
 พัดชนนบกบ้องหน้าคดาโคต เดินไปตามครอกนอกภาวา

๑ ๔ คำ ๑ เชิด

๑ เทยว้ดบ่แดงหวงจะพ้งชาวด ประชาชาวเรือกจ่นถ้วหน้า
 ใม่รู้เหคุผดคนพุดจา จ้งหยุดอยู่ย้งคำต่าน่าเวียงไชย

๑ ๒ คำ ๑ เต็ม

๑ เมื่อนน ท่านท้าวด้นพระราชเปนใหญ่
 ดงแต่ไตจันทสุตยาใจ มาไว้ในทมณเทษรทอง
 ดัดแค้นรักใคร่ไหลหลง นางใม่ไปดงประคิพพิชให้ชดช้อง
 พระครวญควำดำริห้คริครอง ไฉนหนอนอดตองจะเอนดู
 ทำเด้นห้เด้ห้กตักห้ตายดั่ง นางยั้งตำว่าน่าอดตุ้
 สันตำหรับตำราวิชาคร เพราะกายกแก่เกินขนาดไป
 จำจะหามุน่ญาช้ดีทช้ ที่เรื่อฤทช้ชุบรูปเราเสียใหม่
 ใไห้หน่มน่อยไ้ธภายาใจ เห็นจะไ้เรยชมด่มคิต

๑ ๘ คำ ๑

๑ คำริห้พดางทางมับญา ครดีตั้งเด้นาคนสันนิท
 จงคชของรองป่าไ้ทอพิศ หามุมวิถยาคณ
 จะให้ช้บรูปกแก่ชรา เปนหน่มน่อยไ้ธภ่าพั้งแรกวัน
 ถ่าด่มคิตกัถยาคารุญ จะแทนคุณแบ่งเมื่องให้กัณ

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ มัตน

เด่นารับตั้งขมขมน

ถวยบังคมตาออกมาพด้น

แยกกันบ่าวร้องรอนบรู

๑ ๒ คำ ๆ เจรจา

สามเต้า เมื่อน

พระหัตถ์ไชยฤกษ์

นั่งอยู่ในศาลาริมชาน

ชักประคำทำที่เคร่งครัด

เห็นเขาบ่าวร้องมาตามถนน

ประหลาดตอข่มคนแออัด

เงยหน้าหงพงนงมรยต

มิได้ครัดว่าชานประการใด

๑ ๔ คำ ๆ

ร่าย มัตน

เด่นคิมของร้องมาโกด

เห็นพระผู้เป็นเจ้ากเขาไป

หยุดยงนง ใหวดนทา

แต่บร่าได้ไต่ตามพระคาบค

ทรงพรตงดงามเป็นนักหนา

ไต่เรียนร่าบำเพ็ญภาวนา

รู้วิชาขบค้อมงฤไ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อน

พระฤกษ์ได้พงยงตั้งไต้ย

แกต้งทำตำรวมจิตจิตใจ

มิใคร่จะพดจาพาท

กะทังไคกะแอมแย้มเขอนถาม

เหตผลตคณความอย่างโรน

จะชบคัวใครเป็นโรม

ความรตั้งนเราเรียนไ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ มัตน

อามาตยสมมอชณาไศรย

พงพระมนกตใจ

กราบใหวดเการพนบ้น้อม

จึงบอกว่าท่านท้าวเจ้าภารา

ไต้นางจันท์สุดถามหอม

เกยวพานพดจาไมยนิยอ

คิวยท้าวเธอแก่หังอมนมิ่งดงาม

จึงตรัสใช้ให้พวกข้าพเจ้า

เทยวคิมของร้องเป่าไต่ถาม

จะหาพระมนุชพรหมถน
แม่นาง โคมยงปดงรัก
พระองค์ทรงญาณชาญไชย

ชুবรปให้งามพึงใจ
ทรงศักดิ์จะแบ่งสมบัติให้
ชুবได้ช่วยเข็นคัมภีร์

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน
รู้ว่าจันท์ดีคานาร
นึกขมน้องดีไก่ออยู่ในจิตร
จำกูจะแก้เผ็ดพระยา
คิดพธางทางว่ากับเด็น
ถึงอายุแก่เจ้าตั้งเท่าไร
รบไม่พอใจคอกขอกตัวคน
เมตตาตวงมันกตัญญู

พระหฤไชยฤกษ์
ไมยนัดด้วยท้าวเจ้าธรา
สุจริตรักผิวเป็นนิกหนา
ตวงฆ่าเตี้ยให้มันบรโดย
เป็นไรรบพอจะรบได้
จะชบให้ห่มน้อยหน้าเขนดู
แต่ได้มานิมนศักดิ์จันอยู่
จะอุปถัมภกคาวชกม

๗ ๘ คำ ๗

๑ บดินน
จึงพาผเป็นเจ้าเขาบรี

เต้ณาเชือกอพระฤกษ์
ยนิคเดินคองรบมา

๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ ครนถงวงไหยงหยดอยู่
ตั้งน่ายใหญ่ดีโคตคตา
บังคมทุดเถตงแจ้งเหตุผต
จะตั้งมหวังตั้งหนงมโนรต

ที่ทมิรมประคข้างนำ
เข้ามาเฝ้าองค์พระทรงยศ
คามกระแต่แต่ต้นไปจนหมด
เพราะพระดาบศ้องคน

๗ ๔ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน
มาคตอรบขบตีพระมน

ท้าวตั้งนุราชเกษมศรี
ให้ชนนงยงทแทนรัตน

พระเคารพนบนอบนมัสการ ประเคนพานหมากพญเถด็จ
ร้องเรียกเสนาเข้ามาพัด ปฏิบัติด้วยดีจากพระอาจารย์

๗ ๔ คำ ๗

๑๐ แล้วครัดปราไต้ต้นหนา ด้วยวาจาต้นทรวงอ่อนหวาน
ทุกวณนมุระว่าคาญ ๕ เกยพานผหญิงเขาชิงชัง
เพราะแก่งอ้อมผอมชบุรปร่าง แก้มคางไม้ครัดเคร่งเปด่งปลั่ง
พันพางห่างหกระยำมิ่ง ถอยกำลังพดั่งตงมากมาย
ถ้าพระองค์ช่วยชบุให้หนุ่มได้ โภไคยไโฮสัตว์รยจะบันถวาย
ทรพียสิ้นตั้งไดไม้เตี้ยตาย แแต่ดมหมายหนุ่มงามกัตามที
หวอดนางจันที่ดูจะการุญ กัเพราะได้ฟังบุญพระฤกษ์
ซึ่งจะชบุรูปโคมโยมน ๕ ตองตงกัจพิร้ประการไค

๗ ๗ คำ ๗

๑๑ ๕ ๕
๑๒ ๕ ๕
๑๓ ๕ ๕
๑๔ ๕ ๕
๑๕ ๕ ๕
๑๖ ๕ ๕
๑๗ ๕ ๕
๑๘ ๕ ๕
๑๙ ๕ ๕
๒๐ ๕ ๕
๒๑ ๕ ๕
๒๒ ๕ ๕
๒๓ ๕ ๕
๒๔ ๕ ๕
๒๕ ๕ ๕
๒๖ ๕ ๕
๒๗ ๕ ๕
๒๘ ๕ ๕
๒๙ ๕ ๕
๓๐ ๕ ๕
๓๑ ๕ ๕
๓๒ ๕ ๕
๓๓ ๕ ๕
๓๔ ๕ ๕
๓๕ ๕ ๕
๓๖ ๕ ๕
๓๗ ๕ ๕
๓๘ ๕ ๕
๓๙ ๕ ๕
๔๐ ๕ ๕
๔๑ ๕ ๕
๔๒ ๕ ๕
๔๓ ๕ ๕
๔๔ ๕ ๕
๔๕ ๕ ๕
๔๖ ๕ ๕
๔๗ ๕ ๕
๔๘ ๕ ๕
๔๙ ๕ ๕
๕๐ ๕ ๕
๕๑ ๕ ๕
๕๒ ๕ ๕
๕๓ ๕ ๕
๕๔ ๕ ๕
๕๕ ๕ ๕
๕๖ ๕ ๕
๕๗ ๕ ๕
๕๘ ๕ ๕
๕๙ ๕ ๕
๖๐ ๕ ๕
๖๑ ๕ ๕
๖๒ ๕ ๕
๖๓ ๕ ๕
๖๔ ๕ ๕
๖๕ ๕ ๕
๖๖ ๕ ๕
๖๗ ๕ ๕
๖๘ ๕ ๕
๖๙ ๕ ๕
๗๐ ๕ ๕
๗๑ ๕ ๕
๗๒ ๕ ๕
๗๓ ๕ ๕
๗๔ ๕ ๕
๗๕ ๕ ๕
๗๖ ๕ ๕
๗๗ ๕ ๕
๗๘ ๕ ๕
๗๙ ๕ ๕
๘๐ ๕ ๕
๘๑ ๕ ๕
๘๒ ๕ ๕
๘๓ ๕ ๕
๘๔ ๕ ๕
๘๕ ๕ ๕
๘๖ ๕ ๕
๘๗ ๕ ๕
๘๘ ๕ ๕
๘๙ ๕ ๕
๙๐ ๕ ๕
๙๑ ๕ ๕
๙๒ ๕ ๕
๙๓ ๕ ๕
๙๔ ๕ ๕
๙๕ ๕ ๕
๙๖ ๕ ๕
๙๗ ๕ ๕
๙๘ ๕ ๕
๙๙ ๕ ๕
๑๐๐ ๕ ๕

16/06/2565

๗ ๓๐ คำ ๗

๕ ๕
๐ เมื่อนน

งวยงหงโตด้วยใจเบา
จงครัดตั้งเดินขมขมน
ชุกหลุมตุ่มใส่อกค

ท้าวต้นนุราชคนโหดโหดเฉา
ไม่รู้เท่าแต่หักทพระมน
จงเกณฑ์ทกันบนบงกาท
เราจะตงพรชูปตัว

๑ ๔ คำ ๑

๐ บคปน

รับเร่งชอกมาด้วยความกตว
บ้างชคหลุมตุ่มพันใต้ไฟ
บ้างบคบุเตือดำตาดตาดเพดาน

เดินารับตั้งพระอยหัว
บอกกันทุกทวพนกงาน
แตวมกไม่หตคมีนหม่นม่าน
ทำตามภบาทบญชา

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนน

จงชำระสระตั้งรงคก
ทรงตั้งพักบักครนาวชาวดออด
ครนเจริจตมคคคจคตบอง

ท้าวต้นนุราชวังทรรษา
แตวทรงผาพินชาวเขยนทอง
เข้มชคคาคคกคตยตยตยตย
กเของย่องเข้าไ้ในม่านบัง

๑ ๔ คำ ๑ เต็มอ

๐ เมื่อนน

จงจุงทาวกวาชนบนบตตงก

พระญาชชนมดมหวัง
ต่อนโทนงผนหน้าเข้าหาไฟ

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

ตูกตตงคตงคคคจ
เอออะไรให้นังริมคองเพตง
มันจะงามมิงามกก็ตามท

ท้าวต้นนุราชร้อนเหตุอจนเหงอไทด์
แต่ว่าทนไม่ได้พระมน
เนื้อหนิงจะปกอเบงเต้ยแตงน
เชนนแตงเห็นไม่เป็นการ

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

ใจคอห่อเหี่ยวไม่ทันทาน

แต่ถกร้อนนิตหนึ่งก็ถอยหนี

รกระนชครานชบุทาด

พระคาบศัยมพตางทางว่าชาน

จะทำให้เสียการเสียทรงครา

นฤยงจรมี่เมียดาว

เอออะไรใจราวกับปตาชิว

๑ ๔ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น

ผู้คิดจะคิดบิดพด

ขาดไฟในหลุมเหตอกำดง

ถ้าเม้นพตคตตุงตงตรงชคค

อย่าเพื่อโกรชไปรดเกิดพระอาจารย์ช่วยคิดชำนยักหาตำราใหม่

อย่าให้คองกองพันได้ไฟ

ทาดัดนุราชฟังว่าทำหนานว

จึงนบนวดอนว่าพระมน

ทงทงหมนนภพระฤษ

ราวกระตอกอวิจ้เป็นจุนไป

จะไม่ได้เจียวฤาพระดีทธา

๑ ๖ คำ ๗ เจรจา

๐ เมื่อนั้น

ฤท้าวไทไม่เชื่อวิชา

ว่าพตางทางหีบเอาชฝง

เปนรูปคนเดรัจตุรพนบพต

เราจะชบุรปนคด้วยเวทมนค

ท้าวจงฝินหงนงหตบคา

ว่าพตางทางทำเดห้กต

แถวมตกรบปนนทท

จึงเอาพระศาวออกจกรกยาม

นงแทนรูปนไวทนไต

พระฤษได้แต่รังแกตงว่า

จะให้เห็นแก่ตาเสียด้วยกัน

มาเคตาคตงคอคคตประคชฐบ

ให้ทาดัดนุราชทคค

ให้เป็นคนนารักหนักหนา

อย่าฝนแปรแตมาชางน

ปากบ่นมกรกรรมทำชอ

คกตางชคคตตายไป

จะให้เห็นตมคความว่าชบุได้

ดกคให้พระยาตมคตาค

๕๒
๑) เมื่อนั้น

หมายว่าารปณไม่ทนร
จึงนิมว่าากับพระมน
จงไปรดช้วยชูปช้ำด้วยอาคม
โยมจะไปนั่งอยู่อย่างเก่า
แต่วดุกเข้าไปโกตอกค้

ท้าวตันนุราชเขมน้อยอยู่เป็นครู่
พิศดังามประกอบชอบอารมณ
แต่อย่างนิงกามเดี่ยพิกม
ให้ได้ภาน่าชมเหมือนรูปน
ถึงรอนเราเท่าไรไม่ถอยหนี
ภมณนงพมมมอ

๑ ๒ คำ ๑

๕๒
๑) เมื่อนั้น

แกดงหยิบเอาพดบตกระพือ
แต่วเดินเวี่ยนจนบ่นบริกรรม
ไต่ทผลกท้าวเจ้ากรุงไกร

พระตบค้เห็นท้าวเชอเชอถ้อ
ให้เพดงฮ้อตมหวังตั้งใจ
จึงมมพิมพำเข้ามาโกต
คะมำม้วนตงไปโนอ็คค้

๑ ๔ คำ ๑ เขตนี้ง โอด

๑) เห็นม้วยมดคคคคอยู่ในหลุม
ทรากค้ฟโทรมต้นกยนค้
จึงให้นองแต่งองคทรวงเคือง
แต่วตั้งคนช่างนอกออกไป

เขาพินดุมได้เข้าเหมือนเผ่า
ท้อยที่ลรวดต้นค้ดำราวญใจ
แทนท้าวเจ้าเมืองทมววยใหม่
เร่งให้ระโคมชันบคิน

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑) บัดนั้น

แควตงชกงส์ตาดคนค้

พนักงานลิ่งค้ค้ค้ค้
ประโคมชันองมณน

๑ ๒ คำ ๑ มโหรี

๕๒
๑) เมื่อนั้น

จึงดำเนินเดินตามพระนงน

พระฤกษ์ปรีค้เปรมเกษมต้นค้
ออกจากม่านกนเมทนชา

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑ ขนยงพระโรงรัตนบุรี
พร้อมหมู่อำมาตย์มาคยา

นั่งเหนือแท่นมณฑลข้างหน้า
เข้ามาเฝ้าเห็นแน่นไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดิน

เห็นพระองค์ทรงโฉมประโตมใจ
พิศโฉมไม่เสียแต่สักตั้ง
ค่างบังคมชมโฉมพระราชา
บ้างชมวิทยาพระอาจารย์
แซ่ซ้องร้องอำนวยอวยไชย

เสนาข้าเฝ้าน้อยใหญ่
ตั้งศโตแตกไม่พริบตา
งามจริงยิ่งมนุษย์ในใดเหล่า
ถ้าคณิว่าท่านท้าวเจ้ากรุงไกร
เขี้ยวชามุขบุบแก่เป็นหนุ่มได้
ข้ออองคองไปทุกคฤคน

๑ ๒ คำ ๑ เสรจ

๑ ขำปี เมื่อนน

จะทักทายเสนาตามนค
จำจะพดยอ้นยอกहतอกดวง
คิดพดางทางครัดประภาชไป
ใจจิครคิดเพื่อนไม่เหมือนเก่า
ใครเป็นที่หมั้นขุนมุนาย

พระควาหงคิดขัตดิน
ไม่รู้จักตั้งกคนกัจจใจ
มิให้คนทงปวงตั้งได้ย
เราชบศวใหม่ยังไม่สบาย
ดิมบรรตชาเฝ้าทงหลาย
จดหมายรายชอมาให้เรา

๑ ๒ คำ ๑

๑ รำย
๑ แต่วดแต่รงแกตั้งว่ากับตาศ
ตั้งต้องวันตามวันพอบันเทา
ว่าพดางทางชวณพระฤกษ์
ยุรยาครเขียงย่างเข้าข้างใน

นิมนคังคชยูก่อนผู้เปนเจ้า
ให้ใจคอกงเก่าจึงค้อยไป
ตงจากที่แท่นของมืองใต้
ใต้ไคใต้ให้เหมือนเจ้าธานี

๑ ๔ คำ ๑ เต็ม

๑ เมื่อนน 16/06/2565

๑ มาคยวิบแต่คัจพระดำมี

นางคันชมาดิมเหษ
อยุที่ตวากนชนใน

เห็นพระดาวตำเนินมา
 น้อยฤรปร่างข้างกะไร
 หมุ่มน้อยนำวิกหนักหนาหนอ
 ท่วงท้อครออ่อนตมุน
 จังวงออกไปรับถึงดับแด
 ชม้อยชมายชายคกรวงไย
 กราบถวายเป็นภักตมชมนโณมัว
 คุใหม่ให้ประ กอบชอบอชฌณา
 เห็นพระเฉยเชื่อนไม่เขื่อนทัก
 แกตั้งทำเต็มและกระแสะชิต
 นิจาเขยพระทตกระหม่อมแกว
 ไม่ผินภักตรทททายพคจา
 เมื่อทาวหมุ่มชาดำวครวณน
 เดียวนมาตเห็นเชนคาง

ดำคัญว่าท้าวผัวชบตัวใหม่
 งามถ้าเหตอใจเจ็ยพอกคุณ
 ปากคอคควตาเหมือนหน้าหุ่น
 ให้ว่าอุนพิศวาค์เพียงชาตใจ
 จะเจ็ยมตงว่าแก็กหาไม้
 ยมใหญ่ยมนอยดตยหน้าตา
 ช่างชบตัวใหม่เหมาะเป็นนักหนา
 กัตยานิยมตมคิต
 ความรักยมน้อมมาตคิต
 ตบึงตมตคตจวิตคิริยา
 ตมเม็ยเส็ยแตวกระมังหนา
 ฤาเห็นแกชราจะหย่าร้าง
 ตัญญาถันว่าไม่ทิ้งชว่าง
 จะพคกับเม็ยบังเป็นโรม

ฯ ๓๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
 นกในใจพตางนางคนน
 ท่วงท้อเถามใช้ชว
 จะเต้เต้รังแกตั้งทาทททาย
 เห็นนางเขามาว่าจจ
 เมินหมเด็ยมโคเขาโกตชค

พระดาวชวดยเชนเมินหน้าหน
 จะเปนมเหษ้แตวคธา
 หน้าเป็นเด่นตจใจหาย
 คคิตอายอดตไม่วฤท
 หนาบคิตชเก็ยจเกตยคจวิต
 แตวตคิตดาบคให้ตอบคความ

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน 2565
 ตีกายยาควนตวนตาม

พระฤาษ้เต้เต้รังแกตั้งรองห้าม
 เตินตามคิตพันกระหนนง

ท้าวเชอพังซบศวใหม่
ชะข้างข้าเดื่องเยองยัก
ฉวยกระไรไม่วั้นะดีกา
บอกให้รศวแต่หองที่

หองโหดตูกเมยไม่วั้นจัก
จระวดีถุกจุมกหักเดี่ยดักที่
แต่ด้วย่าติโทษโกรชญา
ถ้าเม่นมิพ้งห้ามก็ค้ำใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน
คำตวงนแตกภูวไผ
ไต้ยั้นพระสีทธาเชอรองห้าม
หยดยงรงรอไม่วั้นจระวดี

นางคั้นธมาถ์หองโหด
รักใคร่รูปโฉมโนมพรรณ
นางด้เห็นเชนชามคิดพริ้น
แตวดเดียวไปย่นตนหนาไว

๑ ๔ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน
คำเนนดินหน้นางไป

พระศาวเคอองชัตอชมาไศรย
ช้นดู่ปราวคำทไชยโพชนต์

๑ ๒ คำ ๑ เพง

๑๑ นิ่งเหนือแท่นรศนชววาศ
พระชายเนครตทวทุกศวคน

ด้าวต้นนมหมอบกรานชย้เกตอถนถ่น
ไต้กตมิให้ใครถินใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ บคินน
คำคัญมั้นหมายว่าท้าวไท
น้ารักน้าชมคณดิน
รูปว่างรักคณหม่มพอแพ
นางก้านตบรรดาทไปรดปราน
ชมายชม้อยคชยรับไผยนา

ก้านตนางค่างคนไม่สงได้ย
ซบศวมาใหม่เป้นเพียงแท้
ศารพินดักว่าเม้อยงแก่
พิศวงหองแต่ไม่วางคา
ค่างคตานเข้าไปเฝ้าจะเอาหน้า
เส่นหาทวงชรรวมพทว

เหล่าพวกเจ้าจอมหม่อมอย่างาน เขาไปตงเครื่องอาณพานพระศรี
 นางบังขู่อย่างพชน ท่วงที่ท่างองใโนเข็ด

๗ ๘ คำ ๆ

๐ บดินน

แอบประตคองคพระทรงฤทธิ
 เฝ้าเขมนเห็นทุกกมนตง
 ผิตท่างองท่างทาวเจ้าชาน
 นผวนางจันต์ดูตายาใจ
 บึงแ่งยงคะแคงคาต
 เห็นท่างขยบกับพระเพดา
 ตกใจคิดว่าจะฆ่าต
 ครนไม่รอดเห็นวอดวาย
 ถึงอัยไปกไม่รงเรือง
 ท่างจะเขยนจะรบกับนบหาย
 คิดพตางต้อนให้ไปมา

ยายเถาที่คประต่าทประทตาดจิตร
 ยงพิคยงเหมือนพระคาว
 โกรชขงเขนเขยวอยเจยวน
 ขยบหนถอยหลังบงประต
 จำได้ประจกษทกเทอย
 จะเตนถแถวกระมิงครน
 กตวตายายเถาขยคหน
 ดวยคตมตภมแค้นเคอง
 ถาแมนมตายกคางเหลตง
 จะมีแต่เคเคองเวทนา
 จะไปโจนนำตายเดียดก่า
 เซตนามุกนำตาพุมฟาย

๗ ๑๒ คำ ๆ โยต

๐ เมื่อนน

คิดแค้นอเถาแถ่นร้าย
 จะผูกเขาเขยนขบับบร้อย
 ทงเจตโคตรเค้ามเท่าไร
 ครนจะฆ่าตเคยวนเถา
 จำจะตคตไว้ให้หายวัน

พระคาวตาดเตอดไม่เหตตหาย
 มาตหมายจะทำให้หน้าใจ
 คบค้อยให้หนักหนาไม่ปร่าได้
 จะตคหวเดียดไม่ไวมัน
 พวกเด่นาข้าเฝ้าจะหวาดหวอน
 บองกันควนควมให้งามต

คิดพาดทางตั้งเปรยไป
จงไปบอกจันท์สุคนธา

กำหนดในใครชอบกับโฉมศรี
เชิญนางเทวให้ขึ้นมา

๑ ๘ คำ ๑

๑ บัตนน
ซึ่งกันรับตั้งบังคมตา

กำหนดนางต่างคนจะเอาหน้า
รับมาปราดาทางโฉมยง

๑ ๒ คำ ๑ ชุบ

๑ ครนถึงจึงเข้าไปทูล
บัตนฤๅช้ชุปพระองค์
ถึงแม่จะเป็นมเหสี
ภวไยยคิดถึงคณิงนัก

ว่าพระนเรนทร์ผู้ตั้งตั้ง
รบทรงไธ่ภาวนารัก
ไม่เสียทั้งงามตั้งทงยศศักดิ์
ให้เชิญของคณิงตักษณได้ตั้งไป

๑ ๔ คำ ๑ เจริง

๑ เมื่อนั้น
จึงข้บนางกำหนดทนต์
ให้พระอินทร์ลงมาเขี้ยวเขี้ยว
ไม่ขอพบขอเห็นเช่น
ว่าพดวงนางผินผ่นภักตร์
ชตเนตรพุ่มพองนงไย

จันท์สุคนธาเคื่องชดอช้ฉมาไครย
ออกไปเสียขยามาพาท
ก็ไม่ได้ยวแดดขยามา
จะตั้งมอช้ชดอช้ไป
คิดถึงผวิรทกร้าให้
ทรามไวยช้ชอทรวงเข้าไค้

๑ ๒ คำ ๑ โยค

๑ บัตนน
เชิญเจ้าตั้งไปเฝ้าพระกุ่ม
แม่อย่ารัญจวนครวญคร้า
ปตบโยนเท่าไรไม่ไปเตย

กำหนดในเจ้าโฉมนางโฉมศรี
จะได้ตากขากคันะทรามเซย
จงแต่งองค์ตั้งหน้าตั้งว่าเซวย
ฟ้าผีเกิดเขี้ยวหน้าคั่นใจ

บรรดาฝูงกำหนดชวณกันปดอบ นางจะตอบวาทาห์หาไม่
ต่างคิดซัดต้นเป็นพื้นไป บังคมไหว้แล้วรีบกลับมา

๑ ๖ คำ ๑ เธิด

๑ ครนถงจ้งทตพระโถมยง ซ้ำไปเชียวของคชนิษฐา
ช้อนวอนเท่าไรไม่ไคดคดา เผ่าไค่กาครวญคร่ำรำไร

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระคว่ำฟังแจ้งแแดงไซ
มิได้ว้าชานประการใด ภาวไผ่ยหนึ่งนั้กครักครา
จำจะไปเต้าโถมโถมงาม ให้รู้วาฟ้ตามมาหา
คิดพดตรงทางช้วนพระดีททา ต่ดามาปราสาห์นางเทวี

๑ ๔ คำ ๑ เพดงซ้ำ

๑ ครนถงจ้งเห็นพระน้อกรัก กรรแแต่งชบภักศรช้อยในท
นงดงกับของคพระมนั้ แด้วพาที่ตู่ทำนงดองใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ ชาติ โถมเขยโถมเจดดา น้จะเผ่าโกรชขงไปถ้งไหน
๑ พ้มาหาน้องถ้งห้อยโน เอออะไรไม่ผินมาพดจา
เม้นพเถ่าแก่เหมื่อนแต่ก่อน จะเคื่องซัดศัตรอนกไม่ว่า
บดินนมณฑพระดีททา ช่วยชบพียาเป็นหนุ่มแด้
รปรงามนั้กหนาไม่ว่าเด่น ต่มเป้นคู้ครองกับน้องแด้
ยคค์ักค้ประเสริฐเพริศแพร้ว เห็นแวงวนนิดาจะปราณี
ถ้งรปร่างผัวเก่าที่เจ้ารัก ไม่กะไรกันั้นนั้กะโถมศรั
จ้งผินผินหันหน้ามาชางน คู้พ้ให้เห็นก้เป้นไร

กลัวแต่คุณแม่เขี้ยวนางโฉมยง
ว่าพดางทางทำกระแอมไอ

จะตองจิตรพิศดวงหลงโหด
แย้มยิ้มตะไมไปมา

ฯ ๑๐ คำ ฯ

ร้อง ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
ตั้งคัญว่าท้าวเจ้าภราธา
ให้เคืองขุ่นหนหันผ่นหงัด
๕ ๕ ๕ ๕
ชครานพวงนงยกกนพด

จันทศูตาไต้พวงนงกมหนา
กตยามไต้ประศิพทช
แคนคงขงขงต้งต้งต้ง
ต้งหัดต้งต้งต้งต้งต้ง

ฯ ๔ คำ ฯ

๑) ๕ ๕
เมื่อนั้น
จึงเต้เต้งเต้งเต้งเต้งเต้งเต้ง

พระคว่ำเห็นนางยังต้งได้ย
หวังจะให้โฉมครุรรักความ

ฯ ๒ คำ ฯ

ไอโถม เจ้าเอยเจ้าพี่
๑) พี่ต้งแต่นทรมาพยายาม
ตามใจสารพัดไม้ขัดขง
ยากที่ตรองต้งกนถนยม
น้อยถุเต้งเต้งแรงรักไคว
ตวงถนความต้งภักตธา
แยบยนต้งกตใหม่ไชชัว
ต้งมคเนนถนางชางอุบาย

ไม่พอที่จะต้งเทินเขินชาม
เพราะนางรูงามทรามชม
ถนอมนถองตองจิตรต้งนถน
เหมือนเส่นผมบงภเขาเตกา
ชอบใจเจ้านถกชนิษฐา
แต่มายถนยถกยถกยถ
ชาผถเต้งไต้ต้งใจหมาย
จะพุมพายชตนาถยว่าไโร

ฯ ๘ คำ ฯ

ร้อง ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
กมหนานถนอยไม่คู้ไป
เรื่องราวถต้งต้งต้งต้งต้ง
ต้งต้งต้งต้งต้งต้งต้งต้ง

จันทศูตาต้งต้งต้งต้งต้ง
พ้งเต้งเต้งเต้งเต้งเต้งเต้ง
ต้งต้งต้งต้งต้งต้งต้งต้ง
ต้งต้งต้งต้งต้งต้งต้งต้ง

ครนจะว่าพระคำวี่มัวแก้ว	ตายแล้วจะตามมาทีไหนได้
คิดดวงทางทรงไศกาไทย	ทรมไวยช้อนุระประปราน

๑ ๒ คำ ๑ โศค

๐ เมื่อนน	พระมน่มัจจรถคตตั้งดาร
จึงเต้าโตมโถมเฉตาเขาวมาตย์	จงคำวิหัตริการก่อนเป็นไร
เลี้ยงท้าวครวากแก้วกับเคียวน	มารศรีพึงเห็นเป็นไหน
เคยไต่ยนกับหูกกับใจ	ไม่จำได้ฤเจ้าจึงไต่ก
อยากมภักศรเศวตวิษยชะหอยจจร	จงตรปนิมิตฤษี
ถึงไม่เหมือนกันเม้นพระคำวี่	จงเตตภมให้เต็มตา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน	นางโถมยงตั้งไต่ยเป็นนั๊กหนา
พดวงขมายชายคพระราชา	เหมือนองคภักศาตำมี
ยมเยอนเหมอนต้นทกตั้งด้รพ	ดารพันพิศตถอนถ
มันคงนองคพระคำวี่	ภมไม่ตายตามมา
พระดาบศองคนอยุทไหนด	ฤเชษฐาภูวไนยกระมังหนา
จะถามไถ่ให้แจ้งถัจจา	กัตยาประหวจนครนคร้าม

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน	พระมนูเห็นนางระคางขาม
จึงขยดเข้าไปโถดโถมงาม	แต่ถกระขิมบอกความแต่เบาเบา
น้พระคำวี่ฤมิใช่	ยังหลงให้ตจิกบ่กอยุอีกเต้า
ตำมันคงแล้วนงเยาว์	มิใช่ถ้ายถ้าวทรตักษณ
จึงแจ้งตามความดับแต่หงน	ทุกตั้งด้รพพรณาให้ประจักษ์
เจ้าอยาดเห็นเม้นภักศร	จงทายทักพุดจากกับตำมี

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อน

ฟังพระดีททาพาท
กราบตงกับบาททงตององค
เพียงจะพินาศชาติใจ

นางจันทสูตตามารศรี
เทววิแจงไมแคงใจ
ไฉนยงครวญคร่ำรำให้
ทุดขอใภยภักดา

๑ ๔ คำ ๑ โอด

โอ้ โอ้พระทุดกระหม่อมของเมียแก้ว เมียหนีตแดวเป็นหนักหนา

ไมรักตอเถาเจ้ามารยา
ยิ่งคิดยิ่งแค้นแค้นใจ

อนว่าไคตามเอาความตบ
มันไคหนักหนาน่าเดียงตบ

อกเมียดงพระเมรุเอนทบ
ร่ำพตางนางทรงไค
เชษฐาตบศตตใจ

แต่นงนบคนอนจะบรโดย
พระควาไคกศตยไมกตงไค
พตอยรำให้ไมเป็นตมประต

๑ ๒ คำ ๑ โอด

ตอนที่ ๓ นางคณธมาลีชนเฝ้า

๕ ๕
๑ เมื่อน

รู้ว่าจันทสูตตานารี
นางไคแค้นชตกตตคตม
นงนงหนาบงรำพงคต
หมายไคตดวยกำตงยงตาง
ตวก็เปนไคตไปรดปรานมา
จำจะชนไปเฝ้าพงค
๕ ๕ 16/09/25๕๕
เมียนอยเมยทตวงทวงท

นางคณธมาตมเหษ
ชนตตดวยองคพระทรงฤทช
เหมอนบ่าหลงคตงคตมเคตมจิต
อไคจถรรวมันจะบิตประตค้ำ
เห็นที่ทาวเธอจะรักหนักหนา
คตงจะคตดเมตตปราน
จะเปนอยางไรอยไคให้
ชางไหนไคจะคตคกวางน

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ข้อบาททวบดีดีไม่มีอาย
เห็นมันจะมันหมายเอาว่าผัว
คิดทริยาเป็นบ้ายอ
ซ้ำเดอคงคี่เมียขวัญจันท์ดีคา
ท่าเมินแต่ยมได้โยตี

พระคาวนักในใจหมาย

มาเขี้ยวจนชวณชายได้ดังคอก
จึงแต่งคัวเต็มประดาชนมาต่อ
นำหอร่อน้อยถุณนชนดินท
แถวแถวคาวพระฤกษ์
จึงชคขวานว่าคาวญใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ลึกคองค่อนชวแต่ดว่าไป
เจ้าจงทหายทักแต่ยลึกนิต
ถึงเถ่าแก่แต่ยงไม่เก็นการ

พระคาวค้อคยมมใครได้

อ้อจรรโรมันจะทำให้ราคาญ
บ้องบิตออย่าให้ความฟุ้งชาน
จงคิดอ่านหว่านต่อมไว้ให้ตี

๑ ๔ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

จำเปินเห็นชอบท่วงท

พระคาวโตพงคาวศัพ

จึงมีวจาปราไถ่นาง

๑ ๒ คำ ๑

ชาตรี โคมเขยโคมเฉตา

๑) ยนอย่นนโยไซททาง

ด้าตะวณต้นทนากับอาจารย์

คิดว่าค้อเวลาเย็นเย็น

๑) เจ้าชนมาถนียงคินท

๑) น้อยถุณนชนเชิงทริยา

๑) แต่งคัวเต็มประดาหน้าเปินนวด

๑) ขอบเชิญนางเมือหุดองทอ

เปินไรเจ้าจึงตั้งเคินเห็นห่าง

แต่ก่อนนางนึ่งอ้อยไม่เคยเปิน

เจ้ามานานแล้วฤฎไม่ทันเห็น

๑) จึงจะไปพดเต้นเจรจา

๑) ขอบใจไม่พักถงไปหา

๑) คตะด้าวดิบห้าดิบหกปี

๑) เหมือนจะชวณให้ชนใจพี่

๑) มานงบพนนดวยพชาย

๑ ๗ คำ ๑

๑) นำเขยนำหัวรว
 แต่ก่อนร่อนชะโร้กไม่เคย
 ถึงวรวกเมยก็ร่อยต้น
 เมื่อทำวแก่ชราเคยมาไป
 ปรำวงกระจ้อยร่อยน้อยถุั้น
 นองนแก่ถោยยาเฝ้ากวน
 ด้ารพัดเฝ้าฝไม่ต้มประกอบ
 ชปรัยศอตุตไม้ค

ช่างยกยอนักหนาเจ้าข้าเอ๋ย
 มาเขาระเขยยมพรวมนำอายุใจ
 จะแกตงตอพอให้กินเข้าได้
 เคยจนชบตวใหม่เป็นหนุ่มนวด
 ผิดก้นกับเก่าตักเก่าตวง
 ไม่ต้มควรรเคยงค้ววยกม
 แก้มตอพบหักน่วยคิด
 อะไรหนาซงทำซงตาย

๗ ๘ คำ ๗

๑) นำเขยนำด้รวด
 ถึงว่าเถาแก่กัแต่กาย
 ความกำหนัดดีตรกับบรุษ
 จะอตุตร้ายอายุใคร
 เมอครั้งยังแก่ชยด้วยกน
 เคยจนกมไซ้จะตะเตย
 พจะชวยอชอนวอนพระมุน
 จังจะชบรูปเจ้าเฝ้างามอน

ยังไม่ควรวตอกเจ้าจะเบือหน่วย
 เช่นนั้นมันจะหายไปเมื่อไร
 ไม่รู้ตต้นตงทตรงไหน
 เจ้ากับพมไซ้ไม่คนเคย
 พักหมนเขยมเขยอนไม่เขยอนเคย
 นวดตอองนอ้งเอ่ยอย่าทกชวริชอน
 หาฤกษ์งามยามดีให้ไดก่อน
 ขอผัดผอนตักหนอยเกิดกตอยใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑) ฉาเขยฉาฉา
 อูแม่เอ๋ยจะชบให้ช่าโย
 มันจะงามมิงามกัความท
 เว้งหาฤกษ์เกิดพอให้หมอด
 นำชมต้มเปนมเหย
 มีบุญประเดรัฐูเกิดตอย

น้อยถุช่างโอรภาพราได้
 ทำไมกับชเฝ้าประตุ
 อากัพอปรีไม่ควรวค
 จะได้ศักดิ์มถ่นางธำวน้อย
 ท่วงทกรियाไม่ราตอย
 จะได้พตอยเกอหนาพระธำม

แพนงรูปงามชอคามไถ่
ไม่เดี่ยตายภักตราจะวาค
ชะข้างมารยาพิรภาต

รจกมิงญาไม่ผ่วใครน
เจ้าของเขามมาช่งชิง
ทงระแบบแยบยนคชยณียง

แต่แรกเห็นแก่ห้องอมไม่ยอมมิง
เคยฉวนหน่มนารักทำอกอฉวน
ไม่อดคตผคนทงรววง

ทำตมคตบงชิงชง
เขานงชตตคตคทวนให้เกาหตง
เจ้าซาเขยใครมิงเขออย่างน

๗ ๑๒ คำ ๗

๐ เมื่อนน
ยมเยอนเบอนหนาคด้าม
อเถานชนจริงหยงเยช
คิตพิตางทางเดินออกไป
เขอนอะไรเด่าไม่เข้าการ
ร้องแรกตะ โจน โปนทนา
แรกเริ่มเคิมที่ด้ามทำน
ข้ามได้ปดตปตงลงใจ
ตาหซานซมไม้คมตัน
เคยฉวนชบศวใหม่ฉโดยตคชณ
ชย่ำว่าแต่วันราวด่าอแต่
ฉนอารมฉนฉมใจมิใคร่ตง
ทำเทียมเคยมตวนจะชฉวนฉน
โกรธาตาแดงมาแดงฤทธิ
แนพรสมเหษชย่ำมฉว
จงคั้นเอาผฉของศวไป

จันทศตพ่งว่านำบคตฉ
แดงเทวดตตรคทนคใน
กตอเตนให้เกอชคจะได
ได้ไคฉแกตงกตฉฉฉฉ
จะมาพาดโกรชชงหิงษา
เยชหยันหยาบช่าประชคใคร
มาเถยฉวนพุดฉาปวได้
ศวเห็นภวไฉนฉนแก่นก
เดฉยหมากคตฉนพ่นพางหค
หน่มนอยนำวกรปทรฉ
ฉงเถาแกคคคคคคค
คตงหตงแดงเพ่งพิค
ท่านกไม่ยอากยนมอฉคคค
หตงหิงคตงนง่านทยานใจ
ชบศวให้ด่างฉนเดี่ยใหม่
ว่าพตางทรามไฉวก็หวัฉว

๑ แค้นเขยแค้นจริง
 หนักหนาทำทลายเถียงเตตตะ
 จริงอยู่กะข้าเจ้ามันเก่าแก่
 เป็นดีที่ชราคชของเจ้าจงเอาไว้
 อย่าพอกมาหัวเราะเยาะเขย
 ถึงผู้รักหนักหนากทำเนา
 เซอรบเซอร่างเหมือนนางฟ้า
 ใต้น้ำมันจันทนเจืออยู่เป็นนิจ
 เขาผมตอย่นามาเลี้ยงหาก
 ตมผัวตวยววยชวณ
 คุ้หมนเมยหดวงเข้าช่วงชิง
 คุ้หมนคนไม้นาใคร่ทุบ

เจ็บปวดขยวดขยงกว่าปดิงเกาะ
 จะใคร่ทำให้เพราะธำแก่ใจ
 ต้องคาทามจะแตกที่ไหน
 จะคืนให้ชวไยนางนงเยาว์
 เกินเคยเหลือก่าตังไม่ฟังเจ้า
 อเภาจะพรนพรงอย่าพงคิด
 ทงเกษาหอมพุงจริงจิตร
 ความคิดแยบคายเจ้าให้ตายชน
 จนไคชชอบใจคังไม่ผัน
 มาผูกพันพระวงหงดรูปชบ
 จะทำกให้กตงเป็นตูกชดบ
 เขาดีกตองตมอบคอกกระมิง

๑ ๓๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 จิงห้ามว่าอย่าทำแต่ถ้าพง
 เจ้าเป็นถึงมเหษม์คักัด
 ช่างนพงมาใหม่ยังไม่ว
 เขาจะฎาออธวว่าเมยหดวง
 เถียงเตตตะเกาะเกาะไม่แงะงาม
 จงปรานปรานอมออดมอด
 เขาจะได้ย้าเขงเกรงกต้ว

พระควาเคยงนางชยชางหง
 จงหยดขยงชงจิตรคคค
 พักรักแยบคายมากมายอยู่
 อยาเพื่อทำจตุ้วความ
 มาหิงชหวงจิงจาบหยาบหยาม
 เหมือนหนิงหนามเกาะกระระว
 งตงคเดย้มิงจะยงชว
 เป็นผใหญ่วไค้วให้ตมคดว

๑ ๓ คำ ๑

๑ น้อยเขยน้อยญานน
 ชักทำเนียบเปรียบปรายหตายกระบอน เถียงแต่แต่ตวนไม่ดำเขยง

เห็นว่านางเม็ยจะเสี้ยที่
 อแม่เข็ยนอนอยู่เป็นคเคียง
 นารักหนักหนานางหน้าเป็น
 จงเต้าโตมตบคต่าให้หน้าใจ
 บัญคควผอห่มเม็ยเต้าว
 ทำไมชฉอนกันเข้าบรรม
 ขอโทษไปรดเกิดพระมน
 ผอทำงานจะคตังเคต่าเยาหยอกนาง
 ยิงว่ายังมาหิวระเขาะ
 จะใครว่าให้เต้าแก่น้ำใจ

หม่อมผอคตังคชอกชวยเคียง
 แถตั้งมาเรียงอวดรบเข้าฤไว
 ผอคชวยเขม้นหาเม็ยไม
 ออย่าให้มัวหมองตองแคคตม
 เช่นนเด็วราวกับขนม
 เขยชมเข็ยเข็ยอย่าเง็ยวง
 ะไรนนอกกรัดมากัดชวง
 ห้องกตางเปเต้าอัยนิมนต์ไป
 เป็นเหตุเพราะฤกษ์ฤมิใช้
 บาบกรรมอะไรที่ใหม่

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 เขออะไรรบหนึ่งอัยคต
 กก็หาโกรชขงม้งไม
 จึงตุดเคินออกมาหน้าองชขาย
 ข่าเต้าวชางแม่แฮอคชอยู่
 คควโยมกเป็นใหญ่อยู่ในวง
 เปนถึงเม็ยท้าวเม็ยพระยา
 ะไรนี้แก่เต้าจะเข้าโตง
 จงคคคณิจจิงฟงรบห้าม
 ไมพอทจะหนหนคคคตง
 แม้นใครไต้ยินจะนิบทา
 เอนคุดคอกจิงห้ามเปนคความจิง

พระดีทชางว่าเหม่มเข็ย
 มาพานรพานชวงชางไมอัย
 จะชวยว่าเกดัยโกตเด็ยให้หาย
 เต็วว่าตีกายยทำหน้าชง
 ไมอปรยศอตตู่เขาม้ง
 มาอชอองตงตงคิงโหมโรง
 ไมไวยศไว้สง่าอโง
 โหมโหมคปากไม้งโผงออง
 นันแนแรงแม้นถามช่าวคิง
 โกรชขงหิงชหวงชวงชง
 พตอชอชขายหน้าเพอนผู้หญิง
 นงนงเด็ยม้งนงตงยาย

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ พังเขยพังว่า

ใช้การของพระคุณอย่าว่านวาย

จะมีให้ความงนงขมอ

นแตตงมนในขันต

เห็นว่าวาคนามันตกต่ำ

ซึ่ง่างเกตอนกตบประจบประแจง

เขาจะดังเถียงกนณนผู้หญิง

เรียกยายเรียกย้านาเคนนิก

ยังบ่นว่าตาดเคิดตไม่เห็ดคหาย

ถึงแก่เกาเกอบจะตายก็ตามที

ช้าไม่เชื่อไม่ถอพระฤกษ์

ขันจะแตกตักท้อย่าไค้แคตง

ไม่ซุบแล้วมีหน้ามาช้าแข่ง

ช่วยประชันขันแข่งทำคกคก

พดอยวงเข้ามาดวดอวดรูหัดัก

นางผูกควดคอนควกยกคูกคาง

๗ ๘ คำ ๗

๑ หน้าเขยน่าบคตี่

กตบมาขวิดขนเขาคนกตาง

บาบปญคุณโทษกไม่รู

มิ่งจะตงนรกกหกคเมน

กเป็นฤกษ์ชไฟ

พากเพียรบำเพ็งเคร่งครัด

จะมาหยิบยกโทษไกรขง

ใช้คนไปนิมนต์กเข้ามา

แต่แรกคิดจะซุบให้มิ่งมิ่ง

หลุโหดโหดเซตนาเมามัว

เอาแต่โมโหออกไค้ความ

ซุบเองเกิตเจ้าด้วยเขม่าไฟ

ช่วยห้ามให้คไม่เห็นบาง

ถากถางถองเถียงขันเต็ยงเกน

เทตาระก้าหมัดขัตเซมร

คกต่ำไค้เถนเทอทัก

ออยไนเมตคตาดมาบค

ไม่อาดัจจาธรรมันนทา

เป็นเหตุเพราะผัวมิ่งดีไม่ว่า

ปรากนาจะใครให้ซุบตัว

เดียนขงน่านากระตาทิด

ไม่เจียมตัวว่าแก่กอกไป

มันหงอกงามออยแควไค้ไรทำให้

คตบักคคไค้ไปตบตี

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ แคนเขยแคนนิก

คุดเขยคเต็มทขนขนง

โมโหอีกอีกชกหน้านง

ผูกควดคอนพตางทางคอบค้ำ

นฤๅเปนนตยประทศเตยง
 ศตรอนค่อนว่าธำระยำ
 เจ็บรอนอะไรไซ้หัวค้ว
 ชีอของแม่เอ๋ยมาเยี่ยเย้า
 ออย่าพิักพุดพิไรมิใช้การ
 เร่งออกไปเสี้ยยังกฏ

ถึงทไตเอียงแฉวเอียงคว่ำ
 หิวหงอกหิวค้ำกทำเนา
 มั่นหงอกก่แต่หัวของข้าเจ้า
 ดอนให้จับเขม่าเมือปาน
 ำคานญเคื่องหัจจุ
 ชนอยทนจะเปนครวม

๗ ๘ คำ ๗

๑๑ ดมเอยตมเคิบ
 ดหมั้นนฤๅษชพราหมณ
 จะมาขับไต้โครน
 สัมบศพิศถานในแผ่นดิน
 จริงจริงนะดีกาไม่ว่าเด่น
 ถึงคณเองอเถาซอริ

ถ้อยคำกำเริบหยาบหยาม
 ดอนตามเดยงดตชคตณ
 รวดงทงนชองกตณ
 ทำวจนิยยอมยกให้แก่ก
 พระยาเรอเปนพยานอัย
 กเปนข้าชองกตด้วยเหมือกัน

๗ ๒ คำ ๗

๑๑ นำเอยนำหัดเรา
 เอกกระนนฤๅคะพระนกรธรรม
 สัมบศบานเมืองเตเครืองยศ
 บริบูรณทุกสิ่งชำหญิงชาย
 นางยอศรวิกร่วมอารมณเฝมหอม
 ฤๅจะไฉอึงแอบแนบเคตา
 หญิงชัวฆ่าผัวคณเดี่ยไต้
 ำนหาชชมกตัมคิต

พตางคณมอเยาะเยี่ยหยัน
 คตณพงรวิดาเปนนาย
 พระยาขกให้ห่มตมอบถวาย
 มั่งมีมากมายเจ็ยจนายเรา
 ฝัวยอมยกให้ฤๅไมได้
 หยอกเย้ายัจนชวณชิต
 ไม่มื่อาไดยแต่ดักหนิค
 ตตจิวิตคิตตามแม่ลือมา

เขาครีบครองเอาเป็นเจ้าของ
หน้าเป็นเด่นตัวเต็มประดา
จงห้องอีกอีกหนักหนา
กตบยืมเขาระชาหน้าไม่อาย

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
จึงว่านำรำคาญกับท่านยาย
นั้นแน่หัวหงอกเป็นดอกเตา
อืดฮืดกตเหงือกต่างกัน
เศกแต่รังมูตัวว่าฆ่ามัว
พดได้ไม่อายแก่ปากคอ
นี่เนื้อว่าเคราะห์เพราะใจเบา
ตวงฆ่ามัวตายววยชัว
จนท่านเมยหดงมาหวงหงษ์
พระคาบศเมตตชาวลักคราว
จะได้เต็มใจหมายหายงุ่นง่าน
อแม่เขยฮืดฮืดหมัดมอยตี

นางจันท์ตุ้คาโถมตาย
จวงจวบหยาบคายขมมึงมัน
ไม่เจียมตัวมัวเมาไม่หัน
ยังไม่ชนชนหน้ามาคำทอ
ต่อจะเคยกับตัวกรรมงหนอ
ดับประคิตดับประท้อเจรจา
เซอเอเททจรตือจิดดา
แถวฆ่าพามาให้มึคาถ
น้อยฤทธิของมิดาว
ช้อยชบให้เป็นดาวดับห้าม
ชาชครานรำคาญจุจุ
เฮอกระหนทาเขากเป็นโร

ฯ ๓๒ คำ ฯ

๑ เหลือเขยเหลืออด
ขยาพักทำเตยคะไม่ตะใคร
นวยนตยตมือไม่ถนัด
ยังคิดแค้นใจรองให้พิถาง
ผิวเขากเห็นกันเป็นด
จะทำไม่ไต่มนทววย
หาไม่ไหนจะคณนามอ
ชนหน้าคำคารมคมริบ

มาประชดประชันหน้ามันได้
ว่าแถวเตยวไต่จะตนาง
ตั้งพระองค์บ้องบดชิตชวาง
ตีตายววยววงชวิตรมววย
พระฤษณ์เตากเขาควย
มผชชวยนางเหนือทพย
เช่นแถวฤกกกนคิบ
ใหม่่นมาห้าดับไม่พรนพรง

ท่าไม้กับขวิดครนคัทหงน
ไม้โทหุหนันคันทัง

คายนายคายนคัทหงน
เขาโตหยกทงทูปค

๗ ๓๐ คำ ๆ เช็ด

๑) เมื่อนน

แถววายยถาดเขาช
คตชีกชีกเข้ามตักได้
นอยฎาคอคตคันทัง

พระคาวยหนขวางนางโคมศรี
ข่าหามคตแถวมพง
เคียวนกขคใจชนมามิง
พระได้หตงตมคควาคมาไป

๗ ๔ คำ ๆ

๑) เมื่อนน

อับอายต่างดรรคกานตโน
แต่ก่อนร่อนชระไรก็ไมเคย
เพียงไตนางต่างศรีคณนมา
พาสนิคค้ำขอได้คอดีย
พระฎาษนคช่วยแถมเคม
ทนนางต่างนอยคตงอยดอง
อย่าพกชนวงนคตงกระท
อกเคยอับอายส้ตายเคย
ไหนไหนไมเปนโคงเปนเคง
อ้เกาทศัประตาทมน้ดอพอต
เจ้าชรวายนายเรือเอกไชย
ทำให้เคองชุนวุ่นทงวง
จะคใหม่คชบคบคด้วยกะตา

นางคณมาตกรองไห
แค่นใจอ้อคตภคคตา
จะเกินเคยตงนตามหยวมหน้าหน้า
ตมอะถาชราชวาททวงเคม
ให้หม่อมเมยชนหน้าพาศีกเคม
ยุได้ริมตั้งช้คากช
วาคินาคเคมคองชนตคัก
จะมาช้ช้มคอรให้กต้วเครง
ไม้อยให้ผจเมยชช้มเคง
เพราะกรรมคองคัวเองจะโทษคไร
มายูแวงแกดั่งก้อเหตุใหญ่
ไปรบอ้ออะไรมิวิมา
ยังจะมาแอบพงนงตอยหน้า
พตางเรียกช้เข้ากตุมมูรัน

อแม่ตั้งชุกชุกคนเอก
 ต้าแก่ใจเจ็บปวดชวดกินแกง
 แดงฉินมาว่ากต่ากั๊กทำวไท
 ไต่ใหม่ดมเก่าเผ่าชิงชัง
 เห็นชวชวอาภัพอับเฉา
 มิชออยู่ดีตายตามบุญ

โหยกเหยกชยันเหตอเบอแข่ง
 ทันหนอพอแรงมิ่งฤยง
 ช่างหงงโหดไปกั๊กเดียวมิเหตยอหงง
 มิอ่ฉิ่งชังชอเคยพอคุณ
 ทำได้ทำเอาเหมื่อนเต่าคู่
 นางเคื่องชุ่นหมูนกดับมาดับโว

๑ ๘ คำ ๑ เฟดง

๑ ครนทองจงตรงเขาในหียง
 เจ็บอกหมกมุ่นชุ่นแค่นใจ

ชนนางบนแทนทองแฉวรวงให้
 นางครวญคร่ำรำไรรันทด

๑ ๒ คำ ๑ โยค

๑ เมื่อนน
 จิงกต่าวดุนทรมชริค
 อเก่าเจ้ากรรมมันทำคความ
 เจ้ามดักได้ไต่ตั้งเดี่ยวนน
 คำบราณท่านว่าไฉเป็นคร
 จจะวางใจไม่ได้หะน้องรัก
 จะมิให้เปนคชเผ่าหยุกหยิก
 ชนชอว่าคักรออย่าดเบา
 จงไปฝนฝ่อนให้้ออนง
 ออย่าให้เกิดกตัญญูกตฤตาม

องค์พระเชษฐสู้าตบค
 แก่ทรงยศค่อนชวาคาว
 มาตติตามหวงหิงษ์ของมี
 เห็นท่มันจะเค้นเคื่องนัค
 ชกรรมตาดังให้ตั้งหัก
 มันมีกมาดหมายทำร้ายเรา
 จุกจิกเจ็บชานาใจเจ้า
 หนึ่งเดี่ยกระนเต่าจะเกิดคความ
 หนามยอกย้อมบ่งออกคด้วยหนาม
 จะได้คความผาคูกดับไป

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 นองนนักชังอิจังไร

พระคาวมย่องด่นองไซ
 ช่างไม่วิวัวมัวมัน

จะไปพุดเกตุยกไถ่เป็นไมตรี
น้ำใจในคอมันหนักมัน
ยังห้ามให้หนึ่งเหมือนหยง
น้อยหนึ่งมันจะว่าช้ากว่า

เห็นทจะทำหนักคคกคกชน
โศกเสภาเมามันโมโหร้าย
ยังกตบคุณเด็ดไม้เหือดหาย
หยาบคายเคื่องหูอดสูใจ

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน

พระพายมแดงแดงไซ

ช่างกตวมนเหมือนเดือนเห็นเหตไป
เดี่ยวแรงวิแยบคายกหตายเพตง
อุต่าหั้นแรงใจไปตองค
จงทำเทียมเตยมเตยวเกยวพาน
ว่าจะขบชนไหวโดยดกษณ

ควรวกบมีไซเป็นเจ้าช
จะมานั่งกตวเกรงผู้หญิงช
พเห็นจะไม่สู้กระไว้นัก
ง้องอนอ่อนหวานอย่าหาญหัก
เห็นมันจกตุ่มทองปตงวิญญา

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน

พระดาวเห็นชอบด้วยเชษฐา

ยมแห่งแรงใจโคตกตา

โชตนจำนำไปด้วยใจปอง

๑ ๒ คำ ๑ เพตงฐา

๐ ครนถงที่ต่านกคำหนักนาง

พระค้อยเยองย่างเข้าในทอง

หยดยืนแผ่งม่านเมียงมอง
เห็นนางนั่งกอดเข้าเข้าไคกา
นั่งตงเคยงขางนางเทว

คทำนองแยบคายร้ายค
เซตนาคานาหยาช
แถวทาทต่นทชตเชอ

๑ ๔ คำ ๑

๐ บัตมเอชปตมใจ

พริกใคร่ผูกพันพนเผอ

นิกแต่จะชิงแอบแนบเนื้อ

แม่นมีเซอ โคมครคอยคเอา

ใช้จะแต่รังต้มตมตตตตตต

ถึงไดใหม่กไม่เหมือนเมยเก่า

ทงแก่กจริงยังพรงเพรา

ต่าวแต่แพเจ้าไม่เท่าเทียม

พิศของจิตครคิดใจอยู่หนักหนา	จึงตงมาถิงเรือนเขยอนเขยวม
ไม่ผินภักศรทักถามตามขรรวมเนียม	ซม้อยขม้วยอายเห็นมพไย
ว่าพตางทางขม้วยจับค้อง	เดียมตองโตมตบหตั้งให้ดี
คฺุเกิดทำเก้อเฮอะอะไร	เผาคอนควกผตักได้ไปทีเดี่ยว

๗ ๘ คำ ๗

ร้าย ใต้เขยใต้ฟ้ง	นางนึ่งนึ่งแน่ไม่แตเหตุยว
เพราะให้เพราะพรังจิงจิงเจ็ยว	ข้างตดเดี่ยวปรายเป็รียบเด็ยมเค็ยง
นุกจะใคร่คุดค้วยกขวยอาย	แกตั้งทำแยบคายม่ายเบ็ยง
ค้อยเขยอนเด็ยงนตงจากคตง	มายนเม็ยงเออบม่านควยมารยา
คิตถิงความหตั้งยงคตงใจ	เธอผตักได้ให้อายชายหน้า
ทงรททงแคนแนนอร่า	พตางบ่นบัพพาโตโค้ก

๗ ๒ คำ ๗ โอด

๑ เมื่อนน	พระคางเห็นนางชนางหน
แต่คิจคิตตามมาแต่วพาท	ท่ายวเขาเข้าชชยวณ

๗ ๒ คำ ๗

๑ โฉม งามเฮยงามปตอด	เจ้าเปนนยอตมเหษ้ทตั้งวณ
อย่าเศร่าดรัยโค้กคัตยรัญจวน	เด็ยตายหน้านวดนวดจระมอมแมม
ขัตใจอะไรเต่าเผ้าโค้กกา	จนหน้าตาเปนคราบซาบแก้ม
จะวอนว่าเท่าไรไมย้มแย้ม	ยังมีหย่อนย่อมนแต่้มตงบ้างเตย
ทวงททำรากับด้าวแต่	จนเหตือเหตุดอยเด็คเบ็ดผย
วัระแบบแยบยงค์เปนครนเคย	อูแม่เอ็ยอคใจไมไยดี
โกจรถณนอ้งรักว่าผตักได้	เจ็ยปอดเปนกะไรคตงใจพิ
หยอกกันเมื่อกระหนนงกว่าน	ไม่พอที่จะโมโหโกจรธา

เจ้าตีทำหยาบคายให้ชายเขา
อันปรยศอดสู์จันท์ดา
ส่วนโทษเจ้าผิดไม้คืบข้าง
กันแต่ซัดเคืองเนื่องไป

พี่เฝ้าจึงวอนไม่ผ่อนท
พระสีหราชเอยมไยไฟ
จะมาครางครวญคร่ำใครทำให้
นำขงมั่งญาไม่เจ้านารยา

๗ ๑๒ คำ ๗

ร้าย ถ้อยเอ่ยถ้อยคำ
๐ ค้อนพดางทางตอบวาจา
กตการอะไรเด้ามาเข้าซ
ข้างลำออยอ่อนหวานหวานด้อม
พอรู้เท่าเข้าใจกันยชู้คอก
กตบมายกโทษทนต์ชนจริง
ตำรพิตจะว่าประดาเสี่ย
ส่วนทำเขาถึงกระหนกตีไป
อย่าหยุกหยิกริงหยากใช้ตำแด
รูปร่างชั่วช้าไม่น่าชม
ทงอาภพอิปรัตกษณหนักหนา
จะขึ้นเข้าโกตข้างไม่กต
เชิญเต้คัจจวไนยออกไปเต้
ปากคอกพอดไม่เมื่อไร

เจ็บช้ำน้ำใจเป็นหนักหนา
ข้างเถิดหน้าตามันหม่อมม
อแม่เอ๋ยทำที่เพน โขบอ้อม
นินนางนมหอมมียอ้อมมิง
อย่าตดเดยวดวงหุดอกกตอกกตง
เต้เต้รังทุกตั้งได้โคต
เจ็บเค้นแทนเมี้ยเข้าขดักได้
ยังจะยกศิวไฟตชนเห็นอดม
มันคนแก่คนเถาแพะผัวม
เจ้าคารวิคการมพอดมคัว
พระกัศรตีเปนคราแต่ควาชัว
หน้อยจะพาให้มัวมอมไป
หม่อมเมี้ยเขาจะว่าชั่วได้
ยังเจ็บใจอยู่จนประเดียน

๗ ๑๓ คำ ๗

ไอ้โลม
๐ เหวเอ๋ยเหวบาง
พี่มาว่ากตาดแต่โดยค
๑๖/๐๖/๒๕๖๕
เขาแต่การมมาชมช
ซัดใจจันท์สุดาหน้าคิง

มันตะบอยร้อยอย่างร้อยดี
อะไรหน้อยญาทำคอกคิง
รำคาญหจจขหิงษ์
ยกโทษโกรชชงเขาข้างเดยว

ข้างพูดใ้ได้ง่ายง่ายไม่อายปาก
 หวงแหนหึ่งษ์ผัวตัวเป็นเกดตยอ
 พกไม่มัวเมาเข้าข้างใคร
 เราจวบจวงหวงหึ่งษ์เขาจ้งเปเน
 เจ้าก็เปเนคนใหม่ไซ้โง
 พี่รักเจ้าจริงจริงไม่ชิงข้ง
 องค์พระคาบศักก็อดโทษ
 ปรวงมเปเนส่าอแต่ควราวณ
 ว่าพตางฉวยฉุดยดคร่า
 เออนี่อะไรทำใจรัน

ไมโหมมากหมกมุ่นฉุนเฉียว
 จนเดียงชุ่นเดียงเขี้ยวคอเปเนเอ็น
 จระว่าคามจริงใจให้เจ้าเห็น
 จนเกิดเชญเคื่องชุ่นฉุนทงจ้ง
 ไม่บันเทาโทโทษตงเดียงม้ง
 อุด้าห้มาว่าหวงจจะให้ด้
 ท่านจะโปรตชบให้เหมือนเช่นพี
 เข้าช้อยโยไปด้อยกัน
 กุมกรกัถยาพาผายฉัน
 หุนหันฮัดฮัดดับคมือ

ฯ ๓๔ คำ ฯ

ร้าย แค้นเคยแค้นนค
 ๑ ข่มเหงคนเข้าฉุดยุดยช
 มีช้วนหยิกใหญ่บักตองด
 ชีชะเชิงชนช่าฉนแปร
 ช่าเขาใจยุดคอกย่าหุดอกต่อ
 ๒ ต้ตายฉวยฉางชว
 ทำผิดกัจกรมประด่มประดำน
 ๓ ใจคอดคตคตงเงตย
 ๔ ถึงมีชบให้งามก็ตามเกด
 ๕ ว่าพตางครฉวยคร่าร่าไร

ข้าไม่มกหัวไปทำไมฤ
 ๑ ถูกถอยเวยาเผาคอแย
 ๒ จะฝากไปให้ชชวยชมแผด
 ๓ มาพตแก่แทนกันชนด้นท์
 ๔ จะดองให้ไปง้อพระฤษ
 ๕ ไม่เชอถอโยคชเปตอช
 ๖ หยาบช่าดามาญเหมือนชชเตอย
 ๗ ไม่อ่ยากง้อให้เห่นอชชวชวไป
 ๘ ผิดกัคยเดียงเกดเอาชาติใหม่
 ๙ ต้อกต้อนให้ไปมา

ฯ ๓๐ คำ ฯ โอด

16/06/2565
 ๑ เจ้าเคยเจ้าโมโห
 จะห้ามก็ไมห้ยุดตบญญา

ร้องให้โฮโฮพาโตช่า
 ยิ่งกว่าบ้าหลังหน้าชงนค

ให้ไปหาพระฤษีก็มีไป
ตั้งคือถ้อยที่อยู่อีกสัก
ท่านจะชุบให้เป็นดาวดีว่าชั่ว
ต้องกระຈกคฤณนชนสัตว์

เอออะไรน้เต่าเผ่าหลวงหนัก
มันจกงามเดี่ยแฉวงทน
ทำกับตัวเปเต่าเปเต่าไม้พอด
หน้าดีดีดีมประขอบแกมคาง

๗ ๖ คำ ๆ

๑ เจ็บชยเจ็บชก
ค้อยคตบชวดเพื่องเศรของเจ้าชาย
ทบทกระถางกระ โถน โยนผตง
ใครอย่ามาจุกจิกหยิกไหยิบ
ชู่แม่เอ๋ยเย้ยเยาะหัวเราะซ้ำ
น้ำใจในคอไซ้พอด
กี้ย่อมรย้อมเห็นมาเด่นไฟ
หน้อยจะตามเดี่ยตนเขาชนดา

ด้วยกระຈกชนกระแตกแตกผาง
ทั้งชวางหกคมาทางดำรับ
ฉกทนอนหมอนมุ้งเอามัดดีบ
ผบามนจับแฉวงทน
อคนรยารวมาเกาะหาดี
มันรวกบชกคใหม่หตงดา
ชนเข้ามาโยโกตเคยงชา
หนึ่งกำพร้าจะตอกปอกเบือยพอง

๗ ๗ คำ ๆ

๑ น้อยเขยน้อยฤ
ถ้อยโถทบทกระแตกแตกเบนกอง
ราคาค่างวดตั้งกเบย
หน้อยหนึ่งก้ตะเถาจะเข้ามา
ไม้พอดที่ตอวกระทบทราด
แต่รงตั้งมดบคตครอน
คแต่ท่าบหนึ่งชงชเหว
ไม่ตั้งยมเจียมตัวมัวเมา
เมอมรกรบงามมากตามใจ
ชครานอยเฝ้าพเนาพหนึ่ง

ตั้งนุกมชทำไมกับเข้าของ
หยาบคายรยัรองเค็มประดา
ค้อยเดี่ยอีกเกิดพีไม่ว่า
คชยชชหาเอาใหม่อย่าทชวรอน
ตั้งญชาศิกระต่ายแก่แม่ปดจาชอน
จะชวยตั้งนให้ตั้งกมีเอา
ไว้ว่ใจหายเจ็ยวยายเด้า
เอชเอาแต่อะไรมาบ่นอั้ง
ทนนะใครอย่าไปหังช
เกิดชงโกรชแฉวงคแฉวงไป

16x06/2565

ว่าพธางทางทำเดินออกมา
มาทวยตฤตฤตคร่ำซ้ำไฉโย

คิดที่จะว่าเป็นไฉน
เอออะไรน่าซังทำวังแก

๑ ๓๒ คำ ฯ

๑ นำเขยนำหิวรอ
ซันจันเจียวหนอทำทอแท้
ฤว่าภักตรักถึงเมียรัก
เข่นแฉวหัดมีตาตางมาโย
จะจันทาดทารกรรมทำเชย
ให้ดำแก่ใจคนเส่หัดดี
ยกโทษโกรธซังว่าบังปน
ถึงจะไซให้ซนบนหลังคา

ใจคอดนเดี่ยวดีเยวแหล
ประเดี้ยวใจจะเร่กดับไป
ไม่เห็นภักตรักคร่ำครวยไม่ได้
เกิดคะไมตะให้จรัต
เกาะไวคุดเด่นเข่นตูกหน
พานร่พานชวางซ่างพุดจา
ทนจะผ่ซนผ่นหันหา
เต้นโตดโตตตงมาจะทำตาม

๑ ๘ คำ ฯ

๑ เจ้าเขยเจ้าตำนวน
ซ่างตำอชยออมอดงตงาม
เดิมที่ท่ากระคี่ตะตะสำว
จันชเกยจิงวอนอ่อนใจ
ถ้าวว่าหาไมที่ไเหนนาง
หากคิดนิตเดี่ยวดอกกระมัง
แมนไม่เวทนาจะหย่าเดย
ว่าไฉให้รจักสำนัถ
จงอาบน้าอาบนทำทาเบง
เขารบเทียบเขาคอกคอกไม้

แต่ถ้วนซันคนองเปนต้องง่าม
เอะจะหย่อนผ่ซนตามแต่ฎฎไร
ตราวกับแรกเข้าหือใหม่
จะห้ามเจ้าเท่าไรก็มีฟัง
นำแพ่นตงตักผางทักตางหตั้ง
จิงหยดยงตามใจให้เจ้าอ๊ก
ซเมยคคิมมครัก
รตักตวแตงวักแตงไป
จิดแจงแตงค้วหวู่หวู่ใหม่
รับไปชอชมาตาชกรณ

พ้จะดาโอมยงนงคราญ
ตั้งเด็่วจเด็ค้จบจร

ไปตรวจตราเตรียมการไว้ทำก่อน
มาปราสาทมุขรทันท้

๑ ๓๒ คำ ๑ เด่มอ

๑ ครนถงจงประนคนอมเกษ
เปรมปรรมย้มแย่มยหน้

กราบมาทบทเรศ้พระฤษ้
พาท้ทุดแถงแจ้งกัจจา

๑ ๒ คำ ๑ เควจจา

๑ เมื่อนน
จ้งศรีตั้งนางก้านตมทนช้
จะไปขอขมาพระอาจรวัย
ถ้รปรغامเปนถ้างเห็นท้าวไท
ทำไมกับม้นอ้จนท้ดดา
ไม่ชานกตั้งกหน้อยม้งคอยค
ว่าพตางนางเข้าท้ตรง
ผตหน้าทาเบงเตงเคมท
นึ่งผัวโอมพัตรผุดผ่อง
ครนเด็่วจเด็ค้จจรจรัต

นางค้ชมาตั้งก้หรรษา
จ้งเร่งหาเข้าคอกคอกไม้
นิมนต์ท้านช่วยชุบตัวให้
จะรักไคร่หายโกรขโปรคปรมาณู
จะค้ด้าให้ก้ถวดัวเปนหน
คัวกจะเปนถ้างแถวคราวน
ชมน้ผงตบไล้ชดดี
คุดังคางมชนครามครน
ห่มส้ไบกรองทองเกิดฉน
ถ้างถ้รรค้ก้านถ้างต่างคามมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เพลง

๑ ถงทองพระโรงหลังถ้งรอร
อ้ปรยค้อคุด้พระตัทธา

ทำตบตบต้อต้อทตบหน้า
เข้าเผ่งฝ้างน้บ้งกาย

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
ย้มพตางทางทำทกทาย
แต่งตัวนอชยฤจ้งเผื่อคระออย
เจ้าเด็ห้เจ้ากตเปนพ้นไป

พระควาชนชมส้มหมาย
น้แน่นางโอมฉายช่างกะไร
พนงคอยจนเห่งอจมกให้ถ
ทงแยบคายภายในก้ฎกตบ

มาแต่ฎเจ้าเขามา	พวอนว่าพระฤๅษีไฉ่ได้รัๅจๅรพ
จะชๅบองคๅงคๅรณๅนทๅนรบ	เจ้าจๅงคๅนบๅพระมๅนุ

๗ ๖ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน	นางคๅนธๅมาตๅมๅเหๅษี
ตั้งบๅงคๅบๅคๅชๅคๅคๅองพระตๅม	เทๅวรๅอๅยๅชๅนๅน
แๅงอๅฐๅถๅหๅแๅงชๅนๅผๅนๅใจ	จๅมๅเพๅนจๅมๅไปๅตๅมคๅดๅมๅน
ถๅชๅบๅเทๅยๅนๅคๅอกๅไมๅได้ๅพๅน	คๅอๅยๅคๅถๅนๅเขๅาๅไปๅใจๅทๅกๅทๅก
คๅดๅชๅนๅคๅรๅนๅคๅรๅมๅพระฤๅษี	คๅวๅยๅเดๅมๅทๅถๅงๅเดๅยๅงๅกับๅเชๅอๅหนๅก
ทๅงๅถๅเทๅนๅทๅงๅชๅยๅชๅยๅหนๅนๅก	กๅมๅภๅกๅตๅรๅเมๅยๅงๅมๅอๅยๅคๅอๅยๅคๅระๅชๅบ
แๅงๅใจๅชๅอๅษๅมาๅพระๅอๅจๅรๅย	ตๅนๅตๅนๅหๅดๅงๅไๅทๅดๅไมๅได้ๅลๅบ
พๅมๅพๅทๅทำๅคๅแๅกๅยๅบๅยๅบ	อๅอๅอๅบๅอๅบๅอๅยๅในๅคๅช

๗ ๗ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน	พระๅตๅบๅคๅนๅงๅพๅงๅนๅงๅหๅวๅรๅอ
ยๅนๅพๅถๅงๅทๅงๅว่าๅไๅดๅคๅาๅทๅอ	รๅบๅชๅอๅษๅมาๅดๅกๅาๅโยๅม
เขๅอๅจๅจะๅคๅองๅตั้งๅบๅญๅว่าๅกๅนๅคๅวๅย	ทๅจๅจะๅให้ๅกๅชๅวๅยๅรๅบๅรๅบๅโยๅม
คๅองๅทำๅกๅรๅอๅกๅกๅระๅทๅกๅคๅรๅกๅไๅคๅรๅม	เขๅาๅพๅนๅไฟๅได้ๅโๅหมๅให้ๅตๅกๅฮๅอๅ
จๅจะๅให้ๅเจ้าๅเขๅาๅนๅงๅมๅกๅองๅไฟ	รๅอๅนๅรๅนๅจๅจะๅทๅนๅได้ๅแๅงๅฎๅ
จๅจะๅไปๅทำๅวๅนๅวๅยๅเมๅอๅปๅตๅยๅมๅอ	ปๅฎๅกๅษๅาๅหๅรๅอๅเดๅยๅเดๅยๅจๅน

๗ ๘ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน	นางคๅนธๅมาตๅมๅเหๅษี
ไๅดๅพๅงๅว่าๅนๅกๅตๅวๅเดๅมๅท	เทๅวๅอๅของๅคๅตๅงๅคๅไๅด
คๅรๅนๅจๅมีๅรๅบๅคๅาๅทำๅคๅาๅม	กๅถๅวๅรๅปๅจๅจะๅหๅงๅาๅมๅเหๅมๅอๅนๅผๅวๅไมๅ
คๅรๅนๅพระๅตๅบๅคๅคๅอๅนๅเยๅอๅนๅคๅอๅบๅไป	รๅอๅนๅรๅนๅอๅยๅงๅไรๅกๅดๅมๅบๅญ

๗ ๙ คำ ๗ เจริจา

16/06/2565

๑ เมื่อนั้น

องค์พระลัทธิทาท่านการัญ
ยังเฝ้าแก่แต่เมื่อยเดีย้น้ำใจ
จงคงใจคงค้อย่าท้อแท้
ว่าพดางทางตั้งเดิน
มีานกนเหมือนกนกับขุบเรา

พระคาวเดรัมิข้ากระหน่ำหนุ
ขุบพวงวันหมุ่มพ้อเพ
จะใครให้รูนราวต่ำงแต่
เป็นแต่รัยรณกัถนเอา
จงทองไฟเวทหุดมเก่า
เร่งรัดเร็วเข้าให้ทนการ

ฯ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น

ตุกเด่นออกมาหน้าพระदान

เสนาค่านับบริบวรพร
แต่งการควบคุมครันมีทันข้า

ฯ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

รูปนั้ตัมเพชเวทนา
ขอเชิญท้าวไทเข้าไปด้วย
ว่าพดางทางตั้งตั้งจรด

พระฤกษ์เส้แต่รังแกตั้งว่า
จะช่วยขุบตั้งกาตั้งเดี่ยวจน
จะได้ช่วยคักตั้งคณมเพษ
พระคาวชันนางพดางตามมา

ฯ ๔ คำ ๑ เต็ม

๑ ครนถึงมีานกนชนใน
พระฤกษ์จึงมีวาจา

เห็นเปลวไฟเริงแรงแสงกล้า
เชิญตั้งกาเข้านั่งริมของไฟ

ฯ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

หยุดยืนดับชอกตกใจ
เพลิงแรงน้อยฤพระฤกษ์
เข้านั่งใกล้ไฟเหนจะรอดชวา

นางคันธมาตี่เดี่ยวได้
นำกตั้งกะไรกระหน่า
อยู่ถึงนียงรอนเป็นนักหนา
นางมิตพตวงนอหน้าระอาใจ

ฯ ๔ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน

เส้แต่รงแก่งร้งว่าไป
นี่ฎ่ากต่าทำตาชาว
จวนเพด้าเพดอย่าย้อท้อ

พระดาบค้อคดยมีใครได้

เบนกะไรถอยหดงรังอ
ไม่พอใจเบนส่าวแต่ฎ่าทอ
ตงใจตงค้อให้จงด

๑ ๔ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน

อปรียค้อคอยพระม่น
ตรงเขาไปนังตงขางหตม
ตงชนเตนบคตบคตบไป
ผินมาว่าแก่พระนกลิตท
เพตงเรงร้งนเหตอจนเพงอพราก

นางค่นขมาต่มเห็น
เทอนักมานะแ่งใจ
เพตงรุ่มร้งนร้งไม่ทนได้
อกใจระร้งคตวต่นทาว
ชาเห็นผตคต่าทว่ากต่าว
ม่นจะต่าวมีต่าวกต่ามท

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑๐ เมื่อนน

เมื่อชบพคราวากอนร้งนกว่าน
พ้อด้าห้แ่งนอแ่งใจ
นขรอยวาค่นาเจ้าฮาภัพ

พระคาวจิงว่าชย่าอ้งมี
คเบตวอคค้ออกอวบ
โตตแตถวตงไปไฟกตบ
จิงกระตบกระต่ายว่นวายไป

๑ ๔ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน

ต้อนพตางทางว่าน่าน้อยใจ
คยูยงท้าวไตใจกต่าแกตว
คตยแคห้วเราะเยาะเย้ย
คิตว่าผวมาตวอยจะชว่มง
นางศไพศพายมากมายไป

นางค่นขมาต่าทอองให้
บอกว่าทนไม่ได้นอเชอเดย
เบนหนุ่มแต่วไม่อ้นนังนงเดย
พ่าผตคตอชย่นาแก่นใจ
มร้งนคต่นกเบนได้
ร้งให้ร้งท่มไม่ต่มประต

๑ ๖ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อน

ไม่เคยพบเคยเห็นเช่นนี้
กตัมมา โกรธคนอ่อนครนเครง
ร้องให้ก้อก้อเฮดอะไร
เวทนาอ่าให้ช่วยตกเคอน
ชครนงองอนนอวนิง

พระศาทำว่าน่าบัตต์
พาน์พานขวางทุกขย่างไป
ทศวชชตาดเองหาว่าไม่
ชติใจขึ้นมามั่งแต่จจริงจริง
กตบแะเชอนยัดยัดบัตต์มั่ง
มิใช่สันผู้หญิงทงภารา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อน

เป็นน้ำส้มเพชเวทนา
แต่แรกรูปกัถัญญาต่อหน้าผัว
ข้างตักกว่าไม่กตัมตาย
มาร้องให้เป็นตางอยู่อย่างนี้
อย่าขิง โกรธโทษผัวของตัวเคย
ว่าพดวงทางแต่รังแต่ถ้วต
ออกจกม่านทองจรวรรัต

พระญาษัพัฒดยชัร่าว่า
ไม่พอทตักทำนุณวย
อันชบเนอชบคัมมิใช่จ่าย
ยังกตัมกตยเตยได้กัไม่เคย
กัเตยภิจพิช้แต่จโยมเอัย
บุญเราไม่เคยได้โปรดกัน
ครังชวณ้องชายผายผัน
นางคณขมาตักตามมา

๑ ๘ คำ ๆ เต็มอ

๑ พระตาบคัชนนงบตตงกอาคัน
จิงแกตงพติให้สันนิทา
จะชบให้รูนราวเหมือนท้าวผัว
ทงนเพราะเคราะห์กรรมทำไว้
รูปมาช่วยบ้วยการกัน่านข้า
แต่จแต่แต่รังแกตงครตัมบ้องชาย

พรังพรอมพระญาคิงค่า
รูปตงตำรนางพระยานช้ตใจ
นางกัถวรัชนรนไม่ทนได้
พเอญให้เคองชุนจุนวย
จะชชอดาญาคิโยมสันทงหตย
รูปชชอดวยพระพรตา

ว่าพดวงทางทำเป็นเครื่องครัด
ออกจากวงโอบรับโคจรคดา

ถือพิศชนนกับบองหน้า
กดับไปภาราด้วยฤทธิ

๗ ๘ คำ ๗ เข็ด

๑) เมื่อนน
จึงว่าเน่างคณมาต
ไม่พอใจให้ตัวเป็นถ่าวเด็
ทนอย่าไปมาหาเรา
เข้าในให้ขงสุวรรณบรรจง
เซยชมเมียขวัญจันต์คดา

พระคำว่ทำโกรธมเหษี
ท่านจะซุบให้ด้ก้มเอา
ก็อยู่ตามประดำแก่เถิดดีเจ้า
พระครัดเท่านนแต่วกตกมา
ขนงเศยงเคยงคองคณนษฐา
แต่เด่าแจ้งกัจจาตำรพัน

๗ ๑๐ คำ ๗ เจรจา

๑) เมื่อนน
ขายเหต่าตัวถันมถ่านต
ตรงชนแท่นรัตนชชวาลัย
ทอคองคตงคร่ำครวญคราง

นางคณชมาตให้หันหัน
กึ่งกนมายังคำหนักนาง
ให้้งน่านหงตหงคิปคีนาค้าง
เพียงนางจะวินาศชาติใจ

๗ ๔ คำ ๗ โธต

ตอนที่ ๔ พระคำว่รบกับไวยทต

๑) บดินน
เจ็บปวดขบยับย้อยด้วยรอยไม้
นงคิตถึงควคตวตาย
ครวงนุกเหมอนอยในนรก
พระคำว่มาไต่ถึงในวง
แต่คัวของกรูความดับ

เถ้าทศประดำทชาติไพรี
ฝนไฟดทาแผลทบวมพก
ให้เศยตายชชานาคาคก
เซตชกคตมคต้อยยับยับ
ไครยงไม่แจ้งกคคศัพท
เห็นจะจับฆ่าเศยด้วยเค้นนุก

เจ้าจะบอกชอกชใจความทางน
คิดแต่ด้วยเถาทรตักษณ

ให้นางคันทรมาดแจ่งประจักษ์
รับมาคำหนักนางเทว

๗ ๘ คำ ๗ เฑิด

๑ ครนถึงจงคอยมองเมียง
ใครจะเดินไปมากก็ไม่มี
เห็นนางครวญคว่ำรำร้องให้
รอรวงเพียงปากประตู

เห็นเงียบตั่งเตียงดำดศรี
ใต้ที่ค้อยย่องมองดู
จะตุมเต้าเข้าไปก็กตด้วย
ในคาดอดตอดคุดตามม่านทอง

๗ ๙ คำ ๗

๑ เมชนน
ไดยนเดี่ยวกรกตชมอง
ท่าหตบเตียงเตียงอายชมายชมอย
ฉินหงนงดคกรียา
แฉวหีบพานหมากมาหามะกรุด
นงหยดคคจกรตกรัดนง
แฉวแกตงท่าทงพดตบตหน้า
ครนผวไม่เข้ามาเหมอนอรวงน
แฉเห็นเปนเถาทศประธาท
เหตยวช่ายแฉชวาคว่าไม่

นางคันทรมาดเค้รำหมอง
หมายว่าผวย่องตามตงมา
ยมนอยยมนไหญ่อยในหน้า
ชกผ่าหมบตทาบคพตว
เอาเด็บชตแทะกมตมผว
หีบพตตามจวงมาโบกตม
แค้นนทหน้าอะไรไค้ผ่าหม
ตงจจากแท่นบรรทมเดินออกไป
พยาบาทหนหันมันไค้
เคองชุนหมนไปจะควัน

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ บตนน
ก็มกราบบาทาแฉฉว่าพตฉ
ซึ่งตกรับจันท์ศตมาไค้
ควรจะเคองชุนคณนทต

เถาทศประธาทกตอตัวฉฉ
แม่อย่าเพ่อหนหันจเงอตงค
ไค้แม่ไค้คความชายอปรยค
ถึงชวตกรปตคปตคไม่นอยใจ

ยังพระองค์ดารแม่ทุตหัว
 พระทรงธรรม์ต้นนราขเรืองไชย
 อันพระ โดมของของคณ
 พระฤษนทรอยเปเนเพื่อนรัก
 แมื่อย่าพระองค์ได้ย
 อันพระควมี่ถ้ำคณ

ไม่ร่ตวงวองงหลงไหล
 ตายเดี่ยวในไฟนเนหนัก
 ถ้ามี่จันท์ธูคาขารูจัก
 ซ้อมชกกันมาดาร์พัน
 ตกจำไคจริงจริงทุกตั้งดรรพ์
 พระขรรคินนไม่วางห่างกาย

๗ ๓๐ คำ ๗ เฉฉา

๑๐ เมื่อนน

นั่งตงซกใช้ไต้เตียงยาย
 นางซอินทรวงเข้าทรง โค๊ก
 เมียทคทานภรรวอนนิง
 ซ่างนบถอฤษชคธา
 จักระแหงนข้าค้อยจะพดอยตาย
 รัภาพตางค้อกซกหัว
 หองดำคณมนหมายว่าทรงฤทธิ
 โอ้อาพระทตกระหม่อมแก้ว
 มั่นทำให้เจ็บชานาใจนั๊ก
 ยังกคยั้งแค้นแด่นราย
 ให้มันหมกอกใจคังคับ

นางคัษรมาตักใจหาย
 เห็นถ่มรายเรื่องความงามจะจริง
 พระถ้ามี่หองม้วยด้วยผู้หญิง
 ถดขยชงชงไม่เชื่อเนอเคราะห์ราย
 มั่นดวงหุดอกคตอกเผาเดี่ยว่างาย
 ด้วยอบายเด่หักถ่มนพันคิด
 ไม่ร่เนอริควแต่สักหนัก
 จักระชิตคิตตามด้วยความรัก
 ตายจากเมียเดี่ยวแหวพงประจักษ์
 จะเผาถ้อแข่งชกให้ยอยยับ
 ได้เจ็บได้อายก็หตายถับ
 จนตมด้อยพดอยจับไม่ถ่มประคั

๗ ๓๑ คำ ๗ โอด

๑๑ บัดนน

ร้องเรียกหาถ่านนชชนท

ยายเก่าเขาประคองมเหยษ
 อองมวองมาพร้อมหนากน

เห็นนางนึ่งแน่เข้าแก้ไข
บ้างจึงไปเรียกหมอพวดวัน

อกใจระรวดวุ่น
นวดพันค้อยพันส้มประคี่

๑ ๔ คำ ๑ เสรจจา

๐ เมื่อนน
กตุ่มกตขิดขิดแค้นแค้นทว่
จึงเข้าไปไนท์ใต้ยาคัน
แต่ดูว่าจะคิดอ่านประการใด
อันเด่นเข้าเฝ้าทงหาดาย
แต่เราต้องปองจิตรคิดคด

นางคันธมาตมเหษี
มีทจะปฤกษาหารือใคร
เรียกเจ้าทศัประธาตมาหงโกด
เราจะได้แก้แค้นแทนทต
สำคัญว่าเจ้านายไปเสียหมด
จะเดยวอดตอบตางมัน้อย่างไร

๑ ๒ คำ ๑

๐ บัดน
เมื่อย่าหวาดหวุ่นพริ่นพระไทย
จะคิดเป็นแยบคายสายฉัน
เห็นพอจะปฤกษาหารือ
ให้คิดอ่านการศึกชองตุ่ม
แม่นเมื่อไรใดทักยกทัพ

ยายเจ้าทตแจ่งแถดงไซ
มันเหมือนกับตักโก้อยในมือ
ตริกตราหาคนทักด้วยชือ
จึงเขียนหนังสือบอกความดับ
ควบคุมผู้คนไว้เดรี่จตุรรพ
มาโจมจับฆ่าเสียให้มอคม้วย

๑ ๒ คำ ๑ เสรจจา

๐ เมื่อนน
ยินยอมพร้อมใจเยอฮวย
อันพวกเสนาข้าเฝ้า
เห็นแต่เจ้าโดยทศนัคดา
เพื่อนเป็นคนสามารถอาจหาญ
ผู้มีอภยาเดองเพื่องพู่^๕

นางคันธมาตเห็นคี่ดวย
จึงว่ายายจงช่วยกันตริกตรา
กตวเขาจะไม่ยอมเหมือนอย่างว่า
คี่ดวยชือปลกัมบัวรุ่ง
ทงชานชานาญการรบพุ่ง
พระเจ้าตุงไวเหนือชือใจ

ยายช่วยตอบถ้อยหนังสือฉบับ ไปบอกให้ยกทัพมาจึงได้
ว่าพตางนางหทัยกระตาสไทย เขียนหนังสือตั้งให้แก่ท่านยาย

๑ ๘ คำ ๆ

๑ บัตินน ยายเถาชนชมจ่มหมาย
เขาหนังสือชื่อนี้ได้ในกระตาส ผันผายไปวังพระนัคคา

๑ ๒ คำ ๆ เซ็ด

๑ ครนถ้งจ้งเข้าในประต เห็นแต่จ้อออกออยข้างหน้า
ก้มกรนคตงานเข้าไปวันทา เห็นอยมาหนึ่งหมอบหอมชก

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ไฉยทศแต่ดูไม่รู้จัก
เห็นรปร่างชอมช้อทรตักษณ ทำคักคักคูกคามถามไป
อเถานกรียาเหมือนบ่าหตั้ง หน้าเคอะเซอะซึ่งมาแต่ไหน
มีธุระประบ้งเปนอย่างไร จะทำไม้มิงมาหากู

๑ ๔ คำ ๆ

๑ บัตินน เถาทศี่ประต่าทกตัวตัวเปนหน
พตถตาทถต่าพรำพร เขาหนังสือชนนเปนแยกคาย
แต่ถตถถถถถถถถถถถถถถ ให้ชาน้ำของนมมาถวย
เปนความขำกำขับมามากมาย พตางยอบกายเข้าไปให้โกตชิต

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ไฉยทศเห็นกระตาสประตาดิจิตร
จ้งรับมาแต่ตั้งเพ่งพิศ พตางพินิจนึ่งชานแต่เบาเบา

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ในต่งรต่งต่งต่งพระเจ้าบ่า ต่งแต่กีนหน้าค่างเข้า
ด้วยถุษาชบ่ามาถวยเรา เมาตุงของเจ้าให้ถวยปรวณ

เขาผ้อจันท์ตั้งตามาไว้
อันพวกเราเห็นไม่เป็นการ
ขอเชิญหุดานแก้วผู้แกดักตัว
เหมือนเห็นแก่พระองค์ทรงธรรม
เมิ่นแต่รู้จักการคร่งหมความชอบ
เจ้าจะไต่ครของเมืองเรื่องยศ

อยู่ในปราสาทราชฐาน
มันจะพาเอาผิดคิดฆ่าฟัน
มาจับตัวมันฆ่าให้อาตมย์
ช่วยผ่อนผันแก้แค้นแทนทด
บาจะมอบสัมบคให้ทั้งหมด
จงรับหากำหนดคอย่านอนใจ

๗ ๘ คำ ๗

รำบ
๑) อานจบขบพันเห็นหัน
ตักขนกกระทบเตยงเสียงองไป
น้อยฤฤฤษ์มาทำเด่น
ผ้อจันท์ตั้งดานกตาคกรัน
กจะจับทงเปนมาเจ่นฆ่า
ถึงจะมีฤทธิโรกรักไม่ถ้ว

เคื่องขนดาดเดอดไม่ดับได้
ฆ่าไทยหัดกหุดมกระทบกัน
ตวงเผาคนเปนให้อาตมย์
มาปดอมเปนทรงธรรมแทนตัว
ให้ดำลัมนฆ่าหนาทงเมยผ้ว
ตัวต่อตัวสู้กันไม่ครันคร้าม

๗ ๒ คำ ๗

๑) บดินน
พระอย่าเพื่อจตุ้วาม
ศัควอยในราชฐาน
อันองค์พระควางมฤทธิ
จงจับใหม่คนให้ตาย
คิดให้รอมคอบแต่ขยักไป

ขยายเถาเห็นองจิงทุดห้าม
การณรงคตั้งครวมค้องค้อยคิด
จะทำการแก้ไขให้ฉันท
ถอดชีวิตไว้ ในพระขรรค์ไชย
อย่าดถกตณ้ชขายหาครวไม่
จึงจะจับตัวได้ดิงใจนั้

๗ ๒ คำ ๗

๑) เมื่อนน
ขจรขจรหัดถ้อย

ไวยที่คหุหนีไม่ทันครัก
ฆ่าเคยพบรบศึกมาหุดายยก

จะเข้าออกยกย่อนม่อปรน
ทั้งพิไชยสงครามด้ามก๊ก
ขยายกลับไปทศพระเจ้าบ้า
คำวณนคอยกนเปวันนัต

เด่หัดเกวณอย่าวิตก
ไต่เรียนไว้ในออกตำรพัต
ว่าเรารับอาต่าไม่ซ้องซัด
จะเข้าไปจับมัดเอาตัวมา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ บัตนิน
มีเดี่ยทที่เปนพระนัตคา
ข้าจะเข้าไปทตนาง โนมยง
ว่าเดื่อกราบตาคตาโคต

ขยายเถื่อพตอหิว่อว่า
แกดักถ่าตังครวมไม่ขามใคร
ว่าพระองค์จะอาต่าได้
มายังวังไนทนต์

๑ ๔ คำ ๑ เซติ

๑ ครนถงจิงตรงเข้าในหอง
กระซิบทตแดงแจงคต

นังรมแท่นทองมเหษี
พุดจพพาทเปนความตบ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน
นังนักรตริคราจะยกทัพ
จิงเรียกหาบรรดาข้าไท
เอาคตขแจงให้พง
เรานตกนถนไนพร้อม
จับอ้ายทรชนคนพวด
ทำไมกับคตมณญเดยอ
ถิงเด่นาชาเฝ้าเหาดานไซ

โดยทตซัดใจไม่นอนหลับ
ไปโจมจับไฟรัทไนวง
ทไวเนอเซอโจมาพร้อมพรัง
คามหนึ่งต้อนนททุกประการ
จะไปต้อมปราดาทราชฐาน
จองจำทำประจณให้ดำใจ
จะรบรับซบเคยอทไหนได้
ถ่าแจงใจจิงจะบ่อนรอนมา

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ บัตนิน
ต่างคนมึงคมขมบัญญา

พวกรายเจ้าเขาหน้า
พระตริคราตังนตนถ

ตัวข้าทรงปวงจะอาส่า
พระเป็นเจ้าเข้าแดงเสี้ยแรงรัก

ออกหน้ารักโรมโหมหัก
คงต้มคัส้ม้วยด้วยพระองค์

๑ ๕ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
จึงว่าถ้าดำเรื่งการณรงค์
จงรีบเร่งรัดไปจับพด
ให้ไต่ดักพนหนงต้องพน

ไวยทศชั้นชมดมประดงค์
เราก็งไต่ดักด้วยกน
ผู้คนเคยรบที่แข่งชั้น
จะเตนมนวนนไม่เงอคงด

๑ ๕ คำ ๑

๐ บดินน
ชยากจะใครไต่ดักมัยศ
แต่ดบังคมตามาข้างนอก
ไต่ค้นร่วมจิตรคิตการ

พอดข้าไทใจช้กชั้นทงหมค
ต่างดบถให้ดักยบฎญาณ
เทียบบอกบ่าวไพรทไต่ดักบ้าน
ประมาณต้องพนด้นด้นทัก

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๐ ตัวนายรายจคชอเดียง
ต่างคนดัญญาอาณค

ไต่เดียงพริข้มใจให้ดักความดักย
แต่ไปวังไวยทศทงไพร่นาย

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ เมื่อนั้น
ไต่ผู้คนพดไพร่มากมาย
ทวงงาหวาดเหตพริข้มพริง
แต่ให้เดียงเหต่าเหต่าโยธา

ไวยทศชั้นชมดมหมาย
จึงให้แจกจ่ายเคื่รของด่าครา
อีกทงหอกดาบมันผา
จะได้ดักหักหาญทำการเรา

๑ ๕ คำ ๑

๐ บดินน
ต่างคนโคตงหัวมีงเม้า

พอดไพร่ใจทมิพกินเหต่า
บ้างเข้าดบถกันเปนเกตอ

ค่างคนประกอดชวตว
บ้างหัดบตาข้าปากพดเพอ

การกแต่่วใครไม่เต็มอ
เสียงเฮอะอะคะเออขักกระทัก

๑ ๔ คำ ๑ เต็มเหต่า

๑ เมชนน
ชนชมต่มหวงนงนค
จิงตั้งพวกพดคนทงหตาย
ทงนายมาผูกมามาคอรบ
จะแกแค้นแทนเจ้าชิวตว
ตั้งเสี่จเสี่ตั้งจคดาโคต

ไวยทักหัวหาญในการคัก
จนยามคักมิตมนฝนพยับ
จิงจัดแจงแต่งกายให้เสี่จจสรพ
แต่กกับกำชาข้าไท
ใครอย่าคักชชตาดหวาดไหว
ตรงไปตรงชตฉับพตัน

๑ ๖ คำ ๑ เต็มอ

โทม ชำระต่งตรงทรวงเค็อง
แต่่วกินว่นยาทานามัน
คาคตะกรุดเค็องวางอย่างขอด
แต่่วคิมนำสู่ราอาพัก

รุ่งเรืองพรรณรายนายฉน
โพกพินผลผ้าประเจียรต
แหวนพริชตจ้อคใต้นพระหัตถ์
พอก่าคักคังตัวไม่ถตัวใคร

๑ ๔ คำ ๑

ร่าย เสรี่จจสรพจับกระบี่ตาดค
แผ่นชนหลังมาอาชาไนย

องอาจมิไตพริ่นหัวนไหว
รับวันพดไกรโคตคดา

๑ ๒ คำ ๑ กราวนอก เซ็ด

๑ ครนถิงราชฐานทวารฉน
ไวยทักศรตีตั้งโยธา

คบบคังไพร่นายชายชวา
อย่าข้าช่วยกันพินประตุ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดน
16/06/2565
ให้พตางวางฉงพรพ

เหต่าพวททหารถอชฉวนหม
พินประตุคังคังพิงทตถาย

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ บัคณ

ทงพวณอนประจําของกองราย
บางเรียกรองพวณพองอึ้งม
บ้างตะ โทณบอกร้าเข้าไป
บ้างฉวยได้เหตุนหดาวจางทวน
รรับรองบองบัคคัทรู

นายประตควัดันชวัญหาย
ฉวนฉวยคนตระหนกตกใจ
ไม่ว่าไพร่มาแต่ไหน
เร่งทุดทวในยให้
ฉิ่งฉวนออกกรรชค่อตั้ง
เปนมุ่มมุ่มตั้งรับกันไปมา

๑ ๖ คำ ๆ เซ็ด

๑ เมื่อน

ได้พวณโยชิตประดา
แต่ดวอ้งว่าเหวยชาวธานี
ข้างหตงเคอะเซอะอัยไม่วันท
อ้ายหนวอจันทศดา
ฉิ่งช่วยกันแกแค้นแทนทค
ว่าพตางทางขบมาทง
เหต่าทหารได้มุกศดุกคต

โวยทตฤทธิโกรใจกต่า
พตางขบม่งมาเข้าฆ่าฟัน
เจ้าม่งคนนแต่ดฤณพ
ทวฉิ่งนราชนทวงคค
มันเปตัยนปดอมเข้ามาเปนขบถ
ฉบอ้ายคนคคมาฆ่าค
พวณชาวบอิมตอมฉิ่งฉวน
โหมเข้าตอมปรวต่าทไชย

๑ ๗ คำ ๆ เซ็ด

๑ บัคณ

เห็นผู้คนอดหม่านทงฉิ่งใน
รองกรรทหวัดหวาดกตาดเกิดชน
แต่บรวรดาจ่าโชตนเจ้าชวัญหาย

แต่ฉิ่งด่างท่างนางนอัยใหญ่
ค่างตระหนกตกใจฉวนฉวย
ฉิ่งโดนเพื่อนหกฉิ่งมฉ่าห่มหาย
ฉวนฉวยฉิ่งปะทะปะกัน

๑ ๘ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อน

บรรทมอัยในทที่แทนตุวัรรณ

พระศาควฤทธิแรงแซงฉิ่ง
ด้วยโถมฉิ่งทศตายาใจ

ไต่ยืนด้าเนียงเสียงให้ร้อง
 ผวาตนกระหนกตกพระไทย
 เห็นพวกพดโยธาถืออาวุธ
 ทรูว่าข้าศึกมารอนราญ
 ตรีตีบอกมเหสีนฤมต
 คือนายถือกระบะขมา

กักก้องด้นนั้นหัวนโหด
 จึ่งเผยบัญญัติไชยรัชชวาศย์
 อดตศตศดับสันนอตหม่าน
 ไม้ดทกต์ท้านวิญญา
 เขายกรกรพดมาหนักหนา
 แก้วตามาตุดเด่นด้วยกัน

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น
 แดเห็นกองทัพนับพัน
 ทวีตของคั่งกราบกับคั่นผัว
 ครองนช้วนจะบรรโดย

จันท์สุดดาหุดากจิตรคิดพรวน
 คิวัดนั้นกระหนกตกใจ
 พื่อทุดหัวจะคิดเป็นไฉน
 อรไทยครวญคร่ำรำไค้กา

๑ ๔ คำ ๑ โยค

๑) เมื่อนั้น
 ปดอบนางพดางเซ็ดชดนา
 คนเท่านั้นมนจะทำไมไค้
 นกอินทรมีมฤทททงตองคัว
 ภายชรวดอย่างนทให้
 ช้เกยจกาแรงจะแย่งกัน
 ว่าพดางเด้าโถมนาง โฉมยง
 ช้วนจันท์สุดดาวิตาจรณ

พระคว่าฤทธิไกรใจกล้า
 ฟังคำพัวออย่าเกรงกัตว
 ฤเจ้าไม่เคยเห็นผีมีอฝัว
 ยิงฟันหัวขาดกตงอโยกตางดิน
 ประเศยวใจก็จะค้ายคิบหายสัน
 เหมือนชวตกรยงรณสันทงน
 แด้วจัตแจงแดงองค์ทรงพระชวรค
 มาเคียงกันเยี่ยมแกตแดต

๑ ๘ คำ ๑ เต็มขอ

๑) เมื่อนั้น
 น้อยฤกตั้งาเยี่ยมหน้ามาอวดก

ไวยที่ตพูนหันคันหัว
 ยังไม่วัดกักกถึงตาย

16/06/2555

จำพดางทางซบม้าทรง
แคว้นหน้าจำเหยยอัยคนวัย
ตวงมิ่งชาวดงพงพี

มาตวงตุงกเข้าเผาไฟ
กรเคมออกจิงยกทัพ
อย่าทำดิงตอถอตอ
ยงจะซันย่นอย่ว่าไร
จะบอบชาดำมากกายา

ย่นตรงซ่งแกตแต่มุ่งหมาย
มาปดอมเป็นเจ้านายไม่อายใจ
ซื่อว่าคำว่จิงฤาไม่
มิได้ย้าแยงเกรงกต้ว
จะมาต้อมจับมิ่งคนซัว
ทงเมยทงผวเร่งดังมา
ฤาจะให้ตักยุดตุดคร่า
จิงตงมาตำรภาพกราบกุ

๗ ๓๐ คำ ๗ เจรจา

๐ เมื่อนน
จิงตอบว่าเองอย่าขอตัว
กิงเป็นชาวดงพงพี
ช้ายเถาตง โง่งหงตาย
ชยาโห้งบั้งฮาจขอตัว
เมื่อตงเองก้อยกอนตวนตาม
แต่เขาไม่ฆ่าเสียทงโคตร
ยงจะมาผกใจเจ็บแค้น
เอือมอ้างช่างอดจะตุดคร่า
อูประมาหมายมุ่งเหมอนยงวัน

พระคำว่ยมเยาะหัวเราะอัย
ประมาทกตลกตลกผู้ช้าย
แต่ตวงเผาะชาวดมูร์ไต่งาย่างาย
เคยวนหิตานชวยจะตายตาม
ใครจะกต้วกับแองเกรงชาม
กจิงด้านตามตอบแทน
กับุญคุณนั้บโกฏินับแค้น
คิดชบภทตแทนค้อแผ่นดิน
ให้ชคชกกันมาอีกทงตั้ง
จะบับเข้าหาไฟอะไรมิ่ง

๗ ๓๐ คำ ๗

๐ เมื่อนน
จิงรองว่าทาทายอืออือ

ไวยทศพิโรชโกรชชง
ชวดตรมิ่งวณนถทตาย

ไม่เจียมตัวผู้เมียต้องคน	จงหองพองจนใจหาย
แล้วร้องตั้งพูดไกรไพโรน่าย	เร่งจับย้ายคนร้ายเร็วพด้น

๗ ๕ คำ ๗ เจรจา

๑ บัตน	พวกทหารกำแหงแข่งขัน
แกว่งอาวุธชิงชิงกัน	ขึ้นตามอ้อมจับที่ปราสาทไชย
บ้างกระทุ้งกับคาดบานประค	ดิมัดตักแน่นอยไม่ให้อวดไหว
บ้างปืนเหตยมฐานบัตตตตงไป	เขาไม่ได้ขว้างทิ้งวงคักคัก

๗ ๕ คำ ๗ เจริต

๑ เมื่อนน	พระควมฤทธิธิดีศักดิ์
เห็นโยธาข้าศึกชุกชุก	โหมหึกเข้ามาจะราว
จึงแกว่งพระขรรค์ได้ฟันฟาด	แล้วลงจากปรางมาศปราสาทศรี
มีเดยย่อคอไฟ	หยุดยืนน้อยกกลางขาดา
พระเจ้าตงจิตรพิศถาน	คิดถึงพระอาจรายชาญกต
ข้าจะแกว่งพระขรรค์อันศักดิ์ดา	ขอให้เป็นโยธาออกต่อยุทธ์
เสียงพลางทางแกว่งพระขรรค์ไชย	เป็นผู้คนพลไฟรอดตุด
ตวนถอเครื่องสำตราอาวุธ	เขารบรบตีปรยุทธ์กับไฟ

๗ ๘ คำ ๗ เจริต

๑ บัตน	พวกไฟไวทตไม่ถอยหนี
รบรูปนิมิตรด้วยฤทธิ	ต่อสู้แทงฟันมันไม่ตาย
ต่างคนคิดขยन्हวนหวาด	เห็นพวกตัวตายกตาดตงมากหลาย
รบพลางถอยหลังกระหังน่าย	อุ่นววยหลัดหลดบกระทบกัน

๗ ๕ คำ ๗ เจริต

๑ เมื่อนน	ไวทตเคื่องขันหนหัน
เห็นพวกไฟพดคนทงน	ขยन्हย่อต่อไฟ

จึงรักใตให้คนเขารบรบ
แล้วขบมามาตรงพระคำว่

ข้ดำทบร้งว่าใครอย่าหัน
แกว่งกระบี่จะฟันให้บรโดย

๑ & คำ ๑

๑) เมื่อนน
แกว่งพระรรคค้อยขบรบไว้
ไต่ทถาโถมโถมจับม้า
ท้อยทหมายพิฆาฏฟาดฟัน

พระคำว่ไม่พริ่นหว่นไหว
เดยวใตประชิดคิดฟัน
นุดคร่าบงเหย่นเวี่ยนหัน
กตอกกตบจับกันด้วยกำตัง

๑ & คำ ๑ เชิด

๑) เมื่อนน
ผุดตอกทตงตงตัง
ร่ายรำกระบี่เป้นที่ท่า
กตอกกตบร้งร้งว่องไว

ไวยทตพดตคกมาทง
ไม่วร้งร้งวงเขาชงไชย
หุดช่ายบ่ายชวาทอดไต่
มิไต่ระวางห่างกัน

๑ & คำ ๑ กตอง

๑) เมื่อนน
หักโหมโรมรูกบงัน
เผ่นชนนยนเหยยมเข้าชวาท
เคต่าคตองบองบตชวาท

พระคำว่ฤทธิแรงแข็งชน
เป่นแข็งชนเดยวตค้อยทช
เป่ตียนทาทจับตีปรยทช
อุดตคุดเดยวไต่กันไปมา

๑ & คำ ๑

๑) เมื่อนน
ตุดต้นก่าตงวงชวาท
ไม่เอาจอยรบรบตีปรยทช
บ่าวไพร่ใหญ่่นอยพตอยแตกฮื่อ

ไวยทคชชนพริ่นหนักหนา
อชนระอาเห่นอยเห่นตเชดผมอ
ทงดำตราชวาทชอกกวงคต
ชงฮื่อไปทงวงเน

๑ & คำ ๑ เชิด

๑ บดินน

ถือตามแกว่งกวัดัดัดไว
บ้างจับได้ไพร่เดวเหต่านน
ทจับได้ไวยทศกัณฐมา

เหต่ารมนิมิตรประชิดไต้
มิให้ออกนอกภทวารว
ช่วยกันชดศตตตตศร่า
เขาไปนำทงพรงพรอมกัน

๑ ๕ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน

จับได้ไวยทศกัณฐาคัญ
จึงตรัสเย้ยเหยยเหวยหานเจ้าธานี
ไปไม่แมตงอิทธิฤทธา
วณชวศรจะววยปรารถ
ซึ่งเองยกกองทัพมาจับกุ

พระคำว่ปรีดเปรมเกษมสันต
พอดรียันรังรางส่ว่างพ่า
เมื่อศระกษัชกหนักหนา
ให้เขาจับมัดมาเหมื่อนอย่างบุ
จงให้การตามจริงอย่านิ่งอย
ทพวกเพยมรวมรณนถคน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน

อิถัทศัประศ่าทแต่นกต
ทงนางคินชมาตมีถ่าร
จึงได้พาทวกพ้องเปนกองทัพ
ซึ่งหยาบเข้าว่าชานพระผ่านเกต่า
จงไปรดยกโทษาเข้าสักครั้ง

ไวยทศกัณฐความมาแต่คัน
ไปดอมเต่าเหตุผลเปนความดับ
ว่าชานให้เข้าเข้ามาจับ
มาเคี้ยวชบซึ่งไซงถึงในวง
เพราะมัวเมาโมโหโอหัง
ถ้าทำอิททังให้คัคค

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน

เห็นไวยทศกัณฐกัณฐอ
พระแกตังเณยเดยตั้งพวกชันท
กับอิถัทศัประศ่าทรวณคิต

พระคำว่ผนผนถนทหวอ
จึงวอนอ้อนงอ้อชอชอศร
อ้นนางคินชมาตเปนคนผิด
โทษถึงชวศรกรรมนา

๑ จงจับตัวไวใหม่แดง
ตั้งเสด็จได้ตั้งตั้ง

คุมออกไปตั้งเขาข้างนำ
ออกมาพระโรงกัณฑ์ใด

๑ ๒ คำ ๑ เต็ม

๑ ตกลงคตงหนึ่งเห็นชอคำนี้
จึงตรัสบอกมหาเดมาโน
คืออ้ายไวยศคตวดี
อเถาทศประดาทชชาติทรยศ
จงจงเจ้าชชอคาพาคัว
ทงทางเรือทงบกตักหกวัน

พวังพร้อมอำมาตย์น้อยใหญ่
เราจับได้คนผิดคิดคต
กับนางคันทรมาดี่เป็นขบถ
โทษถึงตายหมดไม่ไฉน
ตเวนไปให้ทัวเขตรจันท์
แล้วพิฆาฏฟาดฟันให้บรโดย

๑ ๒ คำ ๑

๑ บคินน
ออกมาจัดกันทันใด
จงจำพันหนาหัวประการ
ให้รองตามโทษคตทชชช

เสนาบริบตั้งบังคมไหว
เร่งไฟรัให้คุมคนโทษมา
นครมาตถอชตามเดินหน้า
เดนาคชองบ้องบ้องไป

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ ตเวนทงเรือบกได้หกวัน
เอาคนโทษผูกมัดมัดไว้

แล้วพากันมาที่ทายกรุงใหญ่
ฟาดฟันบรโดยทงตามคน

๑ ๒ คำ ๑ บักดอง

เพลงยาวชมพระราชนิพนธ์

๑ พระนิพนธ์ถว้ตั้งมุก
ทงออกชรถตอนเพราะเด้นาเด้น

ช่างแคะชุดค่อนโคไม่ขัดคต
คตคตเดิมคตคตคตเพราะ

ตั้งแต่ท้าวต้นนุราชมาตหมาย ไซ้ให้ย้ายทศประสาทเทยวตั้งเสาะ
 ไตนางจันท์ตั้งตามจำเภาะ ท้าวปะเหตาระหนักหนานางคำทอ
 แต่เฝ้าเกยวเดี่ยวเล่นเป็นหลายครั้ง เหตุอกำตั้งตั้งให้ไปหาหมอ
 ทำเล่นให้เด้ให้ถกจนถกออกคอ นางไม่ย่อหย่อนคำระอาตง
 จนพระหัตถ์ไชยมาชบัต้ว ท้าวเมามมมิดคุดมุดมุดมุด
 เขานั่งริมกองไฟตั้งใจจง เชือกตั้งตั้งไปไฟไหม้ค้าย
 จึ่งหยิบพระศาวด์ที่ไฉยาม รุปงามจริงเจียวใจหาย
 นางคันษมาตมาจวนววย ไม่รู้ตัวผู้วค้ายตะกายชิง
 เทยวเทตาระเกาะเกาะเกาะกะ จนพระศาวด์เชือกตั้งตั้ง
 ไม่รู้จักตัวผู้วของตัวจริง ทำตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งไป
 นอนครวางออดออดออกอดเข้า พอย้ายเถาทศประสาทไปบอกให้
 วัรเรื่องเคืองจิตระคิดเจ็บใจ เขียนหนังสือส่งไปให้ไวยทิต
 โดยทศวรรษตั้งว่าเป็นชบถ ยกพดมาหมตมากภนัต
 พระศาวด์แตกแแตกจวมติ ตั้งให้ตตั้งตั้งตั้งตั้งคน
 ทรงประดิษฐ์คิดเรื่องแต่เพียงนี้ ตั้งมีตไปไม่เงนผล
 ทงชกษรภตอนะจินเกินทน ถ้าใครอ่านพานันชเกยจฟัง
 พระนิพนธ์ตั้งเต็มเต็มเพราะ ฟังเด้นะนาถอยเหมือนหอยตั้งตั้ง
 ใครจะอ่านแถวให้คิตอนิจจัจจ ห่าไม่เป้นบักตั้งไปตอก เอย ๆ

ฯ ๒๐ คำ ๆ กราวว่า

ครั้นถึงเห็นเมืองเรืองอร่าม
ท้าวหนักตระหนกตกใจ

ล้วนแก้วเก้าเงงามสุกใส
เออเมืองอะไรนี้สุดรัก (หน้า ๕๓๕)

นิทานเรื่องสังข์ศิลป์ไชย

เรื่องก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

เดิมทำว ธรรมเนียมจักรกับนางตักขะสุวรรณซึ่งครองเมืองมัญจาคีรีนคร มีราชโอรสองค์ ๓ ราชธิดาองค์ ๓ ราชโอรสทรงนามว่าเด่นากฎ^๑ ได้รับรัชทายาท แต่ราชธิดาซึ่งทรงนามว่านางเกสรดมณฑา^๒ นั้นเมื่อทำวเด่นากฎได้ครองเมืองนางมีชันษา ๓๗ ปี ทำวกรมภคเษยทัษเจ้าเมืองอินทราชมาตักเขาไป ทำวเด่นากฎมีความโทมนัสที่ไม่สามารถจะบ่งกันน้องนางไว้ได้ จึงพระราชสมทบคชเป็นฤษาไปเที่ยวคิดตามนางเกสรดมณฑา ครั้นไปถึงเมืองหนึ่งทำวเธอไปเห็นนาง ๗ คน อันเป็นธิดาของเศรษฐี เกิดประศพิษในนางทั้ง ๗ นั้น ก็ถับคั้นมายังพระนครตามคชออกครองราชสมบคตั้งเกา แล้วให้ไปชอนาง ทั้ง ๗ มาเป็นบาทบริจาริกา ทำวเด่นากฎอยากจะได้ใครมีราชกุมารเป็นรัชทายาท จึงให้นางบาทบริจาริกามอบวงขอตก นางไกรสร^๓ เป็นทษที่มีตกก่อน แต่ตกนั้นเกิดมาเป็นราชดีให้หาเป็นมนุษย์ไม นางทั้ง ๗ ก็มิตกตกคน ตกนางทั้ง ๖ เป็นพี่เป็นราชกุมารดามีญ แต่ตกของนางปทุมผู้เป็นน้องน้อยนั้นเป็นราชกุมารอย่างอัศจรย มีสังข์กับศรพระชรรคเกิดมาดำหรับบุญด้วย^๔ นางทั้ง ๖ เห็นราชกุมารตักของนาง

๑ เรื่องตอนนี้มีพิสดารแต่ในฉบับอักษรลาว เรียคนามทำวเสนาภฎว่ากุศรช.

๒ ในฉบับลาวเรียกนามว่า นางสุมณฑา.

๓ ในฉบับลาวเรียกว่า นางไกรสรบรรพารรต ว่าเปนมเหยีของทำวกุศรช.

๔ ในฉบับสำโรงเขียนลุดแผด พี่เป็นสังข์น้องเปนมมนุษย์มีสรพระชรรคมาดำ-

ปทุมมัญญาธิการผิดกับบุตรของตน เกรงว่าจะได้เป็นใหญ่ในภาย
 นำกคึกฤชยา จึงไปบนขุนโหรให้ถวายพยากรณ์แก่ท้าวเสนาภูกุฎว่า
 เจ้าตั้งชัศติป์ไชยบุตรของนางปทุม กับสังหราบุตรของนางไกรสร
 เกิดมาวิปริตผิดธรรมดา ถ้าเลี้ยงไว้จะเกิดโทษอันตรายแก่บ้านเมือง
 ท้าวเสนาภูกุฎไม่รู้เท่าทันก็ให้ขับนางปทุมนางไกรสรแฉราชกุมารบุตรของ
 นางทง ๒ คนไปเสียจากพระนคร นางทง ๒ ก็พาบตรุษดีเซพเนจรไป
 ครึ่งหนวันถึงพระอินทร์ด้วยอำนาจบุญญาธิการของพระตั้งชัศติป์ไชย
 พระอินทร์จึงอนุมัติสร้างเมืองใหม่ นางทง ๒ อยู่ชายแดนเมืองบุญจาด
 นคร แต่ท้าวเสนาภูกุฎหาทรงทราบความไม่ นางทง ๒ ก็เลี้ยงบุตร
 อยู่จนทันจนเติบโตใหญ่

ฝ่ายท้าวเสนาภูกุฎไม่วายคิดถึงน้องนางที่ยกษัตริย์ไป วันหนึ่งทรง
 สืบเห็นว่าเทพยดามาบอกว่านางนัยกษัตริย์เอาไปเป็นมเหสี ถ้าหาผู้มฤ-
 ชานุภาพไปติดตามคงจะได้กลับมา ท้าวเซมมิตจะโหม่โตไปก็เคียด
 ร้อนรำคาญพระหฤทัยจนไม่สบาย จึงตั้งให้กุมารทง ๖ ไปได้ก่อน
 สัตว์ป่ามา หวังว่าจะฆมเตนให้ค่อยศตยรำคาญ เจ้าศรีรัตนพิ
 ษายใหญ่พาน้องทง ๕ ไปเที่ยวค่อนสัตว์ในป่า ไปพบพระตั้งชัศติป์
 ไชยแสดงศรเรียกฝูงสัตว์ไปชมเตนอยู่ เมื่อพูดจากรู้จักกันแล้วศรีรัตนพิ
 จึงบอกว่าท้าวเสนาภูกุฎจะใคร่ทอดพระเนตรฝูงสัตว์ป่า ให้พระตั้งชัศติป์
 ไชยแสดงศรส่งสัตว์ให้ไปที่พตัมพดาพระบิดา พระตั้งชัศติป์ไชยก็กระ
 ทำตาม ศรีรัตนพิก็ไปพูดว่าคือนผู้แสดงศรค่อนสัตว์ไป ท้าวเสนา
 ภูกุฎดำใจว่าศรีรัตนพิมฤทษเดรภัยนี้ จึงตั้งให้ศรีรัตนพิกับกุมารทง ๕
 พากันไปติดตามนางเกสรธมฺณา ศรีรัตนพิไปดวงพระตั้งชัศติป์ไชย
 ว่าพระบิดาคิดถึงพระน้องจนประชวรไป บคนมรมตั้งให้ไปช่วยกัน

16/06/2565

๑ ในฉบับลาวเรียกว่า สิงหราช.

ตามอาว^๑ พระสังข์คีตย์ไชยดำคัญว่าจริงก็ชวนตั้งหრაไปด้วยกับกับ
 กุมารทั้ง ๒ ครั้นไปถึงฝั่งทะเลจะต้องข้ามไปแดนยักษ์^๒ กุมารทั้ง ๒ ไม่
 ดำมารถจะข้ามไปได้ พระสังข์คีตย์ไชยจึงให้ตั้งหรายอยู่เป็นเพื่อนกุมาร
 ทั้ง ๒ ส่วนตัวพระสังข์คีตย์ไชยขึ้นขี่ตั้งขพาข้ามทะเลไปถึงฝั่งโน้นแล้ว
 เทวดามาช่วยแนะหนทางให้เดินต่อไป ไปทราบความจากข้างฉัททันต์
 ว่ายักษ์กุมภินท์พานางเกศร์ดุมณฑาไปไว้ที่เมืองอโนราช พระสังข์
 คีตย์ไชยตามต่อไปถึงเมืองท้าววณณราชยักษิพของท้าวกุมภินท์ผู้ตก
 นางเกศร์ดุมณฑาไป แต่ท้าววณณราชนั้นมักนยหนัดับคราวจะหตาย ๆ
 มี^๓ เวदानท้าววณณราชหัดบอยู่ พระสังข์คีตย์ไชยจึงหัดกไปได้^๔
 ไปพบวิชาธรที่ตนนาริผล พวดวิชาทรทั้งสี่หวงจะทำร้ายเกิดรบกันชน
 พระสังข์คีตย์ไชยชนะวิชาธรได้ชมนาริผลก็เกิดกำหนดยินดี ครั้นเดิน
 ทางต่อไป ๆ พบต้นกลีบพฤกษไคผาอุทุมพรกับผาโกไคโดยพดรทเทพยดา
 นฤมิตรไคหึ่งห่ม แล้วจึงไปพบนางเทพธิดา^๕ ที่สระแห่งหนึ่ง ได้^๖
 เกยวพานส้มคั่งตั้งวาศักันแล้ว พระสังข์คีตย์ไชยจึงตามนางเทพธิดาไป
 ตามนางเกศร์ดุมณฑาที่เมืองอโนราช

เรื่องก่อน เปลกล่าวตามบทละครความเก่า

ฝ่ายนางเกศร์ดุมณฑาที่ยกษตลไป ไปเบนมเหสีท้าวกุมภินท์
 ขยที่เมืองอโนราช แต่เมืองนนเป็นเมืองร้างไม่มีผู้คนพดเมือง^๗ อยู่
 แต่พระยายกษกับนางเกศร์ดุมณฑาเท่านั้น นางไปมริตคองค^๘ ๓ ขย

๑ ในฉบับล่าวว่า พบนางยักษ์นี้ล่อลวงจะเอาไปนสมมี พระสังข์คีตย์ไชยรู้ทำหน้าที่
 พันไปได้ แต่ในนุผลล่าวว่าไปเข้าเมืองท้าววณณราช.
 ๒ ในบทละครความเก่าว่า พระสังข์คีตย์ไชยไปตามนางเกศร์ดุมณฑาแต่เมื่ออายุ
 ๑๑,๑๒ ปี ความที่ว่าได้ไปชมนาริผลแลนางเทพธิดามีแต่ในฉบับล่าว.

ว่านางศรีผู้พรรณ ย่อมมาทำวณฺณกันที่ลงไปเด่นระกาพนักกับพระยา
 นาค ทำวณฺณกันที่แพตั้งกาหลายกระดานเข้าชาติใจก็ทำเพิ่มเติมพัน
 ชนทุกที จนถึงพนมเขายานเมืองก็แพพระยานาค พระยานาคขอ
 วิชาเป็นดินได้บ้านเมือง ทำวณฺณกันที่จงจำใจต้องยกนางศรีผู้พรรณ
 ให้เป็นมเหสีของพระยานาคอยู่ในเมืองบาดาล แต่นางเกิดรู้มณฺณา
 นนอยกับทำวณฺณกันที่ต่อมา ทำวณฺณกันที่น้อยไปเที่ยวบ้ำเป็นนิ
 ถึงเวตาคดบ้เมืองก็เก็บคอกไม้มาฝากนางเกิดรู้มณฺณาได้ชมมิได้ขาด.

วันเมื่อพระดังชคตบไซ้ไปถึงเมืองย.โนราช นางเกิดรู้มณฺณาฝัน
 ไปว่าพระอิศวรให้ให้พระอาทิตย์มาเปดงรัศมีเป็นไฟใหม่ปราด้าทเดวจะ
 ฆ่านางเสีย นางจึงนอนขอชวดคร พระอาทิตย์จึงอุคคร่าพานางขึ้นรถ
 เหาะไป นางก็ตกใจคนเฒ่าความฝันแก่ทำวณฺณกันที่ๆ ทำนายว่าเป็น
 นิมิตรร้าย จะมีญาติของนางไปเป็นศัตรู แต่ตัวนางหาเป็นอันตรายไม่
 จะมีไทยแต่ตั้งพระยายักษ์มเดียว นางเกิดรู้มณฺณาจึงห้ามปราม
 ทำวณฺณกันที่อย่าให้ไปเที่ยวบ้ำตามเคย ให้อยู่แต่ในเมืองให้ดินเคระห
 เดี้ยก่อนจึงค่อยไป ทำวณฺณกันที่หาฟังไม่ ว่าถ้าไม่ไปใครรักจะติฉินว่า
 ขาดคร จนถึงเวตาคงออกไปบ้ำตามเคยเหมือนอย่างแต่ก่อน

ฝ่ายพระดังชคตบไซ้ไปนอนค้างอยู่บนภูเขา ครนรุ่งเช้าก็ให้ตั้งช
 นำเขาไปถึงปราด้าท ไปพบนางเกิดรู้มณฺณาจึงบอกความที่ท
 เด่นากฎให้ไปรับกับคณพระนคร นางเกิดรู้มณฺณาเห็นพระดังชคตบ
 ไซ้ตม่ายคตตายคตตั้งทวดเด่นากฎก็รู้ว่าเปนหลาน แต่นางยังฮาโดยทำ
 วณฺณกันที่ไม่อยากจากไป จึงห้ามปรามพระดังชคตบไซ้มิให้คิดถก
 พา ด้วยว่าพระยายักษ์มฤทธานุภาพมากหนักหนจะพากันหนีหนีไป
 ได้ พระดังชคตบไซ้ตอบว่าถึงพระยายักษ์มฤทชเตชตักเท่าใดก็จะดี
 ได้ด้วยอำนาจศรีทลือไป ว่าแดงจิงชนศรอดอาจเกิดดีเทียบเดือนตน

เป็นโศกธาหุดท่วไป ขณะนั้นท้าวกรมกัณท์เหยวอยู่ในป่าไคยบเดียงกัม
 ปรนาคักคกใจรบกตบเข้ามาเมือง นางเกตุรตุ่มณทาเห็นพระยาขัษ
 กตบมาจึงเอา พระตั้งขัตติบไชยไปซ่อนไว้ในกองคอกไม้แด้ว ออกมารับ
 ท้าวกรมกัณท์ ๆ ไค้กัถนมนุษย์ถามนาง ๆ ปฏิเสธว่ามิไค้มีใครไปมา
 แด้ว มารยา ทำ เป็นไค้ได้ กตบ บ้าง แกล้ง คติภักว่า เพราะ ท้าวกรม
 กัณท์ไปตั้งวาศักกับนางอื่นจึงพากตบคิดไป ท้าวกรมกัณท์กไม่อาจชก
 ใช้ตอไป นางเกตุรตุ่มณทาเห็นว่าท้าวกรมกัณท์ตั้งไค้โดยแด้ว จึง
 วิงวอนว่าไค้มาอยู่เมืองยักษนานแด้ว คิดถึงพระพทพตพรากจาก
 กัณ ขอให้ท้าวกรมกัณท์พากตบไปเยี่ยมตักตรงหนง ท้าวกรมกัณท์ไม่
 ยอมพาไป ว่าไค้ตักนางมามนุษย์ขงขงขง ถ้าพานางกตบไปถิง
 เมืองที่ไค้มนุษย์จะให้นางคัณ นางกัณใจ ครนท้าวกรมกัณท์นอนหัดบ
 นางเกตุรตุ่มณทาจึงไปพาพระตั้งขัตติบไชยออกมาจากกองคอกไม้ แด้ว
 บอกรให้รบกตบไปเดียงให้พนเมืองยักษ พระตั้งขัตติบไชยว่าค่อนางไป
 ด้วยจึงจะกตบ ครนเห็นนางอิดเขอนอยู่พระตั้งขัตติบไชยจึงชู้ว่า ถ้า
 นางไม่ไปโดยคักจะขอเอา คักะของนางกตบไปถววย ท้าวเต้หากฎให้ไค้
 ตามรบตั้ง นางตกใจกตบถ้อยอมไปกับพระตั้งขัตติบไชย ๆ พานาง
 เกตุรตุ่มณทาไปซ่อนไว้ในถันนอกเมืองแด้ว กตบเข้าไปยังนำปราสาท
 หมายว่าจะรบกกับท้าวกรมกัณท์

ฝ่ายท้าวกรมกัณท์คนชนเห็นนางเกตุรตุ่มณทาหายไป เข้าใจว่า
 คงมีผู้พาหนักตบไปเมือง ก็รบกตามไปโดยกัถิงโกรช พอออกมา
 นอกปราสาทพบพระตั้งขัตติบไชยก็เกิดรบกกัน ท้าวกรมกัณท์พระ
 ตั้งขัตติบไชยไม่ไหวจึงหนีไปหาท้าวฉนณราชผู้เป็นพี่ชาย หมายจะชวน
 มาช่วยรบพระตั้งขัตติบไชย แต่ท้าวฉนณราชยังนอนหัดบให้ตจะปลุก
 อย่างไรก็มิคัณ ท้าวกรมกัณท์ชดใจจึงออกไปป่าหิมพานต์ เรียก

พวดยักษ์ได้เป็นอันมากแล้วยกกองทัพกลับมา

ฝ่ายพระดั่งชศิษฐ์ไชยเห็นท้าวฤๅมณทัณฑ์หนีไป จึงกลับไม่หาทาง
 เกสรดุ่มนทาทถ้ำ เต้าความตามที่ได้รับกับพระยายักษ์ให้นางฟัง นาง
 บอกว่าท้าวฤๅมณทัณฑ์พวดยักษ์บริวารอยู่ในป่าเป็นอันมาก คงไป
 เกณฑ์พวดยักษ์ตามมาอย่าไว้ใจ พระดั่งชศิษฐ์ไชยจึงเขียนหนังสือผูก
 ดูกศรเผแดงไปบอกถึงหราชังอัยทรมทเดกบถกุมารหงษ์ ๖ ถึงหราชทราบ
 ความก่เหาะตามไปหาพระดั่งชศิษฐ์ไชย พอท้าวฤๅมณทัณฑ์ยกทัพมา
 ถึง พระดั่งชศิษฐ์ไชยจึงพานางเกสรดุ่มนทาชนรหังถึงหราชออกมา
 จากถ้ำ นางบอกท้าวฤๅมณทัณฑ์ให้รู้ว่าพระดั่งชศิษฐ์ไชยเป็นหลานจะมา
 รับกลับไปเยี่ยมพระเชษฐา จะขอตาไปพบปะกันแต่จะกลับมา พระยา
 ยักษ์ไม่เชื่อตั้งรพดให้เขารุมจับก็เกิดรบกันขึ้น พวดยักษ์ตั้งหราชไม่
 ได้พากันหนีตายแตกหนี ท้าวฤๅมณทัณฑ์จึงเหาะขึ้นไปบนฟ้า ไปตั้ง
 เทวดาทรงจกนางปทุมมารดาของพระดั่งชศิษฐ์ไชยให้หนีหนีรูปนางปทุม
 ไม้ เทวดากล้วยักษ์ก็เอาดอกจำปามาชุบเป็นรูปนางปทุมให้ตามใจ
 ท้าวฤๅมณทัณฑ์จึงพารูปนิมิตรลงมาแต่ขอพระดั่งชศิษฐ์ไชยว่า ถ้าไม่
 ตั้งนางเกสรดุ่มนทาให้โดยดีจะฆ่ามารดาเสีย ฝ่ายรูปนิมิตรก็จึงรอน
 ด้วยมารยาต่าง ๆ พระดั่งชศิษฐ์ไชยเข้าใจว่ายักษ์ได้ มารดา มาที่คอกใจ
 ปฤๅษากับถึงหราชว่าจะตั้งนางเกสรดุ่มนทาคนให้ แต่ถึงหราชที่คอก
 ว่าเกิดอกจะเป็นกตอบายของยักษ์ ขอให้เลี้ยงศรเผแดงทอดองดูก่อน
 พระดั่งชศิษฐ์ไชยเลี้ยงศรเผแดงไปรูปนิมิตรก็กลายเป็นดอกจำปามาตาม
 เดิม แต่เผแดงศรเข้าไปถูกอกท้าวฤๅมณทัณฑ์ถึงตง ท้าวฤๅมณทัณฑ์
 รู้ว่าตัวจะตายจึงตั้ง นางเกสรดุ่มนทา ว่าอย่าให้ถึง นางศรีสุพรรณ ดูก
 ตัวไว้ให้ดูองอยู่ในเมืองนาคแต่เดียด หาดนกมฤๅมณทัณฑ์คิดอ่านดง
 ไปรับนางศรีสุพรรณกลับไปเลี้ยงด้วย ตั้งแต่ว้าวฤๅมณทัณฑ์ถึงใจ

พระต๋วงคีตป์ไชยมายักษ์แด้วก็พานางเกสรต๋วมณฑาทกดับเข้าปราช
 ชาติในเมืองอนิราช นางเกสรต๋วมณฑาทอ้อนอนพระต๋วงคีตป์ไชยให้
 ไปรับนางศรีต๋วงพรณชิตามาจากเมืองนาค ให้แม่ตักได้กดับไปบ้านเมือง
 ด้วยกัน แด้วนางหีบตักบาดสะกาซึ่งท้าวต๋วมกัณท์เคยเจ่นกับพระยา
 นาคมาให้พระต๋วงคีตป์ไชย สอนอธิบายให้ไปทำเล่นสะกาพนันแด้วคิดพา
 นางศรีต๋วงพรณคินมา พระต๋วงคีตป์ไชยจึงให้ตั้งหรงกดับมาค้อยอยู่
 กับกุมารหง ๒ ทริมฝั่งทะเล แด้วให้ตั้งขนาตงไปยังเมืองบาดาด บอก
 พระยานาคว่าท้าวต๋วมกัณท์ให้ไปเล่นสะกาพนันค่างตัว พระยานาค
 ไม่รู้ขบบายกับพระต๋วงคีตป์ไชยเข้าไปในวัง เห็นพระต๋วงคีตป์ไชย
 มีพระขรรค์พระยานาคตั้งไต่ยถามว่า พระขรรค์คินนเป็นของวิเศษอย่าง
 ไรจึงเอาไต่ยไม่ห่างตัว พระต๋วงคีตป์ไชยแด้งบอกว่พระขรรค์คินน
 ฤทขปราชครุฑไต่ย วิได้ยพระยานาคนหนักตัวครุฑทอยเป็นขรรคินน ครน
 ไต่ยนิว่าพระขรรค์คินนปราชครุฑไต่ยคินนนี้ จึงชวนพระต๋วงคีตป์ไชยเล่น
 สะกาพนัน ถ้าพระยานาคชนะจะเอาพระขรรค์คินน ถ้าแพพระต๋วง
 คีตป์ไชย จะต๋องการ ตั้งอันไต่ยใน เมือง นาคจะยอมให้เด็ก เอาคามาขบ
 ใจ พระยานาคเล่นสะกาแพพระต๋วงคีตป์ไชย ๆ จึงชวนนางศรีต๋วงพรณ
 พระยานาคไม่ยอมให้ก่เกิดรบกันขึ้น พระยานาคตั้งพระต๋วงคีตป์ไชยไม่
 ไต่ยต๋องยอมให้นางศรีต๋วงพรณมา พระต๋วงคีตป์ไชยจึงพานางศรีต๋วงพรณ
 ไปหานางเกสรต๋วมณฑาทกในเมืองอนิราช ซ่ดขกันปตงศพท้าวต๋วมกัณท์
 แด้วก็พากันกดับมา เมื่อมาถึงเมืองท้าวต๋วมกัณท์ท้าวต๋วมกัณท์
 ประจวบเวดาท้าวต๋วมกัณท์คินนอง เห็นมนุษย์คินนพานไปในเมือง ท้าว
 ต๋วมกัณท์ก็จะจับ นางเกสรต๋วมณฑาทกจึงบอกให้ทราบว่ามีไรผู้
 นางเป็นน้องสะเกแด้วนางศรีต๋วงพรณก็เป็นหลาน ท้าวต๋วมกัณท์เป็น

พระเชษฐาประจวบหนัก ให้พระดั่งชศิษฐ์ไชยไปรับกลับมาเมืองพอจะได้
 เห็นหน้ากัน ท้าวกุมภภินท์ก็ได้อนุญาตให้มาแต่ที่ ที่มาได้มาตั้งเองเพราะ
 เมื่อมาพ้องกับเวดาท้าวกุมภภินท์จะต้องไปเฝ้าพระยาศรีสุวร จึงให้แต่
 พระดั่งชศิษฐ์ไชย ผู้เป็นหลานพามา ท้าวฉันทนุราชยังดังได้ย นางเกตุรัต
 มณฑาให้ พระดั่งชศิษฐ์ไชยเกิดก บาดตะกาศของท้าวกุมภภินท์ ออกให้ดู
 เป็นสำคัญ ท้าวฉันทนุราชก็เชอฟังจึงพานางทั้ง ๒ กับพระดั่งชศิษฐ์
 ไชยเหาะมาตั้งยังฝั่งทะเล ทศกุมภาพันธ์ ๒ กับตั้งหรรคชยอยู่นั้น

ฝ่ายกุมภภินท์ ๒ เห็นยกทัพพระดั่งชศิษฐ์ไชยกับนางมากก็ด้วยยก
 ทัพหนีไปเที่ยวชุกซ่อนอยู่ในป่า ครั้นท้าวฉันทนุราชกลับไปแล้ว
 พระดั่งชศิษฐ์ไชยจึงให้ตั้งหรรคชยไปค้นหาพากุมภภินท์ ๒ กลับมา แล้ว
 เต่าความ ความที่ไปรบพุ่งจนพานางทั้ง ๒ กลับมาได้ให้กุมภภินท์ ๒ ฟัง
 ทุกประการ กุมภภินท์ ๒ พากันคิดอุบาย ด้วยเห็นว่าถ้าวเฒ่านางภูธรบาท
 ว่าพระดั่งชศิษฐ์ไชยเป็นผู้ไปพานางมาได้ ก็คงจะยกราชสมบัติให้ใน
 ภายหน้า จึงปลุกษากันเขายาพิษคมเจือในขนมแล้วเอาไปให้พระดั่งช
 ศิษฐ์ไชยชวนให้กินแกเห็นจเห็นอย หมายถึงจะให้ไปอันตรรายเสีย
 อย่าให้ทันเข้าไปเฝ้าท้าวเฒ่านางภูธร แต่พระดั่งชศิษฐ์ไชยว่าเคยกินแต่
 ของทิพย์หากินขนมไม่ กุมภภินท์ ๒ จึงปลุกษาหาอุบายอย่างอื่นที่จะ
 ทำร้ายพระดั่งชศิษฐ์ไชยค้อยไป เรืองดั่งชศิษฐ์ไชยคอนตันมาต่อเรื่อง
 ตอนทททรงพระราชนิพนธ์บทละครทรง

พระราชนิพนธ์เรื่องสังขศิลป์ไชย
ตอนที่ ๑ สังขศิลป์ไชยตกเหว

ข้า^๕ เมื่อน^๕
๑

ต่างซบซิมกันจำนรรจา
แม่สังขศิลป์ไชยได้ไปเฝ้า
ชนมท่ามาให้ได้ยาพิศม์

ทั้งหกให้คิดฤชยา

ใครมีบุญญาจงเร่งคิด
เห็นเราหกคนไม่พินิจ
มันไม่กินเหมือนจิครทศิตไว้

ฯ ๔ คำ ๑

ร่าง^๕ ครัด^๕ ๕
๑

ไปเที่ยวหาอาหารที่ในไพร
จำเราจะยียวนชักชวนมัน
ผดักให้ตกเหวมรณา
อันนางสุพรรณเทวี
ต่างเห็นชอบชวนกันดีใจ

ฉนั้นสังขศิลป์ไชยไม่
ทั้งสังขศิลป์ไชยใจพิศม
ไปเก็บพรรณผลไม้บ้นภวา
จึงกตัญมาพาพระอร่าวไป
จะพนมอพิไบทไทน
มาหาสังขศิลป์ไชยฉบับพัน

ฯ ๖ คำ ๑ เพลง

๑ ตูบหลังตูปหน้าแถวพาท
เก็บผลพฤกษาที่เขานัน

๑ เรา^๕ จะพากันผายผัน
มาให้สุพรรณกับพระอร่าว

ฯ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อน^๕

รับคำทงหกพี่ยา

๑ ๑๖/๐๖/๒๕๖๕
ตัวหุดานทงเจ็ดจะจรตติ

๑ ทงต้ององค้จงอยู่พิศมพิชยา

๑ พระสังขศิลป์ไชยไม่ก้งขา

๑ กราบบาทพระอร่าวเดื่อว่าไป

๑ ไปเก็บผลพฤกษาที่เกิดเกิด

๑ ประเดื่อใจจะมาให้พร้อมกัน

ว่าแหวจิดแจงแหวงองค์ พระหัตถ์ทรงตั้งขศิปไชยพระแสงขรรค์
ตั้งเจ็ดองค์ตั้งจากพดด้วงพดด้วง เจ้าศรัทธันท์หน้าหน้าคดาโคด

ฯ ๖ คำ ๑ เเศ็ด

ชมดง ชนมรุกขชาติคาชเคียร ตั้งตะเคียนยางยงตั้งไผ่
มกมิ่งพวงผดแก่งไก่อ เพียงไฟไกรกร่างมะปรางปริง
พระตั้งขศิปไชยหาไม่งาม ด้อยผดตุ๊กห้ามทกุก้านกิง
ศรัทธันท์กมเกมกอนคินทง หัดนรวงช่วงชิงกันไปมา
บ้างชกเชือกเขาเถาว์ดวย ชนมผกพันกิงไทรดำชา
ผดคักนไก่อเด่นเป็นชิงช้า ดรวดต้นศัทรราชดำรายุใจ
พากนทองเพยวเดยวดอกค ดเยี่ยมชนมบทยอดเขาใหญ่
ค่างชอนพระตั้งขศิปไชย เด่นโตมิดคดาหากัน

ฯ ๘ คำ ๑ เพดงนิง

ราช เมื่อนน ศรัทธันท์แดนกคณชยัน
ทำมารยาว่าแก่พระตั้งขศิปไชย เจ้าธศัทรพระขรรค์ไฉทำไม
เราจจะงตั้งเด่นต้นตมก ถวยถ่มตูกพดาดพดงไมยงค
จะถุกเนอถุกคองพิกตอไป วางใจเด่นแหวจิงมาเถา

ฯ ๕ คำ ๑

เมื่อนน พระตั้งขศิปไชยไม่วู่เท่า
วางพระขรรค์ศรัไวคดวยใจเขา ธรรมเงอมเขาดำคณญา
แหวจิงตามพิศรัทธันท์ ดคเดยวได้กนบภญา
หยิกหยอกหุดอกคดอันไปมา เกษมต้นศัทรราชทงเจ็ดองค์

ฯ ๕ คำ ๑ เพดงนิง

เมื่อนน ศรัทธันท์ทกรนเห็นพระตั้งขศิปไชย
พาเทยวเดยวเดยวเวียนวง พบเหวคังประดั่งคัจฉานงนิก

16/06/2565

เรื่องตั้งชื่อกษัตริย์ไทย ตอนที่ ๓

หยิบศึตามาตั้งลงไป
ชโงกตามลงไปใจทักทัก
จึงร้องเรียกพระตั้งชื่อกษัตริย์ไทย
ว่าพตางพรงพร้อมเจ้าตอมตัว
ท้าวโงกเวดด้วยเต้หัด
ตรงมือหนแน่แฉแฉแฉ
ต่างเขายนเคียงเมียงเขม
จึงมตักพระตั้งชื่อกษัตริย์ไทย

เขียงหุกขอยฟังไม่ดังกึก
แตกเป็นหมอกมีดมีว
มาคเหวไใหญ่มีไชชัว
อยากตวลเดยพอยนแฉ
ต่างคนหตอกดวงว่าดวงแก้ว
เห็นแฉฎายังถอยหตั้งโย
ครนเห็นงวยงหงโต
ตกตอยลงไปโนเหนือ

ฯ ๓๐ คำ ฯ เขตฉิ่ง โยค

๑ ต่างคนชั้นชมตมคน
พากันวิ่งกตบมาฉบพต้น
ไม่พบเห็นเป็นอศักรวิจิตร
เถียงกันอ้อของคณังไป
หาพตางต่างโมโหพาโตกัน
คนทงตอช้างหนทางจร
ศัรตั้นทจว่าแก่น้องยา
ใครอย่าบออกอกความทงนไช

หิวเวาร่าฮาเฮเกษมตันต์
หาศัรพระขรรคท่วงไว
ต่างคนต่างคิดตั้งโดย
เมื่อททางจำได้แน่นอน
คนนว่าคนนตักช้อน
ไม่ได้ศัรพระขรรคกเดี่ยวใจ
เรากตบไปพระอาว้จะถามได้
ชักช้อมพร้อมใจแฉวไคตกลา

ฯ ๘ คำ ฯ เขต

๑ ครนถงพระอาว้ทำหน้าเศร้า
มิได้แฉตงแจ่งกัจจา

ก้มเกล้ากราบตงตรงหน้า
ทำก้มภักศรัไค่กาศฮนไป

ฯ ๒ คำ ฯ โยค

๑ เมื่อนั้น
เห็นหกนัตตาไค่กาโดย

นางเกศรสมณศาตร์ได้
หตกาใจไค่ถามมิทันช้า

16/06/2565

เหตมตอย่างไรไม่บอกแจ้ง
พระตั้งขี้ไปไหนจึงไม่มา

มาโคกคัศย์กรรมแต่งโยหนักหนา
จงแจ้งกิจจาอย่าได้ก็

๗ ๕ คำ ๗

๐ เมื่อนน
เข็ดนาตาพดวงทางพาที
พระตั้งขี้ของรักเฝ้าชักชวน
แแต่ดวงเค่นเค่นแฉงสุดใจ
ต้วนห้วยเหวเปตวปต่องทงตั้งข้าง
พระตั้งขี้ตามหลังหุดานมา
ซาทงหลกคนเทยวคนทว
เม้นตกเหวเหต่านนเห็นบรวโดย

ทงหลกพนองท่าหมองศรี
เมื่อแตกหุดานพากนเทยวไป
รบกวนให้พาขนเขาใหญ่
ห้ามไม่ฟังเตยนะพระอาว
ซาเค่นนำทงไปข้างหน้า
ประเดยวเหตยวหากี้หายไป
จะพบต้วน้องยากี้หาไม่
ฎาจะเปนกระไรไม่แจ้งการ

๗ ๘ คำ ๗ เจริจา

๐ เมื่อนน
ทงนางตั้งพรณนงคราญ
ต่างคระหนกอกตั้งชวญหาย
จึงว่าแก่นัดตายาใจ
จงพาอาวไปเทยวคนค
แแต่ตงจากพตบพตาทงตั้งนาง

นางเกดร์ดมณฑนาพังว่าขาน
บีมปานช้วนจะบรวโดย
พุ่มพายชตเนครหลังไทด
ไปเค่นถึงไเหนอย่าอำพราง
เกตอกจะหตงอยู่ในบ่ากวาง
ศรีตั้งนทาทางจรจรต

๗ ๖ คำ ๗ เพลง

๐ เมื่อนน
ครนถงครทตุดาคัญ
พระตั้งขี้ตบไชยมาตัญหาย
๒๕๐๖/๒๕๖๕
หุดานทงหลกคนเทยวคนคว

ทงหลกแแต่ถนถคนชยัน
ทำโคกคัศย์ทตองค้พระเจ้าอาว
ตรงทงแคนเหวรายทงซ้ายขวา
ท้เหต่านหนักหนาไม่พบพาน

๗ ๕ คำ ๗ เจริจา

โอ้ราช เมื่อนั้น

รุ่มร้อนญไทยตั้งไฟกาต

ค่อยย่องเหยียบเตียบตติไปนอกทาง
ไม่ประสพบของศัพระนัตตา

โอ้ว่าพระตั้งชื่อกษัตริย์ไทยเขย

ฤว่ามิต่างที่ตกลงไฟ

ขอให้พบพานพระหัตถาณรัก

รำพตางนางทรงไศกา

นางเกตุรตุมนทาทายังตั้งตำ

เขาวมาตยัตตเตยวเทยวมา

ต้องนางเรียกร้องแแต่วมองหา

กัถยาครวญคร่ำรำไร

ไม่มาหาชาวเตยไปอยู่ไหน

ช้อนพระตั้งชื่อกษัตริย์มังนา

จะบวงสรดวงเดินวักให้หนักหนา

บีบว่าโฉมฉายจะวายปรมาณ

๑ ๘ คำ ๑ โยด

รำย เมื่อนั้น

จะโศกศัถย้อยเห็นไม่เป็นการ

เจ้าชาตจงไปต่อยพระธาว์

เจ้าทงต้นแยกไปทางหน

แแต่ทหาชะเงอชดเจยหฟง

ชชกชชเจ้าตุ้พรวรณกัถยา

เจ้าศัรตุ้นทาจงว่าชาน

เราคิดอ่านแยกย้ายรายกัน

นางด้พรวรณกับช้ามายผัน

ชวยกันตนตนคนคควา

เฮะเดียงพระตั้งชรวงเรียกหา

เร็วเกิดชย้าช้ามายจะไป

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๐ เมื่อนั้น

จะใคร่พบพระตั้งชื่อกษัตริย์ไทย

นางด้พรวรณยินดีจะมีไหน

ก็เดินตามไปไม่คิดแดง

๑ ๒ คำ ๑ เพตง

๐ เมื่อนั้น

นำนางคำเนนเดินคว้างแคว้ง

เห็นทสี่มทุมพุ่มไม้

หยุดนั่งนกกอนเกิดกัถยา

ศัรตุ้นททททเทยวเสาะแแต่ง

พาดตแดงไปให้ไถดธาว์

ก็เขาไปนั่งตงแแต่รของว่า

จะได้ไปถูกษาหาวรอกัน

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

คิดว่าเปนนองศ์พงศัพท
จึงว่าหยดใบให้เนนชา
รับไปให้พบเตี้ยเตี้ยจน

นางด้พรรณไม่รังเกียจเตี้ยคน
ก็ไปนั่งตงพด้นทนที่
เห็นตเห็นอยหนกหนาเจียวฤพ
ชานกชนนจะคอยเภา

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

ยมแย้มพุดจาควดาเพรา

ศรีสุนทแด่นกสรวยมนต์เป่า
นแนเจาจะวาให้ดเจียว

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ปทมเอยปทมจิตร
พียงเกรงกริ่งอยดั่งเดี่ยว
อินพระดังข้เม่นว่าข้าหาได้
ภาพได้ตมิจรทกคิดมา
อินความทพริกเจาหนกยง
เวรมาหนททางกัตบ์แดง
พดางชยดเข้าชคตักัดหงตั้ง
ทำแะเดี่ยมถูกต้องตองใจ

เมื่อยาคิดเคื่องช่นนเหนียว
จะให้เทยวเห็นอยเบตาไม่เข้ายา
สินจางจะให้หะไรชา
จะอด้าหเทยวคนจนต้นแรง
จรงจรงนระนึ่งอย่ากินแหง
พชเปนพักเปนแรงจิงค้อยไป
จะปรานพมิงฤพาไม่
เจ้าถอยหนีพี่โยกถยา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

๑ ตกยนชนเตี้ยมโตชา
ว่าจะพาเทยวหาดังชัศตย์ไชย
ช่างดีบปสบอย่างหนตเดียว
พาช้อถ้อจตรกคิดว่า
ได้เห็นกนดินระไม่ตะใคร

นางด้พรรณเคื่องแค้นเปนหนกหนา
แถววาตคัพเสนาเจียว
ตวงให้ตามมาถึงบ่าเปด็ยว
คานหนามาเกยวไม่อายใจ
ชรรมเหมยมินม้อยทไทน
กตบไปจะทุตพระมารดา

๑ ๒ คำ ๆ

ไอ้โลม น้องเขยน้องรัก
เมื่อมาแต่หนุ่มสาวต้องรา
ถ้าเจ้ามีหย่อนผ่อนปรน
จงคิดขงใจคิดหัด
ถึงเจ้าจะให้ฮาวร
ตายไหนตายไปคงไม่ฟัง
อินพนองครของกันแดงย่น
ว่าพตางเข้าโกตไซวักว่า

ดูตพิพจะหักเส่นหา
ในกตางป่าค่าไม้เส่นนี้
ไซว่านฤมตจะพันพี
ไม่พอทจะโกรรชงคังคัง
จะโบยคพิพดีเส่นหตัง
เฮนคพิพงเกิดแกวตดา
ไม่เส่นเรอนผอนตหนักหนา
อ้อยหน้าอย่าหยิกจะบ่วยไป

๗ ๘ คำ ฯ

ร้าย น้อยเขยน้อยจิตร
มาทำข่มเหงไม่เกรงใจ
เฮอะไรที่ไหนข่างคานคอง
ถึงต้นฤทธรณคตชอบกัตตาย
นางเมินเดินหน้จะกตบไป
ตะโกนกกองรอรเรียกพระมารดา

คิดนคหนึ่งว่าเป็นผู้ใหญ่
จะแกตังให้อัปรยคอตตาย
เส่นแถวฤททอย่าพักหมาย
ตั้งญาตศิชาขบัตขบไม้คบค้ำ
หนอะไรตเกิดมาขวงหน้า
ศัรตันทม้นจะฆ่าตูกเส่นแถว

๗ ๒ คำ ฯ

ไอ้โลม แถ่นเขยแถ่นแชนง
อันเจ้าจะพนพไม่มแถว
พงของอินวอนว่าแต่โดยคิต
เพวระรักเจ้าหนักหนาจึงครายขอ
จะมีให้ขัดไว้อย่างไรเต่า
นำขงคเอาเผ่าหยิกคิต

อย่าพักก่นกระแถ่งเส่นยงแถว
เม้นคตาค้แถวไปได้มไซ่มื่อ
ไม่พอทโกรรชงอองออง
คอรฤทแกวตดาไม่ปร่าหน้
เมือเจ้าคอยแต่จะว้งหน้
จะถกนคคิมแต่ฮัดฮัด

เป็นไรเป็นไปไม่พังกัน	จะประชันเรียวแรงทแข่งชัศ
ว่าพดางด้รวมด้ชคคกขตรัด	นางด้บด้หันด้ได้ด้ตามมา

๑ ๘ คำ ๑ เชิด

ร่าย ๕ ๕ ๐ เมื่อนน	นางเกด้รด้มณฑทาจ้ริงร้องว่า
เป็นไรเจ้าด้พรรณกัทยา	จ้ริงร้ององมาค้วยอินโด

๑ ๒ คำ ๑ เจริงา

๐ ๕ ๕ ๐ เมื่อนน	นางด้พรรณทถแ้งแถงโซ
ฮายศร์ตั้นทมนพาซาไป	ถึงพมไม้ทเบ็ดยวกเกยวพาน
ตกแค้นชคใจจะกตบมา	มนกนหนาครวายอห้กหาญ
ชาด้บค้วงหนตะดตะดาน	ฮายหน้าค่านจรรโรมันได้มา

๑ ๔ คำ ๑

๐ ๕ ๕ ๐ เมื่อนน	ศร์ตั้นทชนด้ย้งแถงค้อหน้า
ตเกิดเจ้าด้พรรณข่างพดจา	แถงพาโตข่าว่าค้วยอ
เมือโรซาเคทาเซนนน	มาตวงคระกวนคเดียวนฤ
เจ้าตั้นทตโตห้ดปรอย	ชาคนช้อเซ่นนยงมีเคย
ไม่ได้เกยวด้ค้ำทำตักนิต	พาทมิดเบ้ถ่าเบ้ถ่าแม่เจ้าฮ้อย
วกระนไม่ไปค้วยใครเตย	จจะน้งนยอยนนมตเจ็ยว
ว่าซาได้มาค้วยอช่าเซอ	เพระเห็นเสอคคใจจ้งไม่เหล็ยว
เขออะไรข่างปคตคคเจ็ยว	ชย่าเซอนางข่างค้วยพระเจ้าฮอว

๑ ๘ คำ ๑

๐ ๕ ๕ ๐ เมื่อนน	นางด้พรรณคอบพดางทางชหน้า
ชะเจ้าคนคศร์ตั้นทา	ย้งว่าไม่รบด้บปลบจริง
พดเตยเบปรียบเบรียงคกฉว	ค่านหน้าแถงควไปทกคั้ง
แต่แรกเจ้างของอนวอนฉว	ช้อยอ้งเซ่าชพรพโร

16/06/2565

ไม่คิดข้ายผีต่างทกต่างดง
ครั้นเขาไม่ถุ่มหลงปลงใจ
จะหยิกข่วนเท่าไรก็ไม่เจ็บ
ดูเถิดที่ตนคอกกับขอมือ

แทบจะก้มหัวดวงกราบไหว้
เข้าใต้ถุนยถุคยคย
นั่นมิใช่รอยเจ็บของกุกญา
ยังจะคิดเถียงได้ไม่อายเลย

๑ ๘ คำ ๑

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

เมียงเมินหัวเราะเยาะเย้ย
คำคารมตมเคิบสุดใจ
ครั้นว่าบางขัติใจร้องไห้โฮ
เมื่อข้าต่ำตวงจะคืนบ่า
อุต่าหีบุกเข้าไปในกรเขียด
ชะล้างว่าข่วนตัวนรอยเจ็บ
แต่เช่นเจ้ากรรมมิอยากกตัญ
ยังกตัญมาประกวดอดแรง
มาตองคุดยวนกัเป็นโร
จะกัถ์เถียงกันไปได้ชอ
คำบุราณท่านว่าไว้เป็นครู

เจ้าศรีธันทาทำหน้าเนย
เจ้าข้าเอ๋ยนางนชพาโต
เห็นเขาเกรงผู้ใหญ่ไม่คอบโต
มีแต่โมโหไปข้างเตี่ยว
คิดว่าหาน้องท่องเที่ยง
หนามเกยวเปนแผดไปทงตัว
เด็กเก็บเอามาว่าพอนหน้าชัว
ถ้าตัวต่อตัวมิพินไป
ว่าข้าคุดยุดแย่งเจ้าไม่ไหว
ใครจะแรงกว่าใครให้อาวัด
เขาจะหัวร่อนำคตัญ
ใครไซ้หอดได้กัคตัญ

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริญ

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

จึงว่าข้ายเจ้าเถให้เนรคุณ
มิใช่ว่ากัไม่วเท่า
มึงเถียงไคคุดยไม่มีพยาน

นางเกตุร์ตุ่มณฑากัคเคืองชุน
ทุจริตคิตถุนไปโดยพาด
พดแก่เปเต่าเปเต่าอายหน้าคาน
ทำหักหาญเห็นว่าชากตัญเกรง

เหตุเพราะนัดตากตัญหาย
ชวณเตตาระเกาะแคะครินเครง

จึงจ้วงจาบหยาบคายข่มเหง
ฝากใจเกิดเองเป็นโรม

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

ตั้งนางด้พรรณกระหนัด
เอออะไรนพอดทฤฎ
ท่างตงโทษโกรชชิ่งชิ่งชิ่ง
เม้นตั้งชคิตป์ไชยไม่ตัญหาย
แกตั้งพูดเปรยเย้ยเยาะตจนตาม

ครัดันทบทนเตียงเตียงอือ
คนอื่นแถมมีแต่ไม่จริง
เป็นเพราะห้เพราะช้อต่อผู้หญิง
ถ้าเป็นจริงเหมือนว่าน่าเกิดความ
เห็นจะชวยเราแน่ไม่พักถาม
บ่นบ้ำไปตามอำเภอใจ

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

กราบบาทพระฮาวแล้วดำไป
เป็นคนมักได้ใครมี
เดี่ยวจริตกิริยาเป็นบ้าย
อนใจซาห่าคนนช้อเท
เจ้าด้พรรณนหนกว่านของตัว
พระองค์จ้งอดโทษด้กครงหนง
จระณิจจนครวณญคร่าช้อยทำไม

เจ้าทงห่าคนคิดแก้ไข
พิศรัดันทน์ใจมทฤฎ
หยาบซาพาทดิงตุ
พูดกะไปไม่เกรงกจิว
รักฮาวเหมือนแมบงเกิดหัว
ครัดันททำชวไม่ชอบใจ
เรารีบไปให้ถึงกรุงใหญ่
อันตั้งชคิตป์ไชยเห็นไม่มา

๑ ๗ คำ ๑

ธรมร้องให้ เมื่อนน

๐
จึงปฤกษาดุ์พรรณกัตยา
ด้ไบแม่กับช้องของโคมยง
เม้นตั้งชคิตป์ไชยยังไม่ตาย

นางเกศร์ด้มณฑาตะห้อยหา
อัยช่ากัด้สำหรับจะอับชาย
จะทำรงดำคัญมนหมาย
กตบมำด้ร้ายจะพบพาน

แถวหยิบซองกับผ้ามาทำขง
ขอเทวอาวักษทงจกรวพ
เม้นว่าพระตั้งขยงอย
ถ้าเจามอดมวดยมรณา
ตั้งคำทว่าพิศฐาน
คิดถิ่งนัตคายังซาโดย

ปักดงตั้งจิตรพิศฐาน
ช่วยมันคตให้แจ่งกัจจา
จงมีผู้เอาของไปให้ซา
ข้องกับภษาจงตั้งไป
เขาวมาตย์เค้ว่าด้ว้อยตะห้อยให้
ครวญคว่ำว่าไรไคกา

๗ ๓๐ คำ ๗ โยต

๑๐ ครนค้อยคตตายวิโยคไค้กศัตย์
ศัรดินทนนนำมรคา

กชวณกนิงดงจากภษา
คนคตตตมาในดงตาน

๗ ๒ คำ ๗ เพตง เซิต

๑๐ เมื่อนน
เทียบไต้ตั้งคตตั้งห้วงทยาน
ให้มันตั้งกยาคาเซมัน
คิดถิ่งพระตั้งขศศิปไชย

ฝ่ายเจ้าตั้งหรวกดำหาญ
แปนตางมันคตตบออกเหตุไทย
จิตรใจเยือกเย็นดิงเปนไซ้
ก็แแดงอิทธิฤทธิ์ไกรกตบมา

๗ ๔ คำ ๗ เซิต

๑๐ ครนถงเซิงเขาถำเนาเนิน
ไม่เห็นทที่ประทับตบตปตดา
นึ่งนี้ลครักไคไรให้รำคาญ
ฤจะพวกันรบไปเวียงไชย
คิดพดางทางเทียบถัญจรหา
แถวชนเขาเขาคนในวงเวง
เทวัญมันคตให้ฝ่ายมัน
เอ๊ะเกิดเหตุแต่แถวชคค

จงดงเดินตตเตยวเทียบหา
ทงพระอาวณองซาขาก็หายไป
จะเกิดเหตุเภทพาดเปนโฉน
ทจะหนีไปก็ไชเซิง
บกกปากกของรองเบ็ง
ทุกซ่มเซิงรกรเรียวเทียบมของต
มาเห็นศัรพระชรวรคทดวงอย
จะมีผู้ทาวัยแก่นองยา

เป็นตายอย่างไรไม่แจ้งจิตร
ยังคิดสร้อยเกล้าว่าเป่าอุรา

ตั้งคิดที่จะเที่ยวแฉ่งวงหา
ก็ไต่กาครวญคร่ำรำไร

๑ ๓๐ คำ ๑ โยด

๐ แดงผ่นจิตรคำวิหัตริศรของตุ
เมื่อไม่พบน้องน้อยกดอโยใจ
คิดพดวงทางทำอานภาพ
เฝ่น โฉน โฉนเหาะชันอัมพร

จะนั่งอยู่กระหนกมีได้
จำจะไปทนต์องพระมารดร
ปากคาบพระชรรค์กับตั้งชัศ
ตรงไปนครบรรพต

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๐ ครนถงจิงตงจากอากาศ
กราบบาทตองนางพตางวันทต

ชันปราสาทแก้วมรกต
พิไรว่ากำสัตว์โค

๑ ๒ คำ ๑ โยด

๐ เมื่อนน
เห็นตูกมาร้องไห้ไม่ด้มประดี
ปดอบพตางทางถามมีทันข้าว
มีเหตุเภทพาดประการใด

องค์พระมารดาทงต้องศรี
เทวักคิดอัสจรรย์ใจ
เป็นโรมาโคกคัตถ์ยกรรแดงให้
น้องรักอยู่ไหนจึงไม่มา

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
จิงเด้าความตามเรื่องไปรับอาว
ทงหุกเซษชูากับน้องรัก
ตูกนโศดเซดาเบาใจ
ครนถถับมาไม่เห็นพระน้องชาย
ข้าคนบนเขาเงินเนินดิน

สิงหราโคกคัตถ์ยเป็นหนักหนา
แต่ต้นจนมาถึงกลางไพร
ชวณกันหยุดพักในป่าใหญ่
ตาตั้งชัศติบไชยไปหากิน
พากันตั้งญหายไปหมดต้น
พบแต่ตั้งชัศติบไชยพระชรรค์ไชย

สุดที่จะคิดคิดตามหา
จึงรีบมาทูลแถลงให้แจ้งใจ

ไม่ว่าจะเกิดเข็ญเป็นไฉน
อันโทษตัวตักใช้ผิดหนัก

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อหน

ชดเนครพุ่มพองนองภักตร์

ต้องนางฟ้างเพียงออกหัก

นงตักษณ์ครวญคร่ำรำไร

๑ ๒ คำ ๆ โอด

๑ โอ้อ้อว่าตกรักของแม่เอ๋ย

แม่เคยเซยจริตพิศมัย

ฤมาพัตตพรากจากไป

เพราะเธอโอ้อ้อกระยาจกทั้งหกคน

อันความคิดของมันแม้ว่าเท่า

ได้ห้ามปรามเจ้าเป็นหลายหน

ช่างไว้เนื้อเชื่อใจโอ้อ้อแสนถ

มันคนอุษยาอาชรมม์

เห็นว่ารับฮาวมาได้แล้ว

จึงคิดฆ่าตูกแก้วให้อ้ออ้อ

จะได้หน้าได้ตาแต่พวกมัน

ควรฤจ่อมชวัญไปหลงรัก

อนิจาตูกน้อยมาตูกุหาย

จะเป็นคายนันใดไม่ประจักษ์

ต้องกรข้อนทรวงเข้าฮักฮัก

ชมภักตร์กรรแดงโคก

๑ ๘ คำ ๆ โอด

๑ ๑ ครั้นค้อยคตายวิโยคโคกคัตย จึงปฤชากันทั้งต้องศรี

อันปราช่าทราชฐานของเราน

บังเกิดมีเพราะบุญพระโอรส

เมื่อนว่าชวัญเข้าเจ้าม้วยมรณ

เห็นบ้านเมืองตั้งชั้วครจะตูกุหมค

ต่อจะยังไม่ทิวคงคต

ก็ค้อยคตายกำดรดโคก

๑ ๔ คำ ๆ เจริญ

๑ ถ้าขึ้น มาจะกล้าวบทไป

ถึงจันนายดำเถาตัวดำ

ใช้ใบจากกว้างตุงมุงมา

จะเข้าเมืองบัญจาตเวียงไชย

คั่นหนวางเข็มไม้สัดทัด

คตคตมขัดไม้ขอลได้

หน้าทำกนิกนิกตั้งไป

จึงให้ทอตตมอขยวัง

๑๒๗	๑๒๘
๑๒๘	๑๒๙
๑๒๙	๑๓๐
๑๓๐	๑๓๑
๑๓๑	๑๓๒
๑๓๒	๑๓๓
๑๓๓	๑๓๔

๑ ๓๐ คำ ๗ เฑิด

๑๓๔	๑๓๕
๑๓๕	๑๓๖
๑๓๖	๑๓๗
๑๓๗	๑๓๘
๑๓๘	๑๓๙
๑๓๙	๑๔๐

๑ ๔ คำ ๗ ไต้

๑๔๐	๑๔๑
๑๔๑	๑๔๒
๑๔๒	๑๔๓
๑๔๓	๑๔๔
๑๔๔	๑๔๕
๑๔๕	๑๔๖
๑๔๖	๑๔๗

๑ ๒ คำ ๗

๑๔๗	๑๔๘
๑๔๘	๑๔๙
๑๔๙	๑๕๐
๑๕๐	๑๕๑

๑ ๒ คำ ๗ เต็ม๑

๑๕๑	๑๕๒
๑๕๒	๑๕๓
๑๕๓	๑๕๔

๑๖/09/2565

คณเราน์นปตาคณิก
มีผู้เดชาศักดิ์กาฤทธิ
นานมามีชายหนึ่งแม่ตกหน้า
กลับได้ให้ตายดวงถ้วนชอบใจ

ว่าแก้วของเรารักดังดวงจิต
มาปดตบดิคิงเอาของเราไป
ไปนำดวงจินตมาคืนให้
จงทายเป็นใหญ่กว่ารายดี

๑ ๖ คำ ฯ

ร้อย บดินน
๑๐ บดินน
ติดตามคำราโณคัมภีร์
จึงประนตบทมาดยแฉวงตุดพัน
ทงหกพระโอรสจะกลับมา
แต่ฝัน้องคารนพาวราย
จะเกิดเหตุสักอย่างในกตางไพร
คงจะได้มาต้องเสียหนึ่ง
แม่นผัดจากถอยคำททานาย

ขุนโหรรับสั่งได้เกษ
เห็นว่าตม้นคงไม่ตั้งกา
ซึ่งทรงตั้งบิณนคัณหักหนา
เห็นได้ตั้งจินตอาต่าไป
คำราทายว่ามักให้หม่นหม่ม
เพียงแต่ตกใจไม่อันคราย
ฉิกเจ็ดวันจะถึงพระฤดาัย
ชอถวายชวศตวแก่ภูมิ

๑ ๘ คำ ฯ เจริจา

๑๑ เมอนน
จึงครดีตั้งทงต้องเดิน
มิให้รบพาทยของกตอง
จึงหั้นโชนหนึ่งจงส่งไป
แม่นว่าพระน้องกับตูกยา
ให้เด่นการมโหรศัพครบครัน

ทาวเด่นากฎเกษมศัร
จงจัดแจงแต่งที่ปราสาทไชย
ทงบายศัรทงททาใหม่
เตรียมไว้ให้เสร็จในเจ็ดวัน
มาถึงภาราจะทำชวัญ
แต่ในวันนั้นเป็นฤกษ์ดี

๑ ๖ คำ ฯ

๑๒ บดินน
มาบตรีหมายบอกกนทนต์

เสนาประนตบทศัร
ตามมีพระราชบัญญัติ

๑ ๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนั้น

ฝ่ายหกกุมารโอรส

พาอาวมาในอรณิมา

แรมค้างกลางป่าหทัยวราตรี

ศรีตั้งทนนเฝ้าแต่เดียมละ

เห็นอาวเฝ้าเดินเซะเดียดดี

ท่าเดียบเคียงพุดจาพาท

देखมิ โนนมาตามทาง

๑ ๕ คำ ๑ เพลง

๑ ครนสุริยาเย็นดวงรอนรอน

ชวณกันหยดนอนโอบ่ากวาง

ดีไฟ่อกองให้ตั้งนาง

คชยระวงงตั้งอต่างทักต่างไฟ

๑ ๒ คำ ๑ เฉวจา

๑ เมื่อนั้น

นางเถรธรรมณาหาคีรีใต้

บ่ตกวาดผงเฝ้าใต้ต้นไทร

แฉ้วหักใบไม้มารองนอน

ตั้งนางเอนของคั้งนิทรา

กถวิไภยภาวนาไม่หยดหย่อน

คิดถึงนคดียังอาวรณ์

เจ้าเคยแสดงศรเป็นพดับพตา

ตั้งบุญทดานน้อยถอยใจ

ได้ดำบายากไว้หนักหนา

คิดพตางนางทรงไคกา

จนนิทราเคตมหลับกับตั้งพรรณ

๑ ๖ คำ ๑ ตระ

ถิลลาระห่ม เมื่อนั้น

ศรีตั้งนทีแฉ่นกตคนขยัน

นั่งคิดนอนคิดทุกคืนวัน

จะเข้าหาตั้งพรรณกัตยา

ยังหวาดหวอนพจนจิตรอดเขื่อน

ความรักตกเคื่อนให้ใจกตา

ระเง้อตั้งพรรณกับพระอาว

เห็นนิทราหดับโหดได้ท่วงที่

ตั้งกระซิบบอกใบ้ให้ตั้งรู

จงหดับนอนนั่งอยู่อย่างมี

จะย่องเบาเข้าหานางเทอ

วันนคงตั้งมคเนนิก

ว่าแฉ้วค้อยย้อมองหมอบ

ตั้งเียงใบไม้กรอบกตั้งวดี

หุยดยนแฉบรอกอกเคนทก

แฉ้วตั้งอั้งแฉ่งเงาเข้าไม่

๑ ๘ คำ ๑ เซ็ดนัง

ราช ๑ นางตั้งเคียงข้างนางสุพรรณ จะถูกถ่มม้อนไม้ของใต้
๑ ความรักถักดักตุ้มตุ้มใจ ค่อยชักชายใส่ใบเทวี่

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น นางสุพรรณรดีถกถวี่
๑ ตกใจตมเนตรชนทนท เห็นชายอปรศรีรัตนทา
นางเคืองชดวดเหวียงเอาตมหงาย ตกชนมม่นาตายแถวบน้ตา
อันคนตัญชาติม่นชวธา ตัดแถว่าเอาตานเขาเป็นพน
เห็นเขาหลบโหดแถวไตท กตาคิมมาเมือคนตม
จะททำให้ต่าใจทเมตม อย่าพทหนีไปยื่นเอาบเม

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น นางเกตุรดีมณฑาศรีไต้
๑ ผวาคมตระหนกตกใจ จ้งถามไถ่ถุพรรณทนท์
๑ ครนรว่าศรีรัตนตมตบมา นางโกรธาต่าทอชิงม
๑ ท่าตบตกหุกทัญถิงเพียงน อย่าโจรบากถาคัดแถวหนีเย
๑ ม้งช่างตงใจแต่ช่มเหง จะคิตเกรงนาหนากหาไม่
๑ เพียงเฮี้ยม่นางทกตางไฟร จงหักคอมนให้ชาคใจตาย

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น ศรีรัตนทถงถั่งเมียงมาย
๑ พระอาวฮยาเคืองช่นูนวย มาตงร่ายเอาช่าร่าต่ายบ
๑ หตานนชอนอยถิ่งโนนทงหกกน ประมาทตมตมตมค่มอยหดบ
๑ บิคำจมากถนปตาธาตบ ให้ตะคต่ายตะคตบยงหดบค
๑ ถั่งต่างกตางบ้านร่ายจรง ม่นชมชามาทงถั่งถั่งถิ่ง
๑ พงรดีถกตมชนประเคียดน ไม่แถตงว่าพ่ามถัดพระอาว

๑ ๒ ๕ 16/06๕56๕

นางผู้พรรณนาระเมอว่าคนหยอก เนื้อเต็มพุดดอกเหมือนเช่นข้า
จงนั่งนอนตัวค่อมหน้ากาวนา อย่าโกรธราด่าโทษอ้ออ้ง

๑ ๗ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
จึงว่าอย่าเคียดแค้นตึง
ตั้งแต่แกควไปทุกอย่าง
เมื่อเขาเห็นมิ่งน้อยแก่ตา
จะลื้อดไปกว่าจะสิ้นเคราะห์
แล้วนางคงใจระไวระวัง

นางเกิดรตมณฑลทางไกลกรรชง
ไม่เชื่อนาหนามงอายดินทา
ได้โทษผิดต่างข้างมุดา
ยังคานหนามถุงเถียงซนเตียงตั้ง
กษัตริานเทตาระกับบาทัง
ผลัดกันนอนกนงกับชดา

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
เดินยมแกเกอเวอมา
เมอกพเขวหานางผู้พรรณ
นางว่ารักพันสุดใจ
ยังกำตังขุดมนนหมก
ฉวยขอมือไคหาไม้ค
แต่เงอเงอชยบแตงคตบหยุด
กตัญผู้พรรณนายังคิดหอมกรุย

ศรัต้นที่ไม่ได้มปราณา
ปดน้องทงห้าเป็นคตอกไป
ไคพุดจากันเป็นไหนไหน
แต่ทรามไฉยหากกต้วพระชนนี
พออาวคคใจคนชนเห็นพิ
เราเข้ามาตตั้งตตั้งวงงยุ
พิลัคมอหตุคออกวงฉวย
อยู่หุยเจ็ยวเจ้าอย่าบอกใคร

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
หัวเราะพตางทางว่าอย่าปดไป
ตำพดไคยต้นต
๑๖/06/25๕๕
ทว่าไคแอบองนนจริงจิง

๒๒ ๒๕ ๓๑ ๓๖
ทงห้ากตนยมีใครไค
ขายังไม่หตบม่อขย้งคอยพิง
จนนางคำพิงหุยคเพราะมนคตตั้ง
ฎาปคตอกกระมิงพิตันทา

๑ ๔ คำ ๑

เรื่องตั้งขศศปไชย ตอนที่ ๑

๑ เมื่อนั้น

ครั้นที่ทอดแหแก่หน้า

นางว่าใหม่ซึ่งเกิดมา

ขรรคมดาพญิงกับผู้ชาย

ชวนหิวเพราะศึกศึกชกชกพุดอน

ไม่หัดับนอนคุดคุดจะตนตาย

ว่าพตางทางชวนกันเขนกาย

ครั้นที่ได้นิยายจนหัดับไป

๑ ๔ คำ ๆ ๑ ๑ ๑ ๑

๑ เตี้ยงตุเหว่าเราว์อังก้องป่า

ดูริยาเดียวเขี่ยมเหตียมไค่ด

ค่างคนพนกายด้มายใจ

พาอาวคินไพรไปชาน

๑ ๒ คำ ๆ ๑ ๑ ๑ ๑

๑ ร้อนแรมมาได้หิตายทิวา

กัถลั้งบัญญัติกรุงศรี

พบพอกพหุดมนคร

ทงกานตชนทมาคอรบ

แต่บรธาข้าหุดวงแดขอเฝ้า

ก้มเกดอภินทเปันตัมตัม

ชายหญิงแน่นนงคังคับ

เห็นเจ้ากตบมาได้กยन्द

แต่กตเชญทงต้งกตยา

ชนทรวงขอพ้าหตังคาคดี

ทงหูกองศทวงมาพาช

เด็นเห้เหนเข้าภารา

๑ ๒ คำ ๆ ๑ ๑ ๑ ๑

๑ บัดนั้น

พนักงานการเต้นทุกภาษา

ต่างให้ชาวกรางเชิดเปเนโกตา

ออกเต้นรำทำท่าทุกโรงงาน

ประชาชาวกรามากेत้อนถัน

นังเน้นริมถนนอดหม่าน

ขอขไชยให้พรพระกุมาร

ขมบุญด้มการออกแซ่ซ้อง

บ้างชะเง้แต่ควอดสูรรม

เห็นม่านกนกำบังมาทงต้ง

ต่างกิดดั่งได้ยคงใจมของ

องค่นานนของเจ้าชาน

อันองคณนเราไม่รู้จัก

มิวภักครันวดตของผ้องศรี

ค่อจะเปเนพระราชาษตรี

ชาวบุรีอวยพรกระถันไป

๑ ๘ คำ ๆ ๑ ๑ ๑ ๑

16/06/2566

๑ เมื่อนั้น

ทงหกโอรส่าศรีได้

แต่เดเห็นรำดำรำญใจ

ขับอาษาไนไปตามทาง

ถึงประตูซ่างซ่างหน้า

ตงจากอาษาแต่ของอย่าง

ชาวประ โคมก็ประ โคมตุรียงคี่

ประทับจอดตองนางกับเกยดา

ฯ ๔ คำ ฯ เต็ม

๑ เมื่อนั้น

พระผู้ผ่านเขตรชฉนทหรรษา

ตุกจากแท่นตั้งวรรณมิตินชา

ไปรับองค์ชนิษฐาญาใจ

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ จุงกรมานั่งยังแท่นทอง

ตั้งรวมกอดพระน้องเจ้าร้องไห้

ฝูงนางต่ำดั่งวรรคกันตโน

ต่างชมภักศรพิโรคี่

ฯ ๒ คำ ฯ โอด

๑ ครนรตั้งตั้งประกาย

ค้อยคตายเศรำหมองทงตั้งศรี

จึงปราได้น้องรักร่วมชวี

เป็นบุญเราคร่งนใดพบกัน

แต่วันยกขม้นมาพาเจ้าไป

พี่เศรำใจคิดว่าจะอาตัญ

แต่หนีโคกโคกกาไม่รวณ

ทงพงศัพทงเงยบเหงาเศรำใจ

อยู่จำเนียรกาตนาจนมา

พินวนของรักไม่ตกไชย

มันแดงเป็นมเหยอยู่ในไพร

แมนมผู้ตามไปจะได้มา

พคคจะคิดคามนาง โดมยง

ทงหกองค์โอรสรับอาต่า

ด้วยหตานของน้องรักทรงศักดา

จึงรับอาต่ามาได้ถึงบุรี

ความพมจิตระเกษมด้านคี่

ตงไดผานเมืองพาราษ

เจ้าจากไปไคถึงสืบแปดปี

นิจาพิเพียงแปดภักตรา

จนเป็นด่างเทอเนื้อหนึ่งเห็นว

อยู่ไพรสถนทคนเดียวอนาธา

ยังค้อยผาคูกทุกทิดา

ฤโรคาขายพระน้องรัก

อินนางนฤมตคนน
รูปร่างระม้ายคล้ายเจ้านก

เงาหงส์พันธุของใครไม่รู้จัก
นงตักษณจึงเต้าให้เข้าใจ

๗ ๑๕ คำ ๗

๐ เมื่อนน

ศรัทธาซึ่งทนต์แดงไซ

น้นชอด้พรรณทราวมไวย

อรไทยเป็นลูกพระเจ้าอาว

บิตุเรศไปเด่นดกภาพน

กับภวงศเคิมพิณคามาปรารถนา

พระยายักษ์นนตบอปีรา

จึงขอมยกชคศาให้ภาค

อินองค์พระอาวกับขนมมาร

อยถึงหิมพานตเป็นถนท

เนาในปราสาททรศนรจ

อตุรุเรื่องอิทธฤทธา

ไต่รบกันกับตูกทงหลคน

ม้นยกรกรพตมาหนักหนา

ข้าแผลงศรัทตยกตาดตาชดา

ทงกมภณทผออาวก็อชดวาย

แถวตูกตงไปเมองนาค

จะรบศรัตุ้พรรณผนผาย

ตองรบกันกับนาคชคมากมาย

ภวงศแพพวยถวายนาง

จึงได้องค์พระอาวกับตู่พรรณ

พากันเดินมาในป่ากวาง

เหตอกำตงตั้งชวศตรจะวายนาง

ทตพตางทางตพระเจ้าอาว

๗ ๑๒ คำ ๗ เจริจา

๐ เมื่อนน

พระบิตุเรศได้พงไม่กชชา

ต้นหวดทตฤทธชพระตูกยา

จึงวามเดียดเรงทพชรก

ทถวนนบคากก็แกเถา

จะเศกเจ้าให้ศรองชานาจักร

ว่าพตางทางเขียนเมื่อนนภคตร

ศรัตุ้ทักทชานนชยกตอชใจ

มาหาตงถนศรัตุ้พรรณ

ชยาริงเกียดเตียดฉนทาควรไม

ตุงพงวจุคอรไทย

ชยเจ้าเท่าไตนะหตานนรค

๑ เมื่อนน
 จังคตานชนไปด้วยใจรักดี
 แคนด้วยศรัทธันถมนขงทต
 จะเถียงม้งยงเกรงมิคุดา

นางด้พรรณนารมศักดี
 นงตักษณณกมกราบกับบาทา
 ปตเปนคว่امتไตค่อหนา
 นงกมกรักตราไม่พาที้

๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 ฤบทังพระนัคดานารี
 ลิวพรรณนรตักษณภิกตรา
 จังว่าขรอยกรรรมไตทาไฉ
 แดวณินหน้ามาครัดแก้พระน้อง
 เราได้พานพบประดัมกัน
 เจ้าจงพาบศรักับหลดานชาย
 แต่งขงคทรวงเคว็องเรื่อกรจุ

ทาวแต่นากฎว็องศรั
 ภูมิพิศโคมประโตมใจ
 เหมอนพระมารตาดังเถอไต้
 แด่เกิดมากัไม่เห่นพงศัพนธู
 พัจตแจงเข้าของไว่ทาขอญ
 ไนวนนัไซเปนฤษัต์
 ไปชำระกายให้ผ่องศรั
 จะดัม โภษเตยวณทองแปตองศั

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 ให้ชคเค็องฤไทยนาง โคมยง
 ชิงพิตชิงจ่าน่าแคนเห็ดอ
 ครวนจะบอกออกอกความบตนไซ
 มันจะรวมกันเถียงเทตาดะเด็น
 ความไทดไม่มทอข้างอิง

นางเกดร์ดัมณเทานวอดหง
 ด้วยศรัด้นถ่มนทงงไม่เกรงใจ
 พระเชษฐาข้างเชื่อหงโหด
 พระพิทไทนจะเห่นจริง
 จะกลับเปนพุดเท็จไปทูกตั้ง
 นางนึ่งนึ่งถนใจไม่ไคตคุดา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 ข้าครัดเค็องขงศัพระน้องยา

พระมีนบั๊กนคเวศัเชษฐา
 ปตอบโยนหนักหนากัไม่ไป

พระนางนงนกรศรีคนึง
เห็นทีจะระห้อยน้อยใจ
ค่อนานไปให้เต็มเสียตักหน้อย
จะทำมั่งตั่งขวัญเสียดวงน
คิดพธางทางมีบัญชาตั้ง
เร่งยกบายศรีแก้วบายศรีทอง

เป็นโรจิ่งเคื่องชด้อยชฌาไศรย
ด้วยทราวมไวยยังรักยักษี่ด้าม
จึงจะค่อยเฝ้าโถมนาง โดมศรี
ให้ทันฤกษ์ตั่งใจบอง
เส่นากรมวังทั้งต้อง
มาสมโภชพระน่องกับตุกรัก

ฯ ๗ คำ ฯ เจริญ

๐ บดินน
รับตั้งภูวไนยด้วยใจรักดี
พนักงานของใครก็จัดแจง
มิให้รบพาทย์ครมครน

จึงมหาเส่นมศักดิ์
ต่างวงคักคักออกมาพด้น
ยกมาต่งแต่งเปนนตคห頓
เดรัจฉพร้อมธำมรงค์บัญชา

ฯ ๔ คำ ฯ เจริญ

๐ บดินน
ครนไศฤกษ์ยามตามคำรา
จึงตั้งแฉ่นแฉ่นขอมาช่วย
ให้ประ โคมแตรตั้งชั่งตั่งดาต

ราชครุฬมยศถา
ก็เข้ามาจุดเทียนแฉ่นกราบกราน
เจ้าชรวุณายคอยรับมอญี่ม่าน
เลี้ยงให้ต่านทงวงน

ฯ ๔ คำ ฯ มโหรี

๐ ครบเจ็ดรชบคแนแฉ่นแฉ่น
แต่จุณเจิมเจิมขวัญเปนนหันไป

เอาไปพดฐัมเทียบโบกควนให้
ต่างอำนวยชวยไชยด้วยปรีดา

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๐ บดินน
ไช้ไปมาถึงเมืองบญี่จาด

ฝ่ายนายตำเภาทไศผา
ถทอดท่าท่ายศพระบุรี

เห็นนางาชนต้องออกแข่งแซ่
รู้ว่าพระองค์ทรงธรณี
พานิชคิดจะถวายเป็น
จัดสรรทุกสิ่งดีนคำ
ชนตงลำบากน้อยค้อยพวยไป
มอบของให้เจ้าพนักงาน

จึงถามเหตุนางาชนเจ้าภาพ
ภมัสมโภชพระนังยา
จึงเบ็ดหีบหีบของกับภษา
แต่บรรดาเขาของที่คองการ
ชนแพใหญ่กรมทำน่านบ้าน
พากันตมตมเข้าวังใน

๗ ๘ คำ ๆ เชิด

๐ ครนถงจขยกชนไปพตณ
พนักงานทตถวายนันใด

ตงไวเวียงวันแตวกรามไหว
ตามในจคคหมายรายของน

๗ ๒ คำ ๆ

๐ เมื่อนน
เห็นผากบชชองของดำคณ
จึงฉิงไปชงชองกับภษา
มั่งเขาของจรวไรไม่งตงาม
จะเตี้ยฤษเตี้ยพากหน้าคอง
ชอบแต่ฆ่าพันให้บรวไรโดย

ทงทกแเด่นกตคนชยัน
อ้ายนมนจะก่อให้เกคความ
ชอนได้ในผ้าแต่วชกตาม
มาถวายเป็นแต่ตามอาเถอใจ
อ้ายจองหองชัวชาติอุบาทว์ใหญ่
ได้หัวชอกไปเตี้ยให้พัน

๗ ๖ คำ ๆ เจริง

๐ เมื่อนน
จึงว่าแกเฮอร์ตทงทกคน
ถึงมิงตงามกตามท
เป็นเงินฤททองของอะไร

พระบิตาหตจกจิครคคณ
เขาชองเขาชอนชนเตี้ยทำไม
เราจรงรักภักดีเอามาให้
อัยไหนเอามาพอจะต

๗ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อนน 06/2565
จึงว่าของจรวไรอะไรมีรู

ทงทกชดเชอนชอนชอน
พระบิตาอัยาคูให้เตี้ยตา

ไม่เคยพบเคยเห็นเช่นนี้
ขอบแต่ทงเดี่ยทป้า

ผาฉมพรายตายห้า
แดงเขยณผู้เอามาให้ดำใจ

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนน
ครัดว่าเขามาแค่เมืองโกต
ยอมจะเห็นงามตามใจรัก
ไปคำทอเขานมนไม้ด

องค์พระบริตรงคยงตั้งไดย
เคยให้ของเจ้าเราทุกปี
ผินทกเจ้าว่าเป็นผาฉ
เอาผมผ่ามานะตุกยา

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนน
จะขศชนกต้วพระจะโกรธา
ครนบครเคตชนข้าตองจำใจ
แต่ว่าของขจชชาตอยาทอวราย

ทงทกบคพตวนอวหนา
ทำจิตกริยาอุนอวย
เอาของกบตไมเข้าไปถววย
จงคินให้ไปชขายเดี่ยเมืองโกต

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนน
เห็นผากบขของตองฤไทย
ตั้งตงคองมหนักหนา
เนอหนงคิงหนงจะกามีค
กระนแตอตุกยายิงว่าชอ
คผ่าค่นผ่าทวงเรารเดี่ยไป
ประเดรีสูงกว่าเพ็ชรนิคจินดา
ว่าพตางตั้งดีไปให้พระนอง

ทำอเตนากฎเปนนใหญ่
ภวไนยแตเด็งเพ่งพิค
ใครเห็นเปนน่าเจริญจิตร
งามผิตผ่ามนุษย์นแดนไคร
บุญคัวได้เห็นเปนตภาใหญ่
ราคาไตตั้งแค้นคำตั้งทอง
จะทำชวัญกัตยาทงตอง
ยื่นชองให้คตตายาใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑) เมื่อนน
เห็นพระตั้งขจะยังไม่บรโดย

ทงตองนางค่างจำของคัวได้
ชองกบตไมตั้งได้มา

16/06/2565

นางเกตุรตมณฑาท้ายตะห้อย	คิดถึงहतาน้อยเต้นหา
ชตไนยซ่มซาบอาบภักตรา	ต่างทรงโคก้าไม่ส่มประดี

๗ ๔ คำ ๗ โยค

๐ เมื่อนน	พระเชษฐาภิราชเรืองศรี
ปตอบพตางทางถามนางเทวี	เจ้ากรรแสงโคกักด้วยอันใด
พี่ไหของดองตั้งนค้เท	ไม่ชอบใจฤแม่จ้ริงให้
เจ้าอย่าเศร้าด้รยน้อยฤไทย	จะประสงค้ตั้งโรจงบอกมา

๗ ๔ คำ ๗

๐ เมื่อนน	นางเกตุรตมณฑาท้ายเต้นหา
จ้ิงทุดคค้พระพยา	ใช้จะน้อยใจซาด้วยผ้าน
อันด้พรพนกับน้องร้าร้องให้	เพราะคค้ตั้งรัชชูปไทยเรืองศรี
อด้่าให้ไปรับซักกับบุตร	ไ้ไ้รบอด้ร์เต้นาคา
ครนเร่รีจ้แด้วพากนคค้ดาโคค	บกกป้ามาในแดนยักษา
ทำนทำว้จ้ฉนราชชอด้ร์รา	ช่วยพาเหาะข้ามชตาโดย
พบทงหุกนทผ้งนา	เขาทำช้อตรงให้หรงโหด
ช้กชวณพระตั้งรัชชูปไทย	เที้ยวเก็บผดไม้ในแดนคง
แด้วคค้บมาว่าเจ้าตั้งชนนด้ญหาย	ไม่รู้ว่าจะคตายฤจะคหรง
จ้ิงเขาของด้องตั้งนทาขง	ช้าจานงเสยงทายเป็นค้ค้มุด
เขาได้ผ้กกับช้องของน้องมา	เห็นเท้ว่าพระตั้งช้ยังไม่ด้ญ
จ้ิงกรรแสงโคก้าฮาตุร	น้องทุดทงนเป็นด้จ้จา

๗ ๑๒ คำ ๗

๐ ไ้เฮยไ้ค้ฟ้ง	ออกช้อพระตั้งช้ให้ก้งซา
จ้ิงว่าปตาดแด้วนะแควคค	เมือทงหลดุกยาฮาด้่าไป

ใครเดาเจ้าอย่างอื่น	อันคนอันนอกนหามใด
จะหาผลเรื่องอิทธฤทธิไกร	เหมือนเขาเหตงานไซ้ไม้มัด
จึงฝันนามาถามทางหกพदन	ผู้ใดนทอวดจากตาเกิด
พ่อฟังมัดไปไม่ว่องแวง	ใครไปด้วยถูกแก้วจงบอกมา

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน	ครัดนัทแตร์วังทำเป็นเมินหน้า
หัวเราะพดางทางทตพระมิตา	นี้แดงกษาเป็นจนใจ
ท่านว่าแถมมิเชือกจำเชือ	คชโครนนทอวเนอชยทไเหน
วาศนาอาภัพจึงดับไป	อย่าถามไถ่เข้าเดยพระมิตา

๑ ๔ คำ ๑

๑ ตกเขยตลกแก้ว	พ่อตงเนือเห็นแตงทเจ้าว่า
อันคนอันหมิ่นแดนในโตกา	จะแกตถกตาเหมือนเจนนไม่ม
แต่วครัดแกชนิษฐาয়াใจ	เจ้าตมทดานไปฤฎเมือก
จึงแซเชือนเดือนโหดพาท	ทำให้พตงเตตมเทให้ใจ
อันเจ้าว่าไม่น่าจะเชือฟัง	พระศิตปพระดังชอชยทไเหน
หุดานทงทอนแตทไป	รับเจามาไถถงวงเวียง

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนน	นางเกดร์ดมณฑากทตเดียง
เออช่างกระไรไม่ได้เดียง	เมือความจรงแทเทียงชยเซนน
น้องจะชอถามเนือความหลัง	แต่ชียงไปออยคด้วยกษ
ทชอนางประทมหาร	กับไกรศร์เทวดทงตองน
พระพุทจักนางบังฤฎไม่	เขาว่ออรไทยอยไพเรตณท
อันตลกนางประทมแถมจันทร	นามนชอว่าตั้งชคตปไชย

อีกเจ้าตั้งหราชูทไกรสร
บอกว่าเป็นบุญชาติ
เจ้าชัศตวงศ์พงศ์พันธุ์ให้รู้จัก
อันโอรสหมดแต่อยู่ยังมี

ทั้งต้องทรงฤทธิรอนจะหาไหน
ให้ไปรับเข้ามาธานี
จึงแจ้งว่าหทานรักทั้งสองตรี
พระพิจรังำภูกตรกตรวา

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑๐ พึงเยยฟังความ
อันประทุมนนเมยของพญา
ดุกคตอคมิตคนทงแผ่นดิน
อัจรวโรไกรสรทาชันน
โหรเกาเขาวาอุบาทพเมือง
อ้ออ้ายตูกอประทุมมา
แต่ดูถามโอรสเด้าตามเคาเงอน
พอหลบคาวาเจ้าเฝ้าชมเชย

เซรงามจะจริงเหมื่อนเจ้าว่า
อวยด้วยกันมาจนมัครวิก
มีอถอตั้งชัศตปเดพระชวรค
ดุกมันชัวจริงเป็นตั้งหราช
พิเคันเคอองขับไตไปเดี้ยบ่า
มันไปรับฉนิษฐาไมรุเดย
จริงเหมื่อนอ่าวว่าฎาตูกอัย
ไม่บอกให้รู้เดยแต่เติมท

ฯ ๘ คำ ฯ

๑๑ เมื่อนน
พระอ่าวมาเป็นเคิเชนน
เมื่อเดินป่าอ่าวถามถึงความหลัง
จึงรู้จักชอเดียงตั้งชัศตปไชย
แกตงพตเดยงวดตจะทดแทน
เอออะโรบาปกรรมกไม่กต้ว

ศวีตันทชนเดียงออกอองมี
พานรพานชวางทุกออย่างไป
ตูกเด้าให้ฟังจนต้นใต้
ข้างเขามาว่าไต้เป็นเนอศัว
ทเคอองเคันตูกยาว่าฆ่าฉิว
จะให้โทษแก่ศัวนไม่เคต้ว

ฯ ๖ คำ ฯ

๑๒ จอมเขยจอมขวัญ
ไทรเพราะเจ้าเด้าจริงเด้า

อ้อถระนนคอกฤณะตูกแก้ว
จึงชกเวอองชกแกวเอาถูกความ

แดงพระยมเขยนเบือนภักตร์
ศรัทธาหม่นวาพเหงงาม
อายคนชวชาติอบาทขวาน
พิชชอเตี้ยเถิดชยาเรตฐ

มาตรัดแก่นองรักชั๊กถาม
เขาบอกความฤเจ้าจงได้
มานับเป็นลกหนานำคานู
ชาวเมืองเดื่องวิระเยยเยาะ

๑๒ คำ ๑

๑๑ หน้าเขยนำเคนเหตอ
เถอนเหดไปดวยอายพุดเพราะ
แม่เจ้าคนดศรัทธา
มิ่งเต่าใหญ่พมเมอครั้งไร
ชวดคกตำว่าไต่ไปรบยักษ์
กตอแต่จะชิงดวงตะ โกรง
พวกมิ่งพมบุญตั้งสังข์ศิลป์ไชย
เห็นยักษ์มาผ่าผ่นดงกองทง
แต่วชักคิดอ่านฆ่าหตานก
กตบมาพุดอวดพอยอยก

เขออะไรช่างเขอเป็นมันเหมาะ
นเหนอเคราะห์เหนอกรรมใดทาไ้
ช่างตานหนาชนเดียงเถียงไต่
ยังกตบว่าผู้ใหญ่พุดโง
เขงออย่าพักมาคหมายคงตายโง
โม่ียงโหยงพาทไม่ม่จรง
พุดอຍไปช่อมค้วอยหัวคตัง
พากนมุคหัววงเขาช่มรค
เดห้กตกรออยู่เคมออก
พุดอຍายโโกหกเขาเห็นค้ว

๑๓ คำ ๑

๑๒ พงเฮยพงอาวว่า
มาได้ถ้อยร้อยความเขาพันพัว
เออมีใช้ผ่มอฤจวนน
ตงนังกอดยักษ์านำตาเด็ค
ตูกหนานทไ้ไหนเต่าเขามาว่า
ดึบปะตดึบปะค่อค่อพองาม

เจ้าศรัทธาทายมหัว
ชอกเห็นตอเห็นตนว่าคนเทจ
จนกมภันทผวหัวชวตเด็ค
ชอกชามเซตฤทชชวจมาคาม
พระมิตาพงไ้ไม่ชั๊กถาม
เป็นความเคมค่างจะแกตังพาด

๑๑ เจ็บเขยเจ็บจิตร
 ตมตนหยาบขาดมาญ
 จะคมมิ่งให้โตอายุตั้งตั้ง
 ว่าพตางนางตุงขนทนต์

ก็ไมคคิดแต้วว่ามิ่งเป็นหลาน
 จะราวฉานพงศัพทเพราะมน
 แม้นฤทธิเดชตั้งจริงอย่างฉน
 เขาได้คตบตพตฉน

๑ ๔ คำ ๑ เชิต

๑๒ แคนควยพระพนตใจ
 หตบตางมเงาเข้าควยมน

เอออะไรมาชวางทางกน
 คตตญาตชิตกนแต้วฉน

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑๓ เมื่อนน
 เท็จจริงจำว่าแต่โดยค
 ข้างโน้นอย่ามูตตูกะ
 ข้างนี้เป็นผู้ใหญ่อย่าไจร้าย

พระเชษฐาเต้าโตมนางโฉมศรี
 มาคตวนทบทคตฉนคตฉนฉน
 พ่อจะเกิดยไคตเตี้ยให้หาย
 ไมตั้งฉารหตฉนชวยเตยน้องรัก

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑๔ เมื่อนน
 ใหวคตอกใจทักทัก
 คตยกระชบพาทกนทนต์
 จะให้ทาวเธอถามขนโหระ
 แต้วหกนางคางทตพระดาม
 กตยามาเป็นเช่นนเซ

ทงหมมเขมคตคต
 กตฉนว่าตกรักจะแพี้ยว
 จำจะทตแกกนโอรดา
 เขาจะคตชวยว่าให้เกตฉนไป
 น้องนหตฉนจิตกรคตคตฉน
 อย่าไคใจจถามโหระตุ

๑ ๒ คำ ๑

๑๕ เมื่อนน
 เห็นเถยงกนพนเมือเป็นเหตุฉน
 แต้วมตั้งขนคตมญชา
 ทานชวยพิเคระหคให้คตมท

พระดามศรีตตคตฉนชอบชย
 ว่าคตฉนมาหตยคตไมเช่น
 ศรีตเรียกโหระเขามาน
 เรานยงพะวงฉนกา

องค์พระนองยาแค้นมาถ้ง	ให้โกรธซึ่งหุดานรักหนักหนา
ดูจิตเห็นณคิกิริยา	จะถูกต้องผีบ้าฤกษ์อย่างไร

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัดนั้น	โหรเจ้าบังคมประนมไหว้
จึงคยามตามเคราะห์ห่อรายไทย	ไม่มีเหตุเภทไทยตั้งตั้งอัน
ครันจะทุดไปตามตั้งจจา	เห็นหลักโอรธ่าจะธาดัญญ
เราได้ตั้งบนเขาคราวณัน	จ่าจะช่วยผ่อนผันให้ชอบกต
คิดแต่ฉนวนบพระนมทต	ข้าวงดักษณหนักคุณคหิตายหน
อันพระนองนารนรมต	เป็นพิถตจริตคิตคตงไคต
เหตุเพราะยักษรยททวายปรมาณ	ประจำองค์นงคราญให้หัตงโหด
จงหาหมอหุดวงทงปวงไซ้	มาคุดแตกไขให้หุดายตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	พระผู้ผ่านนคเรศเชษฐา
จึงตรัสว่าจริงแต่ฉนวนโหร	เราเห็นกิริยานณคิต
ว่าพตางทางตั้งเส่นาใน	หมอโรงเราเท่าไรเรียกมานี้
แตงแยกไปให้ทงทงจัน	หากนทรวงตงผนนเขามา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัดนั้น	เส่นารับตั้งได้เกษา
บ้างไปเรียกหมอนวดหมอชยา	บ้างก็พยายถัดเข้าไปพตงัน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา เชิต

๑ เมื่อนั้น	พระผู้ผ่านนคเรศเชตรชฉันท
จึงตรัสตั้งหมอหุดวงทงปวงน	จงช่วยกันแกนองกุดตองต
จะเปนโรคชยั้งไรไม่ประจักษ์	เห็นตะด้าตะดักปตาดออยู่
ให้ซึ่งซึ่งทงหุดกุก	ไม่แตกหน้าตาเผ่าด้าทอ

แม่นใครแกห้ายคตยาคตมคตง กจะตงให้เนนกรมหมอ
เร่งทำคามวชิชาตยารวรอ ตงใจคตงคอกใหจตงค

๗ ๒ คำ ๆ

๐ บดินน หมอยาใครกรวดญถวนถ
จิงกรวบทตพตทททท ไชนมพคัมคตจระย
ชชต่นนบาศเตชคให้เคชคต ถ้าถวยยารูเห็นจะห้าย
ตมกรทบทพไทยไม้ดบาย จิงกรวณกรวยช้างภายใน
หมอนวดตองตงตรงบาทา แดงว่าเด้นบตคตพอกแก้ไข
จะตองหัดโบดัมคัมกับไฟต ประคบให้เด้นด้ายกระจายดี

๗ ๒ คำ ๆ เจริญ

๐ เมื่อนน ท้าวเด่นากฎเจ้ากรุงศรี
จิงครตตั้งยายทวาทนท จิงเร่งตงฝไปตามเคช
ถ้าเองแกนของชองกห้าย จะให้ตถมากมายแดงยายเอช
จะเปนอย่างไรชยไม้เรุตย นแนเหวยอัมคตย้าปคกน

๗ ๔ คำ ๆ

๐ บดินน นางท้าวไหวผชมชมน
ประนหมตถอยนงกน ท้าวตวต่นเทาเทาหาวเรช

๗ ๒ คำ ๆ กราวรำ

๐ นวชวดคตมเหตัจจนเมามน ตุกชนเตนวิาฝย้าฝยอ
ทำพินาศาเบยวบคพตเพอ ชอกมภนค้เกตชชองกมา
เองอชยอยไม้เดเร่งไปเดย มาโกรชชงหดานเมยโยหนกหนา
เขาเบ็ดไ้ไปกินเกิตเกตชอา แดงตั้งผูกพันมุด้าได้ไ้ไค

๗ ๔ คำ ๆ เจริญ

๑	เมื่อนน	นางเกสรด้อมนทาให้มันได้
	วังคำว้าเหวยอจรวโร	ผู้ต่างที่เินมาเข้ากู
	มิ่ง โทหกเห็นตัวหิวประดม	น้อยฤกตนมมาตบหุดู
	ว่าพตางนางฉวยด้อมประค	ได้ค้อยหิวหุระยาไป

๑ ๕ คำ ๑ เธิค

๑	เมื่อนน	พระเชษฐาร้อนรนหม่นใหม่
	จึงปดอบโยน โอนอ่อนเขาใจ	จึงกรรกรไทยมาแทนทอง
	ไม่รักพี่แต่ฤกฏแก้วดา	เฝ้า ไกรธาวาว่านุ่นชุ่มหมอง
	มาหลงไหลไม่ควรเดยพดน้อง	พิพเคราะห์หัดอดต้องเห็นก้องแท้
	เมื่อทงหกหาดนรักผู้ศักดิ์ดา	ไปรับมาจจริงเจ็ยวทเค็ยอแม่
	กตบเค็ยงชองต้องคำถ้ไม่แด	ตุ้ตทพิจะแก้ทคุดุมใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑	เมื่อนน	นางเกสรด้อมนทาแดงไช
	ถึงพระจะไกรธกรไกรธไป	เมือความจจริงใจไม่เชอกัน
	แม่มมีพบพระตั้งขเหมือนดั่งคิด	เห็นชวครน้องยาจะขาดัญ
	อันอายทงหกไม่นับมัน	พงศ์พนชอไรจะคอยต่าง
	ครนว่าไปถ้เครื่องจะเค็ยงชอง	มันข่มเหงพองนทุกอย่าง
	เฝ้าเกยพพานหาดนด้าวมากดางท่าง	ทงพตจาจากถางให้ได้อาย
	ตุ้พรรณมันด่าก้ไม่เค็ยบ	คเกิดรอยเค็ยบยังไม่ทาย
	นี้ฤกจะโหนบเปนหาดนชาย	ตุ้ตายไม่ชชเห็นหน้าตา

๑ ๘ คำ ๑

๑	น้อยเขยน้อยฤก	พิพดงเชอถอมันหนักหนา
	ช่างไม่ยาเกรงขมเหงฮาว	หยาบชาเชนนทเค็ยว

แถวคำตักหกคนนับ
ขุดเขมรหม่นมาควาไม่เรียว

มิ่งนตแต่จะแกกเกยว
กระทบบาทกราดเกรียวจะทุบตี

๗ ๕ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ศรีรัตนทองทุดไปทนต์
แต่แรกเถียงทีช่อตักไปรับ
แกตั้งปรักปรำข้าเคิมด้วยซังซิง
เมื่อครั้งเดินทางมากตางป่า
มิได้ไก่อตเคียงเจ้าสุพรรณ
น้อยจิตรคิดคิดแต่น่าสรวด
อันชู้เมษตูกไม่พอใจมี

ทงหกตกใจขมมีหน
ซังฮาววาทงนไม่จริง
ประเคียวใจไฟตักดับเพนตุงตั้ง
ถ้าเป็นจริงเหมือนว่าจงฆ่าฟัน
ซึกตักฮาวจะวังเกยเจตยัตน
ตูกรักษาตัวมจนถึงชน
มาว่าข้าตามตวนไม่ควรถี
จะบวชเดี่ยมิดฎุมิตา

๗ ๘ คำ ฯ

๑ ตูกเฮยตกรัก

เจ้าคนตรวงคนชื้อฮยาถ้อฮาว
แต่วัดตั้งแกเยาวมาตยหิตานน้อย
จงรักกันณญาคินะเทวี่

พอไม่แจ้งประจักษ์จงดำว้า
จงฮองอนพุดจาแต่โดยตี
เจ้าฮยาพุดยถ้อโทษ โกรธพี
บุญคุณเขามี่แกหิตานรัก

๗ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ไต่พงคิงเคนฤไทยนิก
อันตั้งยชาติทงหกเซษฐ่า
อะไรช่างมฤตทางคาปี
แต่วั้นเมื่อพระตั้งรัชศกปีไชยหาย
ตัวหลานักปีพิศรัตนทา

นางสุพรรณนารวมคักคัก
นงตักษณจิงทุดไปทนต์
ข้าไม่ปราดน่านับว่าพี
เคยตอเถียงเข่นนหิตายคร่า
ต่างแยกย้ายรายคั้นมณฎา
ไปเที่ยวหาตุ่มตุ่มพุ่มไม้

พอลงทเป็ดยอกเกยอพาน
ข้า้หยุกช้วนหนักหนาไม่ตำใจ
ครนพระมารดาข้า้ถาม
ขานอนค่างกตรงป่าพนาถ
ตอบย่องเข้หาข้า้กับเขา
ยังกตบจนเตียงเตียงมากมาย
ต้นคานคานคือนตุ้ใจ
ทำไซ้หตุ้เตียงจนตาเข้บ

ทำหักหาญศุคครว่าไซ้ว
ยังอั้งได้มาจนชนัน
กตบพดจาหยาบหยามเตียงคต
ครตั้งทนนมแต่นกราย
ถกเขาหอกหกตมหงาย
เห็นไม่ชาคือายเท่าปตายเด็บ
จะว่าอย่างไรก็ไม่เจ็บ
เคิมเค้มแนมเหน็บไปทุ้ครราว

๗ ๓๔ คำ ๗

๑๑ เมื่อนน
ข้างประคิษสู้ตค่อเป็นเวืองราว
ตบประมาทกันเต้นเช่นน
เขาว่าใจมหญิงนจริงเจียด
ที่ว่าข้าย่องเบาเข้ไป
เมอผลหลอกว่นนนเจาคกรนคราม
ยังขอยย่องวงวอนให้นอนเพอน
ข้างกะไรว่าไตักว่าเขา
เท็จจริงตามแค้ครระดาการ
ขอพระบิคุรงคัจังได้เตียง

ครตั้งททาว่าชระนางนอ้งตัว
ว่ากตัวตมอ้างไปข้างเคียด
เขอนเมอโรชาเคิดเกยอ
ขอกเป็นเขยวเป็นเด็บได้เก็บความ
เจ้าจับได้ฎุหนอจะขอตาม
ดกวงบ่มบ่ามมาหาเรา
ขำบคเบอนอยู่จริงฎุไม่เต่า
คิตตติเจ้าอย่าเอนเตียง
เหนอยปากฎุว่าคานูชครวนเตียง
ถ้าใครเพ็ดยงอย่าได้ไว้ช้อคิคร

๗ ๓๐ คำ ๗ เจริญ

๑๒ เมื่อนน
กอดเข้ครระตังคั้งคิต
ให้ขงนต่นเท้ให้โตโตใจ
ตุ้บปัญญาพาททจระชัก

ท้าวเต้หากฎุรำคานูจิตวิ
ยังฟังยังผิดตังเกตนัก
จะจริงจิงข้างไหนไม่ประจักษ์
จำจะชักเกลี้ยโกตให้คักน

คิดพดางทางศรีดีแก่นองยา	จงฟังคำพวอาชยาเตยคณ
จะคิดดีนให้เปนกตางทางธรรม	คำของเจ้านมยงเถอนตอย
ข้างเขาว่าได้ไปรับมา	เห็นยนิพนหนักหนาไม่ราถอย
ตถอยคำด้านวงก์เรียบร้อย	ทงพิได้ไซ่ด้อยให้เขาไป
ฝ่ายพระนังยว่าคณชน	ห้ามตวยงยพเข้ามาไม่
เถียงกันเปต่าเปต่าเขาอะไร	ข้างเจ้าเปนผู้ใหญ่ควรอดยอม
จงหตบ้นอนให้สบายหายเจ็บหตง	อย่าคตุมคตงฤไทยจะไม่มอม
อนอัยยักษศนไซโตเท่าพ้อม	จะทกขศรอมถั่งมันไปทำไม

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน	นางเกตร์ถ่มณทาน้ำตาไหล
กต่าวตถอยคอบตตด้วยขตใจ	เกิดคะชยาได้พิศจากัน
อกเขยเอออะไรข้างหตบคตา	พิพากษาขแจงแบ่งบั้น
กระนเหตระควรเห็นว่าเป็นธรรม	เขากันนกะไรจนไมคิต
ตบบุญวาคันตนาตาไทย	จะอยไยให้ระกำขำจิศร
เปนตายไม่เสี้ยตายเกชวศร	จะตตคตามองคพระหตานชาย
ว่าพดางนางตูกจากแท่นท	ถวยนตบตบศรพำผั้นผาย
ไหนไหนกัในจะวอดววย	อย่าชยให้ไตชยเสยตูกยา

ฯ ๑๗ คำ ฯ

๑ เมื่อนน	ท่าวเด้นากฎยคหิตดา
จงว่าพิไมให้เจ้าโคตคตา	อย่าโกรธาฮตศตตบคมอ
แต่แม่ตูกตองคนจะตบไป	ยังเห็นงามแกใจอยแต่จฤ
จะทำให้ชาวเมืองเขาเดองฎา	ไม่ควรถอโกรธพเช่นนเดย

ซึ่งตักต้นนนผดพิงคิดได้
แต่ว่าหลานตัวมทรามเชย

ขอไถยแต่ยเกิดนงน้องเขย
ไม่ห้ามมารดาเดยน้อย่างไร

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนน
อย่าห้ามน้องเดยคคงจะไป
จะเอาไวทำไมกับโบบ่า
ข้าคนเมามัวมัวช้วนัก
ถ้าเม้นมีพบพานพระหदानชวญ
มาย่อยคุดคุดคร้าไวไย

นางเกดร์สุ่มธนาแดงไซ
เห็นใจแต่ยแต่ยทั่ววารี
ให้อับอายชายหน้าพระทรงศักดิ์
พระอย่าพักทำปดอบให้ชอบใจ
จะตั้นคไปกัว่าจะตักไชย
ชรไทยเคืองชัศตปมมือ

๗ ๖ คำ ๗

๑ น้องเขยน้องแก้ว
จงหยคยงปฤกษาหาวือ
ค้อยารังพรังนจกคตาโคต
แต่วรของตั้งทงทหารพดเวือน

จะไปให้คได้แต่ยจรงเจยจฤฎา
อย่าอองอฮุนหันพนเพื่อน
พจระคามทรามไวไปเพื่อน
เร้งเตรียมไพรในเดือนประเคยจน

๗ ๔ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน
จึงทตทภคคาคาตำมี
เมยเห็นกถยายงคคุดมคตง
จะพากันบุกป่าเทยวหาใคร
อันเขตรแคว้นไพรระหิงตงदान
มันจะมาจับกนตั้นเตยคเนอ
พระมิห้ามปรามจะคมาใจ
จนยกษมาพาไปคได้ทุกชวอน

ทงหอกอครเวคัมเหย
จงคคคคให้คคจะไป
พระจะพดอขยตงคังไปชางไเหน
เมอมีช้ตงคหदानว่ำนเควือ
คตวนยกษมารมคตางชางเตือ
เห็นไพร่พดจะไม้เหตอฆานคร
เหมอฆนรบไปชมคตวนเมือคควากก่อน
ควงนทจจะจรมยหนกใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑ ปทมเอยปทมจิตร์
 หาไม้ที่ไหนหน้คงบรรไ้โดย
 แดวครดีเก้ชนิษฐานารี
 พระอวยใจผินหงตั้งเปรย

จริงแดวพคคชนมาไ้
 อนบุญคุณเจ้าไซ้ไม่ตมเอย
 คิวพิไม่ไปแดวน้องอ้อย
 ออย่าเตรียมพตเดยนะเด้นา

๖ ๕ คำ ๖

๑ หน้าเอยหน้าหัวว้อ
 อย่างไรรอยค้ผิดค้ก่อนมา
 ช่างไม้อัปรยค้อดสู
 ค้อจะถูกกระทำยาเยย
 เห็นด้มเปนกระษัตริย์ดีวิงค้
 พระไทยกะโรกต่าคิงเหตักเพ็ชร
 ดกเอ้ยอย่าข้ามาจะไป
 ม่ายคู้ไ้วโยเด้าพระพียา

เช่นน้ดอกหนอพระเซษฐา
 ทงหตบคทาแดวซ่าฟงคว้เมย
 แดเขาชู้ด้าทบ้กักดบัเดย
 จิงเอยงเจยไปข้างคนพตเท้จ
 เคยณรงค้ตั้งครามไม่ขามเซ็ด
 ไม่เด้ตั้งแเดวนี้ขงจะชอดา
 ผิดชอบบวรไ้โดยเสยในบ้า
 ข้มเหงจิงยั้งกคว่าเจ้าหัวใจ

๖ ๘ คำ ๖

๑ ขวัญเอยขวัญเข้า
 ถิงมาทแม่้นช้วนจะบวรไ้ไทย
 แดวมีตั้งหนาทบญช
 เร้งครวจเตรียมรพตมนคร์
 พระเหต็ยดั่งมเหษ้ไ้ธรา
 เจ้าอย่าตามมีตราชศตาศ์แคดัว
 ว่าพตางทางเส้ตั้งเจ้าทตั้ง
 คาคตะกรคตงยนคไปกนยกษ

ทพจะทงเจ้าอย่าตั้งไ้โดย
 คงจะไปเปนเพื่อนนางเทว
 เหวยเหวยเด้นาหงดี
 คริงนงจะไปจิงจิงแเดว
 กบ้หกโอรด้ากต่าแแกดัว
 อยวิรักษกรึงแแกวเกิดถกรัก
 แดงองค้อกกระทกถกถก
 เขาแหวนถกพรอดค้อคตวนช

จับพระแดงคุมมือเงือง่า ถึงยกษมาเท่าไรก็ไม่หน้
แต่ชวณต้องกัถยานารี่ จรตั้งจากปราว้าทไชย

ฯ ๓๐ คำ ๗ เต็มอ

๑ ชนบพเกยรคณชชววาศย์ ทวยหาญประนมบังคมไหว้
เด็ค้จทรงครด้ารमारประไดย ทงส์องอรไทยน้ททรงรท
โชตนจำเ้าแก่แดงานถดาง ก้าณตนางข้างโนไปเกือบหมค
ข้างประเทียบเรียมวันเปนหัตันต ให้เค็ดชอนทค้โยชาคตาโคต

ฯ ๔ คำ ๗ เชิด

๑ เทพเจ้าคตใจไพร่พต ทงช่วยย้อยนหนทางให้
แก่มัญจาดมาเมืองตั้งชื่อกษัตริย์ไทย ทางโกตด้ามวันเปนวันเดี้ยว
กตงหดวงถ่วงตมรคา แคนบรพตการบ้าเป็ด็ยว
ศรียาเย็นพยบตบเดยว คิตเด็ยวถกถว้ไทยโนไพร่วัน
ตั้งให้หยดโยชรวพต เร่งแบ่งคนคตได้มตั้งค้ายมน้
ปตูกพดบพตาคคตอให้พอกัน น้าท้ใครไม่ทนโทษถึงคาย

ฯ ๖ คำ ๗

๑ บคินน เด่นาอภิวนท้แต่วณผาย
เกณทกัถนุ่ไปทงไพร่นาย บ้างตงค้ายบ้างจับทำพตบพต

ฯ ๒ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน พระป็นม้กนค้เรศเศษฐา
จิงชวณถ้องแจ่มจันทรกัถยา ชนตั้งพตบพตพนادر

ฯ ๒ คำ ๗ เต็มอ

๑ แดวก้าชบ้ก้าชวช้าเ้า พตเรวตาเดยเห็น้อยอ้อน
เก็ดอกจจะมีโดยพตมาราญรอน ออย่าเห็นแก่หัตบ้พอนจงตววจตรา

ครั้นต้องเข้าปฐมนิยามก็ไต่ยาคัน ด้วยน้องนางนาคตาเด่นหา
พระคงใจส่วดมณฑกวางนา จนนิทราหลับโหดในราตรี

ฯ ๕ คำ ๑ ตระ

ตอนที่ ๒ ท้าวเสนาภูกุณาฬาร

ขานี่ มาจะรดน้ำขมิบไป
ให้รอนอาศน์นกกตงอศค
คร่ำไต่เท้าจะเกิดเหต
ตั้งตำรังข์ศิลป์ไชยไต่ยาคัน
นหากเทพเจ้าจอมผา
เห็นต้นเวรเวรธาไต่เท้า

ถึงท้าวสังข์ศิลป์ไชย
อศคจรรย้อย่างนมเคยเปน
จึงอศคตงอศคทพเนตรตั้งเกิดเห็น
ตกเหวเคอองเจ้ญเปนเตราะหักกรรม
เขาเมตคามาช่วยอุปถัมภ์
เราจำจะไปช่วยชีวิตใครได้

ฯ ๖ คำ ๑

ร้อง คิดแต่มมีเทวดบรรพ
เหาะจากฟากฟ้าสู่ราไต่เท้า

เรียกเทพบริวารน้อยใหญ่
พร้อมไปค้วยเทวดาแดง

ฯ ๒ คำ ๑ โคมเวียน

ครั้นถึงเขาใหญ่ตั้งใจจง
อุมสังข์ศิลป์ไชยไต่ยาคัน

อมรินทร์เหาะตงไปในเหว
แดงชนตามปตองเปตงค้วยฤทธา

ฯ ๒ คำ ๑ เหาะ

วางองค์ตั้งเห็นอศคบรรพ
ตบไต่เท้าไปทั่วทั้งกายา

เขาหน้าทพบริวารคเษา
พอกเทวดานวดพนไหบนเทา

ฯ ๒ คำ ๑ วิธ

๑) ที่เจ้ปดคหยาขนิบคิงหีบทง ทงรปร้างามขิงขนกกว่าเก่า
บางให้พรสอนตั้งบางหยอกเย้า แด่ว่อมเจ้าพาหาะไปเวียงไชย

ฯ ๒ คำ ฯ เชิดคิ่ง

๑) ครนถงจิงตงขิงแผ่นคิน อมรินทรวชอกหนทางให้
แด่วัดำแดงแผตงอิทธิฤทธิไกร คินไปสถานพิมานฟ้า

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

ทองย่อน ๑) เมื่อนน พระตั้งรัชชูปไทยโอรดา
๑) ยรยาครนาคกรเข้าภารา ทรงมาปรางค์แก้วแควไฉ

ฯ ๒ คำ ฯ เพดงช้า

ร่าย ๑) เมื่อนน ต้องพระชนนศรัได้
๑) เหล็ดอบเห็นตงน่อยกตอยใจ อรไทยไปรับด้วยนินดี
นางประทุมอุ้มของคชนได้คัก ต้วมกอดตกรักกรรแดงศรั
นางไกรสรไศกศัลยพันท้ว ดิงหราไศกัจฉนึ่งไป

ฯ ๔ คำ ฯ โอด

๑) ครนค้อยคตยาภำดร์ดเศรำหมอง พระมารดาทงต้องกัถามไถ่
ตูกเอ้ยเกิดเช้ญเป็นอย่างไร คิงช้าไปไม่ถึงธานี
๑) พระเจ้าเขาพระขรรค์แดงชศรั มาตงให้มารตรยังกรงศรั
๑) แด่วบอกว่าพระชวากับเจ้าน มาตงกตางพนาตแดวหายไป
๑) ความแม่ทงขรอนอวธนนง ครวญควำรำรักเพียงตักไชย
๑) คิตว่าจอมชวัญเจ้าบรโดย เป็นไฉนฉนณะตูกยา

ฯ ๒ คำ ฯ

โอ้ลาว ๑) เมื่อนน พระตั้งรัชชูปไทยเป็นหนักหนา
๑) กรรแดงพตางทงพระมารดา แด่คัจฉนมาถึงกตางตง

ด้วยพระสุาทงหกเขาทำช้อ

ตูกเซอถอรักใคร่ให้หลหลง

มันพาชมเขาห้วยให้งอยง

แต่ผดักตักตงในเหวรก

เจ็บชาทงกายมีมวดยชนม

ไตทกชทนพนทจะตวองตว

อันจะรอดมาได้มันไม่ถัก

แต่ควอญครำรำรกถึงมวรด

เดชรบญญาของชไช

จรงอนอคนเจ้าไตรตวรงษา

อมรินทร์จากตถณพิมานมา

อิมชอพชนจากเหวณ

ท่านเอาน้ำอำมฤตย์มาได้จรตวรง

แต่วช่วยพามาตงถึงเชตวรชันท

เป็นกรรมของตูกเองมาตามทนต์

ทงพตติพวรกจากกนกับมิตว

ตงแต่นไปจะตงตงทุกช

จะได้เป็นผาคูกตมโม่ตว

เห็นมิตวาจะมารบคนนคร

พวระมวตวตวจเซอตูกเกตว

๑ ๓๒ คำ ๆ

๑๐ เมื่อนน

นางพวระทุมตอบองคโอรต่า

แม่กววดนน้ำเตยแต่วนะแต่วตา

จนวนชนแต่ภักตวราไม่ชอตุ

เราชยนตูกว่านะพ้อชอย

ชย้อออกชชเขาเตยรำคานญหุ

จะช้นไปไทตเคยงคนศตว

มันจะกววกันทำวระยัยบ

ว่าพตางนางค้อชยุมพวระคอง

ตูกจากแท่นทองเจ้าห้องหีบ

วางชงคตงมวระชมกชตปวระทบ

จนวนชนหตบเตยเกตชย้อพुकไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑๐ เมื่อนน

พวระตงชชอวรณถอนใจใหญ่

มวระชมรำฟงคองโน

คิตจจะใคร่ได้พมกับมิตว

คवनจะวบชชนชชวชว่า

กักตวจจะโอรชชไม่อินชอน

ให้รำตมรำตมทวรชอน

แต่นอนนชนถตงกตบจนวนชนไป

จำปานารี ครันรู้งแต่งตุริยาการ้อง
เทวดาลือชื่อนมาคตใจ
พระเว้ารอันจิตรชุนุญเหี้ยว
จึงบังคมชนนีนมาจาจา
ศวันม่ายชายแต่งทีนกร
ทำชอ้อนพาทพิรพีร

พระศนจากแท่นทองผ่องได้
จะพาไปให้พบกับบิดา
คิดจะใครไปเที่ยวประพาศป่า
ถูกรักจะตาไปเดินไพร
จะรื้อรอันกตัมมายังกรงใหญ่
พระองค์จงโปรดให้ดูไคตคตา

๑๖ คำ ๑

ร้าย เมื่อนน
รับขวัญร่ำพรวนแพดกับตถยา
เกิดอกอ้ายกระยาจกทงหกกน
เจ้าจะกตัมกับดอชอไป
ถึงหรามมาถึงกเงินม่วย
แม่มใครจะให้จ
พอขยาหดเด่นอยุ่เย็นคำ
ขยาคบคำตมาคตกับมูไต

พระชนนีนมีจิตรเด็นหา
จะไปป่าเม้นมโคใจ
จะเกิดออบแฝงแต่งกตออกมาใหม่
มันจะซ้ำทำให้ไตเดือตร้อน
จะได้ใครไปด้วยช่วยตั้งต่อน
แต่แก้ดวงว่าอนกัจจไน
ฟังคำมารดาอชมาไศรย
จงระวังระไวไพร

๑๗ คำ ๑

เมื่อนน
เคารพรับคำด้วยนิन्द
แต่ชั่ววรรค์ระดังทวงเครือของทิพย
ตงจากปราคาทแก้วแต่วรมจ

พระโอรสปริตเบรมเกษมศรี
อัญชิตตาดองพระมารดร
พระหัตถ์หยิบพระขรรค์แตตั้งชัศ
ออกนอกพระนครเข้าพงไพร

๑๘ คำ ๑ เชิด

พระดำเนนตตเถยวเทียบมา
จึงผาดเผแดงศรดังขลุ่ยชไมเกร

ชมพรรณพฤกษาสูงไล่ถ
เรียกตั้งคว้นอโยใหญ่มาฉับพัตน

๑๒ คำ ๑ เชิดหนึ่ง เจรจา

๑๐ บดินน์

เส่นนายพตคนชยัน

พาพวกพรานไพร่ใจฉกรรจ์

เที่ยวควนคันทนาเนาในดงคาน

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๑๑ มาพบด้ควัจตบาหนานา

มฤคาโคกระทิงว้างพาดำ

เห็ดอบไปเห็นองค์พระกุมาร

งามโฉมเปรียบปานกับเทวัญ

แต่จะเฒเป็นพระตั้งชัศกรมิ่งหนา

ทว่าหายไปในไพร่ตื้นชัศ

จำจะถามนามวงศ์พงศ์พันธุ์

ให้แม่มั่นตระหนักกับประจักษ์ใจ

คิดพลางทางเดินเข้าไปหา

จึงมีวาจาปราได้

เจ้าเด็กน้อยขึ้นมาแต่แห่งใด

ช่างกระไรแกต้วกต่างักตัวแทน

ปากกว้างทางเปลี่ยวมาเที่ยวอยู่

แต่ต้วนหมู่ตึงหัดศออดแน่น

อันถิ่นฐานประเทศเขตแดน

ลยุดาวแดนตำบลหนใด

ปศุเรศชนนพของ

เป็นพวกพ้องตั้งวงศ์พงศ์ไเหน

ดูโฉมงามนามกรชอไร

จึงบอกไปให้หมัดชออย่าปดกัน

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑๒ เมื่อนั้น

พระตั้งชัศตปไทยมิได้พรน

จึงตอบว่ามิ่งนจของหงศกรน

มาถามถึงพงศ์พันธุ์พดตะเทอะ

เงตเจงอพระชรรคชนดำทบ

ม่นนำตั้งบศัศให้หวะเหวอะ

ทุดช้ายชาติชานาเคอะ

น่มงเชอะเชิงมาแต่แห่งใด

เองเรังกตบไปเตี้ยเตี้ยจน

ชออย่าเข้าชกนะหาตะไม้

เขาค่าโดยดีแต่วมไป

ค่นม็อคันไม่จริงจริงเจ็ยว

ฯ ๒ คำ ฯ

๑๓ บดินน์

เส่นโกธธาในตาเจ็ยว

จึงว่าตลกกระจิริดนิตเด็ยว

มากรวดเกรยวเอาผู้ใหญ่ได้ศรนเครง

มเงาเอาชวตรมาทงเสี่ย
เพราะเจ้าเกสรต์มณฑา
เมื่อมันเปเนยักขันธ์ไพร
เห็นคงจะบรรโดยนไม่แคว

ที่ไหนเคยตกเมยจะเห็นหน้า
พาพมาซ่าเดยจริงแคว
ใครจะตั้งมันได้เน้องแคว
จะกลับไปเดยเดวอย่าทาทัด

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน
นางพิไรว่าว่าดารพัต
ควนองเปเนยงยังนงพง
พระเชือชายประเดริฐเดศไกร
ยังไม่ทนถามไถว่าไต่เห็นอ
นองเห็นว่ามีไซไฟรี
แควเมือนภักครซักถามเตนาพธิน
ตั้งตำตำชาวลักกราดไร

ขนิษฐานวยนุชชุกหัดถ
ทงภักคตแถมเห็นบให้เจมใจ
ไมคังคังคินเคนเปไฟใหม่
นำพระไทยชตาดจริงยงต์ตรี
แต่ออกขิดว่าเดือจะวงหัน
คทงทงจะเปนตั้งรัชศกไทย
เจ้าคนนยงเด็กฤาเด็กใหญ่
เห็นจะเป็นตูกไฟรฤาผู้ค

๑ ๘ คำ ๑

๑ บดินน
อันกุมารทชวาน
รูปโฉมโฉมพรรณนงงามนิก
จะควรวกนกับหักกุมารา
ถ้าใครขันคานต์ขรอรุทช
ข้าจะขอตองนำไประาน

เตนาทตดองนางโฉมศรี
เห็นทจะเป็นหน่อกระษัตรา
ตมายองคทตรงคักคัพระเชษฐา
ชันชาตบตองตบตำมปี
เห็นไมรอตชวตจรจกคหัน
อย่าเข้าชชักไซ้อยูให้ชา

๑ ๖ คำ ๑ เสรจจ

๑ เมื่อนน
จึงห้ามทเมือนนคยเตนา

นางเกสรต์มณฑาได้ฟังว่า
ใครอย่าคั้นคระหนกคใจ

อันกุมารพนมหาดนของข้าแน่	เที่ยงแท้มนคงไม่ตั้งไฉย
ท่านช่วยนำมรคาพาไป	ให้เราได้พบพามพระหาดนชาย
ขอเชิญภวไฉนไปด้วยกัน	อย่ากลัวตัวตัวดั้นมาผั้นผาย
อนิจายงชนคนตะกาย	ช่างไม่ฮวยดำดวรศักดิ์กันต์ใน

ฯ ๒ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	พระเชษฐาผู้มีแห่งแกลงไซ
วนนแข่งขาเห็นบชาไป	จะคลาไคลสัดทจะเหยียบยบ
ไปต่อก่อนให้แน่เกิดแม่เฮ้อย	เจ้าเป็นคนคุ้มเคยกับหาดนชวัญ
พจะคอยชยุนไมหนกน	ตั้งพรณไปเพื่อนชนน

ฯ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	ชนิษฐาว่าดูน่าบคิดดี
อกเคียมแตกตาทงคาบ	ช่างพาทแก้ไซไปร้อยคู่
กตบจะไซไหนของผผผผผ	พระเป็นชายถอยหลังเหมื่อนดั่งกุง
ตั้งพรณฟังเกิดซีดำนวนตง	จะใคร่แย่งให้ยังเย็นยบ
เชิญไปพอเป็นเพื่อนอย่าเชื่อนช่า	ถ้าเกิดเหตุตั้งญญาให้ท่างปรับ
เราจะแอบมองค้อยูดับดับ	เมื่อนมีไซจึงกตบมาพดับพลา

ฯ ๒ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	ท่างเด้นากฎจึงตรัสดีว่า
จะไปก็ไปดินแก้วตา	แต่ขอให้ชานเดินกตาง
เจ้าเป็นคนจรจกมกจ	จงเดินนำหน้าพไปห่างห่าง
แต่วดงจากพดับพตากับต้องนาง	ให้เดินนำทางจรจรต

ฯ ๔ คำ ๆ เพลง

๐ บัดนี้	๑๖/๐๖/๒๕๖๕	อำมาตย์ยังกตวศวตั้ง
พาดัดเตาะไปในไพรวัน		ครนถึงที่ดำคัญค้อยแอบต

จักรกระหิบทุดนางพดางเขม่น นั้นแน่แต่เห็นไวไวอยู่
 น้แต่ฎาไรระโถมทรู จงดูให้แน่เกิดแม่คุณ

ฯ ๔ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น พระเชษฐาครวญจิตรดกิดอู่
 ถ้ามืดคงค้งบออกพะธามบุญ จะไต่หมุ่นไปก่อนได้ช้อนตัว

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น นางเกิดรตุ่มอนทาให้คั่นหัว
 จ้งว่านอะใจค้งใจกิดัว จะหนีคัวออกกวงทงกัน
 ว่าพดางนางตอบเขม่นหมอง ดูท่าของเห็นเป็นพระหลานขวัญ
 แล้วเทวชช้องให้ตุ้พรพรรณ จงช่วยกันคุดแต่ให้แน่ใจ

ฯ ๔ คำ ฯ เจริญ

๑) ต่างจำคำคัญไคมนคง ก็จ้งตรงเข้าหาหาข่าไม้
 ต้วมต้อคอกคองค้งขศศปไชย แต่ร้องให้ไม่เป็นถ่มประดี

ฯ ๒ คำ ฯ โห้

๑) ครนว่าค้อยคตายววยไคกา จ้งร้องเรียกเชษฐาเชิญมาน้
 ไค้ประตัมพบตูกแล้วครวญ ย้งจะรือช้อยั่วไร

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น ท้าวเสนาภูกูยังตั้งได้ย
 แคชยบตัมต้อไม่ไว้ใจ ถ้ามัไซ่ตูกชายดีตายจริง
 พระชวนเสนาในไปเพื่อนตัว เห็นต้นหัวชดข้นย่นค้ง
 เข้าตบหลังตั้งต้อนวนอนิง เองอย่าทงกนะจะแทนคุณ
 ขนษฐาษาเรียกเปนหลายครั้ง ท้าวข้งครวญจิตรดกิดอู่
 ๑) 16/06/2565 ชกตบยบุนออกถ้อไว้

ชั้นเชิงหญิงไทยไคตคดา
ปากบ่นบิกรรรมทุกหยาใจ
ชอกจากพฤกษาดมฺทุมใหญ่
ตรงไปยงทพระนอองยา

๑ ๘ คำ ๆ เต็มอ

๑ เหมือน
บั้งคมทุตถามพระเจ้าชาวี่
พระตั้งชื่อกฎหมายโอรธา
ผู้ชวยที่มادتวยนนิโคร

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เหมือน
หนักขบิตรของเจ้าไช
ความเกรงฤทธพอเผ่าทอลอย
เจ้าจงอภิปรายทหายทัก
นางเกตรผู้มณฑาแดงไช
คงใจมาหาพระตุกรัก
เดินห้อยพรนศอกตวิหนัก
ให้รู้จักว่าตุกจะยินดี

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เหมือน
จึงบั้งคมบิดาแดงพาท
ช่างคนเคนตวสันตุนั้นจริง
เมื่อเป็นคนมุกโภยนาใจขง
วจกมกจิครนหนอ
พระแดงพุดจาว่าเปรียบเปรย
พระตั้งชื่อบรัดเปรมเกษมศรี
ใครนัมายน้อยเกดง
ทำทจะวงไม่เหตยอหลัง
ฤชชังมาได้ไม่อายเตย
นำห้วยหนักหนาเจ้าข้าเขย
แดงทำเมินภกตฺรเคยไม่นำพา

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เหมือน
เห็นเม้นแท้แน่แต่ว่าตุกยา
วงเขาส้วมกอดแดงกรรแดง
ท้าวครตีปตบองคพระตุกรัก
ท้าวเด้นากูฏไม่กิงชา
ความได้นนค่าเป็นพันนิก
พระตั้งชื่เด้แดงแกดงทำผลัก
จงผินภกตฺรมาพุดกับบิตา

พระแม่เจ้าเดยวน้อยทเหิน
โทษพ้อผิดแฉ้วณะแก้วศา

พอดตงเนอขงใจออกมาหา
ได้เห็นแกบิตามางอ้งอน

๑ ๖ คำ ฯ

๑ ผ่านเอยผ่านแก้วศา
ว่าตถชว้ดาร์พิตตครอน
ได้คความทกษทนเปนพ้นไป
ชว้ครตถครตตเปนตวมา
เห็นเปนชาตแฉ้วกับบิตร
ไม่วครภว้ไนยะจะโกตคเคียง

คความแก้วในจิตจรจกคคักอ้น
ให้ขบจากนครทงมารดา
ตถคตอชยากยากไร้อย์ในป่า
ก็เพราะพระมารดาบารุงเตยง
แต่ชาตคักอ้นทำกรรมไว้เท้เทยง
ใช้จะเกียงเตยงเปนมารยา

๑ ๖ คำ ฯ

ชาตรี
๑ คตวงเอยคตวงจิตร
เปนเควระห้เพราะเชื่ออ้ายโหรา
เชวชวณกนว่าชว้ดกถว้ไป
แต่ขวัญจวนครจวนหาทกกราตรี
เจ้าเปนธำโถหิตของบิตา
ก้งจากโกตไมได้มำพมพัก
พ้ออธำห้มำงอ้อชอโทษ
แก้วศาอย่าจะห้อยน้อยใจ

ชอนนพ้อผิดเปนหนักหนา
ไม่ทันตริกคราว่าร้ายดี
จ้งคตอจำใจให้ขบหน้
พ้อนหม้ใช้จะไม่รัก
เกิดในภาราราธนาเจ้ากร
ก้งคตงเปนตกรักกร่วมฤไทย
เจ้าจะโกรชจะช้งไปถ้งไหน
พ้อจะรับกตบ้ไปย้งภารา

๑ ๘ คำ ฯ

รำบ
๑ พระเอยพระทวงชรรม
เมอชบไต้ไม่เตยงพระมารดา
เตยวณะจะมารบคตบ้ไป
ตถกริงเกริงอินตรายเมอปลตายมอ

ตถไม่เศกคธรรวำพรรณว่า
ไฟรฟ้าพตเมอชงก้เตยงภญา
คตวงจะไรจะมีอ้ายเขาอิกภญา
เพราะพระเชอถถทงหนงนง

ฉันต้องมารดากับชาน
เชิญแต่ตั้งคืนนครย่านอนค้ำ
ตัวตูกนี้ฤไม่ถือโทษ
แต่หากเจียมตัวด้วยกตวไทย

เข้าไปอยู่บุรีจะกตขวาง
ทหนางจะคอยระห้อยใจ
จะซึ่งโกรธพระบิดานันหาไม่
จะสู้ยู่ยากไรกับมารตร

๑ ๘ คำ ฯ

โอ้โถม แกวเอยแกวตา
เผ่ายกข้อเคื่องชัตตัตรอน
ซึ่งแต่หลังมเงาเณ โฉด
จงเมตตามิตรได้วอนวิง
จะเค็กเจ้าให้ครของอาณาจักร
ได้ดีบวงศ์พงศ์เฝ้าเหล่ากอ
ว่าพตงทางถดเข้านังโกด
แต่ว่าแก่นิชฐานงตักษณ

นถาดว่าแคะไค้ใคร่สอน
จะให้พ้อมัยมรณเสียจริงจริง
ก็ดำรภาพโทษเจ้าทุกสิ่ง
อย่าเกรงกริ่งหญไทยพิไรก่อ
บำรุงรักษ์ตัวแดนแทนพ้อ
ใช้จะต่อตวงตูกให้หลังรัก
อุมตกล้ายใจชนได้คัก
เจ้าช่วยปตอบทดานรักบ้างเถิดรา

๑ ๘ คำ ฯ

รำบ เหมือน
ยมพตางทางตรัดแก่นคตา
ขอผดบิตเรศไตงองอน
จะซุนเคื่องเบองหน้าชาวประกณ

นางเกสรธัมมณฑาเด็นหา
จงฟังคำอาวอาอย่าดั่งคณ
เจ้าจงอดโทษกรผ่นอนัน
นางรำพรรณปตอบยอมให้ชอบใจ

๑ ๔ คำ ฯ เจริจา

ประนมกรวอนตามตั้งชัศตปไชย
เคื่องเชิญเป็นไคนไม่บอกแจ้ง
มีมบรรโดยในถดงพงงว

นางสุพรรณแยววยอดพิศมัย
เหตุไรพระพิหน้องมา
ทำให้เทยวแต่องกรรแสงหา
แต่ไศกาครณญครำรำรัก

แค้นด้วยศรีต้นทมนเดิมและ
 เขามุ่งหมายงยาหนักหนานัก
 มีแต่เจ็บช้ำระกำใจ
 เพราะพระพี่ไม่มีเมตตา

เฝ้าเกาะเกาะเกี่ยวพวนหาญหัก
 จะดำชัศเท่าไรไม่นำพา
 คิดว่าจะไม่ได้มาเห็นหน้า
 จึงแกงตงหนองมาเสี้ยทงน

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนน
 เจ้าว่าใยฉนั้นนะเทวี่
 เป็นเหตุด้วยทงทกเขาพาไป
 แต่กำสรัดไค่กานำตานอง
 ถ้าเม้นอินทรามิมาช่วย
 พระเจ้าความแค้นฉันจบตายมา

พระสังขัตร์ชัศตอบนาง โนมศรี
 ออย่าดังไค่ยว่าพี่แกงตงหนอง
 แกงตงผลักให้คักเหวเปิดวปต้อง
 คัดคณิงถึงนองกับพระอาวี่
 ก็เห็นจะมอดม้วยสังขาร
 เจ้าอย่ากินแหงแกงใจ

๑ ๖ คำ ๑

๑) เมื่อนน
 ให้สังขัตร์ตั้งเวชหญ่ไทย

ด้ามกระษัตริย์พั่งว่าน้ำตาไหล
 ก็ว่าไรไค่กาจาบัตย์

๑ ๒ คำ ๑ โขต

๑) ครนค้อยคตายวิโยคไค่กเครั้า
 องคพระบิดาจึงว่าพตั้น
 จะแก้แค้นแทนทำให้สาหัส
 จะฆ่าทงแม่มันตามกันไป
 พ้อคิดตั้งด้ารมารดาเจ้า
 จะแค้นอกหมกมุ่นชุ่นเคื่อง
 บิดาจะใครไปขอโทษ
 จะใครรับกับค้มเข้าเวียงไชย

ต่างโถมเด้ารับมิ่งตั้งชอญ
 อินอวยทงทกนพ้อไม่ได้
 ผูกมัดพันเดี่ยวไม่ปราคาได้
 เนือความนงคไค่คองถึงเมื่อง
 มิไค่กเครั้าทกชัศทวอมหมอมเหลื่อง
 ยังกระเดื่องกระด้างด้วยหมางใจ
 ให้ห้ายโกรชข้างพ้อเป็นช้อใหญ่
 ทงทวามไค่โยกรสังขัตร์สิงหรา

ยังจัดต้นจวนใจด้วยไม่รู้
ขวัญเข้าเจ้าจึงได้เมตตา

ว่าเขาอยู่ที่ไหนจะไปหา
ช่วยซักพาพ่อไปให้พบกัน

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น
จึงส่งของบัญชีบาปผิดนั้น
แต่จะไปเคียดขี้มันมิได้
จึงร้องขอผิดตั้งเวลา
แม่นัดสมคบเข้ามารตราบ
เชิญเสด็จคืนยังพดับพตาไฟ
ทูลพตางทางถวายอภิชาติ
พระตั้งเตี้ยนิษฐานาร
แล้วจับศักร์เรื่องฤทธิศัทธิศักดิ์
ถ้ามกระษัตริย์แต่ตามจนตั้งตา

พระตั้งขั้วถ้าวถตั้งถตั้งต้นศ
ขอนนเป็นธุระของตุ๊กยา
ด้วยพระแม่หมางใจอยู่หนักหนา
จะไปว่าจึงวอนให้อ่อนใจ
จะรีบกลับมาแจ้งแฉดงไซ
ตุ๊กจะตาไปประเดียน
แทบบาทบิตุเรศ์เรื่องศักร์
อัญชตั้งตองศักร์เจ้าอาว
บายภักศักร์ตาโคตเข้าในป่า
แล้วชวนกันกลับมาพดับพตาพตั้น

ฯ ๓๑ คำ ฯ เชิด

๐ พระตั้งขมาถิงพระบุรี
จึงไปหาตั้งหราวพดจกกัน
พบพระบิตุเรศ์ที่ทกถางดง
จะนางอชอตั้งด้วยมารดา
จะตั้งอชอตั้งอชอตั้งให้เค็มที่
ไม่ตั้งมคิตผิดชอบก็ไม่นอน
ว่าแล้วพากันเข้าในห้อย
ทำบรกรรมทับตงกับเพตา

ชั้นปราถาตศักร์ขมขมมัน
น่องไปไฟวันได้ตางมา
ตั้งพระอาวถบองคชนิษฐาน
ให้เราต้องราชช่วยว่าวอน
กว่าพระชนนึ่งจะโชนอ่อน
จะจึงวอนตั้งอชชบรบเร้า
กราบตั้งมารดาบงเกิดเกล้า
คตั้งเกล้าเขยัยปรีดา

๑) เมื่อนั้น ก็ไปทอดทงกาย	พระมารดรเห็นตัดเด็นหา จำนรรจาหยอกหยิกซกซี้
------------------------------	---

๗ ๒ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น จะใคร่ทอดแถมแจ้งคดี แต่เดเนตรเขษฐาไม่ว่าออก ทำช้อนวนอนว่ามารดาพสน ถ้าเม้นพระพ่อมาง้องอน จะมันคงซิงโกรชกกันทำไม ไม่คิดตั้งด้ารช่ากำพร้าว	พระตั้งช้แกตงท่าเกษมศรี กรังเกรงชนนจะควรม คิถยอนยอกบงบิถบิถณ นักรจะถามดักถนถัพวนใจ มารดรจะตั้งด้วยฤาไม่ ถกยาจะใครให้ตั้งกัน มีแต่เขาหัวร่อเย้ยหยัน
--	--

ถกทุกชวอนนอนระเมอไม่วุ่นวัน นิจาเอ้ยแต่กำเนิดเกิดมา ถกไม่แกตงว่าด้ารระแน	เห็นจะขาดัญญะเตียงเท มิได้เห็นบิดาว่าหนุ่มแก่ พระแม่ทงตั้งจงตรองดู
--	--

๗ ๓๐ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น คิดถเจ้ากรรมจะทำภ ชนอชกชอชบคานหน้าต เฝ้าจุจุมพงแม่ห้ามปราม	นางประทุมพงเรื่องให้เคองห นางชूरังมทบทลบความ เออนใครไซให้ไตถาม ไม่มีความยำเียงเกรงถตัว
--	---

๗ ๔ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น จึงว่าเพราะเคราะห์กรรมมาถึงตัว ซึ่งโทษตกผิดพตงครงน ขอแต่ให้ชนนมีเมตตา	พระตั้งช้พงแกตงแกตงยมห พเอญให้ตั้งถถตัวพระมารดา จะทำโพยไบยคักตั้งไม่ว่า พอมาถ้วถตั้งถถด้วยกัน
---	--

ตั้งหราชพดขยว่าแม่ตั้งสอง คำน้องว่าจริงจริงม่อนมัน
ขยาคือของถือโกรชคุมโทษทนต์ ตกลงเดี่ยเกิดกับบิดา

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน นางประทุมกรวโกรชโอรธา
ตั้งว่าตั้งชัศตปีไชยใช้ตั้งหราช ใครตั้งตอนมาฤว่าไร
มิให้พูดเรื่องนกกมพง มิแต่เดี่ยมิงหาจำไม
ว่าพตางนางยุคตัวไว้ ผูกมือเขาได้ดวยไม้ตี

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนน นวดนางไกรสรโถมศรี
เห็นตทงตั้งสองร้องเต็มท ปรานีนางทตชอโทษกร
แกเชือกแถ้วพามาชัถถาม เนื้อความทงนใครตั้งตอน
ฤไปประดับพบบิดร จึงเฝ้ามาวิงวอนพระมารดา

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน พระตั้งช้เหลี่ยวย้ายแถชวา
เห็นพระแม่อยู่ไทดไม่ตามมา จึงบอกแจ้งกิจจาตำรพัน
วันนตูกตามารดาไป พบพ้อทในไพร่สันท์
ทงตั้งพรณพระธาวมาด้วยกัน เถ้าความเต็มนให้ตูกพง
แถ้วว่าจะมาง้อชอโทษ ไมชิ่งโกรชพระแม่เหมื่อนแถ่หลัง
เซิมูถององคักงคินไปครองวง พระศรีตั้งตั้งให้ช้มาวิงวอน
ถ้าเม้นชนนนี้ไมคี่ด้วย ให้ตูกช่วยว่ากตำวแม่ไกรสร
แม่ขยาคือชคคัตรอน จงช่วยกันอ้อนวอนพระมารดา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน 16/06/2565 นางไกรสรได้พงไมกิงชา
หุนหันโมโหโกรธา ทวาดว่าคตตั้งชัศตปีไชย

ไปคบคิดกับพ่อมาก่อความ
 ขอบเค็ดข้าให้หน้าใจ
 ดั่งกุจจริงแฉ้วหน้าห้าวร้อ
 วจิงวอนต่อนให้มาพูดจา

ทนมนงามทงหาไว้
 แด้วกลับไปทอดนางประทุมมา
 ตกไปพบพ่อทในป่า
 เมื่อกะระนจะว่าประการใด

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
 น้อยฤาถมทนดั่งขศศิลป์ไชย
 มีเสี้ยททเกิดในอุทร
 ดั่งด่อนเท่าใดไม้นำพา
 ว่าพตางย่างเยื้องเข้าในท
 ใ้หนางไกรธรรหาไม้

นางประทุมเคื่องขศอชฌมาไ้ศรย
 ขอบใจทงอ้ายดังหรวา
 เพื่อนเจบเพื่อนรอนค้อยหนักหนา
 เกิดอย่าแฉ้วดมนดืบไป
 คามมาจะค้ไม่ปราไ้
 วางไว้นแทนท่าไกรธา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
 จะท่ากระไรตพิดังหรวา
 จำจะไปวจิงวอนผ่นอนผัน
 ผิดชอบด้องคนเวาทนเฮา
 เห็นไมเรียวเดี่ยวจิตรคิดพรัน
 แฉ้วใจเค็มททงพินอง
 หน้วมแทนสู่วรรณบวรจสุรณ
 จิงจับพค้อยงานให้มารดา
 พระแม่เจ้าประคุณของตูกแก้ว
 ตูกเปนกำพร้าน่ายใจ

พระดังชนอยค้อยพุดกับเชษฐา
 พระมารดาเคื่องขศค้ตรอนเวา
 ถึงค้รหนักจะทำอย่างไ้เดา
 แด้วจงมือกันเข้าไปเมียงมอง
 เกยจกนมไ้ครวเข้าในหึ่ง
 ค้อยย่างย่องก้มกรานคตานมา
 เห็นมารดาเรเมินอยไม่ตหน้า
 แด้ววอนว่าพาทพิพไ้
 ไ้มิตค้อยพ้อแด้วฤาไ้
 นานไปเขาจะฤาออกอชอช

๑ เมื่อนั้น

จึงว่าน้อยฤฯหว่างคอดัง
ชนจะเฝ้าชยของจิงวอน
ยังห้ามยงว่านำชิงชัง

นางประทุมพิโรธโกรธชง
ถูกศทหนึ่งแฉวมพง
นเอนแทเอนค้อนได้ด้นหลัง
จะให้คอกกกรรมังตั้งชื่อดีปี่ไชย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

แล้วแกตั้งปฤกษากันทฬิด
คัวเราเคยวณไม่มพ้อ
ตายเดี่ยเห็นจะตั้งนินทา
ว่าพตางทางช้ทพระชวรค้แก
ตั้งหรวดวาเชอทผูกมอ

พระกุมารพ้องร้องไห้
พระชนนีมิได้เมตตา
ก็เป็นช้อบอัยชายหน้า
อยู่ไปไพร่พัวจะเดอชงภา
จะเชอคคอดีแฉ้วให้ตบช้อ
จะบ้นชนบ้นช้อผูกคอตาย

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ค่างเข้าด้ร้วมด้อคกอดตลกชาย
ว่าพตางนางยคพระชวรค้ไว้
นางกต้วตจจะตายววยช้ว

ต้องนางค้วด้นชววิญหาย
น้อยฤใจร้ายใช้พ้อค้
ตั้งชื่อดีปี่ไชยท้าวอชญาจจ
จึงว่าแม่จะตค้วยบิตา

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ก้มเกล้ากราบกรานมารดา
ตจจะรับบิตามาวร
แต่จะค่างบ้านเมืองให้เรอชง
ว่าพตางทางชยคเข้าโกต
ตั้งหรวดโบกบคัพค้

พระตั้งช้วางพระชวรค้หรรษา
พตจาแก้ไขในท้านอง
ให้พบกับชนนทงตั้ง
ค้วยฤทชชงตจน้อยในพรงน
นงนวดพนให้นาง โฉมค้
พตจาพาทก้นไปพตาง

๑ ๖ คำ ๑ เสรจจ

เรื่องสังข์ศิลป์ไชย ตอนที่ ๒

๑๑ ครนดาวเดือนเดือนดับเมฆา ^๕ศุภิยา^๕รุ่ง^๕แจ้ง^๕แสง^๕สว่าง
พระดัง^๕ขบ^๕ัง^๕คม^๕ตา^๕ด^๕อง^๕นาง ^๕แถ^๕ว^๕ท^๕ร^๕ง^๕ศ^๕ร^๕มา^๕ก^๕ด^๕าง^๕เก^๕ย^๕ด^๕า

๑ ๒ คำ ๑ เสมอ

๑๒ ^๕จ^๕ิง^๕ค^๕ง^๕จ^๕ิต^๕ร^๕พิ^๕ศ^๕ฐ^๕า^๕น^๕เ^๕ียง^๕ศ^๕ร ^๕ข^๕อ^๕จ^๕ร^๕ว^๕อ^๕น^๕ถ^๕ิง^๕ค^๕าว^๕ค^๕ิง^๕ษ^๕า
ให้^๕ท^๕ำ^๕ว^๕ด^๕ห^๕ี^๕ด^๕เ^๕น^๕ำ^๕เท^๕ว^๕า ^๕มา^๕ช^๕ว^๕ย^๕ช^๕ำ^๕ค^๕ก^๕แ^๕ต^๕ง^๕พ^๕ระ^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕
เ^๕ียง^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ข^๕น^๕ข^๕น^๕ศ^๕ิ^๕ป^๕ ^๕พ^๕ำ^๕ค^๕ิน^๕ก^๕ม^๕ป^๕น^๕า^๕ท^๕ห^๕ว^๕า^๕ค^๕เ^๕ว^๕
ผ^๕า^๕ด^๕แ^๕ด^๕ง^๕ไป^๕พ^๕ด^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕เ^๕ ^๕ด^๕ำ^๕ท^๕ำ^๕น^๕ถ^๕ิง^๕ค^๕ว^๕ร^๕ง^๕ช^๕ไ^๕ท^๕ร^๕ด^๕ว^๕ย^๕ฤ^๕ท^๕ษ^๕

๑ ๔ คำ ๑ เสด็จ

๑๓ ^๕ข^๕า^๕น^๕ี ^๕มา^๕จ^๕ะ^๕ก^๕ถ^๕ำ^๕ว^๕บ^๕ท^๕ไป^๕ ^๕ถ^๕ิง^๕ท^๕ำ^๕ว^๕ด^๕ห^๕ี^๕ด^๕เ^๕น^๕ำ^๕เท^๕ว^๕า
เ^๕ด^๕ี^๕จ^๕อ^๕อ^๕ก^๕ฝ^๕ง^๕เท^๕พ^๕เท^๕ว^๕า ^๕ย^๕ัง^๕นำ^๕ด^๕ิง^๕ห^๕บ^๕ญ^๕ช^๕ร^๕ช^๕ย^๕
ไ^๕ด^๕ย^๕น^๕เ^๕ียง^๕ด^๕ัน^๕ค^๕ร^๕น^๕ค^๕ร^๕ก^๕ ^๕อ^๕ม^๕ร^๕ิ^๕ท^๕ร^๕ว^๕ง^๕น^๕ัก^๕ด^๕ง^๕ไ^๕ด^๕ย^๕
จ^๕ึง^๕ส^๕อ^๕ง^๕ท^๕ิ^๕พ^๕เ^๕ต^๕ร^๕ด^๕ง^๕ไป^๕ ^๕เ^๕็น^๕พ^๕ระ^๕ด^๕ิง^๕ช^๕ค^๕ิ^๕ป^๕ไ^๕ช^๕ย^๕อ^๕น^๕เ^๕ว^๕ง^๕ฤ^๕ท^๕ษ^๕
จ^๕ะ^๕จ^๕ิต^๕แ^๕ง^๕แ^๕ต^๕ง^๕ท^๕ิ^๕พ^๕ระ^๕น^๕ค^๕ร^๕ ^๕จ^๕ึง^๕แ^๕ด^๕ง^๕ศ^๕ร^๕มา^๕ให้^๕เร^๕า^๕แ^๕จ^๕ัง^๕จ^๕ิต^๕ร^๕
จ^๕ำ^๕จ^๕ะ^๕ด^๕ง^๕ไป^๕ช^๕ว^๕ย^๕น^๕ฤ^๕ม^๕ิ^๕ท^๕ร^๕ ^๕ให้^๕ด^๕ัม^๕ค^๕ิ^๕ด^๕พ^๕ระ^๕ด^๕ิง^๕ช^๕ค^๕ร^๕ง^๕

๑ ๒ คำ ๑

๑๔ ^๕ร^๕ำ^๕ย^๕ ^๕ค^๕ิ^๕ด^๕พ^๕ด^๕าง^๕ช^๕ว^๕น^๕าง^๕ศ^๕ิ^๕จ^๕ิ^๕ต^๕ร^๕า ^๕ท^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ร^๕าง^๕ค^๕ำ^๕ง^๕พ^๕ำ^๕ท^๕ก^๕ร^๕ำ^๕ษ^๕
พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕เท^๕พ^๕เท^๕ว^๕ญ^๕จ^๕ัน^๕ท^๕ร^๕ ^๕พ^๕าก^๕ัน^๕จ^๕ร^๕ด^๕ด^๕ง^๕มา

๑ ๒ คำ ๑ โคมเวียน

๑๕ ^๕ค^๕ร^๕น^๕ถ^๕ิง^๕จ^๕ึง^๕ร^๕เ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ิง^๕ช^๕ค^๕ิ^๕ป^๕ไ^๕ช^๕ย^๕ ^๕มา^๕พ^๕ุด^๕จ^๕า^๕ป^๕รา^๕ไ^๕ด^๕ห^๕ร^๕พ^๕ษ^๕
เร^๕า^๕จ^๕ะ^๕ช^๕ว^๕ย^๕จ^๕ิต^๕แ^๕ง^๕แ^๕ต^๕ง^๕ภ^๕า^๕ร^๕า ^๕ให้^๕ด^๕ัม^๕ด^๕ัง^๕จ^๕ิ^๕น^๕ด^๕า^๕อ^๕ย^๕ำ^๕ร^๕อ^๕น^๕ใจ^๕
ค^๕ว^๕เจ^๕ำ^๕เด^๕ำ^๕ก^๕ั^๕ว^๕จ^๕ก^๕ง^๕มา ^๕ค^๕อ^๕ย^๕ติ^๕เ^๕ด^๕ย^๕น^๕เ^๕า^๕ค^๕า^๕ม^๕ช^๕ช^๕เ^๕น^๕า^๕ไ^๕ศ^๕ร^๕ย^๕
ว^๕ำ^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ข^๕น^๕ข^๕น^๕เก^๕ย^๕ช^๕ย^๕ ^๕ด^๕ำ^๕ห^๕ี^๕ด^๕เ^๕น^๕ย^๕น^๕ฤ^๕ม^๕ิ^๕ท^๕ร^๕ด^๕ว^๕ย^๕ฤ^๕ท^๕ษ^๕

ยานี้ เปนปราสาทราชฐานบ้านช่อง เรื่องรองดวงแก้วแหวแหวหา
 มีกำแพงล้อมหนึ่เป็นหล่นมา เทวาเฝ้าประคองอยู่ทุกชั้น
 แถวถนนหนทางวโรสุฐาน นางฟ้านางวานเป็นหล่นหล่น
 ชายสิ้นคำผ่าผ่นแพรพรัน ทั้งรูปโฉมโนมพรณพั่งใจ
 นำพระदानดวงแก้วตักตาด แถปดาดตณเด้อมคิงน้ำไหล
 แถ้วจัดเป็นดาวดรรคกานันตใน คอยชวงไซ้ทปรางค์ปราสาททอง
 ใหนางสุจิตราธชาดา อยู่ด้วยประทุมมาทึ่ในห้อย
 จึงบอกตั้งรัชชูปถัมภ์ไทยตั้งใจปอง การของเจ้าเดรัจทรงภารา

๑ ๗ คำ ๑ เจริจา

ร่ำเอ เมื่อนน พระตั้งรัชชูปถัมภ์ด้วยทรรษา
 ๑๑ จึงทูลว่าข้าน้อยจะขอตา ออกไปรับบิดามาวังใน
 ว่าพตางจิตแจงแต่งองค์ ต่อดตรงเครื่องที่พยัคฆ์ได้
 จับศัรพระขรรคอันเกรียงไกร รั่มไปทึ่ประทับพดับพดา

๑ ๔ คำ ๑ เข็ท

๑๑ ครนถงจึงตรงเข้าในห้อย บังคมต่องกระษัตริย์ทรรษา
 ปราไธ่สุพรรณกัถยา พุดจาธรวอดต้นตั่วารัญใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑๑ เมื่อนน พระบิตายินคี่จะมีเหน
 กอจบุตบหลังตั้งรัชชูปถัมภ์ไทย อย่าเพื่อพุดอื่นไปเตยตุกรัก
 เจ้าเข้าไปได้การบังถูกเบตา จงเถ่าความไปให้ประจักษ์
 มารต่ายพิโร โกรธชงนั๊ก ฤตุกรักวิงวอนค้อยอ้อนใจ

๑ ๕ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน 16/06/2565 พระตั้งรัชชูปถัมภ์แจงแถดงใจ
 เมื่อดกบชกออกนามภวไทย แม่โกรทมิ่กระไรหาไม่เรียว

ห้ามมิให้วาทาชนว่า	ท่านทวดช่วยนำขวาชวนชาเขยว
แสดจวบตูกผูกมอตวยเชอกเกตตยว	ซากคพนเกรยวเกรยวไม่เกรงกถ้ว
แม่ไกรถ้วรอนขอโทษไว้	แกมมอเดยไต่คตอยยงชว
ตูกแกต้งตำมารยาจะฆ่าค้ว	พระแม่กถ้วจะตายมายตไต้
ตูกเต้แถ้งแกต้งทำอถ้วคยถ้ว	ตั้งตบคจะท่นออกให้ไต้
พระแม่คะหนกคกใจ	รับไต้ว่าจะคตคยบิตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน	ท้าวเต้หนักฏถ้วารวถ้ว
ช่างไม่ยอทอพอนนา	นอຍถยาแข็งชวยังเปนแนว
แสดหีบพานหมากมาค่นหาไฟต	ฝนทารชยไม่ ให้ตูกแกถ้ว
กอดจวบตบไต้ไม่เร้แถ้ว	ผ่องแถ้วพระไทยทรงชรรม
พตางเคอนตูกยาซาไต้เต้า	จงพาพ้อเข้าไต้เขตวชนนถ้ว
จะไต้พบมารดาพตจากน	งอຍนผ้อนผนให้เต้มถ้ว
แถ้วต้งพระนชงกบนคต	เจ้าจงอยพตบพตาทงตั้งค้ว
ว่าพตางย้งเยอจรวถ้ว	มาเขาทชาระต้วระต้วรงนา

๑ ๘ คำ ๑ เต้มอ

โทน	หมายจะให้หอยมพุงไต้ยงค้ว
๑ ตบไต้ค่นชบปนปรง	คาคเข้มชตคทอของค้วชมพูนท
นุงผ่ายกทชงทอชชา	พคตคค้วงามตงเทพบคท
นตขององคทรวงเครืออวอองชรวาม	กถ้วจะหลตเต้อกไต้ทไต้นถ้ว
ต้อตทรวงอามรงค้วเรอชครท	ผูกถ้วยรคคางจนวนหนานถ้ว
ทรวงมกฏเก้จเพ้ชวระจ้ง	เค้กชผงผตผวกถ้ว
หีบภระจกมาตั้งอองเตนคถ้ว	

รำบ ครั้นเสด็จเสด็จยุรยาตร ดำเนินหาครกรวาชซ้ายขวา
๑๒ ขันยงตั้งเสียดมณิชา แด้วชวนพระตฤยาศตาโคต

๑ ๒ คำ ๆ เพลง

เพลงกระบอก ครั้นถึงเห็นเมืองเรืองอร่าม ส่วนแก้วเก้าเงางามตั้งได้
๑ ท้าวหนักตระหนกตกใจ เขอเมืองอะไรนี้ตรกรัก
ปรางค์มาศราชฐานแต่สวนแก้ว ปดาดแด้วแดดไม่รู้จัก
พ้อเห็นค่อจะเป็นเมืองยักษ์ กัดบเกิดตุกรักข่อย่ายอยู่นาน

๑ ๔ คำ ๆ

รำบ เมื่อนั้น พระสังขยมพดางทวงว่าชาน
๑ เมืองนโม่มยักษมาร โนนปราดำทราชฐานพระมารดา
เชิญเสด็จเข้าไปในวัง ขย่ำรอรงอ้อยเคยฟังดกว่า
ตำพดไพรไม่มมา พระบิดาย่าประหวอดพริ้นใจ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น ท้าวเสนาถฐยังตั้งได้ย
๑ เขาตั้งญญาว่าแกตั้งชัศตปไชย นวยกระโรยอ่าวงทั้งบิดา
ว่าพดางอย่างเยองจรวรต ถึงประเทศเทวัญอัยรักษา
ท้าวเขม้นเห็นเทพเทวา ตกประห่ม่าเห็ดยวแดตณถาน
ผินหน้ามาตั้งกิตตกชาย คุดเห็นเจ้านายไม่บอชาน
๑ แด้วทรคณังคงทำจะกราบภวาน พระกุมารนวยชุกค้อมมือไว้
๑ แด้วว่าเขาเห็ด่านนายประคู เขออะไรไม่คุดอ้นงให้
๑ ว่าพดางทางพากันศตาโคต เข้าไปถึงประคูนกตาง

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น 16/06/2565 เทวาเฝ้าประคออยู่ต้องข้าง
๑ แกตั้งแผตงฤทธาถึองาข้าง กัดค่างท่อนอ้อยอ้วยใจ

แต่เห็นพระยาหนวดคาตน
 แล้วว่าทำออกมาแต่ทางไกล
 ทำวกัดไม่ออกบอกตลกน้อย
 ตั้งขัตติยไชยว่าน่าวิเศษ
 งามข้างทองอินไม่เห็นฤ
 ว่าพดางทางพาวจรดี

ข่มพดางทางขยันอ้อยให้
 กินแล้วจึงไปให้เจ้าราญ
 เอออ้อยอะไรจึงไม่หวาน
 อ้อยขาดอะไรที่ใหม่
 บังจะถือไว้ได้ไม่คิด
 มาถึงทปราคากรณชนโน

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
 ถ้อยเพียรเกร็ดกินสบายใจ
 แล้วว่าไปไหนมาพระยาพิ
 ษ์แน่ข้าข้าให้ตลกทมิ
 ทำวกัดไม่ออกบอกว่าเป็น
 ว่าพดางทางขยันให้ตลก
 พระตั้งขมพดางทางว่า
 เดียวนี้จะเข้ามากินเพชร

เทศน์ซึ่งอยู่ประตู่ใหญ่
 เห็นท้าวเขามาไกลกขมขม
 ดูท่วงที่ไค้กเคี้ยวเหงาหงิม
 จงชิมตักตักหน้อยอ้อยนัก
 ทบทมแห่งเคียวมนักตวงพนัก
 เจ้าตองคิดตักตองตามเม็ด
 เมือตองกักตองยังไม่เซ็ด
 เจริญเสด็จไปเกิดอย่าหยุดเคย

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
 ได้ยินเขาหัวเราะเขาระเหย

พระบิดาหน้าเกอแกตงเขอนเคย
 ยังช่วยเงินเคินเคินรีบมา

๑ ๒ คำ ๑

ชมตลาด ถึงท้องตลาดใหญ่ไกลดวง
 ๑ รูปโฉมโฉมพรรณเพียงขวัญตา
 ขวยต้วนแก้วแหวนเงินทอง
 เห็นรูปเขางอนงามให้คร้ามกต

เห็นนางนงนารายทรงชายชวา
 พิศผ่านงนงนงนงนงนง
 ตั้งของอย่างดีไม่มีชว
 ก้มตวงคำนินเคินไป

ฝูงนางแม่กำกร้องหยอก
 เหวมนางตั้งเด่นก่อนเป็นไร
 นางหงษ์จึ่งร้องเรียกหา
 ทงเพรทงผาของขาม
 ตางนางบ้างบอกชายแหวน
 คุดแกตงเดินเตยเฉยไป
 นางหงษ์จึ่งถามว่านฤ
 ท้าวตบคมือนางพตางรับรุด

น้พระยาบ้านนอกจะไปไหน
 ตตึงเดี่ยวใดไม่พาที่
 ช้ออะไรฤชาพระยาพิ
 ตวนตคตเดนก้เป็นไร
 มาช้อเพชรจริงแตนให้เมยได้
 พตางเขาเกิดจบมอยยุด
 ทช้อพระยาเด่นากูฏ
 เคนตคตกร้านรวงเขารำไป

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริญ

๑ ถึงพระตานที่ตาดแกมตง
 เหยยวหน้ามาถนตังชู้ตีบไชย
 เรอจางทนมฤเปเต่า
 พ้อคน้ำฎกรวดตักแก้วจา

เห็นแวงวาทงอนกว่านาเหต
 เราจจะช้ำมออย่างไรเด่าตงกา
 ให้เบยเขาช้ำมตงช่นถึงท่า
 จจะว้ายช้ำมคองคาเห็นตุดใจ

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 จังว่าพระบิดาน้อะไร
 แกมตงเขาตาดตางษพน
 เหยยเตตคตเดินไปเข้าในวัง

พระตังชู้ตรวตตงนตไม่กตงได้
 มีช้หน้าทำอัยารออง
 แต่เห็นเหมอินคตงนถอยหตง
 ช้อย่าได้หุคยขงพงตุงยา

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 จังว่านาเห็นนออยู่แก่ตา
 พระตังชู้เข้าพยจขงยงย่อง
 ยนหยตทรคตงเอนมอคตง

พระมิตุงรคตงไปตยเป็นหนักหนา
 ยงเถยว่าเบเต่าเบเต่าอิกเจ้ากรรม
 ท้าวร้องว่าอัย่าอัย่าจะถด้า
 มีช้หน้าจรงจรงของเจ้าแต่ถัว

16/06/2525

งวงงหลงแต่ตั้งตะได พิศวงหลงโหดด้วยแสงแก้ว
พระตุกรักคักเดือนให้คตาค์เค็ดว ไปตามแนวถนนในวัง

ฯ ๒ คำ ฯ เต็มขอ

๑ ครนถึงปราสาทแก้วแวงใจ ตัวอสูรศักดิ์กานต์ในอยู่พร้อมพรั่ง
เห็นตำนางนวมตบยับตั้งถัก ท้าวตงคาคาเป็นครุพิง
แก้ตะองค์ทรง โนมมิใช่ชัว แปดกเม็ยของควไม่รู้จัก
เห็ดยงหน้ามากกระซิบตามตุกรัก ประหตาคันักมารดาเจ้าองค์ใด

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระสังข์ฟังคำทำบอกไป
เห็นพ่อแต่เปตาไม่เข้าใจ แกดงเดินเขาไปไม่ได้ชา
ชินนั่งบนเตียงเคียงพระแม่ แดงแต่คัพพยักหน้า
แต่รังทำแย้มสรวดชวนพูดจา จะให้พระบิดาแจจใจ

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น ท้าวเด้นากฎยังตั้งไต่ย
เขามานั่งแอมหลังสังข์ตีตีไชย คไม่ตระหนักประจักษ์ตา
จึงถามเป็นแยบคายปรายเปรย คนไหนแม่เจ้าเอ่ยเม็ยของชา
ของคณนฤยงคนเจ้าพ้อ ผัวคามมาหาจงปรานี

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น นางสู่ซาตาคว่าบคิดดี
ไม่เคยพบเคยเห็นเซนิน เขามาได้ไต่ชเด็ยทุกคน
กตางวันแต่กแต่กว่าแปดกหน้า ตเป็นครุพิงตาไม่เห็นหน
ฎว่าถูกเด้นให้เด้นกัด ฤทชเคชเวทมนต์เจ้าจับตา

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น	ท้าวเด่นมากฎฎพดแก้หน้า
ข้าไม่มีไม้ไผ่โครธา	ตามแต่เจ้าจะว่าเกิดเหตุ
จะขอถามแม่แต่ตามข้อ	ตัวเจ้าแต่ฤาเป็นเมียพี่
อย่าถือโกรธโครธาให้ชาติ	บอกกันตติเกิดแม่คุณ

๑ ๔ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อนั้น	นางสุชาดาเห็นว่าดูน
จึงว่าข้าไม่รู้จักมกคุณ	อย่าแม่เจ้าแม่คุณเข้ามาเคย
ตกเมื่อยอยู่ไหนไม่ไปหา	ข้าง โคนเคาเข้ามาทำหน้าเคย
ว่าพดางหัดเราะเขาะเขย	เจ้าข้าเอ๋ยท้าวเซอเถอเดวชี่

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น	ท้าวเด่นมากฎฎต้นสติ
จึงว่ากับพระสังข์เจ้าข่างริ	มานั่งนั่งมียอทำไม่
ไผ่นว่าแม่ตให้มาหา	คิดว่าคนหนักมีไซ
ขึ้นอยุ่ทนจะมิไทย	พาพ่อกลับไปด้วยพดบพด

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น	พระสังข์นั่งยมชยในหน้า
จึงค่อยค่อยสติบิศา	พดางกระซิบบอกว่าพระอย่าถั่ว
แต่ฉนั้นหน้ากราบกรานพระมารดร	อย่าเคืองขัดศักรอนเคยทเหตุหัว
พ่อข้าตั้งยมเจียมตั่ว	อย่าเขงเกรงกุดฉนสติใจ
ควรฤาพระองค์ไม่ส่งสาร	ยังจะทำทรมานไปถึงไหน
แกตงพุดจาพาทพรพร	พดางพยกหน้าให้พระบิศา

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น	ท้าวเด่นมากฎฎไม่กังชา
รู้เห็นว่านางประทุมมา	จึงพุดจา โอนอ้ออนอวนิง

อนิจาเจ้าประทุมของผัวเขย
 เมื่อตระกปแปดกเจ้าจริงจริง
 อันโทษศอผัวผิตนหนตพน
 เจ้าจงเงือกตงคอดใจ
 บดินผัวกตบมารบเจ้า
 อีคนชวศวรายเหต่านน

มาเชื่อนเคยผินหงนึ่งนึ่ง
 ดวยงามยิ่งกว่าเก่าเป็นเท่าไร
 เพราะเชื่อกนขยงหงนึ่ง
 อย่าได้ถือโกรธคมโทษพันท์
 จงคืนเขานเณศน์เขตรชณท์
 ทงเจ็ดชวโคตรมนจะบรวโดย

๗ ๘ คำ ๗

๑๐ เมื่อนน
 พังท้าวเธอว่าน่าอาไถย
 ครนจะพาทศตวย
 แกตงผนหงนึ่งนึ่งไม่พุดจา

นางประทุมเทวศรีได้
 ค่อยเห็ดทหายศตยใจทีโกรธา
 นกตเทินเขนชวยชยหน้า
 วอนว่าเท่าไรไม่ยัด

๗ ๙ คำ ๗

๑๑ เมื่อนน
 เห็นนางไม่พุดจาบปดาม
 แน่ชาหม่อมพ่อตั้งชื่อบุญไชย
 เชอถอยพงคำเขายยง
 ถูกของใครม้อยูทไเหน
 ศร์ตั้งชพระชวรค่อนศักดา
 ยงเชอคำเขาว่าเป็นกาด
 นได้คิดเดวฎุพระทงชธรรม
 น้หากว่าเห็นแก่ตูกแก้ว
 ถาทหงนึ่งนึ่งเปมเช่นนไป

นางตั้งจิตรามารศรี
 จังพาทแทนไปตงใจจง
 เปนกระไรชื่อนักกรกโหดหง
 พระองค์ไม่พิจารณา
 เหมือนตั้งชื่อบุญไชยโอรดา
 ด้าหรับมื่อถมาแคในครภ
 ชนหันเตี้ยจากเขตรชณท์
 จังถงนตามมาถึงบ้ำไม้
 หาไม้แต่วพระองค์อย่าสั่งได้ย
 จะตั้งญญาว่ากระไรรงว่ามา

๑ เมื่อนั้น	ทั่วเด่นากฎักหรรษา
ให้ถ้อยคำมั่นสัญญา	ที่หงษาไม่เป็นเช่นน
ถึงนางผิตพดงอย่างไร	จะเงียดคงคอยใจไม่หันหัน
อันถ้อยคำคนอันตักหม่นพ่น	จะไม่เชื่อถ้อมันจนบรรโดย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	นางธำชชาดาว่าพอจะฟังได้
คำท้าวศราวณเห็นจริงใจ	ตของเชอเชอไว้ดลัดที่
หากว่าถ้ามั่นไม่เหมือนปาก	จะไปพรากมิให้ย้อยด้วยโฉมศรี
ถึงถามมากก็ไม่โยตี้	ทนยักโทษเตี้ยลัดศราว
ว่าพตางทางชวณกันธรวตสันต์	แต่จเรียกนางกำนัดธรวธสา
จงจัดแจงแต่งเครื่องทงหวนศา	มาให้ท้าวเสวยดักเวตา

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	ทั่วเด่นากฎณาตา
เสวยเครื่องเขมโชนโกธนา	ถันทิพโชนาชอบใจ
ชมว่าอร้อยคัมภีร์คมี	เจ้าประทุมท่าฤาใครทำให้
ยิ่งกินยิ่งอยากมากไป	ช่างกระไรเข้าของไม้พรวงตา
หนักดังได้ยจิตรมิตปตาด	ซัดคมาช้ด้วยไม่เงยหน้า
จนก้มไม่ตงทรงกายา	ท้าวยังบ่นว่าไม่อิมใจ

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	พระตั้งช้เตือนว่าอช้ชมาไ้กรย
แต่เบาเบาเท่านั้นเกิดเป็นไร	อย่าให้เห็ดชชขนาดมาตรา
ยังไม่เคยเสวยของเช่นนี้	พระนาก็จะฟังฟังตุกว่า
๑๖/๐๖/๒๕๖๕	พระบิตาดวยดุกุคยแ่งไว้
ทุตพตางทางยกเอาเครื่องมา	

หีบของใต้โอบสุโกรรทณ้อย ยังไม่อ้มตักหน้อยเอาไปไหน
 คุเถดขิงว่าขิงคร่ำไป พ่อไหวแถวดวงตงตติ

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑๐ เมื่อนน นางประทุมร้องว่านำมดดี
 ไกรธรเอ๋ยจงตพระภมึ กิริยาพาพะไรโดย
 เวียนวงซงตถกินเข้าของ เคยจนทองจะแตกแถวกรรมเอ๋ย
 ตถกผวเซ่นซามเศย เขาเขารเยยพดอยชายหน้าตา

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๑๑ เมื่อนน ทำวเด้นากูทรรษา
 เสร็จเสวยเอมโอบโภชนา แถดดีรียาเย็นรอนรอน
 จังครัดชวณเมี้ยวฉวัญทันใด ทงพระสังขัตตปิไซยนางไกรธร
 จงจิดแจงแถงของคั้งอร จะคินเข้าพระนครเห็นยังวัน

๑ ๕ คำ ๑

๑๒ เมื่อนน นางประทุมวิโยกโคกคัตถ์
 จำเปนจำจะจรจรัด จังชวณกันแถงองค์อถงการ
 แถวชวณตถกยาถับดำมี ไปเฝ้าทาวโกด้อยที่ขางนำ
 ทุดว่าเข้าชอบังคมตถ เข้าไปยังบัญญัติกรุงไกร

๑ ๕ คำ ๑

๑๓ เมื่อนน อมรินทรียมแย้มแจ่มได้
 จังว่าแถวทวงเปนถตางไฟร จะชวญไปตั้งถึงที่พดบพตถา
 ว่าพตางตั้งวิคถนุกรรม์ จงเศรียมเทวัญช้ายชวถา
 อิกทงรททวงอถงการ ถย่ำเข้าเร่งรีบคิน

๑ ๕ คำ ๑

๑๑ บดินน

รับตั้งพระอินทรด้วยนิต

พระวิศณุกรรมเรื่องศรี

มาเตรียมพร้อมคามมพระบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑๒ เมื่อนน

จึงชวนนวดนางประทุมมา

ออกจากห้องทอ้งพระโรงรุจ

เห็ดยวดบุรวงค้มาค้ปราด้าทไชย

ท้าวเตนากฎหยดปลดอบนาง

แถ้วพานางย่างเยองจรต

ท้าวเตนากฎนาถา

กับพระตฤกษาคตาโคต

นางเทว้เค้ร้าวสัรวัยระห้อยให้

อาไตยมิใครจะจรต

ให้เล็อมล้งเค้ร้าวหมองทงตั้งคร้

ออกไปยังที่เกยตา

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑๓ ให้โถมยงทรงรถมัตตังก

โกตั้งกับเจ้าสิงหรว

ท้าวกับพระตั้งชั้วอมรตา

นำพตเทวเข้าไพรจัน

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๑๔ ครนถงพตบปดาท้อไครย

ตงจากรถแก้งแพรวพรณ

ต้หัดไนยให้พรแถ้วดากตัม

ท้าวชวนนวดนางประทุมมา

จึงให้หยดคพวกพตจันช

บงคมคตองค้อมรินทรว

เตกทัพไปดาวตงษา

จันตัพตบปดาท้นโต

๑ ๔ คำ ๑ เต็มอ

๑๕ นังเหนือแท่นสุวรรณบรรจง

เรียกพระนังนัตคทายาใจ

กับองค์นางประทุมศรีได้

ให้ออกมาไหว้เมย์รัก

๑ ๒ คำ ๑

๑๖ เมื่อนน

จึงปราได้ตององค้นงตักษณ

นางประทุมเทวมคคกต

นำวักรูปร่างช่างคต้ายคตัง

นฤๅขอว่านางด้พรณ	ตั้งชัศติป์ไชยนั้นเฝ้าบันลึง
ทงบารขาวเจ้าเฝ้าราฟง	เหมือนหนึ่งมิตริจิตรมิตรใจ

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อหน	นางด้พรณนบนิ้วต๋นองไข
เมื่อพตติพรากจากฟตั้งชัศติป์ไชย	ขำรองให้อยู่กับพระมารดา
ตุดแต่นโคกเศว้ทักเข้าคำ	เจ็บช้ำน้ำใจถี่หนักหนา
นางเฝ้าความแต่คั้นจนปตายมา	ต่างทรงโคกกรำไร

๑ ๔ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อหน	ท้าวเส่นากฎเป็นใหญ่
จึ่งครระโบมโตมเด้าเอาใจ	ปดอบให้สั่งทรงโคกกา
แฉวชวณเทวดึงต๋องค	ไปขึ้นทรงพิไชยรดา
เคต็อนพหตพตไกรโคตคตา	ตรงไปบัญญัติธานี

๑ ๔ คำ ๑ เข็ด

๑ ครนถึงประทัมกับเกยทอง	ชวณพระน้องนิตตามเหษ์
ตงจากราชรกรจ	จรต็เข้าทอ้งพระโรงไชย

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑ ท้าวเสต็จชันนั้งบัตตั้งกฮาคัน	พรงพร้อมอำมาคย่น้อยใหญ่
จะปตฤษาถ้อยคความคานเค้นใจ	จึ่งครต็ตั้งดาจไชมีโคษา
เอจจงเข้าไปในวง	บอกทงหลนางมาข้างนำ
ให้พร้อมพรงทงหกดุทยา	เร่งรับออกมาประเศยจน

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัตนน	ดาจไชรับตั้งได้เกษ์
ชวณกัณว้างจิงเป็นตังคต็	ไปที่คำหนักกตยา

๑ ๒ คำ ๑ เข็ด

๕๓๓
๐ ครนถงจิงทตญวมาตย พระผู้เฒ่านครกรุงไกรให้หา
เซญเต้จ้งไวไวอย่าได้ช้า ทงพระตูกยาไปด้วยกัน

๑ ๒ คำ ๑

๕๓๔
๐ เมื่อนน หกนางคนนึกคิดพริ้ง
ชั๊กใช้ไต่ถามนางกำนัต รู้ว่าทรงธรรมรับเมียมมา
ต่างคนตระหนกตกใจ ปลดอบโยนต่างใช้ให้คอยท่า
พดางพยักตักเรียกตูกยา เข้ามาห้องในแล้วได้เลี้ยง
ไหนด่าเจ้าบวชกับแม่ได้ ว่าตั้งชัศตปไชยตายเท่าเที่ยง
เคียวนเขาไปพามาพร้อมเพรียง จะรทถงเจียงมันอย่างไร

๑ ๒ คำ ๑

๕๓๕
๐ เมื่อนน พระกमारทของคียงตั้งไต้ย
ต่างว่าน่าอศัจจรรยไฉ เมอชาไตชตมนรบนนเออ
ผดักตกทกคะเมนตงเหวดผา ต้าคญว่าเล็ดคเนอมนันแหลกเหวด
ศรัยธายต์ของเดอ ทอัยในเหวมวชด้วยมัน
จ้งไม่มัวยมขอรถอมาไต้ เป็นจนาใจมีรูจะผอนผัน
ผิตชอบไต้เตียงก็เตียงกัน พระมารดาอย่าพริ้งจงออกไป
ว่าพดางต่างองค์ทรงเครื่อง ย่างเฮียงออกจากค้ำหนักใหญ่
หกนางเดินนำศตภาไต ออกไปพระโรงรจนา

๑ ๘ คำ ๑ เพลง

๕๓๖
๐ ครนถงจิงศตานเขาไปเผ่า กัมเกดบายังคมเห็นอเกษา
พริ้นตวักถว้เกรงพระอาญา ภาวนางม้งำรำไป

๑ ๒ คำ ๑

๕๓๗
๐ เมื่อนน 16/06/2565 ท้าวเด่นากฎเป็นใหญ่
จ้งถามหกตูกทชั๊กใช้ เคียวนฮาวพาไปไต้หตามมา

ต้มคำของนางท้อข้างอิง
เจ้าจริงแจ้งความตามสัญญา

เห็นจริงประจักษ์หนักหนา
อย่ามั่วว่ากตัญญูของยาก

๑ ๔ คำ ๗

๑) เหมือน
มิใคร่ออกคำตะถั่วตัก
อันตั้งขศิปไชยคน
เชื่อว่ารับฮาว์มานนไช
กตัญญูเป็นเช่นนทเศยวหนอ
ขอพระบิตุรงค์ทรงบัญชา

กุมารทงหกเพียงอกหัก
จิตรใจทักทักทุดไป
จะรู้จักมักจักหาไม่
คือใครรับฮาว์ออกมาน
นำใครหิวรอให้หนักหนา
ครึกครากุเกิดให้เห็นจริง

๑ ๖ คำ ๗

๑) เหมือน
ทงหกไม่รับกตัญญูคง
คิดพดางทางครัดถ้ามพระสังข์
ฝ้ายเชื่อว่าเจ้าไม่ได้ไป

พระบิตาครองครึกหนัก
มิซึกให้ได้จริงจะน้อยใจ
พอรู้จักเขามั่งฎาหาไม่
ความจริงอย่างไรกับออกมา

๑ ๔ คำ ๗

๑) เหมือน
ทงหกได้ไปบอกกับตุกยา
บิตุรงค์ทรงไต่ถามจะมอดม้วย
ซาจริงไปตวยเพราะเชื่อฟัง
ทงหกครันคร้ามข้ามไม่ได้
จึงได้ประสบบพบพระฮาว์
แต่ดมเห็นซาไปเมืองนาคนน
พบท้าวฉินนราชอาจอง

พระสังข์ชมพดางทางว่า
ว่าขนยักษัตถ์ฮาว์ไปจากวง
ให้ตุกช่วยเสาะต่างอ้างรับตั้ง
จนถึงฝั่งลุ่มทุดต้ายตา
ตุกข้ามไปคนเดียวเที่ยวหา
เช่นฆ่ากุมภินท์บรโดยตง
รับตั้งพรรณมาได้คงประดังค์
ดวงให้ข้ามดังถึงฝั่งนา

หงหกเชษฐาพาเดินไพร
ตุงดวงงหงตงเที่ยวไปตามคำ
เตชบุณอินทราท่านมาช่วย
แม่หมเชอพระองค์ทรงธรรม

แต่ขออินเขาใหญ่ชมเหวถา
เขาตักขำครม่าตงเหวนั้น
จึงไม่มีผยชั่วอาาด้ญ
จงถามด้พรรณกับพระอาว

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
เจ้าคนนคจริงช่างพดจา
เขานบเป็นพี่น้องตงตองข้าง
คตเด็กกะจิริคคิดเหตอใจ
โหยโหยไปปดไปเปด่าเปด่า
ฤทธิเราชาวเมืองย้อมเตองฎา
ซึ่งรบยักษ์รบบมารตั้งหารนาค
อันคตของเราคมีฤทธา

คี่วตั้งททวงตงตงอิงว่า
ไปชักช้อมกันมาแต่ฎาไร
มันไม่ตมอ้างจะไปไหน
ขอตว่าได้ชวยักษ์ตงกับมือ
เช่นนเครเขาจะเชอถอ
ออกชอกคนกตทอฎารา
เราบอชวยการปากชครานว่า
ย้อมแจ้งจิริตบิตาทกตั้งอิน

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
จึงทตถามบิตรงคทรงธรรม
เขาอ้างเขาพระองค์ทรงศักต
เห็นแต่ตาชาวทกครวไป

พระตั้งขด้ารวดตรวตตั้นค
ฤทธิทงทงนบเป็นอย่างไร
ตกรกนยงหารไม่
พอยักษ์มาโกตดวงตงตง

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
จึงว่าจะเต้าให้เจ้าพง
หงหกแผลตงศรัคตอณตศวป่า
จึงเห็นวฤทธิมมากนวย

พระบิตาพงถามถงความตง
เมอครงทงพอไม่ตบาย
เข้ามาคเด้นหตาทหลาย
ทงหญิงชายชาวเมืองกเตองฎา

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น

เจ้าเป็นเด็กเด็กเต๋กอมมอ
ทงยกษทงทวคักมกมาย
ว่าดวงหนักษามันน่าแค้น
นี่ไม่รู้จักแต่ตั้งหน้อย
ขอพระภูวไผ่อย่าใจเบา

ศรัดินทวอันมิใช่ฤ
มาอังฮอชอวตรดแค้น
เราฆ่าคายย้อยยับนับแค้น
ถ้าแม่จริงแล้วจะรับเอา
เขามาพตอยเป็นโจทขันเปตำเปตำ
มิใช่ตูกเต่าเหล้าก้อ

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ช่างพูดได้ไม่อายแก่ปากคอ
จะเด้าความให้พระบิดาฟัง
ทงหกเวียนไปหาขาน
ให้ตักแถมตักค้อนตักคว่ำ
ตักช่วยค้อนมาให้แต่คราวนั้น

พระตั้งขจึงว่าน่าหัวร่อ
ตักประตักตักประตักเอาแค้น
เมื่อครั้งตักเด้น้อยไพรีศรี
บอกว่าเป็นพิพอดเดียวกัน
เข้ามาในนิเวศน์เขตรขันท์
ถลันตักตักกรรมด่าว่าของตัว

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ขันเตียงเตียงไปไม่เกรงถัด
เมื่อถามฮาวว่าโตไปตามด้วย
ฮอดค้อทชฤทชทงนไช
ซาเห็นเด่นคายยเมื่อก
นับของนับพระนกระน

ศรัดินทพทงคำทำเกาหัว
น้อยฤว่าซาชอทุกอย่างไป
เมื่อค้อนตักคว่ำช่วยค้อนมาให้
เพราะจะใคร่เป็นผัวนางตู่พรรณ
น้องด้าวทำตักกมดิน
เชิงขนข่างคิตคิตแยบคาย

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ชหน้าคาทอถอมนาตาย

นางตู่พรรณดาตเดือตไม่เห็ดคหาย
แควอว่าไอไม่อายช่างพูดจา

เถียงเขาไม่ไหวแก้งไผ่แผด
เมื่อไรถึงเห็นก่เด่นตา
พระสังข์ขงนงอย่าทำไม
จึงจะดำแก้ไขไ้อคนเท็จ

พาโตไล่เกเทียบได้ว่า
มามดูดำดัมป์ตัมคอยจับเค็ดค
เขาพระขรรค์พันให้หวาขาดเค็ด
ถ้าวไม่ไม่เช็ดคอย่าดังกา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

ต่างคนโมโหโกรธา
ช่วยเหลื่อตักขาม่าฤเจ้า
ยุตั้งขังคังปไชยให้ฆ่าพัน
ฤโกรธาว่าเขพรากเสี่ยจากผัว
จึงแก้งพาดดำว่าให้ดำใจ

หลนางสนนเห็นเสนา
จึงว่านแนนางผู้พรรณ
ดำได้ดำเอาทุดังดรรพ์
ทำไมมันกัถขวางฤอย่างไร
จะพุดออกตรงค้วนนไม่ได้
ตั้งนเจ้าตั้งขังคังปไชยนั้นคนดัด

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

ฟังหกถยยาว่าบุตร
ค่อนพตางทางว่าเจ้าข้าเอ๋ย
ทงแม่ทงตกลกกันไป
ออกมทาเซมเซยวกรยวกราด
อย่างชวดตถยยาว่ากตาด
ขครานเถียงเถียงแหบแแต่บได้
ว่าพตางนางทตพระพิยา
ต่างต่างอ้งชวดว่าควด
จงให้ทงต้องตองฤทธิไกร

นางเกดร์ตมณฑามารศรี
เทวถกตุมถถัดขัดใจ
เกิดมาหาเคยพบไม่
เป็นผใหญ่อะไรอย่างน
ชวงเค็ดกวิจาทไม่บัตต์
ไปมคหิวอยทผึงคงคา
จะค้อยามคความไปให้ชายหน้า
ยังจะนงให้ชายอ่ยว่าไร
เท็จจริงตั้งนยงตั้งไธย
ถ้าใครทำไม่ได้อย่าไวมิน

๑ ๓๐ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

จึงว่าเจ้าคิดนข้างตีครัน
ครีตพิถางทางตั้งตั้งขศปไชย
จงแสดงศรีขันไปในเมฆา

พระเชษฐาจารย์รอดสัตว์ตั้นต์
จะให้ตั้งถพิชกนประจักษ์ตา
เจ้าเรื่องฤทธิไกรแกดวกถ่า
ให้ดาวเดือนเคต้อนมาประเดียน

๑ ๕ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

รับตั้งบงคมด้วยยหนัก
จึงตั้งจิตพิศฐานทันทีโต
ขอให้เป็นดาวเดือนเดือนตอยมา
ตั้งพิถางทางขันศรีทรง
มีไตครันคร้ามขามใจ

พระตั้งขศปไชยเรื่องศรี
แล้วทรงศรีมาทกถางชาดา
ข้าจะแสดงศรีไปบนเวหา
ประจักษ์ตามุคนทงกรงไกร
ฤทธิขริกเดือนต้นหวนไหว
แสดงไปด้วยอิทธิฤทธิธา

๑ ๖ คำ ๑ เขตดังนี้

๑) ศีตปไชยไปเป็นดาวเดือน
ดาวสนมกรมในพวกเตณา

ดอยเดือนสว่างกถางเวหา
ชมอิทธิฤทธิธาทุกคนไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๕๕
๑) เมื่อนั้น

จึงเดือนทงหกกว่าช้อยย
ศรีเจ้าอยู่ไหนไม่เห็นถือ
ให้เป็นดาวเดือนหงวยพรายแพรว

พระมิตริยนั้นจะมีไหน
พระตั้งขศปไชยเขาตองแดง
ฤจะแสดงด้วยมือของตูกแก้ว
อย่าทำคาบงแบ่งเซ้างุนิบ

๑ ๔ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

ครองครีกปฤักษากันซบซิบ
เจ้าศรีต้นทบนพวงจะใจถ่า
พระมิตาอย่าเพ่อศตภือ

ทงหกพงว่าทำคาบวิบ
แต่อดีตเขื่อนอบอิมอยู่ในคอ
ทำเรงว่าไม่กตอแกดงหัวเรือ
ตูกมีโดยยอทอดครันคร้าม

แม้ข้าแดงอิทธิฤทธิ์เกร
หากถูกโดนเฉาเบาความ
ข้าฝากศรัศรีไว้ที่คร
จะขอทูลตาสักहांวัน

กตัญจะแก้วไฉนจะร้องห้าม
ไม่ว่าจะถามถึงตอบก้น
ท่านอยู่กตางป้าเพนาตันท
ไปเอามาแดงกันให้คนภา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ศรัศรีมฤทธาน้ำหรมมือ
ใครจะเห็นจริงด้วยมึงมึง
แต่ก่อนปกกันไม่ทันร
ปต้อยไปไหนเจ้าจะกตัมมา
อย่าคิดได้ไว้ประเว้งประเว้ง

พระบิดาว่าใครจะเซอถ้อย
ควรฤเอาไปไว้กับคร
กฟุ้งมันออกไปนอกห
พิเคราะห์คิดเคยอนไม่มีจริง
พุดจาเห็นเท็จเสียทุกสิ่ง
รับความตามจริงก็เปนไร

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ถูกฆ่าทำวอกมลฉันทบวรโดย
จึงฝากไว้ที่ครผู้ประดีท
ทูกจะขอทูลเอาไปเอามา
พระบิดาอย่าเพ้อโกรชกรว
เกิดมาเป็นตุกผู้ชาย

ทงหกผันแปรแก้ไข
ฤศรัศรีอ่อนไปพระบิดา
ปตฤศรัศรีดปไชยให้กตัมกต่า
แดงอิทธิฤทธาน้ำให้มากมาย
ดกไม่คิดบิตพุดงหน้ห
ดีตายกับที่ไม้นก้น

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
จึงว่าอายตลกปตต้นทงน
ตแต่บนเจือเย่อหยิ่ง
เชือนแซแกกตูปนตดิไม้

พระบิดาเคืองช่นหน้หน
เชิงช่นของเจ้าซาเขาใจ
ครนจะเอาเขาจริงก็ไม่ได้
เขาโง่งเจ้าเมื่อไรจะผ่นตาม

ว่าพวगतางตั้งเดิน จงผูกข้ายเหต่านเขาซึกกลาม
ถ้าเม้นมันไม่บอกออกความ ดงหวายคนตระต้ามตีบที่

๑ ๒ คำ ๆ

๐ บัดนั้น เดินารับตั้งได้เกษ
รุมกันฉุดคร่าไม่บ่ราน เขามาที่หน้าฉานตั้งบัญญัติ
พวกคำรวจวน้อยใหญ่ทั้งไพร่เดวด ผูกเท้าผูกเอวโอรต่า
ชุมนุมนยหนุคหัวคา เขียนห้าทกลามตั้งทุกคน

๑ ๔ คำ ๆ เจริจา

๐ เมื่อนั้น ทงหกรองพดางครางวัน
เจ็บแสบแทบตายเค็มทน ค่างคนรับจริงทุกตั้งไป
ซึ่งคิดผิดพดงครงน เพราะพระชนนีตั้งอนให้
พาดผิดฤษยาดังขศิปป์ไชย ตั้งไปบ่นบานพระโหรา

๑ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น พระบิดาชนนกวอดหนักหนา
ให้ผูกคอโหรเจ้าเข้ามา กับหกกัถยาเขียนล้อมกัน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๐ ซักใช้ได้ความตามจริง ทำวยังเคื่องขุ่นหนหัน
จึงครวัปฤกษาเสนาพตัน โทษมนถึงตั้งชวด
โหรเจ้าเจ้าตั้งให้ตั้งงกได้ ไปตัดหัวตั้งยบไว้วันออกกรุงตั้ง
ย้ายทงหกคนกับชนน เขาไปพนตั้งททายภาวา

๑ ๔ คำ ๆ

โอรบ เมื่อนั้น หกนางกับหกโอรต่า
๐ ค่างคนร่าให้พายนาคา ระวังขอชวด่วนไป

พระตั้งชื่อกษัตริย์ไทยใจดี
เห็นคุณด้วยช่วยขอโทษไว้

แม่ประทุมเทวดากทราบไหว
ช่วงใช้เป็นชื่ากว่าจะตาย

๑ ๕ คำ ๑ โยด

รำถ ^{๕ ๕}
๑ เมื่อนั้น
เห็นแม่ถร้องคนต้นความอาย
อินโทษทั้งหกคนกับชนนี้
แต่จะฆ่าให้ม้วยมรณา
ซึ่งเขาคิดร้ายฆ่าหลายครั้ง
จงโปรดปรานประทานโทษไว้

พระตั้งชื่อกษัตริย์พญาบาทมาตหมาย
จึงเบี่ยงบ่ายพิตทพระบิดา
ก็ควรทบทวีวงศ์สงโทษา
เวรจะคิดตักตืบไป
ก็เพราะกรรมหนหลังหา โกรธไม่
อย่าฆ่าให้ม้วยม้วยมรณา

๑ ๖ คำ ๑

๑ ^{๕ ๕}
๑ เมื่อนั้น
ค่อยเตือนคนตายหาย โกรธ โกรธา
นี้หากถูกยาว่าวอน
ว่าพต่างทางตั้งเสนาใน
จะได้ ไซ้ด้อยมันเปเนตำ
แล้วครัดชวนต้องค่นงตักษณ

พระบิดวงศ์ทรงฟัง โอรธา
จึงตรัสว่าพ่อแค้นมันตักใจ
เป็นจนจิตรบิทรไม่ขัดได้
อันคนโทษกให้ตกรัก
ให้ตั้งหน้าหน้าท้อปรตักษณ
กับพระตฤรึกเข้าวังใน

๑ ๖ คำ ๑ เสมอ

นิทานเรื่องสังข์ศิลป์ไชยตอนปลาย
คือเรื่องตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละคร

กล่าวถึงท้าววชิราลงค์ ไม่เห็นท้าวกุมภภณชนของชายไปมา
หาผู้ชำนานผดิดังเกด จึงไปยังเมืองอินราช ไปเห็นแต่เมืองเบต่า
ก็ตกใจ รีบออกไปยังป่าหิมพานต์เรียกพวักษัมาถาม ครั้นรู้ว่าพระ
สังข์ศิลป์ไชยไปชิงนางเกสรสุดมณฑาฆ่า ท้าวกุมภภณช้ตายก็โกรธเป็นกำ
ตั้ง ท้าววชิราลงค์คิดว่าพระยานาคก็ถูกซึ่งเมียมาคงจะแค่น้อยเหมือน
กัน จึงให้เสนาทงไปเชิญพระยานาคให้ยกกองทัพมาด้อมทบ ไป
ด้อมเมืองบฏจาตนครแค้นเคแค้นด้วยกัน แต่พระยานาคนั้นเคยรักพิเศษ
พระสังข์ศิลป์ไชยครั้นคร้ามอยู่ ครั้นจะไม่ไปก็เกรงพระยายักษ์จะคิดหมิ่น
ว่าชลาดจึงต้องจำใจไป ท้าววชิราลงค์จึงให้พระยานาคเป็นที่พันว่า
ด้อมตัวเป็นที่พหุดวงยกไปยังเมืองบฏจาตนคร ขณะนั้นพระสังข์
ศิลป์ไชยทอดตาท้าวเสนาภูกฎไปเที่ยวป่ากับตั้งหรามิได้ขยู่ในเมือง แต่
พระยานาคหาทราบไม่ ครั้นยกมาถึงเมืองบฏจาตนครจึงอธิบายว่าแก่ท้าว
วชิราลงค์ว่า นางทั้ง ๒ ตกอยู่ในมือข้าศึก ถ้ายกกองทัพบุกกรุกเข้าไป
ด้อมเมืองทันที ก็จะได้เป็นภยอันครวญแฉนาง ขอให้คงกองทัพด้อม
เมืองไว้ แลบอกให้ท้าวเสนาภูกฎตั้งนางออกมาให้โดยดีก่อน ท้าว
วชิราลงค์ไม่รู้ว่าก็หยุดยั้งกองทัพขยู่ตามคำพระยานาค

ฝ่ายท้าวเสนาภูกฎรู้ว่ากองทัพยักกับนาคมาด้อมเมืองก็ตกพระไทย
กตัญญูเป็นกำลัง พอพวักษัมาร้องบอกให้ตั้งนางเกสรสุดมณฑากับ
นางศรีสุพรรณคนไปให้ โดยดี ท้าวเชอคิดเห็นว่าเหตุเกิดเพราะไปรับ

นางทง ๒ มาจึงวิ่งฉวนให้นางกตัมไป แต่นางหาขอมไปไม่ ว่า
 พระสังขัตติย์ไชยไพบ่ายอีก ๓ วันจะกลับมา ขอให้ผิดผ่อนไปอีกสัก ๓
 วัน ท้าวเสนาภูกุจึงให้ไปร้องบอกยักษ์ว่า จะขอให้นางเตรียมตัวสัก
 ๓ วันแล้วจะตั้งคืนไป ท้าววณณราชก็ขอม

ครั้นพระสังขัตติย์ไชยกับตั้งหรงกตัมมาถึงเมืองบฏจาดนคร จึง
 เขาไปเฝ้าท้าวเสนาภูกุทูลอาดาต่อสู่ซำคัก แลชวนไปยืนบนกำแพง
 เมืองกับตั้งหรง ทำสิ่งหยาทร้องประกาศแก่ซำคักว่า เพราะพระ
 สังขัตติย์ไชยไม่อยู่จึงมาตอมเมืองได้ เคยวนกลับมาแล้วก็จะขอม
 ตั้งนางให้หน้อยอย่างได้ย ท้าววณณราชได้ยินก็โทษว่าเพราะพระยา
 นาคให้ร้องรอดไว้ ถ้าตรงเขาคัดเมืองแต่แรกมาถึงก็จะได้นางไปเสียแต่
 เวลาพระสังขัตติย์ไชยไม่อยู่นั้นแล้ว ฝ่ายพระยานาค นั้นพอเห็นพระ
 สังขัตติย์ไชยก็สันทนของอาจรับเด็กพัดหนีไปเมืองบาดาล ยิ่งแต่ท้าว
 วณณราชคงตอมเมืองอยู่ หมายถึงจะรบพุ่งแก่กันให้จึงได้ ฝ่าย
 พระสังขัตติย์ไชย นั้นคิดว่า ท้าววณณราชได้ มัคคนคราง พามาตั้งเมื่อขา
 กตัม จะทำอันตรรายหะศวรไม่ จึงเขียนหนังสือผูกตุ๊กตาริงไปให้ท้าว
 วณณราช บอกว่าเดิมท้าวกรมกันซำบั้งอาจมาตั้งกวางเกสรด้อมนทาไป
 ครั้นท้าวเสนาภูกุให้ พระสังขัตติย์ไชย ตาม หาไป พบ จะ พาก กตัม มาบ้าน
 เมือง ท้าวกรมกันซำไม่พูดจาว่ากตัมแต่โดยดี จะฆ่าฟันจึงจำต้อง
 คอสูบองกนศอ ท้าวกรมกันซำไม่เด็กตาย เหตุการณ์ตงปวงที่เป็น
 มาหาได้เกยวชของกับท้าววณณราชไม่ ท้าววณณราชยกกองทัพ
 มา ถำรบพุ่งกันซำนถ้ำสำหรับแต่ไพร่พดจะล้มตายด้วยกันตงสองฝ่ายจะ
 เป็นประโยชน์อะไร เพราะเหตุการณ์ก็ตงไปหมดแล้ว เป็นไมตรี
 กันเสียจะมีคักว่าหรือ ท้าววณณราชได้อ่านตำราก้เห็นจริงด้วยตาม
 คำของพระสังขัตติย์ไชย จึงเขียนหนังสือคอกผูกตุ๊กตาริงกตัมเขาไป

ว่าจะยอมเป็นไมตรีกันต่อไป พระตั้งชคิตป์ไชยก๊กออกไปหาพระยายกษัย
 ยงทัพตบพตา แตนหันมาทำวณณราชก็เปนไมตรีตักกับทำวณณ
 กุฏ ในบทตครเกล้าว่าทำวณณราชกับทำวณณกุฏอุปถุษากันให้อภิ
 เสกพระตั้งชคิตป์ไชยกับนางศรีดีพรรณครองเมืองบุญจาตนคร แล้ว
 จบเรื่องเพียงนั้น แต่ในหนังสือฉบับตาวว่าพระตั้งชคิตป์ไชยกุฏขอให้
 ไปรับนางเทพธิดาซึ่งเคยได้พบกันเมื่อไปตามนางเกสรสู่มณฑานนมาอภิ
 เสกเปนมเหษี ส่วนนางศรีดีพรรณว่าพระยานาคแต่งตั้งบรรณาการมา
 ขอเป็นไมตรี แตขอนางกตบคั้นไปเปนมเหษีอย่างเดิม.